

Dnr KS 2017/247

§ 127 Revidering av allmänna bestämmelser för användande av Haninge kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning, ABVA

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden föreslår 2017-03-15, § 47, att kommunfullmäktige beslutar om ändring av vad som föreskriv i Allmänna bestämmelser för användande av Haninge kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning, ABVA. De allmänna bestämmelserna antogs av kommunfullmäktige 2008-11-17, § 227, och behöver revideras på grund av följande lagändringar:

1. Lagändring vad gäller överklagande och prövning av VA-frågor, har övergått och hanteras av mark- och miljödomstolen, tidigare VA-nämnden.

Ändringen finns beskriven i Svensk författningssamling SFS 2015:693, Lag om ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster utfärdad 19 november 2015.

Stadsbyggnadsnämnden föreslår med anledning av detta att "VA-nämnden" ersätts med "Mark- och miljödomstolen" på alla ställen där det förekommer i ABVA.

2. Taxerevidering avseende installationsbidrag för LTA-pump.

I enlighet med kommunfullmäktiges beslut av VA-taxa 2016 upphörde installationsbidraget för LTA-pumpenheten att gälla 2017-01-01 (14 625 kr med moms). § 5.9 som angav detta togs därmed bort i 2017 års VA-taxa.

Stadsbyggnadsnämnden föreslår med anledning av detta att nedanstående mening under punkt 15 (s. 5) tas bort från de allmänna bestämmelserna.

"Fastighetsägaren utför installation mot en reduktion av anläggningsavgifterna, enligt VA-taxans § 5.9".

Underlag för beslut

- Stadsbyggnadsnämndens beslut 2017-03-15, § 47
- Svensk författningssamling Lag om ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster utfärdad 19 november 2015
- Allmänna bestämmelser för användande av Haninge kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning, ABVA, 2008-11-17, § 227

Kommunrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Skrivningen "VA-nämnden" ersätts med "mark- och miljödomstolen" på alla ställen där det förekommer i ABVA.
2. Meningen "Fastighetsägaren utför installation mot en reduktion av anläggningsavgifterna, enligt VA-taxans § 5.9" stryks från punkt 15, sida 5 i ABVA.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Skrivningen "VA-nämnden" ersätts med "mark- och miljödomstolen" på alla ställen där det förekommer i ABVA.
2. Meningen "Fastighetsägaren utför installation mot en reduktion av anläggningsavgifterna, enligt VA-taxans § 5.9" stryks från punkt 15, sida 5 i ABVA.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Stadsbyggnadsnämnden

För kännedom: Weine Carmerud, Hans Kristiansson, SBF

Dnr SBN 2017/69

§ 47 Revidering av Allmänna bestämmelserna för VA, ABVA

Sammanfattning

För fastighetsägares användning av den allmänna VA-anläggningen i Haninge kommun gäller vad som föreskrivs i de Allmänna bestämmelserna (ABVA) vilken även innehåller lagtext från lagen om allmänna vattentjänster (2006:412).

De allmänna bestämmelserna är antagna av kommunfullmäktige den 17 november 2008 och behöver revideras på grund av:

Lagändring vad gäller överklagande och prövning av VA-frågor, har övergått och hanteras av mark- och miljödomstolen, tidigare VA-nämnden.

Ändringen finns beskriven i Svensk författningssamling SFS 2015:693, Lag om ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster utfärdad 19 november 2015.

Taxerevidering avseende installationsbidrag för LTA-pump. I enlighet med kommunfullmäktiges beslut av VA-taxa för 2016 upphörde installationsbidraget för LTA-pumpenheten att gälla 2017-01-01 (14 625 kr med moms).

§5.9 som angav detta togs därmed bort i 2017 års VA-taxa.

Stadsbyggnadsförvaltningen föreslår att nedanstående mening under kapitel 15, Inledning (sid. 5) tas bort från de allmänna bestämmelserna.

”Fastighetsägaren utför installation mot en reduktion av anläggningsavgifterna, enligt VA-taxans §5.9.”

Underlag för beslut

- Svensk författningssamling Lag om ändring i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster utfärdad 19 november 2015
- ABVA Haninge 2008-11-17

Förslag till beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om föreslagna ändringar i de Allmänna bestämmelserna för användande av Haninge kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning, ABVA.

Trafik- och arbetsutskottets förslag till stadsbyggnadsnämnden

1. Stadsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om föreslagna ändringar i de Allmänna bestämmelserna för användande av Haninge kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning, ABVA.

Stadsbyggnadsnämndens beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om föreslagna ändringar i de Allmänna bestämmelserna för användande av Haninge kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning, ABVA.

Expedieras: Akt

För verkställighet: KF

För kännedom: Weine Carmerud, Hans Kristiansson, SBF

VATTEN & AVLOPP

Allmänna bestämmelser för användande av Haninge kommuns
allmänna vatten- och avloppsanläggning, ABVA

VATTEN & AVLOPP

Antagen av kommunfullmäktige den 17 november 2008.

Huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen är Haninge kommun, nedan kallad kommunen.

Gällande lagar och förordningar som här hänvisas till kan fås hos VA-verket.

Inledning

1 För fastighetsägares användning av den allmänna VA-anläggningen i Haninge kommun gäller vad som föreskrivs i lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) eller annan författning samt vad som nedan föreskrivs.

2 Vad som enligt dessa bestämmelser gäller för fastighetsägaren gäller även för den som innehar fast egendom med tomträtt, ständig besittningsrätt, fideikommissrätt eller på grund av testamentariskt förordnande.

3 Har huvudmannen träffat avtal med annan än fastighetsägare om användning av anläggningen, gäller för denne jämlikt 5 § lagen om allmänna vattentjänster vad som i lagen och dessa allmänna bestämmelser föreskrivs om fastighetsägare.

Med fastighet kan enligt 4 § lagen om allmänna vattentjänster i vissa fall även förstås byggnad eller annan anläggning, som ej tillhör ägaren till marken.

Fastighetsägare är skyldig att följa ändring i och tillägg till dessa allmänna bestämmelser.

Inkoppling till den allmänna anläggningen

4 Huvudmannen levererar vatten till fastighet, vars ägare har rätt att använda den allmänna dricksvattenanläggningen och som iakttar gällande bestämmelser för användandet.

Huvudmannens leveransskyldighet avser endast vatten av dricksvattenkvalitet för normal hushållsanvändning. Huvudmannen garanterar inte att visst vattentryck eller viss vattenmängd per tidsenhet alltid kan levereras.

Vatten som levereras genom allmän VA-anläggning får utnyttjas för värmeutvinning endast om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger detta.

5 Huvudmannen har rätt att begränsa eller avbryta vattenleveransen när denne finner det nödvändigt för att förebygga person- eller egendomsskada samt för reparation, ändring, kontroll eller annan sådan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar.

Vid begränsad vattentillgång är fastighetsägare skyldig att reducera sin vattenförbrukning enligt huvudmannens anvisningar.

Vid planlagt leveransavbrott lämnar huvudmannen på lämpligt sätt meddelande om detta.

6 Ska vattenförbrukning hos fastighetsägare fastställas genom mätning tillhandahålls vattenmätare av huvudmannen och förblir huvudmannens egendom. Huvudmannen bestämmer antalet mätare och vilket slag av mätare som ska användas. Fastighetsägaren ska bekosta erforderliga anordningar för uppsättning av mätare och sammankoppling med installationen i övrigt.

Vattenmätarens plats ska vara godkänd av huvudmannen, som har rätt att kostnadsfritt disponera platsen och ensam har befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och fränkoppla mätaren.

Användning av den allmänna avloppsanläggningen

7 Huvudmannen tar emot avloppsvatten från fastighet, vars ägare har rätt att använda den allmänna avloppsanläggningen och som iakttar gällande bestämmelser för användandet, om behovet av avledning inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Huvudmannen är inte skyldig att ta emot spillvatten vars beskaffenhet i ej oväsentlig mån avviker från hushållspillvattens.

8 Vatten som utnyttjats för värmeutvinning får avledas till den allmänna avloppsanläggningen endast om huvudmannen efter ansökan skriftligen medger det.

9 Fastighetsägare får inte tillföra avloppet lösningsmedel, avfettningsmedel, färger, olja, bensin eller annan petroleumprodukt, fett i större mängd, läkemedel eller sura, frätande eller giftiga vätskor och inte heller vätska, ämnen eller föremål som kan orsaka stopp, avlagring, vidhäftning, gasbildning eller explosion.

Ånga eller varmvatten med högre temperatur än 45° C får inte tillföras i förbindelsepunkten.

Oavsiktligt utsläpp av sådant slag som anges i första och andra styckena ska ofördröjligen anmälas till huvudmannen.

Fastighetsägare får inte tillföra avloppet spillvatten från köksavfallskvarn utan huvudmannens skriftliga medgivande.

10 Värmeuttag ur avloppsvatten får inte ske så att temperaturen i utsläppt avloppsvatten underskrider temperaturen i det av huvudmannen levererade dricksvattnet.

11 Huvudmannen har rätt att tillfälligt begränsa fastighetsägares möjlighet att använda avloppsanläggningen när huvudmannen finner det nödvändigt för att förebygga person- eller egendomsskada samt för reparation, ändring, kontroll eller annan åtgärd som berör huvudmannens egna eller därmed förbundna anläggningar.

12 Spillvatten får inte tillföras allmän ledning som är avsedd att uteslutande avleda dag- och dränvatten. (Med spillvatten likställs i denna punkt allt avloppsvatten som huvudmannen bedömer ska avledas till spillvattenledning.)

Dag- och dränvatten får inte tillföras allmän ledning som inte är avsedd för sådant ändamål, om inte huvudmannen av särskilda skäl skriftligen medgivit undantag.

Avleds dag- och dränvatten från fastighet till spillvattenförande ledning får fortsatt tillförsel av sådant vatten inte ske, sedan särskild förbindelsepunkt för

ändamålet upprättats och fastighetsägaren underrättats därom, eller om huvudmannen vidtagit åtgärder för avledande av dagvatten utan att förbindelsepunkt för dagvatten upprättats, när huvudmannen meddelat fastighetsägaren att sådana åtgärder har vidtagits. Huvudmannen bestämmer tidrymd inom vilken tillförseln ska ha upphört. Undantag från förbudet eller anstånd med att avbryta tillförseln kan medges av huvudmannen om särskilda skäl föreligger.

Har särskild förbindelsepunkt för dag- och dränvatten inte upprättats, kan huvudmannen ändå förbjuda dittills tillåten tillförsel av sådant vatten till spillvattenförande ledning. Förutsättningar för detta är dels att avledning kan ske ändamålsenligt på annat sätt, dels att huvudmannen i skälig omfattning ersätter fastighetsägaren hans kostnader för erforderlig omläggning. Dag- och dränvatten från fastighet, som nyinkopplas till den allmänna anläggningen, får inte tillföras annan ledning än den huvudmannen bestämmer.

Foto: Haninge kommun

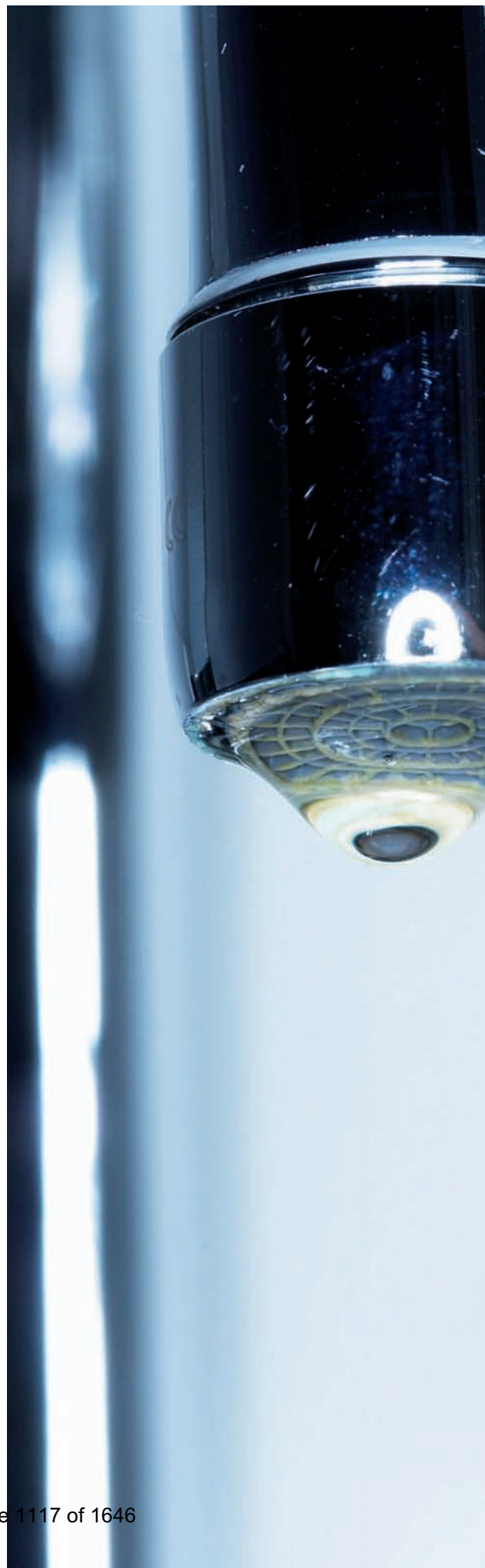
13 Huvudmannen kan i enskilda fall medge utsläpp i den allmänna avloppsanläggningen av avloppsvatten som i ej oväsentlig mån har annan sammansättning än spillvatten från bostäder (hushålls-spillvatten) vad gäller arten eller halten av ingående ämnen. Huvudmannen bestämmer därvid villkoren för utsläpp av såväl spill- som dagvatten.

14 Fastighetsägare som helt eller delvis använder eller upplåter fastighet till annat än bostadsändamål ska informera huvudmannen om sådan verksamhet som kan påverka beskaffenheten hos avloppsvattnet från fastigheten. Fastighetsägaren ska bekosta de provtagningar och analyser som huvudmannen finner vara nödvändiga för kontroll av avloppsvattnet.

Huvudmannen har rätt att fordra att fastighetsägaren för journal över verksamhet som inverkar på avloppsvattnets beskaffenhet och företar kontroll av vattnet genom provtagningar och analyser. Huvudmannen anger hur journalföring och provtagningar ska göras.

15 Vid anslutning till allmänt tryckavloppssystem tillhandahåller huvudmannen LTA-pumpenhet som förblir dennes egendom. Huvudmannen bestämmer antalet pumpenheter och vilket slag av pumpenhet som ska användas. Fastighetsägaren utför installation mot en reduktion av anläggningsavgifterna, enligt VA-taxans § 5.9. Fastighetsägaren bekostar erforderliga anordningar för att sammankoppla enheten med installationen i övrigt.

Pumpenhetens plats ska bestämmas av huvudmannen, som äger rätt till kostnadsfri upplåtelse av platsen. Huvudmannen svarar för inköp, underhåll och förnyelse av pumpenhet.

LAG OM ALLMÄNNA VATTENTJÄNSTER

SFS 2006:412 med senaste ändring 2006-05-18

Foto: Johan Alp, Bildarkivet

Inledande bestämmelser

1§ Bestämmelserna i denna lag syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

2§ I denna lag avses med
vattenförsörjning: tillhandahållande av vatten som är lämpligt för normal hushållsanvändning,
avlopp: bortledning av dagvatten och dränvatten från ett område med samlad bebyggelse eller från en begravningsplats, bortledning av spillvatten eller bortledning av vatten som har använts för kylning,
vattentjänster: vattenförsörjning och avlopp (va),
VA-anläggning: en anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse,
allmän VA-anläggning: en VA-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt denna lag,
enskild anläggning: en VA-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte är eller ingår i en allmän VA-anläggning,
verksamhetsområde: det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller skall ordnas genom en allmän VA-anläggning,
huvudman: den som äger en allmän VA-anläggning,
fastighetsägare: den som äger en fastighet inom en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde eller innehar sådan fast egendom med tomträtt, ständigt besittningsrätt, fideikommissrätt eller på grund av testamentariskt förordnande,
VA-installation: ledningar och därmed förbundna anordningar som inte ingår i en allmän VA-anläggning men som har ordnats för en eller flera fastigheters vattenförsörjning eller avlopp och är kopplade eller avsedda att kopplas till en allmän VA-anläggning,
förbindelsepunkt: gränsen mellan en allmän VA-anläggning och en VA-installation,
allmän platsmark: mark som i detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) redovisas som allmän plats eller, om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som funktionellt och i övrigt motsvarar sådan mark,
anläggningsavgift: engångsavgift för täckande av en kostnad för att ordna en allmän VA-anläggning,
brukningsavgift: periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän VA-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift.

3§ Vid tillämpningen av denna lag skall en kommun anses ha ett rättsligt bestämmande inflytande över en VA-anläggning om kommunen ensam eller tillsammans med en eller flera andra kommuner

1. helt äger anläggningen,
2. genom ägande förfogar över mer än hälften av samtliga röster i den eller de juridiska personer som helt äger anläggningen eller på annat sätt förfogar över en motsvarande majoritet av beslutsmakten i den eller de juridiska personer som helt äger anläggningen,
3. har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i styrelsen för den eller de juridiska personer som helt äger anläggningen, eller
4. utgör samtliga obegränsat ansvariga bolagsmän i ett handelsbolag som helt äger anläggningen.

4§ Om det behövs för att tillgodose syftet med denna lag, skall det som i lagen gäller i fråga om en fastighet också tillämpas i fråga om en byggnad eller annan anläggning som inte tillhör fastighetens ägare. I så fall skall det som i lagen sägs om fastighetsägaren tillämpas på byggnadens eller anläggningens ägare.

5§ Om någon annan än en fastighetsägare har ingått avtal med huvudmannen om att få använda huvudmannens VA-anläggning, skall det som i denna lag gäller en fastighetsägare också gälla användaren.

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster

6§ Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning.

En allmän VA-anläggnings verksamhetsområde

7§ Av ett beslut om en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde skall det framgå vilka fastigheter som verksamhetsområdet omfattar.

8§ Om verksamhetsområdet behöver omfatta en eller flera fastigheter som ingår i en samfällighet för VA-frågor, skall verksamhetsområdet bestämmas så att det omfattar alla fastigheter som ingår i den särskilda samfälligheten.

Om det finns synnerliga skäl, får verksamhetsområdet bestämmas med avvikelse från kravet i första stycket.

9§ Om det inom verksamhetsområdet finns en fastighet eller bebyggelse som uppenbarligen inte behöver omfattas av det större sammanhang som avses i 6 §, får verksamhetsområdet inskränkas så att det inte omfattar den fastigheten eller bebyggelsen. En sådan inskränkning av verksamhetsområdet får göras endast om fastighetens eller bebyggelsens behov av vattenförsörjning och avlopp lämpligen kan ordnas genom enskilda anläggningar som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Ordandet och driften av en allmän VA-anläggning

10§ En allmän VA-anläggning skall ordnas och drivas så att den uppfyller de krav som kan ställas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön och med hänsyn till intresset av en godushållning med naturresurser.

När det är förenligt med anläggningens huvudsakliga ändamål, bör den ordnas och drivas så att också andra allmänna intressen som har behov av anläggningen kan tillgodoses.

11§ En allmän VA-anläggning får inte ordnas

1. i strid med detaljplan, områdesbestämmelser eller andra bestämmelser om hur marken skall bebyggas, eller

2. så att den försvårar en ändamålsenlig bebyggelse eller lämplig planläggning.

Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

12§ Om en allmän VA-anläggning innebär att vattentjänster tillhandahålls genom ledningsnät för vattenförsörjning eller avlopp, skall huvudmannen för varje fastighet inom VA-anläggningens verksamhetsområde bestämma en förbindelsepunkt.

Förbindelsepunkten skall finnas i fastighetens omedelbara närhet, om det inte finns särskilda skäl för en annan placering.

Huvudmannen skall samråda med och därefter informera fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge inom den tid som är skälig med hänsyn till fastighetsägarens intresse av att kunna planera för sin användning av fastigheten.

13§ Huvudmannen skall för den allmänna VA-anläggningen ordna

1. ledningar och andra anordningar för vattenförsörjning till eller avlopp från varje förbindelsepunkt,

2. anordningar för bortledning av vatten som inte sker genom en förbindelsepunkt, och

3. de anordningar som i övrigt behövs för att VA-anläggningen skall kunna fylla sitt ändamål och tillgodose skäliga anspråk på säkerhet.

Huvudmannens skyldighet enligt första stycket omfattar inte vägdiken, rännstenar, rännstensbrunnar eller ledningar som förbinder rännstensbrunnar med den allmänna VA-anläggningen.

14§ Huvudmannen skall se till att berörda fastighetsägare i skälig tid underrättas om planerade vattenavstängningar och andra väsentliga ändringar av förutsättningarna för att använda VA-anläggningen.

15§ Huvudmannen får upplåta åt någon annan att sköta driften av VA-anläggningen.

Fastighetsägares rätt att använda en allmän VA-anläggning

16§ En fastighetsägare har rätt att använda en allmän VA-anläggning, om fastigheten

1. finns inom VA-anläggningens verksamhetsområde, och

2. behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

17§ Trots 16 § får huvudmannen vänta med att utföra de anläggnings- eller utbyggnadsarbeten som är nödvändiga för att fastighetsägaren skall kunna använda VA-anläggningen, om arbetena

1. behöver samordnas med andra arbeten och samordningen annars skulle väsentligt försvåras, och

2. utförs i den ordning som följer av huvudmannens utbyggnadsplan.

18§ Trots 16 § är huvudmannen inte skyldig att låta en fastighet kopplas eller vara kopplad till VA-anläggningen

1. innan fastighetsägaren har betalat den anläggningsavgift som är bestämd enligt 34 § eller lämnat en godtagbar säkerhet, eller
2. om fastighetens VA-installation har väsentliga brister.

Särskilda anordningar för användningen av en allmän VA-anläggning

19§ Huvudmannen skall ordna de pumpar och andra särskilda anordningar som på grund av den allmänna VA-anläggningens konstruktion eller utförande behövs på en fastighet för att fastighetsägaren skall kunna använda VA-anläggningen.

Om vattenförbrukningen på en fastighet behöver fastställas genom mätning, skall huvudmannen ordna den eller de vattenmätare som behövs för mätningen.

20§ En fastighetsägare är skyldig att upplåta nödvändigt utrymme för en sådan anordning som avses i 19 §.

Fastighetsägaren skall fortlöpande se till anordningen och skydda den mot skada samt vid behov svara för dess elförsörjning.

Fastighetsägaren skall snarast anmäla uppkomna fel och driftstörningar till huvudmannen.

Användningen av en allmän VA-anläggning

21§ En fastighetsägare får inte använda en allmän VA-anläggning på ett sätt som innebär

1. att avloppet tillförs vätskor, ämnen eller föremål som kan inverka skadligt på ledningsnätet eller anläggningens funktion eller på annat sätt medför skada eller olägenhet,
2. att huvudmannen får svårt att uppfylla de krav som ställs på VA-anläggningen och driften av den eller att i övrigt uppfylla sina skyldigheter enligt lag, annan författning eller avtal, eller
3. andra olägenheter för huvudmannen eller någon annan.

22§ Om en fastighets VA-förhållanden påtagligt avviker från de förhållanden som i övrigt råder i en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde, får huvudmannen träffa avtal med fastighetsägaren om särskilda villkor för användningen av VA-anläggningen.

23§ Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kommunen får meddela ytterligare föreskrifter om användningen av allmänna VA-anläggningar.

Skyldighet att betala avgifter för allmänna vattentjänster

24§ En fastighetsägare skall betala avgifter för en allmän VA-anläggning, om fastigheten

1. finns inom VA-anläggningens verksamhetsområde, och
2. med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Vid bedömning av behovet enligt första stycket 2 skall särskild hänsyn tas till i vilken utsträckning jämförda alternativ tillgodoser intresset av en god hushållning med naturresurser.

Om fastigheten är obebyggd men enligt en detaljplan är avsedd för bebyggelse, skall bedömningen av behovet enligt första stycket 2 göras som om fastigheten vore bebyggd i enlighet med planen. Detta gäller dock inte om det finns särskilda skäl för en annan bedömning.

25§ En avgift enligt 24 § skall avse

1. vattentjänster som tillhandahålls fastigheten genom en förbindelsepunkt, från det att huvudmannen har ordnat förbindelsepunkten och informerat fastighetsägaren enligt 12 §, och
2. bortledande av vatten från fastigheten som inte sker genom en förbindelsepunkt, från det att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat fastighetsägaren om detta.

26§ Utöver vad som följer av 24 och 25 §§ skall en fastighetsägare betala en avgift för en allmän VA-anläggning, om fastigheten

1. finns inom VA-anläggningens verksamhetsområde,
2. är bebyggd eller enligt en detaljplan är avsedd för bebyggelse, och
3. behöver, eller har nytta av, bortledande av vatten från allmän platsmark.

Avgiften skall avse bortledning av vatten från allmän platsmark inom VA-anläggningens verksamhetsområde, från det att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat fastighetsägaren om detta.

27§ Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls skall betala en avgift för en allmän VA-anläggning, om

1. den allmänna platsmarken finns inom VA-anläggningens verksamhetsområde, och
2. bortledning av vatten från den allmänna platsmarken behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

Avgiften skall avse bortledning av vatten från den allmänna platsmarken, från det att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat den som är avgiftsskyldig om detta.

28§ Avgifter enligt 24-27 §§ som avser bortledning av vatten skall även täcka kostnaderna för den rening av vattnet som behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Avgifternas storlek och grunderna för hur de beräknas

29§ Avgifter enligt 24-28 §§ får bestämmas som anläggningsavgifter och brukningsavgifter.

30§ Avgifterna får inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen.

Medel får avsättas till en fond för framtida nyinvesteringar, om

1. det finns en fastställd investeringsplan,
2. avsättningen avser en bestämd åtgärd,
3. åtgärden och de beräknade kostnaderna för den redovisas i planen,
4. det av planen framgår när de avsatta medlen är avsedda att tas i anspråk, och
5. planen innehåller de upplysningar som i övrigt behövs för att bedöma behovet av avsättningens storlek.

Avgifter enligt 26 och 27 §§ får inte överskrida det som behövs för att täcka kostnaderna för den vattentjänsten.

31§ Avgifterna skall bestämmas så att kostnaderna fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist.

Om vattentjänsterna för en viss eller vissa fastigheter på grund av särskilda omständigheter medför kostnader som i beaktansvärd omfattning avviker från andra fastigheter i verksamhetsområdet, skall avgifterna bestämmas med hänsyn till skillnaderna.

Avgifter enligt 26 och 27 §§ skall fördelas mellan de fastighetsägare som avses i 26 § och de avgiftsskyldiga som avses i 27 § enligt vad som är skäligt med hänsyn till den berörda allmänna platsmarkens omfattning och fastighetsägarnas nytta av vattentjänsten.

32§ Anläggningsavgifterna skall bestämmas på beräkningsgrunder som innebär att en fastighetsägare inte behöver betala mer än vad som motsvarar fastighetens andel av kostnaden för att ordna VA-anläggningen.

33§ Brukningsavgifterna skall bestämmas på beräkningsgrunder som är lika oavsett när på året VA-anläggningen används. Om det med hänsyn till vattenförsörjningen, behovet av en tillfredsställande avloppsrening eller av andra skäl behövs särskilda åtgärder av säsongsbetonad karaktär under en viss mindre del av året, får dock brukningsavgifter för en sådan tid bestämmas på beräkningsgrunder som innebär högre avgifter än under huvuddelen av året.

34§ Avgifternas belopp och hur avgifterna skall beräknas skall framgå av en taxa. Avgifterna får inte bestämmas till högre belopp än vad som är förenligt med bestämmelserna i 30-33 §§.

Kommunen får meddela föreskrifter om taxan. Kommunen får överlåta åt huvudmannen att bestämma avgifternas belopp enligt beräkningsgrunder i kommunens taxeforeskrifter.

Betalning av avgifterna

35§ Avgifter enligt denna lag skall enligt kommunens bestämmande betalas till kommunen eller huvudmannen.

Om inte annat följer av 36 § skall avgifterna betalas på begäran. På obetalt belopp skall ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) betalas från dagen för sådan begäran.

36§ En anläggningsavgift skall fördelas på årliga betalningar (delbelopp) under en viss tid, längst tio år, om

1. avgiften är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och andra omständigheter,
2. fastighetsägaren begär att avgiften skall fördelas, och
3. fastighetsägaren ställer godtagbar säkerhet.

Ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) skall betalas på den del av avgiften som inte har betalats, från den dag det första delbeloppet förfaller till betalning till dess betalning sker. På delbelopp som har förfallit till betalning skall ränta i stället betalas enligt 6 § räntelagen från delbeloppets förfalldag till dess betalning sker.

37§ När en fastighet byter ägare, är den nya ägaren betalningsansvarig för avgifter som förfaller till betalning på tillträdesdagen eller senare, om inte annat följer av andra stycket.

Den tidigare ägaren är betalningsansvarig för brukningsavgifter som är hänförliga till tiden före den nya ägarens tillträde.

Avtal om avgifter

38§ Huvudmannen får komma överens med fastighetsägare och andra avgiftsskyldiga i avgiftsfrågor som inte regleras i kommunens taxeföreskrifter.

Inlösen av enskilda anläggningar m m

39§ Om det för en fastighet inom en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde finns en enskild anläggning som kan användas i den allmänna VA-anläggningen, är den som äger den enskilda anläggningen skyldig att, om huvudmannen begär det, mot skäligen ersättning låta den enskilda anläggningen ingå i den allmänna VA-anläggningen.

40§ Om en enskild anläggning blir onyttig till följd av att kommunen ordnar eller utvidgar en allmän VA-anläggning, skall huvudmannen betala skäligen ersättning till den enskilda anläggningens ägare.

Tillträde för undersökning, installation och underhåll

41§ Huvudmannen har rätt till det tillträde på en fastighet som behövs för att

1. undersöka en VA-installation och dess användning innan VA-installationen kopplas till den allmänna VA-anläggningen eller när det annars behövs för att huvudmannen skall kunna fullgöra sina skyldigheter, och
2. installera, underhålla och i övrigt fullgöra sina skyldigheter i fråga om sådana särskilda anordningar som avses i 19 §.

Tystnadsplikt

42§ Den som deltar eller har deltagit i en undersökning eller andra åtgärder enligt 41 § får inte obehörigen avslöja eller utnyttja information som vid undersökningen kommit fram om enskildas affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Avstängning av vattenförsörjningen

43§ Huvudmannen får stänga av vattenförsörjningen till en fastighet, om

1. fastighetsägaren har åsidosatt sin skyldighet att betala en avgift eller i övrigt försummat sina skyldigheter enligt denna lag,
 2. försummelsen är väsentlig,
 3. avstängningen inte medför olägenhet för människors hälsa,
 4. huvudmannen skriftligen har uppmanat fastighetsägaren att vidta rättelse och gett fastighetsägaren skäligen tid att vidta rättelsen, och
 5. fastighetsägaren trots den uppmaning som avses i 4 inte har vidtagit rättelse inom den skäligen tiden.
- Kostnaden för en avstängningsåtgärd får påföras fastighetsägaren.

Skadeståndsansvar m m

44§ Om en allmän VA-anläggnings verksamhetsområde inskränks med stöd av 9 §, skall huvudmannen ersätta fastighetsägaren eller ägaren av bebyggelsen för den skada som inskränkningen medför. När ersättningen bestäms skall hänsyn tas till åtgärder som huvudmannen vidtagit för att tillgodose fastighetens eller bebyggelsens fortsatta behov av vattenförsörjning och avlopp.

45§ Huvudmannen skall ersätta en översvämningsskada på en fastighet inom den allmänna VA-anläggningens verksamhetsområde, om

1. huvudmannen har åsidosatt en skyldighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och
2. åsidosättandet har medfört att vatten som är avsett att tillhandahållas eller ledas bort genom huvudmannens VA-anläggning ytledes eller på annat sätt trängt in på fastigheten.

46§ Om en fastighetsägare orsakas en skada på grund av att huvudmannen på annat sätt än som avses i 45 § har överskridit sin rätt eller åsidosatt en skyldighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, skall huvudmannen återställa det som rubbats eller fullgöra det som eftersatts och ersätta skadan.

47§ Om huvudmannen orsakas en skada på grund av att en fastighetsägare har överskridit sin rätt eller åsidosatt en skyldighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, skall fastighetsägaren återställa det som rubbats eller fullgöra det som eftersatts och ersätta skadan.

48§ Skadestånd enligt denna lag skall avse personskada, sakskada och ren förmögenhetsskada.

49§ Om en fastighetsägare har betalat en anläggningsavgift och det sedan visar sig att fastigheten på grund av att bygglöv vägras inte kan användas på det sätt som förutsattes när avgiften betalades, skall kommunen återbetala avgiften eller en del av den. Återbetalningen skall göras i den mån det som avgiften avsåg inte kommer att leda till motsvarande vattentjänster för fastigheten.

Kommunen skall betala ränta på återbetalningsbeloppet enligt 5 § räntelagen (1975:635) från den dag då fastighetsägaren betalade avgiften.

Talan om återbetalning skall väckas inom två år från den dag då det beslut på vilket talan grundas vann laga kraft. Talan får dock väckas senare, om den relevanta ändringen i förutsättningarna för fastighetens användning inte rimligen kunde förutses inom den angivna tiden.

Redovisning

50§ En huvudman skall i fråga om verksamheten med att ordna och driva en allmän VA-anläggning se till

1. att verksamheten bokförs och redovisas i enlighet med god redovisningssed där resultat- och balansräkningar redovisas särskilt och där det av tilläggsupplysningar framgår hur huvudmannen har fördelat kostnader som varit gemensamma med annan verksamhet, och
2. att redovisningen, när den är fastställd, finns tillgänglig för fastighetsägarna.

Tillsyn

51§ Länsstyrelsen utövar tillsynen över att kommunen fullgör skyldigheten enligt 6 § att tillgodose behovet av vattentjänster. Länsstyrelsen får förelägga kommunen att fullgöra skyldigheten. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Överklagande och prövning av VA-frågor

52§ Länsstyrelsens beslut om föreläggande enligt 51 § får överklagas av kommunen hos Statens VA-nämnd.

53§ Statens VA-nämnd prövar i övrigt mål om frågor som regleras i denna lag eller i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

54§ Statens VA-nämnds förelägganden får förenas med vite.

55§ Frågor om utdömande av vite som har förelagts enligt denna lag prövas av Statens VA-nämnd självmant eller efter ansökan.

56§ Bestämmelser om Statens VA-nämnd och förfarandet i nämnden i mål enligt denna lag samt om verkställighet och överklagande av nämndens beslut finns i lagen (1976:839) om Statens VA-nämnd.

Undantag från 2 kap 1 § kommunallagen (1991:900)

57§ Trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, får en kommun sköta driften av en allmän VA-anläggning i andra kommuner, om driften sker på affärsmässiga grunder och ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet.

Övergångsbestämmelser 2006:412

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007, då lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar skall upphöra att gälla.
2. För en VA-anläggning som förklarats för allmän enligt 31 § den upphävda lagen eller motsvarande bestämmelse i äldre lag och som inte är att anse som allmän enligt 2 § den nya lagen gäller följande.
 - a) Bestämmelserna i 10-22, 24 och 25 §§, 30 § första stycket, 31 § första och andra styckena, 32 §, 35 § andra stycket, 36-43 och 53-56 §§ den nya lagen skall tillämpas i fråga om anläggningen.
 - b) Bestämmelserna i den upphävda lagen, utom 5 §, 6 §, 12 a § och de bestämmelser som motsvarar de i a) uppräknade bestämmelserna, skall tillämpas så länge anläggningen består som allmändeförklarad, dock längst till och med den 31 december 2016.
 - c) Huvudmannen för anläggningen får inte besluta i frågor som rör anläggningens verksamhetsområde. Det som sägs i 7 § den upphävda lagen skall, från och med den 1 januari 2007 endast avse huvudmannens skyldigheter för tiden dessförinnan.
3. Det som en huvudman enligt den upphävda lagen har beslutat i fråga om en VA-anläggnings verksamhetsområde skall gälla även efter ikraftträdandet.
4. För andra allmänna VA-anläggningar än dem som avses i 2 skall det som en huvudman enligt 22 eller 27 § den upphävda lagen har beslutat i frågor om användningen av VA-anläggningen eller om taxa fortsätta att gälla till dess att kommunen med stöd av 23 och 34 §§ den nya lagen har ersatt huvudmannens beslut med nya föreskrifter, dock längst till och med den 31 december 2008.
5. Bestämmelserna i 50 § den nya lagen tillämpas första gången för det första räkenskapsår som påbörjas efter den 31 december 2006.
6. Denna lag skall inte tillämpas på mål eller ärende som enligt bestämmelserna i den upphävda lagen har anhängiggjorts före ikraftträdandet.

Foto: Beofil Johansson, Bildarkivet

VART VÄNDER MAN SIG

I vidstående förteckning har vi angivit några av de vanligaste frågorna om vatten och avloppsförsörjning

Frågor om

Besvaras av

Anslutning och anläggningsavgifter	Stadsbyggnadsförvaltningen, vatten och avlopp, telefon 08-606 71 33
Bygglov (VA-anslutning i samband med husbyggnation)	Stadsbyggnadsförvaltningen, plan och bygg, telefon 08-606 83 72
VA-anmälan (förenklat ”bygglov” för anslutning av befintligt hus)	Stadsbyggnadsförvaltningen, vatten och avlopp, telefon 08-606 71 33
VA-inspektion i samband med bygglov bygganmälan	Stadsbyggnadsförvaltningen, vatten och avlopp telefon 08-606 71 33
Vattenmätare och påsläpp av vatten	Stadsbyggnadsförvaltningen, vatten och avlopp telefon 08-606 80 60
VA-räkning	Stadsbyggnadsförvaltningen, vatten och avlopp telefon 08-606 82 38
Vattenläcka eller annan störning i kommunens ledningar i gata eller annan allmän plats	Stadsbyggnadsförvaltningen, vatten och avlopp telefon 08-741 28 97
Vattenläcka eller annan störning i ledningar på tomten eller i byggnad	VVS-firma/”rörmokare”
Larm från LTA-pumpenhet på fastigheten	Stadsbyggnadsförvaltningen, vatten och avlopp telefon 08-606 82 38 eller 08-741 28 97

Enskilda avloppsanläggningar/slutna tankar:

– Tillstånd, anläggande	Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund telefon 08-606 73 00
– Slamtömning	SRV återvinning AB telefon 0200-26 46 00

Dnr KS 2016/595

§ 128 Möjlighet för Haninge kommun att lämna kommunal hyresgaranti

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Socialnämnden beslutade 2016-12-14, § 199, att hemställa hos kommunfullmäktige att bemyndiga socialnämnden att lämna hyresgaranti till enskilda personer enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter 2 kap. 6 §.

Kommunstyrelsen beslutade 2016-01-30, § 5, att återremittera ärendet till kommunstyrelseförvaltningen.

Kommunstyrelseförvaltningen har, i samråd med socialförvaltningen, kompletterat ärendet med förtydliganden om hur och i vilka fall socialnämnden får ställa hyresgaranti till enskilda personer.

Förvaltningens synpunkter

Haninge kommun har inte tidigare lämnat kommunala hyresgarantier. Det är ett nytt verktyg för socialnämnden. Det är därför viktigt att socialnämnden iakttar försiktighet när sådana garantier ska lämnas.

Kommunstyrelseförvaltningen anser att fullmäktige bör fastställa nedanstående regler för socialnämndens behandling av ärenden om hyresgarantier.

Utgångspunkt

Kommunal hyresgaranti till enskilda personer ska användas restriktivt i undantagsfall. Garanti ska lämnas endast i de fall där det är enda möjligheten för den enskilde att skaffa sig egen bostad.

Syfte

Kommunal hyresgaranti syftar till minska behovet av bostäder som socialförvaltningen hyr ur i andrahand, så kallade sociala kontrakt.

Det syftar även till att ge möjlighet till de som redan bor i andra hand i socialförvaltningens bostäder att skaffa sig eget boende.

Målgrupp

Hyresgaranti får lämnas till förmån för enskilda privatpersoner som

- bor i någon av socialförvaltningens andrahandsbostäder såsom genomgångs-, försöks-, tränings- eller etableringslägenheter och
- har visat ekonomisk skötsamhet med betalningar av hyror, andra utgifter och
- har visat skötsamhet i sitt boende.

Handläggning

Beslut om kommunal hyresgaranti ska föregås av en utredning. Utredningen ska visa:

- Orsaken till bostadslösheten.
- Huruvida personen som är aktuell för hyresgaranti har skött sitt tidigare boende.
- Bedömning av personens förutsättningar att utan hyresgaranti skaffa sig egen bostad.
- Bedömning av personens möjligheter att kunna betala hyran under garantitiden.
- Riskanalys om vilka risker som finns för och hur stor risken är att personen inte skulle klara av att betala sin hyra under garantitiden.

Hur den lämnade garantin kommer att följas upp i det enskilda fallet.

Beslut om hyresgaranti beslutas av socialnämnden eller det politiskt tillsatta utskott som socialnämnden delegerar beslutanderätten till.

Uppföljning

Socialnämnden ska i varje årsredovisning följa upp de lämnade garantierna.

I kommunens bokslut redovisas de av kommunen lämnade hyresgarantierna.

Avslutningsvis anser kommunstyrelseförvaltningen att socialnämnden snarast bör ta fram detaljerade riktlinjer för hur den egna handläggningen av dessa ärenden ska gå till.

Underlag för beslut

- Protokoll kommunstyrelsen 2017-01-30 § 5
- Protokoll socialnämnden 2016-12-14, § 199
- Tjänsteskrivelse socialförvaltningen 2016-12-07 – Möjlighet för Haninge kommun att lämna kommunal hyresgaranti, samt tillägg i socialnämndens delegationsordning
- Kommunjuristens utlåtande 2016-10-13
- Boverkets broschyr Kommunal hyresgaranti – möjlighet till eget boende

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Socialnämnden bemyndigas att enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter, 2 kap. 6 §, lämna hyresgaranti till enskilda personer inom en borgensram på totalt 2 mnkr.
2. Ovan angivna regler för socialnämndens handläggning av ärenden om hyresgarantier fastställs.
3. Socialnämnden ges i uppdrag att snarast besluta om riktlinjer för den egna handläggningen av hyresgarantier samt hur dessa ska följas upp.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Alexandra Anstrell (M) yrkar med instämmande av Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) bifall till eget förslag från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna (bilaga).

Petri Salonen (C) yrkar bifall till kommunalrådsberedningens förslag.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag och det egna förslaget från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna. Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att

kommunstyrelsen beslutar i enlighet med
kommunalrådsberedningens förslag.

Marie Litholm (KD) begär votering.

Voteringsproposition: Den som vill bifalla
kommunalrådsberedningens förslag röstar JA. Den det ej vill röstar
NEJ. Vinner NEJ har kommunstyrelsen bifallit det egna förslaget
från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna.

Upprop:

Petri Salonen (C): JA

Göran Svensson (S): JA

Barbro Nordgren (S): JA

Mikko Svensson (S): JA

Annett Haaf (S): JA

Johan Svensk (MP): JA

Mehmet Coksürer (MP): JA

Martina Mossberg (M): NEJ

Alexandra Anstrell (M): NEJ

Michael Fridebäck (M): NEJ

Tobias Hammarberg (L): NEJ

Pia Lublin (L): NEJ

Marie Litholm (KD): NEJ

Christian Lindefjärd (SD): NEJ

Meeri Wasberg (S): JA

8 JA och 7 NEJ.

Med 8 JA och 7 NEJ finner ordföranden att kommunstyrelsen
beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige
Kommunfullmäktige beslutar

1. Socialnämnden bemyndigas att enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter, 2 kap. 6 §, lämna hyresgaranti till enskilda personer inom en borgensram på totalt 2 mnkr.
2. Ovan angivna regler för socialnämndens handläggning av ärenden om hyresgarantier fastställs.
3. Socialnämnden ges i uppdrag att snarast besluta om riktlinjer för den egna handläggningen av hyresgarantier samt hur dessa ska följas upp.

Reservationer

Martina Mossberg, Alexandra Anstrell och Michael Fridebäck - samtliga (M), Tobias Hammarberg (L), Pia Lublin (L), Marie Litholm (KD) och Christian Lindefjärd (SD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Socialnämnden

För kännedom: Ekonomiavdelningen

Eget förslag

§ 128

Kommunstyrelsen

2017-05-29

Möjlighet för Haninge kommun att lämna kommunal hyresgaranti

Behovet av bostäder för låginkomsthushåll och särskilt utsatta grupper anses vara högt och växande. Detta förklaras med den pågående urbaniseringen, med stigande priser på bostäder och på demografiska faktorer, särskilt invandring, men utvecklingen ses också som en effekt av inkomstfördelningen.

Frågan om hur utsatta grupper lättare ska kunna etablera sig på bostadsmarknaden är en del i en större problematik som omfattar en allmän bostadsbrist, bostadsmarknadens funktionssätt, markanvändningspolitik, invandring och arbetslöshet. Bostadsbristen, i synnerhet bristen på hyresrätter, kan vara en av de stora utmaningarna. Bostadsbristen tar sig bl.a. uttryck i långa bostadsköer, stigande bostadspriser, ett ökat kvarboende bland unga vuxna och en ökad trångboddhet.

Kommunal hyresgaranti syftar till minska behovet av bostäder som socialförvaltningen hyr ur i andra hand, så kallade sociala kontrakt. Det syftar även till att ge möjlighet till de som redan bor i andra hand i socialförvaltningens bostäder att skaffa sig eget boende.

Kommunal hyresgaranti till enskilda personer ska användas restriktivt. Garanti ska lämnas endast i de fall där det är enda möjligheten för den enskilde att skaffa sig egen bostad och inte där individens huvudsakliga inkomst är offentligt bidrag.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. Socialnämnden bemyndigas att enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter, 2 kap. 6 §, lämna hyresgaranti till enskilda personer inom en borgensram på totalt 2 mnkr.
2. Föreslagna regler för socialnämndens handläggning av ärenden om hyresgarantier fastställs med tillägg under rubriken målgrupp: *ej uppbär försörjningsstöd eller etableringsersättning som sin huvudsakliga inkomstkälla*
3. Socialnämnden ges i uppdrag att snarast besluta om riktlinjer för den egna handläggningen av hyresgarantier samt hur dessa ska följas upp.

Martina Mossberg (M)

Tobias Hammarberg (L)

Marie Litholm (KD)

Dnr KS 2016/595

§ 5 Bemyndigande till socialnämnden att lämna kommunal hyresgaranti

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Socialnämnden beslutade 2016-12-14, § 199, att hemställa hos kommunfullmäktige att bemyndiga socialnämnden att lämna hyresgaranti till enskilda personer enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter § 6.

Med hyresgaranti menas att kommunen garanterar hyresinbetalningarna för en privatperson under en viss period i syfte att underlätta personens möjligheter att få ett eget bostadskontrakt.

Socialnämnden anser att möjligheten att lämna hyresgaranti är ett bra verktyg för att underlätta för att vissa personer får ett eget hyreskontrakt. Garantin skulle öka möjligheten för de personer som bor i socialförvaltningens genomgångslägenheter att komma vidare till egen bostad.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har varit med i socialförvaltningens beredning av ärendet. Kommunjuristen har konstaterat att socialnämndens befogenheter om att besluta om hyresgarantier ingår i socialnämndens reglemente 1 § 3 p. Hyresgarantier omfattas dock inte av kommunens borgenspolicy och att det framgår av borgenspolicyen att det är kommunfullmäktige som beslutar om borgensförbindelser. Därför bör kommunfullmäktige besluta om socialnämnden skall bemyndigas att tillämpa 2 kap 6 § inom vissa givna ramar.

Socialförvaltningen bedömer att det i dagsläget är ca tio personer som kan bli aktuella för beslut om hyresgaranti.

Kommunstyrelseförvaltningen anser att kommunfullmäktige skall besluta om en borgensram för den totala hyresgarantin som socialnämnden får besluta om. Efter samråd med

socialförvaltningen föreslår kommunstyrelseförvaltningen att borgensramen för hyresgarantierna totalt är 2 mnkr. Det innebär att ca 30-50 hyresgarantier på 6 månadshyror kan rymmas inom denna borgensram, beroende på hyresnivåerna. Då varaktigheten på en hyresgaranti är minst 2 år så kommer kommunens hyresgaranti i enskilda fall löpande att upphöra. Då finns det möjligheter att inom ramen besluta om nya garantier. Eventuella infrianden av hyresgarantin kommer att hanteras av socialnämnden.

I övrigt har kommunstyrelsen inget att erinra mot socialnämndens förslag och förslår kommunfullmäktige att besluta bemyndiga socialnämnden att enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter, 2 kap. 2 §, lämna hyresgaranti till enskilda personer inom en borgensram på totalt 2 mnkr.

Underlag för beslut

- Protokoll socialnämnden 2016-12-14, § 199
- Tjänsteskrivelse socialförvaltningen 2016-12-07 – Möjlighet för Haninge kommun att lämna kommunal hyresgaranti, samt tillägg i socialnämndens delegationsordning
- Kommunjuristens utlåtande 2016-10-13
- Boverkets broschyr Kommunal hyresgaranti – möjlighet till eget boende

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar:

1. Socialnämnden bemyndigas att enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter, 2 kap. 2 §, lämna hyresgaranti till enskilda personer inom en borgensram på totalt 2 mnkr.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M) yrkar med instämmande av Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) bifall till eget förslag (bilaga).

Petri Salonen (C) begär ajournering. Sammanträdet ajourneras kl. 15.42.

Sammanträdet återupptas kl. 15.49.

Meeri Wasberg (S) yrkar att ärendet ska återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; Socialdemokraternas yrkande om återremiss samt yrkandet om bifall till eget förslag från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen.

Kommunstyrelsens beslut

1. Ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen.

Reservationer

Martina Mossberg, Michael Fridebäck och Sven Gustafsson - samtliga (M), Tobias Hammarberg (L), Pia Lublin (L) och Marie Litholm (KD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Socialnämnden

För kännedom: Ekonomiavdelningen

Eget förslag

§ 5

Kommunstyrelsen

2017-01-30

Bemyndigande till socialnämnden att lämna kommunal hyresgaranti

Haninge ska vara en kommun där invånarna tar ansvar för sina egna liv. Det stöd som kommunen är ålagd att ge enskilda individer ska vara förenat med motsvarande krav på att den enskilde gör allt för att bidra till sin egen försörjning. Kommunen ansvarar inte för att enskilda människor ska få en egen bostad med besittningsrätt och kraven för att erbjudas ett genomgångboende är restriktiva. Särskilda riktlinjer för handläggning av genomgångboende är fastställda av socialnämnden 2014.

Kommunala hyresgarantier ger en möjlighet att underlätta för enskilda att komma in på bostadsmarknaden. Människor som har betalningsförmåga men av olika skäl har svårt att själva få teckna ett förstahandskontrakt, tex de som har boende genom socialnämndens boendekedja. Stockholmsregionen lider av akut bostadsbrist och ett stort antal människor konkurrerar om bostäderna och en tillämpning av kommunala bostadsgarantier får inte leda till att en del grupper gynnas framför andra. Om kommunala hyresgarantier ska bli aktuella måste de därför omfattas riktlinjer som ställer höga krav på den enskilde.

I det fall kommunfullmäktige ska besluta om att erbjuda kommunala hyresgarantier måste först förslag till riktlinjer och rutiner tas fram. Det är oerhört viktigt att kommunen har goda kontrollrutiner för hur de kommunala hyresgarantierna sköts. Riktlinjerna ska stödja sig på de villkor som lämnas i Förordning (2007:623) om statligt bidrag för kommunala hyresgarantier. En kommunal hyresgaranti ska inte utöka socialtjänstens bostadsförsörjningsansvar generellt eller för särskilda grupper. Kommunen ska inte heller ta en större risk med skattebetalarnas pengar än vad som är motiverat med gällande lagstiftning. Därför ska riktlinjerna även ställa krav på att den enskilde inte uppbär eller bedöms behöva uppbära försörjningsstöd, eller liknande offentlig försörjning under den tid kommunen erbjuder hyresgaranti. Riktlinjerna ska också innehålla krav på återbetalning av hyreskostnaden i det fall att hyresgarantin löser ut i det enskilda fallet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att återremittera ärendet med uppdrag till socialnämnden att ta fram förslag till riktlinjer för kommunal hyresgaranti innan ärendet åter tas upp för beslut.

Martina Mossberg (M)

Tobias Hammarberg (L)

Marie Litholm (KD)

Dnr SN 2016/282

§ 199 Möjlighet för Haninge kommun att lämna kommunal hyresgaranti, samt tillägg i socialnämndens delegationsordning

Sammanfattning

Socialnämnden beslutade 30 augusti 2016 (§122) att ge socialförvaltningen i uppdrag att se över möjligheten att lämna kommunal hyresgaranti.

Med hyresgaranti menas att kommunen garanterar att hyresinbetalningarna för en privat person under en viss period i syfte att underlätta personens möjligheter att få ett eget bostadskontrakt.

Förvaltningen anser att möjligheten att lämna hyresgaranti är ett bra verktyg för att underlätta för att vissa personer får ett eget hyreskontrakt. Garantin skulle öka möjligheten för de personer som bor i socialförvaltningens genomgångslägenheter att komma vidare till egen bostad.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse – Tillägg i socialnämndens delegationsordning – rätten att lämna kommunal hyresgaranti
- Kommunjuristens utlåtande
- Boverkets broschyr Kommunal hyresgaranti – möjlighet till eget boende

Förslag till beslut

1. Socialnämnden hemställer hos kommunfullmäktige att bemyndiga socialnämndens att lämna hyresgaranti till enskilda personer enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter § 6.
2. Beslutet gäller under förutsättningar att kommunfullmäktige bifaller socialnämndens hemställan och bemyndigas socialnämndens individutskott att lämna

hyresgaranti till enskilda enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter § 6.

Arbetsutskottets förslag till socialnämnden

1. Socialnämndens arbetsutskott överlämnar ärendet till socialnämnden utan eget ställningstagande.

Överläggningar i socialnämnden

Magnus Malmberg (SD) yrkar avslag mot förslaget.

Petri Salonen (C) yrkar bifall till socialförvaltningens förslag.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut:

Socialförvaltningens förslag och avslagsyrkande mot

förvaltningens förslag från Magnus Malmberg (SD).

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att socialnämnden beslutar i enlighet med socialförvaltningens förslag.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden hemställer hos kommunfullmäktige att bemyndiga socialnämndens att lämna hyresgaranti till enskilda personer enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter § 6.
2. Beslutet gäller under förutsättningar att kommunfullmäktige bifaller socialnämndens hemställan och bemyndigas socialnämndens individutskott att lämna hyresgaranti till enskilda enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter § 6.
3. Magnus Malmberg (SD) yrkar avslag mot förvaltningens förslag.

Reservationer

Magnus Malmberg (SD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunfullmäktige

För kännedom: Avdelningen Vuxen

Möjlighet för Haninge kommun att lämna kommunal hyresgaranti, samt tillägg i socialnämndens delegationsordning

Sammanfattning

Socialnämnden beslutade 30 augusti 2016 (§122) att ge socialförvaltningen i uppdrag att se över möjligheten att lämna kommunal hyresgaranti.

Med hyresgaranti menas att kommunen garanterar att hyresinbetalningarna för en privat person under en viss period i syfte att underlätta personens möjligheter att få ett eget bostadskontrakt.

Förvaltningen anser att möjligheten att lämna hyresgaranti är ett bra verktyg för att underlätta för att vissa personer får ett eget hyreskontrakt. Garantin skulle öka möjligheten för de personer som bor i socialförvaltningens genomgångslägenheter att komma vidare till egen bostad.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse – Tillägg i socialnämndens delegationsordning – rätten att lämna kommunal hyresgaranti
- Kommunjuristens utlåtande
- Boverkets broschyr Kommunal hyresgaranti - – möjlighet till eget boende

Förslag till beslut

1. Socialnämnden hemställer hos kommunfullmäktige att bemyndiga socialnämnden att lämna hyresgaranti till enskilda personer enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter § 6.
2. Under förutsättning att kommunfullmäktige bifaller socialnämndens hemställan, bemyndigas socialnämndens individutskott att lämna hyresgaranti till enskilda enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter § 6.

Siw Lideståhl
Månsson

Ingrid

Förvaltning
Socialförvaltningen

Avdelning
Kansliet

Handläggare
Xerxes Fallah, Lokalcontroller

Dokumenttyp
Tjänsteskrivelse

Diarienummer
SN 2016/282

Sida
2 (7)

förvaltningschef

avdelningschef

Bakgrund

Det finns möjlighet för kommuner att ställa ekonomisk garanti för att underlätta för enskilda personer att få en egen bostad.

Haninge kommun har inte tidigare ställt sådan garanti. Socialnämnden beslutade 30 augusti 2016 (§122) att ge socialförvaltningen i uppdrag att se över möjligheten att lämna hyresgaranti.

Gällande lagstiftning

Kommuner har möjlighet att ställa ekonomisk garanti för att underlätta för enskilda personer att få en egen bostad.

För att en kommun ska kunna göra det krävs att det är fråga om en permanent bostad med hyresrätt och att det enskildes behov av bostad inte kan tillgodoses på annat sätt.¹

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Vuxen. Samråd har skett med ekonomiavdelningen, lokalförsörjningsenheten och Haninge bostäder.

Synpunkter från kommunjuristen och ekonomiavdelningen har inhämtats.

Förvaltningens synpunkter

Bostadsbrist

Stockholmsregionen befinner sig i en tillväxtfas och det har lett till en svår bostadsbrist i hela regionen och stor konkurrens om de bostäder som finns. Detta har lett till att vissa personer har svårt att komma in på bostadsmarkanden.

Det gäller bland annat ungdomar som ska flytta ut hemifrån, personer som har skulder samt nyanlända.

Sedan 1 mars 2016 är kommunerna skyldiga att ge bostad till de flyktingar som får uppehållstillstånd och blir anvisade av migrationsverket till respektive kommun. Lagen slår fast att vid fördelningen av anvisningar mellan kommuner skall hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek,

¹ Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter § 6

sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande barn, samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen. Bostadssituationen beaktas inte vid fördelningen. Nyanlända kommer framöver att anvisas till kommuner där det finns goda etableringsförutsättningar. Samtidigt är bostadsbristen i storstadslänen är stor.

Detta betyder för Haninge kommun att kommunen är skyldig att tillhandahålla bostäder åt 253 personer som anvisats under 2016. Haninges kommunal för 2017 är 359 personer. Till det bör det tilläggas att femtital ensamkommande barn som idag för närvarande är placerade i HVB hem eller motsvarande kommer att fylla 18 år och bedöms klara självständigt boende och behöver därmed ett eget boende.

Andra handsuthyrning - Genomgångslägenheter

Socialnämnden har inget generellt bostadsförsörjningsansvar enligt socialtjänstlagen (eller LSS). De grupper som får sociala kontrakt från förvaltningen är personer som har olika typer av sociala problem, har funktionsnedsättning, är brottsoffer eller är nyanländ.

I dessa fall använder förvaltningen sig av andra-handsuthyrning. Det går till på så sätt att lokalförsörjningsenheten tecknar förstahandskontraktet och som socialförvaltningen sedan kan hyra ut i andra hand till den enskilde under en begränsad period i form av en insats enligt socialtjänstlagen.

Socialnämndens ansvarar för hyresinbetalningarna samt återställande av bostaden. Socialnämnden står helt för den ekonomiska risken. Den enskilde betalar hyran till socialförvaltningen.

Rätten att bo i bostaden prövas kontinuerligt enligt socialtjänstlagen. Målet är att den enskilde ska skaffa sig egen bostad så fort som möjligt. I vissa fall kan den enskilde ta över kontraktet från kommunen.

Boverkets bidrag för kommunal hyresgaranti

Kommunala hyresgarantier infördes den 1 juli 2007. Det innebär en möjlighet för kommuner att ställa ut hyresgarantier för personer som har ekonomisk förmåga att betala kostnaderna för ett boende men

som ändå har svårt att få en bostad med besittningsskydd. Kommunala hyresgarantier är ett frivilligt åtagande för kommunerna och är ett verktyg som kommunen kan använda för att uppfylla sitt bostadsförsörjningsansvar.

De kommuner som lämnar en kommunal hyresgaranti enligt lagen får ett statligt bidrag från Boverket. Bidraget är på 5 000 kronor från för varje gång kommunen lämnar en sådan garanti till en person eller ett hushåll.

För att Boverket ska bevilja bidraget krävs att:

- Den eller de för vilka hyresgarantierna lämnas har fått ett eget förstahandskontrakt på en hyresrätt. Avtalet ska vara tillsvidare.
- Garantibeloppet motsvarar minst sex månadshyror. Garantibelopp är det belopp som kommunen kan ytterst bli skyldig att betala. Det hindrar inte att kommunen åtar sig ett högre garantibelopp än sex månadshyror.

Exempel:

Om månadshyran är 5 000 kronor blir garantibeloppet 30 000 kronor. (5 000 kronor X 6 månader=30 000 kronor). Om hyresgästen missköter inbetalning av hyran blir kommunen aldrig tvungen att betala mer än 30 000 kronor.

- Garantin ska gälla under en period av minst två år. Efter två år är kommunen inte längre bunden av garantin. Det finns inget som hindrar att kommunen i vissa fall lämnar en längre garantiperiod än två år.

Exempel:

Om kommunen lämnar garantin 1 januari 2017 och beslutar att den ska gälla i två år så upphör den att gälla efter 1 januari 2019. Om hyresgästen missköter inbetalning efter 1 januari 2019 blir kommunen aldrig tvungen att infria garantin.

- Den enskilde bedöms ha ekonomiska förutsättningar att utan försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen kunna betala hyran och klara sig försörjning i övrigt.

Förvaltningen anser att möjligheten att lämna hyresgaranti är ett bra verktyg för att underlätta för att vissa personer får ett eget hyreskontrakt. Garantin skulle öka möjligheten för de personer som bor i socialförvaltningens genomgångslägenheter att komma vidare till egen bostad och därmed frigöra lägenheter i boendepoolen.

Förvaltningen anser att en summa på 5 000 kronor kan täcka insatsens administrationskostnader.

Förvaltningen bedömer att de flesta som kan komma att bli aktuella för kommunal hyresgaranti är nyanlända. Denna målgrupp har generellt inga sociala svårigheter att klara eget boende samtidigt som de flesta är självförsörjande genom den etableringsersättning de får från Försäkringskassan. Bedömningen i dagsläget är att cirka tio personer kan bli aktuella för beslut om hyresgaranti.

Socialförvaltningens förslag

Enligt socialnämndens reglemente § 1 p 3 omfattar nämndens verksamhet Individ- och familjeomsorg, det vill säga ekonomiskt bistånd, råd och stöd till enskilda, barn och familjer, vård av unga eller missbrukare i enlighet med socialtjänstlagen, lagen om särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen om vård av missbrukare och övriga författningar.

Möjlighet att lämna kommunal hyresgaranti står dock inte skrivet i socialnämndens reglemente. För att socialnämnden ska kunna lämna sådan garanti förutsätts ett bemyndigande från kommunfullmäktige.

Förvaltningen föreslår nämnden att hemställa hos kommunfullmäktige att bemyndiga socialnämnden att lämna hyresgaranti till enskilda enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter § 6.

Om kommunfullmäktige bifaller socialnämndens hemställan anser förvaltningen att socialnämndens individutskott är en lämplig delegat för att besluta om hyresgaranti i enskilda fall.

Garantibeloppet bör inte omfatta ett belopp som motsvarar fler än sex månadshyror, samt att garantin inte bör gälla under längre än två år. I händelse av att den enskilde inte kan betala hyran blir socialförvaltningen ålagd att i enlighet med garantin betala

hyresskulden, upp till sex månadshyror. Garantin infrias med stöd av socialtjänstlagen 4 kap 2 §.

Innan beslut i det enskilda ärendet fattas ska ärendet utredas av socialförvaltningen om det är lämpligt att sådan garanti lämnas. Av utredningen ska framgå en bedömning i det enskilda fallet om huruvida risk finns att socialförvaltningen blir tvungen att infria garantin.

Förvaltningen kommer att följa upp i vilken omfattning det kommer att bli aktuellt med att lämna hyresgaranti. Därefter kommer förvaltningen överväga behovet att ta fram förslag på riktlinjer för bedömning och utredning.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunfullmäktige

För kännedom: Avdelningen vuxen

Hyresgaranti

Reglering

Enligt lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter **2 kap. 6 §** får kommuner lämna enskilda hushåll ekonomiskt stöd i syfte att minska deras kostnader för att skaffa eller inneha en permanentbostad.

Kommuner får också ställa säkerhet för att ett avtal om hyra av en bostadslägenhet fullgörs i syfte att enskilda hushåll ska få en permanentbostad med hyresrätt som är förenad med rätt till förlängning, om det enskilda hushållets behov av en sådan bostad inte kan tillgodoses på annat sätt.

I **1 kap. 4 § första stycket** stadgas att det som anges i 2 kap. 6–8 och 10 §§ inte inskränker de skyldigheter som kommunen har enligt socialtjänstlagen.

I förordning (2007:623) om statligt bidrag för kommunala hyresgarantier anges att det utgår statsbidrag om 5 000 kr till kommuner som beviljar borgen enligt de kriterier som anges i förordningen, och som ansöker om det hos Boverket.

Enligt kommunens borgenspolicy får kommunen gå i borgen för föreningar och organisationer som verkar inom eller för kommunen. Stöd i form av borgen får endast ges för sådan verksamhet som kommunen kompetensenligt skulle kunna bedriva i egen regi. Kommunfullmäktige beslutar om nya kommunala borgensåtaganden.

I socialnämndens reglemente 1 § 3 p anges att nämndens verksamhet omfattar individ- och familjeomsorg, dvs ekonomiskt bistånd, råd och stöd till enskilda, barn och familjer, vård av unga eller missbrukare i enlighet med SoL, LVU, LVM och övriga författningar.

Synpunkter

Av ovan nämnda redogörelse kan man dra slutsatsen att en ”hyresgaranti” kan beviljas av kommunen endast med stöd i lagen om vissa kommunala befogenheter. Kommunen kan välja att bevilja borgen efter ansökan av enskilda i enlighet med förordning om statligt bidrag för kommunala hyresgarantier och få statligt bidrag för det. Kommunen kan också välja att bevilja hyresgarantier som inte uppfyller kriterierna i förordningen och då gå miste om statsbidragen. Oavsett vilket, så kan man tolka socialnämndens reglemente så att hyresgarantier ingår i socialnämndens uppgifter.

Med hänsyn till att frågan om hyresgarantier inte omfattas av kommunens borgenspolicy, att den är av principiell beskaffenhet samt att det enligt borgenspolicyen är kommunfullmäktige som ska besluta om borgensförbindelser så bör denna fråga beslutas i fullmäktige. Fullmäktige kan bemyndiga socialnämnden att tillämpa 2 kap 6 § inom vissa givna ramar.

Görel Wentz

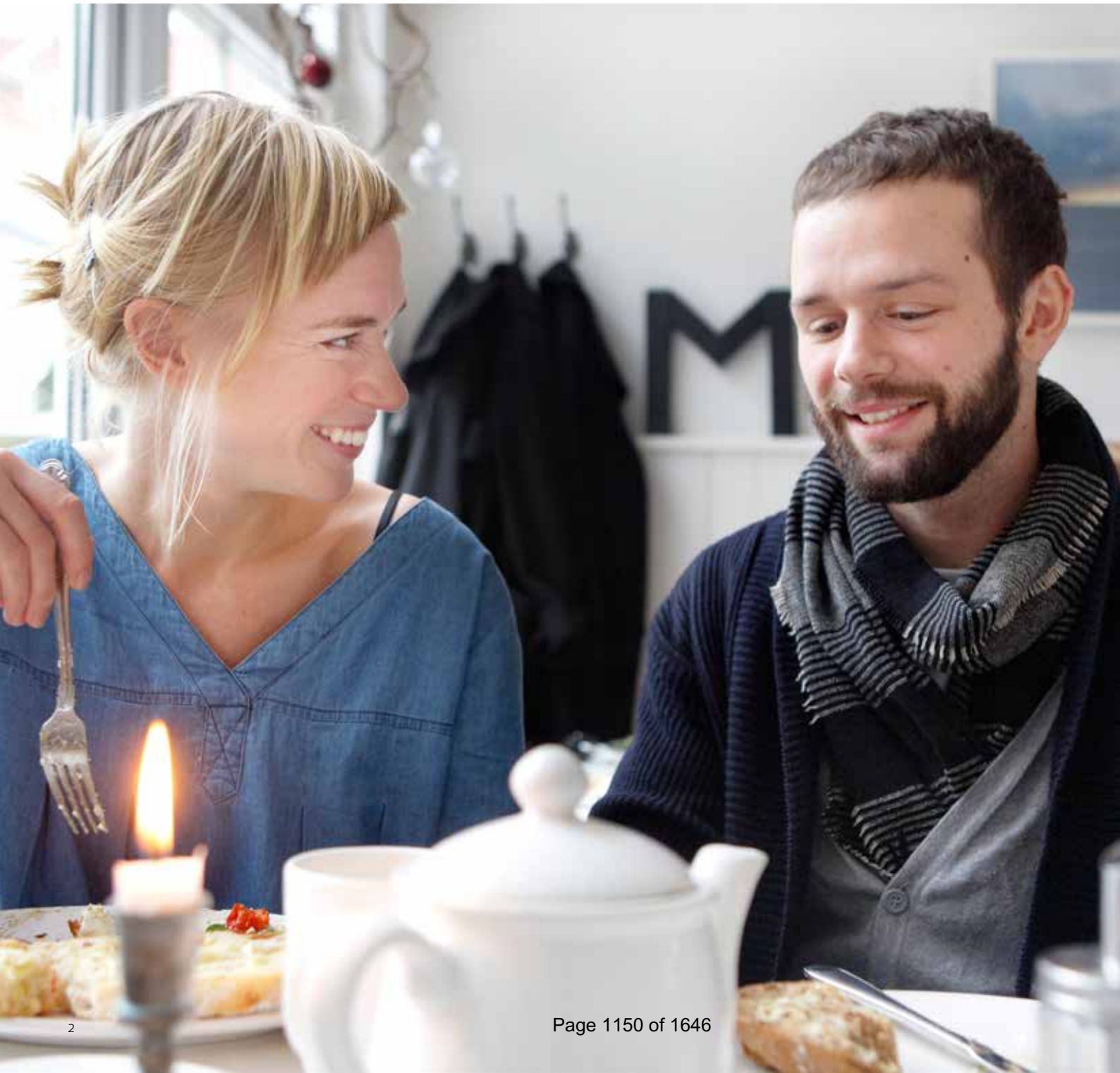
Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Kommunal hyresgaranti

– möjlighet till eget boende

För dig som hyresgäst

Du som har ekonomiska förutsättningar att betala hyra men ändå saknar ett eget boende har möjlighet att söka en kommunal hyresgaranti. Du kanske har en projektanställning i stället för en tillsvidareanställning och på grund av detta får du inget eget hyreskontrakt även om du har en löpande inkomst och ekonomi att klara av hyran. Den kommunala hyresgarantin blir en extra säkerhet för hyresvärden och kan därför bidra till att du som sökande får ett eget hyreskontrakt på en bostad.

Vilka krav ställs

Vid ansökan gör kommunen en behovsprövning för att se att du har ekonomiska förutsättningar att klara av att betala för bostaden. Kommunen tittar på hela din ekonomi och eventuella skulder och betalningsanmärkningar. I behovsprövningen kontrolleras även att du inte har eget boende i dag samt att du inte skulle få tillgång till ett eget boende utan en kommunal hyresgaranti.

Hyresgarantins omfattning

Hyresgarantin omfattar minst sex månadshyror. Garantin ska gälla under minst två år. Varje kommun kan sedan välja om de vill utöka garantin ytterligare. Varje kommun har även rätt att välja hur de vill utforma det borgensåtagande som en hyresgaranti innebär. Hyresgarantin innebär inte att du som hyresgäst kan låta bli att betala hyran. Om hyresgarantin måste utnyttjas har kommunen rätt att i efterhand kräva tillbaka skulden av dig. Med andra ord kvarstår ditt betalningsansvar. Det är upp till varje kommun att besluta om hur hyresgarantin ska kunna nyttjas samt vilka återbetalningsskyldigheter som ska gälla.

Ansökan

Du ansöker om en kommunal hyresgaranti hos din kommun. Vid ansökan görs en behovsprövning och sedan beslutar kommunen om du kan få en hyresgaranti.

För att veta om din kommun erbjuder hyresgarantier, hur det fungerar samt för att ansöka om en kommunal hyresgaranti, vänligen vänd dig till din kommun.

För dig som hyresvärd

Möjlighet för nya hyresgäster

Många gånger kan de som söker en bostad klara av hyresbetalningarna utan några problem men ändå uppfyller de inte riktigt de krav du som hyresvärd ställer på till exempel fast inkomst. Med hjälp av en kommunal hyresgaranti kan du få en extra säkerhet och på så sätt möjlighet att erbjuda lägenheter till en större kundkrets.

Ansökan

En kommunal hyresgaranti är ett stöd till hyresgästen. Om det finns en potentiell hyresgäst där du ser ett behov av en hyresgaranti bör du meddela den potentiella hyresgästen detta och personen får i sin tur sedan ansöka om hyresgarantin hos kommunen.

Mer information

För mer information om kommunen erbjuder kommunal hyresgaranti samt information om hur den fungerar, vänligen vänd dig till kommunen där fastigheten finns.

Vad är kommunala hyresgarantier?

En kommunal hyresgaranti är ett borgensåtagande från kommunens sida som omfattar en hyresgästs skyldighet att betala hyra. Syftet med en kommunal hyresgaranti är att ge stöd till hushåll som har ekonomisk förmåga att klara kostnaderna för ett eget boende men som trots detta har svårighet att etablera sig på bostadsmarknaden och få en hyresrätt med besittningsskydd.

De kommuner som lämnar kommunala hyresgarantier enligt lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter kan enligt förordningen (2007:623) om statligt bidrag för kommunala hyresgarantier få ett statligt bidrag på 5 000 kronor. Det statliga bidraget administreras av Boverket.

Ansökan om en kommunal hyresgaranti görs till den kommun där bostaden finns. Vid ansökan om en kommunal hyresgaranti görs en behovsprövning. Den kommunala hyresgarantin är ett frivilligt åtagande för kommunen.

För kommuner

En kommunal hyresgaranti är ett borgensåtagande från kommunens sida som omfattar en hyresgästs skyldighet att betala hyra. En kommun får, enligt lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter, ställa ut en hyresgaranti för ett enskilt hushåll, om hyresgarantin innebär att hushållet får en hyresbostad med besittningsrätt och hyresgarantin är en förutsättning för att hyresgästen ska få hyra bostaden.

Statligt bidrag

En kommun som lämnar en kommunal hyresgaranti kan enligt förordningen (2007:623) om statligt bidrag för kommunala hyresgarantier få ett statligt bidrag på 5 000 kronor per garanti. Bidraget administreras av Boverket. Bidraget gäller för garantier utfärdade efter den 30 juni 2007.

Behovsprövning

För att det statliga bidraget ska utgå för den kommunala hyresgarantin krävs att kommunen gjort en behovsprövning. Prövningen ska visa att hushållet inte får bostad utan garantin men har ekonomiska förutsättningar att klara av kostnaden för bostaden.

Infriande

Kommunen kan välja vad som ska ingå i åtagandet med en kommunal hyresgaranti, hur borgensåtagandet ska vara utformat samt hur regressrätt och eftergift ska hanteras. För att det statliga bidraget ska utgå för hyresgarantin måste garantibeloppet omfatta minst sex månadshyror. Garantin ska gälla under minst två år. Kommunen kan lämna hyresgaranti för större belopp och/eller längre tid.

Utbetalning av bidrag

Vid utfärdande av en kommunal hyresgaranti är turordningen enligt följande:

1. Intresseanmälan från kommunen till Boverket
2. Boverket fördelar del av ramanslag
3. Kommunen utfärdar garantier inom fördelad ram
4. Kommunen ansöker om bidrag
5. Boverket beslutar
6. Boverket betalar ut bidrag

► Mer information om hur kommunen söker bidrag och får del av det ramanslag som är avsatt per år finns på www.boverket.se. Där finns också en vägledning för handläggare av hyresgarantier.

Ordlista

Borgensåtagande: Ett löfte om att betala en skuld för någon annan om denne inte betalar.

Besittningsskydd: En hyresgästs rätt till förlängning av sitt hyreskontrakt.

Regressrätt: Rätt för den som betalat ett belopp för annans räkning att återkräva pengarna.

Eftergift: Den som är återbetalningsskyldig kan under vissa omständigheter ändå slippa

betala tillbaka delar av eller hela sin skuld.

Ramanslag: De statliga ekonomiska medel som finns tillgängliga för ett specifikt syfte.

Box 534, 371 23 Karlskrona
Besök Karlskrona: Drottninggatan 18
Besök Stockholm: Norrlandsgatan 11
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se

Boverket och Statens bostadskreditnämnd, BKN, är sedan den 1 oktober 2012 en myndighet. Den kommunala hyresgarantin, som tidigare var en del av BKN:s verksamhet, administreras numera av Boverket.

Dnr KS 2016/580

§ 129 Klimat- och miljöpolitiskt program

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2016-03-21, § 57, om direktiv för ett klimat- och miljöpolitiskt program för Hanninge kommun.

Ärendet har beretts av hållbarhetsberedningen.

Hållbarhetsberedningen har haft elva möten där det klimat- och miljöpolitiskt programmet behandlats.

Initialt genomförde beredningen en utvärdering av redan antagna styrdokuments förmåga att styra mot de nationella miljö kvalitetsmålen. Resultatet av denna utvärdering har utgjort underlag i arbetet med att ta fram programmet.

Hållbarhetsberedningen har utarbetat ett klimat- och miljöpolitiskt program som anger Hanninge kommuns klimat- och miljöambitioner. Programmet är det samlande dokumentet för ett flertal redan tidigare antagna strategier och planer och deras tillhörande mål. Med utgångspunkt i kommunens miljöläge och mot bakgrund av internationella, nationella och regionala miljö mål, har fyra fokusområden identifierats; fossilfria resor och transporter, hållbar stadsutveckling, rent vatten och naturens mångfald samt hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp. Till varje fokusområde har ett mål formuleras. För att förtydliga målens innebörd har tillhörande preciseringar tagits fram. Under varje mål redovisas etappmål som är steg på vägen för att nå målen. Etappmålen har ett angivet målar och en eller flera indikatorer. Arbetet att ta fram mål, etappmål indikatorer och ansvarsfördelning har involverat flera tjänstemän i kommunens förvaltningar, bolag och förbund.

Som ett led i att förbättra styrning och uppföljning av klimat- och miljö målen föreslår hållbarhetsberedningen att det klimat- och miljöpolitiska programmets sex fetmarkerade indikatorer arbetas in i kommunens Mål och budget samt att dessa följs upp i enlighet med kommunens styrmodell. Indikatorerna 1-5 följer upp redan

tidigare beslutade mål i klimat- och energistrategin, naturvårdsplanen, vattenplanen och Mål och budget. Den sjätte indikatorn finns inte beslutad i tidigare antagna styrdokument.

De föreslagna indikatorerna är:

1. Andel inköpt fossilfritt bränsle (procent). (Avser kommunens verksamheter och helägda bolag)
2. Energianvändning i kommunala lokaler och bostäder (kilowattimmar/kvadratmeter, A-temp, normalårskorrigerat).
3. Antal antagna detaljplaner som medför negativ påverkan på områden som finns upptagna i Naturkatalogen, klass 1-4 eller motsvarande, utan att relevanta kompensationsåtgärder beslutats.
4. Fördröjd regnvolym från hårdgjorda ytor på mark som detaljpanelagts tidigast år 2017 (millimeter).
5. Andel inköpta ekologiska livsmedel (procent, baserat på kostnad).
6. Andel inköpt ren köttråvara från djur uppfödda i enlighet med svensk djurskyddslagstiftning (procent).

Kommunen har det främsta ansvaret för genomförandet av det klimat- och miljöpolitiska programmet, men för att nå verklig framgång är alla aktörers aktiva medverkan nödvändig. I syfte att identifiera viktiga externa aktörer och former för möjlig samverkan i klimat- och miljöfrågor har en intressentanalys genomförts. Med utgångspunkt i intressentanalysen och kommunens pågående arbete har ett avsnitt om kommunikation och samverkan formulerats.

Till det klimat- och miljöpolitiska programmet finns två bilagor. Bilaga 1 anger ansvar för etappmålen och uppföljning av indikatorer samt indikatorernas utgångsvärden. Bilaga 2 listar andra antagna styrdokument med relevans för respektive fokusområde. Bilagorna är ett stöd för nämnderna och förvaltningarna i genomförande av programmet och är inte avsedda att antas av kommunfullmäktige.

Det klimat- och miljöpolitiska programmet har remitterats internt och externt under perioden 2016-12-28 till 2017-03-31. Totalt har

24 yttranden inkommit. Inkomna yttranden har sammanställts i en remissammanställning. Fullständiga yttranden finns hos registrator.

Efter remisstiden gjordes ändringar innan förslag till färdigt klimat- och miljöpolitiskt program godkändes av hållbarhetsberedningen 2017-04-26. Flertalet ändringar framgår av remissammanställningen.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen anser att förslaget till klimat- och miljöpolitiskt program kommer att fungera väl i det kommuninterna arbetet.

Förvaltningen instämmer i beredningens förslag om att några av programmets indikatorer följs upp i Mål och budget. Förvaltningen anser att antalet indikatorer bör hållas på en nivå som är rimlig i förhållande till andra områden i Mål och budget.

Förvaltningen bedömer att det är osäkert hur indikator nummer 6 kommer att kunna följas upp under de närmaste åren.

Upphandlingsmyndigheten håller på med ett utvecklingsarbete kring upphandlingskrav i enlighet med svensk djurskyddslagstiftning. Detta kommer på sikt att bli ett stöd i kommande upphandlingar och uppföljningar för kommuner och myndigheter.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att riktlinjer som tydliggör hur nämnder, förvaltningar och bolag ska arbeta med genomförande och uppföljning av det klimat- och miljöpolitiska programmet tas fram.

Som en följd av beredningens föreslagna mål behöver även klimat- och energistrategins mål och indikatorer justeras. Klimat- och energistrategins mål och indikatorer (rutan sidan 5, klimat- och energistrategi) utgår och ersätts med följande:

Övergripande mål för minskade utsläpp av växthusgaser

- År 2020 har utsläppen av växthusgaser i Haninge minskat med 40 procent jämfört med 1990.

- År 2030 har utsläppen av växthusgaser i Haninge minskat med 63 procent jämfört med 1990.

- Senast år 2045 sker inga nettoutsläpp.

Indikator: Utsläpp av växthusgaser jämfört med 1990 (förändring i procent).

Kommentar till förändringarna: Övergripande mål för minskade utsläpp av växthusgaser får ett tidigarelagt målar för noll-nettutsläpp samt ett delmål för 2030. Indikatorn ”Årlig förändring i utsläpp av koldioxid som kommuns energianvändning ger upphov till” utgår. Denna indikator har visat sig var svår att få ett tillförlitligt mått på. Mål med indikatorer formuleras i enlighet med formuleringen i det klimat- och miljöpolitiska programmet.

Mål för energianvändning i kommunens byggnader

- År 2020 har energianvändningen i kommunala lokaler och bostäder effektiviserats med 20 procent jämfört med 2009. (För motsvarande fastighetsbestånd mätt per areaenhet)

- År 2030 har energianvändningen i kommunala lokaler och bostäder effektiviserats med 20 procent jämfört med år 2020.

Indikator: Energianvändning i kommunala lokaler och bostäder (kilowattimmar/kvadratmeter, A-temp, normalårskorrigerat).

Kommentar till förändringarna: Mål för energianvändning i kommunens byggnader kompletteras med ett mål för energieffektivisering år 2030. Mållåret 2014 utgår. Mål med indikatorer formuleras i enlighet med formuleringen i det klimat- och miljöpolitiska programmet.

Mål för kommunens resor och transporter:

- År 2020 har andelen köpt fossilfritt bränsle ökat till totalt 50 procent. (Avser kommunens verksamheter och helägda bolag)

- Kommunens resor och transporter är fossilfria år 2025. (Här avses kommunens verksamheter, helägda bolag och uppköpta transporttjänster)

Indikator: Andel inköpt fossilfritt bränsle (procent).

Kommentar till förändringarna: Mål för energianvändning för kommunens transporter ersätts med mål för kommunens resor och transporter. Målen om andel förnybar energi för kommunens transporter får en höjd ambitionsnivå. Mål och indikatorer

formuleras i enlighet med det klimat- och miljöpolitiska programmet. Mål och indikatorer för minskad bränsleanvändning utgår då det visat sig svårt att följa upp.

Underlag för beslut

- Klimat- och miljöpolitiskt program
- Bilaga 1 Etappmål och ansvar
- Bilaga 2 Relaterade styrdokument
- Remissammanställning
- Rapport - Styrning mot miljömålen
- Rapport - Styrning mot miljömålen Bilaga 1
- Rapport - Intressentanalys
- Protokollsutdrag - Direktiv för nytt klimat- och miljöpolitiskt program KF 2016-03-21, § 57
- Klimat- och energistrategi
<http://haninge.se/globalassets/kommun-och-politik/kommunfakta/regler-och-styrande-dokument/bygga-bo-och-miljo/klimat--och-energistrategi/klimat-och-energistrategi.pdf>

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Klimat- och miljöpolitiskt program antas och ersätter Strategi för ekologisk hållbarhet som därmed upphör att gälla.
2. De föreslagna indikatorerna arbetas in i kommande Mål och budget och följs upp i enlighet med kommunens styrmodell.
3. Klimat- och energistrategins mål och indikatorer utgår och ersätts i enlighet med ovanstående.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Alexandra Anstrell (M) yrkar med instämmande av Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) bifall till eget förslag från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna (bilaga)

innebärande att ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen.

Göran Svensson (S) yrkar med instämmande av Johan Svensk (MP) och Petri Salonen (C) bifall till kommunalrådsberedningens förslag.

Martina Mossberg (M) yrkar i andra hand avslag till kommunalrådsberedningens förslag.

Ordföranden ställer först proposition på om ärendet ska avgöras i dag eller återremitteras och finner att kommunstyrelsen beslutar att ärendet ska avgöras i dag.

Ordföranden konstaterar därefter att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag och Martina Mossbergs (M) avslagsyrkande. Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige
Kommunfullmäktige beslutar

1. Klimat- och miljöpolitiskt program antas och ersätter Strategi för ekologisk hållbarhet som därmed upphör att gälla.
2. De föreslagna indikatorerna arbetas in i kommande Mål och budget och följs upp i enlighet med kommunens styrmodell.
3. Klimat- och energistrategins mål och indikatorer utgår och ersätts i enlighet med ovanstående.

Reservationer

Martina Mossberg, Alexandra Anstrell och Michael Fridebäck - samtliga (M), Tobias Hammarberg (L), Pia Lublin (L) och Marie Litholm (KD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet: KSF

För kännedom: GFN, GVN, KOFN, SBN, SN, ÄF, Haninge bostäder AB, Tornberget fastighetsförvaltning AB, SMOHF, SRV

Eget förslag

§ 129

Kommunstyrelsen

2017-05-29

Klimat- och miljöpolitiskt program

Från Trepartialliansen kan vi konstatera att ambitionerna vad gäller energieffektivisering föreslås sänkas kraftigt i förhållande till de nuvarande i kommunens målstyrning. Någon förklaring till detta anges inte. Denna fråga bör belysas ytterligare. Bland de övriga indikatorerna som inte föreslås inarbetas i Mål och budget anser vi att tre av dessa måste utredas ytterligare. Ett större arbete med att synkronisera detta programs mål och indikatorer med Kommunfullmäktiges mål bör göras men också med andra planer såsom ÖP, skogsbruksplaner och kostpolicy.

Indikatorn om att skydda ytterligare minst 600 hektar mark är att utgå från fel parametrar. Skyddandet av värdefulla biotoper bör naturligtvis föregås av en avvägning mellan olika intressen. Att ha ett mål om att söka efter höga naturvärden för att kunna skapa naturreservat av en viss storlek är inte ett godtagbart förhållningssätt till vare sig miljön eller till kommunal planering. Indikatorn ska därför utgå eller omformuleras.

Indikatorn om naturvårdande skötsel bör förklaras. Om det är kommunstyrelsen och kultur- och fritidsnämnden som har genomförandeansvar sluter vi oss till att det är kommunalt ägd mark som avses. Om begreppet naturvårdande skötsel innebär att det sker enligt Naturvårdsverkets vägledning eller skogsvårdsstyrelsens, så kan de olika vägledningarna uppfattas ha olika inriktning och ge olika rekommendationer. För att få ett utgångsvärde behöver vi veta i vilken omfattning kommunen utför naturvårdande skötsel i dag. Likaså hur dessa är synkroniserade med befintliga skogsvårdsplaner. Och ha en plan om hur man ska uppnå målet. Här finns alltså fler frågetecken som behöver redas ut.

Indikatorn om att minska mängden inköpt kött med 25 procent till 2022 är ett väldigt trubbigt mått då det finns andra faktorer som har stor eller större miljö och klimatpåverkan. En påse skumgodis har lika stor klimatpåverkan som en portion fläskkött. Det vore bättre ur såväl köttproducenters syn och klimatpåverkan att se över vilket kött som används istället för att bara minska köttet totalt.

Indikatorn bör därför utgå. Detta är även något som borde förtydligas i kostpolicy och upphandlingsdirektiv.

För att det klimat- och miljöpolitiska programmet ska få den viktiga funktion som det är avsett att få är det viktigt att målen är utmanande och realistiska att uppnå men inte utopiska.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen återremitterar ärendet för ytterligare beredning

Martina Mossberg (M)

Tobias Hammarberg (L)

Marie Litholm (KD)

Klimat- och miljöpolitiskt program

Antagandeverision

Klimat- och miljöpolitiska program finns att läsa på kommunens hemsida: www.haninge.se/klimatmiljo

Foton på framsidan: Rånö (Magnus Wegler), Solceller (Mostphotos), Handen (Haninge kommun)

Arbetsgrupp:

Berit Petterson
Frida Nordström
Mirja Thårlin
Malin Löfgren
Per Tholander

Planeringschef (KSF)
Klimat- och miljöstrateg (KSF)
Samhällsplanerare (KSF)
Kommunekolog (KSF)
Vattenstrateg (KSF)

Haninge inspirerar och förverkligar

Haninge kommun strävar efter att vara ledande i klimat- och miljöarbetet och siktar på att ligga i framkant bland Sveriges kommuner för en hållbar stadsutveckling och en god livsmiljö. Helhet, kreativitet och inspiration är ledord i arbetet, där målet är att lämna över en bärkraftig och attraktiv livsmiljö till alla framtida Haningebor och besökare.

Haninge är en tillväxtkommun med en regional stadskärna i Stockholmsregionen. Innan 2030 väntas befolkningen växa till över 100 000 invånare. I Haninge finns många värdefulla naturområden, bland annat tjugo naturreservat, en nationalpark och en skärgård med nästan 4 000 öar. Av kommunens totala yta utgörs åttio procent av vatten. Både gröna och blåa miljöer är värdefulla kvalitéer. De är en del av Haninges identitet och bidrar till kommunens konkurrenskraft i regionen.

Haninge kommun ska i klimat- och miljöarbetet vara en förebild för invånare, företag och föreningar. Att ta hänsyn till miljön är en självklar del i kommunens verksamheter och ingår i alla beslut på alla nivåer i kommunens arbete. Det klimat- och miljöpolitiska programmets syfte är att ge en samlad bild, underlätta och stödja förverkligandet av kommunens miljöambitioner i kommunala verksamheter och i Haninge i stort. Det ska vi göra genom att genomföra åtgärder och själva vara goda förebilder i alla våra verksamheter, men även genom att sprida kunskap som underlättar miljöarbetet i hela kommunen så att alla som bor och verkar i Haninge kan göra klimat- och miljösmarta val. Tillsammans ska vi arbeta för ett fossilfritt och hållbart Haninge.

Framtida utvecklingsarbete behöver ske utifrån en gemensam och hållbar riktning för klimat- och miljöarbetet. Den riktningen finns beskriven i detta program.

*Hållbarhetsberedningen
Haninge kommun*

Arja Kalvas (mp) ordförande
Elisabet Sandberg (c) 1:e vice ordförande Hållbarhetsberedningen
Linus Björkman (m) 2:e vice ordförande Hållbarhetsberedningen
Göran Svensson (s)
Samuel Skånberg (v)
Peter Lilius (l)
Patrik Romare (kd)
Anna Ragnar (-)

Innehåll

<u>1. KLIMAT- OCH MILJÖPOLITISKT PROGRAM FÖR HANINGE KOMMUN</u>	<u>5</u>
1.1 LÄSANVISNING	5
1.2 ÖVERGRIPANDE UTGÅNGSPUNKTER	6
<u>2. HANINGES KLIMAT- OCH MILJÖMÅL.....</u>	<u>9</u>
2.1 FOSSILFRIA RESOR OCH TRANSPORTER	9
2.2 HÅLLBAR STADSUTVECKLING.....	11
2.3 RENT VATTEN OCH NATURENS MÅNGFALD	13
2.4 HÅLLBAR KONSUMTION OCH RESURSEFFEKTIVA KRETSLOPP	15
<u>3. KOMMUNIKATION OCH SAMVERKAN</u>	<u>16</u>
<u>4. GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING</u>	<u>20</u>
4.1 GENOMFÖRANDE.....	20
4.2 UPPFÖLJNING	22
<u>5. BEGREPPSFÖRKLARINGAR</u>	<u>23</u>

1. Klimat- och miljöpolitiskt program för Haninge kommun

Haninges klimat- och miljöpolitiska program är ett övergripande styrdokument som ger en samlad bild av kommunens klimat- och miljöambitioner. Det ska tillsammans med översiktsplanen bidra till hållbar stadsutveckling och en god livsmiljö i Haninge. Programmet ska vara välkänt och ge vägledning för alla anställda och förtroendevalda i kommunen. Det utgör underlag i verksamhetsplanering, budget- och investeringsprogram och gäller för alla kommunens verksamheter och bolag.

Programmet ska också inspirera och involvera andra aktörer som verkar i Haninge att utveckla sitt klimat- och miljöarbete. Samverkan mellan kommun, näringsliv, invånare och andra aktörer i regionen är viktig för att nå framgång. För att nå dessa aktörer har även ett mål och arbetssätt för kommunikation och samverkan formulerats i detta program.

1.1 Läsanvisning

Programmet inleds med att beskriva övergripande utgångspunkter och befintliga mål som ligger till grund för programmet. I kapitel två beskrivs Haninges klimat- och miljömål utifrån de fyra fokusområdena:

- Fossilfria resor och transporter
- Hållbar stadsutveckling
- Rent vatten och naturens mångfald
- Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp

I kapitel tre beskrivs hur kommunen ska arbeta med kommunikation och samverkan för att uppnå programmets mål. I kapitel fyra beskrivs hur genomförande och uppföljning ska gå till utifrån kommunens styrmodell. I femte kapitlet finns en begreppsförklaring som mer detaljerat beskriver några viktiga ord.

Till programmet finns två bilagor. En som pekar ut ansvar för etappmålen och en som anger vilka styrdokument som hör ihop med respektive fokusområde.

I programmet omnämns den kommunala organisationen, inklusive kommunala bolag och förbund som "kommunen". Det geografiska området Haninge kommun omnämns som "Haninge".

1.2 Övergripande utgångspunkter

Nedan beskrivs de övergripande utgångspunkter som programmet förhåller sig till. Det gäller såväl begreppet hållbar utveckling som tidigare beslut på global till lokal nivå.

Hållbar utveckling

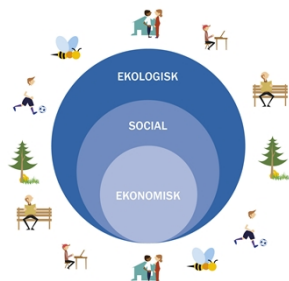
Det klimat- och miljöpolitiska programmet tar sin utgångspunkt i begreppet hållbar utveckling som definieras i Förenta nationernas rapport "Vår gemensamma framtid":

"En utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov."¹

Begreppet hållbar utveckling kan beskrivas utifrån tre dimensioner:

- Den ekologiska dimensionen sätter ramarna och handlar om att utnyttja jordens resurser på ett sådant sätt så att ekosystemens produktionsförmåga upprätthålls på lång sikt.
- Den sociala dimensionen handlar om att uppnå ett stabilt och dynamiskt samhälle där alla människors grundläggande behov uppfylls.
- Den ekonomiska dimensionen handlar om att hushålla med olika resurser, både mänskliga och materiella, så att alla människor kan tillgodose sina behov utan att det medför negativa konsekvenser i de ekologiska och sociala dimensionerna.

De tre dimensionerna är beroende av varandra och ska hanteras tillsammans. I illustrationen nedan visas hur de förhåller sig till varandra för att uppnå hållbar utveckling. Denna modell används i den regionala utvecklingsplanen för Stockholms län (RUF5) och är vägledande för Haninges hållbarhetsarbete.

Illustrationen visar förhållandet mellan ekologisk, social och ekonomisk dimension av hållbarhet.

¹ Definition av begreppet hållbar utveckling från "Vår gemensamma framtid" (Bruntlandrapporten), 1987.

Idag överskrids de ekologiska ramarna och resurserna utnyttjas i en snabbare takt än de återbildas. För att uppnå stabilitet behövs en konsumtionsnivå som ger ett hållbart ekologiskt fotavtryck.

Globala mål och Agenda 2030

2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål och Agenda 2030 som beskriver hur världen ska arbeta för hållbar utveckling genom att utrota extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor och att lösa klimatkrisen. I Sverige inkluderas kommuner, landsting och statliga myndigheter i genomförandet av målen.

FN:s klimatkonvention och Parisavtalet

Vid Förenta nationernas klimatkonventions möte i Paris 2015 enades världens länder om ett globalt och rättsligt bindande klimatavtal, Parisavtalet. Avtalet slår fast att den globala medeltemperaturökningen ska hållas väl under 2 grader och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader.

Nationella och regionala miljömål

Sveriges riksdag har tagit beslut om svenska miljömål (miljökvalitetsmål). De är 16 stycken och utgör en gemensam riktning för det svenska miljöarbetet. Naturvårdsverket har ett samordnande ansvar för genomförande men myndigheter, länsstyrelser, kommuner och näringsliv är viktiga aktörer. Utifrån länets utmaningar har Stockholms länsstyrelse valt att prioritera följande sex mål: begränsad klimatpåverkan, frisk luft, giftfri miljö, ingen övergödning, god bebyggd miljö och ett rikt växt- och djurliv. Kommunernas roll i arbetet för att uppnå miljömålen är att översätta nationella och regionala mål till lokala mål och åtgärder som blir verktyg i den lokala politiken.

I juni 2016 lämnade miljömålsberedningen², i stor politisk enighet, sitt slutbetänkande till regeringen om ett klimatpolitiskt ramverk och en samlad luftvårdspolitik. I slutbetänkande ges förslag på flera skärpta mål inom klimatområdet samt ett långsiktigt mål om att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser³, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Vidare föreslås att klimatfrågan integreras i alla

² Miljömålsberedningen är parlamentariskt sammansatt med ett antal riksdagsledamöter från både regerings- och oppositionspartierna. I beredningen ingår även sakkunniga från departement, myndigheter, länsstyrelser, kommuner, näringsliv eller intresseorganisationer.

³ Inga nettoutsläpp av växthusgaser innebär att utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium ska vara minst 85 % lägre än utsläppen 1990. Ytterligare kompletterande åtgärder för att nå noll-netto-utsläpp tillgodoräknas i enlighet med internationellt beslutade regler.

politiska områden och att särskilt fokus läggs på minskade utsläpp från transportsektorn.

Haninge som ekokommun

Haninge kommun är sedan 2007 medlem i föreningen Sveriges Ekokommuner. Föreningen är en frivillig samarbetsorganisation för kommuner som arbetar för att främja utvecklingen av ett mer kretsloppsanpassat samhälle byggt på en ekologisk grundsyn där livsmiljön ger människor möjlighet att uppnå en hög livskvalitet och en god hälsa. Det uthålliga samhället definieras i enlighet med organisationen "Det Naturliga Stegets" fyra principer för hållbar utveckling. Kommunen har genom medlemskapet förbundit sig att låta dessa principer genomsyra alla kommunala beslut.

Fossilfritt Sverige

Haninge kommun har ställt sig bakom regeringens initiativ "Fossilfritt Sverige". Fossilfritt Sverige är öppet för alla aktörer som ställer upp på initiativets deklARATION om att världen måste bli fossilfri och att Sverige ska gå före i detta arbete.

2. Haninges klimat- och miljömål

I detta kapitel presenteras Haninges klimat- och miljömål utifrån programmets fyra fokusområden: fossilfria resor och transporter, hållbar stadsutveckling, rent vatten och naturens mångfald samt hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp. Fokusområdena har valts utifrån Haninges klimat- och miljööutmaningar och möjlighet att genom kommunens verksamhet bidra till förändring. Till varje fokusområde ges en inledning och en beskrivning av det övergripande ansvaret för genomförande. Målen presenteras i gröna rutor under varje fokusområde och har förklarande preciseringar i marginalen. Under varje mål redovisas etappmål som är steg på vägen för att nå målen. Etappmålen har ett angivet mållår och en eller flera indikatorer. Indikatorerna används vid uppföljning för att avgöra om utvecklingen går åt rätt håll i förhållande till målet. Fetmarkerade indikatorer följs upp i kommunens årsredovisning. Ansvar för etappmålen och uppföljning av indikatorn anges i bilaga 1. Utöver det klimat- och miljöpolitiska programmet finns det andra antagna styrdokument med relevans för fokusområdena. Dessa redovisas i bilaga 2.

2.1 Fossilfria resor och transporter

Att begränsa den globala uppvärmningen är en av vår tids största utmaningar. Utsläppen från resor och transporter står för närmare två tredjedelar av de växthusgasutsläpp som sker i Haninge. Vägtransporter orsakar även buller och försämrade luftkvalitet.

Haninges invånare, besökare, offentlig verksamhet och näringsliv har ett stort behov av såväl regionala som lokala resor och transporter.

Transportinfrastrukturen i Haninge är generellt sett väl utbyggd och erbjuder både pendeltåg och busstrafik. Många regionala och lokala resor sker trots det med egen bil. Eftersom Haninge har goda förutsättningar att utveckla ett attraktivt gång- och cykelvägnät finns det möjlighet att minska andelen bilresor till förmån för cykelresor och på så sätt öka andelen hållbara resor. I takt med en ökad befolkning, ett växande näringsliv och en i övrigt snabb samhällsutveckling ökar behovet av en mer hållbar och effektiv transportinfrastruktur samt ett mer resurseffektivt resande där användning av bilpooler är ett exempel.

För att nå Parisavtalets mål om att begränsa den globala medeltemperaturökningen till väl under två grader behöver kommunen arbeta för ett transportsnålt samhälle, öka andelen fossilfria resor och underlätta valet av klimatsmarta alternativ. Det görs genom långsiktigt hållbar samhällsplanering och riktade åtgärder.

Ansvar

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att aktivt bidra till att målet om fossilfria resor och transporter uppnås. Kommunstyrelsen ansvarar för samordnad uppföljning av målet.

Fokusområdet kopplar till följande globala mål:

- Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Fokusområdet kopplar till följande nationella miljö kvalitetsmål:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Ingen övergödning

Mål

Kommunens resor och transporter är fossilfria år 2025. I Haninge är alla resor och transporter fossilfria år 2030.

Precisering av målet

- Med kommunens resor och transporter avses kommunens verksamheter, helägda bolag och uppköpta transporttjänster. Med alla resor och transporter avses även övriga resor och transporter som görs inom det geografiska området Haninge kommun.
- Målet syftar till att ge Haninges kommuninvånare goda incitament för att gå, cykla och åka med kollektiva färdmedel istället för att resa med egen bil.
- För de resor som sker med bil syftar målet till att skapa goda möjligheter att nyttja fossilfria drivmedel.

Etappmål

- År 2020 har andelen köpt fossilfritt bränsle ökat till totalt 50 procent.
Indikator: Andel inköpt fossilfritt bränsle (procent).⁴
- År 2025 har andelen resor med kollektivtrafik, cykel och gång ökat till 55 procent av färdmedelsfördelningen.
Indikator: Färdmedelsfördelning i Haninge enligt resvaneundersökningen (RVU) Stockholm.
- År 2022 har antalet publika laddplatser och tankställen för förnybara drivmedel tredubblats jämfört med 2016.
Indikator: Antal laddstolar för elbilar och biogastankställen.
- År 2022 har växthusgasutsläppen från transporter minskat jämfört med 2014.
Indikator: Växthusgasutsläpp från transporter jämfört med 2014 (förändring i procent).

⁴ Avser kommunens verksamheter och helägda bolag.

2.2 Hållbar stadsutveckling

Fokusområdet kopplar till följande globala mål:

- Mål 3: Hälsa och välbefinnande
- Mål 6: Rent vatten och sanitet
- Mål 7: Hållbar energi för alla
- Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- Mål 11: Hållbara städer och samhällen
- Mål 13: Bekämpa klimatförändringen
- Mål 14: Hav och marina resurser
- Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Fokusområdet kopplar till följande nationella miljö kvalitetsmål:

- Begränsad klimatpåverkan
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Strålsäker miljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- God byggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Haninge är en del i en snabbt växande storstadsregion och en utpekad regional stadskärna i regionens utvecklingsplan. Antalet kommuninvånare stiger och kommunen arbetar för att tillgodose deras behov.

Förutsättningen för en hållbar stadsutveckling behöver säkerställas i hela samhällsbyggnadsprocessen från översiktsplanering till färdig anläggning och förvaltning. Det betyder att stadsmiljön planeras, byggs och förvaltas med människan i centrum samtidigt som resursanvändningen minimeras och ekologiska funktioner tillvaratas och utvecklas. Den byggda miljön och dess innehåll ska ge invånare, verksamma och besökare ett rikt och varierat utbud. Miljön ska upplevas trygg och uppmuntra till klimatsmarta resor. Staden behöver också inrymma miljöanpassade lösningar för transporter och avfallshantering.

Kommunens stadsutveckling fokuserar på att bygga nytt i anslutning till befintlig bebyggelse, främst i tätorterna och i närheten av kollektivtrafik. Fram till åtminstone 2030 kommer den största bebyggelseutvecklingen ske i den regionala stadskärnan. En stor utmaning för hållbar stadsutveckling är att utveckla bebyggelsen samtidigt som en hälsosam ljudmiljö samt en fullgod hantering av dag-, spill- och dricksvatten säkerställs. Klimatförändringarna kommer i allt högre utsträckning påverka den byggda miljön. Det ställer krav på anpassning, inte minst för att förebygga skador vid kraftiga skyfall.

För att minska bebyggelsens växthusgasutsläpp behöver ett livscykelperspektiv användas. Egen produktion av el, genom exempelvis solceller, ska uppmuntras och kommunen ska vara en förebild. Stadsutvecklingen ska ske med hänsyn till grönområden samt genom att grönstruktur och ekosystemtjänster utvecklas och integreras i bebyggelsen. En av Haninges stora tillgångar är närheten till storslagen och varierad natur. Att bevara naturvärden, stärka de gröna kilarna och gröna svaga samband gynnar biologisk mångfald och är viktigt för att öka Haninges attraktivitet.

Ansvar

Kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden och styrelserna i Tornberget och Haninge Bostäder har genomförandeansvar. Kommunstyrelsen har tillsammans med stadsbyggnadsnämnden ansvar för samordnad uppföljning av målet. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund har tillsynsansvar.

Mål

Planering och byggande sker resurseffektivt och klimatanpassat samt bidrar till en god och hälsosam livsmiljö. Ekosystemtjänster i den byggda miljön värnas och utvecklas.

Etappmål

- År 2020 har energianvändningen i kommunala lokaler och bostäder effektiviserats med 20 procent jämfört med 2009⁵. År 2030 har energianvändningen i kommunala lokaler och bostäder effektiviserats med 20 procent jämfört med år 2020.
Indikator: Energianvändning i kommunala lokaler och bostäder (kilowattimmar/kvadratmeter, A-temp, normalårskorrigerat).
- År 2018 sker bebyggelseutvecklingen på ett sådant sätt att negativ påverkan på områden med betydelse för biologisk mångfald undviks.
Indikator: Antal antagna detaljplaner som medför negativ påverkan på områden som finns upptagna i Naturkatalogen, klass 1-4 eller motsvarande, utan att relevanta kompensationsåtgärder beslutats
Indikator: Antal beviljade bygglov utanför detaljplanerat område som medför negativ påverkan på områden som finns upptagna i Naturkatalogen, klass 1-4 eller motsvarande, utan att relevanta kompensationsåtgärder beslutats.
- År 2020 har en grönstrukturplan, inkluderande en plan för kompensationsåtgärder vid förlust av värdefull natur, tagits fram.
Indikator: ja/nej
- År 2018 har riktlinjer för hållbart byggande i Haninge tagits fram.
Indikator: ja/nej
- År 2020 har en plan för klimatanpassning tagits fram.
Indikator: ja/nej
- År 2018 har en bullerkartläggning för Haninge tagits fram.
Indikator: ja/nej
- År 2020 har en plan för att hantera misstänkt förorenad kommunalägd mark tagits fram.
Indikator: ja/nej
- Senast år 2027⁶ är dag- och spillvattenhantering i Haninge sådan att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas samt att betydande skador till följd av översvämningar inte uppstår.
Indikator: Fördröjd regnvolym från hårdgjorda ytor på mark som detaljplanelagts tidigast år 2017 (millimeter).
Indikator: Antal bräddningar och bräddad volym från reningsverk och pumpstationer per år.
Indikator: Andel enskilda avlopp som uppfyller kraven jämfört med år 2010 (procent).

Precisering av målet

- Resurseffektivitet syftar här till att ny bebyggelse och infrastruktur planeras så att de bidrar till ett transportsnålt samhälle, att bebyggelsens totala energianvändning är låg och att produktionen av förnybar energi är hög. Det syftar även till att vattenförbrukningen är låg och att nyttjandet av dagvatten som en estetisk, biologisk och hydrologisk resurs är hög.
- Att bidra till en god och hälsosam livsmiljö syftar till att användningen av miljö- och hälsoskadliga ämnen i bygg- och anläggningsarbeten undviks, att förorenad mark saneras, att inomhusmiljön i bostäder och lokaler är hälsosam och att ljudmiljön och luftkvaliteten i stadsmiljön är god. Dagvattenhanteringen är sådan att miljö kvalitetsnormerna kan följas och att betydande skador till följd av översvämningar inte uppstår. Samtidigt är vatten en positiv och framträdande del i stadsmiljön.
- Målet innebär att ekosystemtjänster i den byggda miljön tillvaratas genom god tillgång till grönstråk och en variation av gröna och blåa miljöer som tillsammans främjar upplevelser, biologisk mångfald, rening av dagvatten, ett gott stadsklimat och ger alla barn nära tillgång till inspirerande grönområden och lekmarker

⁵ För motsvarande fastighetsbestånd mätt per areaenhet.

⁶ För vattenförekomster där miljö kvalitetsnormen ska följas vid ett tidigare årtal blir normerna styrande för hanteringen av dag- och spillvatten.

2.3 Rent vatten och naturens mångfald

Fokusområdet kopplar till följande globala mål:

- Mål 6: Rent vatten och sanitet
- Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion
- Mål 14: Hav och marina resurser
- Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Fokusområdet kopplar till följande nationella miljökvalitetsmål:

- Bara naturlig försurning
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Ett rikt växt- och djurliv

Haninge har en rik och omväxlande natur med många olika naturtyper. Det bidrar till en hög biologisk mångfald som i sin tur ger bättre förutsättningar för ekosystemen att anpassa sig till tillfälliga störningar såväl som långsiktiga klimatförändringar. Skogar och hav är dessutom kolsänkor som dämpar växthuseffekten. Gröna strukturer ger skugga och utjämnar temperaturvariationer på land och i vatten. Våtmarker bidrar med viktiga flödesutjämnande och vattenrenande funktioner. Vi är beroende av de tjänster som ekosystemen förser oss med, men växter och djur har också ett egenvärde.

De gröna kilarna Tyrestakilen och Hanvedenkilen sträcker sig genom kommunen och utgör tillsammans ett av Stockholmsregionens viktigaste vildmarksområden. Inom och mellan kilarna finns viktiga spridningssamband för arter knutna till äldre barrskog och ädellövskog.

Aktiva jordbruk har stor betydelse som producenter av råvaror för livsmedelsproduktion. Det öppna jordbrukslandskapet är en betydelsefull del av Haninges kulturlandskap och ger förutsättningar för såväl en artrik flora och fauna som ett rikt och varierat friluftsliv.

Haninge består till 80 procent av vatten och omfattar cirka en femtedel av Stockholms skärgård. Östersjökustens skärgårdsmiljö är unik med en komplex mosaik av olika naturtyper, både på land och i vatten.

Merparten av grundvattenförekomsterna i Haninge bedöms idag ha god status men kunskapen är bristfällig då det i många fall saknas tillräckliga mätdata. Två av grundvattenförekomsterna uppnår inte god status och det kan finnas en risk att ytterligare förekomster är utsatta för påverkan. Endast ett fåtal ytvattenförekomster i kommunen har idag god ekologisk status och även här saknas i många fall tillräckliga mätdata. Östersjön har generellt en mycket hög belastning av föroreningar och ekosystemens balans har rubbats. Haninge bidrar till belastningen på kust- och havsmiljön genom bland annat dagvattenflöden, läckage från skogs- och jordbruksmark, utsläpp från reningsverk och ett stort antal enskilda avlopp. Utsläpp av främmande ämnen och partiklar (exempelvis läkemedelsrester, PFAS och mikroplaster) i vattenmiljö är ett växande problem och kommunen följer forskningen och vidtar lämpliga åtgärder.

Haninges rika naturmiljöer är en stor kvalitet för boende och besökare och ger bland annat goda möjligheter till friluftsliv och rekreation. För att bevara dessa värden behöver kommunen skydda och utveckla naturområden samt arbeta aktivt med naturvårdande skötsel. Ekologiska spridningssamband behöver stärkas och negativ påverkan från infrastruktur och bebyggelse behöver minska.

Ansvar

Kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden och kultur- och fritidsnämnden har genomförandansvar. Kommunstyrelsen har ansvar för samordnad uppföljning av målet. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund har tillsynsansvar.

Mål

Naturvärden, biologisk mångfald och ekologiska spridningssamband skyddas och utvecklas. Samtliga vatten uppnår god status.

Precisering av målet

- Målet syftar till att mark- och vattenområden med höga naturvärden eller med särskild betydelse för friluftsliv och rekreation bevaras, tillgängliggörs och utvecklas. Områden med specifikt höga värden skyddas i enlighet med de möjligheter som miljöbalken ger. Beskrivning av Haninges naturvärden finns i kommunens naturkatalog.
- Med skydd och utveckling av biologisk mångfald avses ett aktivt arbete med naturvårdande skötsel samt en skogsskötsel vars huvudsyfte är att gynna rekreation, friluftsliv och biologisk mångfald.
- Målet innebär att grön infrastruktur bevaras och utvecklas för att skapa ekologiska spridningssamband, både på land och i vatten, samt förutsättningar för rekreation och friluftsliv.
- Med god status avses god ekologisk och kemisk status för ytvatten samt god kemisk och kvantitativ status för grundvatten. Det innebär även att miljökvalitetsnormerna för vatten följs samt att ett långsiktigt skydd för dricksvattenresurser säkerställs.
- Med samtliga vatten menas vattenförekomster och så kallade övriga vatten. Övriga vatten är mindre vatten som inte utgör vattenförekomst, och därmed saknar miljökvalitetsnormer, men som finns definierade i Svenskt vattenarkiv och har en unik identitet enligt vattenmyndigheternas bestämningsslag.

Etappmål

- År 2027 har alla vattenförekomster god status.⁷ Status försämrats inte för något vatten under tiden.
Indikator: Andel vattenförekomster som uppnår god status.
- År 2024 har åtgärdsplaner för Haninges vattenförekomster tagits fram.
Indikator: ja/nej
- År 2022 har kommunen skyddat ytterligare minst 600 hektar mark med höga naturvärden exempelvis genom reservatsbildning eller biotopskyddsområde.
Indikator: Areal skyddad natur (hektar).
- År 2020 bedrivs naturvårdande skötsel på minst 30 hektar naturmark utanför detaljplan.
Indikator: Areal med pågående naturvårdande skötsel (hektar).
- År 2018 och framåt pågår bekämpning av jätteloka på alla fastigheter med känd förekomst i Haninge.
Indikator: Andel fastigheter med känd förekomst av jätteloka där bekämpning pågår (procent).

⁷ För de vattenförekomster där miljökvalitetsnormerna anger andra kvalitetskrav gäller dessa.

2.4 Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp

Fokusområdet kopplar till följande globala mål:

- Mål 3: Hälsa och välbefinnande
- Mål 6: Rent vatten och sanitet
- Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Fokusområdet kopplar till följande nationella miljökvalitetsmål:

Alla miljökvalitetsmål men framför allt:

- Begränsad klimatpåverkan

Kommunen köper årligen in varor och tjänster för drygt en miljard kronor och har genom upphandlingsförfarandet möjlighet att styra mot en hållbar konsumtion. Rätt krav i upphandlingen kan leda till minskade växthusgasutsläpp, minskad spridning av skadliga ämnen och att produkter som orsakar förlust av biologisk mångfald väljs bort.

Livsmedelsfrågan är komplex och sträcker sig över områden som klimat, giftfri miljö, biologisk mångfald och kampen mot global antibiotikaresistens. Med stöd av den nationella livsmedelsstrategin ska konsumenterna kunna göra medvetna och hållbara val, exempelvis av närproducerat och ekologiskt. Maten ska bidra till så låg negativ miljöpåverkan som är möjligt och till positiv miljönytta där det är möjligt. I kommunal upphandlingen finns möjlighet att följa de ambitioner som ställs i svensk lagstiftning, exempelvis i fråga om djurskydd.

Upphandlingen bör ge små och medelstora leverantörer bättre förutsättningar att delta som anbudsgivare i syfte att gynna mer lokalproducerat. Närproducerade kött- och mejeriprodukter minskar transportbehovet samtidigt som det bidrar till öppna landskap och en ökad biologisk mångfald när djuren tillåts beta utomhus. Utvecklingen av svenskt jordbruk ger fler möjligheter till hållbar odling utan att det anses vara strikt ekologiskt, ett exempel är konstgödsel framställd av återvunnen fosfor i form av urinpulver. Inköp av produkter som produceras med hjälp av bekämpningsmedel som är förbjudna inom EU ska inte upphandlas.

En globalt balanserad resursanvändning förutsätter att konsumtionsmönster förändras på ett sätt så att råvaruuttaget begränsas. Kommunen kan bidra till detta genom att minska avfallsmängderna och genom att både återanvända och återvinna mer material. Andelen avfall med fossilt ursprung som går till förbränning behöver minska. För att öka materialåtervinningen och sluta kretsloppen behöver även de varor som köps in vara fria från skadliga ämnen.

I öppen kommunikation med kommunens invånare, företag, kommunala förvaltningar och föreningar skapar vi förutsättningar för hållbar konsumtion, ökad återvinning, en effektiv avfallshantering och åstadkommer resurseffektivisering och miljönytta.

Ansvar

Samtliga nämnder, bolagsstyrelser och SRV-återvinning AB ansvarar för genomförandet av målet. Kommunstyrelsen ansvarar för samordnad uppföljning av målet. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund har som tillsynsmyndighet en rådgivande roll.

Mål

Kommunens konsumtion bidrar till en hållbar utveckling, en minskad resursanvändning och en cirkulär ekonomi. År 2030 är kommunen klimatneutral.

Etappmål

- År 2018 har en processtruktur⁸ för att hantera hållbarhetsfrågor vid upphandling tagits fram. Vid varje upphandling används processtrukturen för att bestämma nivån på klimat- och miljökraven så att kommunens mål nås.
Indikator: ja/nej
- År 2018 begär kommunen information om innehåll av ämnen uppsatta på EUs kandidatförteckningen⁹ vid all upphandling av varor och kemiska produkter.
Indikator: Andel upphandlingar där information om ämnen på kandidatförteckningen begärts in (procent).
- År 2022 har kommunens förskolor tagit bort material som kan misstänkas innehålla skadliga ämnen.
Indikator: Andel förskolor som vidtagit åtgärder enligt handlingsplan (procent).
- År 2020 ska alla kommunala verksamheter sortera ut matavfall.
Indikator: Andel kommunala verksamheter som sortera ut matavfall (procent).
- År 2020 har andelen hushåll som sorterar matavfall ökat till minst 70 procent.
Indikator: Andel hushåll som har möjlighet att sortera ut matavfall (procent).
Indikator: Mängd insamlat matavfall i Haninge kommun (kilogram/capita).
- År 2022 har klimat- och miljöpåverkan från kommunens livsmedelsinköp minskat. Andelen ekologiska livsmedel har ökat till 60 procent. All ren köttråvara som köps in är från djur uppfödda i enlighet med svensk djurskyddslagstiftning. Mängden inköpt kött, relativt antalet offentliga måltider, har minskat med 25 procent jämfört med år 2017.
Indikator: Andel inköpta ekologiska livsmedel (procent, baserat på kostnad).
Indikator: Andel inköpt ren köttråvara från djur uppfödda i enlighet med svensk djurskyddslagstiftning (procent).
Indikator: Mängden inköpt kött jämfört med år 2017 (förändring i procent)

Precisering av målet

- Målet omfattar kommunens och kommunägda bolagens interna och upphandlade verksamheter.
- Målet innebär en hög klimat- och miljöprestanda på upphandlade varor och tjänster samt inköpsrutiner som främjar en hållbar konsumtion.
- En minskad resursanvändning inkluderar möjligheten att återföra växtnäring i avloppet till produktiv mark, i så väl småskalig som storskalig avloppshantering, samt i slutna kretslopp.
- Med en cirkulär ekonomi avses ett kretsloppssystem där produkters mervärde bevaras så länge som möjligt, avfallsmängderna minimeras och att avfall som ändå uppstår källsorteras, inklusive matavfall. Förekomsten av skadliga ämnen behöver minska för att sluta kretsloppen.
- Med klimatneutral kommun avses att kommunens verksamhet, intern och upphandlad, inte ska generera några nettoutsläpp av växthusgaser.

⁸ Med processtruktur avses det arbetssätt som används vid upphandling för att säkerställa att kommunens klimat- och miljömål nås.

⁹ Kandidatförteckningen är en lista över särskilt farliga ämnen och tas fram av den europeiska kemikaliemyndigheten.

3. Kommunikation och samverkan

Fokusområdet kopplar till följande globala mål:

- Mål 4: God utbildning för alla
- Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion
- Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna

I detta kapitel beskrivs kommunens mål och arbetssätt för att inspirera och involvera näringsliv, föreningsliv och invånare att göra hållbara val och bidra till att Haninges klimat- och miljömål nås. Arbetet sammanfattas i ett mål med tillhörande preciseringar i marginalen. Till målet finns två etappmål med indikatorer.

En hållbar utveckling baseras på ett gemensamt ansvar. Det klimat- och miljöpolitiska programmet anger mål och etappmål för det lokala klimat- och miljöarbetet. Kommunen har stort ansvar för att målen uppfylls, men för att nå ända fram behövs kommunikation och samverkan med näringsliv, föreningsliv och invånare. Flera delar av programmet har även en direkt eller indirekt regional koppling där samordning behöver ske med grannkommuner och länets regionala aktörer.

Hållbarhetsfrågorna genomsyrar kommunens värdegrund och varumärke och är en del i kommunens marknadsföring. Genom samarbetsprojekt med universitet och högskolor och genom vidareutbildning av medarbetare utvecklar kommunen hela tiden kompetensen inom klimat- och miljöområdet.

För att öka invånarnas klimat- och miljökunskaper och inspirera till hållbara val har kommunen flera löpande aktiviteter. Energi- och klimatrådgivningen erbjuder invånare och verksamma i Haninge kostnadsfri och opartisk rådgivning om hur de kan minska sin energianvändning och klimatpåverkan. Miljöverkstan erbjuder aktiviteter och kurser om hur vi kan leva mer hållbart och kommunen genomför även guidningar av Haninges natur- och kulturmiljöer för allmänheten. Genom att årligen dela ut miljöpriset vill kommunen uppmärksamma de som gör goda insatser för miljön i Haninge. Kommunen har sedan länge ett gott samarbete med näringslivet gällande bland annat utbyggnad av den regionala stadskärnan, företagsetableringar och besöksnäringen. Kommun, näringsliv, föreningsliv och invånare skulle gynnas av tätare dialog och samarbete med ett särskilt fokus kring hur vi tillsammans kan arbeta med klimat- och miljöfrågor.

Ansvar

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för genomförandet av målet. Kommunstyrelsen ansvarar för samordnad uppföljning.

Mål

Alla som bor och verkar i Haninge kan göra klimat- och miljösmarta val som bidrar till en hållbar utveckling.

Etappmål

- År 2022 har kommuninvånarnas nöjdhet med kommunens miljöarbete ökat.
Indikator: Kommuninvånarnas nöjdhet med kommunens miljöarbete (nöjd medborgarindex).
- År 2020 har utsläppen av växthusgaser i Haninge minskat med 40 procent jämfört med 1990. År 2030 har utsläppen av växthusgaser i Haninge minskat med 63 procent jämfört med 1990. Senast år 2045 sker inga nettoutsläpp.
Indikator: Utsläpp av växthusgaser jämfört med 1990 (förändring i procent).

Inspirera och involvera företag och föreningar

Haninge har närmare 7 000 företag, spridda i många olika branscher. Flertalet är små- och medelstora företag. Kommunen vill utveckla samverkan med företagen för att öka deras möjligheter att bidra till en hållbar utveckling. Tidigare försök att etablera nätverk mellan kommunen och företag har efterhand avstannat. Som en del i uppdraget med att ta fram detta klimat- och miljöpolitiska program har en intressentanalys genomförts. Syftet har varit att identifiera möjliga aktörer och utgångspunkter för samverkan. Diskussioner har också förts med andra kommuner och företagsnätverk för att ta in erfarenheter om hur en reell samverkan kan bedrivas. Sammantaget visar detta att samverkan bör kopplas till befintliga verksamheter eller nätverk som ger en tydlig struktur för arbetet. Den kommunala energi- och klimatrådgivningen kan vara en del i detta och ger en tydlig koppling till energieffektivisering och ett fossilfritt Haninge. Genom att lyfta goda exempel kan fler inspireras att gå från ord till handling.

I Haninge finns över 200 registrerade föreningar som får någon form av stöd från kommunen. Att inkludera föreningslivet i samverkan kan ge stora fördelar till miljö- och klimatförbättringar och hjälpa den enskilde till hållbara val. Framgångsfaktorerna för samverkan som leder till konkreta resultat är de samma för föreningslivet som de som redovisats för företagen ovan.

Inspirera och involvera Haningeborna

Kommunen ska arbeta utifrån att det ska vara enklare och mer fördelaktigt för Haningeborna att välja en hållbar livsstil som bidrar till att det klimat- och miljöpolitiska programmets mål uppfylls. Det betyder att invånarna ska kunna välja att resa med fossilfria transporter, ges tillgång till ett resurseffektivt och hälsosamt boende, besöka en rik natur och skärgård, ha möjligheten att konsumera klimat- och miljömedvetet samt använda system för att sluta kretsloppen. Genom information, dialog och

Precisering av målet

- Målet vänder sig till alla i Haninge kommun. Det inkluderar invånare, företagare, föreningsaktiva, besökare, medarbetare och förtroendevalda.
- Att kunna göra klimat- och miljösmarta val förutsätter dels kunskap i frågorna och dels möjligheten att enkelt kunna välja att agera och leva hållbart.
- Några viktiga klimat- och miljösmarta val berör hållbara resor, resurseffektivitet, konsumtion av varor och tjänster samt energianvändning.
- Målet har en kommunikativ ambition där kommunen verkar för hållbar utveckling genom att implementera forskningsresultat och nya rön i kommunens verksamheter, samverka med det lokala närings- och föreningslivet, kommunicera sitt klimat- och miljöarbete internt och externt samt inspirera och möjliggöra för andra att

kampanjer riktat till invånarna ska alla nämnder och bolagsstyrelser, inom respektive ansvarsområde, inspirera till hållbara val.

4. Genomförande och uppföljning

Kommunen har en viktig roll i arbetet för en hållbar utveckling men har inte rådighet över alla delar som påverkar miljötillståndet och som skapar en hållbar stadsutveckling och en god livsmiljö. För att nå ända fram krävs samverkan med andra aktörer. Detta avsnitt beskriver kommunens ansvar för genomförande och uppföljning för att nå Haninges klimat- och miljömål.

4.1 Genomförande

Det klimat- och miljöpolitiska programmet är ett stöd för nämnder och bolagsstyrelser när de ska prioritera insatser i budget och investeringsprogram. Kommunens klimat- och miljöarbete bör koncentreras inom programmets fyra fokusområden. Nämnder och bolagsstyrelser som ansvarar för etappmål ska i strategi och budget formulera nämndstrategier samt avsätta resurser så att målen uppfylls. Förvaltningar och bolag redovisar, i enlighet med kommunens styrmodell, vilka åtgärder och aktiviteter som de bidrar med för att nå Haninges klimat- och miljömål.

Aktörer

Kommunen har flera roller där miljöfrågor och hållbar utveckling har stor betydelse. Kommunen är samhällsplanerare (översiktsplanering, trafikplanering, markreserv, näringsliv, folkhälsa etcetera), stadsbyggare (detaljplanering, exploatering, anläggning, gator etcetera), producent av olika tjänster (renhållning, återvinning, vatten och avlopp etcetera), förvaltare (fastigheter, skog, parker etcetera), upphandlare, tillsynsmyndighet, utbildare och kommunikatör.

De olika rollerna omfattar ofta flera nämnder och bolagsstyrelser. För att uppnå klimat- och miljömålen kan det därför krävas insatser från flera parter. Bolagens verksamhet och roll styrs av bolagsordning och ägardirektiv beslutade av kommunfullmäktige.

En del av kommunens klimat- och miljöarbete sker också i formaliserade samarbeten med andra kommuner. Exempelvis genom "Upphandling Södertörn" som är samlingsnamnet för den upphandlingsverksamhet som bedrivs i Haninge och Nynäshamns kommuner. Verksamheten är organiserad som en gemensam nämnd (Södertörns upphandlingsnämnd) vilken ingår i Haninge kommuns organisation. Upphandlingarna ska bidra till en hållbar utveckling. Samordnad varudistribution är ett av de största projekt som kommunen har varit med och upphandlat i syfte att minska antalet transporter och därmed också minska utsläppen av växthusgaser samt andra hälsoskadliga emissioner.

Bolagens ansvar för miljömålen

Haninge Bostäder AB ska hyra ut och utveckla ett tryggt och varierat boende i Haninge kommun. Bolaget ska genom innovativ och föredömlig förvaltning, investeringsaktivitet och hyressättning verka på en bostadsmarknad på ett sätt som gynnar en hållbar utveckling. Störst betydelse för den ekologiska dimensionen är att utveckla ett energieffektivt bostadsbestånd, använda miljövänlig teknisk försörjning och att återanvända material.

Tornberget fastighetsförvaltning AB i Haninge har som sin uppgift att bygga, äga, förvalta och hyra ut fastigheter för kommunala ändamål. Bolaget ska ses som en del i den kommunala verksamheten och därmed följa de mål som kommunen årligen fastställer i mål och budget samt tillämpa kommunens övergripande styrdokument.

Samarbeten med andra kommuner och aktörer

Energi- och klimatrådgivningen i Haninge bedrivs i samarbete med Huddinge, Salem och Tyresö kommuner. Rådgivning är kostnadsfri och opartisk och vänder sig till privatpersoner, företag och enskilda.

SRV återvinning AB är ett aktiebolag ägt av fem kommuner på Södertörn: Huddinge, Haninge, Botkyrka, Salem och Nynäshamn. Kommunerna har gett SRV i uppdrag att sköta insamling och hantering av hushållsavfall. I visionen för SRV ligger att bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle.

Stiftelsen Tyrestaskogen instiftades av Naturvårdsverket, Länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholms stad, Haninge kommun och Tyresö kommun. Stiftelsen är förvaltare av Tyresta nationalpark och naturreservat. Det innebär förvaltning och utveckling av Tyresta nationalpark och naturreservat samt av naturum Nationalparkernas hus.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF) är sedan 2008 ett kommunalförbund mellan Haninge, Nynäshamn och Tyresö kommuner som svarar för myndighetsutövning genom prövning och tillsyn enligt miljöbalken och angränsande lagar, förordningar och föreskrifter.¹⁰ Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund har som tillsynsmyndighet också en rådgivande roll. Förbundet svarar även för myndighetsutövning genom prövning och tillsyn enligt livsmedelslagen.

Svealands kustvattenvårdsförbund samordnar miljöövervakningen i medlemmarnas kustvatten. Förbundet arbetar också med informationsspridning och identifiering av utsläppskällor.

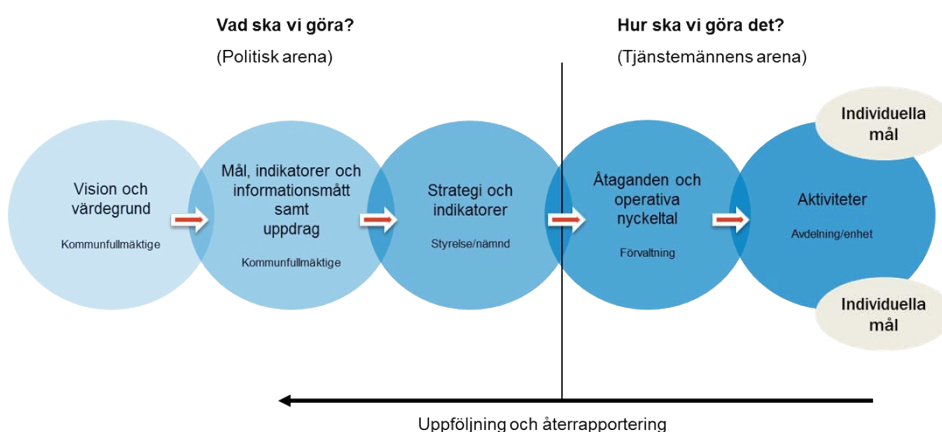
Östra Sveriges luftvårdsförbund samordnar regionens miljöövervakning av luft. Årligen rapporterar Haninge kommun in

¹⁰ Undantag finns, exempelvis prövning och tillsyn enligt strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken.

uppgifter som ligger till grund för de beräkningsmodeller och analyser som beskriver luftkvaliteten i kommunen och regionen.

4.2 Uppföljning

Det klimat- och miljöpolitiska programmet är integrerat i kommunens styrmodell. Det betyder att uppföljning sker genom delårsrapporter och i årsredovisningen. Kommunfullmäktiges mål och budget innehåller indikatorer som ska följa om utvecklingen går i rätt riktning i förhållande till fullmäktiges mål. Kommunfullmäktiges indikatorer ska tillsammans med nämndspecifika indikatorer säkerställa att fullmäktiges övergripande mål uppfylls.

Utvärdering

Minst en gång per mandatperiod utvärderas måluppfyllelsen utifrån fokusområdenas mål med preciseringar och etappmål samt regionala och nationella miljökvalitetsmål. Efter utvärderingen av måluppfyllelsen prövas om det klimat- och miljöpolitiska programmet fortfarande är aktuellt.

Miljöövervakning

Som stöd för utvärdering används befintliga underlag om miljötillståndet. I Haninge utförs miljöövervakning bland annat av Länsstyrelsen, Östra Sveriges Luftvårdsförbund, Tyresåns vattenvårdsförbund och Svealands kustvattenvårdsförbund. Kommunen kan utöka insatserna genom att själv ta fram övervakningsprogram eller kompletterande mätningar. I samband med framtagande av åtgärdsplaner ska behovet av operativ miljöövervakning övervägas.

5. Begreppsförklaringar

Nedan beskrivs de begrepp som används i programmet och som har bedömts behöva en mer detaljerad förklaring för läsförståelsen.

Biologisk mångfald – Rikedom av arter, genetisk variation inom arter samt mångfalden av ekosystem.

Cirkulär ekonomi - En cirkulär ekonomi bygger på kretsloppssystem och innebär att produkters mervärde bevaras så länge som möjligt och att avfall elimineras. Det innebär att en produkt som har nått slutet av sin livscykel fortsätter att utnyttjas i ny produktion och den skapar därmed ytterligare värde.

Dagvatten - Vatten som tillfälligt rinner på marken. Oftast avses vatten från hårda ytor som hustak, vägar och parkeringsplatser. Det mesta dagvattnet är regn eller smältvatten från snö och is.

Ekologisk kompensation - Krav på kompensation kan ställas i samband med att en verksamhet provas enligt miljöbalken. Det kan också vara ett frivilligt åtagande från en verksamhetsutövare. Det handlar om att på något sätt kompensera för förlorade eller skadade naturvärden genom att exempelvis nyskapa eller restaurera naturvärden i andra områden.

Ekosystemtjänster - Ekosystemtjänster är de produkter och tjänster från naturens ekosystem som bidrar till vårt välbefinnande. Ekosystemtjänsterna brukar delas in i fyra huvudkategorier; *Stödjande, Försörjande, Reglerande och Kulturella*.

Fossilfritt - Med fossilfritt avses att inte nyttja resurser av fossilt ursprung, det vill säga kol- och väte föreningar i sediment och sedimenterad berggrund som varit utanför den naturliga kolcykeln under mycket lång tid.

Grundvatten – Vatten som finns i den del av marken där alla porer är fyllda med vatten.

Gröna kilar – Regionens gröna kilar är stora, sammanhängande grönområden i anslutning till bebyggelsen som har flera sammanfallande värden. Per definition är de den obebyggda marken invid och mellan regionens bebyggda stråk och omfattar olika typer av markanvändning. Enligt den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF 2010, ska de gröna kilarna bevaras, utvecklas och göras tillgängliga för invånarna.

Gröna svaga samband - Smala partier i eller mellan de sammanhängande gröna kilarna (se ovan). Dessa partier är avgörande för att binda samman de gröna kilarna och värdekärnorna i syfte att säkra rekreationsstråk, skapa tillgång till större strövområden och upprätthålla ekologiska spridningssamband. Om sambanden byggs bort bryts kilen

upp i separata delar. Eftersom de oftast ligger i nära anslutning till eller mellan olika bebyggelseområden, utgör de även en del av den lokala grönstrukturen.

Kandidatförteckningen - Kandidatförteckningen är en lista över särskilt farliga ämnen. Den är framtagen av den europeiska kemikaliemyndigheten (Echa) och uppdateras två gånger om året. Artikel 33 i REACH-förordningen reglerar konsumentens rätt till kostnadsfri information om en varus innehåll av särskilt farliga ämnen i koncentrationer över 0,1 viktprocent.

Klimatneutral – Att inte generera några nettoutsläpp av växthusgaser.

Livscykelperspektiv – Sätt att inkludera en varus totala miljöpåverkan från råvaruuttag, tillverkning, användning till avfallshantering.

Miljökvalitetsnormer för vatten – Bestämmelser som anger lägsta tillåtna kvalitet på miljön i en vattenförekomst vid ett visst årtal. Införandet av miljökvalitetsnormer för vatten i Sverige är en del i implementeringen av EUs ramdirektiv för vatten.

Vattenförekomst – Ett avgränsat yt- eller grundvatten för vilket det finns beslutade miljökvalitetsnormer.

Ytvatten – Sjöar, vattendrag och hav.

Övrigt vatten – Mindre vatten som inte utgör vattenförekomst och därmed saknar miljökvalitetsnormer. Övrigt vatten finns definierat av SMHI i Svenskt vattenarkiv och har en unik identitet enligt vattenmyndigheternas bestämmelser.

Klimat- och miljöpolitiskt program

Bilaga 1: Etappmål och ansvar

Etappmål och ansvar

Det klimat- och miljöpolitiska programmet är ett övergripande styrdokument som ger den samlade bilden av kommunens klimat- och miljöambitioner. I programmet presenteras fyra fokusområden; fossilfria resor och transporter, hållbar stadsutveckling, rent vatten och naturens mångfald samt hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp. För varje fokusområde finns ett angivet mål. Under målen redovisas etappmål som är steg på vägen för att nå respektive mål.

Det klimat- och miljöpolitiska programmet beskriver också kommunens arbetsätt att inspirera och involvera näringsliv, föreningsliv och invånare att göra hållbara val och bidra till att Haninges klimat- och miljömål nås. Avsnittet kommunikation och samverkan innehåller mål och etappmål för detta arbete.

I denna bilaga till det klimat- och miljöpolitiska programmet pekas ansvar för etappmålen ut. För varje etappmål anges den nämnd eller bolagsstyrelse som har det samordnande ansvaret för att etappmålet uppfylls. För varje etappmål anges också de nämnder, förbund och bolagsstyrelser som har ansvar för genomförande så att etappmålet uppfylls. För uppföljning av etappmålen finns en eller flera indikatorer med utgångsvärde. De nämnder, förbund och bolagsstyrelser som har ett genomförandansvar ska leverera uppgifter så att uppföljningen av målet är möjlig.

Förkortningar

GFN – Grund- och förskolenämnden

Haninge Bostäder - Styrelsen för Haninge Bostäder AB

KFN – Kultur- och fritidsnämnden

KS – Kommunstyrelsen

SBN - Stadsbyggnadsnämnden

SMOHF – Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund

SRV – SRV Återvinning AB

SUN – Södertörns upphandlingsnämnd

Tornberget - Styrelsen för Tornbergets fastighetsförvaltnings AB i Haninge

Fossilfria resor och transporter

<i>Etappmål</i>	Utgångsvärde	Samordnings- ansvar	Genomförande- ansvar	Budget
År 2020 har andelen köpt fossilfritt bränsle ökat till totalt 50 procent.		KS	Alla nämnder och bolagsstyrelser	
<i>Indikator:</i> Andel inköpt fossilfritt bränsle (procent). ¹	2016: 36,5 %	KS		
År 2025 har andelen resor med kollektivtrafik, cykel och gång ökat till 55 % av färdmedelsfördelningen.		KS	KS, SBN	
<i>Indikator:</i> Färdmedelsfördelningen i Haninge enligt resvaneundersökningen (RVU) Stockholm.	2015: 42 %	KS		
År 2022 har antalet publika laddplatser och tankställen för förnybara drivmedel tredubblats jämfört med 2016.		KS	KS, SBN	
<i>Indikator:</i> Antal laddstolar för elbilar och biogastankställen.	2016: 10 laddplatser	KS		
År 2022 har växthusgasutsläppen från transporter minskat jämfört med 2014.		KS	Alla nämnder och bolagsstyrelser	
<i>Indikator:</i> Växthusgasutsläpp från transporter jämfört med 2014 (förändring i procent).		KS		

¹ Avser förvaltningar och helägda kommunala bolag.

Hållbar stadsutveckling

<i>Etappmål</i>	Utgångsvärde	Samordnings- ansvar	Genomförande- ansvar	Budget
År 2020 har energianvändningen i kommunala lokaler och bostäder effektiviserats med 20 procent jämfört med 2009 ² . År 2030 har energianvändningen effektiviserats med 20 procent jämfört med år 2020.		KS	KS, Tornberget, Haninge bostäder, KFN, SBN	
<i>Indikator:</i> Energianvändning i kommunala lokaler och bostäder (kWh/m ² , A-temp, normalårs korrigerat)	2016: 177 kWh/m ² (Tornberget) 2016: 149 kWh/m ² (Haninge bostäder)	KS	Tornberget, Haninge bostäder, KFN och SBN	
År 2018 sker bebyggelseutvecklingen på ett sådant sätt att negativ påverkan på områden med betydelse för biologisk mångfald undviks.		KS	KS, SBN	
<i>Indikator:</i> Antal antagna detaljplaner som medför negativ påverkan på områden som finns upptagna i Naturkatalogen, klass 1-4 eller motsvarande, utan att relevanta kompensationsåtgärder beslutats.		SBN	SBN, KS	
<i>Indikator:</i> Antal beviljade bygglov utanför detaljplanerat område som medför negativ påverkan på områden som finns upptagna i Naturkatalogen, klass 1-4 eller motsvarande, utan att relevanta kompensationsåtgärder beslutats.		SBN	SBN, KS	

² För motsvarande fastighetsbestånd mätt per areaenhet.

<i>Etappmål</i>	Utgångsvärde	Samordnings- ansvar	Genomförande- ansvar	Budget
År 2020 har en grönstrukturplan, inkluderande en plan för kompensationsåtgärder vid förlust av värdefull natur, tagits fram.		KS	KS, SBN	
<i>Indikator: ja/nej</i>		KS		
År 2018 har riktlinjer för hållbart byggande i Haninge tagits fram.		KS	KS, Tornberget, Haninge Bostäder, SBN	
<i>Indikator: ja/nej</i>		KS		
År 2020 har en plan för klimatanpassning tagits fram.		KS	KS, SBN samt alla övriga nämnder och bolag	
<i>Indikator: ja/nej</i>		KS		
År 2018 har en bullerkartläggning för Haninge tagits fram.		SBN	SBN, KS	
<i>Indikator: ja/nej</i>		SBN		
År 2020 har en plan för att hantera misstänkt förorenad kommunalägd mark tagits fram.				
<i>Indikator: ja/nej</i>				
Senast år 2027³ är dag- och spillvattenhantering i Haninge sådan att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas samt att betydande skador till följd av översvämningar inte uppstår.		KS	KS, SBN, SMOHF	
<i>Indikator: Fördröjd regnvolym</i>		SBN		

³ För vattenförekomster där miljö kvalitetsnormen ska följas vid ett tidigare årtal blir normerna styrande för hanteringen av dag- och spillvatten.

<i>Etappmål</i>	Utgångsvärde	Samordnings- ansvar	Genomförande- ansvar	Budget
från hårdgjorda ytor på mark som detaljplanelagts tidigast år 2017 (mm).				
<i>Indikator:</i> Antal bräddningar och bräddad volym från reningsverk och pumpstationer per år.	2016: 7 bräddningar, 1985 m ³	SBN		
<i>Indikator:</i> Andel enskilda avlopp som uppfyller kraven jämfört med år 2010 (%).	2016: 91 % (248 av 2 425)	KS		

Rent vatten och naturens mångfald

<i>Etappmål</i>	Utgångsvärde	Samordnings- -ansvar	Genomförande- ansvar	Budget
År 2027 har alla vattenförekomster god status.⁴ Status försämrats inte för något vatten under tiden.		KS	KS, SBN, SMHOF	
<i>Indikator:</i> Andel vattenförekomster som uppnår god status.	2016: 17 av 40			
År 2024 har åtgärdsplaner för Haninges vattenförekomster tagits fram.		KS	KS, SBN, SMHOF	
<i>Indikator:</i> ja/nej				
År 2022 har kommunen skyddat ytterligare minst 600 hektar mark med höga naturvärden exempelvis genom reservatsbildning eller biotopskyddsområde.		KS	KSS, SBN	
<i>Indikator:</i> Areal skyddad natur (hektar).	2016: 623 hektar	KS	KS	
År 2020 bedrivs naturvårdande skötsel på minst 30 hektar naturmark utanför detaljplan.		KS	KS, KFN	
<i>Indikator:</i> Areal med pågående naturvårdande skötsel (hektar).	Värde saknas	KS		
År 2018 och framåt pågår bekämpning av jätteloka på alla fastigheter med känd förekomst i Haninge.		KS	KS, SBN, KFN	

⁴ För de vattenförekomster där miljö kvalitetsnormerna anger andra kvalitetskrav gäller dessa.

<i>Indikator:</i> Andel fastigheter med känd förekomst av jätteloka där bekämpning pågår (procent). ⁵	2016: 95 %	KS		
--	------------	----	--	--

⁵ Avser kända områden och beräknas per ytenhet.

Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp

<i>Etappmål</i>	Utgångsvärde	Samordnings- -ansvar	Genomförande -ansvar	Budget
År 2018 har en processtruktur⁶ för att hantera hållbarhetsfrågor vid upphandling tagits fram. Vid varje upphandling används processtrukturen för att bestämma nivån på klimat- och miljökraven så att kommunens mål nås.		SUN	Alla nämnder och bolagsstyrelser	
Indikator: ja/nej		SUN		
År 2018 begär kommunen information om innehåll av ämnen uppsatta på EUs kandidatförteckningen⁷ vid all upphandling av varor och kemiska produkter.		SUN	Alla nämnder och bolagsstyrelser	
<i>Indikator:</i> Andel upphandlingar där information om ämnen på kandidatförteckningen begärts in (procent).		SUN		
År 2022 har kommunens förskolor tagit bort material som kan misstänkas innehålla skadliga ämnen.		GFN	GFN	
<i>Indikator:</i> Andel förskolor som vidtagit åtgärder enligt handlingsplan (procent).		GFN		
År 2020 ska alla kommunala verksamheter sortera ut matavfall.		KS	Alla nämnder och bolagsstyrelser	

⁶ Med processtruktur avses det arbetssätt som används vid upphandling för att säkerställa att kommunens klimat- och miljömål nås.

⁷ Kandidatförteckningen är en lista över särskilt farliga ämnen och tas fram av den europeiska kemikaliemyndigheten.

<i>Etappmål</i>	Utgångsvärde	Samordnings- -ansvar	Genomförande -ansvar	Budget
<i>Indikator:</i> Andel kommunala verksamheter som sorterar ut matavfall (procent).	Värde saknas	KS		
År 2020 har andelen hushåll som sorterar matavfall ökat till minst 70 procent.		SRV	SRV	
<i>Indikator:</i> Andel hushåll som har möjlighet att sortera ut matavfall (procent).	2016: Flerbostadshus41 % Enbostadshus 43 %	SRV		
<i>Indikator:</i> Mängd insamlat matavfall i Haninge kommun (kilogram/capita).	2016: 33,8 kg /capita	SRV		
År 2022 har klimat- och miljöpåverkan från kommunens livsmedelsinköp minskat. Andelen ekologiska livsmedel har ökat till 60 procent. All ren köttråvara som köps in är från djur uppfödda i enlighet med svensk djurskyddslagstiftning. Mängden inköpt kött, relativt antalet offentliga måltider, har minskat med 25 procent jämfört med år 2017.		KS	Alla nämnder	
<i>Indikator:</i> Andel inköpta ekologiska livsmedel (procent, baserat på kostnad).	2016: 35 %	KS		
<i>Indikator:</i> Andel inköpt ren köttråvara från djur uppfödda i enlighet med svensk djurskyddslagstiftning (procent).		KS		
<i>Indikator:</i> Mängden inköpt kött jämfört med år		KS		

<i>Etappmål</i>	Utgångsvärde	Samordnings -ansvar	Genomförande -ansvar	Budget
<i>2017(förändring i procent).</i>				

Kommunikation och samverkan

<i>Etappmål</i>	Utgångsvärde	Samordnings- ansvar	Genomförande- ansvar	Budget
År 2022 har kommuninvånarnas nöjdhet med kommunens miljöarbete ökat.		KS	Alla nämnder, SMOHF och bolagsstyrelser	
Indikator: Kommuninvånarnas nöjdhet med kommunens miljöarbete (nöjd medborgarindex).	2016: 57	KS		
År 2020 har utsläppen av växthusgaser i Haninge minskat med 40 procent jämfört med 1990. År 2030 har utsläppen minskat med 63 procent jämfört med 1990. Senast år 2045 sker inga nettoutsläpp.		KS	Alla nämnder, SMOHF och bolagsstyrelser	
Indikator: Utsläpp av växthusgaser jämfört med 1990 (förändring i procent).	2014: - 22,8 %	KS		

Klimat- och miljöpolitiskt program

Bilaga 2: Relaterade styrdokument

Styrdokument

Det klimat- och miljöpolitiska programmet är ett övergripande styrdokument som ger den samlade bilden av kommunens klimat- och miljöambitioner. I programmet presenteras fyra fokusområden; fossilfria resor och transporter, hållbar stadsutveckling, rent vatten och naturens mångfald samt hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp. Utöver det klimat- och miljöpolitiska programmet finns det antagna styrdokument med betydelse för fokusområdena. Dessa listas i tabellerna nedan. Tabellerna uppdateras när nya styrdokument tillkommer eller revideras. Kommunens klimat- och miljöarbete styrs även av lagar och förordningar, där miljöbalken är den viktigaste.

Fossilfria resor och transporter

Styrdokument	Status	Kommentar
Klimat- och energistrategi	Beslutad KF 2014	
Policy för fordon och trafiksäkerhet i Haninge kommun	Beslutad KS 2010	
Resepolicy	Beslutad KS 2013	
Upphandlingspolicy	Beslutad KF 2014	
Riktlinjer för upphandling	Beslutad KF 2014	
Cykelplan	Beslutad KF 2010	Revidering pågår

Hållbar stadsutveckling

Styrdokument	Status	Kommentar
Cykelplan	Beslutad KF 2010	Revidering pågår
Dagvattenstrategi	Beslutad KF 2016	
Ekologiskt hållbarhetsprogram för Vega	Beslutad KS 2011	
Klimat- och energistrategi	Beslutad KF 2014	
Naturvårdsplan	Beslutad KF 2016	
Parkplan	Beslutad SBN 2014	
Slampolicy	Beslutad SBN 2010	
Vattenplan	Beslutad KF 2012	
VA-plan	Beslutad KF 2015	
VA-policy	Beslutad KF 2013	
ÖP2030	Beslutad KF 2016	
Kemikalieplan		Remiss 2016

Rent vatten och naturens mångfald

Styrdokument	Status	Kommentar
Naturvårdsplan	Beslutad KF 2016	
Vattenplan	Beslutad KF 2012	
Bekämpningsplan för jättelokal	Beslutad KS 2011	
Policy för kommunägda tätortsnära skogar	Beslutad KF 2001	

Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp

Styrdokument	Status	Kommentar
Avfallsplan	Beslutad KF 2010	
Kemikalieplan		Remiss 2016
Kostpolicy	Beslutad KF 2012	Revidering pågår
Upphandlingspolicy	Beslutad KF 2014	
Riktlinjer för upphandling	Beslutad KF 2014	

Hållbarhetsberedningen

Kommunstyrelsen

Remissammanställning – Klimat- och miljöpolitiskt program för Haninge kommun

Kommunstyrelsen har tagit fram ett förslag till klimat- och miljöpolitiskt program för kommunen. Programmet ger den samlade bilden av kommunens klimat- och miljöarbete och anger riktningen för de kommande årens arbete.

Programmet är uppbyggt kring de stora klimat- och miljöutmaningarna som presenteras i fyra fokusområden: Fossilfria resor och transporter, Hållbar stadsutveckling, Rent vatten och naturens mångfald samt Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp. Till varje fokusområde har mål och etappmål formulerats.

En hållbar utveckling baseras på ett gemensamt ansvar. Haninge kommun vill inspirera och involvera alla som bor och verkar i Haninge att göra hållbara val och bidra till att klimat- och miljömål nås. Därför har ett avsnitt om kommunikation och samverkan formulerats.

Förslag till klimat- och miljöpolitiskt program för Haninge kommun har skickats ut på remiss till kommunens samtliga nämnder och bolag samt till utvalda externa instanser för synpunkter under perioden 2016-12-28 till 2017-03-31. Remissförslaget har funnits tillgängligt på kommunens hemisidan under remissperioden och ställts ut i Haninge Centrum under perioden 2017-03-20 till 2016-03-27.

Sammanlagt har 21 remissvar inkommit. Generellt har remissvaren varit positiva till programmet. Nedan beskrivs och besvaras de synpunkter om förändringar och önskingar om förtydliganden som har inkommit.

Innehåll

STATLIGA OCH REGIONALA INSTANSER	3
LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN.....	3
TILLVÄXT- OCH REGIONPLANENÄMNDEN STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING.....	3
SÖDERTÖRNS- OCH GRANKOMMUNERNA	4
HUDDINGE KOMMUN.....	4
NYNÄSHAMNS KOMMUN.....	4
SÖDERTÄLJE KOMMUN.....	5
VÄRMDÖ KOMMUN.....	5
HANINGE KOMMUNS NÄMNDER	5
GRUND- OCH FÖRSKOLENÄMNDEN.....	5
GYMNASIE- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN.....	6
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN.....	7
SOCIALNÄMNDEN.....	7
STADSBYGGNADSNÄMNDEN.....	8
SÖDERTÖRNS UPPHANDLINGSNÄMND.....	14
ÄLDRENÄMNDEN.....	16
HANINGES KOMMUNALA BOLAG OCH FÖRBUND	16
HANINGE BOSTÄDER AB.....	16
SRV ÅTERVINNING AB.....	17
SÖDERTÖRNS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSFÖRBUND.....	18
TORNBERGET FASTIGHETSFÖRVALTNING AB.....	20
TYRESÅNS VATTENVÅRDSFÖRBUND.....	20
HANINGE KOMMUNS RÅDGIVANDE ORGAN	21
KOMMUNALA HANDIKAPPRÅDET.....	21
PENSIONÄRSRÅDET.....	21
POLITISKA PARTIER I HANINGES KOMMUNFULLMÄKTIGE	21
SOCIALDEMOKRATERNA I HANINGE.....	21
VÄNSTERPARTIET HANINGE.....	23
ÖVRIGA	26
HANINGE LRF.....	26
VÄXJÖ KOMMUN.....	26

Statliga och regionala instanser

Länsstyrelsen i Stockholms län

1. Länsstyrelsen önskar att fokusområdet för fossilfria resor och transporter förstärks med ett etappmål om att minska transportbehovet eller konsekvenserna av transporter.

Kommentar: I den löpande texten beskrivs att kommunen ska arbeta för att minska transportbehovet. Det finns en svårighet i att sätta upp ett mätbart etappmål för transportbehovet. Ett flertal åtgärder/aktiviteter kan däremot genomföras för att minska transportbehovet, men åtgärderna är inte en del av programmet utan är en del av förvaltningarnas arbete i enlighet med kommunens styrmodell. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

2. Länsstyrelsen önskar att hållbart markbyggande inkluderas i riktlinjer för hållbart byggande.

Kommentar: Markstabilitet skulle kunna ingå som en del i riktlinjer för hållbart byggande. Det klimat- och miljöpolitiska programmet anger inte det konkreta innehållet i kommande planer eller styrande dokument. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

3. Länsstyrelsen önskar att programmet förstärks genom att lyfta fram dels ekosystemtjänsten temperatursänkare som grönstruktur tillhandahåller och dels vårmarkernas viktiga funktion som flödesutjämnare och renare av vatten.

Kommentar: Inför antagande kompletteras programmet i avsnitt 2.3 "Rent vatten och naturens mångfald" med skrivningar i enlighet med yttrandet.

4. Länsstyrelsen anser att programmet bör kompletteras med krav på ökad andel inköpt närproducerad mat.

Kommentar: Icke-diskrimineringsprincipen är en av de grundprinciper som styr offentlig upphandling. Icke-diskrimineringsprincipen innebär att kommunen inte kan ställa krav på att de livsmedel som handlas upp ska vara närproducerade. Förslaget till ny kostpolicy för Haninge kommun anger att närodlade och närproducerade alternativ ska komplettera utbudet och inspirera inköpare till säsonganpassning och lokal förankring. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

Tillväxt- och regionplanenämnden Stockholms läns landsting

1. Tillväxt- och regionplanenämnden skriver att många åtgärder i programmet har en direkt och eller indirekt regional koppling, vilket bör samordnas med grannkommunerna och länets regionala aktörer.

Kommentar: Inför antagande kompletteras avsnittet om kommunikation och samverkan i enlighet med yttrandet.

2. Nämnden anser att klimatmålet med en fossilfri transportsektor 2030 är extremt ambitiöst. Nämnden betonar kommunens behov av nära samarbete med landstinget, som äger rådighet över utbudet i kollektivtrafiken, för att nå en högre kollektivandel i resandet. Nämnden pekar också på vikten av ett transportsnålt samhälle där lokalisering och förtätning av bebyggelse nära kollektivtrafik är en central del.

Kommentar: Det högt satta målet är en utmaning för kommunen, men ger en tydlig riktning mot minskad sårbarhet och bidrar till att klimatmålet uppnås. Kommunen önskar ha ett fortsatt nära samarbete med landstinget för att öka andelen resor som sker med kollektivtrafik. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

3. Nämnden anser även att programmet bör kompletteras med en indikator som följer upp hur mycket som planeras inom gångavstånd till kollektivtrafiken.

Kommentar: I kommunens översiktsplan tydliggörs att tillkommande bebyggelse ska planeras i kollektivtrafikstarka områden eller där det finns förutsättningar för kollektivtrafik. Yttrandet innebär ingen ändring i programmet.

Södertörns- och grannkommunerna

Huddinge kommun

Huddinge kommun har meddelat att de avstår från att lämna yttrande.

Nynäshamns kommun

1. Nynäshamns kommun ser positivt på att Haninge kommun fortsätter hålla en hög profil på klimat- och miljöområdet och i programmet identifierar både problemområden och utvecklingsmöjligheter i olika typer av miljöfrågor. Nynäshamn som relativt liten kommun är på flera sätt beroende av Haninges starka ställning i denna del av regionen.

Nynäshamns kommun önskar tydligare kopplingar till länsövergripande klimat- och miljömål exempelvis Länsstyrelsens Klimat- och energistrategi för Stockholms län och Tillväxt- och regionplaneförvaltningens Nulägesanalys inför regional klimatfärdplan. Förslagsvis bryts målen på länsnivå ner på lokal nivå för Haninge kommun.

Kommentar: Haninge kommuns beslutade klimat- och energistrategi har en tydlig koppling till länsstyrelsen klimat- och energistrategi för Stockholms län. Det klimat- och miljöpolitiska programmet kompletteras med ytterligare etappmål för minskade växthusgasutsläpp till år 2030 i enlighet med tillväxt- och regionplaneförvaltningens Nulägesanalys inför regional klimatfärdplan och miljömålsberedningens slutbetänkande.

2. Nynäshamn kommun ser positivt på att upphandling Södertörn involveras i programmet. Nynäshamn kommun ser gärna att de involveras i arbetet med att ta fram en processtruktur för upphandling.

Kommentar: Beredningen välkomnar att Nynäshamn tillsammans med Haninge vill arbeta fram en processtruktur för att hantera hållbarhetsfrågor i upphandling. Yttrandet medför ingen ändring i programmet.

3. Nynäshamns kommun ser också gärna att programmet inkluderar någon form av mål om aktiv dialog för förbättrad kollektivtrafik med regionala aktörer, tillsammans med övriga berörda kommuner. I exempelvis Nynäshamns kommun är kollektivtrafikresandet väldigt beroende av turtätheten och reslängden på pendeltågen.

Kommentar: Programmet innehåller ett kapitel om kommunikation och samverkan. Inför antagande kompletteras det med en skrivning om att delar av programmet har regional koppling och att samordning behöver ske med grannkommuner och regionala aktörer.

Södertälje kommun

1. Södertälje kommun anser att förslaget till klimat- och miljöpolitiskt program har en bra omfattning, är överblickbart och innehåller de delar som ett program bör innehålla. Kommunen nämner särskilt tydligheten i programmets ambition, fokusområden, mål, etappmål, arbetssätt, genomförande, samverkan, uppföljning och interna ansvarsförhållanden.

Kommentar: Beredningen tackar för yttrandet och konstaterar att det inte innebär några ändringar i programmet.

Värmdö kommun

Värmdö kommun har meddelat att de avstår från att lämna yttrande.

Haninge kommuns nämnder

Grund- och förskolenämnden

1. Grund- och förskolenämnden anser det är svårt att avgöra om föreslagna etappmål är på rätt nivå för att uppnå programmets mål. Måluppfyllelsen är beroende av att etappmålen och dess indikatorer är väldefinierade och entydiga. Nämnden poängterar att det inte finns någon antagen handlingsplan för att ta bort material som kan misstänkas innehålla skadliga ämnen.

Kommentar: Yttrandet medför att indikatorn till etappmålet "År 2022 har kommunens förskolor tagit bort material som kan misstänkas innehålla skadliga ämnen" justeras.

2. Grund- och förskolenämnden anser att den ansvarsfördelning som det klimat- och miljöpolitiska programmet anger är lämplig. Nämnden påpekar att flera av de etappmål som nämnden har genomförandeansvar för, på ett eller annat sätt, är relaterade till upphandling av varor och tjänster som omfattar flera förvaltningar eller sådant som nämnden inte äger eller förvaltar. Nämnden har därför en begränsad möjlighet att själv direkt styra åtgärder mot angivna mål. Generellt kommer måluppfyllelsen att vara beroende av upphandlingsnämndens kompetens inom "miljöupphandlingsområdet" och det stöd verksamheter kan få vid upphandlingar så att adekvata krav ställs i förhållande till angivna mål utan att kraven blir onödigt kostnadsdrivande.

Kommentar: Enligt gällande policy och riktlinjer för upphandling är det den upphandlande enheten som har ansvar för att miljökrav ställs. Hållbarhetsberedningen noterar att grund- och förskolenämnden understryker behovet av att öka miljökompetensen hos upphandling Södertörn. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

3. Grund- och förskolenämnden ser att det miljö- och klimatpolitiska programmet kommer att medföra ökade kostnader på ett eller annat sätt, men att det inte går att överblicka vilka kostnader det rör sig om.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anser det svårt att avgöra om föreslagna etappmål är på rätt nivå för att uppnå programmets mål. Måluppfyllelsen är beroende av att etappmålen och dess indikatorer är väldefinierade och entydiga. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anser att den ansvarsfördelning som det klimat- och miljöpolitiska programmet anger är lämplig. Nämnden påpekar att flera av de etappmål som nämnden har genomförandeansvar för, på ett eller annat sätt, är relaterade till upphandling av varor och tjänster som omfattar flera förvaltningar eller

sådant som nämnden inte äger eller förvaltar. Nämnden har därför en begränsad möjlighet att själv *direkt* styra åtgärder mot angivna mål. Generellt kommer måluppfyllelsen att vara beroende av upphandlingsnämndens kompetens inom "miljöupphandlingsområdet" och det stöd verksamheter kan få vid upphandlingar så att adekvata krav ställs i förhållande till angivna mål utan att kraven blir onödigt kostnadsdrivande.

Kommentar: Enligt gällande policy och riktlinjer för upphandling är det den upphandlande enheten som har ansvar för att miljökrav ställs. Hållbarhetsberedningen noterar att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden understryker behovet av att öka miljökompetensen hos upphandling Södertörn. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

2. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ser att det miljö- och klimatpolitiska programmet kommer att medföra ökade kostnader på ett eller annat sätt, men att det inte går att överblicka vilka kostnader det rör sig om.

Kultur- och fritidsnämnden

1. Kultur- och fritidsnämnden anser att programmet bör understryka att mekanisk bekämpning ska väljas i första hand vid bekämpning av jätteloka.

Kommentar: Vid den utvärdering av kommunens bekämpningsplan för jätteloka som gjordes 2014 konstaterades, efter två år med enbart mekanisk bekämpning, att kemisk bekämpning av jättelokabestånd på kommunens mark är nödvändig för att uppnå bekämpningsplanens syfte. Jättelokabestånd som växer närmare än 6 meter från vattendrag bekämpas dock manuellt. Ambitionen är att succesivt övergå till större andel manuell bekämpning i takt med att bestånden minskar. Kommunens rekommendation till privata markägare är att använda mekanisk bekämpning. Yttrandet innebär ingen ändring i programmet.

2. Nämnden vill understryka att det öppna jordbrukslandskapet ska betraktas som en betydelsefull del av Haninges kulturlandskap.
Kommentar: Avsnittet 2.3 "Rent vatten och naturens mångfald" kompletteras med en skrivning om det öppna jordbrukslandskapets betydelse.

Socialnämnden

1. Socialnämnden betonar vikten av fortsatt arbete för att konkretisera programmet. Nämnden anser att strukturen och processen för hur

arbetet ska samordnas mellan förvaltningarna behöver förtydligas och socialnämnden efterfrågar direktiv för genomförande.

Kommentar: Det klimat- och miljöpolitiska programmet är ett övergripande styrdokument som ska ge en samlad bild av kommunens klimat- och miljöambitioner. Programmet syftar inte till att redogöra för åtaganden eller aktiviteter som enligt Haninge kommuns styrmodell tas fram av förvaltningarna i syfte att bidra till att uppfylla nämndens strategier och kommunfullmäktiges mål. Däremot planerar kommunstyrelseförvaltningen att cirka två gånger per år genomföra förvaltningsövergripande seminarier som en del i implementeringen och uppföljningen av det klimat- och miljöpolitiska programmet. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

2. Socialnämnden pekar ut "Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp" som det fokusområde inom vilket nämnden har störst påverkan. Nämnden anser att de också har ett visst ansvar inom fokusområdena för "Fossilfria resor och transporter" och "Hållbar stadsutveckling".

Kommentar: Socialnämnden har ansvar för att de resor och transporter som utförs inom verksamheten bidrar till att uppfylla antagna mål. Nämnden ansvarar för att miljökrav ställs vid upphandlingar och här inkluderas även resor och transporter. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

Stadsbyggnadsnämnden

1. Nämnden anser att indikatorn "Antalet påstigande i kollektivtrafiken per invånare", under etappmålet "År 2023 har nyttjandet av kollektivtrafiken ökat", riskerar att styra kollektivtrafikutbudet mot större orter och att det leder till att linjer till glesbygden dras in som t.ex. Dalarös direktbuss till Gullmarsplan.

Kommentar: Inför antagande ersätts etappmålet med ett samlat etappmål avseende färdmedelsfördelningen för gång, cykel och kollektivtrafik. En ny indikator formuleras för etappmålet.

2. Nämnden anser att etappmålet om antalet offentliga tankställen och laddplatser för förnybara drivmedel istället bör referera till publika platser.

Kommentar: Inför antagandet justeras programmet i enlighet med yttrandet.

3. Nämnden anser inte att indikatorn cykelväg per capita är lämplig för att följa upp utvecklingen av målet "Förutsättningarna för resor med

cykel förbättrats jfr. 2016.” Haninge kommun har en så kraftig befolkningstillväxt att tillkommande cykelväg inte ger utslag. Vidare framhåller nämnden att cykelvägens kvalitet är av större betydelse för att nå målet än längden på cykelvägen. Cykelvägens kvalitet mäts inte med den föreslagna indikatorn.

Kommentar: Inför antagande ersätts etappmålet med ett samlat etappmål avseende färdmedelsfördelningen för gång, cykel och kollektivtrafik. En ny indikator formuleras för etappmålet.

4. Nämnden önskar ett förtydligande av meningen ”För att minska bebyggelsens växthusgasutsläpp behöver ett livscykelperspektiv användas” under fokusområdet ”Hållbar stadsutveckling”.

Kommentar: Inför antagande ändras programmet i enlighet med yttrandet.

5. Nämnden anser att det av programmet ska framgå att grönområden ska integreras i stadsutvecklingen.

Kommentar: Inför antagande ändras programmet i enlighet med yttrandet.

6. Nämnden anser att detaljplaner med negativ påverkan bör räknas som en egen indikator och bygglov med negativ påverkan som en annan.

Kommentar: Inför antagande ändras programmet i enlighet med yttrandet.

7. Nämnden anser att programmet bör ange att den föreslagna grönstrukturplanen ska innehålla mål för utvecklande av grönstruktur i tätbebyggda områden genom exempelvis användande av verktyget grönytefaktor.

Kommentar: Att en grönstrukturplan innehåller mål för utvecklande av grönstruktur i tätbebyggda områden är rimligt och grönytefaktor är ett verktyg som mycket väl lämpar sig för ändamålet. Det är dock inte möjligt att fastslå detta i ett övergripande program. Yttrandet innebär ingen ändring i programmet.

8. Stadsbyggnadsnämnden anser att en klimatanpassningsplan borde vara högst prioriterad och klar så snart som möjligt. Vidare anser nämnden att ett etappmål om skyfallsplanering bör tas upp i programmets avsnitt 2.2 ”Hållbar stadsutveckling”.

Kommentar: Beredningen instämmer i att det är prioriterat att ta fram en klimatanpassningsplan men gör bedömningen att det inte är möjligt att färdigställa en sådan plan tidigare än 2020. Beredningen anser att

nämndens föreslagna etappmål ytterligare understryker behovet av en klimatanpassningsplan. Vidare anser beredningen att en klimatanpassningsplan även omfattar behov och inriktning för det framtida arbetet med skyfallsplanering och gör därför bedömningen att ett separat etappmål för skyfallsplan inte behövs i programmet. Inför antagande kompletteras istället texten under fokusområdet "Hållbar stadsutveckling" med en skrivning om att skyfallsplanering är en viktig del i klimatanpassningsarbetet.

9. Stadsbyggnadsnämnden saknar skrivningar om utsläpp från förorenad mark, växtodling, boskapsskötsel och skogsbruk och anser att programmets fokusområde för "Rent vatten och naturens mångfald" bör kompletteras med etappmål och lämpliga indikatorer om dessa aktiviteter.

Kommentar: Beredningen anser att etappmålet "År 2027 har alla vattenförekomster och övriga vatten god status. Status försämras inte för något vatten under tiden" styr mot alla typer av åtgärder för en bättre vattenkvalitet. Det klimat- och miljöpolitiska programmet ska i enlighet med kommunens styrmodell formulera mål och indikatorer. Målen anger vad som ska göras medan frågan om hur det ska göras hanteras i andra styrdokument. Beredningen anser att åtgärder för att minska påverkan från jord- och skogsbruk är mycket viktiga för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas, men att sådana åtgärder är bättre lämpade att ingå i framtida åtgärdsplaner för vatten. Yttrandet medför att programmet kompletteras med en skrivning om att läckage från jord- och skogsbruksmark är exempel på vad som påverkar kust- och havsmiljön.

10. Stadsbyggnadsnämnden föreslår att etappmålet "Senast år 2027 är dag- och spillvattenhantering i Haninge sådan att miljö kvalitetsnormerna för vatten kan följas" byts ut mot hållbar dagvattenhantering med tre indikatorer:
 - a. Fördröjd regnvolym från hårdgjorda ytor vid nybyggnation och större ombyggnationer (mm)
 - b. Andel åtgärdade riskområden utifrån skyfallsmodeller (%)
 - c. Andel befintliga miljöers dagvattenhantering (%) eller "Antal öppna dagvattenanläggningar med reningsfunktion jämfört med 2017"

Kommentar: Beredningen anser att det är viktigt att även spillvattenhanteringen ingår i etappmålet och ser inte motivet till varför en sådan uppdelning skulle behövas. Däremot är det viktigt att det framgår att en hållbar dagvattenhantering också innebär förebyggande av skadliga översvämningar. Yttrandet medför att programmet kompletteras med en skrivning om det.

Kommentarer på de föreslagna indikatorerna:

- a. *Det finns redan en föreslagen indikator om fördröjd regnvolym från hårdgjorda ytor. Beredningen anser att den av stadsbyggnadsnämnden föreslagna formuleringen är otydlig. För att det ska vara möjligt att följa upp så är det viktigt att det blir tydligt vilka områden som avses och vilket som är utgångsvärdet. Beredningen föredrar att det framgår att det är detaljplanelagd mark från och med 2017 som avses. Yttrandet innebär ingen ändring i programmet.*
 - b. *Beredningen bedömer att det idag inte finns tillräckligt underlag för att peka ut riskområden för hela kommunen och att indikatorn därmed blir svår att följa upp innan ett sådant underlag finns framtaget. Beredningen anser vidare att en indikator som följer upp åtgärder för att förebygga skador till följd av skyfall är viktig, men att en sådan bättre kan ingå i en skyfalls- eller klimatanpassningsplan. Yttrandet innebär ingen ändring i programmet.*
 - c. *Dagvattenhanteringen i den befintliga bebyggelsen är bristfällig och att åtgärda denna är helt avgörande för att miljö kvalitetsnormerna i kommunens vattenförekomster ska kunna följas. Beredningen bedömer att det idag saknas detaljerat underlag om dagvattenhanteringen i befintliga miljöer och att det därför skulle krävas ett omfattande arbete för att genomföra en sådan uppföljning. Beredningen anser vidare att det i det klimat- och miljöpolitiska programmet är tillräckligt med en indikator som beskriver nivån på dagvattenhanteringen i den nya bebyggelse som tillkommer från och med programmets införande (2017). Beredningen anser att uppföljning av dagvattenåtgärder i befintlig miljö ska ingå i framtida åtgärdsplaner för vatten. Yttrandet innebär ingen ändring i programmet.*
11. Stadsbyggnadsnämnden anser att etappmålet "År 2027 har alla vattenförekomster och övriga vatten god status. Status försämrats inte för något vatten under tiden" kan ersättas med nedanstående indikatorer som åtgärda befintliga områden:
- a. Antal bräddningar och volym från reningsverk och pumpstationer per år
 - b. Andel förbättrade enskilda avlopp (%)
 - c. Hektar byggd dagvattendamm/våtmark för rening av dagvatten
 - d. Antal anpassade skydds zoner
 - e. Hektar fosfordammar i anslutning till jordbruks- och skogsmark
 - f. Sanering av förorenad mark (%)

Kommentar: Beredningen ser inte vad det skulle tillföra att lägga till ytterligare indikatorer under det föreslagna etappmålet och anser att den indikator som föreslogs i remissversionen följer upp just det som

etappmålet siktar på, det vill säga god status. Beredningen har emellertid beslutat att ändra etappmålet så att det endast gäller vattenförekomster, samt att istället komplettera preciseringarna av målet 2.3 med en skrivning om att målet också omfattar övriga vatten. Beredningen anser vidare att de indikatorer som stadsbyggnadsnämnden föreslagit inte följer upp god status utan snarare genomförda åtgärder för god status och att de därmed är bättre lämpade att ingå i framtida åtgärdsplaner för vatten. För att ytterligare förtydliga behovet av åtgärder föreslår beredningen att etappmål om att sådana åtgärdsplaner för Haninges vattenförekomster ska tas fram.

Kommentarer på de föreslagna indikatorerna:

- a. Beredningen anser att spillvattenhantering bör hanteras under fokusområdet för "Hållbar stadsutveckling". Yttrandet innebär ingen ändring i programmet.
- b. Beredningen anser att spillvattenhantering bör hanteras under fokusområden för "Hållbar stadsutveckling". Yttrandet innebär ingen ändring i programmet.
- c. Dagvattenhanteringen i den befintliga bebyggelsen är bristfällig och att åtgärda denna är helt avgörande för att miljö kvalitetsnormerna i kommunens vattenförekomster ska kunna följas. Beredningen bedömer att det idag saknas detaljerat underlag om dagvattenhanteringen i befintliga miljöer och att det därför skulle krävas ett omfattande arbete för att genomföra en sådan uppföljning. Beredningen anser vidare att det i det klimat- och miljöpolitiska programmet är tillräckligt med en indikator som beskriver nivån på dagvattenhanteringen i den nya bebyggelse som tillkommer från och med programmets införande (2017). Beredningen anser att uppföljning av dagvattenåtgärder i befintlig miljö ska ingå i framtida åtgärdsplaner för vatten. Yttrandet innebär ingen ändring i programmet.
- d. Skydds zoner längs jord- och skogsbruksmark är viktiga åtgärder för att miljö kvalitetsnormerna ska kunna följas. Beredningen anser att andelen skydds zoner kan vara en bra indikator som visar på åtgärder för god status, men att det inte finns någon anledning att lägga till en sådan under detta etappmål då det redan finns en indikator som följer upp målet i sin helhet. Beredningen anser att den av stadsbyggnadsnämnden föreslagna indikatorn är bättre lämpade att ingå i framtida åtgärdsplaner för vatten. Yttrandet innebär ingen ändring i programmet.

e. *Beredningen bedömer att det idag saknas detaljerat underlag om hur stort behovet av åtgärder är vid jord- och skogsbruksmark i kommunen, samt vilka åtgärder som är mest kostnadseffektiva. Beredningen anser att det är frågor som ska hanteras inom ramen för framtida åtgärdsplaner för vatten och att även indikatorer för att följa upp åtgärder vid jord- och skogsbruksmark är bättre lämpade att ingå där. Yttrandet innebär ingen ändring i programmet.*

f. *Yttrandet medför att programmet kompletteras med ett etappmål om förorenad mark.*

12. Stadsbyggnadsnämnden anser att fokusområdet "Rent vatten och naturens mångfald" borde kompletteras med ett etappmål om kommunens vattentäkter och föreslår formuleringen "År 2025 ska samtliga kommunala vattentäkter ha aktuella skyddsområden med lokalt utformade skyddsföreskrifter".

Kommentarer: Ett långsiktigt skydd för dricksvattenresurser nämns som en precisering av målet "Rent vatten och naturens mångfald". Skydd av dricksvattenresurser omfattas även av arbetet enligt vattenförvaltningsförordningen. Det innebär att kommunen enligt Vattenmyndighetens åtgärdsprogram har en lagstadgad skyldighet att senast år 2019 säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen. Beredningens bedömning är därmed att stadsbyggnadsnämndens föreslagna etappmål har en lägre ambition än gällande lagstiftning. Beredningen anser att uppföljning av åtgärder för skydd av dricksvattenresurser är viktigt i den kommunala verksamheten men att det är mer lämpligt att det ingår i framtida åtgärdsplaner för vatten. Beredningen anser att nuvarande precisering av målet, samt etappmålet om god status i vattenförekomster, på ett tillräckligt sätt täcker in frågan om dricksvattenresurser i det klimat- och miljöpolitiska programmet. Yttrandet innebär därför ingen ändring i programmet.

13. Nämnden önskar att etappmålet om att begära in information om ämnen på EUs kandidatförteckning preciseras ytterligare.

Kommentar: Kommunen ska säkerställa att ämnen uppsatta på EU:s kandidatförteckning inte finns i det upphandlade sortimentet. På vilken nivå information krävs in bör avgöras i varje upphandling och sättas i relation till vilka produktgrupper upphandlingen avser och i vilken verksamhet produkterna kommer att användas. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

14. Nämnden önskar att etappmålet om att alla kommunala verksamheter sortera ut matavfall tidigareläggs.

Kommentar: Målåret är beslutat i kommunens avfallsplan. Yttrandet innebär ingen ändring i programmet.

15. Nämnden önskar att etappmålet om andel ekologiska livsmedel kompletteras med utgångsvärde.

Kommentar: Yttrandet medför att etappmålet ändras i enlighet med yttrandet.

16. Stadsbyggnadsnämnden anser att det finns en del frågor inom miljöområdet som ingen specifik enhet eller avdelning inom kommunen har ett uttalat ansvar för, exempelvis enskilda avlopp (utöver tillsyn och myndighetsutövning), båtavlopp, saltvatteninträngning, markförhållanden, grundvattenförhållanden, dagvattenhantering (utöver VA-huvudmannens ansvar), kemikaliehantering, sjöar, vattendrag, diken samt uppföljning och tillsyn av befintliga anläggningar. Nämnden anser att det kan vara bra att uppmärksamma detta i det fortsatta miljöarbetet.

Kommentar: Beredningen ser inte att det generellt är möjligt att peka ut en specifik enhet eller avdelning inom kommunen som ansvarig för ovanstående ämnesområden. Hur ansvaret fördelas beror exempelvis på plats, markägarförhållanden och lagstiftning och får lösas för respektive fall. Yttrandet innebär ingen ändring i programmet.

17. Nämnden anser att preciseringarna för målen är otydliga och att de innehåller nya mål och ambitioner som inte tas upp i etappmålen och föreslår att en förklaring till preciseringarna läggs till i läsanvisningar under avsnitt 1.1. Vidare anser nämnden att vissa preciseringar borde vara etappmål, exempelvis återvinning av schaktmassor och återföring av näringsämnen till produktiv mark.

Kommentar: Preciseringarna ska vara förtydligande av målen. Inför antagande revideras dessa för att exkludera ytterligare mål och ambitioner som inte redan tas upp i målen eller etappmålen. Läsanvisningarna i avsnitt 1.1 kompletteras med en förklaring av preciseringarnas syfte.

18. Nämnden anser att förkortningar bör skrivas ut för att programmet ska bli mer tydligt.

Kommentar: Inför antagande ändras programmet i enlighet med yttrandet.

Södertörns upphandlingsnämnd

1. Södertörns upphandlingsnämnd ser positivt på att upprätta och anta ett klimat- och miljöpolitiskt program för Haninge kommun. Nämnden konstaterar att programmet kommer att stärka möjligheterna för upphandling Södertörn att genomföra miljöanpassad upphandling.

Södertörns upphandlingsnämnd ser att programmet kommer att ställa större krav på kunskap hos berörda verksamheter och enheter och att det medför ett ökat behov av samarbete mellan enheter/verksamheter för att verkställa programmet.

Södertörns upphandlingsnämnd vill förtydliga att det klimat- och miljöpolitiska programmet berör många upphandlingar som inte har en tydlig uppdragsgivare/ägare utan som är ramavtal av nämndövergripande karaktär. Nämnden konstaterar även att förvaltningarnas/ verksamheternas representanter som deltar i upphandlingar saknar kunskap för att ställa miljökrav vid upphandling. Södertörns upphandlingsnämnd anser därför att frågan om ansvar och resurs för att ställa miljökrav behöver diskuteras i särskild ordning.

Kommentar: För att ställa miljökrav i upphandlingar krävs kompetens. Ansvaret för att miljökrav ställs styrs av de policys och riktlinjer för upphandling som kommunen antagit, inte av det klimat- och miljöpolitiska programmet. Hur ansvar och resurser fördelas för ett effektivt genomförande är därför en fråga som ligger utanför det klimat- och miljöpolitiska programmet. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

2. Södertörns upphandlingsnämnd ser att frågan kring hur kommunspezifika policys, program, planer och riktlinjer ska hanteras i förhållande till uppdraget att samordna kommunernas upphandlingar, bör diskuteras i särskild ordning

Kommentar: Frågan om hur kommunspezifika mål och krav ska hanteras är en principiell fråga för upphandling och hanteras inte inom det klimat- och miljöpolitiska programmet. I Haninge kommun har nämnder och bolag ansvar för att styra mot antagna mål och för att avsätta budget som svarar upp mot målen. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

3. Södertörns upphandlingsnämnd lyfter frågan om på vilket sätt arbetet för att uppnå uppsatta mål och indikatorer skall bedrivas.

Kommentarer: Det klimat- och miljöpolitiska programmet ska i enlighet med kommunens styrmodell formulera mål och indikatorer. Målen anger vad som ska göras medan frågan om hur det ska göras hanteras i andra styrdokument. Yttrandet medför därför ingen ändring i programmet.

4. Södertörns upphandlingsnämnd önskar förtydligande av huruvida information om ämnen uppsatta på EU:s kandidatförteckning ska efterfrågas på produktnivå eller mer generellt.

Kommentar: Kommunen ska säkerställa att ämnen uppsatta på EU:s kandidatförteckning inte finns i det upphandlade sortimentet. På vilken nivå information krävs in bör avgöras i varje upphandling och sättas i relation till vilka produktgrupper upphandlingen avser och i vilken verksamhet produkterna kommer att användas. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

5. Södertörns upphandlingsnämnd ser framtagandet av en processtruktur för att hantera hållbarhetsfrågor i upphandling som mycket positivt. Det är i denna del viktigt att i särskild ordning överväga dels vem som ansvarar för kravställande, dels vem som har mandat att avväga lämpliga nivåer. Förslagsvis bör detta diskuteras i särskild ordning.

Kommentar: Hållbarhetsberedningen delar Södertörns upphandlingsnämnds uppfattning. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

6. Södertörns upphandlingsnämnds bedömning är att det bitvis saknas relevanta etappmål. Huruvida etappmålen är på rätt nivå är svårt att bedöma.

Kommentar: Eftersom nämnden inte har konkretiserat vilka etappmål som anses saknas innebär yttrandet ingen ändring i programmet.

Äldrenämnden

1. Äldrenämnden ser positivt på att ett klimat- och miljöpolitiskt program har tagits fram. Nämnden anser att föreslagna etappmål är relevanta och på rätt nivå för att målen i programmet ska uppnås. Äldrenämnden arbetar idag med att förbättra verksamheten inom samtliga utpekade ansvarsområden, men välkomnar också vägledande dokument som kan underlätta arbetet och förbättra resultatet ytterligare. Nämnden ser till exempel positivt på att en processtruktur för att hantera hållbarhetsfrågor vid upphandling ska tas fram. Det kan underlätta arbete med att helt övergå till fossilfria fordon.

Kommentar: Kommunstyrelseförvaltningen har för avsikt att cirka två gånger per år genomföra förvaltningsövergripande seminarier som en del i implementeringen och uppföljningen av det klimat- och

miljöpolitiska programmet. Beredningen konstaterar att yttrandet inte innebär någon förändring i programmet.

Haninges kommunala bolag och förbund

Haninge Bostäder AB

1. Haninge Bostäder AB lyfter frågan om hur energieffektivisering av kommunala lokaler och bostäder ska redovisas för att visa på genomförda åtgärders klimatnytta. Under de senaste åren har fjärrvärme blivit allt mer lönsamt i förhållande till värmepumpar, framförallt under cirka fem av årets månader. Under denna period stänger bolaget av värmepumpar vilket leder till en ökad mängd köpt energi, men till en lägre driftskostnad och en lägre miljöpåverkan (beroende på el-abonnemang). Övergången till en ökad andel fjärrvärme ökar bolagets utmaning om att sänka den totala energianvändningen med 20 % till år 2020.

Kommentar: Etappmålet anger kommunens målsättning för energieffektivisering av byggnader. Indikatorn i sin tur mäter köpt energi och kan i vissa fall vara missvisande, exempelvis vid övergång från el till fjärrvärme. Köpt energi bedöms som det mått som är praktiskt möjligt att använda vid uppföljning. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

2. Haninge Bostäder AB anser att etappmålet om energieffektivisering av lokaler och bostäder bör förtydligas om det avser det totala fastighetsbeståndet år 2020 eller om det avser jämförelseåret 2009. Redovisningen bör avse ytangivelser i A-temp.

Kommentar: För att få ett mått på effektiviseringen bör endast fastighetsbeståndet vid år 2009 inkluderas. Ytangivelser ska redovisas i A-temp. Yttrandet medför att indikatorn korrigeras i likhet med kommunens tidigare antagna klimat- och energistrategi.

3. Haninge Bostäder AB har svårt att uppskatta kostnaderna för att nå målet men skriver att det rör sig om flertalet miljoner. Bolagets budget för energieffektiviseringsåtgärder är cirka 1,5 miljoner kronor per år.

SRV återvinning AB

1. SRV återvinning AB anser att kapitel 2.2 bör kompletteras med ett förtydligande kring vikten av ansvarsfull planering av avfallshantering och återvinning med referens till plan- och bygglagen. De föreslår att kompletteringen görs i huvudtexten eller i preciseringarna.

Kommentar: Att möjliggöra avfallshantering är ett lagkrav enligt plan- och bygglagen och hållbarhetsberedningen förutsätter att det följs i detaljplaneringen. Programmet höjer ambitionen genom att lyfta vikten av miljöanpassad avfallshantering i beskrivningen till avsnitt 2.2. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

2. SRV återvinning AB anser att följande formulering i avsnittet "Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp" är motsägelsefull:

"Även om materialåtervinning är en viktig del i resurseffektiviseringen uppnår återvunnet material sällan sin tidigare kvalitet".

SRV återvinning AB föreslår att sista meningen i andra stycket under avsnitt 2.4 ändras till:

"Det krävs förändrade konsumtionsmönster som minskar råvaruuttaget och leder till att den globala resursanvändningen åter sätts i balans. Materialåtervinning och återbruk är viktiga delar för resurseffektivisering."

Kommentar: Materialåtervinning är en viktig del i att effektivisera resursutnyttjandet, men formuleringen är korrekt i sak. Yttrandet medför att texten i programmet justeras för att undvika missförstånd.

3. SRV återvinning AB föreslår att etappmålet som hör ihop med hur kommunens upphandlingar ska bidra till att nå klimat- och miljömålen också innehåller krav på att en viss mängd av upphandlat material/produkter är baserat på återanvänt eller återvunnet material.

Kommentar: Programmet föreslår att en processtruktur tas fram för att hantera hållbarhetsfrågor i varje upphandling. Krav på återanvänt och återvunnet material bör vara en del i kravställningen när det är applicerbart. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

4. SRV återvinning AB önskar att programmet lyfter återvinning av förpackningar som ett etappmål. Bolaget påpekar att detta är ett lagkrav.

Kommentar: Det klimat- och miljöpolitisk programmet ska ge en samlad bild av kommunens klimat- och miljöambitioner. Programmet ska i första hand hantera klimat- och miljömål som ligger utöver lagkrav. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

5. SRV återvinning AB anser att den sista preciseringen under målet för hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp bör omformuleras för att bjuda in till samverkan. Den nya föreslagna formuleringen är

”I öppen kommunikation med kommunens medborgare, företag, kommunala förvaltningar och föreningar skapar vi förutsättningar för hållbar konsumtion, ökad återvinning, en effektiv avfallshantering och åstadkommer resurseffektivisering och miljönytta.”

Kommentar: Inför antagandet kompletteras fokusområdet 2.4 Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp med ett stycke om kommunikation med olika aktörer. Preciseringsen av målet stryks.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund

1. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund konstaterar att miljö- och hälsoskyddsproblem från förorenade områden inte berörs av programmet. Förbundet anser att kartläggning och analys samt eventuell sanering av förorenade områden är viktiga förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling.

Kommentar: En kartläggning av misstänkt förorenade områden är framtagen av länsstyrelsen. En vidare analys av misstänkta föroreningar på kommunalt ägd mark är befogad. I övrigt ställer lagstiftningen krav på hantering av förorenade områden vid ändrad markanvändning. Ett etappmål om förorenad mark formuleras inför antagande.

2. Förbundet tycker att juridiskt bindande miljö kvalitetsnormer (MKN) inte bör sättas som kommunalpolitiska mål eller ambitioner. Vidare skriver de att vattenförekomster med MKN bör skiljas ifrån de övriga vatten utan MKN och att sistnämnda kan ha etappmål och ambitioner. Förbundet föreslår att etappmålet ”År 2027 har alla vattenförekomster och övriga vatten god status. Status försämrats inte för något vatten under tiden” bör formuleras om till exempelvis ”År 2027 har alla vattenförekomster och övriga vatten både god ekologisk och kemisk status”.

Kommentar: Beredningen tolkar yttrandet som att förbundet anser att det är olämpligt att kommunens lagstadgade skyldighet sätts som kommunalpolitiska mål och ambitioner. Beredningen anser att så inte är fallet med det föreslagna etappmålet. Miljö kvalitetsnormer är juridiskt bindande för kommunen i det avseendet att kommunen inom sina verksamhetsområden ska vidta åtgärder så att miljö kvalitetsnormerna kan följas. Ansvaret för att miljö kvalitetsnormer följs i sin helhet delas med andra kommuner och myndigheter.

Beredningen bedömer att det befintliga etappmålet i programmet därmed har en högre ambition än kommunens lagstadgade skyldighet när det gäller att uppnå god status i kommunens vattenförekomster. Beredningen ser positivt på detta då det innebär att kommunen har ett

tydligt mandat kan gå före och inta en ledande roll i vattenkvalitetsarbetet, vilket i förlängningen kommer att leda till avsevärt bättre förutsättningar för en god vattenkvalitet i Haninge kommun. Dessutom markerar skrivningen "...och övriga vatten" en ytterligare ambitionshöjning jämfört med miljökvalitetsnormerna som endast gäller i utpekade vattenförekomster. Beredningen har emellertid beslutat att ändra etappmålet så att det endast gäller vattenförekomster, samt att istället komplettera preciseringarna av målet 2.3 med en skrivning om att målet också omfattar övriga vatten.

Den av förbundet föreslagna formuleringen blir inte helt tydlig eftersom etappmålet även avser kvantitativ status i grundvatten. Yttrandet innebär att programmet kompletteras med en beskrivning om att god status avser god ekologisk och kemisk status för ytvatten samt god kemisk och kvantitativ status för grundvatten.

3. I fokusområdet för "Rent vatten och naturens mångfald" anser förbundet att det bör tilläggas att formuleringen "god status" handlar om "kemisk" status.

Kommentar: Yttrandet medför att programmet kompletteras med ett förtydligande om att god status avser god ekologisk och kemisk status för ytvatten samt god kemisk och kvantitativ status för grundvatten.

4. Förbundet anser att förklaringen av "EUs ramdirektiv för vatten" bör tas bort eller kompletteras, eftersom vattenkvaliteten ska bevaras där den är hög eller god och förbättras där den är god. Vidare undrar förbundet var i programmet och dess bilagor som begreppet används?

Kommentar: Yttrandet medför att förklaringen till EUs ramdirektiv för vatten tas bort och ersätts med en förklaring till miljökvalitetsnormer.

5. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund önskar att beskrivningen av ansvar under avsnitt 2.4 "Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp" ändras. Förbundet menar att man främst informerar om exempelvis vikten av lämpliga produktval.

Kommentar: Beskrivning av ansvar justeras så att det framgår att Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund som tillsynsmyndighet har en rådgivande roll.

Tornberget Fastighetsförvaltning AB

1. Tornberget Fastighetsförvaltning AB ser positivt på förslaget till program och har inget att invända i remissen.

Kommentar: Hållbarhetsberedningen tackar för remissvaret.

Tyresåns vattenvårdsförbund

1. För att säkerställa minsta möjliga belastning på vattenkvalitet förespråkar förbundet lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) och anser att detta gärna får utvecklas i programmet där dagvattenhantering förekommer. Vidare anser förbundet att kommunens dagvattenstrategi är ett viktigt styrdokument för vattenkvalitet som gärna får nämnas i programmet.

Kommentar: Beredningen anser att lokalt omhändertagande av dagvatten är en självklar del i fullgod dagvattenhantering som medger att miljökvalitetsnormerna följs och att det inte finns behov av att det specificeras närmare i programmet. Hur dagvattenhanteringen ska vara utformad hanteras i andra styrdokument, som exempelvis kommunens dagvattenstrategi. Beredningen instämmer i att dagvattenstrategin är ett viktigt styrdokument för att nå en hållbar dagvattenhantering men ser inte behovet av att nämna/hänvisa till enskilda styrdokument i det klimat- och miljöpolitiska programmet. Yttranden innebär ingen ändring i programmet.

2. Förbundet påtalar tre nödvändiga korrigeringar på sidan 24 där förbundet beskrivs. Stockholm Vatten AB har bytt namn till Stockholm vatten och avfall. Länsstyrelsen i Stockholm är inte längre medlem i Tyresåns vattenvårdsförbund samt att förbundets roll främst är att ta fram åtgärdsförslag, bedriva miljöövervakning och informera om Tyresån. Målet med arbetet är att Tyresåns höga naturvärden ska bevaras och utvecklas, även med en ökande befolkning och verksamhet i området.

Kommentar: Inför antagande korrigeras programmet i enlighet med yttrandet.

Haninge kommuns rådgivande organ

Kommunala Handikapprådet

1. Handikapprådet saknar skrivning om vad det innebär att ljudmiljön ska vara hälsosam och god. Vidare önskar förening att det ska anordnas så mycket växlighet som möjligt, både träd och buskar, som bryter alla hårda ytor som vägar och husväggar för att dämpa ljud utomhus. Ett annat förslag de har är att inte göra alla husfasader släta.

Kommentar: Beredningen instämmer i att ljudmiljön är viktig för alla, inte bara de som redan har en hörselnedsättning. För att säkerställa att frågan blir belyst har ljudmiljön lyfts fram i preciseringarna till målet om hållbar stadsutveckling. Det klimat- och miljöpolitiska programmet är ett övergripande styrdokument som ska redogöra för vad kommunens mål är med klimat- och miljöarbetet. Programmet ska inte

behandla hur eller på vilket sätt som målen ska genomföras. Det är upp till respektive ansvarig förvaltning eller bolag att ta fram handlingsplaner eller åtgärdsplaner för att nå uppsatta mål och etappmål. Yttrandet innebär därför ingen ändring i programmet men beredningen uppmuntrar till att yttrandet beaktas i det fortsatta arbetet med genomförandet av programmet.

Pensionärsrådet

Pensionärsrådet har meddelat att de inte har något att tillägga.

Politiska partier i Haninges kommunfullmäktige

Socialdemokraterna i Haninge

1. Socialdemokraterna Haninge tycker att förslaget till klimat- och miljöpolitiskt program innehåller många positiva delar, men att fler mål bör kunna sättas högre och konkretiseras ytterligare. Remissvaret innehåller ett flertal synpunkter som spänner från övergripande karaktär till konkreta åtgärder för att föreslagna mål ska nås. Vidare föreslås ett tydligare genus- och barnperspektiv för programmet.

Kommentar: Det klimat- och miljöpolitiska programmet är ett övergripande styrdokument som ska ge en samlad bild av kommunens klimat- och miljöambitioner. Fyra fokusområden samt ett avsnitt om kommunikation och samverkan har valts ut för att tydliggöra de stora klimat- och miljöutmaningar. Till vart och ett av fokusområdena har mål formulerats. Målen är formulerade så att de ska driva på klimat- och miljöarbetet samtidigt som de ska vara möjliga att uppnå utifrån kommunens rådighet. Målet om fossilfria resor och transporter går utöver det kommunen råvar över och anger ett mål för hela det geografiska området. Framtagande av konkreta åtgärder för att nå målet är en uppgift för förvaltningar och bolag. I detta arbete behöver avvägande göras så att också de andra beslutade målen tillgodoses.

Programmets etappmål är steg på vägen för att nå målen. Programmet är inte en handlingsplan som redogör för åtaganden eller aktiviteter. Enligt Haninge kommuns styrmodell tas åtaganden och aktiviteter fram av förvaltningarna och avdelningarna i syfte att bidra till att uppfylla nämndens strategier och kommunfullmäktiges mål.

2. Socialdemokraterna i Haninge anser att det saknas tydliga skrivningar om att bättre skydda vårt dricksvatten under "Rent vatten och naturens mångfald. Partiet skulle också gärna se en ambition och plan för att minska nedskräpningen, inte minst av plaster i våra vatten och i naturen.

Kommentar: Ett långsiktigt skydd för dricksvattenresurser nämns som en precisering av målet "Rent vatten och naturens mångfald". Skydd av dricksvattenresurser omfattas även av arbetet enligt vattenförvaltningsförordningen. Det innebär att kommunen enligt Vattenmyndighetens åtgärdsprogram har en lagstadgad skyldighet att senast år 2019 säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen. Beredningens bedömning är att nuvarande precisering av målet, samt etappmålet om god vattenstatus, på ett tillräckligt sätt täcker in frågan om dricksvattenresurser i det klimat- och miljöpolitiska programmet. Uppföljning av åtgärder för skydd av dricksvattenresurser är viktigt i den kommunala verksamheten men är mer lämpligt att ingå i framtida åtgärdsplaner för vatten. Yttrandet innebär ingen ändring i programmet.

3. Partiet anser att eftersom Haninge är en kustkommun bör ett avsnitt skrivas in i programmet om hur kommunen kan bidra till att minska båttrafikens olika utsläpp till våra vatten.

Kommentar: Det klimat- och miljöpolitiska programmet ska i enlighet med kommunens styrmodell formulera mål och indikatorer. Målen anger vad som ska göras medan frågan om hur det ska göras hanteras i andra styrdokument. Beredningen anser att etappmålet om god status i samtliga vattenförekomster generellt styr mot minskad påverkan på vattenmiljöer, vilket också innefattar utsläpp från båttrafik. Beredningen anser att det är viktigt att kommunen arbetar för minskade utsläpp från båttrafiken men att sådana åtgärder bättre formuleras i exempelvis framtida åtgärdsplaner för vatten. Yttrandet innebär ingen ändring i programmet.

4. Socialdemokraterna önskar att ett flertal etappmål och/eller indikatorer tydliggörs med målvärden. Vidare önskas en beskrivning av innebörden av klimatneutralt tydliggörs. Socialdemokraterna önskar än tydligare krav på energieffektivitet ställs på kommunens egna bolag.

Kommentar: Etappmål och indikatorer kompletteras med målvärde där ett väl avvägt sådant går att fastställa. Målet om att vara klimatneutral avser att visa kommunens ambition och viljeinriktning. Begreppet kvarstår därför utan ytterligare förtydligande. Målvärden för energieffektivitet har diskuterats med Haninge bostäder AB och Tornberget fastighetsförvaltning AB. Yttrandet medför att programmet inför antagande kompletteras med ytterligare mål för effektivare energianvändning i kommunens bostäder och lokaler.

Vänsterpartiet Haninge

1. Vänsterpartiet Haninge önskar ett tillägg i andra stycket kapitel 2.1 som behandlar biltrafik och vilka insatser kommunen kan vidta för att uppnå målet om en fossilfri fordonsflotta.

Kommentar: Hållbarhetsberedningen anser att tillägget inte tillför texten ytterligare betydelse och att förslag till åtgärder bör hanteras av förvaltningar och bolag i verksamhetsplaneringen. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

2. Vänsterpartiet Haninge föreslår sju nya etappmål under kapitel 2.1. Etappmålen avser främst avser cykel, kollektivtrafik, färdmedelsfördelning och bilpool.

Kommentar: Det klimat- och miljöpolitiska programmet är ett övergripande styrdokument som ska ge en samlad bild av kommunens klimat- och miljöambitioner. Inför antagande ersätts etappmålet med ett samlat etappmål avseende färdmedelsfördelningen för gång, cykel och kollektivtrafik. En ny indikator formuleras för etappmålet

3. Vänsterpartiet i Haninge föreslår dessa nya formuleringar i tredje stycket under Hållbar stadsutveckling.

“[...]Den stora utmaningen består i att utveckla bebyggelsen samtidigt som fullgod hantering av dagvatten, vatten och avlopp samt en hälsosam ljudmiljö säkerställs”.

“[...]En av Haninges stora tillgångar är närheten till storslagen och varierad natur. Att bevara naturvärden, stärka de gröna kilarna och gröna svaga samband är viktigt för den biologiska mångfalden och kommande generationer.”

Kommentar: Yttrandet medför att texten under fokusområdet för ”Hållbar stadsutveckling” ändras.

4. Vänsterpartiet Haninge önskar ett förtydligande under kapitel 2.2 avseende hur ett livscykelperspektiv ska användas för att minska växthusgasutsläppen.

Kommentar: Yttrandet medför att programmet kompletteras med ett förtydligande att livscykelperspektiv i det här sammanhanget gäller allt ifrån materialval till utformning och drift.

5. Vänsterpartiet Haninge önskar ytterligare ett etappmål under kapitel 2.2 om andel kommunalt ägda byggander med egen försörjning av energi.

Kommentar: Att öka andelen byggnader med egen energiförsörjning säger inte så mycket om Haninge kommuns totala produktion av förnybar energi. När beslut tas om investeringar av exempelvis solceller bör detta göras så kostnadseffektivt som möjligt. För att nå föreslagna klimatmål kommer egenproduktion av elenergi vara en viktig del. Inför antagande kompletteras programmet med text om att kommunen ska uppmuntra egenproduktion av energi och att kommunen ska vara en förebild.

6. Vänsterpartiet Haninge föreslår etappmål om riktlinjer för hållbar stadsplanering som säkerställer att implementering av cykelväg enligt regional standard tillgodoses.

Kommentar: Riktlinjer för hållbar stadsplanering som säkerställer att implementering av cykelväg enligt regional standard tillgodoses behandlas förslagsvis i styrdokument om trafik, inte i det klimat- och miljöpolitiska programmet. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

7. Under avsnittet Rent vatten och naturens mångfald föreslår partiet att följande etappmål och indikator läggs till
 - a. År 2022 har enskilda avlopp minskat med 20 %. Indikator: minskat antal enskilda avlopp (%)
 - b. År 2022 har belastningen från enskilda avlopp minskat med 30 %. Indikator: antal enskilda avlopp som förbättrats (%).
 - c. År 2022 fördubbla antal båttömningsstationer jämfört med 2017. År 2030, fyrdubbla jämfört med 2017. Indikator: Antal tömningsstationer för båtavlopp i kommunen.
 - d. År 2022, öka antalet båtunderredstvättar i kommunen för att minska kemikalieanvändningen för fritidsbåtar. Indikator: antal båtunderredstvättar i kommunen.

Kommentar:

- a. *Beredningen ser inte att det är nödvändigt att enskilda avlopp minskar utan att det snarare är en övergång till bättre lösningar med lägre miljöpåverkan som behövs. Beredningen gör också bedömningen att det inte är givet att anslutning till kommunalt VA är den mest kostnadseffektiva åtgärden i alla lägen. Utbyggnadstakten av kommunalt VA anges i kommunens VA-plan. Yttrandet innebär inga ändringar i programmet.*
- b. *Beredningen anser att spillvattenhantering bör hanteras under fokusområdet hållbar stadsutveckling och att det befintliga etappmålet om spill- och dagvattenhantering styr mot en minskad belastning från enskilda avlopp likväl som från övrig spillvattenhantering. Yttrandet innebär inga ändringar i programmet.*
- c. *Beredningen anser att det är viktigt att kommunen tar en aktiv roll för att minska utsläppen från fritidsbåtar men att det*

föreslagna etappmålet är bättre lämpat att ingå i framtida åtgärdsplaner för vatten. Yttrandet innebär inga ändringar i programmet.

- d. *Beredningen anser att det föreslagna etappmålet är bättre lämpat att ingå i framtida åtgärdsplaner för vatten. Yttrandet innebär inga ändringar i programmet.*

8. Vänsterpartiet Haninge önskar ytterligare tillägg i text under kapitel 2.4 som främst rör inköp av kött, hållbart ekologiskt fotavtryck och små företags möjlighet att konkurrera med större företag i upphandlingar.

Kommentar: Inför antagande kompletteras programmet med text om köttkonsumtionens klimatpåverkan och ett förtydligande om små och medelstora leverantörers möjligheter att delta som anbudsgivare i upphandling.

9. Vänsterpartiet Haninge föreslår ytterligare etappmål och målvärden avseende kommunens inköp av kött, livsmedel som bidrar till regnskogsskövling och utsläpp av växthusgaser per invånare.

Kommentar: Upphandling är ett verkningsfullt verktyg för att styra mot minskad klimat- och miljöpåverkan. I detta arbete är tillfredsställande uppföljning centralt. Kommunens system för inköp kan inte skilja ut varor som bidrar till regnskogsskövling vilket gör uppföljning av ett sådant mål svår. Hela fokusområdet för "Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp" syftar till att minska kommunens och invånarnas konsumtionsrelaterade utsläpp till en hållbar nivå. Möjligheten till uppföljning på kommunnivå är begränsad varför etappmål med utsläppsmål inte bedöms som meningsfullt. Programmet kompletteras med målvärde gällande minskad köttkonsumtion.

Övriga

Haninge LRF

1. Haninge LRF anser inte att en utvalt produktionssystem, i detta fall ekologiskt, ska gynnas gentemot andra lokalproducerade svenska livsmedel.

Kommentar: Livsmedelsproduktionen påverkar miljön på ett flertal sätt. Målet om andel ekologiskt odlade livsmedel är en del i Haninge kommuns arbete för att nå målet om en giftfri miljö, i och utanför Sverige. Yttrandet innebär ingen förändring i programmet.

Växjö kommun

1. Växjö kommun anser att förslaget till klimat- och miljöpolitiskt program är tydligt och klart strukturerat. Fokusområdena känns relevanta och kopplingen till FNs globala mål kan fungera som inspiration till Växjös kommande revision av miljöprogram.

Kommentar: Hållbarhetsberedningen tackar för yttrandet och konstaterar att det inte innebär några ändringar i programmet.

161122
Slutversion

Styrning mot miljömålen

Utvärdering av Haninge kommuns styrdokument i relation
till miljömålen

: EKOLOGI GRUPPEN

Beställning: Haninge Kommun
Framställt av: Ekologigruppen AB
www.ekologigruppen.se
Telefon: 08-525 201 00
Slutversion: 2016-11-22
Uppdragsansvarig: Krister Sernbo
Biträdande uppdragsansvarig: Emma Hell Lövgren
Medverkande: Hillevi Eklund, Tim Schnoor, Elisabetta Troglio
Kvalitetsansvarig: Lena Brunzell
Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB
Internt projektnummer: 7220

Innehåll

Innehåll	3
Sammanfattning	4
Inledning	5
Miljö kvalitetsmålen i relation till Haninge kommuns styrdokument	7
Inspel till det Klimat- och miljöpolitiska programmet	7
Generella slutsatser – styrning mot miljömålen	9
Genomgång prioriterade miljömål	12
Ett rikt växt och djurliv	12
En giffri miljö	13
Ingen övergödning	14
Begränsad klimatpåverkan	15
Frisk luft	16
En god bebyggd miljö	16
Hav i balans och en levande kust och skärgård	17
Levande skogar	18
Utvärdering av specifika insatser	19
Inspel till framtida satsningar	19
LONA	19
Klimatmiljonen	19
Generella slutsatser – LONA och Klimatmiljonen	20
Genomgång LONA	20
Genomgång Klimatmiljonen	21
Utvärdering upphandling	23
Inspel till framtida upphandlingar	23
Generella slutsatser – upphandling	23
Genomgång upphandling kemtekniska produkter	23
Genomgång upphandling skolskjuts	25
Genomgång upphandling gatu- och VA-arbeten Albyberg	26
Metod och bedömningsgrund	27
Jämförande analys	27
Utvärdering specifika insatser	30
Osäkerhet i bedömningarna	30
Referenser	31

Sammanfattning

Haninge kommun har påbörjat ett arbete med att ta fram ett klimat- och miljöpolitiskt program. Programmet syftar till att samla kommunens ambition och viljeriktig inom det klimat- och miljöpolitiska området. Den här rapporten är resultatet av en utvärdering som Ekologigruppen genomfört med syfte att utvärdera om riktlinjerna i Haninge kommuns styrdokument är *tillräckliga* för att nå de nationella miljö kvalitetsmålen. Utvärderingen blir ett inspel till det fortsatta arbetet med det klimat- och miljöpolitiska programmet.

Utvärderingen av Haninge kommuns styrdokument i relation till miljömålen visar att samtliga prioriterade miljömål hanteras på något sätt av de styrande dokumenten. Överlag går det att se att de mest centrala miljömålen för respektive strategi, exempelvis Begränsad klimatpåverkan för klimat- och energistrategin, berörs i stor omfattning. De styrdokument som tydligast kopplar till miljömålen är klimat- och energistrategin, kemikalieplanen och naturvårdsplanen.

Vad det gäller mål och uppföljning av styrdokumentens riktlinjer bedöms målen i kommunens styrdokument som vagt formulerade. Detta försvårar möjligheten till uppföljning, vilket förstärks ytterligare då inga indikatorer för att mäta målpåfyllelsen är utpekade.

Resultatet av genomgången visar också på en relativt sett svag styrning mot att uppnå miljömålen. Det finns otydligheter kring prioritering, process och ansvar för flera av dokumenten. Detta indikerar att förutsättningar för genomförandet av strategidokumentet riskerar att brista.

Utvärdering har också gjorts av specifika insatser inom miljöområdet, åtgärder inom kommunens egen Klimatmiljon samt åtgärder finansierade av det statliga stödet Lokala naturvårdsatsningen (LONA). Tre stycken upphandlingar har också utvärderats.

Utvärderingen av Klimatmiljonen och LONA-projekten visar på att stöden möjliggör för verksamheterna att genomföra projekt och åtgärder, både utpekade i strategierna samt ”extrainsatser”. Åtgärder skulle kunna genomföras för att tydligare rikta insatserna mot de framtagna strategierna och dess fokusområden.

Genomgången av upphandlingarna och dess ställda miljökrav pekar på att rutiner och resurser för uppföljning saknas. Samt att vidare stöd för de upphandlade verksamheterna skulle behövas.

Det klimat- och miljöpolitiska programmet erbjuder en möjlighet att tydligare rikta och kanalisera miljöarbetet och bör då peka ut en tydlig struktur och process för arbetets genomförande. Programmet bör förtydliga de befintliga dokumentens vikt för olika processer samt utarbeta ett stärkt ramverk och på så vis hjälpa tjänsteorganisationen att fatta beslut som leder till uppfyllelse av miljömålen.

Inledning

Haninge kommun har påbörjat en process för att ta fram ett klimat- och miljöpolitiskt program. Programmet ska leda kommunens arbete mot en högre hållbarhet baserad på Sveriges 16 nationella miljömål.

Som ett underlag för arbetet med det Klimat- och miljöpolitiska programmet har den här utvärderingen tagits fram. Syftet med utvärderingen som presenteras i denna rapport är att utvärdera om riktlinjerna i Haninge kommuns styrdokument är *tillräckliga* för att nå de nationella miljökvalitetsmålen. Detta görs genom en jämförande analys av styrdokumenterna i relation till miljökvalitetsmålen. Resultat av analysen ligger till grund för inspelen till fortsatt arbete med det klimat- och miljöpolitiska programmet.

För att bedöma tillräckligheten i styrdokumenterna har två bedömningssteg använts. Steg 1 fokuserar på styrdokumentens riktlinjer i relation till miljömålen och steg 2 fokuserar på styrdokumentens förutsättningar för att kunna genomföras.

Underliggande frågeställningar till de olika bedömningsstegen är:

- hur och i vilken omfattning speglar styrdokumenterna miljömålen (steg 1);
- vilken möjlighet finns att genomföra styrdokumentens mål genom uppföljning, ansvar och budget (steg 2).

Utvärdering av kommunens styrdokument har gjorts utifrån en detaljerad bedömningsgrund som baseras på strategier för miljömålen framtagna av Länsstyrelsen i Stockholms län och, då länsstrategier inte funnits, regeringens preciseringar av miljömålen.

Bedömningsgrunden och dess resultat kan också ses som ett medel för att gynna en framtida diskussion mellan tjänstepersoner och politiker om möjligheter och svårigheter/brister i styrdokumenterna samt för att främja ett sektorsövergripande arbete inom kommunens organisation.

Bedömningen har gjorts av Haninge kommuns prioriterade miljömål, vilka är:

- Ett rikt växt- och djurliv
- Giftfri miljö
- Ingen övergödning
- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- En god bebyggd miljö
- Ett hav i balans samt levande kust och skärgård
- Levande skogar

De styrdokument vars riktlinjer analyserats utifrån de prioriterade miljömålen är:

- Översiktsplan 2030 (mål och planeringsinriktningar), granskningshandling 2016
- Naturvårdsplanen, antagen 2016
- Klimat- och energistrategin, antagen 2014
- VA-planen, antagen 2015
- Vattenplanen, antagen 2012
- Kemikalieplan, remissversion 2016

- Riktlinjerna för upphandling, antagna 2014

Utvärdering har också gjorts av specifika delar av kommunens miljöarbete. Projekt beviljade inom "Klimatmiljonen" och samtliga av kommunens LONA-projekt mellan 2010-2016, har gått igenom. Likaså har tre upphandlingar, VA- och gatuarbeten i Albyberg (2013), skolskjuts (2014) och kemitekniska produkter, städredskap och papper- och plastprodukter (2012) utvärderats. Denna utvärdering har gjorts framåtsyftande för att ge rekommendationer för framtida satsningar.

Rapportens uppbyggnad

Rapporten är uppdelad i tre huvuddelar. Den inledande delens två avsnitt presenterar resultatet av den jämförande analysen av kommunens styrdokument i relation till prioriterade miljömål. En sammanställning av bedömningen för respektive miljömål presenteras. Den andra delen presenterar utvärderingen av specifika insatser samt den tredje delen utvärderingen av de tre upphandlingarna.

Varje kapitel inleds med inspel till fortsatt arbete samt slutsatser. Därefter presenteras en genomgång av respektive miljömål/projektkategori/upphandling.

Rapportens andra och tredje del som presenterar specifika insatser och utvärderingen av upphandlingarna redovisar också specifika förslag till åtgärder.

Rapportens avslutande kapitel innefattar en metodbeskrivning. I metodbeskrivningen redovisas också osäkerheter i bedömningarna.

Miljökvalitetsmålen i relation till Haninge kommuns styrdokument

Inspel till det Klimat- och miljöpolitiska programmet

Förutsättningar

Det klimat- och miljöpolitiska programmet syftar till att vara en samlad beskrivning av kommunens ambition och viljeriktning i arbetet med nationella och lokala miljömål. Programmet kommer att fungera som en källa som samlar och hänvisar till andra kommunala styrdokument.

Det klimat- och miljöpolitiska programmets fem fokusområden är:

- Resor och transporter
- Bebyggelse (fysisk planering)
- Mark och vatten
- Konsumtion
- Kunskapsuppbyggande och utvecklingsarbete

Varje fokusområde kommer att ha miljömål med indikatorer kopplat till sig.

Utmaningen

Haninge kommun befinner sig i en expansiv fas. Kommunen är utpekad som en regional stadskärna med en målsättning att utvecklas till en motor för tillväxt i regionen. Kommunens utmaning ligger därför bland annat i att:

Skapa nya bostäder och nya lokaler för service och näringslivet samt hållbara transportsystem som krävs för den ökande befolkningen och samtidigt:

- bevara och utveckla höga naturvärden,
- förbättra vattenkvaliteten i kommunens vattendrag samt
- minska klimatgasutsläppen

Med utgångspunkt i dessa utmaningar och resultaten från den här utvärderingen finns en stor möjlighet att genom det Klimat- och miljöpolitiska programmet formulera en organisation med processer och rutiner för att implementera kommunens hållbarhetsarbete.

Det Klimat- och miljöpolitiska programmet bör peka ut en tydlig struktur för att styra miljöarbetet i kommunen. Den jämförande analysen av de befintliga styrdokumenterna visar på behovet av framtagande av ett program/styrdokument som kan förtydliga de befintliga dokumentens vikt för olika processer. Ett stärkt ramverk kan förbättra miljöarbetet genom att hjälpa tjänsteorganisationen att fatta beslut som leder till uppfyllelse av miljömålen.

Organisation, process och rutiner

Slutsatserna av den jämförande analysen av styrdokumenterna har pekat ut en svaghet i de flesta dokumenterna när det gäller delvis otydlig målformulering, otillräckligt stöd vid prioritering, kravnivåer (vilken nivå som ska ställas) och uppföljning (indikatorer och rutiner). För att undvika att miljöarbetet blir personberoende måste det klimat- och

miljöpolutiska programmet syfta till att hitta arbetssätt som stärker upp alla dessa bitar. Det är viktigt att införa arbetssätt som eftersträvar en resilient och stabil organisation. I en sådan organisation blir det tydligt hur beslut fattas och hur enskilda planer och projekt bidrar till att nå kommunens miljömål. Likaså blir processer, rutiner och ansvar tydligt utpekade och beskrivna i en sådan organisation. En resilient organisation förutsätter också en kommunikation av hållbarhetsarbetet inom organisationen.

Hållbarhetsfrågor för den fysiska planeringen

Kommunen har en tydlig viljeriktning och ambition både vad gäller minskad klimatpåverkan, för att utveckla och bevara naturvärden samt att förbättra vattenkvaliteten i kommunen. Eftersom kommunen är så pass expansiv bedömer vi att en nyckelfråga för att lyckas med hållbarhetsarbetet och nå sina ambitioner är att rikta in sig på den fysiska planeringen.

Utvärderingen som gjorts pekar på en relativt svag koppling mellan de gröna och blå frågorna och den fysiska planeringen. Här upplever också enskilda planhandläggare ett litet stöd i de styrande dokumenten. Till exempel så fokuserar naturvårdsplanen i stor omfattning på naturen utanför den bebyggda miljön. Här skulle en strategi för den tätortsnära naturen behöva tas fram. Hur de gröna värdena ska hanteras på ett konsekvent sätt i detaljplanearbetet skulle behöva förtydligas i ett sådant dokument. Tydligt utarbetade rutiner och arbetssätt för att lyfta in de gröna frågorna i den fysiska planeringen bör involveras i detta. Dagvattenstrategin ger ett stöd i arbetet att hantera dagvatten i den bebyggda miljön, men andra vattenfrågor skulle kunna integreras på ett bättre sätt.

För att nå ambitionen att utveckla och bevara såväl naturvärden och vattenvärden har analysen av styrdokumentet visat på ett behov av att komplettera befintliga dokument med en samlad grönblå strategi i samhällsplaneringen. Denna skulle kunna utveckla verktyg för planering (t.ex. hur kompensation ska integreras i kommunens exploatering/utveckling), använda verktyg för att beskriva ekosystemtjänster och påverkan på dessa. Den skulle också kunna utforma processer och rutiner för miljömålsområden som berör flera organisationer (till exempel vem som bör inkluderas i en process, när och hur bedömning om behov av åtgärder och utredningar måste ske, när kostnader måste vara identifierade och budgeterade och så vidare).

Precis som för de blågröna frågorna ser vi ett behov av en likande koppling till minskad klimatpåverkan. Här behöver klimat- och energistrategins mål och ambitioner tydligare kopplas till ÖP samt verktyg tas fram inom den fysiska planeringen för att hantera dessa frågor. Kopplat till klimatfrågan är trafik en knäckfråga som måste behandlas på ett genomgripande sätt.

Fortsatt arbete

I fortsatt arbete med det Klimat- och miljöpolutiska programmet föreslås att fokus ligger på:

- Att formulera en tydlig och resilient organisation för hållbarhetsarbetet. Vad ska göras, av vem, i vilka processer, hur ska det göras och hur följs detta upp? Organisationen ska tydligt peka ut ansvar, men också beskriva vilka befogenheter som finns för att genomföra ansvar.

- Se över hur det sektorsövergripande arbetet sker inom de utpekade fokusområdena. Skapa forum för samverkan, till exempel när det gäller mark, exploatering, planering och strategiskt arbete.
- Arbeta med att hitta lämpliga kommunikationsformer så att det Klimat- och miljöpolitiska programmet implementeras i kommunens organisation.
- Att tydliggöra vilka styrdokument och vilka mål som kopplas och prioriteras till utpekade fokusområdena för det Klimat- och miljöpolitiska programmet. Samt förtydliga i vilka processer och för vem som fokusområdet är centralt. Detta bör göras för att tydliggöra hur arbetet; mål – styrdokument-strategi – verksamhet – utförare hänger ihop. Eftersom nämnderna själva ansvarar för prioriteringen av insatser är det viktigt för nämnderna att veta vilka områden som berör deras ansvarsområde.
- Att utarbeta en tydlig uppföljningsprocess med indikatorer samt redovisning av hållbarhetsarbetet.
- Koppla arbetet med uppföljning till befintliga uppföljningsrutiner/processer på ett tydligare sätt, exempelvis mål och budget. Går det att tydliggöra med en så kallad grön budget/grönt bokslut, vilka satsningar som görs och inte görs.
- Utarbeta strategier för begränsad klimatpåverkan, förbättrad vattenkvalitet och gröna frågor i samhällsplaneringen.
- Tydliggöra vilka resurser som krävs för uppföljning och stödfunktioner i hållbarhetsorganisationen. Med stödfunktioner menas det hållbarhetsstöd, i form av personalresurser och kompetens som krävs för att respektive förvaltning (miljösamordnare, miljöombud, miljöansvarig) ska kunna ta sitt ansvar när det kommer till hållbarhetsarbetet.
- Tydliggöra kopplingen mellan styrdokumentens genomförande och budget, så det blir lätt att sätta av riktade resurser till genomförande av åtgärder.
- Föreslå budgetramar för fokusområdenas genomförande, på så sätt skulle förvaltningarna själva kunna prioritera inom fokusområdena.

Generella slutsatser – styrning mot miljömålen

Utvärderingen av Haninge kommuns styrdokument i relation till miljömålen visar att samtliga prioriterade miljömål hanteras på något sätt av de styrande dokumenten. Överlag går det att se att det mest centrala miljömålet för respektive strategi, exempelvis Begränsad klimatpåverkan för Klimat- och energistrategin, berörs i stor omfattning.

Mål och uppföljning av styrdokumentens riktlinjer

Överlag bedöms målen i kommunens styrdokument som vagt formulerade, de framstår som inriktningsmål, ambitioner eller viljeriktningar. Det saknas generellt också indikatorer kopplade till målen, med vissa undantag. Det blir då svårt att veta hur målen ska följas upp, bedömningen av hur kommunen närmar sig målet/målen riskerar också att bli godtycklig.

Rutinerna för uppföljning pekas ut i vissa av dokumenten, men på ett översiktligt plan. Det är positivt att uppföljningen i många fall kopplas till inarbetade rutiner i kommunens arbete, till exempel mål- och budgetprocessen. Hur uppföljningen av de olika styrdokumenterna ska genomföras och av vem är otydligt. Det framgår inte vems ansvar det är att bedöma om insatserna är tillräckliga för att nå de uppställda målen. Det saknas också information om resurser för uppföljning av miljöarbetet. Därmed finns risk att resurser för uppföljning uteblir. Om resurser till uppföljning (tid, mandat och/eller budget) saknas blir möjligheten att tydliggöra och eventuellt justera riktningen mot eller ifrån målet liten.

Mållkonflikter mellan olika miljömålsområden redovisas i många fall inte tydligt vilket kan göra det svårt att hantera dem i planeringspraktiken.

En sammanfattande tabell redovisar samtliga styrdokumentens överensstämmelse med miljömålen (se Bilaga 1). Bedömningen av styrdokumentens överensstämmelsegrad sammanfattas för varje miljömåls- respektive åtgärdsområde. Skalan som används är helt, hög grad, delvis, lite, inte alls.

Riktlinjer och styrningsförmåga

Resultatet av genomgången visar på en relativt sett svag styrning mot att uppnå miljömålen. Det finns en utmaning i att åtgärdsplanerna inte är politiskt beslutade. Ett politiskt beslut om åtgärdsplanerna skulle kunna ge förvaltningen större mandat att arbeta med åtgärder och insatser. Det skulle innebära en tydligare politisk prioritering av kommunens resurser. När den prioriteringen uteblir är det svårt för tjänsteorganisationen att avgöra politikernas ambitionsnivå i respektive plan. Svårigheten förstärks också av de vagt formulerade målen. När prioriteringen av åtgärderna hamnar på den enskilda förvaltningen finns en risk, om inte tillräckliga resurser och stöd tillhandahålls, att miljöfrågorna hamnar i skymundan och fokus läggs på det förvaltningen/enheten ser som kärnverksamheten.

Vissa av styrdokumenterna har tydliga fokusområden som överensstämmer med miljömålen (energi- och klimatstrategi, naturvårdsplan (NVP), kemikalieplan) vilket bedöms som positivt då det riktar insatserna för att nå målen. Andra dokument saknar tydliga fokusområden som kopplar till miljömålen (vattenplan, VA-plan). Tydliga fokusområden är ett sätt att prioritera inom området. Dessa anger var kommunens resurser huvudsakligen ska läggas inom respektive område. På så sätt får förvaltningarna hjälp med prioritering av miljöarbetet. Tydliga fokusområden tillsammans med tydligt formulerade mål skulle stärka styrningen av kommunens miljöarbete.

Styrningen mot miljömålen skulle gynnas av att förtydliga hur dokumenten ska användas. I vilka processer är styrdokumentets riktlinjer centrala och vilka rutiner ska användas för att få ut maximal effekt av dokumenten? Det är viktigt att peka ut tydliga ansvarsområden för de olika dokumenten så att det alltid finns någon som ansvarar direkt för genomförande av planer/program. Ett exempel på vikten av att peka ut både processer och rutiner är naturvårdsplanens formulering att ”tillräcklig naturvårdskompetens” ska kopplas in i den fysiska planeringen. Det framgår inte tydligt vem som säkerställer detta och vad som avses med ”tillräcklig”.

Prioritering, process och ansvar

En tydlig dokumentshierarki saknas vilket gör det svårt att avgöra vilka dokument som gäller och vilka åtgärder som ska prioriteras före andra. Det riskerar då att bli upp till den enskilda handläggaren vilka mål och åtgärder som prioriteras i praktiken. Arbetet skulle gynnas av en förtydligad dokumentshierarki. Då skulle oklarheter och intressekonflikter kunna minimeras.

Styrdokumenterna är upplagda på olika sätt. Likaså är innehållet formulerat på olika. De har till exempel olika struktur och benämningar för mål och riktlinjer (tex riktlinjer, planera för, vägledning etc). Detta försvårar ytterligare för den enskilda handläggaren i arbetet med att prioritera och/eller tolka dokumenten. Det lägger ett stort ansvar för hållbarhetsarbetet på den enskilda handläggaren. En röd tråd, eller gemensamt språk/terminologi, underlättar när man ska förmedla vikten av kommunens miljöarbete och skapa förståelse för vad styrdokumenterna syftar till. Utan ett starkt eller tydligt stöd i styrdokumenterna, eller en gemensam syn inom kommunen, blir tolkningen mer upp till en enskild handläggare. Detta bygger en skör och personbunden organisation och riskerar också att resultera i en sämre implementering av kommunens hållbarhetsambitioner.

Genomgång prioriterade miljömål

Ett rikt växt och djurliv

Definition och åtgärdsområden

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktig livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

De åtgärdsområden som pekas ut i den regionala strategin för att nå miljömålet Ett rikt växt- och djurliv är:

- Grön infrastruktur och markens historia
- Ekosystemtjänster
- Landskap och jordbruk
- Skogar och skogsbruk
- Vatten, övergödning och skadliga ämnen

I Haninge kommuns styrdokument hanteras målet om ett rikt växt- och djurliv främst i översiktsplanen, naturvårdsplanen, vattenplanen, VA-planen och riktlinjerna för upphandling. Målet berörs i särskilt stor omfattning i naturvårdsplanen. Naturvårdsplanen utgår från de nationella och regionala miljömålen om biologisk mångfald. Viktiga åtgärdsområden för att nå miljömålet pekas ut genom strategier för skydd och hänsyn till viktiga naturmiljöer och strukturer. I översiktsplanens planeringsinriktningar är det svårt att utläsa hur väl dess riktlinjer är synkade med naturvårdsplanen. Särskilt gäller det kopplingen mellan biologisk mångfald och fysisk planering. Denna oklarhet kring naturvårdsplanens integrering med översiktsplanen *kan* skapa en målkonflikt i planeringspraktiken.

Flera insatser som pekas ut under åtgärdsområden i den regionala miljömålsstrategin hanteras inte av något av styrdokumentet. Detta är bland annat tätortsnära natur, stråk mellan stadsdelar och involverandet av allmänheten. Kopplingen mellan landskap, jordbruk och skogsbruk är svag i styrdokumentet. Likaså behandlas inte landskapsvård och brukarperspektivet.

Friluftsliv och rekreation är ett eget utpekade fokusområde i naturvårdsplanen. Fokus ligger till största del på informationsinsatser och skyltning i befintliga reservat. En utpekad insats under den regionala strategins åtgärdsområde för rekreation och friluftsliv om prioriterade åtgärder för friluftsliv och rekreation med fokus på särskilda grupper behandlas dock inte, tillgänglighet generellt nämns.

Den tätortsnära naturen behandlas inte särskilt i någon av dokumenten. Det medför en risk för brister när det kommer till rekreation och tillgänglighet/närhet för barn. Det leder till bedömningen att insatserna för åtgärdsområdet behöver förstärkas. Exempel på en lämplig förstärkning är en grön strategi för tätorter med till exempel tydligare definierade ramar för planering (ex definition av goda avstånd/tillgång till natur och park) och målsättningar för skydd av naturområden i kommunen. Detta skulle

stärka arbetet med miljömålet i framförallt kommunens fysiska planering.

Ekosystemtjänstperspektivet är inte tydligt utpekat i styrdokumenterna även om flera av dokumenten pekar ut åtgärder och områden som är ekosystemtjänster men utan att benämna dem som just ekosystemtjänster. Begreppet nämns i målen för naturvårdsplanen men preciseras inte ytterligare genom en utpekad strategisk inriktning eller vidare åtgärder. Begreppet skulle kunna utvecklas inom ramen för en grön strategi.

En giftfri miljö

Definition och åtgärdsområden

Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna.

De åtgärdsområden som pekas ut i den regionala strategin för att nå miljömålet

En giftfri miljö är:

- Ökad kunskap och information
- Intensifierad tillsyn
- Kemikaliekrav i offentlig upphandling
- Sanera förorenade områden
- Mindre farliga ämnen i bygg och anläggningsarbete
- Renare vatten och avlopp
- Förbättrad avfallshandling
- Stärkt miljögiftsansvar

I Haninge kommuns styrdokument hanteras målet om en giftfri miljö främst i Kemikalieplanen (remissversion). Till viss del berörs det även av VA-planen och riktlinjerna för upphandling. Översiktsplanens planeringsinriktningar behandlar inte miljömålsområdet specifikt.

Kemikalieplanen utgår ifrån det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö och knyter an till länsstyrelsens regionala strategi. Planen behandlar arbetet med utfasning av farliga ämnen inom ett flertal områden. Den prioriterar inventeringar av kemikalier/minskad användning inom vissa verksamheter och pekar ut upphandling som ett centralt verktyg för att minska exponeringen. Planen fokuserar på Haninge kommuns verksamheters möjligheter att skydda barn och unga. Bygg och anläggning, som är ett prioriterat område i kemikalieplanen, fångas inte upp i riktlinjerna för upphandling. Kemikalieplanen anger inte heller hur uppföljning av upphandling ska göras. Bara att det kan kräva extra resurser.

VA-planen behandlar miljömålet en giftfri miljö till viss del. Målsättningar om exempelvis ökad reningsgrad i reningsverken samt minskade föroreningar i form av aktivt uppströmsarbete behandlas inte. Uppströmsarbete i form av dagvattenhantering nära källa pekas dock ut på ett tydligt sätt i dagvattenstrategin.

Sanering av förorenade områden, som är ett viktigt åtgärdsområde kopplat till miljömålet, hanteras inte av något av styrdokumenterna. En

begränsning i denna analys är att dokument som bedöms som viktiga för att utvärdera målet inte ingått i denna utvärdering. Det gäller till exempel avfalls- och tillsynsplan, vilket gör det svårt att med någon större precision bedöma om målet hanteras på ett tillräckligt sätt i kommunens arbete.

Ingen övergödning

Definition och åtgärdsområden

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

De åtgärdsområden som pekas ut i den regionala strategin för att nå miljömålet Ingen övergödning är:

- Samhällsplanering, regionala strukturer och markanvändning
- Långsiktig bärkraftig konsumtion av varor och tjänster
- Transporter och resande

I de styrdokument som utvärderats hanteras målet Ingen övergödning främst i VA-planen genom dagvattenstrategin och hantering av avloppsvatten.

Merparten av åtgärdsområdena som kopplar till dagvatten i miljömålen finns med i strategin och bedöms överstämna i hög grad med strategins formuleringar. I VA-planens dagvattenstrategi formuleras tydliga arbetssätt och åtgärder för att minska näringsbelastningen från dagvatten till sjöar och vattendrag. Här hanteras också frågan om miljö kvalitetsnormer (MKN) på ett bra sätt. I andra styrdokument behandlas inte MKN på ett tillräckligt sätt.

Viktiga insatser utpekade i länsstrategins åtgärdsområden hanteras inte i de styrande dokumenten. Ett exempel är skyddszoner i landskapet som inte hanteras i något av dokumenten eller målsättningar om exempelvis ökad reningsgrad i reningsverken. Lokalisering, som är en strategiskt viktig fråga, hanteras svagt. Långsiktiga enskilda VA-lösningar pekas ut som en ambition i skärgården, vilket är av extra vikt för miljömålet.

Avfallsplanen och tillsynsplanen är viktiga dokument i relation till målet. Dessa hade behövt bedömas för att se om kommunens styrdokument hanterat miljömålet tillräckligt.

Definition och åtgärdsområden

Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.

Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras.

De åtgärdsområden som pekas ut i den regionala Klimat- och energistrategin för att nå miljömålet Begränsad klimatpåverkan är:

- Transporter och resande
- Energianvändning i bebyggelse
- Energiproduktion (nya och gamla system)
- Samhällsplanering, regionala strukturer och markanvändning
- Långsiktigt bärkraftig konsumtion av varor och tjänster
- Kunskapsuppbyggnad och utvecklingsarbete

I de dokument som utvärderats hanteras målet Begränsad klimatpåverkan främst i klimat- och energistrategin, översiktsplanen och riktlinjerna för upphandling samt i viss utsträckning i VA-planen.

Klimat- och energistrategin hanterar miljömålet Begränsad klimatpåverkan på ett bra sätt. Planen är i stort sett heltäckande vad gäller ämnesområden som länsstyrelsen pekat ut för miljömålet.

I strategin formulerar kommunen mål för hur mycket utsläppen av växthusgaser ska minska till 2020 respektive 2050, för minskning av energianvändning i byggnader till 2014 respektive 2020 samt mål om minskning av energianvändning för kommunens transporter till 2020 respektive 2030.

Energiproduktion och energieffektivitet samt kunskapsutbyggnad och utvecklingsarbete är områden som hanteras på ett mycket bra sätt. Energirådgivning erbjuds till både medborgare och företag. Klimat- och energistrategin pekar också ut en strategisk inriktning att öka produktionen av förnyelsebar energi inom kommunen.

I åtgärdsområdet Energianvändning i bebyggelse formuleras dock inte specifika energikrav för nybyggnader. Prioriterade upphandlingsområden utpekade i strategin är samkörda med riktlinjerna för upphandling vilket bedöms som positivt.

Transport, resor och utsläpp från motortrafik har ett särskilt fokus i dokumentet. En strategisk inriktning att öka andelen resor med kollektivtrafik och cykel pekas ut. Behovet av att dessa transportmedel prioriteras framför bilen pekas ut i strategin och Mobility Management lyfts som ett prioriterat verktyg rörande mobilitetsfrågor. Förtätning kring befintlig eller kommande kollektivtrafik är en prioriterad strategi för att minska klimatgasutsläppen. Hur dessa strategiska inriktningar är synkade med översiktsplanen är svårt att bedöma då utvärderingen endast tittat på översiktsplanens planeringsinriktningar. Utvärderingen kan därför inte avgöra om målet beaktas på ett tillfredställande sätt dokumenten emellan.

En strategi för hur trafikfrågor ska hanteras samordnat bör finnas i respektive dokument. En trafikplan eller trafikstrategi skulle kunna vara ett bra dokument som skulle komplettera kommunens målsättningar inom trafikområdet (se till exempel Malmö stads trafik- och mobilitetsplan).

Klimatanpassning är ett område som inte hanteras på ett tillräckligt sätt i de utvärderade styrdokumenterna.

Frisk luft

Definition och åtgärdsområden

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

De åtgärdsområden som pekas ut i det regionala åtgärdsprogrammet för kväveoxid och partiklar för att nå miljömålet Frisk luft är:

- Utsläpp från motortrafik
- Informationsinsatser
- Upphandling

I Haninge kommuns styrdokument hanteras miljömålet Frisk luft inte av någon plan på ett prioriterat sätt. Målet berörs dock indirekt i Klimat- och energistrategin genom minskade utsläpp av växthusgaser som kan medföra positiva bieffekter på luftkvalité. Målet kan sägas beröras genom riktlinjerna för upphandling då transporter pekas ut som ett särskilt viktigt område att ställa miljökrav kring. Det är oklart hur luftkvaliteten ser ut i kommunen idag. Frågan kan med fördel behandlas på ett strategiskt plan vid förtätning/planering.

En god bebyggd miljö

Definition och åtgärdsområden

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktig god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

De åtgärdsområden som sammanfattats från regeringens precisering av miljömålet En god bebyggd miljö är:

- Hållbar samhällsplanering och bebyggelse struktur samt god vardagsmiljö
- Infrastruktur samt kollektivtrafik, gång och cykel
- Natur- och grönområden samt kulturvärden i bebyggd miljö
- Hushållning med energi och naturresurser, avfallshantering samt hälsa och säkerhet

I Haninge kommun hanteras miljömålet En god bebyggd miljö framför allt i översiktsplanen. Målet berörs också till viss del i Kemikalieplanen och Naturvårdsplanen.

Utvärderingen av Översiktsplanens riktlinjer visar på en hög ambition om att nå en god bebyggd miljö. Planeringsriktlinjerna ringar in flera åtgärdsområden som hållbar samhällsplanering och bebyggelsestruktur, infrastruktur samt kollektivtrafik, gång och cykel samt tillgång till natur och grönområden. Då utvärderingen endast gjorts på planeringsriktlinjerna är det svårt att bedöma hur väl integrerat målsättningarna är i de mer detaljerade delarna av översiktplanen.

Utvärderingen pekar på en svag kopplingen mellan den bebyggda miljön och den gröna miljön, som skulle behöva stärkas. Ett verktyg som grönytefaktor används till exempel inte och hur bedömer man att det finns tillräcklig kompetens i planprocessen.

I en så pass expansiv kommun är det av stor vikt att grönstruktur för rekreation och hälsa i de tätbebyggda områden hanteras på ett bra sätt. Naturvårdsplanen och, i den, utpekade naturvärden skulle vara en utmärkt bas för en grön strategi. En grön strategi för tätorter med avstånd/tillgång på natur och park kan med fördel tas fram.

Kemikalieplanen ger ett bra stöd i arbetet mot miljömålet En god bebyggd miljö då olika strategier pekas ut för att skydda människor från skadliga ämnen.

Hav i balans och en levande kust och skärgård

Definition och åtgärdsområden

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

De åtgärdsområden som sammanfattats från regeringens precisering av miljömålet Hav i balans och en levande kust och skärgård är:

- Ekosystemtjänster
- Blå infrastruktur
- Miljökvalitetsnormer (MKN)
- Bevarande av natur- och kulturmiljöer
- Friluftsliv
- Biologisk mångfald

I Haninge kommuns styrdokument hanteras miljömålet främst i vattenplan och VA-plan. Åtgärder för biologisk mångfald och vattenbruk finns utpekade i vattenplanens åtgärdsplan. Dagvattenstrategin hanterar uppströmsarbete i form av dagvattenhantering. VA-planen hanterar latrinhantering i skärgården.

Miljömålet Hav i balans och Levande kust behandlas till viss del i Vattenplanen där fokus främst ligger på att uppnå MKN. Generellt är kust- och skärgårdsområden inte särskilt prioriterade eller beaktade i kommunens styrdokument. Inte heller rekreationsområden kopplade till kust och skärgård är särskilt prioriterade. Ett tydligt ekosystemtjänstperspektiv saknas i styrdokumenterna även om flera av dokumenten pekar ut åtgärder och områden som är

ekosystemtjänster. I kartmaterial för ÖP finns också områden för viktiga blåa ekosystemtjänster utpekade.

Levande skogar

Definition och åtgärdsområden

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

De åtgärdsområden som sammanfattats från regeringens precisering av miljömålet Levande skogar är:

- Ekosystemtjänster
- Grön infrastruktur
- Bevarande av natur- och kulturmiljöer
- Friluftsliv
- Biologisk mångfald

I Haninge kommuns styrdokument hanteras miljömålet till viss del i naturvårdsplanen (åtgärder som gäller biologisk mångfald och friluftsliv) och indirekt i översiktsplanen. Skogar som ett särskilt prioriterat område eller åtgärder särskilt riktad mot skog behandlas inte av styrdokumentet. Skötsel och utveckling av tätortsnära skogar behandlas i en separat skogsvårdspolicy som inte ingår i denna analys. Det är därför svårt att bedöma huruvida kommunens styrdokument är tillräckliga för att nå målet.

Utvärdering av specifika insatser

Inspel till framtida satsningar

LONA

Utifrån naturvårdsplanens fokusområden samt beaktat de redan genomförda LONA-projekten (se nedan) kan följande inspel ges:

- Genomför satsningar för naturskydd – Kommunens naturvårdsplan prioriterar skydd och utveckling av befintlig natur, LONA-medel kan vara till hjälp i det arbetet. Skydd kan vara i olika former och behöver inte vara i form av reservat. Biotopskydd, naturvårdsavtal, skötselavtal eller annat kan också användas.
- Prioritera projekt i bebyggd miljö för att hitta vägar för att öka naturvärden – Dessa projekt kan vara av lite experimentell art och ska syfta till att öka naturvärden i eller kopplat till den bebyggda miljön.
- Inkludera markägare i projekt och uppmuntra till naturvårdsinriktad skötsel (avsätta medel?) – Projekt som inkluderar landsbygdens befolkning ligger i nära samklang med landskapskonventionen som ratificerades 2011. Projekt kan göras för att identifiera och stärka landskapens värden.
- Diversifiera inriktningen på projekt. När det gäller större naturvårdande insatser har våtmarker dominerat inom den analyserade perioden. För att bredda satsningarna och närma sig naturvårdsplanen skulle andra naturtyper/habitat beaktas framöver.

Klimatmiljonen

Utifrån klimatstrategins fokusområden samt beaktat de redan genomförda projekten inom ramen för klimatmiljonen (se nedan) kan följande inspel ges:

- Prioritera projekt som ökar möjligheterna till klimatsmart och transportsnål planering riktat mot planerare i den egna organisationen. Underlag, utbildning, forskningsprojekt är tre möjliga vägar framåt.
- Fortsatta projekt inom området energiproduktion bör fokuseras på att möjliggöra för fler, större eller mer innovationsdrivna energiproduktionsanläggningar, eller för planeringsunderlag för placering av förnybar produktion.
- Starta projekt med syfte att förtydliga kravspecifikationen vid upphandling.
- Det finns ett behov av att tydligare definiera vilken miljönytta av projekten bedöms vara. Det bör dessutom framgå av projektrapporten vilken effekt projektet bedöms ha efter att det avslutats.
- Allokera medel till de områdena där de gör mest nytta. Det kan till exempel anges tydligare hur mycket pengar som ska gå till projekt som maximerar klimatnytta (till exempel en andel till investeringar som identifierats som prioriterade) och hur mycket som kan användas till kampanjer och andra attitydförändringsprojekt.

Generella slutsatser – LONA och Klimatmiljonen

Både Klimatmiljonen och LONA möjliggör för verksamheterna att genomföra projekt och åtgärder, både utpekade i strategierna samt ”extrainsatser”. Båda projektyperna bedöms vara flitigt använda.

Åtgärder skulle kunna genomföras för att tydligare rikta insatserna mot de framtagna strategierna och dess fokusområden.

Klimatmiljonen är ett bra exempel på hur ytterligare stöd genom en pott med resurser kan möjliggöra och ytterligare öka satsningar inom prioriterade miljömålsområden. Detta kan med fördel anammas inom andra områden.

Genomgång LONA

Ansökta LONA-bidrag har tre fokusområden:

- Kunskapsinhämtning som underlag till naturvårdsinsatser eller som planeringsunderlag för kommunens fysiska planering (ca 2 miljoner kr)
- Naturvårdsåtgärder i våta marker eller dammar. Då särskilt anläggande eller restaurerande av dammar (1,8 miljoner kr).
- Information om Haninges natur, antingen specifika delar eller om kommunens natur som helhet.
- Ett planeringsunderlag som handlar om grönområden i närheten av förskolor har förts till en egen kategori eftersom det handlar specifikt om folkhälsa/naturpedagogik och inte enbart om grön infrastruktur.

De satsningar som gjorts täcker till viss del in de strategiska områdena som finns definierade i kommunens naturvårdsplan (Fysisk planering/Skydd av natur/Naturvård och skötsel/Kunskapsinsamling och kunskapsspridning/Friluftsliv och rekreation).

Saknas helt gör satsningar på skydd av natur samt praktiska projekt i fysisk planering. Exempel på projekt i fysisk planering skulle kunna vara utforskande kompensationsprojekt eller projekt som syftar till att skydda specifika områden utsatta för exploateringshot, eller att öka den biologiska mångfalden i bebyggd miljö. Likaså tycks fokus på naturvårdsprojekten ligga på våtmarker/dammar då LONA-medel inte söktes för naturvårdsprojekt för andra typer av värdefulla områden, exempelvis skogar eller ängsmarker. Den interna prioriteringen av vilka projektyper som anses vara viktiga har inte gjorts utan detta är enbart ett konstaterande. Detta är ingen värdering av projektens giltighet/vikt utan bara en jämförelse mot vad det står i naturvårdsplanen. LONA-bidragen är inte heller heltäckande för kommunens naturvårdsarbete utan anger särskilda satsningar. Minst lika viktigt är den löpande budgeten för exempelvis ekologisk kompetens i olika processer eller driftspengar för återkommande skötsel av naturmark.

Genomgång Klimatmiljonen

Kommunens klimatmiljon är tänkt att fungera som ”smörjmedel” för klimatarbetet. Genomgången av de genomförda projekten nedan utgår från Klimatstrategins utpekade fokusområden.

Transporter

Täcker in Mobility management relativt väl. Ca 500 (10%) tkr har använts till projekt som syftar till att minska transportarbetet, både inom kommunens verksamheter och hos medborgarna. 360 tkr använts till inköp av elcyklar och iordningställande av cykelutrymmen för att öka cyklandet i kommunens verksamheter. Inga projektmedel har använts för att förbättra infrastrukturen för förnybara drivmedel såsom utpekad i den strategiska inriktningen.

Energianvändningen i bebyggelsen

835 tkr har använts till projekt som på olika sätt försöker minska energianvändningen i kommunens verksamheter, alltså inte bara byggander. 200 tkr har gått till byte av lamparmaturer, 200 tkr till avläsningsutrustning i en ishall och knappt 300 tkr till grön IT och webbmötesutrustning. Summan få anses relativt låg sett till de eventuella vinsterna som kan göras vid energieffektivisering av särskilt byggnader. Det finns ett utpekad mål om att minska energianvändningen med 20 procent till 2020. Det skulle därför kunna bedömas som en del av det löpande arbetet att arbeta med energieffektivisering, bland annat för kommunens fastighetsbolag.

Energiproduktion

880 tkr har använts till investeringar i solcellsanläggningar, varav 230 tkr har gått till en kombinerad solcellsanläggning och laddningsstation för elcyklar (anläggningen är också kopplade till elnätet). Det går att fundera över om det är rimligt att klimatmiljonens pengar används för att delfinansiera solcellsanläggningar vid nybyggnation då den investeringen i sig är en lönsam investering sett ur anläggningens levnadslängd. Då ska anläggningen fungera som en tydlig inspirationskälla för andra liknande projekt i kommunen. Kanske är så fallet med de här anläggningarna. Fortsatta projekt kan förslagsvis fokusera på att möjliggöra för fler, större eller mer innovationsdrivna energiproduktionsanläggningar, för att öka insamlingen av matavfall (avfallsplanen - hör delvis ihop med klimatstrategin men nämns inte i den) eller för planeringsunderlag för placering av förnybar produktion.

Samhällsplanering, regional struktur och markanvändning

Enbart 35 tkr har använts inom detta strategiska område. Det gällde då att ta fram planeringsunderlag, i form av ett GIS-underlag, för klimatanpassning. Det finns en stor potential att använda pengar inom detta område. Hur projekt inom detta område skulle kunna formuleras måste utredas vidare, en idé skulle kunna vara att ingå i forskningsprojekt som syftar till att öka ambitioner för ett specifikt område eller för att ta in experter i delar av projekt för att öka den hållbara planeringskompetensen. Pengar kan också användas för att fortbilda planeringspersonal inom hållbar planering. Området har en central plats i omvandlingen av vårt samhälle mot ett med mindre bilåkande och här behövs insatser för att det ska gå fortare. Kanske kan klimatmiljonen bidra på något sätt.

Kunskapsbyggande och utvecklingsarbete

Detta strategiska området är det som det satsats mest pengar på. 600 tkr har använts i skolor för fortbildning av personal och för att lära elever mer om hållbar utveckling. 725 tkr har använts för kampanjer eller satsningar riktade mot medborgare. 500 tkr har använts för olika odlingsprojekt för allmänhet och förskolor. För den sistnämnda satsningen kan överensställningen med klimatstrategin något ifrågasättas, är det en satsning för biologisk mångfald eller hållbarhet i stort? 100 tkr har också använts till samarbete med forskningen, som är en stor del av strategin i klimatplanen, genom deltagande i Vinnovaprojekt om minskade transporter av mat, samt ökad matlust och hälsa hos de äldre, inom äldreården genom leverans av matkassar. Det finns en stor potential att delta i fler forskningsprojekt för att tydligare leva upp till klimatstrategins intentioner att delta i forskning. Det borde dessutom gälla fler områden än enbart klimat- och energiområdet.

Långsiktigt bärkraftig konsumtion av varor och tjänster

Inga pengar har riktats direkt till projekt inom området. Sett till skrivningar om krav vid upphandling som de formuleras i klimat- och energistrategin och i kommunens upphandlingspolicy kan det finnas behov av att förtydliga kravspecifikationen vid upphandling. Vilka mål ska uppnås och hur? Vilka utsläppskrav ska gälla vid upphandling av bilar? Hur reglerar vi klimat- och miljöpåverkan på entreprenader? Klimatmiljonpengar skulle kunna användas till detta inom respektive förvaltning, förutsatt att det inte redan gjorts inom ramen för förvaltningen.

Satsningar inom andra områden

Därutöver har 405 tkr använts till projekt av mer "symbolkaraktär". Klippning av gräs med häst i park och bikupor i parken. Dessa får anses hamna under en mer generell kategori inom klimatarbetet. Det är svårt att peka ut direkt målgrupp eller vilken effekt de syftar till att ha. Projekten ligger dessutom i gränslandet mellan klimat/energi och andra ämnesområden som biologisk mångfald.

Utvärdering upphandling

Inspel till framtida upphandlingar

- Tydliggör resurser och behov av miljökompetens vid upphandlingsförfarandet för att säkerställa miljökrav.
- Miljöbedömningen i kommunens upphandlingar ska alltid vara konkret uppföljningsbar. Det blir därför viktigt att ange precisa villkor för miljöarbetet. Upphandlingsmyndighetens skrivningar kan användas i större utsträckning. Detta till exempel för att undvika eventuella överklaganden av tagna beslut, men också för att kunna utvärdera miljöpåverkan på ett bra sätt.
- Förtydliga och säkerställ uppföljningen av respektive upphandling. Finns medel till uppföljning? Vem genomför? Hur går vi vidare om något i avtalet inte följs? Vem ansvarar för skrivningar rörande miljöuppföljning i avtalet?
- Pröva att i kommande upphandlingar formulera miljökrav som gäller oavsett vilket företag som vinner uppdraget, som i fallet med upphandlingen av Gatu- och VA-arbeten i Albyberg där Miljökrav i entreprenadens genomförande tagits fram. Detta kräver mer kunskap om vad den största miljöpåverkan är i uppdraget men också stor kunskap kring vilken hänsyn som bör tas. Här finns ett stort behov av att tillsätta medel för att möjliggöra den typen av kravspecifikationer.

Generella slutsatser – upphandling

Genomgången av upphandlingarna och ställda miljökrav pekar på att framför allt rutiner och resurser för uppföljning saknas. Detta försvåra möjligheten att höja kravnivå. Överlag skulle också Upphandlingsmyndighetens krav att kunna nyttjas flitigare, framförallt deras krav på avancerad och spjutspetsnivå.

Ett tydligare stöd för de upphandlande verksamheterna att ställa miljökrav skulle behövas.

Genomgång upphandling kemtekniska produkter

Upphandlingen för kemtekniska produkter, städredskap och papper- och plastprodukter innehåller en tydlig miljökomponent där de ingående leverantörernas miljöarbete har ett direkt utslag i utvärderingen.

Utvärderingen av leverantörernas miljöarbete är kvalitativ. Utvärderingen görs utifrån hur miljöarbetet är beskrivs av leverantören själv i underlaget. I denna utvärdering har inte leverantörernas beskrivningar av sitt miljöarbete erhållits varför denna bedömning får utgå ifrån beskrivningar av hur bedömning av miljöarbetet gått till. Anbudsgivaren uppmanades beskriva sitt arbete för att minska miljöpåverkan avseende utbildningsinsatser, inom egen organisation och mot kunder, och samarbetet med forskning ska också beskrivas. En samlad bedömning av anbudsgivarens beskrivning gjordes sedan av en referensgrupp bestående av upphandlare, städchefer och miljöansvarig. Bedömningen omsattes direkt i ett avdrag på det slutgiltiga priset. Den leverantör som vann upphandlingen var den

enda som fick full pott på sin beskrivning av det egna miljöarbetet. Dock hade det företaget vunnit upphandlingen även om de inte hade fått full pott på miljöarbetet. I detta fall var alltså inte företags miljöarbete utslagsgivande men det fanns en potential att det kunde blivit så givet det relativt stora möjliga miljöavdraget på upphandlingens jämförelsetal.

I remissversionen av Haninge kommuns kemikalieplan formuleras följande frågor som prioriterade vid upphandling av produkter:

- Har information om innehåll av farliga ämnen på EUs kandidatförteckning begärts in?
- Hur säkerställs de rekommenderade kemikaliekraven från upphandlingsmyndigheten?
- Vidtas sanktioner om uppföljningen visar att kemikaliekraven enligt avtalen inte uppfylls?

Säkerhetsdatablad och annan dokumentation som säkerställer miljökraven på kemisk-tekniska produkter skall tillhandahållas enligt förfrågningsunderlag och anbud vid beställning och leverans. Upphandlingen möjliggör för kommunen att begära in information om farliga ämnen. Det är dock oklart vem som tar emot säkerhetsinformationen och säkerställer att kemikalierna uppfyller de krav som ställts vid upphandling.

Vidare säkerställs de rekommenderade kemikaliekraven genom att ställa en rad skallkrav i upphandlingen. Miljökraven i dessa skallkrav är långtgående och i stort i linje med det som upphandlingsmyndigheten rekommenderar för nivå Bas.

Av underlagen går att utläsa att inga viten för att bryta mot beskrivet miljöarbete specificeras. Dock har kommunen rätt att häva avtalet om leverantören inte uppfyller kraven i förfrågningsunderlaget. Det är oklart vad det innebär att bryta mot definierat miljöarbete. Det är också oklart hur miljöarbetet och eventuella avsteg från skallkraven följs upp. Kvalitetskontroller kan göras enligt avtalet. Av underlagen för upphandlingen specificeras inte hur denna uppföljning ska göras.

Sammanfattningsvis kan konstateras att upphandlingen täcker in det som kemikalieplanen anger för upphandlingar. Tydliga skallkrav baserade på upphandlingsmyndigheten kompletteras med en bedömning av leverantörernas miljöarbete. Några saker att fundera på:

Hur uppföljningen av upphandlingen ska göras är inte tydligt definierat. Hur ska det gå till och vilka medel finns för uppföljningsarbete? Vem kontrollerar säkerhetsdatabladen? I vilket skede?

Den kvalitativa bedömningen av miljöarbetet kan upplevas som vagt definierad. Hur följs leverantörernas miljöarbete upp? Vilken betydelse har leverantörernas samarbete med forskning för den totala kemikaliebelastningen i företaget? Upphandlingen skulle vinna på att denna bedömning blir mer konkret uppföljningsbar. Detta också för att undvika eventuella överklaganden.

Förslag

- Avsätt medel för uppföljning av upphandlingen, det möjliggör för ytterligare kravställande.

- Använd Upphandlingsmyndighetens utökade krav på avancerad- och spjutspetsnivå inom vissa prioriterade områden.

Genomgång upphandling skolskjuts

Utvärderingen av skallkraven, utvärderingsmodellen och de kommersiella villkoren har listats för varje delsträcka i upphandlingen. Efter att ha analyserats om de godkänts i kvalificeringsfasen har de olika kriterierna bedömts. Under kvalificeringsfasen bedöms uppfyllande av skallkrav. Miljökrav som bedöms är förekomst av miljöledningssystem, dubbfria däck, kontroll av däcktryck, drivmedel och inköp av nya bilar, miljövänliga hydrauloljor, miljömärkta bilvårdsprodukter, tvätthall med olje- slamavskiljare samt att material i bilarna inte ska vara allergiframkallande. I bedömningssteget är det endast under ”Betyg på kriteriet personal” där miljökrav finns formulerat. I det fallet gäller det utbildning i sparsam körning. Avdrag i utvärderingen för miljökrav eller miljöarbete är alltså ytterst begränsat i denna upphandling. Övriga miljökrav är formulerade som skallkrav.

Många av skallkraven är formulerade som ”i möjligaste mån” och en tydlighet saknas i hur miljövänlighet ska bedömas. Kriterierna från upphandlingsmyndigheten har använts men inte formulerats precis likadant som myndigheten gjort. I flera fall är myndighetens skrivningar tydligare och mer uppföljningsbara. I frågan om drivmedel anges att leverantören alltid ska använda det drivmedel för respektive fordon som har minst miljöpåverkan. Likaså anges att vid nyanskaffning av fordon ska var bil som används för uppdraget uppfylla kraven för den miljöklass/euroklass som vid tillfället gäller som lagkrav för försäljning. Det saknas alltså skrivning om andel av förnybara bränslen i den befintliga flottan. Inte heller finns framåtsyftande krav på att nya fordon ska vara fossilfria. Något som kommunen anger att den ska arbeta för i sin egen organisation i kommunens klimat- och energistrategi, där fordon- och transporter är ett prioriterat område för energi- och klimatkrav vid upphandling. Upphandlingsenhetens kriterier ”Bas” innehåller möjliga krav på förnybara bränslen men de har inte använts i denna upphandling. Inte heller har kriterier om informationskrav för minskad klimatpåverkan (årlig statistik över klimatpåverkan från transporterna) lyfts in som ett villkor för tjänsten.

Förslag

- Bestäm en nivå på förnybara bränslen, både för befintliga och nya bilar.
- Ange mer precisa villkor för miljöarbetet. Upphandlingsmyndighetens skrivningar bör användas i större utsträckning.
- Använd miljökrav som en del av betygsättningen av anbuden.
- Begär in klimatstatistik.
- Formulera krav på verksamhetsmål om fossilfritt.

Genomgång upphandling gatu- och VA- arbeten Albyberg

I kommunens kemikalieplan och klimat- och energistrategi pekas fokusområden som är viktiga vid upphandling ut. I utvärderingen har vi använt Upphandlingsmyndighetens krav för utförandeentreprenader (bygg- och fastighet), krav för tunga fordon, krav för lätta lastbilar, krav för drivmedel (Fordon och transporter).

I förfrågningsunderlaget regleras de olika miljökraven för upphandlingen av dokumentet Miljökrav för entreprenadens genomförande (MEG), framtaget av ÅF. Utvärdering av förfrågningsunderlag för Gatu- och VA-arbeten i Albyberg fokuserar dessutom på hur dokumentet Miljökrav för entreprenadens genomförande stämmer överens med Upphandlingsmyndighetens krav. MEG-kraven har jämförts med Trafikverkets dokument ”Gemensamma miljökrav för entreprenader” (2012) som Upphandlingsmyndigheten hänvisar till när det gäller kravställande vid väg- och anläggningsentreprenader.

Utvärderingsmodell av inkomna offerter baseras på en lägsta prismodell. Miljöcertifiering av entreprenörer anges som ett skallkrav i förfrågningsunderlaget och baseras på BF9K eller ISO 14001, eller likvärdigt. I skallkraven ingår också frågan om företaget är EMAS-registrerat. Det är otydligt om denna registrering är avgörande för uppdraget (ja/nej svar) eller om det kommer vägas till företagets fördel eller inte har någon utslagsfunktion. Eftersom utvärderingsmodellen endast baseras på längsta pris modell bedöms inte EMAS-registrering ha någon verkan.

MEG är framtagen för att miljöpåverkan från de utförda arbetena ska minska. Skallkraven enligt MEG dokumentet är minimikrav, ytterligare krav kan tillkomma. Skallkrav appliceras på samtliga underentreprenörer. Undantaget till skallkrav finns, dock ej för kemiska produkter, ”om miljönyttan av en strikt tillämpning av kraven inte står i rimlig proportion till de kostnader detta medför”, hur denna proportion värderas finns dock inte utpekad i dokumentet.

Dokumentet följer i stort sett kraven som finns utpekade i Trafikverkets Gemensamma miljökrav för entreprenader och alla krav finns tydligt listade, samt ansvariga för olika dokument och rapporter finns tydligt utpekad.

Förslag

- Avsätt medel för uppföljning av upphandling.
- Utse ansvarig för miljöuppföljning av MEG i den kommunala organisationen.
- Avsätt medel för att följa upp resultatet av ställda miljökrav.

Metod och bedömningsgrund

Jämförande analys

Syftet med den jämförande analysen av kommunens styrdokument i relation till miljö kvalitetsmålen har varit att utvärdera om riktlinjerna i styrdokument är *tillräckliga* för att nå de nationella miljö kvalitetsmålen.

För att bedöma tillräckligheten i styrdokumentet har en metod utarbetats baserad på två bedömningssteg där steg 1 fokuserar på styrdokumentets riktlinjer i relation till miljömålen och steg 2 fokuserar på styrdokumentets förutsättningar för genomförande.

Steg 1

Det första steget har utgjorts av styrdokumentets relation till miljömålen. Den centrala frågan i bedömningsgrunden är hur styrdokumentet överensstämmer med miljömålen.

För att bedöma detta har Ekologigruppen utgått från de regionala strategiernas åtgärdsområden och föreslagna åtgärder för att se om och på vilket sätt samma områden är utpekade i styrdokumentet.

Utvärderingen har gjorts mot följande miljömål:

- Ett rikt växt och djurliv
- En giftfri miljö
- Ingen övergödning
- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- God bebyggd miljö
- Hav i balans och en levande kust och skärgård
- Levande skogar

Varje styrdokument har utvärderats utifrån de relevanta åtgärderna utpekade i strategierna till de regionala målen och preciseringar för prioriterade miljömål. Bedömningen för varje enskilt dokument har skett utifrån nedan presenterade bedömningsgrund för att se hur måluppfyllelsen ser ut för varje miljömåls åtgärdsområde.

Bedömningsgrund - styrdokumentens riktlinjer mot miljömålen	
<i>Åtgärdsområden är bearbetade utifrån kommunens förutsättningar</i>	
	Bedömningsgrund
Helt	<ul style="list-style-type: none">• Riktlinjernas mål, åtgärdsområden och förslag till strategier speglar miljömålen OCH• Är politiskt antagna OCH• Samtliga relevanta åtgärdsområden från de regionala strategierna är utpekade OCH• Formuleringarna är tydliga och skarpa. (precisering)
Hög grad	<ul style="list-style-type: none">• Riktlinjernas mål, åtgärdsområden och förslag till strategier speglar i hög grad överens med miljömålen OCH• Är politiskt antagna OCH• Merparten (75%) av de relevanta åtgärderna är utpekade OCH

	<ul style="list-style-type: none"> • Formuleringarna är tydliga och skarpa.
Delvis	<ul style="list-style-type: none"> • Riktlinjernas mål, åtgärdsområden och förslag till strategier speglar delvis miljömålen OCH • Merparten av de relevanta åtgärderna är utpekade. • Formuleringarna är otydliga.
Lite	<ul style="list-style-type: none"> • Riktlinjernas mål, åtgärdsområden och förslag till strategier speglar till liten del miljömålen ELLER • En viss del av de relevanta åtgärderna är utpekade OCH • Formuleringarna är otydliga.
Inte alls	<ul style="list-style-type: none"> • Riktlinjernas mål, åtgärdsområden och förslag till strategier stämmer inte överens med miljömålen.
-	<ul style="list-style-type: none"> • Miljömålet eller åtgärdsområde är ej relevant för styrdokumentet

Steg 2

Del två handlar om att försöka ringa in styrdokumentens förutsättningar för genomförande, själva styrningen mot miljömålen. Utvärderingen görs utifrån styrdokumentens *förutsättningar* att styra mot miljömålen, ingen bedömning kommer att göras om det faktiska utfallet. Vi har ringat in frågor gällande process, uppföljning, ansvar och budget som centrala.

Resultatet för varje enskilt dokument presenteras i en tabell. En sammanfattande tabell redovisar samtliga styrdokuments överensstämmelse med miljömålen (se Bilaga 1). Bedömningen av styrdokumentens överensstämmelsegrad sammanfattas för varje miljömåls respektive åtgärdsområde. Skalan som används är helt, hög grad, delvis, lite, inte alls.

Tabellen är utformad så att samtliga miljömål samt åtgärdsområden utpekade i strategierna finns med. De miljömål och åtgärdsområden som inte är relevanta för styrdokumentet är inte ifyllda med färg utan ses som vita. Bedömningen har gjorts i relation till om de prioriterade åtgärdsområdena finns med i styrdokumentet och om de har bedömts ha en tydlig styrning.

För några miljömål har inte frågor preciserats under respektive miljömål på grund av att dessa inte finns formulerade i de regionala strategierna. För dessa har frågorna tagits fram utifrån de nationella preciseringarna som har sammanfattas till de åtgärdsområden som finns presenterade i tabellen på nästa sida.

Bedömningsgrund - ansvar (mandat och budget)	
Poäng	Bedömningsgrund
Helt	<p>Samtliga bedömningsgrunder är uppfyllda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ansvarig för verkställande och implementering av riktlinjer/åtgärdsområden är tydligt utpekad. • <i>Ansvarig funktion har befogenheter och resurser att genomföra riktlinjerna. (Utanför uppdraget)</i> • Riktlinjer alternativt åtgärdsområden är formulerade så att de är användbara i verkställandet. • Rutiner finns för implementering av riktlinjer som är användbara för respektive funktion.
Delvis	<p>Någon av en eller två av bedömningsgrunderna är uppfyllda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ansvarig för verkställande och implementering av riktlinjer/åtgärdsområden är tydligt utpekad. • <i>Ansvarig funktion har befogenheter och resurser att genomföra riktlinjerna. (Utanför uppdraget)</i> • Riktlinjer alternativt åtgärdsområden är formulerade så att de är användbara i verkställandet. • Rutiner finns för implementering av riktlinjer som är användbara för respektive funktion.
Saknas	Det saknas riktlinjer, rutiner, metoder för ansvar för genomförandet.

Bedömningsgrund - förutsättningar för genomförande och uppföljning	
Poäng	Bedömningsgrund
Helt	<p>Samtliga bedömningsgrunder är uppfyllda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det är tydligt i vilken process, vid tidpunkt eller sammanhang riktlinjerna ska tillämpas. • Uppföljningen av riktlinjerna pekas ut. • Rutiner samt metod för uppföljning är framtagen. • Det finns en tydlig definition av hur riktlinjerna bedöms uppfyllda.
Delvis	<p>Någon av en eller två av bedömningsgrunderna är uppfyllda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det är tydligt i vilken process, vid tidpunkt eller sammanhang riktlinjerna ska tillämpas. • Uppföljningen av riktlinjerna pekas ut. • Rutiner samt metod för uppföljning är framtagen. • Det finns en tydlig definition av hur riktlinjerna bedöms uppfyllda.
Saknas	Det saknas riktlinjer, rutiner, metoder för uppföljning.

Utvärdering specifika insatser

LONA och Klimatmiljonen

Det första steget i arbetet med utvärderingen av insatserna avser att se hur de olika insatserna/projekten kopplar till de prioriterade miljö kvalitetsmålen. Vid analysen har vi utgått från de ovan beskrivna bedömningsgrunderna. I detta skede grupperades insatserna för att se om det finns en överrepresentation av vissa miljömål. Insatserna bedöms också för att se om strategiska åtgärdsområden kopplar till de utpekade i strategierna framtagna för respektive miljömål för Stockholms län. Analysen kretsar kring att utvärdera om viktiga strategiska åtgärder saknas, men också ifall vissa åtgärder är överrepresenterade.

Utvärdering upphandling

För att bedöma de tre utvalda upphandlingarna har utgångspunkten varit den tidigare gjorda bedömningen på hur väl Riktlinjerna för upphandling relaterar till de prioriterade miljömålen samt de interna styrdokument, framför allt kemikalieplanen och klimat- och energistrategin. De regionala strategierna för Giftfri miljö, Klimat och energi samt Upphandlingsmyndighetens vägledning har till grund för bedömningen. Utvärderingen syftar till att bedöma utifrån lokala och regionala målsättningar om tillräckliga klimat- och miljökrav har ställts så att upphandlingen bidrar till att uppfylla strategier och mål inom klimat- och miljö.

Osäkerhet i bedömningarna

Jämförelse och bedömningen av de kommunala styrdokumenterna har skett enligt den ovan beskrivna metoden, som har utvecklats med syftet att tillämpa en fast och tydlig process samt åstadkomma trovärdiga resultat av en komplex analys.

Trots att analysen av styrdokumenterna har skett på ett noggrant sätt kvarstår osäkerhet i bedömningarna framför allt kopplat till:

- Olika struktur och olika benämningar i styrdokumenterna - såsom mål, strategi, fokusområde, åtgärdsområde, mm - vilket gör de svåra att jämföra.
- Olika nivåer på olika dokument, från övergripande till mer detaljerade planer.
- Åtgärdsområden inte alltid utpekats tydligt i alla dokument, t.ex. i ÖP:s planeringsinriktningar.

Flera av kommunens möjligheter till styrning samt styrande dokument har inte utvärderats. Till exempel:

- Riktlinjer och åtgärder i ÖP
- Åtgärdsprogram kopplade till de olika strategierna
- Koppling mellan budget och åtgärdsområden/åtgärdsplaner
- Avfallsplan
- Tillsynsplan

Referenser

Tryckta källor

Kari Örtengren (2015) En vägledning till resultatstyrd projektplanering med hjälp av LFA-metoden (The Logical Framework Approach), SIDA.

Länsstyrelsen i Stockholms län (2012), Åtgärdsprogrammet för kvävedioxid och partiklar i Stockholms län, rapport 2012:34.

Länsstyrelsen Stockholm (2013), Klimat och energistrategi för Stockholms län, rapport 2013:8

Länsstyrelsen Stockholm (2015), Strategi för miljömålet Ett rikt växt- och djurlivet i Stockholms län, rapport 2015:19.

Länsstyrelsen Stockholm (2015), Strategi för miljömålet Ingen övergödning i Stockholms län, rapport 2015:20.

Länsstyrelsen Stockholm (2015), Strategi för miljömålet Giffri miljö i Stockholms län, rapport 2015:21.

Länsstyrelsen Stockholm (2013), Klimat- och energistrategi för Stockholms län, rapport 2013:8.

Länsstyrelsen Stockholm (2012), Åtgärdsprogram för kväveoxid och partiklar i Stockholms län, rapport 2012:34.

Kommunala planer

Kemikalieplan för Haninge kommun. Remissversion.

Klimat- och energistrategi. Antagen 20140210.

Naturvårdsplan för Haninge kommun. Antagen 20150824.

Riktlinjer för upphandling. Antagen 20140512.

Vattenplan för Haninge kommun. Antagen 20121015.

VA-plan för Haninge kommun. Granskningshandling 20151109.

Överskilsplan 2030. Granskningshandling 20160307.

Digitala källor

PBL Kunskapsbanken – en handbok om plan- och bygglagen (boverket.se)

Den svenska miljöportalen (miljömål.se)

Möten och avstämningar

Samråd bedömningsgrund med projektgrupp, 20160622.

Arbetsmöte med utökad projektgrupp, 2016081.

Avstämningsmöte med projektledare, 20160823.

Bilaga 1. Sammanfattande bedömning av styrdokumententens riktlinjer i relation till miljömålen							
Värde	ÖP	Naturvårdsplan	Klimat- och energistrategi	Vattenplan	VA-plan	Kemikalieplan	Upphandling
Bedömning riktlinjer mot miljömål							
ETT RIKT VÄXT OCH DJURLIV							
Grön infrastruktur och markens historia	Varken värdekärnor eller spridningsvägar tas i hänsyn i mål och planeringsriktningar. I ÖP pekas bara ut att "Den biologiska mångfalden och kvalitén på våra vatten och sjöar är god".	Värdekärnor och landskapsamband värnas (dock lite oklart hur/i vilken omfattning/vilka). + Kommunen ska verka för områdesskydd. - Skötsel som verktyg för att bevara och stärka värden utanför skyddade områden vagt formulerat		Arbete med områdesskydd prioriteras. Åtgärder + Inventera lämpliga platser för inrättandet av marina reservat. + Undersök förutsättningar för skapandet av fler fiskeskyddsområden. - Värdekärnor och spridningsvägar pekas inte ut. - Ingen prioritering av olika områden för utredning av skydd görs.			
Ekosystemtjänster	inga strategier eller åtgärder utpekas i ÖP:s mål och planeringsriktningar	Nämns i de övergripande målen men Ekstj som verktyg för klimatanpassning diskuteras ej, grönytefaktor används ej, riktlinjer för planering saknas.		Gröna tekniska lösningar gynnas. Åtgärder + Skapa samverkan/projekt med högskola om utvärdering av effekter av olika LOD. + Inventera de fastigheter som Tornberget äger och förvaltar avseende möjlighet att anlägga gröna tak/LOD. - Ett tydlig ekosystemtjänstperspektiv är inte formulerat.	Gröna tekniska lösningar lyfts. + "Anläggningar för dagvatten utformas så att de berikar bebyggelsemiljön och gynnar den biologiska mångfalden." - Ett tydlig ekosystemtjänstperspektiv är inte formulerat.		
Landskap och jordbruk	"Vi har kvar vårt öppna landskap och den värdefulla jordbruksmarken". Målkonflikter berörs inte.	+ Ångar och betesmarker i reservat ska skötas enligt skötselplaner, oklart läge för marker utanför reservat. - Närboendes engagemang i skötsel pekas inte särskilt ut i planen					Upphandlingen uppmuntras delas upp i mindre anbudsområden och ex geografiskt för att underlätta för fler och mindre aktörer vilket kan underlätta för lokala livsmedelsproducenter.
Skogar och skogsbruk	Målkonflikter mellan skog och annan markanvändning tas inte i hänsyn i mål och planeringsriktningar.	Kommunen har en skogsvårdspolicy där rekreation och biologisk mångfald pekas ut. - Rekreation kan dock anses ha lite företräde framför biol mångfald i policyn.					
Vatten, övergödning och skadliga ämnen	Bebyggelse ska huvudsakligen ske nära befintlig infrastruktur, men ingen tydlig koppling görs till VA.	Skydds zoner mot vatten tas ej upp, vandringshinder, ej heller restaurering av våtmarker och sjöar.		Planer på att restaurera sjöar och vattendrag finns. Åtgärd + Kartlägg och avlägsna vandringshinder för fisk i åar och vattendrag. - Hänsyn vid avverkning vid vatten pekas inte ut.	Dagvattenstrategin stödjer att dagvatten tas omhand så nära källan som möjligt. + Förorenat dagvatten hanteras med lokala åtgärder. + Anläggningar utformas så att de berikas bebyggelsemiljö och gynnar den biologiska mångfalden. - Lokalisering av bebyggelse på landsbygden till befintliga samhällen med utbyggda avloppssystem prioriteras inte.		

Värde	ÖP	Naturvårdsplan	Klimat- och energistrategi	Vattenplan	VA-plan	Kemikalieplan	Upphandling
Natur för folkhälsa och friluftsliv	"Tillgängligheten till natur, parker och vatten är god.". Otydligt kring grönstråk och barns tillgång till grönstruktur.	Information om och skyltning av natur pekas ut. - Tätortsnära skogar pekas inte ut som särskilt viktiga att bevara. - Grönområden vid skolor/förskolor samt naturpedagogik pekas inte särskilt ut. - Frivilliga skötselavtal och rådgivning för skötsel av bostadsnära natur nämns inte. - Uppföljning av besöksantal och vanor nämns inte. - Utveckling av lokala upplevelse och grönstråk för att binda samman stråk nämns inte.		Vattenområden förvaltas till viss del med hänsyn till mellankommunala stråk. Åtgärd + Identifiering av åtgärder för Kagghamraån och Muskån bör ske i samarbete med angränsande kommuner. + Områden tillgängliggörs och sköts för friluftsliv. Åtgärd 1. Skapa fler målpunkter kring vatten. 2. Vandringsleder mellan sjöar ska kartläggas och förbättras. - Ingen strategi för skydd av vattenområden värdefulla för rekreation finns. - Inga besöksräkningar genomförs.			
EN GIFTFRI MILJÖ							
Ökad kunskap och information						Behovet av inventering av kemikalieanvändningen pekas ut inom vissa prioriterade verksamheter (förskola), ersättning och utfasning likaså. - Behovet av inventering för att leva upp till målet pekas ut, ej som åtgärd utan som konsekvens, vilket ger en svag styrning. Stora verksamhetsgrupper saknas.	
Intensifierad tillsyn						Intensifierad tillsyn finns inte utpekad i Kemikalieplanen.	
Kemikaliekraav i offentlig upphandling						Kemikaliekraav finns formulerade (hänvisade) för offentlig upphandling. + Upphandlande enhet ska använda sig av Upphandlingsmyndighetens rekommenderade kemikaliekraav som bygger på försiktighets- och substitutionsprincipen. - Oklart hur rutiner ser ut för att följa upp kraaven, ev i bilaga 3.	Kemikalieområdet lyfts som ett strategiskt område för miljöanpassad upphandling men inga tydligare krav ställs.
Sanera förorenade områden	Förorenade områden och sanering berörs inte.					Sanering av förorenade områden finns inte utpekad i Kemikalieplanen.	

Värde	ÖP	Naturvårdsplan	Klimat- och energistrategi	Vattenplan	VA-plan	Kemikalieplan	Upphandling
Mindre farliga ämnen i bygg och anläggningsarbete						Bygg och anläggning är ett prioriterat område för att minska kemikalieanvändningen inom. + Säkerställa att material och kemiska produkter som används vid ny och ombyggnad, underhåll och anläggningsarbeten följer högsta tillämpbara kravstandard vad gäller frånvaro av oönskade ämnesegenskaper. + Upphandlande enhet ska använda sig av Upphandlingsmyndighetens rekommenderade kemikaliekrav, sådana finns för bygg och fastighet samt för anläggnings- och entreprenadtjänster. - Otydlighet vilken av kravnivåerna som ska användas från Upphandlingsmyndigheten (bas, avancerad eller spjutspets).	Byggsektorn nämns inte specifikt när det gäller upphandling.
Renare vatten och avlopp	"Den biologiska mångfalden och kvalitén på våra vatten och sjöar är god." Som riktlinje: Viktiga vattenresurser ges ett långsiktigt skydd genom uppdatering av befintliga områden samt upprättade av ny vattenskyddsområden med föreskrifter som beaktas i planeringen.				+ Rening av dagvatten sker enligt LOD. + Riktlinjer och rutiner för att lyfta dagvattenfrågan tidigt i planeringen finns utpekade. + Fors är REVAQ-cert. + Skydd av vattentäkter pekas ut. - Uppströmsarbete pekas inte ut som prioriterat. - Ingen målsättning om att öka reningsgraden i kommunens reningsverk finns.	Hänvisar till VA-plan.	Inga specifika krav
Förbättrad avfallshantering						Ingår inte i planen (Avfallsplan)	
Starkt miljögiftsansvar						Miljöövervakning nämns. Hänvisas till länssamarbete men nämner inte att det bör stärkas.	

Värde	ÖP	Naturvårdsplan	Klimat- och energistrategi	Vattenplan	VA-plan	Kemikalieplan	Upphandling
INGEN ÖVERGÖDNING							
Samhällsplanering, regionala strukturer och markanvändning	Ingen planeringsinriktning kopplat till strandskydd.	Nya och bevarande av naturliga strandzoner pekas inte ut. - Anpassande av skogsbruksmetoder och bevarande av skyddszoner mot vattendrag vid avverkning pekas inte ut (görs det i skogsvårdspolicyn?)	Komposterings och röttningsanläggningar pekas inte särskilt ut.	Inget bevarande eller tillskapande av naturliga strandzoner. - Inga skyddszoner mot vatten vis avverkning. - Ingen anpassning av bruksmetoder vid vatten.	Rening av dagvatten sker enligt LOD. + Riktlinjer och rutiner för att lyfta dagvattenfrågan tidigt i planeringen finns utpekad. + Fors är REVAQ-cert. + Omhändertagandet av latrin ska optimeras. + Anläggandet av kompost eller rötanläggningar pekas ut. + Samlokalisering av VA-anläggningar pekas ut. - Ingen målsättning om att öka reningsgraden i reningsverken. - plan för att se över läckage i ledningsnäten är vag. - Ingen plan för att minska bräddningarna i reningsverken finns utpekad.		
Långsiktig bärkraftig konsumtion av varor och tjänster	Ingen planeringsinriktning kopplat till lokal odling dock finns inriktning om levande lokal handel och tillvaratagande av Haninges potential inom areella näringar.		SE "BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN"				Upphandlingen uppmuntras delas upp i mindre anbudsområden och ex geografiskt för att underlätta för fler och mindre aktörer vilket kan underlätta för lokala livsmedelsproducenter.
Transporter och resande	"1. Kollektivtrafiken är tät och i tätorterna är det lätt att gå och cykla; 2. Bebyggelseutvecklingen sker i huvudsak nära befintlig infrastruktur och skapar underlag för samhällsservice, handel och kollektivtrafik; 3. Det finns hållbara trafiklösningar i alla kommunalar." Dock relativt svaga formuleringar.		Strategisk inriktning att öka andelen resor med kollektivtrafik och cykel. + Mobility management utpekad som ett prioriterat verktyg rörande mobilitetsfrågor.				

Värde	ÖP	Naturvårdsplan	Klimat- och energistrategi	Vattenplan	VA-plan	Kemikalieplan	Upphandling
BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN			Mål minska 40 % till 2020, 2050 inga utsläpp.				
Transporter och resande	Olika åtgärder pekas ut för att öka täthet runt befintligt infrastruktur och skapa underlag för kollektivtrafiken. Närheten till bl.a. arbetsplatser, service, utbildning i stadskärnan pekas ut som planeringsinriktning. Integration av olika funktioner och kommundelar pekas också ut för att undvika barriärer inom kommunen. Planeringsinriktningar är inte tydligt formulerade och minskning av bilresor och transporter pekas inte ut i planeringsinriktningarna. Hela-resan-perspektivet nämns inte.		Strategisk inriktning att öka andelen resor med kollektivtrafik och cykel. + Behov för kollektiv-, gång- och cykeltrafik prioriteras normalt (?) före bilen.				
Energianvändning i bebyggelse	1. Användningen av förnyelsebar energi är hög i kommunen; 2. Planering och byggandet är hållbart både vad avser områden, material, tekniska lösningar och produktion. Energieffektivitet berörs inte.		Mål minska uppvärmning av byggnader med 20% till 2020. + Kontinuerligt arbeta med energieffektivisering av det befintliga byggnadsbeståndet samt ställa höga krav vid nyproduktion (- Dock inga energikrav för nya byggnader formulerade). + Entreprenörer stimuleras delvis genom att påvisa kommunens viljeriktning och mål inom klimatområdet vid exploateringsavtal. + Enskilda medborgare och företag erbjuds energirådgivning				Upphandlingspolicyn innehåller ingen direkt hänvisning till klimat- och energistrategins krav, men tar upp kommunens egna mål som en viktig styrande faktor. Energikrävande utrustning lyfts som ett strategiskt område för miljöanpassad upphandling. Både innovation och livscykelperspektivet lyfts i upphandlingspolicyn, dock är styrningen vag.
Energiproduktion - nya och gamla system			"Produktionen av förnybar energi ska öka kontinuerligt". Samtal ska föras med producenter/distributörer för att öka andelen fjärrvärme (främst nyproduktion men till viss del även befintliga). Nya lösningar för produktion på kommunens byggnader samt peka ut potential för produktion i kommunen. Verka för att biogasproduktion från matavfall ökar.				

Värde	ÖP	Naturvårdsplan	Klimat- och energistrategi	Vattenplan	VA-plan	Kemikalieplan	Upphandling
Samhällsplanering, regionala strukturer och markanvändning	"Bebyggelseutvecklingen sker i huvudsak nära befintlig infrastruktur, och skapar underlag för samhällsservice, handel och kollektivtrafik". Externa handelsområden nämns inte i planeringsriktningar och det finns inte specifika åtgärder för att minska trafiken till handelsområden/öka kollektivtrafikförsörjningen.		En energieffektiv samhällsplanering, struktur och markanvändning en avgörande faktor och ska understödja och positivt förstärka medborgarnas val. + För att främja en hållbar livsstil ska bebyggelsen i Haninge hållas samman. + Krav på anpassning av tillkommande bebyggelse som riskerar att påverkas negativt av framtida klimatförändringar		Avloppsrening genom kretsloppsbaseade lösningar uppmuntras delvis. VA-policy: Kommunen ska eftersträva återföring av växtnäringsämnen o avloppet till produktiv mark, såväl i småskalig som storskalig avloppshantering, i samverkan med berörda aktörer. Ambitionsnivå och lämpliga metoder för att uppnå detta ska belysas i VA-planen. - Otydlig och svag styrning.		
Långsiktig bärkraftig konsumtion av varor och tjänster			Offentlig upphandling pekas ut som ett viktigt verktyg för att främja en hållbar utveckling. Kommunen tillhandahåller också energirådgivning och använder sig av "Miljöverkstan" som har som uppdrag att främja hållbar utveckling i kommunen.				Både innovation och livscykelperspektivet lyfts i upphandlingspolicyen, dock är styrningen vag.
Kunskapsuppbyggnad och utvecklingsarbete			Haninge kommun ska aktivt samarbeta med akademien för att ta del av och sprida ny kunskap.				
FRISK LUFT							
Utsläpp från motortrafik	Det saknas inriktning om effektiva godstransporter, parkeringsåtgärder, mobility mangement och trafikregleringar där gång- och cykel prioriteras framför biltrafik. Däremot finns tydliga skrivningar om en sammanhållen bebyggelse med god kollektivtrafikförsörjning och där det är lätt att gå och cykla. I riktlinjer finns skrivningar om att minska biltrafiken.		Ny bebyggelse ska uppföras kring befintlig kollektivtrafik. + En ambition av att flytta över godstrafik från väg till järnväg yttras. + Mobility management anges som verktyg för att minska utsläpp från motortrafiken				
Informationsinsatser			Pekas inte särskilt ut för miljömålet				
Upphandling			Miljö- och utsläpps krav ska ställas vid upphandling av fordon. Oklart i vilken utsträckning miljökrav ställs på upphandling av varustransporter och distribution samt entreprenader.				Exempel på strategiska områden för miljö-anpassad upphandling är upphandlingar som innefattar transporter. Svag styrning.

Värde	ÖP	Naturvårdsplan	Klimat- och energistrategi	Vattenplan	VA-plan	Kemikalieplan	Upphandling
GOD BEBYGGD MILJÖ							
Hållbara samhällsplanering och bebyggelsestruktur samt god vardagsmiljö	Många av planeringsinriktningarna ger exempel på en hållbar samhällsplanering med god vardagsmiljö. Sambandet mellan kommunens olika tätorter pekas inte tydligt ut.		Energieffektiv samhällsplanering anges som central. Främst är det förtätning som anges som verktyg för denna effektivitet. + Entreprenörer stimuleras delvis genom att påvisa kommunens viljeriktning och mål inom klimatområdet vid större exploateringsprojekt.				
Infrastruktur samt kollektivtrafik, gång och cykel	"Kollektivtrafiken är tät och i tätorterna är det lätt att gå och cykla. Bostäder och arbetsplatser är integrerade och det finns inga barriärer mellan verksamhetsområden, bostadsområden och kommundelar". Det finns ingen skrivning om hur infrastrukturen tar hänsyn till natur- och kulturmiljöer. Oklart kring kommunikationerna till skärgården. Oklart om kollektivtrafiksystemet är energieffektivt och miljöanpassat.		SE BEGRÄNSAD MILJÖPÅVERKAN OVAN. - Dock oklart hur infrastruktur för energisystem, transport, avfall och vatten integreras i planeringen. Och hur den tar hänsyn till natur- och kulturmiljö.				
Natur och grönområden samt kulturvärden i bebyggd miljö	"Tillgängligheten till natur, parker och vatten är god; 2. Vi har kvar vårt öppna landskap och den värdefulla jordbruksmarken; 3. Våra unika kulturmiljöer är välbevarade och utvecklade som populära besöksmål."	Naturvårdskompetens ska finnas med i planprocessen. - Riktlinjer för natur i bebyggd/planering miljö saknas (kvalité, avstånd, storlek, tillgänglighet). - Bevarande av värdefulla landskap/landskapsbild nämns inte.		- Skydd av vattenområden för rekreation angränsande tätorter och bebyggelse prioriteras inte.			
Hushållning med energi och naturresurser, avfallshantering samt hälsa och säkerhet	"1. Användningen av förnyelsebar energi är hög i kommunen; 2. Planering och byggandet är hållbart både vad avser områden, material, tekniska lösningar och produktion." Det saknas inriktning kring människors hälsa och säkerhet.		SE BEGRÄNSAD MILJÖPÅVERKAN OVAN.			Strategi/riktlinje pekas ut för att skydda människor från skadliga ämnen. + Tre verksamheter har prioriterats gällande kemikalieanvändning: Förskola, skola och fitids, Upphandling och Bygg och anläggning. + För vart och ett av områdena har en vägledning tagits fram med konkreta åtgärdsförslag som leder till minskad risk för exponering. + Barn och ungdomar är särskilt viktiga grupper att skydda från skadliga ämnen.	Exempel på strategiska områden för miljö-anpassad upphandling är kemikalieintensiva produkter. Ingen övrig styrning mot hälsa och säkerhet.

Värde	ÖP	Naturvårdsplan	Klimat- och energistrategi	Vattenplan	VA-plan	Kemikalieplan	Upphandling
HAV I BALANS OCH EN LEVANDE KUST OCH SKÅRGÅRD							
Ekosystemtjänster	Inriktningarna innehåller inga preciseringar men områden för ekosystemtjänster finns utpekade i kartmaterial i ÖP. Kartmaterial på sid 93 pekar ut riksintresseområden för yrkesfiske, skyddsvärda grundvattenförekomster och vattenskyddsområden.			- Områden viktiga för ekosystemtjänster är inte utpekade. - Rutiner för arbete, inventering och kartläggning finns inte. - Intressekonflikter mellan olika typer av ekosystemtjänster finns inte utpekade.			
Blå infrastruktur				Arbete med spridningsvägar finns utpekade. + Åtgärd 1. Kartlägg och avlägsna vandringshinder för fisk i åar och vattendrag. 2. för vissa av avrinningsområden finns ex åar utpekade som ska åtgärdas. - Ingen prioritering var detta år av särskild vikt varken områden eller arter. - Hur spridningsvägar ska hanteras i planeringen finns inte utpekade.			
MKN	Kulturmiljöer nämns i strategierna och finns redovisade i kartmaterial (inkl de som återfinns i kust och skärgård). Kulturmiljöer av kommunalt intresse finns redovisade i karta på sid 68. De är dock inte specifikt kopplade till skärgården.			Fokusområde för att nå MKN finns utpekade i planen. + Mål: Haninge kommuns alla vattenförekomster ska uppnå god kemisk och ekologisk status senast 2021.2. + Strategi - 1. Tillväxt och expansion sker på ett sådant sätt att vattenkvaliteten samtidigt förbättras 2. Vattenrelaterade frågor beaktas från start i kommunens planeringsarbete 3. De i åtgärdsplanen (Bilaga 2) utpekade nämnderna och bolagen säkerställer att de åtgärdsplanens åtgärder genomförs i god tid före 2021 4. Aktörer andra än Haninge kommun och med större påverkan på vattenkvaliteten i Haninge kommun uppmärksammas på vikten att vidta åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten. + Åtgärder finns utpekade (ej bedömt om dessa är tillräckliga för att nå MKN för respektive vattenförekomst).	Dagvattenstrategi 1.Mål: Förörening av dagvatten förhindras genom att begränsa antalet föroreningskällor. Förorenat dagvatten hanteras med lokala åtgärder. Efterföljande dagvattensystem utformas så att ytterligare föroreningar avskiljs under vattnets väg till recipient. Strategi: Utsläpp av dagvatten till recipient får inte motverka att god vattenstatus uppnås i recipienten. - Inga specifika åtgärder/åtgärdsområden finns utpekade.		

Värde	ÖP	Naturvårdsplan	Klimat- och energistrategi	Vattenplan	VA-plan	Kemikalieplan	Upphandling
Bevarande av natur- och kulturmiljöer	Inga specifika kopplingar till friluftsliv för skärgården.	Se Natur för folkhälsa och friluftsliv ovan		- Skydd av natur- och kulturområden i havs- och kustområden pekas inte ut som prioriterat.			
Friluftsliv	Ingen inriktning om spridningsvägar i vatten.			- Områden för rekreation och friluftsliv finns inte utpekade specifikt i kust och skärgård.			
Biologiskmångfald		Se "ETT RIKT VÄXT- OCH DJURLIV"		+ Flertalet åtgärder för biologisk mångfald finns utpekade i Vattenplanen.			
LEVANDE SKOGAR							
Ekosystemtjänster	Ekosystemtjänster som begrepp lyfts inte men i inriktningen står: "1. Vi tillvaratar Haninges potential inom besöksnäringen, areella näringar och närproduktion. 2. Den biologiska mångfalden och kvalitén på våra vatten och sjöar är god."	Skogens ekosystemtjänster pekas inte ut och det definieras inga rutiner eller prioriteras bland olika tjänster.					
Grön infrastruktur	Gröna samband nämns inte i inriktning men de regionalt utpekade gröna sambanden finns nämnda i ÖP.	OKLART om skogliga samband pekas ut (vi har inte fått bilagan). Bevarandet och stärkandet av dem diskuteras inte.					
Bevarande av natur- och kulturmiljöer	"1. Våra unika kulturmiljöer är väl bevarade och utvecklade som populära besöksmål. 2. Den biologiska mångfalden och kvalitén på våra vatten och sjöar är god. 3. Vi har kvar vårt öppna landskap och den värdefulla jordbruksmarken. På sid 49 och sid 88 finns mer detaljerade riktlinjer kring skötsel och skydd.	Skogsvårdspolicy anger hur kommunägda skogar ska skötas och skydd av områden anges som något kommunen ska verka för.					
Friluftsliv	Tillgängligheten till natur ska vara god enligt inriktningen men det saknas tydligare riktlinjer och kartläggningar.	Se - Natur för folkhälsa och friluftsliv ovan					
Biologiskmångfald	Den biologiska mångfalden ... ska vara god.	Se "ETT RIKT VÄXT- OCH DJURLIV"					

Intressentanalys Fossilfritt Haninge

Uppdaterad senast den 2017-04-05.

Innehåll

Innehåll	3
1. Inledning	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Om Westanders arbete	4
1.3. Rapportens upplägg	4
2. Fossilfritt Haninge	5
2.1. Temaområden och aktörstyper.....	5
2.2. Urvalsarbetet	8
3. Resultat från fokusgruppen	9
3.1. Utmaningar för att bidra till fossilfrihet	9
3.2. Möjliga lösningar för att kommunen ska kunna bli fossilfri	10
3.3. Möjliga samarbetsformer	12
4. Westanders analys	13
4.1. Aktörerna som samlad målgrupp.....	13
5. Westanders rekommendationer	14
5.1. Det fortsatta arbetet med referensgruppen	14
5.2. Koppling mellan temaområdena och begreppet Fossilfritt Haninge	14
5.3. Avslutning	15

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Haninge kommun har tagit fram ett nytt klimat- och miljöpolitiskt program. Inom ramen för programmet arbetar kommunen med fyra temaområden; fossilfria resor och transporter, hållbar stadsutveckling, rent vatten och naturens mångfald samt hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp.

Kommunen vill etablera en referensgrupp med representanter från organisationer och företag som kan bistå kommunen i arbetet med programmet. Under hösten 2016 fick pr-byrån Westander uppdraget att bistå Haninge kommun med att genomföra en intressentanalys som ska resultera i en referensgrupp med namngivna personer och förslag på hur gruppen kan arbeta.

1.2. Om Westanders arbete

Westanders arbete bygger på ett uppstartsmöte med Haninge kommun, en projektbeskrivning och en fokusgrupp med aktörer som kan vara aktuella att delta i referensgruppen.

Arbetet har från Westanders sida genomförts av Pär Daléus, Jessica Henryson och Nils Grunditz.

1.3. Rapportens upplägg

Rapporten består av tre delar. Inledningsvis återges innehållet i projektbeskrivningen som Westander tog fram inför mötet med fokusgruppen. Denna del beskriver främst urval och motiveringar av aktörer till fokusgruppen. Därefter redogörs för fokusgruppens resonemang vad avser utmaningar, lösningar och potentiella arbetsformer för referensgruppen. Slutligen redovisas Westanders rekommendationer för hur referensgruppen kan arbeta vidare.

2. Fossilfritt Haninge

Westander föreslår att kommunen samlar arbetet med det klimat- och miljöpolitiska programmet under namnet Fossilfritt Haninge. Genom att samla de fyra temaområdena under ett gemensamt namn blir det lättare att kommunicera kring projektet med de personer, organisationer och företag som ska involveras. Kommunens arbete kopplas också till flera av de nationella och globala processer som beskrivs i programmets övergripande utgångspunkter.

Att kommunicera arbetet under namnet Fossilfritt Haninge bidrar också till att skapa en gemensam målbild. Resan mot fossilfrihet bidrar till måluppfyllelsen inom alla temaområden. Med fossilfritt avses i det här fallet inte bara att vår energi ska komma från förnybara energikällor utan även att de produkter vi använder så långt som möjligt ska vara fria från fossil råvara. En bioekonomi är en fossilfri ekonomi.

Precis som det står i det klimat- och miljöpolitiska programmet krävs samverkan med näringsliv, föreningsliv och invånare för att nå målen i programmet. Genom att engagera fler aktörer kan kommunen både få värdefulla insikter i strävan att nå sina egna etappmål och inspirera andra att göra ett liknande arbete som syftar till att nå de övergripande målen.

Fossilfritt Haninge kan beskrivas så här:

Fossilfritt Haninge är samlingsnamnet för kommunens ansträngningar att minska sin klimatpåverkan. För att lyckas behövs inspiration och engagemang från näringsliv, föreningsliv och invånare.

Kommunens ambition är att tillsammans med näringsliv, föreningsliv och de som bor och verkar i kommunen göra Haninge fossilfritt genom att ta många små steg i rätt riktning. Ett fossilfritt Haninge är viktigt för att kommunen ska kunna behålla sin konkurrenskraft, vara en attraktiv kommun att etablera sig i och kunna bidra till en hållbar utveckling.

2.1. Temaområden och aktörstyper

Nedan följer en beskrivning av hur de fyra temaområdena kopplas till namnet "Fossilfritt Haninge" samt exempel på vilka aktörstyper som kan vara intressanta och intresserade av ett engagemang i projektet.

Fossilfria resor och transporter

Transportsektorn är den största utmaningen när det gäller att minska utsläppen, samtidigt som osäkerheten är stor när det gäller den framtida politiken. De skattelättnader som gjort att andelen förnybara drivmedel ökat snabbt löper ut 2018 (flytande biodrivmedel) respektive 2020 (biogas). [Energimyndigheten](#) har lämnat ett första förslag till utformning av en så kallad reduktionsplikt som tvingar drivmedelsbolagen att öka inblandningen av förnybara drivmedel. Men det är fortfarande oklart hur rena biodrivmedel ska främjas utan att krocka med EU:s statsstödsregler. I april 2017 lämnas förslag till en [Nationell strategi för fossilfri transportsektor](#).

Elektrifiering ses av många som den långsiktiga lösningen för transportsektorn och den tekniska utvecklingen går fort. Men vi är bara i början av utvecklingen och det är svårt att veta hur snabbt och i vilken omfattning elektrifiering slår igenom.

Näringslivsaktörer kan påverka måluppfyllnaden genom exempelvis val av fordon och drivmedel, ruttoptimeringar som minimerar godstransporter eller nya tekniker och tjänster som minskar behovet av bilkörning.

Möjliga intressanta och intresserade aktörstyper:

- Cykelaktörer som cykelhandlare, lokala cykelfrämjandet och cykelklubbar kan påverka genom opinionsbildning, inspiration och kunskapsspridning.
- Kollektivtrafikoperatörer – främst Nobina, som kör i Haninge – kan påverka både genom val av fordon och drivmedel och genom att arbeta proaktivt för att fler ska välja att resa kollektivt.
- Transportbolag som budfirmor, fraktfirmor och taxibolag kan bidra till måluppfyllelsen, inte bara genom egna val av fordon och drivmedel utan också som inspiratör och föregångare.
- Mackar, bilförsäljare och bilverkstäder kan påverka val av fordonstyper och bränslen genom vilken typ av information de ger sina kunder.
- Alla företag, inte minst större arbetsgivare, kan påverka genom exempelvis policyer för förmåns- och tjänstebilar som främjar elbilar och genom att tillhandahålla laddstolpar, genom åtgärder som främjar att man cyklar till jobbet eller ger möjlighet till distansarbete.

Hållbar stadsutveckling

Den fysiska samhällsplaneringen påverkar inte bara hur vi reser utan också energianvändningen i våra fastigheter. Genom att planera staden så att transporter minimeras och uppmuntrar byggherrar att bygga energisnålt kan stadens fossilberoende minska. De stadsmiljöavtal regeringen inrättat ska leda till energieffektiva lösningar med låga utsläpp av växthusgaser och bidra till att uppfylla miljö kvalitetsmålet *God bebyggd miljö*.

I våra fastigheters uppvärmning, nedkylning och totala energianvändning finns stora möjligheter till energieffektiviseringar. Valet av byggmaterial och system vid uppförande av nya fastigheter kan också bidra till ett fossilfritt samhälle.

Möjliga intressanta och intresserade aktörstyper:

- Exploatörer och markägare påverkar möjligheten till måluppfyllnad beroende på hur exploateringen planeras och utformas. Parkeringstal, gröna tak och grönstruktur är exempel på faktorer som berör både klimatpåverkan och möjligheten till klimatanpassning.
- Fastighetsägare, både de som äger industrifastigheter, kontor och bostäder kan påverka måluppfyllnaden genom energieffektiviseringar, val av uppvärmningslösningar och genom att till exempel installera solceller på tillgängliga tak. Även de verksamheter som själva äger större fastigheter som kyrkor och hotell har möjlighet att bidra.

Rent vatten och naturens mångfald

Den biologiska mångfalden fungerar både som motståndskraft mot klimatförändringarna men hotas också av densamma. Vattenfrågor seglar allt mer upp som en kritisk fråga även ur ett klimatperspektiv. [Dricksvattenutredningen](#) kom med sitt slutbetänkande i april 2016 och studerade bland annat hur dricksvattenförsörjningen kan säkerställas i samband med klimatförändringarna. Branschorganisationen [Svenskt vatten](#) pekade också på att utredningen borde ha tagit kemikaliesamhällets faror på betydligt större allvar och att vattentäkterna behöver ett starkare nationellt skydd.

Möjliga intressanta och intresserade aktörstyper:

- Lantbrukare har möjlighet att inte bara bruka jorden på ett hållbart sätt utan har också ett intresse av hur klimatförändringarna påverkar deras verksamhet. Dessutom kommer de gröna näringarna få en allt viktigare roll i framtidens energiförsörjning och övergången till en bioekonomi.
- Natur- och miljöorganisationer, som exempelvis Naturskyddsföreningen, scouterna, friluftsrådet och fältbiologerna har stor kunskap om, och inflytande över naturmiljöer och hur de påverkas av klimatförändringar.
- Större industrier, som process- och livsmedelsindustrier som använder vatten i sina processer och släpper ut vattenburna restprodukter har intresse av att det kommunala vattnet håller god kvalitet och att utsläppen till omgivande miljö är minimala.

Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp

Cirkulär ekonomi är ett ofta använt begrepp där det ännu inte finns en tydlig definition av vad som avses och hur man tar sig dit. Miljömålsberedningen lyfter fram utvecklingen mot en mer cirkulär ekonomi som central i sin strategi för att nå noll nettoutsläpp av växthusgaser till 2045. Beredningen lyfter bland annat att ett cirkulärt synsätt innebär att produktdesign, produktionsprocesser, och materialflöden är delar i innovationsprocessen och att anpassning till en delningsekonomi kan bli nya utmaningar i företagandet. Utredningen *Cirkulär Ekonomi* lämnade [sitt betänkande](#) till miljöministern den 22 mars i år.

Möjliga intressanta och intresserade aktörstyper:

- Handlare som skapar förutsättningar för Hanningeborna att göra hållbara val genom att erbjuda produkter och tjänster som bidrar till en cirkulär ekonomi.
- Verkstäder och reparatörer som skomakare, skräddare och cykelreparatörer kan bidra till att skapa större möjligheter att reparera i stället för att konsumera nytt.
- Restauranger och caféer kan i val av råvaror och menyer påverka möjligheterna för Hanningeborna att göra hållbara val. Även i köken kan processer och planering minska matsvinnet och det avfall som uppstår lämnas till biologisk behandling.

- Lantbrukare kan röta organiskt avfall och producera både biogas och biogödsel som kan spridas på åkrarna för att minska behovet av mineralgödsel.

2.2. Urvalsarbetet

Westander tog tillsammans med kommunen fram en lista med 91 aktörer baserade i Haninge som skulle kunna vara relevanta att delta i referensgruppen. Utifrån denna bruttolista gjorde Westander ett urval om 23 aktörer som representerade både företag och organisationer och med varierande storlek och inriktning på verksamheten (se bilaga 1). Aktörerna sattes i en prioritetsordning vilket slutligen resulterade i att 12 aktörer bjöds in till att delta i en initial fokusgrupp.

Fossilfria resor och transporter:

Nobina

SLL trafikförvaltningen,

Haninge åkeri

PostNord

Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp:

Coca Cola

COOP Båtskroten

Hållbar stadsutveckling:

Riksbyggen

Atrium Ljungberg

Rent vatten och naturens mångfald:

Naturskyddsföreningen

Destination Utö ekonomisk förening

Sportfiskarna region Mälardalen

3. Resultat från fokusgruppen

Den 29 mars samlades representanter från Haninge åkeri, PostNord, Coca Cola, Riksbyggen, Atrium Ljungberg, Naturskyddsföreningen och Destination Utö för en två timmar lång diskussion. Sammanlagt deltog alltså sju av totalt tolv tillfrågade.

Westander ledde diskussionerna som syftade till att ge svar på frågorna: vilka är utmaningarna för er att bidra till ett fossilfritt Haninge, vilka är lösningarna och hur vill ni arbeta med kommunen?

3.1. Utmaningar för att bidra till fossilfrihet

Deltagarna upplever skilda utmaningar för att kunna bidra till att göra Haninge fossilfritt. Nedan har deltagarnas kommentarer sorterats under de fyra temaområdena. Utmaningarna var sådana som de själva kan påverka och sådana som orsakas eller påverkas av andra faktorer eller aktörer, bland annat kommunen.

Diskussionerna om utmaningar skedde genom att deltagarna var och en skrev ner utmaningarna på post-it lappar som de satte upp på en white board. Gruppen gick igenom lapparna och deltagarna fick presentera sina utmaningar.

Fossilfria resor och transporter

- Det behövs långsiktiga alternativ och stabila spelregler att förhålla sig till. Utan långsiktighet är det svårt att våga göra investeringar. Haninge Åkeri deltog i ett projekt där man körde på ED95. Projektet gick bra, men när projektet var slut försvann macken och möjligheten att tanka ED95. Nu kör Haninge Åkeri på HVO, det finns en osäkerhet kring hur länge det alternativet finns.
- Det behövs ett helhetsgrepp på klimat- och miljöfrågor från kommunen. Ett exempel på att det saknas är omlastningscentralen i Jordbro. Kommunen vill inte hantera massor, och eftersom hanteringen inte sker i kommunen så sker det långa transporter med massorna i stället vilket inte bidrar till fossilfrihet.
- Det kan vara svårt för enskilda aktörer att påverka transportmöjligheterna för sina tjänster eller produkter. Representanter från Utö påpekade att den egna miljöpåverkan sker genom transporter av varor och tjänster. Deras möjligheter att påverka Vaxholmsbolaget när det gäller vilka bränslen de använder är liten.
- Coca Cola lyfte att de använder tågtransporter för sockerleveranser, det så kallade sockertåget. Kommunen diskuterar att stänga av stickspåret till Coca Cola, vilket möjligen skulle medföra transporter med mer utsläpp.
- Det är svårt att påverka attityder och beteende kring att ha egen bil. Riksbyggen delar ut SL-kort, informerar, anordnar bilpooler och rescoacher, men ändå vill de flesta ha egen bil.

Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp

- Det behövs nya innovationer för att hitta bra lösningar. Coca Cola jobbar mycket med att effektivisera de kylskåp som står hos återförsäljare.

Hållbar stadsutveckling

- Det är viktigt hur kommunen tolkar BBR-krav (Boverkets byggregler). Riksbyggen poängterade att de inte ser problem med att kommuner ställer höga krav, men det måste harmoniseras för att effektivisera byggprocesser.
- När kommunen ställer upphandlingskrav är det viktigt att de följs upp. I nuläget kan aktörer lova mer än de kan hålla på bekostnad av andra aktörer och det uppmärksammas inte eftersom löftena inte följs upp.
- Det är viktigt att hjälpa bostadsrättsföreningarna med stora åtgärderna vad gäller exempelvis energieffektivisering. Kan kommunen hjälpa till där? Ett litet ekonomiskt stöd eller annat incitament kan räcka som katalysator för att få igång välbehövliga projekt.
- Det finns begränsningar med att bygga i trä, även betong behövs, bland annat för parkeringsgarage. Hur kan man påverka cementen?
- Det är svårt att påverka bilberoende. Atrium Ljungberg som driver köpcentret Port73 erbjuder laddstolpar och cykelparkering, och busshållplatsen har kommit närmare, men ändå kommer 95 procent med bil. Port73 liksom andra köpcentrum ligger perifert och det krävs förtätning, så att det byggs ihop med resten av staden, men nu planeras en bensinmack som skapar en barriär.

Rent vatten och naturens mångfald

- Utö upplever stora problem med slamhantering på ön. I dag skickas allt slam i väg från ön för hantering på annan ort. Det vore bättre om det kunde hanteras på ön, men regelverken gör att det inte finns möjlighet att sprida slam i naturreservat. I dag finns 500–600 enskilda avlopp på ön och endast SRV har tillstånd att tömma dem, det får inte hanteras i det befintliga reningsverket.
- Mycket transporter av livsmedel sker till Utö, vilket ger stora transporter. Det vore bättre att producera själv, och sedan kunna ta hand om avfallet och göra biogas till öns fordon.

3.2. Möjliga lösningar för att kommunen ska kunna bli fossilfri

Lösningar diskuterades parvis och varje par skrev sina bästa förslag på post-it lappar som sattes upp på white board. Varje grupp fick förklara och motivera sin lapp inför den samlade gruppen.

Övergripande

Flera kommentarer och lappar var generella och mer synpunkter på kommunens attityd och arbetssätt än något specifikt temaområde.

- Kommunen behöver ta tillvara på det engagemang som finns i kommunen, till exempel på Utö. Man behöver bli bättre på att se effekten av olika beslut och ställa dem mot varandra, och inte bara göra populistiska val, utan våga göra det som har konkreta effekter.
- Kommunen bör bli bättre på att lyfta fram vad olika aktörer gör, för att inspirera dem att fortsätta och få andra att komma igång med bra åtgärder.
- Kommunen kan ta ett övergripande ansvar för att samordna olika aktörers arbete.

- I alla beslut bör man ta hänsyn till hur de som helhet bidrar till ambitionen om fossilfritt, och inte bara ta beslut utifrån enskilda förvaltningars perspektiv.
- Det behövs tydliga långsiktiga mål som gäller även efter politiska val.

Fossilfria resor och transporter:

- PostNord jobbar med optimerade och smartare rutter, fyllnadsgrad, och att använda tågtransporter.

PostNord har jobbat med "grön rutt" i norra Sverige och det kanske kan göras även i Haninge. Det kräver samarbete med kommunen och det innebär att postlådor, soptunnor mm. placeras på en sida av vägen så att postbilar, sopbilar, snöröjare kan jobba mer enkelriktat och därmed minska körsträckorna. Genom att slippa köra in i radhusområde, minskar utsläpp av partiklar där människor bor.

Det kan få stor betydelse om PostNord kommer in tidigt i stadsplanering, så att t.ex. postlådor placeras på ett transporteffektivt sätt. PostNord kan finnas med på kommunens sändlistor så att de får tidig information om planerade projekt.

- Kommunen bör underlätta möjligheten att resa kollektivt inom kommunen och till andra kommuner. I dag kan det ta fyra till fem gånger längre tid att åka buss än bil på grund av linjedragningarna.
- Den lokal infrastrukturen behöver planeras så att den fungerar och minskar transportererna.
- I dag finns bara gamla flakmoppar och gamla bilar på Utö. Ön borde elektrifieras, eller satsa på biogas.

Hållbart byggande:

- En mer hållbar stadsutveckling med genomtänkt blandning av bostäder och verksamheter, god infrastruktur och som fungerar även socialt.
- Förbättra kravställandet. När kommunen ställer krav (på byggherrar) så svarar verksamheten upp och då händer det saker. Ett exempel: Ställ inte krav minsta antalet P-platser, utan på max antal. I dag subventionerar de boende utan bil de som har bil.
- Engagera fler verksamheter i detaljplanearbetet.
- Gör en tävling för bostadsrättsföreningar, för att motivera dem att göra åtgärder.

Rent vatten och naturens mångfald

- Se till att eldrivna båtar trafikerar Utö i stället för dieseldrivna båtar. Det skulle även ge bra pr för kommunen, som båtarna från Nacka till Nybrokajen.
- Utveckla regional hantering av slamhantering eller slamtransporter.
- Se över regelverk för att kunna samla in komposterbart material på Utö eller bygga en egen biogasanläggning. På Utö skulle det dessutom vara lätt att skapa studiebesök och seminarium kring det.
- Behåll stickspåret till Coca Colas sockertåg.
- Bevara vattenkällan, Hanveden, som Coca Cola använder, även om det innebär att det behöver ställas hårdare krav på andra verksamheter i området.

3.3. Möjliga samarbetsformer

Gruppen diskuterade samarbetsformer två och två och vi gick gemensamt igenom förslagen.

Den övergripande inställningen är att deltagarna gärna är med i någon form av referensgrupp eller på annat sätt bidrar till kommunens ansträngningar. Flera deltagare uttryckte också uppskattning över att få träffa andra aktörer från kommunen. Flera påpekade dock att det är upp till kommunen att tydligt visa vad som är syftet och att det finns engagemang och mandat för det kommande arbetet.

Flera kommentarer rörde kommunens attityd till liknande ansträngningar:

- Viktigt att det blir verkstad av arbetet. Som deltagare behöver man veta att det blir kontinuitet i arbetet om man ska engagera sig. Det har funnits flera liknande ansträngningar som runnit ut i sanden.
- Arbetet bör ha hög prioritet och vid behov rätt finansiering. De som är involverade behöver ha mandat att fatta beslut.
- Det är viktigt att arbetet är förankrat på högsta ort.
- Det är viktigt att det blir kontinuitet och tydlighet med vad kommunen vill uppnå.

En del kommentarer rörde struktur på arbetet:

- En deltagare menade att det är lämpligt att samlas en gång i halvåret.
- Arbetsgrupper bör bestå av både kommun och näringsliv och kommunen måste återkoppla tydligt.
- Vid konkreta aktiviteter är det bra med mindre arbetsgrupper.
- Det behöver vara konkret för att engagera näringslivet. Nacka kommun har nytänkande när det gäller arbetssätt och stadsutveckling, och Malmö har en framåt miljöförvaltning, lär av dem. Våga prova olika projekt och var noga med uppföljningen.
- Samla berörda förvaltningar utifrån specifika frågor eller lokala utvecklingsfrågor.
- Ha med berörda på sändlista för remisser inom stadsplanering.

4. Westanders analys

4.1. Aktörerna som samlad målgrupp

De tillfrågade aktörerna är engagerade och intresserade av att bidra till ett fossilfritt Haninge. Av de tolv aktörer som tillfrågades att delta ställde åtta aktörer upp, och till slut kunde sju delta. Deltagarna deltog i fokusgruppen under sin arbetstid och flera aktörer skickade deltagare på chefsnivå. Deltagandet i fokusgruppen är ett tydligt tecken på vilja att bidra till kommunens satsning.

Deltagarna representerar organisationer och företag som har egna intressen som de bevakar och särskilt lyfter fram som viktiga. En del av dessa av de föreslagna utmaningarna och lösningarna är därför väldigt specifika. Samtidigt är det också tydligt att flera har ett allmänt och brett intresse och kunnande om klimat- och miljöfrågor.

Många aktörer känner viss besvikelse över dålig respons från kommunen när man under många år har arbetat med klimat och miljö i Haninge. Fler än en har upplevt att kommunen vill engagera sig och startat arbetsgrupper som sedermera avvecklats på grund av bristande resurser eller vilja. Det finns därför en förväntan att om arbetet med referensgruppen startar så sker det med tydliga mål och strukturer och hög grad av konkretion.

Flera kommentarer tyder också på att aktörerna upplever att det är kommunens regelverk eller bristande koordinering av arbete mellan förvaltningar som gör det svårt att uppnå ett Fossilfritt Haninge. Representanten från Naturskyddsföreningen lyfte också fram att intresseorganisationer av olika slag tidigare getts möjlighet att delta i institutionaliserade samarbeten och arbetsgrupper med kommunen, som exempelvis i Agenda 21-arbetet. Sådan strukturerad dialog med liknande grupper saknas i dag.

Flera deltagare upplever också att det är tungt att driva frågor eftersom det är många aktörer som ska säga sitt, exempelvis kommunen, skärgårdsstiftelsen och länsstyrelsen. En deltagare menade att hen upplevt att det skett en attitydförändring hos länsstyrelsen som nu är mer proaktiv, men att kommunen är tungfotad.

5. Westanders rekommendationer

Fokusgruppen uttryckte en stark efterfrågan på engagemang från kommunens sida. Initiativet med en referensgrupp till arbete med det klimat- och miljöpolitiska programmet är en bra idé. Under fokusgruppen var det tydligt att ett bra initiativ bara är bra om det åtföljs av en tydlig viljeriktning och att det finns resurser och mandat som stödjer initiativet. Flera av Westanders rekommendationer kretsar kring möjligheterna att uppnå detta.

5.1. Det fortsatta arbetet med referensgruppen

Haninge kommun bör inledningsvis ta ställning till vad kommunen vill uppnå med att engagera referensgruppen. Vilka syften, mål och metoder är möjliga från kommunens sida? Det är mest lämpligt att bestämma på vilka sätt referensgruppen kan engageras först när dessa frågor är besvarade.

- Målet med referensgruppens arbete bör vara så konkreta som möjligt för att deltagarna ska uppleva att det är värt för dem att avsätta resurser för att delta.
- Det är viktigt att kommunicera vilken person eller enhet inom kommunen som driver arbetet med Fossilfritt Haninge. Flera i referensgruppen uttryckte en önskan om att den från kommunens sida som leder referensgruppen har mandat att fatta beslut.
- Det är viktigt att potentiella deltagare inte känner att gruppens betydelse är symbolisk, utan att den ger faktiska resultat.
- I syfte att skapa god pr kring det klimat- och miljöpolitiska programmet, och visa på resultat, kan kommunen ta fasta på någon av de konkreta idéer som kom fram redan i fokusgruppen. Det finns sannolikt goda möjligheter att skapa publicitet kring åtgärder kopplade till verksamheten på Utö. Ett förslag i fokusgruppen var en eldriven båtförbindelse till ön. Det är ett stort åtagande men som skulle skapa uppmärksamhet och positiv inställning till programmet i stort och vara ett bra avstamp för referensgruppens arbete.
- Enskilda förvaltningar kan ges möjlighet att rådfråga referensgruppen, eller specifika delar av den, om råd vad gäller hantering inom relevanta temaområden, exempelvis stadsbyggnad.
- Tydliggör för gruppen inför det fortsatta arbetet att det finns sakfrågor inom temaområdena som inte fångas in av paraplybegreppet Fossilfritt Haninge, men att det finns fördelar att samla utmaningar under ett gemensamt namn. Se mer nedan.

5.2. Koppling mellan temaområdena och begreppet Fossilfritt Haninge

Deltagarna poängterade att det är viktigt att kommunen gör tydligt hur fossilfritt definieras. Begreppet kan tolkas på flera sätt och bland annat ställdes frågor om kärnkraft räknas som fossilfritt och om cement är en fossil råvara.

Det kan också vara viktigt att förtydliga att alla åtgärder som minskar behovet av fossila råvaror är viktiga, det vill säga även åtgärder för till exempel effektivisering och återbruk. Samt att insatser för att minska fossilanvändningen samtidigt leder till flera andra positiva miljöeffekter.

Det är också viktigt att tydliggöra hur arbetet avgränsas. Är det endast de åtgärder som kommunen kan göra som ska inkluderas inom ramen för arbetet med Fossilfritt Haninge eller också sådant som andra aktörer gör och påverkas av?

Gruppen förde också en diskussion om vilka utmaningar inom respektive temaområde som inte fångas in av begreppet fossilfritt:

- Algbloomning: på grund av utsläpp från enskilda avlopp och jordbruk.
- Algbloomning: Befintliga utsläpp av fosfor som frigörs efter hand
- Framkomlighet
- Förorenade massor
- Biologisk mångfald
- Grönytor
- Trängsel
- Kemikaliehantering
- Den sociala dimensionen av hållbar utveckling (ingår det eller inte?) Viktigt att det finns en bredare hållbarhetstänk i kommunen, som även tar in social hållbarhet.
- Klimatanpassning
- Energieffektivisering
- Återbruk

5.3. Avslutning

Haninge kommuns ansträngningar för ett bättre klimat och miljö välkomnas av deltagarna i fokusgruppen, och sannolikt av flertalet företag och organisationer med koppling till Haninge. För att vara framgångsrika i detta arbete är det viktigt att möta förväntningar och behov hos de många företag och organisationer som kan beröras av arbetet.

Kommunen behöver vara tydlig med att de som bjuds in till exempelvis en referensgrupp fyller ett konkret syfte och har en tydlig uppgift som gynnar såväl de enskilda aktörerna som kommunen i stort. Det är också viktigt att följa upp hur referensgruppens samlade kunskaper bidrar till utvecklingen mot ett fossilfritt Haninge.

*Pär Daléus, Jessica Henryson och Nils Grunditz
Westander, den 5 april 2017*

Dnr KS 2015/404

§ 57 Direktiv för nytt klimat- och miljöpolitiskt program, bordlagt ärende

Ärendet bordlades vid kommunfullmäktiges sammanträde 2016-02-15.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige antog 2012-03-05 Strategi för ekologisk hållbarhet. Efter antagandet har två andra styrdokument inom miljöområdet antagits, Vattenplan för Haninge kommun 2012-10-15 och Klimat- och energistrategi 2014-02-10. Ytterligare ett styrdokument, Naturvårdsplan, är under framtagning. Det finns även andra styrdokument som är av stor betydelse i miljömålsarbetet t ex. översiktsplanen, avfallsplanen och cykelplanen.

Det finns alltså flera styrdokument inom miljöområdet och Strategi för ekologisk hållbarhet är överlappande med några av dessa. Däremot saknas en samlad beskrivning av kommunens ambition och viljeriktning i arbetet med miljömålen (nationella och lokala), samt en tydlig koppling mellan miljömål och aktuella styrdokument. Med utgångspunkt i aktuella styrdokument föreslås nu att ett klimat- och miljöpolitiskt program för Haninge kommun tas fram. Det nya programmet avses ersätta Strategi för ekologisk hållbarhet.

Förvaltningens synpunkter

I ett separat ärende föreslås kommunfullmäktige inrätta en hållbarhetsberedning. Förslaget innebär bl a att hållbarhetsberedningen skall ta fram ett samlande och övergripande program för de styrdokument som är av betydelse för miljömål. Hållbarhetsberedningen kommer därmed att leda arbetet utifrån de direktiv som föreslås i föreliggande ärende.

För framtagande av det klimat- och miljöpolitiska programmet föreslås en budget om 370 000 kr. Kostnader för interna resurserna, i huvudsak arbetstid, är inte inkluderade utan förutsätts täckas av

respektive nämnd och bolag i och med att samtliga kommunala nämnder och bolag förutsätts delta i arbetet.

Underlag för beslut

Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse 2016-01-04, ”Direktiv för nytt miljöpolitiskt program”.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar:

1. Hållbarhetsberedningen ges i uppdrag att ta fram ett klimat- och miljöpolitiskt program för Haninge kommun i enlighet med kommunstyrelseförvaltningens skrivelse.
2. De i skrivelsen redovisade kostnaderna 370 000 kr finansieras ur kommunfullmäktiges reserv.

Överläggningar i kommunfullmäktige

Meeri Wasberg (S) yrkar med instämmande av Sven Gustafsson (M) bifall till kommunstyrelsens förslag.

Ordföranden konstaterar att det bara finns ett förslag till beslut - kommunstyrelsens - och finner att fullmäktige beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunfullmäktiges beslut

1. Hållbarhetsberedningen ges i uppdrag att ta fram ett klimat- och miljöpolitiskt program för Haninge kommun i enlighet med kommunstyrelseförvaltningens skrivelse.
2. De i skrivelsen redovisade kostnaderna 370 000 kr finansieras ur kommunfullmäktiges reserv.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Hållbarhetsberedningen,
kommunstyrelseförvaltningen

För kännedom: GVN, GFN, KFN, SBN, SN, ÄF, Tornberget,
Haninge bostäder, SMOHF, SRV

Dnr KS 2017/263

§ 130 Nytt bidragsreglemente för föreningsbidrag

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2017-04-26, § 46, att föreslå kommunfullmäktige ett nytt bidragsreglemente för föreningsbidrag.

Arbetet med att ta fram det nya bidragsreglementet för föreningsbidrag har letts av en styrgrupp bestående av representanter från kultur- och fritidsnämnden samt från kultur- och fritidsförvaltningen. Förslaget till det nya reglementet har remitterats till kommunens övriga nämnder, Stockholms läns landstings kulturförvaltning och till berörda föreningar.

Ärendet återremitterades av kultur- och fritidsnämnden 2016-10-26, § 96, med uppdrag till förvaltningen att ta fram ett tolkningsdokument samt att presentera ett förslag till reviderat bidrag för studieförbundens verksamhet.

Kultur- och fritidsförvaltningen har integrerat de förtydliganden som behövs i det nya reglementet, istället för att skapa ett tolkningsdokument. Syftet med detta är främst att underlätta för föreningslivet och undvika eventuell förvirring kring vilket dokument som utgör gällande reglemente. Förslaget till reglemente för föreningsbidrag har också remitterats till studieförbunden.

Det nya reglementet förväntas inte påverka bidragsbudgeten då det träder i kraft. I dagsläget fördelas de olika bidragen för att ge så god effekt som möjligt utifrån den totalbudget som kultur- och fritidsnämnden förfogar över. Detta gäller även efter att det nya reglementet trätt i kraft.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har inga synpunkter på förslaget till nytt bidragsreglemente för föreningsbidrag och föreslår att reglementet antas.

Underlag för beslut

- Kultur- och fritidsnämndens beslut 2017-04-26, § 46
- Förslag 2017-04-06 – Reglemente för föreningsbidrag för ideella föreningar i Haninge kommun
- Rapport 2017-03-08 – Sammanställning av remissvar på förslag till bidragsreglemente för studieförbund
- Remiss till studieförbunden 2017-02-10
- Beslut kultur- och fritidsnämnden 2016-10-26, § 96
- Tjänsteskrivelse 2016-09-22, Nytt bidragsreglemente för föreningsbidrag
- Sammanfattning av remissvar, 2016-09-07
- Utredning 2016-05-06, Översyn av bidragsreglemente för föreningsbidrag

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Nytt bidragsreglemente för föreningsbidrag börjar gälla 2018-01-01.
2. Bidragsreglemente för Haninge kommun antaget av kommunfullmäktige 2010-02-08, § 13, upphör att gälla 2017-12-31.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M) yrkar bifall till eget förslag från Moderaterna (bilaga).

Mehmet Coksürer (MP) yrkar bifall till kommunalrådsberedningens förslag.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag samt eget förslag från Moderaterna. Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige
Kommunfullmäktige beslutar

1. Nytt bidragsreglemente för föreningsbidrag börjar gälla 2018-01-01.
2. Bidragsreglemente för Haninge kommun antaget av kommunfullmäktige 2010-02-08, § 13, upphör att gälla 2017-12-31.

Reservationer

Martina Mossberg, Alexandra Anstrell och Michael Fridebäck - samtliga (M) - reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kultur- och fritidsnämnden

För kännedom:

Eget förslag

§ 130

Kommunstyrelsen

2017-05-29

Nytt bidragsreglemente för föreningsbidrag

Från moderaterna är vi nöjda med att våra krav på att religiösa föreningar eller aktiviteter inte ska ta del av kommunala skattepengar tillgodosetts. Vi anser dock att kommunens föreningsbidrag ska gå till barn och ungdomsverksamhet. Studieförbundens verksamhet nyttjas till stor del av vuxna. Dessutom får studieförbunden statsbidrag. Därför ska avsnittet om studieförbundsbidrag utgå ur det föreslagna bidragsreglementet. Kultur och fritidsnämnden ska ta fram en plan för stegvis nertrappning av bidragen till studieförbunden under en treårsperiod

Förslag till beslut

1. Med undantag för avsnittet om studieförbundsbidrag antas bidragsreglementet.
2. Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att ta fram en plan för stegvis nertrappning av bidragen till studieförbunden under en treårsperiod.

Martina Mossberg (M)

Dnr KOFN 2015/18

§ 46 Nytt bidragsreglemente för föreningsbidrag - återremitterat ärende

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2016-10-26, § 96 att det utförda förslaget till nytt bidragsreglemente återremitteras till förvaltningen för omarbete. I beslutet står att ett tolkningsdokument ska tas fram av förvaltningen för antagande av nämnden. Förvaltningen fick även i uppdrag att presentera ett förslag till reviderat bidrag för studieförbundens verksamhet. Samtliga uppdrag ska presenteras till nämnden senast i april 2017. För föreningslivets bästa föreslås det nya reglementet träda i kraft 2018-01-01. Bidragsreglementet ska slutligen fastställas av kommunfullmäktige.

Arbetet har letts av en styrgrupp bestående av ordförande Mehmet Coksürer (MP), Christer Erlandsson (S), Raymond Svensson (C), Pia Lublin (FP) och Joakim Goding (M). Projektägare har varit förvaltningschef Maria Lindeberg och projektledare Klas Sandberg. Det har även funnits en arbetsgrupp bestående av personal från kultur- och fritidsförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter

Styrgruppens genomgång och beslutade förtydliganden av bidragsreglementet har utgjort underlaget för förvaltningens omarbete. Kultur- och fritidsförvaltningen har i sin tur gjort bedömningen att dessa förtydliganden inte bör stå i ett separat tolkningsdokument, utan införas i förslaget till nytt bidragsreglemente. Syftet med detta är främst att underlätta för föreningslivet och undvika eventuell förvirring kring vilket dokument som är gällande reglemente. I mindre omfattning har förvaltningen även utfört vissa justeringar i förslaget – i en del fall för att bättre sammanfoga styrgruppens förtydliganden med befintlig text, i andra fall där förvaltningen sett ett behov.

I enlighet med styrgruppens förslag till revidering av studieförbundsbidrag omformas de allmänna villkoren för att erhålla bidrag till att i huvudsak följa Folkbildningsrådets Statsbidrag till studieförbund 2017. Under perioden 2017-02-10 – 2017-03-07 var förslaget ute på remiss. Då en klar majoritet av studieförbunden ställde sig endera positiva eller inte hade några invändningar till förslaget fann förvaltningen inte skäl till att göra några ytterligare justeringar. Kultur- och fritidsnämndens definition av studiecirkel, annan fortbildningsverksamhet och kulturprogram överensstämmer därmed med folkbildningsrådets definition.

Underlag för beslut

- Förslag 2017-04-06 – Reglemente för föreningsbidrag för ideella föreningar i Haninge kommun
- Rapport 2017-03-08 – Sammanställning av remissvar på förslag till bidragsreglemente för studieförbund-
- Remiss till studieförbunden 2017-02-10
- Beslut kultur- och fritidsnämnden 2016-10-26, § 96
- Tjut 2016-09-22, Nytt bidragsreglemente för föreningsbidrag
- Sammanfattning av remissvar, 2016-09-07
- Utredning 2016-05-06, Översyn av bidragsreglemente för föreningsbidrag

Förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag till bidragsreglemente för föreningsbidrag.
2. Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta förslaget bidragsreglemente för föreningsbidrag att träda i kraft 2018-01-01.

Överläggningar i arbetsutskottet

Christer Erlandsson (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Michael Fridebäck (M) anmäler att han inte deltar i beslutet.

Arbetsutskottets förslag till nämnden

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag till bidragsreglemente för föreningsbidrag.
2. Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta förslaget bidragsreglemente för föreningsbidrag att träda i kraft 2018-01-01.

Michael Fridebäck (M) deltar ej i beslutet.

Överläggningar i nämnden

Christer Erlandsson (S) och Raymond Svensson (C) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Nämndens beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag till bidragsreglemente för föreningsbidrag.
2. Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta förslaget bidragsreglemente för föreningsbidrag att träda i kraft 2018-01-01.

Expedieras: Akt, KS

För verkställighet:

För kännedom:

Reglemente för föreningsbidrag för ideella föreningar i Haninge kommun

Kultur- och fritidsnämndens bidragsregler för ideella föreningar i Haninge kommun

Kultur- och fritidsnämnden i Haninge kommun ger föreningsbidrag till ideella föreningar och organisationer avseende nämndens ansvarsområde. Detta bidragsreglemente beskriver vilka bidrag som finns samt villkoren för att kunna söka och beviljas dessa. Reglementet träder i kraft 2018-01-01. Utöver kultur- och fritidsnämndens bidrag till ideella föreningar så har socialnämnden och äldre- och funktionsnedsättningsnämnden egna bidragsreglementen riktade mot föreningslivet.

Avsiktsförklaring

Haninge föreningsliv har stor betydelse genom att bidra till en meningsfull fritid och en stärkt folkhälsa för kommunens invånare. Ett föreningsliv där människor känner engagemang och gemenskap bidrar till att skapa trygghet i samhället.

Föreningarna är utmärkta verksamheter för spridning av demokrati, inspiration, bildning samt att motverka utanförskap. Det ideella arbetet bidrar till att kostnader och avgifter kan hållas låga så att fler kan delta.

Haninge kommun vill genom bidrag till föreningslivet stödja och stimulera föreningarnas arbete, speciellt med inriktning mot barn och unga samt personer med funktionsnedsättning.

Allmänna villkor

Föreningen

Bidragsberättigade är ideella föreningar och studieförbund som har sin huvudsakliga verksamhet och hemvist i Haninge kommun. Annan förening eller organisation kan efter individuell prövning beviljas bidrag.

Föreningen ska ha en vald styrelse och demokratiskt antagna stadgar. Föreningen ska vara uppbyggd och fungera enligt demokratiska principer och vara öppen för alla som önskar följa föreningens ändamål och syfte. Föreningen ska motverka kränkningar och diskriminering utifrån de sju diskrimineringsgrunderna¹.

Bidrag betalas endast ut till föreningens bank- eller plusgiro. Kultur- och fritidsnämnden äger rätt att ge avslag eller bevilja ansökt bidrag både helt och delvis. Studieförbunden kan endast söka de bidrag som anges i avsnittet ”Studieförbundsbidrag”.

¹ Det finns sju diskrimineringsgrunder som omfattas av lagens diskrimineringsförbud: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Bidrag ges inte till:

- religiösa föreningar, religiösa organisationer och religiös samfundsverksamhet
- religiösa aktiviteter och verksamheter som förvaltningen bedömer föra ett religiöst budskap
- politiska föreningar och politiska organisationer
- politiska aktiviteter och verksamheter som förvaltningen bedömer föra ett politiskt budskap.

Föreningen ska säkerställa att föreningens uppgifter i kultur- och fritidsförvaltningens föreningsregister är aktuella.

Ansökan

Bidragsansökan ska göras av föreningens ordinarie styrelse och vara undertecknad av föreningens firmatecknare. Firmatecknare ska även skriva under redovisningen av utbetalda bidrag.

Till ansökningen ska följande handlingar bifogas:

- Av årsmöte godkänd verksamhetsberättelse samt årsmötesprotokoll från föregående år.
- Protokollsutdrag avseende firmatecknare.
- Verksamhetsplan.
- Revisionsberättelse från föregående år. Det ska tydligt framgå av den ekonomiska berättelsen hur mycket som är bidrag från Haninge kommun, bidrag från landstinget, statligt bidrag (t.ex. statligt lokalt aktivitetsstöd eller särskilt projektstöd) samt antalet betalande medlemmar och medlemsavgiftens storlek. Medlemmarnas ålder och kön ska framgå.

Bidrag för en och samma aktivitet kan av kommunen endast beviljas en gång under en och samma bidragsform, och kan bara sökas av den förening som genomfört aktiviteten. Vid samarrangemang kan endast en av arrangörerna söka bidrag.

Ansökan om bidrag kan ej göras retroaktivt, med undantag för lokalt aktivitetsbidrag (LOK) som söks terminsvis efter att aktiviteten genomförts.

Tolkning

Kultur- och fritidsnämnden har tolkningsföreträde gällande bidragsbestämmelser.

Då vissa bidrag kan komma att bli översökta äger kultur- och fritidsnämnden även rätt att delvis bevilja ansökt bidragsbelopp. Detta för att bidragen ska gagna medborgarna på ett, enligt nämndens mening, så effektivt sätt som möjligt.

Bidrag medges ej för lön. Däremot kan bidrag för skäligen ersättningar beviljas för kostnader utöver föreningens ordinarie verksamhet.

Redovisning och ansvar

Föreningar som beviljas bidrag av kultur- och fritidsnämnden är skyldiga att visa upp sina räkenskaper (verksamhetsberättelse, balans och resultaträkning etc.) samt övriga handlingar i de fall kommunen efterfrågar detta. Vid eventuell prövning ska föreningen kunna uppvisa att

verksamheten eller aktiviteten den söker bidrag för huvudsakligen gagnar människor i Haninge kommun. Föreningar som har verksamheter i andra kommuner tillåts endast söka bidrag för den del av verksamheten som ligger inom Haninge kommun.

I de fall föreningen inte följer bidragsbestämmelserna kan kultur- och fritidsnämnden kräva tillbaka utbetalda bidrag, alternativt avvakta med utbetalning av beviljade bidrag. Haninge kommun äger rätt att stoppa utbetalning av beviljat bidrag till föreningar som upphört med sin verksamhet. Om förening som beviljats bidrag inte utnyttjat hela bidraget enligt ansökan är föreningen återbetalningsskyldig av ej utnyttjat belopp.

Bidrag får ej användas till införskaffande av alkohol, tobak eller droger.

Bidragsformer

Den typ av verksamhet som föreningen bedriver avgör vilka föreningsbidrag som föreningen kan söka.

Alla föreningar kan söka:

- Startbidrag sid 5
- Bidrag för föreningsdriven öppen verksamhet
 - skärgård sid 11
 - övrigt sid 11
- Utvecklingsbidrag sid 8
- Partnerskapsavtal sid 13

Föreningar med ungdomsverksamhet (7-20 år) kan särskilt söka:

- Lokalt aktivitetsbidrag sid 6

Föreningar med idrottsverksamhet kan särskilt söka:

- Arrangemangsbidrag – idrott sid 9

Föreningar med kulturverksamhet kan särskilt söka:

- Kulturbidrag – grundbidrag sid 10
- Kulturbidrag – projektbidrag sid 10
- Arrangemangsbidrag – kultur sid 9

Föreningar med ridverksamhet kan särskilt söka:

- Förstärkt ridbidrag sid 12

Föreningar med verksamhet för personer med funktionsnedsättning kan särskilt söka:

- Tillgänglighetsbidrag sid 14
- Lokalt aktivitetsbidrag sid 6

Studieförbund kan särskilt söka:

- Studieförbundsbidrag sid 15

Startbidrag

Beskrivning

Bidraget syftar till att underlätta för nya föreningar att starta sin verksamhet. Ett föreningsliv med stort utbud av föreningar med olika inriktningar ger kommunens invånare ett stort urval att hitta en verksamhet de är intresserade av.

Villkor

Föreningen ska kunna dokumentera att verksamhet har etablerats.

Bidragets storlek är 5 000 kr.

Ansökan och redovisning

Ansökan sker automatiskt i och med att föreningen söker registrering i kultur- och fritidsförvaltningens föreningsregister.

Redovisning av bidraget ska lämnas senast tre (3) månader efter utbetalning. Redovisningen ska innehålla en ekonomisk beskrivning av hur bidraget använts.

Lokalt aktivitetsbidrag (LOK)

Beskrivning

Aktivitetsbidraget syftar till att stödja gruppsammanskomster för unga och personer med funktionsnedsättning i alla åldrar oavsett verksamhetsinriktning.

Bidraget ges med en viss summa per sammankomst och en viss summa per deltagare för sammankomster och deltagartillfällen som sker i föreningens regi. Bidragsbelopp per sammankomst och per deltagare beslutas årligen av kultur- och fritidsnämnden. Stödet betalas ut två gånger per år.

Grupp	Max antal sammankomster per redovisningsperiod
7-12 år	40
13-16 år	60
17-20 år	80
Personer med funktionsnedsättning	80

Bidrag per deltagartillfälle multipliceras därefter beroende av grupp enligt nedan uppställning:

Grupp	Multipluera bidraget per deltagartillfälle med
7-12 år	1
13-16 år	1,5
17-20 år	2
Personer med funktionsnedsättning	2

Villkor

Bidrag ges för barn och unga mellan 7 till 20 år (året då deltagaren fyller 7 eller 20 år) samt för personer med funktionsnedsättning oavsett ålder. Deltagare utan komplett personnummer kan ej registreras av föreningen som bidragsberättigande deltagare.

En sammankomst ska ligga i linje med föreningens verksamhet och idé. Sammankomsten ska vara en ledarledd gruppaktivitet. Ett lag eller nybörjargrupp kan exempelvis endast redovisas som *en* sammankomst, oavsett om verksamheten bedrivs i mindre grupper och med fler ledare.

En sammankomst ska pågå minst 60 minuter och innehålla gemensam samling och avslutning. Lokalt aktivitetsbidrag medges inte för drop-in/prova-på verksamhet.

En sammankomst ska omfatta minst tre (3) bidragsberättigade deltagare utövar ledaren. Ansvarig ledare ska vara minst 13 år och vara närvarande under hela sammankomsten. För att vara ansvarig i kommunens lokaler ska personen vara minst 18 år. Ledare i åldern 13-20 år eller ledare med funktionsnedsättning oavsett ålder är också bidragsberättigade. Ledaren får ur bidragssynpunkt inte vara ledare för flera grupper samtidigt.

Förening som har sin hemvist i andra kommuner kan efter särskild ansökan beviljas bidrag för verksamhet i Haninge kommun. Detta gäller endast om bidrag för denna verksamhet ej erhålls av annan kommun.

Stöd utgår endast till aktiviteter som sker utanför den för gruppen ordinarie skoltid. Under skollov ges bidrag för aktiviteter under hela dygnet.

En deltagare i samma verksamhet får endast räknas en (1) gång per dag. Om en förening har flera sektioner med olika verksamhet kan en och samma deltagare vara bidragsberättigande för flera verksamheter under en och samma dag; exempelvis fotbollssektion och innebandysektion. Detta gäller ej om olika typer av utövande/aktiviteter sker inom samma sektion; exempelvis en idrottsutövare som tränar styrketräning för att senare träna idrottsspecifikt.

Bidrag utgår ej till studiecirkelsammanskomster eller andra aktiviteter vilka får bidrag i en annan ordning. Exempelvis är barn under sin vistelsetid i skolan eller annan omsorgsverksamhet ej bidragsberättigad. Vidare är följande aktiviteter inte bidragsberättigade; fester, årsmöten, styrelsemöten, planeringsmöten samt aktiviteter som inte är bidragsberättigade enligt de allmänna villkoren.

Endast verksamhet som är alkohol- och drogfri kan beviljas bidrag.

Ansökan

Sammankomster med närvaro ska registreras i avsett redovisningssystem.

- ansökan för redovisningsperioden 1/1 – 30/6 lämnas in senast 25 augusti.
- ansökan för redovisningsperioden 1/7 – 31/12 lämnas in senast 25 februari.

Vid varje sammankomst ska närvaro på deltagare och ledare redovisas. Redovisningen ska vara en sammanställning som inkluderar föreningens namn, typ av aktivitet, plats, datum, tider, deltagares och ledares namn, födelsedata, kön och närvaro. Redovisningen ska undertecknas av ansvarig ledare. Förvaltningen har för avsikt att lokalt aktivitetsbidrag ska utbetalas inom tre (3) veckor efter sista ansökningsdatum har passerat för respektive ansökningsperiod.

Utvecklingsbidrag

Beskrivning

Utvecklingsbidragets huvudsakliga syfte är att stödja insatser som långsiktigt förbättrar föreningarnas verksamhet och utveckling. Då kompetensutveckling och ledarförsörjning ses som särskilt viktigt finns två former av bidrag enligt nedan:

- utvecklingsbidrag – verksamhetsutveckling
- utvecklingsbidrag – ledarutveckling

Villkor

Utvecklingsbidrag – verksamhetsutveckling

Bidraget ges till insatser för att långsiktigt förbättra föreningens verksamhet och utveckling. Exempelvis kan stöd ges till utveckling av verksamhet och organisation. Det kan även ges stöd till informationsinsatser och insatser som möjliggör spontanaktiviteter.

Utvecklingsbidrag – ledarutveckling

Bidraget kan sökas för utveckling av ledarkompetens. Med kompetens avses både den för föreningen specifika verksamhetskompetensen såväl som allmän kompetens i exempelvis ledarskap, likabehandling eller föreningskunskap.

Endast verksamhet som är alkohol- och drogfri kan beviljas bidrag.

Ansökan och redovisning

Ansökan ska lämnas in innan aktiviteten påbörjas. Ansökan ska innehålla beskrivning av aktiviteten, dess syfte, kostnadsbild, finansiering samt sökt belopp. Beskrivningen av aktivitetens finansiering ska även innehålla en redogörelse för om föreningen får bidrag från annat håll.

Ansökan kan lämnas in tre gånger per år:

- 1 februari
- 1 maj
- 1 september

Redovisning av projektet ska lämnas senast tre (3) månader efter att det avslutats. Redovisningen ska innehålla en ekonomisk beskrivning, samt en beskrivning hur aktiviteten genomförts och hur syftet uppfyllts.

Arrangemangsbidrag

Beskrivning

Arrangemang ger kommuninvånarna positiva upplevelser samtidigt som de kan ge ekonomiska och PR-mässigt positiva mervärden. Arrangemang kan också möjliggöra att fler invånare känner till och kan ta del av kultur- och fritidsutbudet. Arrangemangsbidrag finns i två former:

- arrangemangsbidrag – kultur
- arrangemangsbidrag – idrott

Villkor

Arrangemangsbidrag – kultur

Bidraget ska underlätta för föreningar att genomföra såväl lokala, regionala, nationella som internationella arrangemang i Haninge kommun som är öppna för allmänheten. Samarrangemang samt arrangemang som syftar till inkludering, nå nya målgrupper och geografiska områden med få arrangemang prioriteras.

Preparat som regleras av gällande svensk lag är inte tillåtna i samband med arrangemang.

Arrangemangsbidrag – idrott

Bidraget avser att underlätta för föreningar att genomföra såväl lokala, regionala, nationella som internationella arrangemang i Haninge kommun som är öppna för allmänheten i Haninge kommun.

Preparat som regleras av gällande svensk lag är inte tillåtna i samband med arrangemang.

Ansökan och redovisning

Ansökan ska innehålla beskrivning av aktiviteten, dess syfte, kostnadsbild, finansiering av arrangemanget samt sökt belopp.

Ansökan görs löpande under året, dock senast tre (3) månader innan arrangemanget. Kultur- och fritidsförvaltningen strävar efter att, i den mån det är möjligt, över kalenderåret fördela en jämn spridning av arrangemang. Hänsyn till detta tas därför i bidragsbedömningen.

Redovisning av arrangemanget för vilket bidraget beviljats ska redovisas senast tre månader efter arrangemanget. Den ska innehålla en ekonomisk redogörelse för arrangemanget inklusive vilken effekt som uppnåtts (ex. besöksantal, massmedial uppmärksamhet).

Kulturbidrag

Beskrivning

Syftet med stödet är att underlätta och möjliggöra skapande och utåtriktad kulturverksamhet som är öppen för allmänheten (**se ordlista**) och/eller stödja verksamhet som belyser och utvecklar kommunens kulturhistoria och kulturarv.

Stödet ges i form av två bidrag:

- grundbidrag
- projektbidrag

Villkor

Grundbidrag

Grundbidraget delas årligen ut till föreningar med verksamhet som är öppen för allmänheten. Verksamheter som bidrar till mångfald (**se ordlista**) och samarbeten samt når breda målgrupper premieras.

Projektbidrag

Projektbidrag kan sökas för tidsbegränsade projekt inom kulturområdet respektive kulturmiljö- och kulturarvsområdet. Projekt som leder till förnyelse och stärker föreningens kompetens samt på sikt bidrar till verksamhetsutveckling och når nya målgrupper prioriteras.

Projektbidrag kan sökas av föreningar som under en begränsad period vill belysa, bevara eller dokumentera frågor inom kultur respektive kulturmiljö- och kulturarvsområdet (**se ordlista**).

Projektbidrag kan också sökas för festivaler, scenkonst, temaveckor m.m. som har stor betydelse för Haninge, ökar samverkan, når nya målgrupper och förläggs i områden med få aktiviteter.

Ansökan och redovisning

Ansökan ska innehålla beskrivning av aktiviteten, dess syfte, kostnadsbild samt sökt belopp.

Ansökan för grundbidrag ska göras senast 1 november året före verksamhetsåret. Ansökan för projektbidrag ska göras senast tre (3) månader innan start av aktuellt projekt.

Redovisning av grundbidrag ska utföras enligt de allmänna villkoren för bidragsredovisning. Redovisning av projektbidrag ska lämnas senast tre (3) månader efter att det avslutats samt innehålla en ekonomisk beskrivning, beskrivning hur aktiviteten genomförts och hur man uppfyllt syftet.

Bidrag för föreningsdriven öppen verksamhet

Beskrivning

Bidraget syftar till att underlätta och möjliggöra för föreningar att bedriva öppen verksamhet mot och för allmänheten utan krav på medlemskap. Stödet består av två bidrag:

- öppen verksamhet - skärgård
- öppen verksamhet - övrig

Villkor

Öppen verksamhet – skärgård

Bidraget ges för verksamhets- och materialkostnader för barn och ungdomsverksamhet i skärgården.

Endast verksamhet som är alkohol- och drogfri kan beviljas bidrag.

Öppen verksamhet – övrig

Bidraget ges i syfte att stödja öppen verksamhet för allmänheten som föreningen driver.

Endast verksamhet som är alkohol- och drogfri kan beviljas bidrag.

Ansökan och redovisning

Ansökan ska innehålla beskrivning av aktiviteten, dess syfte, kostnadsbild, finansiering samt sökt belopp.

I bidraget öppen verksamhet – skärgård är det möjligt att söka bidrag för resor och logi, exempelvis vid anlåtande av artister eller ledare.

Ansökan görs löpande under året.

Redovisning av projektet ska lämnas senast tre (3) månader efter att det avslutats. Redovisningen ska innehålla en ekonomisk beskrivning, samt beskrivning hur aktiviteten genomförts och hur man uppfyllt syftet.

Förstärkt ridbidrag

Beskrivning

Bidraget ges i syfte att stärka barns- och ungas ridverksamhet i Haninge kommun. Bidraget ska möjliggöra för så många barn och unga som möjligt att delta i ridverksamhet.

Villkor

Bidraget ska möjliggöra lägre avgifter för ridverksamhet för barn och unga (7-20 år) i Haninge kommun. Bidraget kan sökas av ridföreningar som är anslutna till ett riksförbund. Bidraget baseras på antalet sammankomster som föreningen erhöll lokalt aktivitetsbidrag för från föregående kalenderår.

Endast verksamhet som är alkohol- och drogfri kan beviljas bidrag.

Ansökan och redovisning

Ansökan görs senast 25 februari. Bidraget och hur det använts ska redovisas senast tre (3) månader efter för bidraget avslutad aktivitet.

Partnerskapsavtal

Beskrivning

Syftet med partnerskapsavtal är att ge ett långsiktigt ekonomiskt stöd till föreningar som utför och/eller driver verksamheter och/eller anläggningar som berikar Haninge kommun.

Villkor

Ersättningen används som ekonomiskt stöd för verksamheter som för Haninge kommun är särskilt viktiga. Verksamheterna kan vara i form av driftsbidrag för kostnader för extern anläggning eller som bidrag för verksamhet mot speciella målgrupper, till exempel barn, unga och personer med funktionsnedsättning eller för verksamhet i speciella geografiska områden.

Endast verksamhet som är alkohol- och drogfri kan beviljas ersättning.

Intresseanmälan och redovisning

Bidraget definieras i form av avtal som tas fram i dialog. Kultur- och fritidsnämndens delegationsordning fastställer vilka delegater som har beslutanderätt att ingå avtal å nämndens vägnar. I avtalet definieras båda avtalsparters rättigheter och skyldigheter.

Avtalat bidrag ska årligen följas upp och föreningen ska redovisa hur pengarna använts för att uppfylla avtalets syfte.

Tillgänglighetsbidrag

Beskrivning

Tillgänglighetsbidraget syftar till att underlätta för föreningar att bedriva verksamhet, med eller utan krav på medlemskap, anpassad för personer med funktionsnedsättning och på så sätt skapa större utbud och variation. Ett bredare och anpassat utbud ger kommunens invånare med funktionsnedsättning möjlighet att bli mer föreningsaktiva och därigenom bidra till ökad delaktighet och bättre hälsa.

Bidraget syftar till att på ett långsiktigt sätt både underlätta start av ny verksamhet och stödja pågående verksamhet.

Villkor

Aktiviteter som leder till att skapa ett stort utbud och variation av verksamheter premieras. Bidraget ges för verksamhet oavsett ålder.

Stödet möjliggör både start av ny grupp/sektion för personer med funktionsnedsättning, eller verksamhet som inkluderar målgruppen i den ordinarie verksamheten.

Endast verksamhet som är alkohol- och drogfri kan beviljas bidrag.

Ansökan och redovisning

Ansökan ska innehålla beskrivning av aktiviteten, dess syfte, kostnadsbild samt sökt belopp.

Ansökan görs löpande under året.

Redovisning av bidraget ska lämnas senast tre (3) månader efter att det avslutats. Redovisningen ska innehålla en ekonomisk beskrivning, samt beskrivning hur aktiviteten genomförts och hur man uppfyllt syftet.

Studieförbundsbidrag

Beskrivning

Syftet att stödja studieförbundens folkbildningsverksamhet är att:

- Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.
- Bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.
- Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.
- Bidra till att bredda intresset för och öka delaktighet i kulturlivet.

Bidrag kan utgå till av staten godkänt studieförbund och/eller dess lokalavdelning. Bidragsgrundande verksamhet är studiecirkelverksamhet, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram. I bidraget ingår även ett stöd för att tillgänglighetsanpassa verksamheten.

Villkor

Allmänna villkor för att erhålla bidrag följer i huvudsak Folkbildningsrådets *Statsbidrag till studieförbund 2017* (se nedan avsnitt).

Bidrag utgår endast till verksamhet som genomförs i Haninge kommun

Endast verksamhet som är alkohol- och drogfri kan beviljas bidrag. Undantag medges i de fall verksamheten avser ämnet, till exempel vid vinprovningsskurser.

Ansökan

Ansökan lämnas in senast 31 mars.

Bidragsgrundande verksamhet

Kultur- och fritidsnämndens definition av en studiecirkel, annan folkbildningsaktivitet och kulturprogram överensstämmer med folkbildningsrådets.

Studiecirkel

Studiecirkel är en mindre grupp som genom samtal och diskussion bedriver studier. Deltagaren söker kunskap tillsammans med andra och utvecklar färdigheter utifrån sina behov och intressen. Deltagaren ska ges möjlighet till inflytande samt tid för reflektion och eftertanke mellan sammankomsterna. För att en deltagare ska kunna rapporteras som underlag för statsbidrag ska deltagaren vara närvarande vid minst tre (3) sammankomster, varav minst en (1) gång vid de tre (3) första sammankomsterna.

Cirkelledaren ska:

- Vara godkänd av en lokal studieförbundsavdelning.
- Ha den kompetens som krävs för att fullfölja uppdraget.

Deltagaren ska:

- Vara 13 år eller äldre under verksamhetsåret.
- Vara minst tre (3) till antalet och max 20, inklusive cirkelledaren.

Studiecirkeln ska ha:

- En dokumenterad plan för studiecirkelns genomförande och för det studiematerial som används.
- En omfattning per vecka som maximalt innefattar tre (3) sammankomster om vardera fyra (4) studietimmar. En (1) studietimme är 45 minuter.
- Minst tre (3) sammankomster och minst nio (9) studietimmar.

Annan folkbildningsverksamhet

I annan folkbildningsverksamhet kan studieförbundet genomföra verksamhet i fri form. Verksamhet i annan folkbildningsverksamhet ska ge studieförbundet möjlighet att pröva nya former och utveckla nyskapande folkbildningsverksamhet. Sammankomsterna i annan folkbildningsverksamhet kan vara längre och genomföras tätare än i studiecirkel. Antalet sammankomster kan vara en eller flera. Deltagarna kan vara fler än i studiecirkeln.

Ledaren ska:

- Vara godkänd av en lokal studieförbundsavdelning.
- Ha den kompetens som krävs för att fullfölja uppdraget.

Deltagarna ska:

- Vara sex (6) år eller äldre under verksamhetsåret.
- Vara minst tre (3) stycken, inklusive ledaren.

Annan folkbildningsverksamhet ska ha:

- En dokumenterad plan för verksamhetens genomförande.
- En omfattning av minst en (1) studietimme, det vill säga 45 minuter.

Kulturprogram

Kulturprogrammen ska ge kulturupplevelser genom föreläsning, sång/musik, dramatisk framställning, film/foto, dans, utställning, litteratur, konst/konsthantverk eller tvärkulturell verksamhet. Utställning kan endast rapporteras en (1) gång per plats den visas, oavsett visningstidens längd. Ett sammanhållet arrangemang som vänder sig till samma deltagare rapporteras som ett (1) kulturprogram även om det innehåller flera medverkande eller olika kulturformer.

Ledaren ska:

- Vara godkänd av en lokal studieförbundsavdelning.
- Ansvara för programmets genomförande och rapportering

Deltagaren ska:

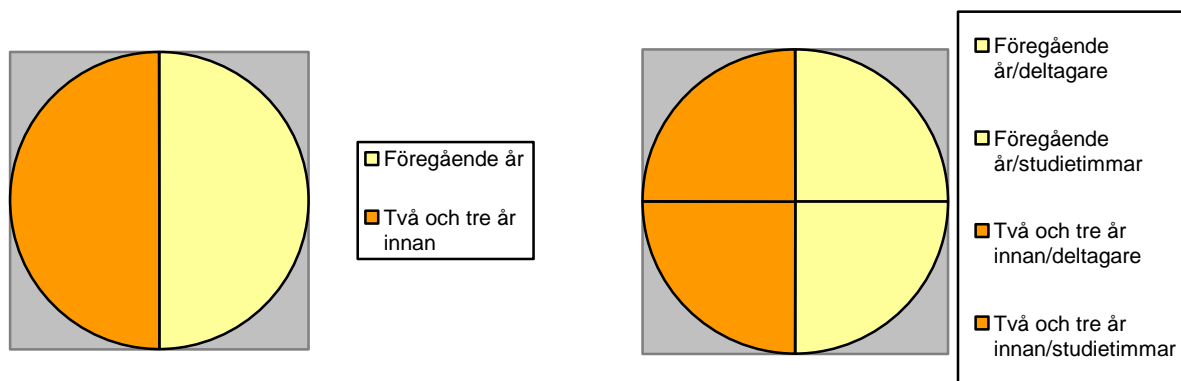
- Vara 13 år eller äldre under verksamhetsåret.

Kulturprogram ska:

- Framföras inför eller tillsammans med minst fem deltagare utöver studieförbundets ledare.
- Ha en sådan utformning att det bidrar till satt skapa delaktighet, upplevelse och eftertanke.
- Utannonseras i förväg.
- Pågå i minst 30 minuter.

Tillgänglighetsbidrag

Stöd för tillgänglighetsanpassning omräknas varje år utifrån studieförbundets tidigare verksamhet med målgruppen och fördelas i proportion till studieförbundens andel av den totala verksamheten med målgruppen enligt nedan diagram.

Hälften baseras på slutrapporterad verksamhet föregående år och hälften baseras på ett genomsnitt av slutrapporterad verksamhet två och tre år innan aktuellt år. Utifrån denna uppdelning baseras i sin tur hälften på antalet studietimmar och hälften baseras på antalet rapporterade deltagare i verksamheten för vilka behov av förstärkta insatser har genomförts.

Bidraget fördelas på verksamhet med personer med funktionsnedsättning som har haft behov av förstärkta insatser i studiecirklar, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram.

Endast verksamhet som har inneburit merkostnader kan rapporteras och ge rätt till bidrag.

Ordlista

Kulturarv

Begreppet kulturarv avser både materiella företeelser som exempelvis byggnader och föremål, och immateriella företeelser som exempelvis mat, musik, hantverk, konst och litteratur. Haninge har en mångfald kulturarv med ursprung både lokalt, regionalt och globalt.

Kulturmiljö

Begreppet kulturmiljö avser den fysiska miljön som påverkats av människor över tid, exempelvis byggnader och landskap.

Mångfald

Den förståelse som ska utläsas i de fall begreppet förekommer i bidragsreglementet utgår från ordboksdefinitionen – det vill säga som en kulturell och åsiktsmässig pluralism i samhället. Föreningsverksamheter och aktiviteter som bidrar till mångfald ska således inte vara frikopplade från samhällets mångfald, utan (i den mån det är möjligt) återspegla denna.

Öppen för allmänheten

Med detta menas att verksamheten ska vara utåtriktad och tillgänglig för alla, men därmed inte nödvändigtvis gratis. En verksamhet kan således vara öppen för allmänheten om vem som helst som är villig att betala inträde eller deltagaravgift ges möjlighet att delta.

Sammanställning av remissvar på förslag till bidragsreglemente för studieförbundsbidrag

Bakgrund

Studieförbunden i Haninge har en betydande roll i att bidra till att bredda intresset för kulturlivet, möjliggöra för en mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa samhällsutveckling samt att bidra till att stärka och utveckla demokratin.

Under en tre veckor lång period, 2017-02-14 – 2017-03-07, har styrgruppens förslag till bidragsreglemente varit ute på remiss. Följande studieförbund har getts möjlighet att lämna synpunkter:

- ABF Södertörn
- Medborgarskolan Stockholm
- NBV Stockholms län
- Sensus studieförbund
- Studiefrämjandet Stockholms län
- Studiefrämjandet Bilda Öst
- Studieförbunden Vuxenskolan

Metod

De berörda studieförbunden kontaktades via mail 2017-02-14. I detta utskick gavs en kortare beskrivning av ärendet samt bifogat remissbrev, förslag till studieförbundsbidrag och en prognos utifrån den information som fanns att tillgå vid tillfället (se bilagor). Vid det första tillfället kontaktades totalt 7 studieförbund varav 2 återkom med yttranden kort därefter. 2017-03-07 kontaktades de 5 studieförbund som då ännu inte inkommit med svar via telefon. 4 av dessa inkom därefter med sina respektive yttranden. 2 studieförbund hade synpunkter på att remissvarstiden var för kort.

Svarsfrekvens: av de tillfrågade studieförbunden har 6 av 7 förbund svarat. Även de studieförbund som svarat att de "inte har några synpunkter" betraktas i denna sammanställning som inkomna yttranden. NBV Stockholms län har inte lämnat något svar och räknas således inte in i denna sammanställning bland de studieförbund som inkommit med yttranden.

Dokumentering av svar: 5 studieförbund har lämnat ett skriftligt yttrande (se bilagor). Resterande studieförbund har inkommit med muntligt yttrande över telefon.

Slutligen har det insamlade materialet från de olika studieförbundens yttranden sammanställts.

Resultat

Då de olika studieförbundens yttranden varierar kraftigt sinsemellan beträffande vad man valt att fokusera på och i vilken detaljnivå man valt att precisera sig, inleds detta resultatstycke med en enkel sammanställning av de yttranden som är av mer generaliserbar karaktär.

Generella yttranden:

- 1 studieförbund (Studieförbundet Stockholms län) har inkommit med en kortfattad kommentar om att ”det ser bra ut”.
- 1 studieförbund (Medborgarskolan Stockholm) har inga synpunkter.
- 1 studieförbund (Studieförbunden Vuxenskolan) motsätter sig kraftigt detta förslag.

Yttranden beträffande de allmänna villkoren:

- 2 studieförbund (ABF Södertörn och Studieförbundet Bilda Öst) tycker att det är bra att de allmänna villkoren för att erhålla bidrag, enligt förslaget på bidragsreglemente, i huvudsak följer Folkbildningsrådets ”Statsbidrag till studieförbund 2017”.
- 1 studieförbund (Sensus studieförbund) uttrycker att de, av ovan nämnda anledning, har ”inga synpunkter eller förslag på ändringar”.

Yttranden beträffande prognos av stöd:

- 1 studieförbund (ABF Södertörn) ser positivt på att stödet till kulturprogram ökar.
- 1 studieförbund (Studieförbunden Vuxenskolan) är starkt kritiska till att målgruppsbidraget sänks.

Övriga synpunkter

Sensus studieförbund föreslår att under avsnittet ”Villkor” ska benämningen ”annan fortbildningsverksamhet” ändras till ”forbildningsverksamhet”. Skälet till denna ändring uppges vara att det är det rätta och relevanta begreppet i relation till Folkbildningsrådets kriterier och definition av verksamhetsformer.

ABF Södertörn har i sitt yttrande även inkommit med en rad frågor varav vissa kan betraktas som implicita synpunkter:

- Hur beräknas stöd till att tillgänglighetsanpassa verksamheten och hur redovisas det av studieförbunden? Det är viktigt att ett tillgänglighetsbidrag utformas så det ger ett generellt stöd till pedagogisk, fysisk och social tillgänglighet.
- Hur har fördelningen mellan de olika delarna i bidraget beräknats? Det vill säga hur stor andel av det totala bidraget går till respektive pott?
- När det gäller antagande 2 i Prognosen, beräkning av bidragsdelen Studiecirkel + annan folkbildning, borde det väl vara snittet studietimmar för 2014-2015 +antal studietimmar 2016 som är grunden och inte 2015.
- Ska Haninge kommun räkna antalet deltagare eller antalet unika deltagare?
- Hur stor del av bidraget grundat på studiecirkel och annan folkbildning ska grunda sig på studietimmar respektive deltagare/unika deltagare? För att undvika alltför stort

fokus på studietimmar bör betydelsen av unika individer öka och en parameter för korttidsutbildade finnas med. Detta för att ge studieförbunden ökade möjligheter och incitament att nå fler och därmed uppfylla statens fyra syften i högre grad än genom fokus på studietimmar.

- Kommer verksamhet med korttidsutbildade premieras i Haninge? Har man tänkt sig någon parameter för att nå de som behöver studieförbunden mest?
- Kommer någon hänsyn tas till var i kommunen verksamheten bedrivs? Folkbildningen behöver finnas nära människor och vara lättillgänglig, det borde därför premieras att ha en stor spridning av verksamheten inom kommunens geografiska område.

Sammanfattning

I följande stycke ges i kort sammanfattning av tidigare presenterade resultat:

- Totalt har 5 studieförbund uttryckt att de är endera positivt inställda eller inte har några synpunkter som invänder till förslaget på studieförbundsbidrag.
- 1 studieförbund är starkt kritiska till förslaget då det, enligt dem själva, kommer framtvinga nedskärningar i den verksamhet de bedriver idag.

Bilagor

Från: Victoria Schelander [<mailto:victoria.schelander@bildan.nu>]

Skickat: den 7 mars 2017 10:48

Till: Klas Sandberg

Ämne: VB: Remiss bidragsreglemente för studieförbund

Hej Klas!

Ledsen att jag inte svarat på denna remiss förrän nu. Bilda tycker att det är bra att ni följer FBRs fördelningssystem, främst för det är enklare rent administrativt för oss att relatera till samma regler och villkor.

Vänliga hälsningar

Victoria Schelander
Enhetschef
Studieförbundet Bilda Öst
Hangövägen 18
115 41 STOCKHOLM

Telefon: 08-727 18 13
Mobil: 076-807 17 22
victoria.schelander@bildan.nu
www.bildan.nu

Till
Haninge kommun
Kultur- och fritidsförvaltningen
Klas Sandberg

**Remiss på förslag till bidragsreglemente för
studieförbundens verksamhet i Haninge kommun**

Sensus Stockholm Gotland har tagit del av styrgruppens förslag till nytt bidragsreglemente för Haninge kommun.

Eftersom förslaget i sin helhet utgår från dels statens syften, dels Folkbildningsrådets villkor och kriterier för 2017 och därmed på det kommunala planet omsätter inriktningen på statsbidraget till en lokal nivå har vi inga synpunkter eller förslag på ändringar.

Den synpunkt vi har är av redaktionell, men inte oväsentlig karaktär. Ordet Annan ”fortbildningsverksamhet” bör ersättas med ”folkbildningsverksamhet” (under avsnittet Villkor) vilket är det rätta och relevanta begreppet i relation till Folkbildningsrådets kriterier och definition av verksamhetsformer.

Stockholm 170307

Christer Wik
Enhetschef
Enheten Medlemsorganisationer
Sensus Stockholm Gotland

Från: Anna Hammar [<mailto:anna.hammar@studieframjandet.se>]

Skickat: den 16 februari 2017 17:05

Till: Klas Sandberg

Ämne: VB: Remiss bidragsreglemente för studieförbund

Hej

Vi tycker att det ser bra ut ifrån Studieförbundet Stockholms län

Förutom att vi inte heter Studieförbundet i sydöstra stor Stockholm, utan **Studieförbundet Stockholms län** går det att ändra?

Med vänlig hälsning

Anna Hammar

Projektsamordnare Samhälle och Mångfald

Studieförbundet Stockholms län

Box 6361, 102 35 Stockholm

Besöksadress: Norrtullsgatan 12 N

Tel. 0855535222

anna.hammar@studieframjandet.se

Från: Johan Allenbäck-Degerheim [<mailto:johan.allenback-degerheim@sv.se>]

Skickat: den 3 mars 2017 22:03

Till: Kultur o Fritid

Ämne: svar på remiss avseende nytt bidragsreglemente

Hej!

1. För kort svarstid.
2. För undermåligt underlag att ta ställning till.
3. Det enda vi kan utläsa är att kommunen väljer att mer än halvera målgruppsbidraget för samtliga studieförbund till förmån för ABF och samtidigt höja deras anslag avseende kulturprogram med nästan 300%. Vänligen motivera detta!
4. Studieförbundet Vuxenskolan motsätter sig kraftigt detta förslag.
5. Skulle det vinna genomslag tvingas vi till nedskärningar i den verksamhet vi bedriver idag.

Johan

Med vänliga hälsningar,

Johan Degerheim
Controller
Studieförbundet Vuxenskolan
Örvägen 2
194 52 Upplands Väsby

Växel: 08-120 55 100

Direkt: 08-120 55 115

Mobil: 0700-20 21 13

johan.degerheim@sv.se

www.sv.se/stockholmslan

www.facebook.com/svstockholmslan

<http://www.sv.se/stockholmslan>

ABF Södertörn
Medborgarskolan Stockholm
NBV Stockholms län
Sensus studieförbund
Studieförbundet i sydöstra
Storstockholm
Studieförbundet Bilda Öst
Studieförbunden Vuxenskolan

Remiss: Förslag till bidragsreglemente för studieförbundsbidrag

Studieförbunden i Haninge har en betydande roll genom att bland annat bidra till att bredda intresset för att öka delaktighet i kulturlivet, möjliggöra för en mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa samhällsutveckling samt att bidra till att stärka och utveckla demokratin.

Den av kultur- och fritidsnämnden utsedda styrgruppen för översynen av bidragsreglementet översänder härmed ett förslag till bidragsreglemente för studieförbundens verksamhet i Haninge Kommun. Remissinstanser redovisas i bifogad sändlista.

Ni ges härmed möjlighet att lämna synpunkter på förslaget till bidragsreglementet för studieförbundens verksamhet. Synpunkterna ska vara inlämnade till kultur- och fritidsförvaltningen senast den 5 mars 2017.

Remissvaren skicks till kulturfritid@haninge.se alternativt postadress: Haninge kommun, Kultur- och fritidsförvaltningen, 136 81 Haninge.

Vid frågor, vänligen kontakta Klas Sandberg (klas.sandberg@haninge.se, 08-606 86 57).

Med vänlig hälsning

Mehmet Coksürer
Ordförande kultur- och fritidsnämnden

Bifogade handlingar:
- Förslag till studieförbundsbidrag
- Prognos studieförbund 2017

Studieförbundsbidrag

Beskrivning

Syftet att stödja studieförbundens folkbildningsverksamhet är att:

- Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin
- Bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen
- Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället
- Bidra till att bredda intresset för och öka delaktighet i kulturlivet

Bidrag kan utgå till av staten godkänt studieförbund och/eller dess lokalavdelning.

Bidraggrundande verksamhet är studiecirkelverksamhet, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram. I bidraget ingår även ett stöd för att tillgänglighetsanpassa verksamheten.

Villkor

Allmänna villkor för att erhålla bidrag följer i huvudsak Folkbildningsrådets "Statsbidrag till studieförbund 2017"

Kultur- och fritidsnämndens definition av studiecirkel, annan fortbildningsverksamhet och kulturprogram överensstämmer med folkbildningsrådets.

Bidrag utgår endast till verksamhet som genomförs i Haninge kommun

Endast verksamhet som är alkohol- och drogfri kan beviljas bidrag. Undantag medges i de fall verksamheten avser ämnet, till exempel vid vinprovningkurser.

Ansökan

Ansökan lämnas in senast 31:a mars.

Prognos stöd till studieförbund

	Studiecirkel + annan. Fortb	Tillgängl. stöd	Kulturprogr.	Prognos bidrag 2017
ABF	313 043	29 555	183 750	526 349
BILDA	1 436	-	4 375	5 811
Medborgarskolan	11 595	2 022	-	13 617
NBV	31 541	1 244	-	32 786
SENSUS	249 527	10 889	40 833	301 249
Studiefrämjandet	94 091	4 511	10 208	108 811
Vuxenskolan	601 543	107 333	52 500	761 377
SUMMA	1 302 778	155 556	291 667	1 750 000

Bidrag till studieförbund 2016

	Grundbidrag	Målgrupp	Kulturbidrag	Bidrag 2016
ABF	315 000	63 175	66 150	444 325
BILDA	1 314	-	1 575	2 889
Medborgarskolan	6 562	4 323	-	10 885
NBV	26 250	2 660	-	28 910
SENSUS	241 500	23 275	14 700	279 475
Studiefrämjandet	98 437	9 642	3 675	111 754
Vuxenskolan	623 437	229 425	18 900	871 762
SUMMA	1 312 500	332 500	105 000	1 750 000

Antagande:

1. Data för prognosen är samma som låg till grund för utbetalda bidrag 2016
2. Grundbidrag för 2016 är summan av antal studietimmar 2014+2015. Studiecirkel + annan fortbildningsverksamhet för 2017 = (snitt antal studietimmar 2014+2015) + antal studietimmar 2015. Antal deltagare saknas som variabel i prognosen men den ingår i den riktiga formeln för uträkning för 2017. Detta då uppgiften saknas i dagsläget.
3. Definitionen för målgrupp 2016 innefattade utöver funktionsnedsatta även nyanlända som behöver extra stöd, t.ex. tolk. Samma antal används för 2017 års prognos.
4. Kulturprogram rapporterades för 2016 i timmar. För 2017 ska antal program användas (hälften snitt 2014+2015 och hälften antal kulturprogram 2016)

Dnr KOFN 2015/18

§ 96 Nytt bidragsreglemente för föreningsbidrag

Sammanfattning

Den 18 juni 2014 fattade kultur- och fritidsnämnden beslut om att ge kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med förslag till hur en översyn av nämndens bidragsreglemente ska läggas upp.

Arbetet har letts av en styrgrupp bestående av ordförande Mehmet Coksürer (MP), Christer Erlandsson (S), Raymond Svensson (C), Pia Lublin (FP) och Pernilla Kjellin (M). Joakim Goding (M) ersatte Pernilla Kjellin genom fyllnadsval 2015-05-20. Projektägare har varit förvaltningschef Maria Lindeberg och projektledare Klas Sandberg. Det har även funnits en arbetsgrupp med personal från kultur- och fritidsförvaltningen.

I arbetet har det inhämtats information och intryck från kommunala styrdokument, externa rapporter samt en omfattande föreningsdialog. En erfarenhet från föreningsdialogen är att bidragsreglementet behöver bli tydligare och mer lättfattligt, men att föreningarna i dag inte har några stora invändningar mot själva bidragstyperna.

Utifrån inhämtad kunskap så är det förvaltningens avsikt att mer förädla det nuvarande reglementet än att göra om det i sin grundstruktur. Det är också ett mål att göra det så lättfattligt och tydligt som möjligt och att säkerställa stödet till utsatta grupper som är underrepresenterade i föreningslivet. Bidraget ska också ses som en investering som ska ge mervärde för kommunens invånare. Därför villkoras bidragen och det ställs krav på förväntad effekt och på så sätt stöder bidragen Haninge kommuns mål om effektiv resursanvändning.

Ett förslag till bidragsreglemente skickades i maj 2016 på remiss till samtliga föreningar i Haninge kommuns föreningsregister, till övriga nämnder och ett antal övriga intressenter. De synpunkter som kom in handlade bland annat om ren formalia, om möjligheten att söka bidrag för vuxna och äldre och formuleringen av kulturbidrag/grundbidrag. I det slutliga förslaget till bidragsreglemente har förvaltningen förtydligat att det social- och äldrenämnden har egna bidragsreglementen som föreningar kan söka,

Page 1324 of 1646

formalia har rättats, allmänna villkor uppdaterats samt att en ny definition av kulturbidrag/grundbidrag gjorts.

Kultur- och fritidsförvaltningen föreslår att man till bidragsreglementet arbetar fram ett tolkningsdokument där man tydligare kan förklara vad man kan, och inte kan få bidrag för. Där bör också beskrivas vilka beslutskriterier som används för respektive bidrag. Detta dokument borde vara till gagn för såväl förvaltning, nämnd som för föreningar. Detta dokument godkänns lämpligen av kultur- och fritidsförvaltningens arbetsutskott och är tänkt att bli ett mer levande dokument än reglementet.

Underlag för beslut

- Reglemente för föreningsbidrag för ideella föreningar i Haninge kommun, 2016-09-23
- Sammanfattning av remissvar, 2016-09-07
- Utredning 2016-05-06, Översyn av bidragsreglemente för föreningsbidrag
- Tjut 2016-09-22, Nytt bidragsreglemente för föreningsbidrag

Förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag till bidragsreglemente för föreningsbidrag
2. Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta föreslaget bidragsreglemente för föreningsbidrag
3. Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag om att skapa ett tolkningsdokument tillhörande bidragsreglementet. Tolkningsdokumentet ska godkännas av kultur- och fritidsförvaltningens arbetsutskott.
4. Kultur- och fritidsnämnden uppdrar åt kultur- och fritidsförvaltningen att under första halvåret 2020 för nämnden redovisa en utvärdering av bidragsreglementet.

Arbetsutskottets förslag till nämnden

1. Kultur- och fritidsnämndens arbetsutskott föreslår nämnden att ärendet återremitteras till förvaltningen för omarbete. För

föreningslivets bästa bör det nya reglementet börja gälla den 1 januari 2018.

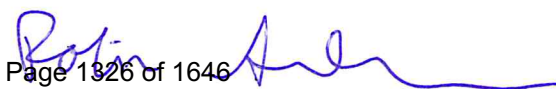
Nämndens beslut

1. Kultur- och fritidsnämndens beslutar att ärendet återremitteras till förvaltningen för omarbete. Ett tolkningsdokument ska tas fram av förvaltningen för antagande av nämnden. Förvaltningen får även i uppdrag att presentera ett förslag till reviderat bidrag för studieförbundens verksamhet. Samtliga uppdrag ska presenteras till nämnden senast i april 2017. För föreningslivets bästa börjar det nya reglementet gälla den 1 januari 2018.

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom:

Utveckling och stöd
Klas Sandberg

Kultur- och fritidsnämnden

Nytt bidragsreglemente för föreningsbidrag

Sammanfattning

Den 18 juni 2014 fattade kultur- och fritidsnämnden beslut om att ge kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med förslag till hur en översyn av nämndens bidragsreglemente ska läggas upp.

Arbetet har letts av en styrgrupp bestående av ordförande Mehmet Coksürer (MP), Christer Erlandsson (S), Raymond Svensson (C), Pia Lublin (FP) och Pernilla Kjellin (M). Joakim Goding (M) ersatte Pernilla Kjellin genom fyllnadsval 2015-05-20. Projektägare har varit förvaltningschef Maria Lindeberg och projektledare Klas Sandberg. Det har även funnits en arbetsgrupp med personal från kultur- och fritidsförvaltningen.

I arbetet har det inhämtats information och intryck från kommunala styrdokument, externa rapporter samt en omfattande föreningsdialog. En erfarenhet från föreningsdialogen är att bidragsreglementet behöver bli tydligare och mer lättfattligt, men att föreningarna i dag inte har några stora invändningar mot själva bidragstyperna.

Utifrån inhämtad kunskap så är det förvaltningens avsikt att mer förädla det nuvarande reglementet än att göra om det i sin grundstruktur. Det är också ett mål att göra det så lättfattligt och tydligt som möjligt och att säkerställa stödet till utsatta grupper som är underrepresenterade i föreningslivet. Bidraget ska också ses som en investering som ska ge mervärde för kommunens invånare. Därför villkoras bidragen och det ställs krav på förväntad effekt och på så sätt stöder bidragen Haninge kommuns mål om effektiv resursanvändning.

Ett förslag till bidragsreglemente skickades i maj 2016 på remiss till samtliga föreningar i Haninge kommuns föreningsregister, till övriga nämnder och ett antal övriga intressenter. De synpunkter som kom in handlade bland annat om ren formalia, om möjligheten att söka bidrag för vuxna och äldre och formuleringen av kulturbidrag/grundbidrag. I det slutliga förslaget till bidragsreglemente har förvaltningen förtydligat att det social- och äldrenämnden har egna bidragsreglementen som föreningar kan söka, formalia har rättats, allmänna villkor uppdaterats samt att en ny definition av kulturbidrag/grundbidrag gjorts.

Kultur- och fritidsförvaltningen föreslår att man till bidragsreglementet arbetar fram ett tolkningsdokument där man tydligare kan förklara vad man kan, och inte kan få bidrag för. Där bör också beskrivas vilka beslutskriterier som används för respektive bidrag. Detta dokument borde vara till gagn för såväl förvaltning, nämnd som för föreningar. Detta dokument godkänns lämpligen av kultur- och fritidsförvaltningens arbetsutskott och är tänkt att bli ett mer levande dokument än reglementet.

Underlag för beslut

- Reglemente för föreningsbidrag för ideella föreningar i Haninge kommun, 2016-09-23
- Sammanfattning av remissvar, 2016-09-07
- Utredning 2016-05-06 Översyn av bidragsreglemente för föreningsbidrag
- Tjut 2016-09-22, Nytt bidragsreglemente för föreningsbidrag

Förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag till bidragsreglemente för föreningsbidrag
2. Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta föreslaget bidragsreglemente för föreningsbidrag
3. Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag om att skapa ett tolkningsdokument tillhörande bidragsreglementet. Tolkningsdokumentet ska godkännas av kultur- och fritidsförvaltningens arbetsutskott.
4. Kultur- och fritidsnämnden uppdrar åt kultur- och fritidsförvaltningen att under första halvåret 2020 för nämnden redovisa en utvärdering av bidragsreglementet.

Maria Lindeberg
förvaltningschef

Lotta Gusterman
Utveckling och stöd

Expedieras: Akt, Kommunstyrelseförvaltningen
För verkställande: Camilla Rosenberg
För kännedom: Klas Sandberg

Bakgrund

Den 18 juni 2014 fattade kultur- och fritidsnämnden beslut om att ge kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med förslag till hur en översyn av nämndens bidragsreglemente ska läggas upp. Beslutet är en del av ärende KOFN 34/2014 som behandlade en eventuell revidering av riktlinjer och taxor för upplåtelse av lokaler i för- och grundskolan. Vid samma sammanträde beslutade även nämnden att införa nolltaxa för lokaler för föreningars verksamhet för barn, ungdomar och funktionsnedsatta i alla åldrar. Nolltaxan hänger nära samman med kultur- och fritidsnämndens bidrag till föreningarna. Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2015-04-22 om en styrgrupp bestående av fem ledamöter att leda arbetet med översynen av bidragsreglementet. Ordförande Mehmet Coksürer (MP), Christer Erlandsson (S), Raymond Svensson (C), Pia Lublin (FP) och Pernilla Kjellin (M). Joakim Goding (M) ersatte Pernilla Kjellin genom fyllnadsval 2015-05-20.

Ärendets beredning

Arbetet med framtagandet av förslaget till nytt bidragsreglemente har bedrivits i projektform med förvaltningschef Maria Lindeberg som projektägare och utredare Klas Sandberg som projektledare. Kultur- och fritidsnämnden beslutade våren 2015 om att tillsätta en styrgrupp bestående av ordförande Mehmet Coksürer (MP), Christer Erlandsson (S), Raymond Svensson (C), Pia Lublin (FP) och Pernilla Kjellin (M). Joakim Goding (M) ersatte Pernilla Kjellin genom fyllnadsval 2015-05-20. Det har även funnits en arbetsgrupp på kultur- och fritidsförvaltningen bestående av områdeschef Norr samt förvaltningens idrotts- kultur- och tillgänglighetsstrateg.

Under arbetet har en omfattande föreningsdialog ägt rum där föreningarna getts möjlighet att informeras och delge sina synpunkter. Först hölls ett gemensamt möte som startade med en gemensam information för att därefter fortsätta i mindre grupper. Efter det valdes ett antal föreningar ut för att träffas i fokusgrupperna idrott, kultur och övriga. Slutligen så skickades en enkät ut till samtliga föreningar i Haninge kommuns föreningsregister där alla skriftligen fick möjlighet att delge sina synpunkter kring frågor som berör bidragsreglementet.

Tidplanen för arbetet har varit enligt tabell

Moment	Tid
Projektplanering och uppstart. Insamlande av information.	Mars-augusti 2015
Dialog med föreningsliv och andra viktiga intressenter. Insamlande av information.	September-december 2015
Framtagande av förslag till nytt bidragsreglemente med det som kommit fram i dialogen	Januari-mars 2016

Styrgruppen fattar beslut om det förslag till nytt bidragsreglemente som ska gå ut på remiss	April 2016
Remissperiod, med utrymme för dialog	Maj-juli 2016
Sammanställning remissvar och nytt förslag till bidragsreglemente med utgångspunkt från remissvaren	juli-september 2016
Nytt bidragsreglemente antas av kultur- och fritidsnämnden och kommunfullmäktige	Oktober 2016
Nytt bidragsreglemente gäller	1 jan 2017

Förvaltningens synpunkter

Framtagandet av förslaget till nytt bidragsreglemente

Det finns en utmaning i utformningen av ett nytt bidragsreglemente och hur mycket en kommun ska styra. Kommunen har ett syfte med sitt stöd till föreningslivet samtidigt som för stora krav riskerar att kväva föreningarnas kreativitet och motivation.

I arbetet har vi inhämtat information och intryck från kommunala styrdokument (Strategi och budget 2016-2017, idrottspolitiskt program, kulturpolitiskt program) och externa rapporter (till exempel andra kommuners bidragsreglementen och utredningar) samt en omfattande föreningsdialog. Erfarenheten från föreningsdialogen är att bidragsreglementet behöver bli tydligare och mer lättfattligt, men att föreningarna i dag inte har några stora invändningar mot själva bidragstyperna.

Efter informationsinhämtning var sammanfattningsvis förvaltningens avsikt att:

- Mer förädla nuvarande bidragsreglemente än att göra om det i sin grundstruktur. Detta då det inte förekommer något större riktat missnöje mot dagens reglemente vad gäller bidragstyper.
- Säkerställa stödet till svaga grupper som är underrepresenterade i föreningslivet. Dessa grupper är unga, socioekonomiskt utsatta grupper samt funktionsnedsatta. Detta är väl i linje med Haninge Kommuns övergripande mål.
- Göra ett så tydligt och lättfattligt bidragsreglemente som möjligt. Det ska tydligt framgå vilka bidrag man kan söka utifrån sin typ av verksamhet.
- Bidragen ses som en investering som ska ge ett mervärde för kommunens invånare. Därför är det viktigt att bidragen villkoras och att krav ställs på förväntad effekt samt uppföljning så att bidragen både stöder Haninge kommuns mål ger effektiv resursanvändning.
- Inte kompensera föreningar som inte tagit del av nolntaxan. Detta då det riskerar att styra föreningar bort från kommunala lokaler vilket kan gå emot

det övergripande målet om effektivt utnyttjande av de kommunala resurserna.

- Försöka styra mot mer utveckling, kompetens och förnyelse bland kulturbidragen.
- Skapa ett bidrag med stor flexibilitet för att kunna stöda flera olika fokusområden som kan komma att få plötsliga behov av stöd. T.ex. olika målgrupper eller verksamhetsinriktningar.

Utifrån dessa mål skapades ett förslag som styrgruppen för bidragsöversynen skickade på remiss till bland annat samtliga Haninge kommuns nämnder och föreningar i Haninge kommuns föreningsregister.

I förslaget så finns ett par nyheter, ledarutvecklingsbidraget och ett partnerskapsavtal. Ledarutvecklingsbidraget är tänkt att stödja och uppmuntra fler och mer kompetenta ledare medan partnerskapsavtalet ska kunna användas för bland annat verksamheter som är av särskild vikt för Haninge kommun. Genom partnerskapsavtalet kan man skriva längre avtal än årliga vilket efterfrågas av föreningslivet som ofta vill kunna planera långsiktigt. I förslaget finns inte lokalbidrag till scouterna med och inte heller bidrag till lokalhållande föreningar. Dessa ska istället kunna söka partnerskapsavtal.

Remissvaren innehöll synpunkter på dels formalia och förtydliganden men det framfördes också att man vill ha mer åldersintegrering och att det därför ska gå att söka bidrag för vuxna och äldre. Vad gäller kulturbidrag/grundbidrag så har man ifrågasatt formuleringen ”...som har karaktär av förnyelse och utveckling samt öppnar upp för nya metoder och samarbeten”. Man anser att kontinuitet är viktigt och att formuleringen öppnar upp för godtycke.

I det slutliga förslaget till bidragsreglemente har förvaltningen förtydligat att det social- och äldrenämnden har egna bidragsreglementen som föreningar kan söka, formalia har rättats, allmänna villkor uppdaterats samt att en ny definition av kulturbidrag/grundbidrag gjorts.

Tolkningsdokument

Det är svårt att göra ett heltäckande reglemente som är täcker upp alla möjliga situationer och frågor. Vi tror därför att det är lämpligt att kultur- och fritidsförvaltningen till bidragsreglementet arbetar fram ett tolkningsdokument där man tydligare kan förklara vad man kan, och inte kan få bidrag för. Där bör också beskrivas vilka beslutskriterier som används för respektive bidrag. Detta dokument borde vara till gagn för såväl förvaltning, nämnd som för föreningar. Detta dokument godkänns lämpligen av kultur- och fritidsförvaltningens arbetsutskott och är tänkt att bli ett mer levande dokument än reglementet.

Sammanfattning av remissvar

Förslag till bidragsreglemente för föreningsbidrag för ideella föreningar i Haninge kommun

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning

Sammanfattning av remissvar	0
Inledning	2
Sammanfattning	2
Sammanfattning av föreningarnas yttranden	3
ABF Södertörn	3
Dalarö hembygdsförening	4
Grund- och förskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	4
Haninge Folkets hus	4
Haninge föreningsråd	4
Haninge konståkningsförening	5
Haninge riksteaterförening	6
Kulturföreningen Ormen	6
Kulturföreningen RoJ	7
Minami Budokai	7
Socialnämnden	8
Stadsbyggnadsnämnden	8
Stockholms läns landsting, Kulturförvaltningen	8
Södertörns Brass	8
Södertörns simsällskap	9
Äldrenämnden	10

Inledning

Den 18 juni 2014 fattade kultur- och fritidsnämnden beslut om att ge kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med förslag till hur en översyn av nämndens bidragsreglemente ska läggas upp. Beslutet är en del av ärende KOFN 34/2014 som behandlade en eventuell revidering av riktlinjer och taxor för upplåtelse av lokaler i för- och grundskolan. Vid samma sammanträde beslutade även nämnden att införa nolltaxa för lokaler för föreningars verksamhet för barn, ungdomar och funktionsnedsatta i alla åldrar. Nolltaxan hänger nära samman med kultur- och fritidsnämndens bidrag till föreningarna. Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2015-04-22 om en styrgrupp bestående av fem ledamöter att leda arbetet med översynen av bidragsreglementet. (Ordförande Mehmet Coksürer (MP), Christer Erlandsson (S), Raymond Svensson (C), Pia Lublin (FP) och Pernilla Kjellin (M). Joakim Goding (M) ersatte Pernilla Kjellin genom fyllnadsval 2015-05-20.

Styrgruppen skickade 2016-05-05 ett förslag till nytt bidragsreglemente samt den utredning som ligger till grund för framtagandet av reglementet på remiss till alla föreningar i Haninge kommuns föreningsregister, till övriga nämnder samt till ett antal övriga organisationer. Svaren skulle vara kultur- och fritidsförvaltningen tillhanda 31 juli 2016. Dock har förlängning av svarstiden beviljats vid förfrågan.

I denna sammanfattning återfinns föreningarnas yttranden i förkortad version. Remissvaren i sin helhet finns att tillgå hos kultur- och fritidsförvaltningen.

Sammanfattning

Nio föreningar, Haninge Föreningsråd (som skrivit sitt yttrande efter att ha låtit ett femtontal föreningar komma med synpunkter), fem nämnder, ett studieförbund samt Kulturförvaltningen vid Stockholms Läns Landsting har besvarat remissen. Det har inkommit synpunkter både på det remitterade bidragsreglementet, men man har även förmedlat förslag och synpunkter utanför reglementet som man anser viktiga. Dessa frågor är viktiga för kultur- och fritidsnämnden att ta tillvara och arbeta vidare med.

Områden som man återkommande har synpunkter på är att bidragsreglementet bör stödja åldersintegrering och att bidrag även ska gå att söka för vuxna och äldre och formuleringen i kulturbidrag/grundbidrag, "...som har karaktär av förnyelse och utveckling samt öppnar upp för nya metoder och samarbeten". Man anser att kontinuitet är viktigt och att formuleringen öppnar upp för godtycke. Formuleringen motverkar då syftet med reglementet.

Äldrenämnden och socialnämnden anser att det bör framgå att de har egna bidrag för föreningarna att söka. Flera föreningar och studieförbund frågar sig också var studieförbundens bidrag samt bidrag för lokalhållande föreningar tagit vägen.

Det framförs också en intressant att se över om "drop-in"-verksamhet kan stödjas via bidragsreglementet.

Remissmottagarna uttrycker också sig positivt på flera områden och man glädjer sig åt att kommunen fångat upp sina och andra föreningars önskemål och behov. Man uppskattar

målet att ta fram ett bidragsreglemente med minskat utrymme för godtycke i bidragsgivningen samt att göra processen mer transparent och öka förutsägbarheten i bidragsgivningen.

Utvecklingsbidrag/Ledarutveckling ses som ett viktigt och välkommet bidrag och Partnerskapsavtalet ses som en intressant möjlighet att skriva längre avtal som ger långsiktig trygghet och bättre möjlighet till kontinuitet för föreningarna.

Sammanfattning av föreningarnas yttranden

ABF Södertörn

ABFs noterar att det inte står något i förslaget om bidrag till studieförbund och lokalhållande föreningar. Det bör i reglementet framgå att bidragen till studieförbund inte berörs i revideringen utan lever kvar i sin nuvarande form. Vad gäller lokalhållande föreningar bör det framgå hur de ska kunna söka bidrag framöver. Man ställer sig frågan om studieförbunden kan söka bidragen i förslaget så som det står så under de allmänna villkoren, med tanke på att studieförbundens bidrag fortsätter finnas i nuvarande form.

ABF poängterar att avsikten med kommunens föreningsbidrag sägs vara demokrati, inspiration, bildning, att motverka utanförskap, ge en meningsfull fritid, stärka folkhälsan, engagemang och skapa gemenskap och trygghet. Det är något som föreningslivet kan bidra med, men som det föreslagna reglementet inte stödjer då det gäller kulturföreningar. Dessa föreningar bör inte tvingas till att präglas av förnyelse och utveckling, nya metoder och samarbeten för att beviljas bidrag. Det är genom verksamhetens art, delaktighet och inflytande, social samvaro och glädje som föreningslivet stärker människor och bidrar till demokrati, folkhälsa etc. Det borde alltså finnas andra mätbara mål för föreningarnas verksamhet.

För att nå och engagera människor som inte är föreningsaktiva i dag krävs möjlighet för föreningarna att vara lyhörda, flexibla och kreativa. Förnyelse kan inte tvingas fram genom villkor i ett reglemente, detta är inte ens särskilt demokratiskt då det kanske inte alls är vad medlemmarna i föreningen vill eller det som nya medlemmar söker sig till. Förnyelse och nytänkande borde ses som en naturlig del i de kreativa processer som äger rum i föreningar präglade av engagemang och glädje.

För att nå föreningar som långsiktigt bidrar till kommunen och dess invånare anser ABF att det krävs ett reglemente som erbjuder långsiktig trygghet när det gäller ekonomi och lokaler. Att leva i ovisshet över föreningens möjligheter att långsiktigt bedriva verksamhet försvårar rekrytering av nya medlemmar såväl som det begränsar kvaliteten på verksamheten. Man ställer sig frågan varför kravet på förnyelse och nya samarbeten endast ställs på kulturföreningar och inte idrottsföreningar.

Vad gäller partnerskapsavtalen så anses det diffust. Det saknas definition av vad som anses berika Haninge. Reglementet kring detta bidrag får gärna utvecklas.

Enligt utredningen poängteras att det framkommit att generationsöverskridande verksamhet anses viktigt. All föreningsverksamhet kan då inte rikta sig specifikt till de i förslaget prioriterade grupperna ; barn, unga och personer med funktionsnedsättning. "Alla" måste också anses viktigt. Man kan då inte enbart få stöd för den del som vänder sig till barn t.ex.

för hela verksamheten är viktig och kostar pengar att genomföra. Om målet att öka andelen barn och unga som är föreningsaktiva ska nås måste olika slags föreningar stöttas. Det räcker inte bara med idrott. En meningsfull fritid kan innebära så mycket annat. Startbidraget kan vara bra för att få igång nya föreningar, men i övrigt bör alla föreningar anses bidra till kommunen och få ett tryggare verksamhetsbidrag.

ABF föreslår att fysisk tillgänglighet borde övervägas i reglementet då det kan hjälpa all verksamhet att på sikt bli tillgänglig för alla. Det gäller både ordinarie verksamhet och vid projekt eller enstaka evenemang.

Det skrivs i utredningen om lokalsubventioner, men alla tar i dag inte del av dessa. ABF avslutar med frågeställningen om att det kanske behövs en större översyn av både bidrag och subventioner för att reglementet ska gynna fler.

Dalarö hembygdsförening

Dalarö hembygdsförening stöder förädlingen av nuvarande bidragsreglemente och att göra det nya så tydligt och lättfattligt som möjligt. Det ska tydligt framgå vilka bidrag man kan söka utifrån typ av verksamhet.

I övrigt anser man sig nöjda med dagens reglemente.

Grund- och förskolenämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Utbildningsförvaltningen bedömer att eftersom förslaget till bidragsreglemente gäller för ideella föreningar i Haninge kommun så berörs inte grund- och förskolenämndens ansvarsområde.

Haninge Folkets hus

Haninge Folkets Hus förening ställer sig bakom ABF Södertörns remissvar på förslag till reglemente för föreningsbidrag för ideella föreningar i Haninge kommun.

Haninge föreningsråd

I Haninge föreningsråds yttrande har ett femtontal föreningar fått delge sina synpunkter som sedan sammanställts av föreningsrådet. Haninge föreningsråd menar att Haninge kommun bör ta större hänsyn till civilsamhällets särart. Man tackar för ett välarbetat och överskådligt material samtidigt som man påpekar att remissen skickats ut över sommaren samt att den är av sådan omfattning att tankarna går till ett kansli med anställd personal. De flesta föreningarna har inte de resurserna. Man hänvisar till regeringens utredning SOU 2016:13 Palett där det framgår att "civilsamhällets organisationer bör inkluderas som målgrupp i relevanta myndigheters förenklingsarbete". Föreningsrådet föreslår att kommunen med tanke på förenklingsarbetet ser över vad som behöver vara med i ansökan för respektive redovisning. Man bör ta bort kravet på ålder och kön i ansökan respektive redovisning, åtminstone på kulturområdet.

Haninge föreningsråd känner oro för den lilla kulturföreningen som kämpar med sin ordinarie verksamhet och samtidigt ska målmedvetet verka för att föreningen utvecklas med verksamhet av förnyad karaktär och ska söka fler samarbeten. Grundbidraget anses inte ge grundtrygghet åt föreningarna. Det är inte heller utvecklande utan riskerar tvärt om höja risken för att kulturföreningar lägger ner sin verksamhet. Haninge föreningsråds kulturutskott uppfattar bidragsreglerna för idrottsverksamheten bra och tydliga men att det blir väldigt ojämnt med den nya bidragsbeskrivningen. Det finns en risk att bidraget upplevs som alltför styrande och att det påverkar föreningarnas kreativitet och motivation.

Man ser vidare ett försök till förenkling vad gäller kulturbidrag/grundbidrag. Detta har dock inte lyckats på ett tillfredsställande sätt. Det är mycket otydligt och saknar mätbara mål. Föreningsrådet anser att Kulturbidrag/Grundbidrag är otydligt och ger utrymme för tolkningar samt att kravet på förnyelse och utveckling inte ger grundtrygghet till föreningarna. Man vill se en tydligare skrivning och ett mer traditionellt grundbidrag som ger trygghet åt kärnverksamhet med tilläggs-text att det ska vara en utåtriktad, skapande och utvecklande verksamhet. Där man om möjligt strävar mot samverkan.

Vad gäller bidraget för öppen verksamhet, Skärgård, så anser man att bidraget är lite tunt om det är det enda som skärgårdsföreningarna kan nyttja. Man anser det viktigt att det finns ett bredare bidrag till Skärgården som riktar sig till alla bofasta och sommargäster på respektive öar. Bidraget ska vara ett komplement till de bidrag som redan finns i reglementet.

Utvecklingsbidraget/ledarutveckling ser man som ett viktigt bidrag som kan stimulera föreningarna till utveckling, nya former och metoder. Man ser gärna att det ska gå att söka bidrag för kurser och konferenser utanför Haninge. Det anses sakna viktiga och centrala bidrag (Övrigt bidrag, bidrag till studieförbund och lokalhållande föreningar). Man ställer sig frågan om de är borttagna eller registrerade på annat sätt. Det saknas också en skrivning i bidragsreglementet om lokalkostnader och anläggningskostnader. Mot bakgrund av att det kan ha en stor inverkan på en föreningsverksamhet är det viktigt att det finns noterat i bidragsbestämmelserna. Det bör stå något i reglementet om rimlig handläggningstid efter att ansökan kommit in till bidragsenheten. Ett avslag bör också följas av en tydlig motivering.

Föreningsrådet betonar också att även många vuxna har en svag ekonomi, i synnerhet i socioekonomiskt svaga kommuner. Dessa bör också prioriteras. Inom kulturområdet är det inte alltid fördelaktigt att skilja på vuxen- respektive barn/ungdomsverksamhet. Man måste tänka åldersintegrerad verksamhet som en helhet.

Då det inte bara är pengar som är viktiga för föreningar föreslås att det någonstans står bidrag och stöd. Det kan till exempel vara lokaler och administrativa insatser.

Utöver ovan nämnda synpunkter framförs även att man vill se en redovisning av budgeten för föreningslivet i Haninge. Det ska gälla både kultur och fritid och att extra satsning görs på lokaler för kulturföreningar alternativt att det genomförs nolltaxa även inom kulturområdet. Föreningsrådet föreslår också att det finns en web-ansvarig i Haninge som föreningarnas redovisningsansvariga för APN kan få hjälp av. I dag är man enbart hänvisad till Umeå. Att tillsätta en web-ansvarig för APN-systemet i Haninge är ett sätt att stärka det administrativa stödet till föreningarna.

Haninge konståkningsförening

Haninge konståkningsförening vill i sitt yttrande säkerställa att möjligheten till att det i det lokala aktivitetsstödet (LOK) kunna bedriva olika verksamheter inom samma förening inte begränsas av ett visst antal sammankomster per tidsperiod. Om till exempel konståkningsföreningen bedriver både konståkning och dans så ska det räknas som två olika idrotter och därmed inte begränsas till bidragets regler om ett visst antal sammankomster per tidsperiod.

Haninge riksteaterförening

Haninge riksteaterförening välkomnar utvecklingsbidraget, men man ställer sig frågan hur långsiktighet mäts då bidraget bara sträcker sig över ett år. Vad gäller Utvecklingsbidrag/Ledarutveckling föreslår man att kostnader för kurs eller konferens utanför Haninge ingår i bidraget och inte bara gäller verksamhetsledare utan också nyckelposter bland förtroendevalda.

Arrangemangsbidraget är ett mycket viktigt bidrag som ger möjligheter till att utveckla utbudet för allmänheten. Det är dock viktigt att kunna inkomma med en ansökan närmare än tre månader om man fått en sen möjlighet att boka in en artist eller teatergrupp. Man föreslår därför att det står att i undantagsfall kan ansökan inkomma kortare tid än tre månader efter godkännande av ansvarig person på förvaltningen.

Kulturbidraget anser man måste beskrivas tydligare och med mätbara mål och syften. Vad menas egentligen med förnyelse och utveckling? Nu finns det risk för tolkningar och godtycke. Haninge riksteaterförening känner oro över att inte passa n på grundbidragets kriterier och därmed inte vara berättigade att beviljas bidraget. Detta skulle i så fall slå hårt både mot föreningen och mot Haninges kultur då man är en stor arrangör och en viktig samarbetspartner för kommunen. I nuvarande form går tankarna mer till att grundbidraget är ett projektbidrag än ett bidrag som ger föreningarna grundtrygghet. Man saknar ett mer traditionellt grundbidrag där föreningen ges möjlighet till att arbeta långsiktigt. Projektbidraget är ett mycket välkommet bidrag medan man för Föreningsdriven öppen verksamhet/Skärgård föreslår att bidraget inte enbart riktar sig till barn och unga. Partnerskapsavtalet är man positiv till då det ger möjlighet till långsiktighet, kontinuitet och trygghet som sträcker sig över flera år. Det bör dock framgå i reglementet om man bara är hänvisad till avtalet eller om man fortfarande kan söka andra bidrag utöver avtalet.

Kulturföreningen Ormen

Kulturföreningen Ormen tycker att det är positivt att ta fram ett bidragsreglemente med syfte att ta bort eventuellt godtycke i bidragsgivningen, att göra processen mer transparent och öka förutsägbarheten i bidragsgivningen. Man ställer sig helt bakom Föreningsrådets remissvar och då speciellt bilagan som gäller kulturbidrag.

Vad gäller kulturbidrag/grundbidragets formulering "...som har karaktär av förnyelse och utveckling samt öppnar upp för nya metoder och samarbeten" anses den olycklig. Kontinuitet är viktigt. Det finns ett element av förnyelse i repertoaren, men själva processen att sätta upp

årliga sommar- såväl som barnteaterproduktioner ämnar man inte radikalt ändra. Huruvida en förening lever upp till detta kriterium blir då öppet för godtycke, vilket man anses motverka en del av syftet med reglementet.

Bidragen ska också kunna ges till föreningar som riktar sig till vuxna och då inte bara pensionärer utan även de i vuxen i arbetsför ålder. Speciellt i socioekonomiskt utsatta områden anses vuxna vara en prioritering. Just för kulturföreningar finns det en viktig aspekt i vuxenkultur

Frågan om lokal och anläggningskostnader berörs inte alls i förslaget till reglemente. Detta upplevs märkligt när det har så stor inverkan på en föreningens verksamhet. Här önskar man också en förutsägbarhet. Man uttrycker en önskan om handläggningstider, som även om den inte behöver vara en utfästelse ändå kan ge en indikation på förväntade handläggningstider.

Föreningen ser föreslaget reglemente mer som en stadsfästelse av nuvarande praxis snarare än ett sätt att föra kultur- och föreningslivet framåt i Haninge kommun. Det kan vara gott så, men det förefaller också vara en möjlighet till att lyfta föreningslivet som inte har utnyttjats.

Kulturföreningen RoJ

RoJ skriver att de har som en av sina viktigaste grundpelare att vara generationsöverskridande och man ser det som en förutsättning att generationer möts och verkar tillsammans för att skapa trygghet i samhället. För att undvika att avsiktsförklaringen blir exkluderande föreslår man därför att det bör vara punkt efter ”Haninge kommun vill genom bidrag till föreningslivet stödja och stimulera föreningarnas arbete” och att resten av den meningen tas bort. (“...speciellt med inriktning mot barn och unga samt personer med funktionsnedsättning).

I bidragsreglementet står inte bidragen för studieförbund och lokalhållande föreningar med vilket oroar RoJ. Som kulturförening samarbetar man med studieförbunden via studiecirklar, kurser och kulturprogram.

RoJ vänder sig starkt mot skrivningen av Kulturbidrag/Grundbidrag att ”..har karaktär av förnyelse och utveckling samt öppnar upp för nya metoder och samarbeten”. Att ställa sådana krav på och vilja styra en kulturförening känns mycket märkligt. Man beskriver att varje förening drivs utifrån den egna ideella lusten och det som man behöver är stödet, kortsiktigt och långsiktigt, för att få en trygghet i arbetet. Om en förening vill arbeta med förnyelse eller bevarande, utveckling eller bara ha en meningsfull fritid, arbeta med nya metoder eller äldre beprövade metoder eller samarbeta internat eller extern är detta upp till varje enskild förening. Man tycker att formuleringen avgränsar det ideella engagemanget och kreativitetens spontanitet. Man vill som förening ofta göra det ovan nämnda, men det måste vara upp till det ideella engagemanget och den enskilda föreningen att bestämma, inte upp till kommunens bidragsreglemente att styra. Man ser inte samma krav hos idrottsföreningar, men frågar sig om det kanske ses som en självklarhet hos den enskilda föreningen där. Samtidigt som allt fler föreningar i Haninge kommun får nolltaxa så har RoJteatern nu stora utmaningar med en 560 %-ig hyreshöjning. Man frågar sig om partnerskapsavtalet är ett sätt att möta en förening som befinner sig i en krisförening som RoJ.

Minami Budokai

Föreningen uppskattar att kommunen har fångat upp våra och andra föreningars önskemål och behov, som man fick möjlighet att uttrycka under mötet i september 2015

Föreningen skriver att man uppfattar det som att i det stora hela så visar utredningen på att det på sin höjd behövs en justering av ett i stort sett väl fungerande befintligt reglemente.

Minami Budokai framför att man vill se en signal från kommunen att utmärkelsen ”utmärkt förening” prioriteras i reglementet. Utmärkt förening borde spridas även utanför idrotten och föreningen borde belönas för att ha kvalitetssäkrat sin verksamhet. Belöningen behöver inte nödvändigtvis vara i kronor men skulle t.ex. kunna vara att man prioriteras vid tilldelning av platser på Haningedagen och mässor. Det kan också vara att om ett bidrag är fullt utnyttjat och prioritering måste ske så kan de certifierade föreningarna prioriteras. Kommunen kan också lyfta fram föreningarna på kommunens hemsida.

Man ser gärna en tydlig formulering som säger att kommunen prioriterar föreningar med säte i Haninge framför andra föreningar vid tilldelning av lokaltider när flera föreningar ansöker om samma tider.

Socialnämnden

Socialförvaltningen beviljar också föreningsbidrag och det har tidigare förekommit viss gränsproblematik där det inte varit tydligt hos vilken nämnd föreningar med verksamhet för funktionsnedsatta ska söka. Socialförvaltningen ser positivt på förslaget och anser att kultur- och fritidsförvaltningen bör överväga att förtydliga reglementet ytterligare i detta avseende. I ett särskilt yttrande skriver Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna att det under LOK-bidraget går att utläsa att religiös verksamhet, fester, årsmöten styrelsemöten eller planeringsmöten är bidragsberättigande. Man tycker att dessa villkor är bra men att det bör stå under allmänna villkor och bör gälla alla former av bidrag.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden har inget ytterligare tillägg eller synpunkter på remissen.

Stockholms läns landsting, Kulturförvaltningen

Kulturförvaltningen på Stockholms läns landsting tackar för en intressant läsning och för att få tagit del av remissen men har inget tillägg.

Södertörns Brass

Södertörns Brass skriver om avsiktsförklaringen att inom kulturområdet så är verksamheten oftast så åldersintegrerad att man inte kan separera vuxenverksamhet från ungdomsverksamhet. Det är dessutom väldigt bra för samhällsutvecklingen att ha

åldersintegrerad verksamhet. Man poängterar också att i kommunens egen skrivning så ska man motverka diskriminering utifrån de sju diskrimineringsgrunderna, varav ålder är just en. Detta skriver man med avseende på texten ”..speciellt med inriktning mot barn och unga samt personer med funktionsnedsättning”.

Föreningen noterar att det i reglementet står att årsredovisning är skyldig att visas upp för kommunen men att det är mer lämpligt att begära räkenskaper, verksamhetsberättelse samt övriga handlingar. Man noterar också att bidrag till studieförbund inte finns medtaget i reglementet och påtalar att vad som sker på studieförbundssidan i högsta grad påverkar kulturföreningarna.

Om man som förening väljer att söka LOK så tappar man studieförbundssamarbetet som förutom ekonomi även innehåller administrativ hjälp, detta då reglementet inte stöder samarbetet med studieförbunden.

I Kulturarrangemangsbidraget står det att ”nå nya målgrupper och områden med få arrangemang prioriteras”. Södertörns brass skriver att detta är bra utifrån den betydelse att områden är olika konst- och musikerter.

Vad gäller Kulturbidrag/grundbidrag motsätter man sig texten där det står ”...har karaktär av förnyelse, nya metoder och samarbeten”. Det gör bidraget till mer ett projektbidrag än ett grundbidrag. Södertörn Brass uttrycker att det snarare saknas långsiktigt tänkande och stöd för en långsiktig kontinuerlig verksamhet. Att förnya verksamheten och hitta nya metoder får aldrig bli ett självändamål utan det viktiga är att målet är att ha en stabil, långsiktig verksamhet som har god kvalitet. Södertörn Brass anser också att föreningarna inte ska styras mot samarbete. Vilka samarbeten som en förening finner lämpligt för att ha en bra och utvecklande verksamhet måste vara upp till föreningen. Detta ska inte styras av kommunen.

Tanken med partnerskapsbidraget anses god men man poängterar att det krävs hög kompetens hos handläggarna för att bedöma på rätt sätt. Balansen mellan föreningens verksamhet och vad kommunen ska lägga sig i tydliggörs i detta bidrag. Man måste vara rädd om den verksamhet som föreningen har att erbjuda och man måste se upp med om kommunen ska lägga sig i strukturer i verksamheten.

Södertörns Brass skriver att bidragsreglementet är en del av den kulturpolitik som Haninge kommun bedriver. De ekonomiska förutsättningarna för att bedriva konstmusik har successivt minskat, dels på grund av att flera medlemmar har lämnat Svenska Kyrkan som är den i särklass största konsertarrangören och dels på grund utav att media i stort bara synliggör populärmusiken. Om man inte syns och skapar intryck så skapar man heller inget intresse. Man önskar att Haninge kommun synliggör och stöder (till exempel via bidragsreglementet) konstmusiken mer som en del i en kulturpolitik där man vill ha bredd i sitt föreningsliv och inte bara verksamhet inom de områden som media skriver om. Publiken för populärmusik har en annan betalningsvilja än de för konstmusiken.

Vad gäller svar på bidragsansökningar så vill man att kommunen ska lämna saklig information till föreningen där man förklarar sitt bidragsbeslut. Det är viktigt med hur man resonerat och på vilka grunder beslutet har tagits. Saknar man kunskap om föreningen innan man tar beslut är det viktigt att man tar reda på informationen i dialog med föreningen. Föreningen påtalar också vikten av kompetens hos de handläggare som ska arbeta med föreningsbidragen. De behöver ha kunskap om föreningsekonomi, ledtider och föreningens verksamhet och funktion i samhället.

För att ett bidragsreglemente ska fungera i praktiken anser Södertörns Brass att det inte kan vara för fyrkantigt. Fyrkantiga regler kan få ologiska effekter som inte stämmer överens med syftet man vill uppnå med reglementet. Man bör därför arbeta med hur man tänker tillämpa reglerna, och då i dialog med föreningarna. Föreningen anser också att vi behöver mycket mer av åldersintegration i samhället och kommunen även bör stöda verksamhet för vuxna. Man saknar någon form av kompensation för de föreningar som inte tar del av nolltaxan då de inte nyttjar kommunala lokaler. Som exempel tar man en förening där det kanske inte finns lämpliga kommunala lokaler i den kommunal föreningen verkar. Ska föreningen då tvingas flytta till annan del av kommunen?

Föreningen uttrycker i sitt yttrande att det behövs tydliggöras vilka kriterier bedöms vid handläggning av bidragen samt att det behövs förtydligas vad man kan och inte kan få bidrag för.

Södertörns simsällskap

Södertörns Simsällskap (SS) skriver att Haninge kommun har ett lågt deltagande i föreningslivet och att idrotten är den föreningskategori som sticker ut vad gäller att locka barn och unga till föreningsverksamhet. Det bör därför vara av vikt att stärka idrottsföreningarna för att locka fler unga in i verksamheterna samt att hålla dessa kvar.

Man tycker att ett bra incitament för att behålla ungdomarna längre tid är att följa Riksidrottsförbundets reglemente om barn och unga, d.v.s. upp till 25 år. SS uppskattar att utredningen föreslår ett ökande stöd ju äldre ungdomarna är men poängterar också att man startar i olika åldrar i olika föreningar. Simsällskapet har barn från 4-5 år som startar i sina simskolor och får då inga bidrag alls. Att kunna simma är en livsviktig kunskap och då det finns många i kommunen som inte är simkunniga så söker sig många till föreningen för att lära sig simma. Det är då målsmännen som tar kostnaden för att lära barnen simma varför det är viktigt att hålla kostnaderna nere för denna verksamhet.

Många kommuner och föreningar har börjat med ”drop-in idrott”, något som utredningar visar är mycket populärt i idrotten idag. Med drop-in idrott kan ungdomarna pröva på och vara med när de själva vill, ett koncept som haft framgångar främst i lagidrotter såsom basket och fotboll. Samhället förändras och det är viktigt att ta till sig av vad som händer. I dag får man inte aktivitetsstöd för denna typ av verksamhet, men det är något för kommunen att fundera kring.

Enligt utredningen så går över 90 % av det lokala aktivitetsstödet till idrottsföreningar och SS anser att det borde vara ännu mer då dans borde vara inräknat till idrott. Den absoluta majoriteten av alla barn och ungdomsaktiviteter utförs av idrottsföreningar. Ser man på den totala summan av bidragen så anses en oproportionerlig stor andel gå till kulturföreningarna. Inom kulturbidragen så ställs inte kraven på att de ska gå till barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning och slutsatsen blir att bidragen riktas till vuxna. Varför är det skillnad på kultur och idrott? Man kan förstå att kulturen kanske kostar mer, men det bör ändå vara något mer i relation till de faktiska förhållandena som pengarna fördelas.

Man uttrycker att simningen är träningsintensiv redan från tidig ålder och att man har barn som i 7-9 års-åldern tränar 3 ggr i veckan och att elitgruppen tränar 12-16 gånger i veckan. Det är viktigt för föreningen att få registrera flera aktiviteter per dag än vad som anges i förslaget. Det kanske ska vara så att man över en viss ålder ska få registrera två tillfällen per dag samt fler tillfällen över perioderna.

Äldrenämnden

Äldrenämnden skriver att utifrån ett medborgar- och föreningsperspektiv bör det tydligt framgå att reglementet exkluderar grundbidrag och övrigt bidrag som riktar sig till pensionärsföreningar och som hanteras av äldrenämnden och äldreförvaltningen (Bidragsreglemente för pensionärsverksamhet). Det kan bli missvisande att skriva om ett reglemente som riktar sig till ideella föreningar och organisationer utan att nämna att det finns ett annat.

Av avsiktsförklaringen framgår det att ”kommun vill genom bidrag till föreningslivet stödja och stimulera föreningarnas arbete, speciellt med inriktning mot barn och unga samt personer med funktionsnedsättning”. Det här skulle då innebära att pensionärsföreningar även skulle ha möjlighet att söka kulturbidrag och tillgänglighetsbidrag utöver grundbidrag och övriga bidrag som beviljas av äldrenämnden.

Utredning

Översyn av bidragsreglemente för föreningsbidrag

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Bakgrund – uppdraget	2
3. Avsiktsförklaring	3
3.1 Varför stöder kultur- och fritidsnämnden föreningslivet?	3
3.2 LSU - Sveriges ungdomsorganisationer	3
4. Nulägesbeskrivning av föreningslivet i Haninge kommun	3
4.1 Kultur- och fritidsverksamhet i Haninge	3
4.2 Tillgängligt föreningsliv	6
5.0 Bidragen i dag	7
5.1 Bidragen i kultur- och fritidsnämndens bidragsreglemente	7
5.2 Kultur- och fritidsnämndens övriga bidrag	10
5.3 Annat föreningsstöd och subventioner	12
6. Olika stödmodeller	13
6.1 Principiella skillnader mellan kultur och fritid	13
6.2 Stödformer och politisk styrning	14
6.3 Olika synsätt på hur mycket en kommun bör styra	15
7. Föreningsdialog i Haninge kommun	15
7.1 Dialogmöte	15
7.2 Enkät till föreningslivet	19
7.3 Fokusgruppmöten	20
7.4 Sammanfattning av dialogprocessen	22
8. Haninge kommuns styrdokument och förvaltningens synpunkter	22
8.1 Strategi och budget 2016-2017	23
8.2 Det idrottspolitiska programmet	23
8.3 Det kulturpolitiska programmet	24
8.4 Tillgänglighetsperspektiv	24
9. Effektmål	24
9.1 Vad vill vi åstadkomma i ett nytt bidragsreglemente?	24
9.2 Förslag till förbättringar utanför bidragsreglementet – Det totala stödet	26

1. Sammanfattning

Föreningslivet har en viktig och betydande roll i Haninge genom att bidra till en stärkt folkhälsa och meningsfull fritid för kommunens invånare. Föreningslivet kan också verka förebyggande mot utanförskap, ge demokratisk fostran och bidra till att demokratiska värderingar sprids. Kultur- och fritidsnämnden stödjer föreningslivet i Haninge genom till exempel lokalsubventioner, nolltaxa, funktioner via kommunens hemsida, mässor och genom kontantbidragen som regleras i bidragsreglementet för föreningsbidrag.

Haninge har ett rikt föreningsliv med ca 270 föreningar där ungefär 30 % utgörs av idrottsföreningar, 24 % kategorin övriga, 12 % kulturförening och handikappförening 7 %. I undersökningen Ung livsstil, som genomförts i Haninge 1998-2012 ses att antal föreningsanslutna barn och unga (10-19 år) minskat över tid samt att andelen gymnasieungdomar som är aktiva och medlem i förening är avsevärt mindre än andelen mellanstadiebarn som är aktiva och medlem i en förening.

2014 genomförde myndigheten för delaktighet en enkät bland landets alla kommuner om tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Inom idrott och kultur är Haninge bland de kommuner med bäst resultat (3:e respektive 1:a plats). I det lokala aktivitetsstödet kan se vilka aktiviteter som är populärast och vad som attraherar flickor och pojkar i åldern 9-20 år mest. 2013 var fördelningen 42 procent av deltagartillfällena utförda av flickor och 58 procent av pojkar.

Det finns en utmaning i utformningen av ett nytt bidragsreglemente och hur mycket en kommun ska styra. Kommunen har ett syfte med sitt stöd till föreningslivet samtidigt som för stora krav riskerar att kväva föreningarnas kreativitet och motivation.

I den omfattande föreningsdialogen som skett i översynen så har det framkommit förslag och synpunkter som berör bidragsreglementet men också frågor kring kommunens övriga stöd och förhållningssätt gentemot föreningslivet som är viktigt för kultur- och fritidsnämnden samt förvaltningen att arbeta vidare med. Sammanfattningsvis föreslår styrgruppen för bidragsöversynen en förädling och utveckling av det befintliga reglementet då det inte finns någon större egentlig kritik mot själva bidragstyperna, utan snarare beskrivningen av dessa.

2. Bakgrund – uppdraget

Den 18 juni 2014 fattade kultur- och fritidsnämnden beslut om att ge kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med förslag till hur en översyn av nämndens bidragsreglemente ska läggas upp. Beslutet är en del av ärende KOFN 34/2014 som behandlade en eventuell revidering av riktlinjer och taxor för upplåtelse av lokaler i för- och grundskolan. Vid samma sammanträde beslutade även nämnden att införa nolltaxa för lokaler för föreningars verksamhet för barn, ungdomar och funktionsnedsatta i alla åldrar. Nolltaxan hänger nära samman med kultur- och fritidsnämndens bidrag till föreningarna. Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2015-04-22 om en styrgrupp bestående av fem ledamöter att leda arbetet med översynen av bidragsreglementet. (Ordförande Mehmet Coksürer (MP), Christer Erlandsson (S), Raymond Svensson (C), Pia Lublin (FP) och Pernilla Kjellin (M). Joakim Goding (M) ersatte Pernilla Kjellin genom fyllnadsval 2015-05-20.

3. Avsiktsförklaring

3.1 Varför stöder kultur- och fritidsnämnden föreningslivet?

Kultur- och fritidsnämnden anser att föreningslivet i Haninge har en betydande roll genom att bidra till stärkt folkhälsa och meningsfull fritid för kommunens invånare. Ett föreningsliv där människor känner engagemang och gemenskap bidrar till att skapa trygghet i samhället. Kultur- och fritidsnämnden stödjer föreningslivet på flera sätt; Nolltaxa, lokalsubventioner, utbildning och funktioner via kommuns hemsida som till exempel föreningsregistret är stöd som kommer föreningarna till del utöver de kontanta bidragen.

Det ideella arbetet bidrar till att kostnader och avgifter kan hållas låga så att alla kan delta. Föreningarna är utmärkta verksamheter för spridning av demokrati, inspiration, bildning samt motverka utanförskap.

Haninge kommun vill genom sitt stöd till föreningslivet hjälpa föreningarnas arbete, speciellt med inriktning mot barn, unga samt personer med funktionsnedsättning. Arbetet utgår från kommunfullmäktiges beslut med anledning av demokratiutredningen om en stor delaktighet och dialog från föreningslivet.

3.2 LSU – Sveriges ungdomsorganisationer

2012 gjorde LSU en kartläggning av lokalt stöd till ungas organisering. Av de 68 % av kommunerna som anger att man har ett politiskt syfte med sitt stöd till ungdomsorganisationer angav följande syften;

Föreningsliv (ca 68 % angav detta skäl). Bidragen syftar till att stärka föreningslivet
Ungdomsverksamhet (ca 54 %). Bidragen syftar till att stärka ungdomsverksamhet
Demokratiska värderingar (ca 20 %). Bidragen syftar till att sprida värderingar om jämlikhet, jämställdhet, antidiskriminering, mångfald och /eller antirasism.

Varierat utbud (ca 20 %). Bidragen syftar till att skapa ett varierat utbud av aktiviteter i kommunen.

Hälsofrämjande (ca 10%). Bidragen syftar till att stärka hälsan hos kommunens invånare.

Meningsfull fritid (ca 8 %). Bidragen syftar till att ge förutsättningar för en meningsfull fritid.

Förebyggande (ca 7 %). Bidragen syftar till att förebygga social utslagning, drogmissbruk och utanförskap.

Demokratisk fostran (ca 5 %). Bidragen syftar till att sprida kunskap om hur man påverkar via demokrati.

4. Nulägesbeskrivning av föreningslivet i Haninge kommun

4.1 Kultur- och fritidsverksamhet i Haninge

Haninge kommun har genomfört enkäten *Ung livsstil* fyra gånger sedan 1998. Enkätsvaren visar att antalet barn och ungdomar som är medlemmar i förening är sjunkande. Bland de totalt 11 kommuner som deltagit i *Ung livsstil* är Haninge kommun den kommun som totalt har minst andel barn och ungdomar som är föreningsaktiva. Diagram 1 visar på utvecklingen i antalet föreningsmedlemmar bland barn och ungdomar i Haninge kommun 1998-2012.

Antal föreningsmedlemmar 1998-2012

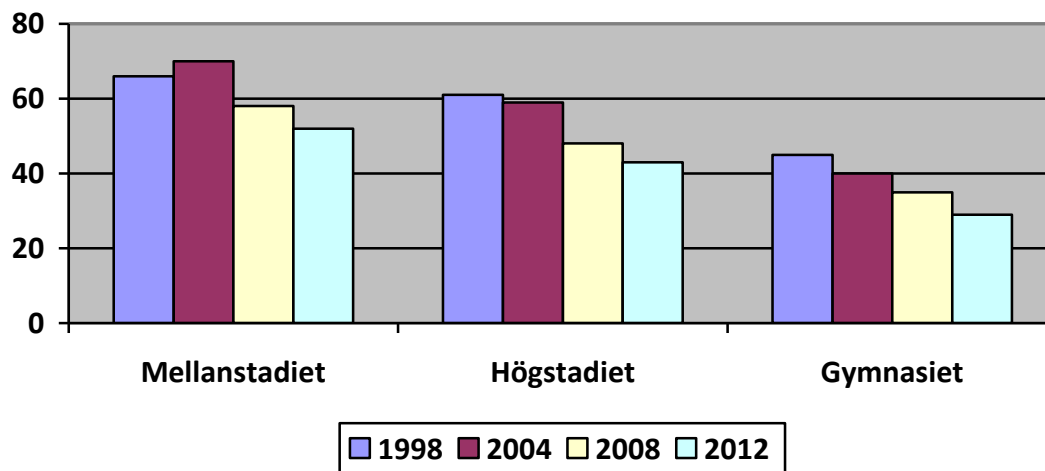

Diagram 1 - Andel (procent) Haningeungdomar som var medlem i förening 1998-2012*
(Enkätundersökningen Ung livsstil genomförd i Haninge kommun 1998, 2004, 2008, 2012.)

Ung livsstil genomfördes i Haninge kommun senast 2012. Från den undersökningen visas bland annat skillnader för barn och ungdomar utifrån ålder och kön. Andelen gymnasieungdomar som är aktiva och medlem i förening är avsevärt mycket mindre än andelen mellanstadiebarn som är aktiva och medlem i förening.

Förening totalt Idrottsförening Övriga föreningar

	Förening totalt			Idrottsförening			Övriga föreningar		
	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar
Mellanstadiet	54	50	58	49	43	56	7	11	3
Högstadiet	44	48	40	38	39	38	7	10	4
Gymnasiet	29	27	32	26	23	30	4	4	4

Tabell 2 - Andel (procent) av Haninges ungdomar som var medlem i förening 2012

Riksidrottsförbundets statistik visar att Haninges barn och ungdomar 7-20 år deltar i verksamhet i idrottsföreningar i mindre utsträckning än snittet bland kommuner. 2013 var antalet deltagartillfällen delat med antalet invånare i åldern 7-20 år 25 stycken. Snittet för Sveriges 290 kommuner var 2013 34 deltagartillfällen. Även 2003 låg Haninge lägre än rikssnittet, men skillnaden var då mindre; 32 deltagartillfällen för idrottsföreningar i Haninge kommun och 36 deltagartillfällen i rikssnitt. Haninges barn och ungdomar har på 10 år minskat sitt deltagande i idrottsföreningars verksamhet i avsevärt högre utsträckning än rikssnittet.

I Haninge kommuns föreningsregister finns 268 föreningar registrerade. Idrottsföreningar är den största gruppen och utgör 30 procent av det totala antalet föreningar. (Uppgiften är hämtad från Haninge kommuns föreningsregister 2014-12-16.)

Typ av förening	Andel
Idrottsförening	30 %
Övrig förening*	24 %
Kulturförening	12 %
Handikappförening	7 %
Etnisk förening	6 %
Persionärsförening	4 %
Natur-/friluftsförening	3 %
Studieförbund	3 %
Scoutförening	2 %
Politisk förening	2 %
Bostadsrättsförening	1 %
Lokalhållande förening	1 %
Båtklubb	1 %
Nykterhetsförening	1 %
Religiös förening/församling	1 %
Skol-IF	1 %
	100 %

* Övriga föreningar är en relativt stor grupp i Haninge kommuns föreningsregister med föreningar som är för få för att kunna kategoriseras. Exempel är radioamatörförening, aktiesparförening och Haninge föreningsråd.

Tabell 3 - Föreningskategorier i Haninge kommun

Varje förening är registrerad som en viss typ av förening, t ex idrotts- eller kulturförening. Flera föreningar bedriver i realiteten verksamhet inom flera områden. Sammanställningen över olika typer av föreningar visar därmed inte hela bilden över föreningslivet i Haninge kommun. För att bli registrerad som förening i Haninge kommuns föreningsregister finns ett antal grundkrav:

- Föreningen ska ha en verksamhet öppen för alla
- Föreningen ska vara uppbyggd enligt demokratiska principer
- Föreningen ska ha en styrelse
- Föreningen ska ha stadgar
- Föreningens första styrelseprotokoll som dokumenterar att föreningen bildats
- Föreningen ska ha ett eget organisationsnummer

Grundkraven innebär en tröskel som föreningarna behöver ta sig över för att kunna ta del av stöd från kultur- och fritidsförvaltningen i form av subventionerade lokaler och föreningsbidrag. Utöver de föreningar som är registrerade som föreningar i Haninge kommuns föreningsregister finns föreningar och föreningsliknande formella och informella sammanslutningar som bidrar till ett rikt kultur- och fritidsutbud i kommunen. För att en ideell förening ska klassas som en juridisk person krävs att föreningen har bildats av minst tre personer, ha antagit stadgar som reglerar namn, syfte och beslutsgång, samt ha tillsatt styrelse. En ideell förening behöver inte vara registrerad hos någon myndighet för att ha rättskapacitet som juridisk person. I det nu gällande bidragsreglementet har valet gjorts att ställa ytterligare krav på föreningarna för att de ska kunna ta del av stöd från kommunen i form av bidrag och subventionerade lokalyror.

Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar med konceptet *Utmärkt förening* som ett sätt att stärka

föreningarna i kommunen. För att bli certifierad går föreningen igenom fyra utbildningssteg med bland annat utbildning för styrelse och ledare. I Utmärkt förening arbetar föreningarna bland annat med värdegrund, mål, vision, policy, organisation, ekonomi, marknadsföring, trygghet och

ledarskap. För en förening som blir certifierad för första gången tar processen cirka två år. Certifieringen är sedan giltig ett år i taget och förnyas genom att föreningens material går igenom och vid behov genomförs kompletterande utbildning.

I Haninge kommuns strategidokument *Strategi för ungas trygghet, hälsa och utveckling* lyfts tydligt fram att barn och unga är en prioriterad målgrupp. Den pekar bland annat på att barn och unga ska ses som en resurs som har kompetens att bidra till och delta i beslut som rör dem själva och samhället i stort. Policyn lyfter även fram att barn och unga i Haninge ska ha rätt till en meningsfull fritid. Föreningslivet och andra frivilligkraftet i samhället är viktiga aktörer i arbetet med att stärka barn och ungas trygghet, hälsa och utveckling. FN:s barnkonvention är central i alla kommunens verksamheter.

4.2 Tillgängligt föreningsliv

Myndigheten för delaktighet genomförde 2014 för första gången en enkät bland alla landets kommuner om arbetet med tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Inom områdena idrott och kultur är Haninge kommun med bland de kommuner i landet med bäst resultat. Inom området kultur är Haninge bäst i landet med 77,8 procent. Inom området idrott hamnar Haninge på tredje plats med 74,4 procent. De frågor som Haninge kommun behöver arbeta mest med handlar om att kommunen idag inte ställer tillgänglighetskrav vid bidragsgivning till föreningar, att arbetet med att öka kompetensen inom området kan förbättras och att kommunen kan bli bättre på att följa upp invånarnas behov.

Haninge producerar, tillsammans med kommunerna Nacka, Nynäshamn, Tyresö och Värmdö gemensamt katalogen *Kultur och fritid för alla*. I katalogen presenteras en stor mängd kultur- och fritidsaktiviteter som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Syftet med katalogen är att bidra till att personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att delta i kultur- och fritidsaktiviteter. Mässan *minfritid.nu* arrangerades för första gången 2011 av Haninge kommun och har snabbt växt till ett regionalt samarbete vars syfte är att förmedla fritidsaktiviteter till personer med funktionsnedsättning. Minfritid.nu är den största fritidsmässan i Sverige som vänder sig till personer med funktionsnedsättning.

Samverkan mellan olika aktörer inom och mellan kommuner är en förutsättning för att ett rikt kultur- och fritidsutbud ska vara tillgängligt för alla invånare oavsett funktionsnedsättning eller inte. Att arbeta tillsammans gör det möjligt att stärka utbudet och skapa en ökad tillgänglighet. Erfarenheten visar att det är nödvändigt att använda sig av riktade bidrag för att tillgängligheten till kultur- och fritidsutbudet faktiskt ska öka och förbättras. Bidrag som riktar sig till "alla" har en tendens till att oftast gå till majoriteten, medan de individer/grupper som är i behov av särskilt stöd för att kunna delta inte får del av det. Riktade bidrag och satsningar, för exempelvis barn och unga med funktionsnedsättning eller hbtq-personer, är nödvändigt för att skapa förändring.

Riktade bidrag och satsningar kan dels gå till att stärka föreningarnas arbete med att arbeta inkluderande och dels till aktiviteter anpassade till den specifika målgruppen. Kommunen kan utöver ekonomiska bidrag även bidra till att stärka föreningslivet genom att höja kunskapen och kompetensen inom området. Ett förslag som har diskuterats är att utveckla arbetet med *Utmärkt förening* med fördjupning inom tillgänglighetsområdet. I kultur- och fritidsnämndens bidragsflora finns en bidragsform som vänder sig till föreningar som vill genomföra verksamhet/projekt/arrangemang för personer med funktionsnedsättning.

Bidraget *Föreningsdriven öppen verksamhet – handikapp* saknar idag kända riktlinjer. De senaste åren har bidraget bland annat gått till att genomföra funktisverkstad i Kulturhuset för barn med särskilda behov, friluftsupplevelser för unga med autism, genomförande av prova på-dans, läger för barn med funktionsnedsättning och seglarläger.

5.0 Bidragen i dag

5.1 Bidragen i kultur- och fritidsnämndens bidragsreglemente

Kultur- och fritidsnämndens bidragsreglemente omfattar de här bidragen:

- Startbidrag
- Två olika bidragsformer för barn- och ungdomsverksamhet, 7-20 år. Omfattar även deltagare/ledare inom handikappidrott oavsett ålder.
 - Aktivitetsstöd för barn- och ungdomsverksamhet
 - Övrigt bidrag
- Bidrag för idrottsarrangemang
- Tre olika bidrag för kulturverksamhet
 - Grundbidrag
 - Kulturarrangemangsbidrag
 - Projektbidrag
- Bidrag till lokalhållande föreningar
- Tre olika bidrag för studieförbundens verksamhet
 - Studiecirkelverksamhet
 - Annan gruppverksamhet
 - Kulturprogram

Här följer en sammanställning över bidragens storlek, vem som fattar beslut och när föreningarna kan ansöka om bidraget:

Bidragsnamn	Beslutas av	Ansökningsdatum	Budget 2014	Utbetalt 2013
Startbidrag	Förvaltningschef	Löpande	50 000 kr	45 000 kr
Aktivitetsstöd – barn och ungdom	OC Norr	15 februari, 15 augusti	3 400 000 kr	3 323 381 kr
Övrigt bidrag – barn och ungdom	OC Norr <49 000 kr KOFNAU <149 000 kr KOFN > 149 000 kr	Löpande	534 000 kr	890 999 kr
Bidrag för idrottsarrangemang	OC Norr	Senast 3 månader innan aktuellt arrangemang	100 000 kr	65 160 kr
Grundbidrag – kulturverksamhet	KOFNAU	Senast 1 november, före verksamhetsåret	1 268 000 kr	1 468 000 kr
Kulturarrangemangsbidrag	OC Norr <49 000	Senast 3 månader	100 000	197 510

– kulturverksamhet	kr KOFNAU<149 000 kr KOFN> 149 000 kr	innan aktuellt arrangemang	kr	kr
Projektbidrag - kulturverksamhet	OC Norr <49 000 kr KOFNAU<149 000 kr KOFN> 149 000 kr	Senast 1 november, före verksamhetsåret	150 000 kr	55 000 kr
Bidrag till lokalhållande föreningar	KOFNAU	Senast 1 november, före verksamhetsåret	216 000 kr	216 000 kr
Bidrag till studieförbunden	KOFNAU	Senast 1 april	1 706 000 kr	1 695 999 kr
Summa			7524 000 kr	7 957 049 kr

5.1.1 Kommunalt lokalt aktivitetsstöd

Det kommunala lokala aktivitetsstödet är ursprungligen uppbyggt kring samma principer som det aktivitetsstöd Riksidrottsförbundet ger till landets idrottsföreningar. I Haninge kommun kan alla föreningar som är registrerade som förening i kommunens föreningsregister söka och få aktivitetsstöd för sin verksamhet för barn och ungdomar 7-20 år och för funktionshindrade i alla åldrar. Tidigare fanns ett krav att föreningen skulle vara ansluten till någon form av riksorganisation eller motsvarande, men det kravet är borttaget. De föreningar som får lokalt aktivitetsstöd domineras av idrottsföreningar. 2013 gick 91 procent av det kommunala lokala aktivitetsstödet till idrottsföreningar. Det nu gällande bidragsreglementet har bland annat till syfte att stimulera föreningarna att arbeta aktivt för att få ungdomar att fortsätta vara föreningsaktiva längre. Föreningarna har möjlighet att få mer ekonomiskt stöd ju äldre barnen och ungdomarna blir. 2013 fick sammanlagt 73 föreningar bidrag i form av aktivitetsstöd.

Det lokala aktivitetsstödet utbetalas baserat på antalet sammankomster och antalet deltagare. Föreningarna rapporterar sina aktiviteter och deltagare via Aktivitetskort på nätet (ApN). Ersättningsnivåerna bestäms av kultur- och fritidsnämnden i samband med att budgeten beslutas av nämnden. Ersättningsnivåerna är idag samma som 2007. Varje år är indelat i två perioder.

2014 har ersättningsnivåerna varit:

- Ersättning per sammankomst 37 kronor
- Deltagare 7-12 år 4 kronor/deltagare/sammankomst
- Deltagare 13-16 år 6 kronor/deltagare/sammankomst
- Deltagare 17-20 år 8 kronor/deltagare/sammankomst
- Funktionshindrade 7-99 år 4 kronor/deltagare/sammankomst

Antalet deltagartillfällen som en förening kan få ersättning för är begränsat. Föreningen kan få ersättning enligt följande:

- Deltagare 7-9 år 40 tillfällen/period/deltagare
- Deltagare 10-16 år 60 tillfällen/period/deltagare
- Deltagare 17-20 år 80 tillfällen/period/deltagare

Syftet med högre ersättning och fler ersättningstillfällen för de äldre ungdomarna är att stimulera

föreningarna till att arbeta för att få ungdomarna att fortsätta vara aktiva i föreningslivet högre upp i åldrarna. Sammanställningen från det statliga lokala aktivitetsstödet för 2013 visar att antalet deltagande i idrottsföreningar minskar kraftigt ju äldre barnen/ungdomarna blir. 56 procent av deltagartillfällena 2013 genomfördes av barn 7-12 år, medan ungdomarna 17-20 år stod för 13 procent av deltagartillfällena.

2013 fick 46 av Haninges idrottsföreningar ersättning i form av statligt lokalt aktivitetsstöd från Riksidrottsförbundet. Sammanlagt fick de 46 idrottsföreningarna dela på knappt 3,8 miljoner kronor för drygt 362 000 deltagartillfällen. (Hämtat från Riksidrottsförbundets stöd). Idrottsföreningarna har alltså generellt sett ett större ekonomiskt stöd från det statliga lokala aktivitetsstödet än vad de får i form av kommunalt lokalt aktivitetsstöd.

Utifrån de uppgifter som föreningarna rapporterar in via Aktivitetskort på nätet går det att få en samlad bild över vilka föreningar som är störst, vilka aktiviteter som är populärast och vad som attraherar flickor/pojkar mest. Uppgifterna nedan är hämtade från 2013.

Mätt i antalet deltagartillfällen var fördelningen mellan könen 2013 42 procent flickor och 58 procent pojkar. Statistik från det statliga lokala aktivitetsstödet visar att 26 procent av idrottsföreningarna i Haninge kommun har en verksamhet som domineras av flickor.

Motsvarande siffra för idrottsföreningar som domineras av pojkar är 42 procent. Resterande 32 procent av idrottsföreningarna har verksamhet som inte domineras av vare sig pojkar eller flickor.

Föreningar med flest deltagartillfällen för flickor och pojkar, 2013

Föreningar med flest deltagartillfällen för flickor		
Förening	Flickor	Pojkar
Vendelsö IK	15630	44775
Södertörns simsällskap	11476	9058
Haninge Powercheer och Dance	10848	40
Österhaninge Ridsällskap	9087	290
Vendelsö Gymnastikförening	8431	3021
Haninge Cheer Elite	7363	3608
KFUM Haga Haninge	7236	3608
Haningebygdens Ryttningsförening	6952	247
Haninge Handbollsklubb	6593	1515
Jordbro United Dans och Show	6217	1179

Föreningar med flest deltagartillfällen för pojkar		
Förening	Pojkar	Flickor
Vendelsö IK	44772	15630
IFK Haninge Brandbergen	38219	1993
Haninge Hockeyförening	25090	945
Tungelsta IF	18244	4037
Södertörns simsällskap	9058	11476
Västerhaninge IF	6785	2175
Haninge FBC	6126	126
Haninge Boxningsklubb	4172	671
Västerhaninge IBK	3666	2
KFUM Haga Haninge	3608	7236

10 största aktiviteterna bland flickor och pojkar, baserat på antalet deltagartillfällen, 2013

10 största aktiviteterna bland flickor		
Aktivitet	Flickor	Pojkar
Ridsport	27959	979
Fotboll	18573	78492
Cheerleading	18211	40
Handboll	13548	4215
Simning	12247	9721
Gymnastik	9293	3316
Basket	7932	5025
Dans	7820	1559
Budosport	7643	12934
Innebandy	5470	28716

10 största aktiviteterna bland pojkar		
Aktivitet	Pojkar	Flickor
Fotboll	78492	18573
Ishockey	29884	1281
Innebandy	28716	5470
Budosport	12934	7643
Simning	9721	12247
Tennis	5859	3306
Scoutverksamhet	5537	4563
Basket	5025	7932
Boxning	4343	681
Handboll	4215	13548

Föreningarna och aktiviteterna domineras av idrott. Den här tabellen ger en bild över vilka aktiviteter, utöver idrotten som lockar barnen och ungdomarna:

Populäraste aktiviteterna, utöver idrott, mätt i antalet deltagartillfällen, 2013

Populäraste aktiviteterna, utöver idrott (antal deltagartillfällen 2013)		
Aktivitet	Flickor	Pojkar
Barnverksamhet	164	416
Dans	7820	1559
Husdjur	95	5
Kulturella aktiviteter	1700	1561
Musik	197	6
Scoutverksamhet	4563	5537
Studieverksamhet	4	648
Teater	2561	856
Ungdomsverksamhet	1256	961

5.2 Kultur- och fritidsnämndens övriga bidrag

Utöver de bidragsformer som regleras i det samlade bidragsreglementet finns ytterligare bidragsformer.

- Tre olika former av bidrag för föreningsdriven öppen verksamhet

- Handikapp
- Skärgård
- Övrigt

- Förstärkt ridbidrag

- Lokalbidrag för scouter

- Projektbidrag kulturmiljö

- Drömcash

Bidragetsnamn	Beslutas av	Ansökningsdatum	Budget 2014	Utbetalt 2013
Föreningsdriven öppen verksamhet- handikapp	KOFNAU	När som helst under året, dock senast den 1 november.	144 000 kr	98 003 kr
Föreningsdriven öppen verksamhet - skärgård	KOFNAU	När som helst under året, dock senast den 1 november.	30 000 kr	6 900 kr
Föreningsdriven öppen verksamhet - övrigt	KOFNAU	När som helst under året, dock senast den 1 november.	140 000 kr	246 400 kr
Förstärkt ridbidrag	KOFNAU	Senast 15 februari	365 000 kr	365 000 kr
Lokalbidrag för scouter	KOFNAU	Senast 1 november	110 000 kr	110 000 kr
Projektbidrag kulturmiljö	OC Norr <49 000 kr KOFNAU <149 000 kr KOFN > 149 000 kr	Senast 1 november, före verksamhetsåret	150 000 kr	100 000 kr
Drömcash	OC Norr	Löpande	110 000 kr	99 500 kr
Summa			1 049 000 kr	1 025 803 kr

Utöver dessa bidrag finns även särskilda överenskommelser om bidrag med vissa föreningar. De bidragen är reglerade genom avtal som har ingåtts mellan kultur- och fritidsförvaltningen och respektive förening. 2013 betalades 1 309 056 kronor ut till dessa föreningar. 2005 gjordes en större genomgång av kultur- och fritidsnämndens föreningsbidrag och i den rapport som skrevs beskrivs det som att även de särskilda avtalen med vissa föreningar var en del av bidragsformen *föreningsdriven öppen verksamhet*. Även det förstärkta ridbidraget kopplades dit. I tidigare delegationsordningar fanns även delegation från nämnden till förvaltningschefen att fatta beslut om bidrag till föreningsdriven öppen verksamhet som inte reglerades i bidragsreglementet. Under hösten 2014 genomförs en inventering av alla förvaltningens avtal med syfte att få en bättre överblick över vilka åtaganden förvaltningen och nämnden har. Uppföljning av avtalen pågår, eventuella indexregleringar ses över och i vissa fall kommer gamla avtal ersättas med nya, aktuella, avtal.

5.2.1 Drömcash

Sedan 2008 finns Drömcash som en kompletterande finansieringsform för projekt och arrangemang utanför det traditionella föreningslivet; av unga, för unga. Drömcash kan sökas av ungdomar som är mellan 13-25 år. Den som söker drömcash kan som mest få 10 000 kronor.

Förutom stödet i form av pengar utses det för varje beviljat bidrag en kontaktperson inom kultur och fritidsförvaltningen.

För att kunna få drömcash för sitt projekt/arrangemang behöver det följa de här reglerna:

- Verksamheten ska vara drogfri.
- Verksamhetens huvudsakliga målgrupp ska vara ungdomar 13-19 år.
- Verksamheten ska genomföras enligt demokratiska principer.
- Om verksamheten behöver ha någon form av tillstånd, söks detta av arrangören.
- Verksamheten ska vara öppen för alla inom målgruppen alternativt för alla inom specificerad målgrupp.

Budgeten för drömcash 2014 är totalt 110 000 kronor. Under 2013 ansökte tolv ungdomar om drömcash och av dessa beviljades elva ungdomar mellan 5 000 - 10 000 kronor. Under 2013 beviljades totalt 99 500 kronor inom ramen för drömcash. Med hjälp av stödet har det bland annat genomförts musikevenemang, rockskola för tjejer, inspelning av kortfilmer, dansevenemang och fotbollsturnering.

Efter avslutat projekt/arrangemang ska den som har fått drömcash lämna en skriftlig redovisning till kultur- och fritidsförvaltningen.

5.3 Annat föreningsstöd och subventioner

Förutom det kontanta ekonomiska stödet till föreningar subventionerar och stödjer Haninge kommun föreningslivet på fler sätt. Den största subventionen är den som görs genom att kommunen tillhandahåller lokaler till låga kostnader. Kultur- och fritidsnämnden fattade den 18 juni 2014 beslut om att införa nolltaxa för lokaler och anläggningar i tre steg:

- 1 juli 2015 avseende idrottsföreningarnas träningsverksamhet för barn och ungdomar 0 - 20 år och för personer med funktionsnedsättning oavsett ålder
- 1 januari 2016 avseende kulturföreningars och studieförbunds verksamhet för barn och ungdomar 0-20 år och för personer med funktionsnedsättning oavsett ålder
- 1 januari 2017 övriga föreningars barn- och ungdomsverksamhet, samt tävlings- och uppvisningsverksamhet.

I dag tillämpas nolltaxa som är ett stort stöd till kommunens föreningsliv. Med nolltaxan vill kultur- och fritidsnämnden göra det billigare för föreningarna att bedriva verksamhet, för att föreningarna på det viset ska kunna sänka sina avgifter. Lägre avgifter ska göra det möjligt för fler att vara aktiva i föreningsverksamhet. De idrotter som nyttjar ishallarna är de som kommer att få störst ekonomisk nytta av nolltaxan, då de verksamheterna idag betalar störst avgifter för att nyttja kommunens lokaler.

Den avtalsinventering som genomförts under hösten 2014 visar tydligt att många föreningar uppbär ett stort stöd från kommunen utöver de kontanta bidragen. Ett flertal föreningar har kostnadsfri nyttjanderätt över mark och lokaler. Ett flertal av avtalen har många år på nacken och kommer att ses över.

6. Olika stödmodeller

6.1 Principiella skillnader mellan kultur och fritid

Kultur- och fritid är som område brett och mångfacetterat. Det traditionella kulturområdet och idrott-/fritidsområdet har visat principiella skillnader. Då vi pratar om föreningsstöd kan det vara viktigt att belysa dessa skillnader:

Kultur	<i>Allmänheten är den största målgruppen</i>
Fritid	<i>De egna medlemmarna är största målgruppen</i>

Kulturföreningar som uppstår bidrag arrangerar ofta verksamhet som vänder sig till allmänheten i form av t.ex. musikarrangemang, konstutställningar eller teater- och dans utställningar.

Föreningarna inom fritidsområdet anordnar oftast verksamhet för i huvudsak de egna medlemmarna. Bidragens storlek grundas ofta på antalet medlemmar.

Kultur	<i>Uppdragsstöd är vanligt bland kulturföreningar</i>
Fritid	<i>Normerade bidrag gäller för fritidsföreningar</i>

Kulturbidragen ges ofta efter en bedömning utifrån uppdragets art om kring bidragens storlek.

De flesta bidragen inom fritidsområdet betalas ut enligt givna kvantitativa normer som antal medlemmar, antal aktiviteter och kostnader för t.ex. lokaler.

Kultur	<i>Vänder sig i stor utsträckning till vuxna</i>
Fritid	<i>Barn och ungdomar under 25 år är prioriterade</i>

I många verksamheter inom kulturområdet utgör vuxna de vanligaste besökarna och ”konsumenterna”

Föreningar inom fritidsområdet har bl.a. genom samhällsstöd en tydlig målgrupp i ålder upp till 25 år.

Kultur	<i>Större andel unga tjejer utövar själv</i>
Fritid	<i>Större andel unga killar utövar själv</i>

Undersökningar visar att det är en större andel unga tjejer än killar som t.ex. spelar teater, sjunger i kör och utövar skapande aktiviteter medan det är en större andel unga killar än tjejer som spelar t.ex. fotboll, ishockey och innebandy.

Kultur	<i>Ungdomsverksamhet i kommunal regi</i>
Fritid	<i>Ungdomsverksamhet i föreningsregi</i>

Kultur bland ungdomar bedrivs ofta i kommunal regi som t.ex. bibliotek, kulturskola och i vissa mån fritidsgårdar.

Fritidsaktiviteter bland ungdomar bedrivs ofta i föreningsregi. Undantag är den verksamhet som bedrivs på fritidsgårdarna.

Kultur
Fritid

Föreningarnas lokalsubventioner är inte omfattande
Föreningarnas lokalsubventioner är mycket stora

Kommunala lokalsubventioner för kulturföreningar tycks inte vara omfattande. Det kontanta bidragen till verksamheten är mycket större.

Det är omvänd situation för fritidsföreningar. Det största kommunala stödet utgörs av lokalsubventioner.

6.2 Stödformer och politisk styrning

Det kommunala stödet till föreningslivet sker i huvudsak på två sätt. Dels genom ett kontant stöd som i Haninge kommuns fall beskrivs under kapitel fem ovan.

Den andra formen av föreningsstöd är lokalsubventioner. Haninge kommun har sedan 2015 påbörjat införandet av nolltaxa för barn- och ungdomsverksamhet samt för funktionsnedsatta oavsett ålder. Även för vuxenverksamhet gäller lokalsubventioner som nyttjar kommunens lokaler till lägre kostnad än den så kallade självkostnaden. Det finns i dag inget bidrag direkt riktat till föreningar som bedriver verksamhet i externa lokaler.

Värdet av lokalsubventionerna är högre än de belopp som betalas ut som kontantstöd. Lokalsubventionerna delas ut i form av fria eller subventionerade lokaler eller driftbidrag.

Haninge kommun kan använda ett antal styrinstrument i form av stöd till föreningslivet som kan användas för att styra mot de politiska mål som finns. Exempel på sådana styrinstrument är:

- **Investeringar**
De lokaler som kommunen innehar påverkar vilka verksamheter som lämpligen kan nyttja dessa. Det avgör i sin tur om verksamheten t.ex. riktas mot flickor eller pojkar. Vid nybyggnation kan man välja att stödja redan befintliga verksamheter eller bygga för att gynna nya.
- **Kontantbidrag**
Det kontanta stödet kan formas så att man stimulerar och styr mot en viss inriktning. T.ex. barn och unga, olika bostadsområden eller integration.
- **Taxor och avgifter**
Vid användandet av olika taxor för olika grupper kan t.ex. Åldergrupper, arrangemang eller säsonganpassad verksamhet påverkas.
- **Tid och plats i anläggningar**
Ett annat starkt politiskt styrinstrument är att styra genom att bestämma vilka som ska få plats i kommunens anläggningar samt vilka tider de ska få nyttja anläggningarna. Genom detta instrument kan man påverka allt från tidig specialisering till jämställdhet.

6.3 Olika synsätt på hur mycket en kommun bör styra

Förenklat så kan man säga att det finns två synsätt på hur föreningslivet och kommunen samarbetar. Det första är att föreningsverksamheten har ett stort egenvärde för samhället och att föreningarna arbetar utifrån egna mål och intressen. Kommunerna ska styra och påverka i begränsad omfattning. När samhällets mål sammanfaller med föreningarnas uppstår ett givande samarbete.

Det andra synsättet är att föreningarna utför samhällsuppgifter då samhället inte har tillräckliga resurser. Föreningslivet blir en slags uppdragstagare och kommunen uppdragsgivare. Det kan handla om anläggningsdrift eller riktade projekt och uppdrag. Hur hittar vi rätt balans mellan dessa två synsätt?

7. Föreningsdialog i Haninge kommun

Under hösten 2015 har kultur- och fritidsförvaltningen haft en omfattande dialog med föreningslivet där utgångspunkten har varit att dels få reda på deras verksamhet utifrån ett antal frågeställningar, t.ex. hur beroende deras verksamheter är av kommunalt stöd och hur de uppfattar dagens stöd och hanteringen av detta. Det har även getts stort utrymme för föreningarnas övriga synpunkter kring samarbetet med kultur- och fritidsförvaltningen. Det har resulterat i att man uttryckt önskemål om både stöd i form av bidrag, men även andra former av stöd. Föreningsdialogen har skett i tre steg; ett dialogmöte med hela föreningslivet, en skriftlig enkät till föreningslivet samt fyra stycken fokusgruppmöten.

7.1 Dialogmöte

Mötet hölls i Kulturhuset 2015-09-09 med 73 personer från 57 föreningar samt. Från kultur- och fritidsnämnden deltog 7 tjänstemän och från kultur- och fritidsnämnden deltog 5 politiker som åhörare. Mötet inleddes med en gemensam information om revideringen av bidragsreglementet för föreningar. Information gavs om bakgrunden till översynen, hur samhället och människors preferenser förändras och hur det påverkar föreningslivet. Kultur- och fritidsförvaltningen berättade om processen för hur det nya bidragsreglementet ska tas fram samt tidsplanen som säger att ett reviderat bidragsreglemente planeras vara i drift i januari 2017.

Efter den gemensamma informationen delades deltagarna upp i tre grupper; idrott, kultur och övriga. I dessa grupper fortsatte mötet med en dialog där föreningarna fick uttrycka sina åsikter och synpunkter utifrån ett antal frågor som kultur- och fritidsförvaltningen förberett.

Förvaltningens slutsats utifrån dialogmötet är att bidragen upplevs både som viktiga och för små men också att de bara är en del av det totalstöd man önskar från kommunen. Hjälpt med att synas (utbildning i marknadsföring, finansiellt stöd för ändamålet eller hjälp att få synas via kommunens kanaler), stöd och inspiration till samarbete mellan föreningarna, utbildning av ledare, närmre och bättre kommunikation och samarbete med kommunen och lämpliga lokaler till låga kostnader är åtgärder som föreningarna tryckte på som delar av totalstödet. Svårigheten med ideellt arbetande ledare är ett problem för många.

Vad gäller själva bidragen så upplever man bidragen som små samt att man vill ha utökade ålderskategorier vad gäller det Lokala aktivitetsstödet (LOK). Kompensation för de som inte kan ta del av nolltaxan lyfts fram likväl som att bidragsreglementet kan bli tydligare och mer lättfattligt. Kommunikationen kring bidragen kan bli bättre med kortare svarstider och

motivering till beslut. Förslag om att man ska ha avtal, gärna fleråriga sådana, har framkommit så man lättare kan förstå utbytet mellan kommun och förening (villkorade bidrag)

Hur upplevs nuvarande bidragsreglemente?

Det framfördes åsikter i grupperna om att storleken på bidragen är för små och att LOK-stöd behövs även utanför ålderskategorierna. En del föreningar har verksamhet för yngre än 7 år och äldre än 20 år vilka man vill ha stöd för. Det framfördes också en problembild att bidragen inte upplevs öka inte i samma takt som kostnaderna. Bidragen är centrala för föreningarnas verksamhet men är långt ifrån en stor del av föreningarnas intäkter. Potten av bidrag kan ta slut under året vilket ses som hämmande om bra idéer uppkommer när bidragspotten är slut.

Kultur och fritidsförvaltningen kan bli bättre på sin tillgänglighet och kommunikation (till exempel genom att motivera sina beslut) samtidigt som svarstiderna kan bli kortare. Det framkom också att APN-systemet har upplevts som svårt att logga in på.

Föreningarna är i mångt och mycket medvetna om sin stora samhällsnytta och flera tycker att Haninge kommun borde premiera föreningarnas arbete. Samtidigt framhöll en del att bidragen är bra och kan göra att avgifterna kan hållas låga med kommunens stöd. En del tycker att det vore bättre att ha ett avtal istället för bidrag då det skulle bli ett tydligare utbyte mellan kommun och förening.

Hur vill man att bidragen ska vara utformade?

Det framfördes att det vore bra om man kan söka 2-3 gånger per år istället för bara en gång samt att en bättre tydlighet kring bidragsreglerna behövs. Kanske behövs det en förenkling med färre bidragsformer?

Man kan bara få bidrag för en medlem en gång per dag vilket gör att om medlemmen är aktiv i flera föreningar får man skynda sig att registrera för att få bidraget. Då inte bara kultur- och fritidsförvaltningen har bidrag utan även till exempel socialförvaltningen ökar det komplexiteten. Man ser gärna längre samarbeten är årliga bidrag till exempel med med långsiktiga grundbidrag. Bidragssystemet bör också tillåta att man integrerar barn och vuxna.

Föreningarna vill även att bidrag för löner och föreläsare ska kunna sökas. Det är svårt att hitta ideella krafter, till exempel kanslist, administratörer, sportchefer.

En del tycker att föreningars utveckling borde premieras, till exempel hur man utvecklar sina ledare. Lyft upp Haninge Coach Academy igen där man synliggjorde och utvecklade ledare och elitverksamhet. Om kommunen vill bli bästa idrottskommun måste man även satsa på elitverksamhet.

Vissa upplever att kommunen inte har kontroll över hur föreningarna mår och hur verksamheterna fungerar. Kanske kan man premieras med högre stöd om man är certifierad genom t.ex. utmärkt förening.

Rekrytering

För att öka möjligheten till rekrytering ser föreningarna gärna stöd för ”prova-på verksamhet”. Man vill även ha möjlighet att låna utrustning och material så att barn kan testa nya aktiviteter.

"Vi vill kunna fånga upp de som inte har råd att börja eller fortsätta med en aktivitet!" Bidragen bör hjälpa till för att hålla nere avgifterna så att fler har råd att delta. Även en önskan om att få bidrag för att ta hand om nyanlända framfördes. Dyra externa lokaler gör att en del tappar medlemmar och lokalbidrag för privata lokaler önskas. Ibland är tillgängligheten låg för föreningarna och lokaltrafiken räcker inte till. Kan man hitta andra alternativ för att transportera barnen till träningarna?

Bidrag borde finnas som stöder nya idéer och initiativ, t.ex. för att anställa personer som utvecklar verksamheten och som skulle kunna ta emot skolungdomar. Föreningarna efterfrågar bidrag som premierar grupper som är underrepresenterade, vilket t.ex. kan vara killar eller tjejer beroende på verksamhet. Man vill också ha hjälp med reklam, antingen finansiellt stöd eller få synas bättre via Haninge kommuns kanaler.

För inspiration och lärande saknar man föreningsgruppmötena. *"Vi vill träffas och prata med varandra"*. Kan man skapa lokala nätverk och samarbeta? Det är också bra om man kan att koppla ihop fler förvaltningar med föreningarna.

Medlemmar som slutar

Det är olika situationer i olika föreningar där några föreningar har kö medan andra lagt ner. Flera föreningar uttrycker att det är svårt att få ledare, framför allt då många vill ha betalt. Det är för många medlemmar på för få engagerade. Barn med funktionsnedsättning behöver stöd för att ha ledare med sig vilket upplevs vara en bristvara. Verksamheten blir lidande då det är svårt att få personer att engagera sig. Ett förslag som kom upp är om man kan få bidrag för att ge styrelsemedlemmar arvode?

Kostnadsnivån är viktig. Föreningarna behöver lämpliga lokaler till låg hyra eller gratis utnyttjande.

Hela resurspaketet bör diskuteras. Vilket totalstöd behöver föreningarna för att driva sin verksamhet och ha aktiviteter för rekrytering och för att behålla medlemmar? För att behålla ungdomar i juniorålder behöver vi kunna erbjuda kvalitet framfördes. Till exempel genom att kunna anställa ledare genom lönebidrag. Idrottsföreningar uttryckte också att de behöver bidrag för elitverksamhet.

Vad gäller ledare och ungdomar så vill föreningarna gärna ha hjälp med att kunna skicka ungdomar på utbildning för att bli ledare. Man uttryckte också att flera ungdomar slutar för att föreningen inte har tillräckligt med halltider.

"Ska vi kunna behålla framgångsrika ungdomar i idrotten så behövs någon form av elitbidrag. Annars har de inte råd att fortsätta med sin idrott."

LOK-stödet

Kommunala och regionala APN försvårar när barnen är i flera idrotter och man bara kan få bidrag för en aktivitet per dag. Det drabbar föreningen när man inte får bidrag för barn som varit på en till träning den dagen. Systemet uppfattas som lite snävt och kommunen bör se över fyraveckors-spärren samt att man bara kan få stöd för ett visst antal tillfällen under en period. Dessa borde utökas till att innefatta betydligt fler tillfällen.

En del tycker att LOK-stödet är en bra modell och att aktivitet ska styra. Det är bra att man har transparenta och tydliga regler och att man kan visa på hur mycket aktiviteter man har. LOK-stödet anses vara enkelt att förstå, men övriga bidrag behöver man mer kunskap om. Föreningar kan i dag gå miste om bidrag för att det är för otydligt vad man kan söka för. Det är svårt att bedöma hur bra modellen med LOK är då man inte vet hur andra modeller kan fungera. LOK-stödet kommer ofta för sent och borde komma tidigare.

Föreningarna tycker att ersättning borde utgå för samtliga aktiviteter och inte antalsbegränsas till 40 st per barn. Ett annat problem är att många barn inte har 10 siffror i personnumret. Hur ska det kunna lösas? När man skickat in en rapport går den inte att ändra vilket går i det statliga bidraget. Slutligen framfördes att ersättning bör utgå för barn under 7 år (5-7 år).

Kommunikation och återrapportering

Återrapportering från arbetet med det nya bidragsreglementet önskas genom:

- Fler möten
- Skicka ut förslag på remiss så att föreningarna får ha synpunkter och inte bara se slutresultat.
- Skicka ut en tidsplan för översynen så man vet när saker kommer att ske.
- Bilda en remissgrupp med föreningar som får vara med i processen och representera ett tvärsnitt av föreningarna.

Det framfördes också att uppföljning från kommunen hur föreningarna använt pengarna och återkoppling på inskickade verksamhetsberättelse är önskvärt. Man uttryckte att projektet *utmärkt förening* saknas då det innebar bra kurser och mycket positivt. Föreningarna skulle uppskatta om det gick att läsa om varandras aktiviteter.

Nolltaxa

Föreningarna frågade hur de föreningar som har verksamhet i andra lokaler än kultur- och fritidsförvaltningens kompenseras i och med nolltaxan? Det finns önskemål om att nolltaxa även ska gälla även för vuxna. Framför allt pensionärer framhävs behöva finansiellt stöd.

Områdesmässigt så framförde idrottsföreningarna speciellt;

- Bidrag till löner och arvode (ledare, kanslistar). Ungdomar slutar p.g.a. för låg kvalitet.
- Elitbidrag
- LOK från 4-25 år.
- Upplever att kommunen inte vet hur föreningarna mår.
- Bidrag för nyanlända.
- Hjälp med ledarutbildningar.
- Halltider begränsar verksamheten.
- De tror på LOK-stödet som modell.
- Nolltaxa – Hur kompenseras de som inte kan dra nytta av den?
- Pensionärer har svag betalningsförmåga.

Områdesmässigt så framförde kulturföreningarna speciellt;

- Långa handläggningstider, svårt att få hjälp med frågor.
- Föreningsbidraget för litet. Har inte hängt med kostnadsökningarna.
- Bidragssystemet är svårbegripligt.
- Potten kan ta slut under året.
- Avtal istället för bidrag.
- Integreering vuxna och barn vill man ha bidrag för.
- Premiera arbete med målgrupper som föreningarna inte når, t.ex. kön, funktionsförhindrade.
- Bidrag för reklam.
- Diskutera hela resurspaketet – inte bara bidragen.
- Stöd i form av utbildningar, erfarenhetsutbyten, tips och råd, program o.s.v.
- LOK-stödet bra och rättvist men bör vara lika som det statliga.

Områdesmässigt så framförde övriga föreningar speciellt;

- Två ansökningar per år vore bättre än en.
- Vet inte hur bidragsreglementet fungerar.
- Vi behöver bidrag till att betala kursledarna.
- Det är svårt att få ledare. Stöd till ledarrekrutering.
- Viktigt med bra och billiga lokaler.
- Kan pensionärer få lägre hyra?
- Arvode till styrelsemedlemmar?
- Ingen i kommunen verkar intresserade av vad vi gjort med pengarna.
- Det skulle vara kul att läsa om varandras aktiviteter.

7.2 Enkät till föreningslivet

Föreningslivet fick i november och början av december 2015 möjlighet att svara på en skriftlig enkät. 85 stycken svarade av 234 utskick.

Hur viktigt är kultur- och fritidsnämndens ekonomiska bidrag? Den absoluta majoriteten upplever att mycket viktigt medan ett mindre antal svarar att det inte är betydelsefullt alls (8st). Ungefär hälften instämmer helt på påståendet att bidragen gör att de kan hålla låga avgifter. En del föreningar framför att de måste hålla låga avgifter då deras verksamhet konkurrerar med andras och en del poängterar vikten av låga avgifter p.g.a. deras medlemmars betalningsförmåga. Det finns samtidigt föreningar som är väl medvetna om att de har en dyr verksamhet och måste ta ut högre avgifter.

På frågan hur väl de känner till nuvarande bidragsreglemente så är svaren mer spridda. Det visar på att vi har en viktig uppgift i att skapa ett lättfattligt och lättåtkomligt bidragsreglemente i översynen. En del svarar att de känner till bidragssystemet väl, men en del beskriver det som krångligt och att det är svårt att veta vilka bidrag som kan tänkas passa. Kommunen bör stödja och inspirera till ett frivilligt och ökat samarbete mellan föreningarna. Det förs också fram att även samarbete mellan föreningar, näringsliv och offentliga aktörer är viktigt.

Allt samarbete måste bygga på frivillighet. 79 % svarar ja på frågan om ökat samarbete. Varför det inte sker redan i dag förklarar någon med brist på tid.

Av de som svarar anser sig 34 % tillhöra kategorin idrott, 28 % kultur, 20 % övriga, 12 % handikapp, 3,5 % scouter, 2 % natur/friluft och 1 % etniska.

Hur kan då kommunen stödja föreningarna till att utveckla sin verksamhet?

Ett flertal av svaren handlar om att man vill ha bättre kommunikation och att man vill se ett större visat intresse och proaktivitet från kof. Man efterfrågar en föreningskonsulent. Andra förslag som återkommer i flera svar är ledarutbildning, billiga och funktionella lokaler och hjälp med att synas (både utbildning i marknadsföring, finansiellt stöd och att få synas i kommunens kanaler). Att få stöd till att arvoda både kanslipersonal och verksamhetspersonal efterfrågas också. Ett antal svar handlar också om storleken på bidragen och för vilket ändamål de vill ha det (t.ex. ökad aktivitet för nyanlända).

När föreningarna fick svara fritt på övriga synpunkter så återupprepas mycket av det man redan sagt. En del ger beröm för den dialog vi haft i projektet men efterfrågar mer dialog på tjänstemannanivå vad gäller deras verksamhet. Fler och billigare lokaler och storlek på bidrag framförs likväl som hjälp med marknadsföring.

7.3 Fokusgruppmöten

Fokusgruppmöte övrig verksamhet

Gruppen framför att vissa föreningar inte har något större behov av bidrag medan andra är helt beroende. Det framfördes att så kallade online-föreningar har svårt att få bidrag. Man anser att APN-systemet är en barriär som man antingen bör bytas ut eller genomföra en utbildningskampanj kring.

Föreningarna behöver hjälp med spridande av reklam och man föreslår att kommunen erbjuder en plattform för spridande av PR. Man vill också ha ett utökat föreningsutbyte och ser gärna stöd för sådan verksamhet. Kultur- och fritidsnämnden skulle också kunna anställa en administrativ kanslist som föreningarna kan hyra del i samt anställa en föreningskonsult. Kommunen skulle också kunna arrangera temadagar, till exempel *hälsans dag*.

Hyresbidrag för externa lokalhållarna och för längre tid än ett år efterfrågas och gruppen ger beröm för kultur- och fritidsnämndens föreningsdialog.

Fokusgruppmöte funktionsnedsatta

Föreningarna på mötet anger att de står och faller med bidragen och att arvoderade ledare skulle ge högre kvalitet. Deltagaravgifterna kan vara svåra att få in på grund av socioekonomiska skäl. Man önskar långsiktighet, kontinuitet och poängterar att man inte vill ha snabba kast i förutsättningarna.

Vissa föreningar uttrycker att deras avgifter är exkluderande. T.ex. scouterna har dyra läger som blir exkluderande. Om medlemmarna bor i eget- eller gruppboende så saknas ofta ledsagare och därmed kan man inte delta i föreningsaktiviteter. Man önskar en länk mot gruppboende till exempel genom en föreningskonsulent. Då färdtjänst och assistans endast finns att tillgå enstaka

gångar per vecka finns ett önskemål om att samla alla idrotter för funktionsnedsatta i samma hall och samma kväll en gång per vecka.

Kommunen behöver visa upp sig och visa större intresse, men kan också stödja genom fasta åtgärder som att sanda och ploga för att öka tillgängligheten. Kommunikation är ett område man önskar hjälp med då det är svårt att nå ledsagare, assistenter, föräldrar och skolor för information. Ledarförsörjning är ett problem och det är svårt att ha en vikarie. Ofta behövs särskild utbildning och stöd till ledarutbildning är något man efterfrågar från kommunen.

Fokusgruppmöte kulturföreningar

Arrangörsföreningar särskilt, men även övriga föreningar säger sig vara i mycket stort beroende av bidrag (som man i dag upplever som för små). Man får i dag inte bidrag för åldersöverskridande aktiviteter om de unga är i minoritet, vilket man vill ändra på i ett framtida reglemente.

I dag efterlyser man bättre korrespondens mellan avtalsgivande part och sökande, man vill bland annat ha kvalificerade avslag med motivering till beslutet. Det finns behov av olika ansökningssystem för idrott och kultur då de har olika karaktär och behov. Det är viktigt med lokaler med låg hyra och man tar gärna emot hjälp med kompetenshöjning. Det behövs utbildning både i verksamhet och marknadsföring. Kompetenshöjningen skulle kunna ske vid en studiedag.

Där man har en föreningskonsult fungerar föreningslivet bättre framförs och man eftersöker projektmedel för att utöva spontankultur.

Fokusgruppmöte idrottsföreningar

Det är stor skillnad i kostnader för medlemmar i olika föreningar och kategorier och dessutom är det skillnad i betalningsförmåga mellan grupper. En förening har till exempel differentierade avgifter i olika socioekonomiska områden. Avgifterna anses vara exkluderande hos en del föreningar (även bland de stora idrotterna). Bidragen är därför viktiga för att hålla avgifterna nere.

Det finns en oro för att nolltaxan blir ett nollsummespel, att pengar till nolltaxan tas från kontantbidragen. Det efterfrågas bidrag för externa lokaler och man ser gärna bidrag för ledarutbildning och bidrag för kanslitjänster (som skulle kunna utnyttjas för att ta hand om barn efter skoltid). LOK-stödet är bra som modell men man vill utöka bidragsberättigad ålder till att omfatta både yngre och äldre än dagens reglemente.

Kommunen behöver vara tydliga med syftet med bidraget och vad de ska vara till för. Man frågar sig om bidragen kanske ska vara olika för olika föreningar beroende på behov. Kommunen bör titta på helheten och syftet med bidragen och stödet. Det bör vara bättre kommunikation kring det idrottspolitiska programmet. Vi ska bli bästa idrottskommun men man frågar sig vad vi gör för att nå dit och om det är kommunen eller föreningarna som ska göra jobbet. Man anser att det är bättre att vi har få men bra projekt än flera som är osäkra. Kommunens engagemang och

kommunikation brister emellanåt och man efterlyser förbättring. Det skulle underlätta med en person kontaktperson på kultur- och fritidsförvaltningen. Kommunikation anses viktigt och man ber förvaltning och nämnd att vara tydlig när förändringar sker så att man inte blir överraskad.

Aktivitetskort på nätet (APN) och LOK är glasklart medan de andra bidragen är mycket oklara. Det är inte bra att det statliga och kommunala LOK-stödet skiljer sig åt och föreningarna gör ett medskick att man vill slippa överdriven administration kring bidragen.

Övriga förslag och synpunkter är att man behöver hjälp med rekrytering av medlemmar och att många nyanlända tar resurser i anspråk. Till exempel förekommer det språkproblem och man skulle behöva hjälp med översättning till olika språk vid utskick. Det upplevs vara lokalbrist och ett förslag läggs fram om att starta ett idrottens hus med gemensam reception, kontor och mötesrum. Det skulle öka samarbetet och skapa kontakter mellan föreningarna.

Konstgräsplaner har lett till mycket spontanidrott och man uppmanar kommunen att bygga fler.

7.4 Sammanfattning av dialogprocessen

Den omfattande dialogen mellan föreningslivet och kultur- och fritidsförvaltningen har gett mycket information till översynen av bidragsreglementet men även haft andra fördelar då förvaltning och föreningsliv haft tillfälle att ytterligare lära känna och lyssna på varandras synpunkter.

Det har framkommit synpunkter och förslag som är direkt relaterade till bidragsreglementet för föreningsbidrag, men det också framförts ett antal relevanta synpunkter kring vad man efterlyser för stöd utöver de kontanta bidragen.

Viktiga synpunkter kring reglementet är till exempel att dagens reglemente uppfattas som krångligt, att man har frågor kring kompensation för nolltaxan, att potten med pengar kan ta slut under året om man bara får söka en gång per år och att man vill ha bidrag för ledarutveckling.

Frågor utanför översynens kärna men som är av stor vikt och något för förvaltningen att arbeta vidare med är till exempel hjälp med marknadsföring, bättre kommunikation med kultur- och fritidsförvaltningen, billiga och lämpliga lokaler och att halltider begränsas.

8. Haninge kommuns styrdokument och förvaltningens synpunkter

Det är framför allt i ”mål och budget 2016”, det idrottspolitiska programmet, Lätt och rätt och det kulturpolitiska programmet som är aktuella styrdokument för bidragsöversynen. Kultur- och fritidsförvaltningens strategier för idrott, kultur och tillgänglighet har utifrån programmen även bidragit med kunskap och förslag.

8.1 Strategi och budget 2016-2017

8.1.1 Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde

I nämndens reglemente (reviderat av kommunfullmäktige 2013-04-08) finns ett antal punkter som har påverkan på arbetet med revideringen av bidragsreglementet. Där står bl.a. att kultur- och fritidsnämnden ska:

- Särskilt beakta underrepresenterade grupper och möjligheterna för alla medborgare att på lika villkor delta i kultur- och fritidsverksamheten.
- Genom ett nära samarbete med föreningar, organisationer, institutioner och enskilda stimulera det arbete som dessa bedriver.
- Inom ramen för fastställda normer besluta om bidrag till föreningar, studieförbund och organisationer och därigenom medverka till en attraktiv, innehållsrik, geografiskt spridd verksamhet inom kultur- och fritidsområdet.

8.1.2 Fullmäktiges mål och strategier

Det finns ett antal mål som kommunfullmäktige beslutat om som indirekt påverkar arbetet med bidragsreglementet. Där står bl.a. att:

- Välbefinnande och psykisk hälsa stärks genom möjliggörande av fysisk aktivitet, upplevelser och relationer i tillgängliga miljöer och lokaler samt i bred samverkan med andra aktörer.
- Verksamheterna utvecklas tillsammans med barn och ungdomar utifrån deras förutsättningar och livsvillkor.
- Möjliggöra så att fler barn och unga känner till och kan ta del av kultur- och fritidsutbudet med ökade möjligheter för externa aktörer.
- Arbeta för ett effektivt resursutnyttjande av kommunens lokaler så att de kan tillgängliggöras för alla i större utsträckning.
- Verka för ett effektivare nyttjande av lokaler.

8.2 Det idrottspolitiska programmet

I det idrottspolitiska programmet 2014-2018 finns ett antal mål som har direkt påverkan i arbetet kring bidragen.

- Kommunen stödjer ledare och föreningar som deltar i utbildningsprogram anordnade av idrottsförbund och studieförbund genom ett ledarutbildningsbidrag.
- Bidragsformerna bidrar till delaktighet, engagemang och kvalitet i genomförandet av det idrottspolitiska programmet.
- Kommuns samlade föreningsbidrag till idrotten ska ligga på minst samma nivå som närliggande kommuner.
- Anpassa stödet till samhällets och idrottens utveckling.
- Särskilt stöd ges till de föreningar som bedriver verksamhet för ungdomar mellan 13-20 år, samt för personer med funktionsnedsättning
- Kommunens stöd till föreningslivet ska vara av den omfattning att brist på ekonomiska resurser för individen inte utgör ett hinder för deltagande.
- I det idrottspolitiska programmet har arrangemang en framträdande roll. Arrangemang ger kommuninvånarna positiva upplevelser samtidigt som de kan ge ekonomiska och PR-

mässiga positiva mervärden för kommunen. Detta gäller såväl nationella som internationella arrangemang.

8.3 Det kulturpolitiska programmet

Utifrån det kulturpolitiska programmet framgår att kommunen ska verka för att stödja processer som leder till utveckling, förnyelse och kompetenshöjning. Stödet som betalas ut till föreningarna bör ses som en investering. Offentliga medel som betalas ut ska generera ett mervärde och att det är viktigt att det syftar till utveckling och förnyelse.

Man ser gärna att en del av föreningsstödet görs om till olika typer av fonder för kulturskapare och medborgare. Kriterierna för fonderna kan vara olika beroende på till vilka de riktar sig, t.ex. till unga, föreningar, konstnärer, entreprenörer inom kreativa näringar m.fl.

8.4 Tillgänglighetsperspektiv

Haninge kommun har i skriften ”Lätt och rätt för alla” tagit fram en vägledning i hur kommunens medarbetare och nämnder ska tänka kring FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Konventionen är ett styrdokument för Haninge Kommuns alla nämnder och således antaget av kommunfullmäktige.

Funktionsnedsatta ska ha möjlighet till en meningsfull fritid.

Barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning ska ha samma möjlighet att delta i kultur- och fritidsverksamhet samt rekreation och idrott på samma villkor som andra. Här är det viktigt att vi samarbetar med olika aktörer i samhället för att förverkliga målet.

Det ska finnas stöd för att förbättra hälsan.

En del människor behöver hjälp för att kunna förbättra sin hälsa. Personer med funktionsnedsättning har rätt till stöd för som underlättar för dem att leva självständigt och delta i samhället – och på så sätt ta hand om sin hälsa.

Personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i och påverka samhället samt det ska finnas stöd för att delta och påverka. En del människor behöver hjälp för att kunna utnyttja sina demokratiska rättigheter och för att ta del i samhället.

9. Effektmål

9.1 Vad vill vi åstadkomma i ett nytt bidragsreglemente?

Det finns ett antal viljeriktningar och aspekter beskrivna i utredningen från olika intressenter som bör tas i beaktande i arbetet med revideringen av bidragsreglementet. Utifrån beskrivningen av Haninge kommuns föreningsliv och de principiella skillnaderna mellan kultur- och idrottsföreningar förstås att det finns många likheter men även särdrag som delvis visar på att det är en bra idé att ha olika slags bidrag beroende på vilken verksamhet man bedriver.

Erfarenheten från föreningsdialogen är att bidragsreglementet behöver bli tydligare och mer lättfattligt, men att föreningarna i dag inte har några stora invändningar mot själva bidragstyperna. Däremot finns det synpunkter på hur man vill ändra definitioner och regler inom respektive bidragstyp, t.ex. kan det vara ändrad åldersintervall på det kommunala LOK-stödet eller att man vill kunna söka flera gånger per och inte bara en gång. Föreningsdialogen visade på att många förslag och synpunkter handlar om Haninge kommuns totala relation till föreningarna, t.ex.

bemötande, tillgänglighet, kommunikation och lokalförsörjning. Det visar att utöver bidragen så finns ett antal frågor av vikt för kultur- och fritidsnämnden samt kultur- och fritidsförvaltningen att arbeta vidare med.

De kommunala styrdokumenterna pekar på att vi särskilt ska stödja underrepresenterade grupper som ofta har hinder för att kunna delta i föreningslivets aktiviteter. Hindrena kan vara av t.ex. ekonomisk art men kan även handla om att grupper som av tradition inte är inkluderade i verksamheterna.

Haninge kommuns kulturpolitiska program säger att man för kulturen önskar ett reglemente som främjar utveckling, förnyelse och kompetens. Det är viktigt att bidragen ses som en investering som ska ge ett mervärde för kommunens invånare. Det betyder att uppföljning och utvärdering av kultur- och fritidsnämndens bidrag är viktigt och bör få en tydlig plats i förvaltningens arbete.

I det idrottspolitiska programmet finns ett antal tydliga mål som utredningen har att beakta. Det handlar bl.a. om att storleken på kommunens bidrag ska vara i nivå med närliggande kommuner och att omfattningen på bidragen ska vara så stora att deltagare inte p.g.a. brist på ekonomiska resurser inte kan delta. Haninge kommun ska ge särskilt stöd till föreningar som bedriver verksamhet för ungdomar mellan 13-20 år och ska dessutom stödja ledare och föreningar som deltar i ledarutbildningar.

Vi ser att vi har en föränderlig omvärld och att behov att stöda verksamheter kan uppkomma plötsligt. T.ex. ser vi idag att många nyanlända söker sig till föreningslivet som då kan behöva stöd i form av ledare, material, lokaler etc. Det är bra om vi kan ha någon bidragsform som är tillräckligt flexibel för att kunna hantera nyuppkomna situationer.

Det är viktigt, vilket även framkommit i föreningsdialogen, att förändringar som påverkar föreningarnas förutsättningar meddelas i god tid och så att de inte blir överraskade. Därför är det av vikt att tänka igenom vilken påverkan ett förändrat bidragsreglemente ger för hela eller delar av föreningslivet i Haninge kommun. I dagsläget finns inga planer på att budgeten för bidrag ska öka, vilket gör att stora förändringar kan komma att leda till stora förändringar för vissa föreningar, något som måste tas i beaktande.

Kultur- och fritidsnämnden har under 2015 stegvis börjat införa nolltaxa i kommunala lokaler och huruvida föreningar som inte utnyttjar kommunala lokaler bör kompenseras är en svår fråga. Ur rättviseperspektiv och då det i vissa fall är lokalbrist i kommunala lokaler kan man tycka att även externa lokaler bör subventioneras. Dock så säger de kommunala styrdokumenterna att vi ska verka för ett effektivt resursutnyttjande i kommunala lokaler vilket kan motverkas om föreningslivet i större utsträckning p.g.a. subventionerade externa lokaler väljer att bedriva sin verksamhet i de externa.

Sammanfattningsvis är förvaltningens avsikt att:

- Mer förädla nuvarande bidragsreglemente än att göra om det i sin grundstruktur. Detta då det faktiskt inte förekommer något större riktat missnöje mot dagens reglemente vad gäller bidragstyper.
- Säkerställa stödet till svaga grupper som är underrepresenterade i föreningslivet. Dessa grupper är unga, socioekonomiskt utsatta grupper samt funktionsnedsatta. Detta är väl i linje med Haninge Kommuns övergripande mål.
- Göra ett så tydligt och lättfattligt bidragsreglemente som möjligt. Det ska tydligt framgå vilka bidrag man kan söka utifrån sin typ av verksamhet.

- Bidragen ses som en investering som ska ge ett mervärde för kommunens invånare. Därför är det viktigt att bidragen villkoras och att krav ställs på förväntad effekt samt uppföljning så att bidragen både stöder Hanninge kommuns mål ger effektiv resursanvändning.
- Inte kompensera föreningar som inte tagit del av nolltaxan. Detta då det riskerar att styra föreningar bort från kommunala lokaler vilket kan gå emot det övergripande målet om effektivt utnyttjande av de kommunala resurserna.
- Försöka styra mot mer utveckling, kompetens och förnyelse bland kulturbidragen.
- Skapa ett bidrag med stor flexibilitet för att kunna stöda flera olika fokusområden som kan komma att få plötsliga behov av stöd. T.ex. olika målgrupper eller verksamhetsinriktningar.

9.2 Förslag till förbättringar utanför bidragsreglementet – Det totala stödet

De kontanta bidragen är bara en del av det totala stödet en kommun kan ge det lokala föreningslivet. Stödet i form av lokalsubventioner av kommunala lokaler är storleksmässigt större än föreningsbidragen, men stöd kan även handla om t.ex. rådgivning, hjälp med marknadsföring eller att bara synliggöra föreningarna.

I utredningen har det i kontakten med föreningslivet framkommit en del förslag som särskilt bör lyftas inom kultur- och fritidsförvaltningen:

- Det finns en önskan från föreningshåll att ha en förbättrad kommunikation med kommunen. Detta i form av ökad tillgänglighet och att kommunen arbetar proaktivt och synliggör föreningarna. Man vill att kommunen lär känna föreningarna och visar mer intresse för dess verksamhet. Efterfrågan på en föreningskonsulent är återkommande som skulle kunna vara den resurs som kan vara både rådgivande och inspirerande.
- Många har uttryckt ett behov av att få hjälp med att synas för att rekrytera medlemmar till sin förening. Förslagen som framkommit har dels handlat om att kommunen bättre kan hjälpa föreningarna att synas via kommunens egna kommunikationskanaler, men också förslag om ekonomiskt stöd för reklam och utbildning i hur man marknadsför sig har framförts.
- Ledarförsörjning verkar inte bara vara ett nationellt problem utan det är i högsta grad även ett lokalt problem. Föreningar ser ofta brist både på verksamhetsledare såväl som styrelsemedlemmar. I vissa fall ser man också kommande generationsväxlingsproblem då ledare i dessa föreningar är äldre och tillväxten av ledare dålig. Kommunen skulle kunna arbeta proaktivt i denna fråga både vad gäller kunskap om ledares situation och utbildning om ledarhantering.

Dnr KS 2016/449

§ 131 Motion från Marie Litholm (KD) om kommunens indelning i valkretsar vid valet 2018

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Marie Litholm (KD) och Joachim Krylborn (KD) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige beslutar att Haninge kommun från och med kommunfullmäktigevalet 2018 ska bestå av en valkrets. Bakgrunden till förslaget i motionen är att en ändring gjorts i vallagen. Tidigare har det funnits krav på att samtliga kommuner med mer än 24 000 röstberättigade ska vara valkretsindelade. Från och med allmänna valen år 2018 är grundregeln att kommunen är en valkrets, men kommuner med minst 36 000 röstberättigade får delas in i två eller flera valkretsar. Haninge kommun består av två valkretsar i val till kommunfullmäktige. Motionärerna menar att valkretsindelningen har haft negativa demokratiska konsekvenser eftersom mandatet fördelas per valkrets och inte på hela kommunen och föreslår därför att Haninge kommun från och med 2018 endast ska bestå av en valkrets.

Förvaltningens synpunkter

Motionen har remitterats till valnämnden. Nämnden konstaterar i sitt yttrande att ändringarna i vallagen gällande valkretsindelning utöver vad som angivits i motionen innebär fler förändringar för att uppnå en proportionell mandatfördelning även för valkretsindelade kommuner. Förändringarna innebär att utjämningsmandat i val till kommunfullmäktige har införts med 9/10 fasta valkretsmandat och återstoden utjämningsmandat, en metod som redan tillämpas i landstingsval. Förstadivisorn har också ändrats från 1,4 till 1,2, en förändring som även görs för riksdagsval för att öka proportionaliteten. Det har även införts en småpartispärr i val till kommunfullmäktige. För kommuner som inte är valkretsindelade är

småpartispärren 2 % och för valkretsindelade kommuner är
småpartispärren 3 %

Enligt de nya bestämmelserna i vallagen måste kommunerna ha minst 36 000 röstberättigade för att få delas in i två eller flera valkretsar. Haninge kommun hade vid kommunvalet 2014 ca 62 000 röstberättigade, vilket innebär att kommunen även fortsättningsvis får vara valkretsindelad.

Det huvudsakliga syftet med valkretsar var att i samband med den stora kommunreformen 1970 med påföljande kommunsammanslagningar, tillse att olika intressen från kommundelar inte skulle förbises i det nya kommunfullmäktige. I den sammanslagning som blev mellan Österhaninge och Västerhaninge kommuner blev resultatet att det skulle finnas två valkretsar, för den nya kommunen – Haninge kommun.

För att skapa likvärdiga möjligheter till inflytande över framtida politiska beslut mellan den norra kommundelen och den södra kommundelen valde man två valkretsar. Det lokala inflytandet från de bägge kommundelarna är viktigt, valkretsarna säkerställer ett demokratiskt inflytande bland annat genom att de politiska partierna har möjlighet till olika listor från de bägge kommundelarna.

Vi kan idag se att den stora expansionen av Haninge kommun har skett på den norra sidan. Det är därför en uppenbar risk att en förändrad valkretsindelning skulle uppfattas som ett sätt att sätta gränser för ett likvärdigt inflytande över kommunens utveckling för de södra kommundelarna.

Motionärerna framhåller att det idag inte finns någon grund för den indelning kommunen har. Kommunalrådsberedningen menar tvärtom att den nyss nämnda risken för upplevelsen av att de södra kommundelarnas inflytande begränsas är en väl motiverad grund för att behålla nuvarande valkretsindelning. Det finns heller inget krav från staten på att förändring måste ske.

Kommunalrådsberedningen anser att det är viktigt att fortsätta upprätthålla en jämbördighet mellan de två kommundelarna.

Underlag för beslut

- Motionen

- Valnämndens yttrande, 2017-02-21, § 2

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen avslås.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Marie Litholm (KD) yrkar bifall till motionen.

Christian Lindefjärd (SD) yrkar bifall till
kommunalrådsberedningens förslag.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut;
kommunalrådsberedningens förslag och bifallsyrkandet från
Kristdemokraterna. Ordföranden ställer de två förslagen mot
varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med
kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige
Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen avslås.

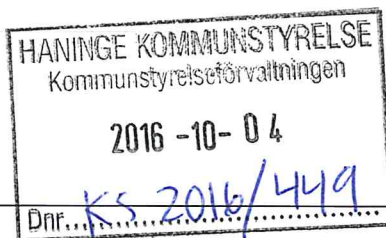
Reservationer

Marie Litholm (KD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom: Motionärerna, valnämnden

Motion till kommunfullmäktige

Motion angående kommunens indelning i valkretsar vid valet 2018

Efter ändringar i vallagen är nu grundregeln att en kommun består av EN valkrets. Det tidigare kravet om att en kommun, med minst 24 000 röstberättigade var tvingad att delas in i valkretsar är borttaget fr.o.m. allmänna valen 2018.

Nya vallagen skriver i 4 kap, §§ 11-12

"11 § Vid val till kommunfullmäktige är kommunen en enda valkrets, om inte något annat följer av 12 §.

12 § Om en kommun har 36 000 personer eller fler som har rösträtt, får kommunen delas in i två eller flera valkretsar. En kommun som har färre än 36 000 personer som har rösträtt får delas in i valkretsar endast om det finns särskilda skäl för det."

Valen till kommunfullmäktige har genom denna förändring gjorts proportionella med utjämningsmandat, på samma sätt som i riksdags och landstingsvalen. Representationen blir proportionsenligt utifrån hela valresultatet varvid valkretsarna i sak har spelat ut sin roll.

Detta innebär att Haninge kommun nu, enligt grundregeln, har rätt att bestå av en enda valkrets. Det som kvarstår är regeln enligt kommunallagen, 5 kap, 1§ om hur stort ett fullmäktige minst måste vara.

Valkretsindelningens negativa demokratiska konsekvenser har tidigare varit flera. En direkt konsekvens har varit att alla röster i valet till kommunfullmäktige inte har varit lika mycket värda beroende på var i kommunen man bor, då fördelningen enbart sett till aktuell valkrets, istället för till kommunen som en helhet. Ett parti kunde mista eller vinna ett flertal mandat på bara några rösters marginal.

Det huvudsakliga syftet med valkretsar var i den stora kommunreformen 1970 att lokala intressen inte skulle förbises i kommunfullmäktige i samband med de stora kommunsammanslagningarna runt i Sverige. Att lokala intressen som exempelvis fanns i den tidigare mindre kommunen, som nu slagits samman i en större, inte skulle gå förlorat. Det har nu gått 35 år sedan detta. Idag förekommer det ytterst sällan så lokala partier och lokala intressen att valkretsarna har någon betydelse.

Motion till kommunfullmäktige

Utifrån detta, samt att i princip inget parti i de senaste valen till kommunfullmäktige har använt sig av valkretslistor, kan valkretsindelningen ses som utspelad. Slutsatsen gällande valkretsindelningen är därför att det i nuläget inte finns några skäl att behålla den. Haninge kommun bör därför använda grundregeln i nya vallagen om att kommunen utgör endast en valkrets

Kristdemokraterna föreslår därför

Kommunfullmäktige besluta att Haninge kommun från och med kommunfullmäktigevalet 2018 ska bestå av en valkrets.

För Kristdemokraterna i Haninge

Marie Litholm (KD)
Gruppledare i kommunfullmäktige

Joachim Krylborn (KD)
Ledamot i kommunfullmäktige

Dnr VN 2016/3

§ 2 Remiss: Motion från Marie Litholm (KD) och Joachim Krylborn (KD) om kommunens indelning i valkretsar vid valet 2018

Sammanfattning

Marie Litholm (KD) och Joachim Krylborn (KD) har i en motion föreslagit att fullmäktige beslutar att Haninge kommun från och med kommunfullmäktigevalet 2018 ska bestå av en valkrets.

Bakgrunden till förslaget i motionen är att en ändring gjorts i vallagen. Tidigare har det funnits krav på att samtliga kommuner med mer än 24 000 röstberättigade ska vara valkretsindelade. Från och med allmänna valen år 2018 är grundregeln att kommunen är en valkrets, men kommuner med minst 36 000 röstberättigade får delas in i två eller flera valkretsar.

Haninge kommun består av två valkretsar i val till kommunfullmäktige. Motionärerna menar att valkretsindelningen har haft negativa demokratiska konsekvenser eftersom mandatet fördelas per valkrets och inte på hela kommunen och föreslår därför att Haninge kommun från och med 2018 endast ska bestå av en valkrets.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att ändringarna i vallagen gällande valkretsindelning utöver vad som angivits ovan också innebär fler förändringar för att uppnå en proportionell mandatfördelning även för valkretsindelade kommuner. Förändringarna innebär att utjämningsmandat i val till kommunfullmäktige har införts med 9/10 fasta valkretsmandat och återstoden utjämningsmandat, en metod som redan tillämpas i landstingsval. Förstadivisorn har också ändrats från 1,4 till 1,2, en förändring som även görs för riksdagsval för att öka proportionaliteten. En småpartispärr har införts i val till kommunfullmäktige. För kommuner som inte är valkretsindelade är småpartispärren 2 % och för valkretsindelade kommuner är småpartispärren 3 %.

Enligt de nya bestämmelserna i vallagen måste kommunerna ha minst 36 000 röstberättigade för att få delas in i två eller flera valkretsar.

Haninge kommun hade vid kommunvalet 2014 ca 62 000 röstberättigade, vilket innebär att kommunen även fortsättningsvis får vara valkretsindelad.

Valmyndigheten har tagit fram en valsimulator för att kunna räkna ut hur valresultatet i tidigare val hade påverkats om den nya lagstiftningen tillämpats. För Haninge kommun gäller att om det nya regelverket hade tillämpats i val till kommunfullmäktige år 2014 och kommunen inte hade varit valkretsindelad hade valresultatet blivit oförändrat jämfört med det faktiska valresultatet år 2014.

Om det nya regelverket hade tillämpats i val till kommunfullmäktige år 2014 och kommunen varit indelad i två valkretsar hade valresultatet blivit annorlunda. Rättvisepartiet Socialisterna (RS) hade inte klarat partisparren på 3 % och hade därmed inte fått någon plats i kommunfullmäktige, medan Moderaterna (M) och Miljöpartiet (MP) hade fått ett mandat mer vardera.

Oavsett om kommunen fortsättningsvis är valkretsindelad eller om valkretsindelningen upphävs kommer valresultatet att vara proportionerligt. Mot bakgrund av detta kan förvaltningen inte lämna någon synpunkt på om huruvida valkretsindelningen i val till kommunfullmäktige ska ändras eller inte.

Valnämnden har hela ansvaret för genomförandet av röstning inom kommunen. Indelningen i valkretsar har ingen inverkan på valadministrationen. Därför kan förvaltningen inte heller ur administrativ aspekt lämna synpunkter på en eventuell ändring av valkretsindelningen i val till kommunfullmäktige.

Underlag för beslut

- Motion från Marie Litholm (KD) och Joachim Krylborn (KD) om kommunens indelning i valkretsar vid valet 2018
- SOU 2012:94 Proportionalitet i val samt förhandsanmälan av partier och kandidater, delbetänkande av 2011 års vallagskommitté
<http://www.regeringen.se/49bb87/contentassets/1a9516f00de641bf8f7591f44495138e/proportionalitet-i-val-samt-forhandsanmalan-av-partier-och-kandidater-hela-dokumentet-sou-201294>
- Valmyndighetens valsimulator med beräkning av 2014 års valresultat med tillämpning av 2018 års regelverk, ej valkretsindelning
http://www.val.se/det_svenska_valsystemet/valresultat/rakna_sjalv/

[valsimulator/index.html?rd=1485268194127&cl=rkl2014K0136&r=2018Kejvk&y=3728](http://www.val.se/det_svenska_valsystemet/valresultat/rakna_sjalv/valsimulator/index.html?rd=1485268194127&cl=rkl2014K0136&r=2018Kejvk&y=3728)

- Valmyndighetens valsimulator med beräkning av 2014 års valresultat med tillämpning av 2018 års regelverk, två valkretsar
http://www.val.se/det_svenska_valsystemet/valresultat/rakna_sjalv/valsimulator/index.html?l=rkl2014K0136&r=2018Kvk

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar

1. Valnämnden godkänner förvaltningens yttrande och lämnar det till kommunstyrelsen som sitt yttrande i ärendet.

Överläggningar i valnämnden

Marietta de Pourbaix-Lundin (M), Berith Jansson (KD) och Kenneth Forsberg (S) yrkar bifall till kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; kommunstyrelseförvaltningen och att valnämnden beslutar i enlighet med förslaget.

Valnämndens beslut

1. Valnämnden godkänner förvaltningens yttrande och lämnar det till kommunstyrelsen som sitt yttrande i ärendet.

Expedieras: Akt, kommunstyrelseförvaltningen, Måns Gustafsson

För verkställighet:

För kännedom:

Dnr KS 2015/567

§ 132 Motion från Marie Litholm (KD) om revidering av policy för sociala företag

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Marie Litholm (KD) har inkommit med motionen ”Revidering av policy för sociala företag”. Motionären menar att mycket har hänt sedan kommunens nuvarande policy antogs år 2009. Med stöd av Samordningsförbundet Östra Södertörn kan policyn förbättras och kompletteras med en skrivning om LOV, lagen om valfrihet. LOV ger brukaren rätt att välja leverantör av tjänster inom vård, omsorg och socialtjänst. I motionen föreslås kommunstyrelsen ges i uppdrag att se över och revidera policyn för sociala företag samt inkludera en skrivning om hur kommunen kan använda sig av LOV för verksamhet där till exempel arbetsintegrerade sociala företag kan utgöra ett alternativ.

Förvaltningens synpunkter

Socialnämnden, äldrenämnden och Samordningsförbundet Östra Södertörn har yttrat sig över motionen.

Motionen innehåller två delar, dels revidering av befintlig policy för sociala företag dels att policyn skall kompletteras med hur kommunen kan använda sig av LOV, lagen om valfrihet, för verksamhet där till exempel arbetsintegrerade sociala företag kan utgöra ett alternativ.

Vad gäller en revidering av befintlig policy anser kommunstyrelseförvaltningen att detta inte skall göras då denna verksamhet ingår som en del i den nya näringslivsstrategi för Haninge kommun som behandlas av kommunfullmäktige i ett separat ärende (dnr KS 2015/202).

Näringslivsstrategin skall kompletteras med specifika strategier och handlingsplaner. Kommunens arbete med sociala företag är just ett sådant arbete som skall kompletteras med en handlingsplan. Det är arbetsmarknadsrådet som blir ansvarigt för att skriva fram handlingsplanen.

Vad gäller möjligheten att använda sig av LOV, lagen om valfrihet, för verksamhet där till exempel arbetsintegrerande sociala företag kan utgöra ett alternativ, skriver socialförvaltningen följande i sitt underlag till socialnämndens remissvar:

”I motionen föreslås att policyn för sociala företag bör revideras och inkludera en skrivning om LOV, lagen om valfrihet. LOV ger brukaren rätt att välja leverantör av tjänster inom vård, omsorg och socialtjänst. Vid offentlig upphandling av LOV-utförare bör kommunen beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn. I kommunens upphandlingspolicy lyfts möjligheten att ställa sociala villkor vid upphandling, exempelvis genom att ställa krav som syftar till ökad sysselsättning.

Förvaltningen ser idag inga hinder för sociala företag att delta vid valet av utförare, så länge skall-kraven vid upphandling kan uppnås. Dessa skall-krav rör bland annat personalens kompetens. Vid LOV-upphandling för daglig verksamhet har förvaltningen givit möjlighet för sociala företag att delta genom att öppna upp för mindre företag och föreningar. Inget socialt företag har dock lämnat något anbud. Förvaltningen har ännu inte öppnat upp för sociala företag vid samtliga LOV-upphandlingar och menar att frågan kan behöva utredas ytterligare, bland annat för att förtydliga eventuella oklarheter kring otillbörlig konkurrens.”

Kommunstyrelseförvaltningen har inga övriga synpunkter i frågan än vad socialnämnden har.

Underlag för beslut

- Motionen
- Socialnämndens yttrande 2016-03-22, § 42
- Äldrenämndens yttrande 2016-04-27, § 12
- Samordningsförbundet Östra Södertörns yttrande 2016-02-11, § 12

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen anses besvarad.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Marie Litholm (KD) yrkar bifall till motionen.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag och bifallsyrkandet från Kristdemokraterna. Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen anses besvarad.

Reservationer

Marie Litholm (KD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

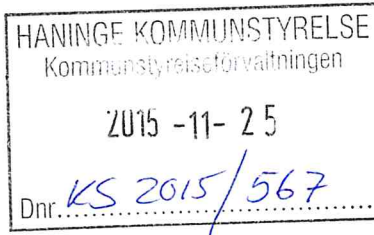
För verkställighet:

För kännedom: Motionären, socialnämnden, äldrenämnden,
Samordningsförbundet Östra Södertörn

Motion till kommunfullmäktige

Revidering av policy för sociala företag

I Haninge kommuns policy för sociala företag framgår det att syftet för sociala företag är att visa på fördelar med sociala företag och deras möjligheter att påverka och utvidga arbetsmarknaden så att de som står långt ifrån arbetsmarknaden, genom arbete och sysselsättning kan öka sin egenförsörjning och minska sitt bidragsberoende.

Syftet med denna policy är också att tydliggöra kommunens roll i relation till offentlig sektor i övrigt men även i relation till näringslivet. Riktlinjerna i policyn ska även möjliggöra för de olika verksamheterna att koordinera det egna arbetet och ta fram handlingsplaner för arbetet att främja sociala företag.

Haninge kommuns policy för sociala företag har uppmärksammats som en förebild över hela landet. Policyn för sociala företag antogs 2009 och sedan dess har mycket hänt. I kommunen finns nu flera sociala företag och genom Samordningsförbundet arbetas det aktivt med att stödja dessa samt med stöd till nya etableringar.

Kristdemokraternas uppfattning är att policyn för sociala företag kan behöva revideras och ses över. Med stöd av kunnig personal på Samordningsförbundet kan Haninges policy för sociala företag utvecklas och bli ännu bättre. Vi anser också att policyn ska kompletteras med en skrivning om LOV, lagen om valfrihet. Lagen är avsedd att fungera som ett verktyg för de kommuner och landsting som vill konkurrenspröva verksamhet genom att överlåta valet av utförare till brukaren/invånaren. Lagen kan tillämpas på handikapp- och äldreomsorg samt hälso- och sjukvårdstjänster. Något uppdrag garanteras inte, då det är upp till den som tar emot tjänsten som väljer leverantör. Man kan säga att leverantören konkurrerar därför inte med pris utan med kvalitet. Det är brukaren som väljer.

Arbetsintegrerande sociala företag bedriver ofta en verksamhet som ligger i gränslandet mellan daglig verksamhet/dagverksamhet och ett reguljärt arbete. LOV är ett bra sätt att få mindre aktörer som sociala företag att kunna erbjuda tjänster till nytta för deltagarna, så att de får en chans att växa med uppdraget och välja annat än kommunal verksamhet.

Kristdemokraterna föreslår kommunfullmäktige besluta

- 1. Ge kommunstyrelsen i uppdrag att se över och revidera policyn för sociala företag samt inkludera en skrivning om hur kommunen kan använda sig av LOV, lagen om valfrihet, för verksamhet där till exempel arbetsintegrerande sociala företag kan utgöra ett alternativ.**

Marie Litholm
Kristdemokraterna

Dnr SN 2015/488

§ 42 Svar på remiss - Motion från Marie Litholm (KD): Revidering av policy för sociala företag

Sammanfattning

Marie Litholm (KD) har inkommit med motionen ”Revidering av policy för sociala företag”. Motionären menar att mycket har hänt sedan kommunens nuvarande policy antogs år 2009. Med stöd av Samordningsförbundet Östra Södertörn kan policyn förbättras och kompletteras med en skrivning om LOV, lagen om valfrihet. Förvaltningen ser positivt på kommunens policy och dess syfte att främja sociala företag för att påverka och utvidga arbetsmarknaden. Förvaltningen har tillämpat policyn genom att ge möjlighet för sociala företag att delta vid LOV-upphandling, men ser inga hinder mot att policyn revideras.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse – Svar på remiss – Motion från Marie Litholm (KD): Revidering av policy för sociala företag.
- Motion från Marie Litholm (KD): Revidering av policy för sociala företag.

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens svar.
2. Socialnämnden lämnar svaret till kommunfullmäktige.

Arbetsutskottets förslag till socialnämnden

Enligt förslag.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens svar.
2. Socialnämnden lämnar svaret till kommunfullmäktige.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunfullmäktige

För kännedom:

Svar på remiss - Motion från Marie Litholm (KD): Revidering av policy för sociala företag

Sammanfattning

Marie Litholm (KD) har inkommit med motionen ”Revidering av policy för sociala företag”. Motionären menar att mycket har hänt sedan kommunens nuvarande policy antogs år 2009. Med stöd av Samordningsförbundet Östra Södertörn kan policyn förbättras och kompletteras med en skrivning om LOV, lagen om valfrihet. Förvaltningen ser positivt på kommunens policy och dess syfte att främja sociala företag för att påverka och utvidga arbetsmarknaden. Förvaltningen har tillämpat policyn genom att ge möjlighet för sociala företag att delta vid LOV-upphandling, men ser inga hinder mot att policyn revideras.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse – Svar på remiss – Motion från Marie Litholm (KD): Revidering av policy för sociala företag.
- Motion från Marie Litholm (KD): Revidering av policy för sociala företag.

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens svar.
2. Socialnämnden lämnar svaret till kommunfullmäktige.

Siw Lideståhl
Chronqvist
förvaltningschef

Anders
avdelningschef

Bakgrund

Marie Litholm (KD) har inkommit med motionen ”Revidering av policy för sociala företag”. Motionären menar att mycket har hänt sedan kommunens nuvarande policy antogs år 2009. Med stöd av Samordningsförbundet Östra Södertörn kan policyn förbättras och kompletteras med en skrivning om LOV, lagen om valfrihet. I motionen föreslås därmed kommunfullmäktige besluta att ge kommunstyrelsen i uppdrag att se över och revidera policyn för sociala företag samt inkludera en skrivning om hur kommunen kan använda sig av LOV för verksamhet där till exempel arbetsintegrerade sociala företag kan utgöra ett alternativ.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Utvecklingsteamet i samråd med avdelningen vuxen.

Förvaltningens synpunkter

Under 2009 antog Haninge kommun en policy för att främja och underlätta start av sociala företag. Idag finns sex arbetsintegrerade sociala företag i kommunen och totalt finns det 48 anställda med någon form av anställningsstöd i dessa företag. Förvaltningen ser positivt på sociala företag och deras möjligheter att främja arbete och sysselsättning för människor som står långt ifrån dagens arbetsmarknad. De som är anställda på sociala företag har ofta själva en bakgrund som långtidsarbetslösa, vilket kan vara ett stöd för de personer som ska ut på den reguljära arbetsmarknaden. En del individer har dock ett större behov av coachning och stöd, vilket kräver att personalen har annan typ av kompetens. Då individernas behov och förkunskaper skiljer sig åt fungerar sociala företag därmed som ett komplement till förvaltningens egna arbetsmarknadsverksamheter.

I motionen föreslås att policyn för sociala företag bör revideras och inkludera en skrivning om LOV, lagen om valfrihet. LOV ger brukaren rätt att välja leverantör av tjänster inom vård, omsorg och socialtjänst. Vid offentlig upphandling av LOV-utförare bör kommunen beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn. I kommunens upphandlingspolicy lyfts möjligheten att ställa sociala villkor vid

upphandling, exempelvis genom att ställa krav som syftar till ökad sysselsättning.

Förvaltningen ser idag inga hinder för sociala företag att delta vid valet av utförare, så länge skall-kraven vid upphandling kan uppnås. Dessa skall-krav rör bland annat personalens kompetens. Vid LOV-upphandling för daglig verksamhet har förvaltningen givit möjlighet för sociala företag att delta genom att öppna upp för mindre företag och föreningar. Inget socialt företag har dock lämnat något anbud. Förvaltningen har ännu inte öppnat upp för sociala företag vid samtliga LOV-upphandlingar och menar att frågan kan behöva utredas ytterligare, bland annat för att förtydliga eventuella oklarheter kring otillbörlig konkurrens.

Sammantaget ser förvaltningen positivt på kommunens policy och dess syfte att främja sociala företag för att påverka och utvidga arbetsmarknaden. Förvaltningen har redan tillämpat policyn genom att ge möjlighet för sociala företag att delta vid LOV-upphandling, men ser inga hinder mot att policyn revideras.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunfullmäktige

För kännedom:

Dnr ÄN 2016/50

§ 12 Motion från Kristdemokraterna om revidering av policy för sociala företag

Sammanfattning

Marie Litholm (KD) har i en motion föreslagit att det ska ske en revidering av policyn för sociala företag, och att kommunen då ska inkludera en skrivning angående hur Lagen om valfrihetssystem ska kunna användas.

Förvaltningens synpunkter

Äldreförvaltningen har inget att erinra mot förslaget om en revidering av policyn för sociala företag. I samband med översynen är det lämpligt att utreda om LOV är funktionell för detta område. Det vore dock bäst om frågan kan utredas förutsättningslöst.

Underlag för beslut

- Motion från Kristdemokraterna 2015-11-23 – Revidering av policy för sociala företag.

Förslag till beslut

1. Yttrandet godkänns
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Överläggningar i arbetsutskottet

Sedat Dogru (M) yrkar bifall till motionen. Ordförande ställer äldreförvaltningens förslag mot Sedat Dogrus (M) förslag till beslut och finner att äldrenämnden kan besluta enligt förvaltningens förslag.

Arbetsutskottets förslag till äldrenämnden

1. Yttrandet godkänns.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Överläggningar i äldrenämnden

Suzanne Enman (KD), Sedat Dogru (M) och Matts Wallin (L) yrkar bifall till motionen. Ordförande finner att det finns två förslag till beslut, arbetsutskottets och Trepartialliansens (M, KD och L) förslag.

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot yrkandet om bifall till motionen och finner att äldrenämnden kan besluta enligt arbetsutskottets förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

1. Yttrandet godkänns
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Reservationer

Suzanne Enman (KD), Sedat Dogru (M) och Matts Wallin (L) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet: KSF

För kännedom:

§ 12 Svar på motion från Haninge kommun avseende Revidering av policy för sociala företag

Beslutsunderlag:

Motion från Kristdemokraterna i Haninge och kansliets svar på motionen.

Sammanfattning

Samordningsförbundet Östra Södertörn har ombetts att lämna remissvar till Haninge kommun på motion om revidering av policy för sociala företag. Kristdemokraterna i Haninge föreslår följande:

"Ge kommunstyrelsen i uppdrag att se över och revidera policyn för sociala företag samt inkludera en skrivelse om hur kommunen kan använda sig av LOV, lagen om valfrihet, för verksamhet där till exempel arbetsintegrerande företag kan utgöra ett alternativ".

Förbundets ställningstagande grundar sig på de erfarenheter av socialt företagande som förbundet har arbetat med sedan 2011.

Samordningsförbundet Östra Södertörns svar

- Förbundet ställer sig positiv till förslaget att revidera policyn. Detta eftersom policy skapar legitimitet och tydlighet.
- Vad gäller skrivelsen om LOV anser förbundet att LOV kan vara en bra möjlighet för ett socialt företag att komma in på marknaden, men upphandlingar enligt LOV innehåller fler dimensioner. Därför vill Samordningsförbundet Östra Södertörn lämna den delen av motionen vidare till Haninge kommun utan eget ställningstagande.

Förslag till beslut:

Samordningsförbundet Östra Södertörn lämnar svar som redovisas ovan till Haninge kommun.

Styrelsen beslutar:

Enligt förslag.

Plats och tid	Samordningsförbundets kansli i Haninge den 11 februari 2016 kl.13.00 – 16.00
Beslutande	Andreas Jonsson (M), Tyresö kommun ordförande Pia Erneborg, Arbetsförmedlingen Natasha Ringblom (M), Stockholms läns landsting Johan Svensk (MP), Haninge kommun Gunnel Eklöv, Försäkringskassan
Ersättare	Marie Litholm (KD), Haninge kommun Alfonso Morales (S), Tyresö kommun Barbro Nordgren (S), Stockholms läns landsting
Övriga deltagande	Ritva Widgren, förbundschef Annica Falk, biträdande förbundschef Maria Andersson, projektledare
Justeringens plats och tid	Samordningsförbundets kansli

Sekreterare
Ritva Widgren Paragrafer 1-16 §§

Ordförande
Andreas Jonsson, Tyresö kommun

Justerare
Johan Svensk, Haninge kommun

	Innehållsförteckning	Sid
§ 1	Val av justerare	5
§ 2	Godkännande av dagordning och två informationspunkter	6
§ 3	Genomgång av styrelsen och datum för sammanträden 2015	7
§ 4	Val av vice ordförande t o m 31 december 2016	8
§ 5	Beslutsattester för 2016	9
§ 6	Anmälan av årlig justering av arvoden 2016	10
§ 7	Uppföljning av interkontrollplan 2015	11
§ 8	Internkontrollplan för 2016	12
§ 9	Nominering av representant till NNS årsmöte och möjlighet att lämna motioner	13
§ 10	ESF-ansökan – Mobilisering Inför Arbete MIA	14
§ 11	Höjning av friskvårdsbidrag till personal	16
§ 12	Svar på motion från Haninge kommun avseende Revidering av policy för sociala företag	17
§ 13	Anmälan av delegationsbeslut	18
§ 14	Ansökan om medel från Försäkringskassan ej fördelade medel för 2016 avseende målgruppen unga med aktivitetsersättning	19
§ 15	Deltagande i konferenser och återrapporter	21
§ 16	Meddelanden	22

Dnr KS 2015/567
Haninge kommun

Svar på remiss – Motion angående revidering av policy för sociala företag

Sammanfattning

Samordningsförbundet Östra Södertörn har ombetts att lämna remissvar till Haninge kommun på motion om revidering av policy för sociala företag. Kristdemokraterna i Haninge föreslår följande: *”Ge kommunstyrelsen i uppdrag att se över och revidera policyn för sociala företag samt inkludera en skrivelse om hur kommunen kan använda sig av LOV, lagen om valfrihet, för verksamhet där till exempel arbetsintegrerande företag kan utgöra ett alternativ”.*

Förbundets ställningstagande grundar sig på de erfarenheter av socialt företagande som förbundet har arbetat med sedan 2011.

Samordningsförbundet Östra Södertörns svar

- Förbundet ställer sig positiv till förslaget att revidera policyn. Detta eftersom policy skapar legitimitet och tydlighet.
- Vad gäller skrivelsen om LOV anser förbundet att LOV kan vara en bra chans för ett socialt företag att komma in på marknaden, men upphandlingar enligt LOV innehåller fler dimensioner. Därför vill Samordningsförbundet Östra Södertörn lämna den delen av motionen vidare till Haninge kommun utan eget ställningstagande.

Kansliets synpunkter

En satsning på socialt företagande inleddes av förbundet tillsammans med Haninge kommun 2011 genom att gemensamt finansiera en tjänst som verksamhetsutvecklare i uppdrag att arbeta med att underlätta start av sociala företag i Haninge samt även i Nynäshamn och Tyresö. Det övergripande syftet med satsningen var att underlätta bildandet av sociala företag och därigenom kunna vidga arbetsmarknaden och erbjuda möjligheten till rehabilitering och arbete genom företagande för fler av dem som inte får tillträde till arbetsmarknaden. En viktig grund för arbetet var att Haninge kommun 2009 antog en policy för främjande av sociala företag.

Utvecklingen av arbetsintegrerande sociala företag har varit mycket positiv på Östra Södertörn och då särskilt inom Haninge kommun. Vår uppfattning är att policyn har spelat en viktig roll för att tydliggöra kommunens förhållningssätt till arbetsintegrerande sociala företag. Policyn gav en tydlig signal från politiken om en positiv inställning till utveckling av sociala företag.

Sociala företag i Haninge

Det finns sex arbetsintegrerande sociala företag inom Haninge kommun

- Bönorna i Handen,
- Café Matlådan,
- Blå vägen Jordbro,
- Textilmakarna,
- Service & Support Haninge,
- Stadsmissionen Brandbergen.

De driver café och catering, återbruk och snickeri, textilt hantverk, hunddagis, ekologisk odling, företagservice mm. Företagen har samarbetat med de offentliga aktörerna genom att personer som står långt från arbetsmarknaden får tillgång till och arbetslivsinriktad rehabilitering på anpassade arbetsträningsplatser. I takt med företagets utveckling har de också i hög utsträckning kunnat anställa personer i verksamheterna, det är idag totalt 48 anställda.

LOV - ett verktyg för samverkan mellan offentlig sektor och sociala företag

LOV är en förkortning för Lagen Om Valfrihetssystem (SFS 2008:962). LOV infördes 2009 och gäller vård, omsorg och socialtjänst inklusive kommunens ansvar för sysselsättning enligt Socialtjänstlagen SOL. Det är frivilligt för kommunerna att införa valfrihetssystem, men obligatoriskt för landstingen inom primärvården. LOV ger medborgaren möjlighet att välja leverantör av den tjänst som denne har rätt till enligt beslut. Det ger därmed också en möjlighet för arbetsintegrerande sociala företag att erbjuda sina tjänster när det gäller exempelvis hemtjänst eller meningsfull sysselsättning.

I Tyresö kommun har lagen om valfrihet LOV inneburit att brukarna har kunna välja en idéburen aktör, det sociala företaget Jobbverket, för daglig sysselsättning inom SoL och LSS.

I Arbetsförmedlingen har LOV funnits inom vissa områden - såsom etableringslotsar och den så kallade RESA-upphandlingen där Arbetsförmedlingen upphandlade sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning. RESA-platserna gav enligt förbundets bedömning bra förutsättningar för samverkan mellan Arbetsförmedlingen och sociala företagen och bidrog till positiv utveckling. Förbundet ser att upphandling enligt LOV kan vara en bra möjlighet för ett socialt företag att komma in på marknaden.

Offentlig upphandling med sociala kriterier ger också goda förutsättningar för sociala företagen att etablera sig på marknaden. Enligt LOU bör upphandlade myndigheter beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid offentlig upphandling. Detta innebär att det går att ställa krav på arbetsintegrerande insatser i upphandlingssituationen och på detta sätt höja ambitionsnivån i arbetet att stöda utvecklingen av arbetsintegrerande sociala företag.

Den 29 januari 2016

Ritva Widgren, förbundschef

Dnr KS 2016/512

§ 133 Motion från Martina Mossberg (M) om ett trygghetslöfte till invånarna i Haninge kommun

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

I rubr motion föreslås att kommunen skyndsamt ger ett trygghetslöfte till invånarna och förnyar handlingsplanen för trygghetsskapande och förebyggande arbete med utpekande av ansvar och åtgärder för att öka invånarnas trygghet. Den verkliga och upplevda tryggheten måste bli högsta prioritet för kommunen.

Motionen tar upp exempel som drogförsäljning och hot vid fritidsgård, illegala bosättningar, våldsbejakande extremism, att nedprioriteringar och bagatelliseringar av företeelser riskerar leda till missnöje och vanmakt hos invånarna, Stockholmsenkäten som visar på dystra siffror för Haninge, större andel flickor i årskurs 9 känner sig otrygga när de är ute på kvällen.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen instämmer i att arbetet med trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder blir en allt viktigare del i det kommunala uppdraget. Trygghetssituationen kan beskrivas som både föränderlig och i viss mån beständig. Så kan också arbetet indelas, händelsestyrt och långsiktigt. Det ställer också krav på att styrande förutsättningar harmoniserar med den tid som råder.

Kommunen och polisen hanterar i olika samverkansformer situationen vid fritidsgården i Vendelsö. Genom ett forum för lägesdelning följs problematiken fortsättningsvis upp. Ett ständigt arbete sker med hanteringen av illegala bosättningar. För uppgiften finns även här en samverkan mellan flera aktörer och en upprättad rutin som tillämpas. En problematik finns kring att de som avvisas och det som städas snabbt uppstår på en annan nära plats.

Ett förslag till handlingsplan för våldsbejakande extremism är upprättat och ligger i slutfasen för beredning till beslut. Händelsen vid Drottninggatan och förestående valperiod håller denna fråga aktuell.

Drogproblematiken är fortsatt stor och utbredd. Chefssamrådet planerar tillsammans med samtliga Ungsam under våren en kampanj kopplad mot droger. Polisens ansträngda personalläge är väl känt för kommunen. Trots det har ett medborgarlöfte upprättats som innebär att fokus kommer att läggas på bl. a ökad polisen närvaro i och kring kommunikativa knutpunkter i kommunen (stationer för buss och tåg).

Med ovanstående beskrivningar framgår att både händelsestyrt och långsiktigt arbete sker samtidigt. I kommunen finns en etablerad samverkan inom olika fokusområden mellan många aktörer. Denna kultur befästs och stärks ytterligare. Det nya arbetssättet för ledning och samordning som ersatt BRÅ är nu i driftläge. Inom ramen för det arbetet sker en översyn av hur styrande ramverk är aktuella eller behöver anpassas till uppgifter som hanteras.

Underlag för beslut

- Motionen

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Motionen anses med hänvisning till kommunstyrelseförvaltningens redogörelse besvarad.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M) yrkar bifall till motionen.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag och bifallsyrkandet från Moderaterna. Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen beslutar

1. Motionen anses med hänvisning till kommunstyrelseförvaltningens redogörelse besvarad.

Reservationer

Martina Mossberg, Alexandra Anstrell och Michael Fridebäck - samtliga (M) - reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom: Motionären

Motion om ett trygghetslöfte till invånarna i Haninge kommun

Under förra mandatperioden prioriterades trygghetsarbetet i kommunen. Vi lade ett särskilt fokus på ungas trygghet, hälsa och utveckling genom en särskild strategi 2011. Därefter antogs 2012 en strategi och handlingsplan för trygghetsskapande och förebyggande arbete.

Den styrande rödgröna minoriteten i Haninge har visat passivitet i trygghetsfrågorna. De återkommande problemen som uppstått med illegala bosättningar har lett till åtgärder först efter ett flertal påtryckningar från oppositionen och uppmärksamhet i media. Ett annat exempel är drogförsäljning och hot mot personal på fritidsgården i Vendelsö där personal och invånare fick höra att det är en polisiär fråga. Trots att den våldsbejakande extremismen sprider sig har kommunen ingen plan för att upptäcka och motverka den. Nedprioritering och bagatellisering av företeelser som bidrar till ökad otrygghet riskerar att leda till utbredd missnöje och vanmakt hos invånarna. Kommunen har alltid det övergripande ansvaret för att invånarna ska känna sig trygga.

Stockholmsenkäten, som genomförs vartannat år visar på mycket dystra siffror för Haninge 2016. I årskurs 9 ligger kommunen högst i länet när det gäller skadegörelse och allvarliga egendomsbrott. I årskurs 9 känner sig endast 59 procent av flickorna trygga när de går ut på kvällen. Bara i Botkyrka och Södertälje är tryggheten mindre för unga flickor. Den preliminära brottsanmälningsstatistiken för Stockholmsregionen 2016 visar också på stora ökningar inom bland annat skadegörelse (+14 %) och sexuellt ofredande (+29 %).

Hanigemoderaterna kräver att trygghetsfrågorna börjar tas på allvar. Vi vill ge ett trygghetslöfte till Haninges invånare. Den verkliga och upplevda tryggheten för invånarna i Haninge måste bli högsta prioritet för kommunen. Vi kräver nolltolerans mot illegala bosättningar. Vi kräver att inte en skattekrona ska gå till våldsbejakande extremism. Vi kräver att Haninges unga tjejer ska våga gå ut på kvällarna.

Med hänvisning till ovanstående föreslås att kommunen skyndsamt ger ett trygghetslöfte till invånarna och förnyar handlingsplanen för trygghetsskapande och förebyggande arbete med utpekande av ansvar och åtgärder för att öka invånarnas trygghet.

För Moderaterna

Martina Mossberg (M)

Dnr KS 2016/564

§ 134 Motion från Eva Manners (SD) för fler parkbänkar i Hanninge kommun

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Eva Manners (SD) föreslår i rubricerad motion att kommunfullmäktige beslutar att Hanninge kommun sätter upp ett flertal nya parkbänkar runt om i kommunen. Motionären pekar ut några stråk som anses särskilt angelägna.

Motionen har remitterats till stadsbyggnadsnämnden som i sitt yttrande 2017-03-15, § 41, skriver att parkavdelningen arbetar med ett program för parksoffor i kommunen. I programmet ingår att ta fram prioriterade sträckor för nya bänkar. Målsättningen är att programmet ska vara klart under 2017.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att parkavdelningen i arbetet med att ta fram ett program för parksoffor ser över helhetsbehovet av parkbänkar i kommunen. De sträckor som pekas ut som intressanta i motionen ingår i denna helhetsöversyn.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår mot bakgrund av det arbete som redan pågår inom stadsbyggnadsförvaltningen att motionen anses besvarad.

Underlag för beslut

- Motionen
- Stadsbyggnadsnämndens yttrande, 2017-03-15, § 41

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen anses besvarad.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Christian Lindefjärd (SD) yrkar bifall till kommunalrådsberedningens förslag till beslut.

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut; kommunalrådsberedningens, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen anses besvarad.

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom: motionären, SBN

Motion för flera parkbänkar i Haninge Kommun

Vid möten med flera av våra äldre blir det diskussion om att det saknas bänkar att sitta på när de är ute och går och promenerar.

Vid en kontroll saknas det sittmöjligheter överallt. Från Tallhöjden till Centrum. Från Handens sjukhus ner till ÖB och vidare till Port 73. Våra äldre och även sjuka vill kunna gå till Port 73 och handla. Även om man har rullator vill man sitta bekvämt som en äldre tant sa, Läkarna tjarar på våra äldre att röra på sig dagligen, men om man inte orkar gå längre sträckor så borde bänkar vara ett alternativ.

Även på södra sidan av Handens Centrum saknas det parkbänkar efter våra gångvägar. Så därför föreslår vi

Att Haninge Kommun sätter upp ett flertal nya parkbänkar runt om i Kommunen.

För Sverigedemokraterna Haninge 1 december 2016

Eva Manners

Dnr SBN 2017/86

§ 41 Motion från Eva Manners (SD) för fler parkbänkar i Haninge kommun

Sammanfattning

Eva Manners föreslår att Haninge kommun sätter upp ett flertal nya parkbänkar runt om i kommunen. Vid möten med kommunens äldre invånare uppstår det ofta en diskussion om att det saknas bänkar att sitta på vid promenader. Sträckor som saknar bänkar är till exempel från Tallhöjden till Haninge centrum och från Handens sjukhus till ÖB och vidare till Port 73. Även på södra sidan av Haninge centrum saknas det parkbänkar efter gångvägarna.

Förvaltningens synpunkter

Parkavdelningen arbetar med ett program för parksoffor i kommunen. I programmet ingår att ta fram prioriterade sträckor för nya bänkar. Målsättningen är att programmet ska vara klart under 2017.

Underlag för beslut

- Motion daterad 2016-12-02

Förslag till beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden antar förvaltningens svar som sitt eget och anser motionen besvarad.

Trafik- och arbetsutskottets förslag till stadsbyggnadsnämnden

1. Stadsbyggnadsnämnden antar förvaltningens svar som sitt eget och anser motionen besvarad.

Stadsbyggnadsnämndens beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden antar förvaltningens svar som sitt eget och anser motionen besvarad.

Expedieras: Akt

För verkställighet: KS/KF

Dnr KS 2016/565

§ 135 Motion från Christian Lindefjärd (SD) om
inköp av två svenska fanor till
kommunfullmäktigesalen med fanstänger och
fot/fäste för två stycken fanor

Ärende till kommunfullmäktige

Sammanfattning

Christian Lindefjärd (SD) föreslår i aktuell motion att kommunen köper in två svenska fanor med fanstänger och fot till Skärgårdssalen där kommunfullmäktige sammanträder.

Motionen har remitterats till kommunfullmäktiges presidium som i sitt yttrande framför att enligt de regler som gäller för ”fana” är fanan avsedd att bäras, inte stå placerad i en fot. Att fanor ibland står i fot är en följd av en procession som avslutas på ett ställe, varvid fanorna ställs i foten under tiden sammankomsten sker för att sedan tas ned och rullas ihop. Flaggor är någonting annat än fanor och flaggning sker idag vid kommunhuset med bl a Sveriges flagga, Haninges kommunflagga och den europiska flaggan, i enlighet med kommunens riktlinjer för flaggning.

Presidiet föreslår med hänvisning till ovanstående att motionen avslås.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har inget övrigt att tillägga och föreslår mot bakgrund av presidiets yttrande att motionen avslås.

Underlag för beslut

- Kommunfullmäktiges presidiums yttrande, daterat 2017-03-30
- Motionen

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen avslås.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Christian Lindefjärd (SD) yrkar bifall till motionen.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag och Sverigedemokraternas bifallsyrkande. Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar

1. Motionen avslås.

Reservationer

Christian Lindefjärd (SD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För kännedom: Motionären

Remissvar: Motion från Christian Lindefjärd (SD) om inköp av svenska fanor till kommunfullmäktige

Christian Lindefjärd (SD) har i en motion föreslagit att kommunen köper in två svenska fanor med fanstänger och fot till Skärgårdssalen där kommunfullmäktige sammanträder. Kommunfullmäktiges presidium har fått motionen för yttrande och vill framhålla följande.

Enligt de regler som gäller för "fana" är fanan avsedd att bäras, inte stå placerad i en fot. Att fanor ibland står i fot är en följd av en procession som avslutas på ett ställe, varvid fanorna ställs i foten under tiden sammankomsten sker för att sedan tas ned och rullas ihop. Flaggor är någonting annat än fanor och flaggning sker idag vid kommunhuset med bl a Sveriges flagga, Haninges kommunflagga och den europiska flaggan, i enlighet med kommunens riktlinjer för flaggning.

Kommunfullmäktiges presidium föreslår med hänvisning till ovanstående att motionen avslås.

Motion om inköp av två svenska fanor till kommunfullmäktige salen med fanstänger och fot/fäste för två stycken fanor.

Det svenska folket är i grunden ett demokratiskt folk, de älskar friheten och hatar förtrycket, och så har det varit under en mycket lång tid. Samtliga ledamöter i denna fullmäktigesal är bärare av det som utgör den svenska demokratin. Vi må ha olika visioner för hur vi ska förbättra Sverige, men vi strävar alla mot samma mål. Att göra det svenska fosterlandet till ett tryggt hem för alla svenskar. Det som för oss samman är vår blågula fana, som är symbolen för denna fina demokrati som ligger till grund för Sverige, och därför är det inte mer än rätt att vi i denna församling bör ha två svenska fanor till kommunfullmäktigesalen.

Förslag till beslut

Att kommunen inköper två svenska fanor till kommunfullmäktige salen omgående för att hylla vårt fosterland.

Christian Lindefjärd

Fullmäktigeledamot Sverigedemokraterna

Dnr KS 2015/202

§ 136 Näringslivsstrategi för Haninge kommun

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2015-06-10, § 168, att ta fram en uppdaterad och sammanhållen strategisk inriktning för näringslivsarbetet. Detta för att åstadkomma en aktuell strategi för en tydlig och effektiv styrning av näringslivsarbetet.

- Arbetet har bedrivits med inriktning på att:
- Samordna kommunala styrdokument som behandlar näringslivsfrågor
- Uppdatera gällande näringslivsstrategi
- Stödja utvecklingsinriktning i ÖP och i stadsutvecklingsplan (STUP)
- Särskilt verka för
 - Utveckling av näringslivets starka sidor
 - Stärka tillväxt av arbetstillfällena i stadskärnan
 - Förstärka branscher som är svagt representerade (t ex KIBS)
 - Utveckling av ett bra företagsklimat

Ett förslag till ny näringslivsstrategi togs fram under hösten 2015 och våren 2016 inom näringslivsstaben vid kommunstyrelseförvaltningens avdelning för samhällsutveckling. Förslaget byggde på sammanställning av näringslivsinslag i kommunala styrdokument, analyser av näringslivsutvecklingen i Haninge samt dialog med företrädare för näringslivet i Haninge.

Nära samarbete skedde också med framtagandet av ny översiktsplan och stadsutvecklingsplan eftersom den nya näringslivsstrategin är ett viktigt instrument för förverkligande av dessa planers intentioner. Bland annat diskuterades synpunkter och önskemål på innehåll av verksamheter i stadskärnan vid seminarier såväl internt i kommunorganisationen som med fastighetsägare i centrumsamverkan.

Under hösten 2016 presenterades förslaget till ny näringslivsstrategi såväl för företagsorganisationer som för enskilda företag. Detta för att göra en avstämning av hur näringslivets företrädare ser på den inriktning som anges i strategin. En hearing genomfördes också med kommunens politiska ledning och opposition.

Därefter reviderades förslaget med utgångspunkt från inkomna synpunkter och sändes i december ut till kommunens nämnder samt Södertörns brandförsvarsförbund och Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund. Efter remisstidens slut 2017-03-31 har sammanställning gjorts av nämndernas remissvar och förslaget har reviderats med utgångspunkt från dessa.

Förvaltningens synpunkter

I de direktiv kommunstyrelsen antog inför framtagandet av en ny näringslivsstrategi pekas på behovet av att samla de näringslivsinriktade frågorna i en mera sammanhållen näringslivsstrategi. Med den nya näringslivsstrategin kan vissa av de tidigare, delvis inaktuella, styrdokumenterna ersättas. Detta gäller följande dokument: Näringslivsstrategi (antagen 2012), Aktionsplan för Haninge 2010-2025 (antagen 2009), Besöksnäringsstrategi (antagen 2012), Policy för främjande av sociala företag (antagen 2009).

Arbete inom besöksnäring och sociala företag ska utgå från den nya näringslivsstrategin och inlemmas i årliga verksamhetsplaner, alternativt utgå från egna specifikt utvecklade handlingsplaner enligt vad som sägs i förslaget till näringslivsstrategi.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår med stöd av ovanstående redovisning att förslaget till ny näringslivsstrategi antas och att den nya strategin ersätter nämnda dokument som därmed upphör att gälla.

Underlag för beslut

- 2017-04-26 Näringslivsstrategi 2017
- 2017-04-26 Remissammanställning Näringslivsstrategi 2017
- 2016-12-19 PM Näringslivsstrategi

- Remissvar Grund- och förskolenämnden 2017-03-29, § 31
- Remissvar Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2017-03-28, § 28
- Remissvar Kultur- och fritidsnämnden 2017-03-22, § 28
- Remissvar Socialnämnden 2017-03-21, § 37, inklusive tjänsteskrivelse 2017-01-25
- Remissvar Stadsbyggnadsnämnden 2017-03-15, § 43, inklusive tjänsteskrivelse 2017-02-14
- Remissvar Delegationsbeslut SUN 2017-04-12, inklusive Beslut Södertörns upphandlingsnämnd 2017-04-03 § 19
- Remissvar Äldrenämnden 2017-03-29 § 42

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Förslaget till ny näringslivsstrategi antas.
2. Den nya näringslivsstrategin ersätter följande dokument som därmed upphör att gälla
 - Näringslivsstrategi, fastställd av kommunfullmäktige 2012-05-07, § 97,
 - Besöksnäringsstrategi, antagen av kommunfullmäktige 2012-06-11, § 117,
 - Aktionsplan för hållbar tillväxt och utveckling i Haninge 2010-2025, antagen av kommunfullmäktige 2009-11-16, § 181,
 - Policy och övergripande handlingsplan för främjande av sociala företag i Haninge, antagen av kommunstyrelsen 2009-05-25, § 107.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Meeri Wasberg (S) yrkar med instämmande av Marie Litholm (KD) bifall till kommunalrådsberedningens förslag.

Johan Svensk (MP) hemställer om att lämna ett särskilt yttrande (bilaga), vilket kommunstyrelsen medger.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; kommunalrådsberedningens, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Förslaget till ny näringslivsstrategi antas.
2. Den nya näringslivsstrategin ersätter följande dokument som därmed upphör att gälla
 - Näringslivsstrategi, fastställd av kommunfullmäktige 2012-05-07, § 97,
 - Besöksnäringsstrategi, antagen av kommunfullmäktige 2012-06-11, § 117,
 - Aktionsplan för hållbar tillväxt och utveckling i Haninge 2010-2025, antagen av kommunfullmäktige 2009-11-16, § 181,
 - Policy och övergripande handlingsplan för främjande av sociala företag i Haninge, antagen av kommunstyrelsen 2009-05-25, § 107.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelseförvaltningen

För kännedom: Samtliga nämnder, Södertörns
brandförsvarsförbund, Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund

2017-05-29

Särskilt yttrande - Näringslivsstrategin

Den näringslivstrategi som Haninge kommun nu har tagit fram är ett långsiktigt dokument som pekar ut riktningen under längre tid än ett budgetår eller en mandatperiod. Detta är viktigt för att vi gemensamt ska hushålla med kommunens resurser. Beslut om styrande dokument ska tas i bred politisk enighet

Haninge Kommun är både stad och landsbygd, både urskog och skärgård. Detta är en styrka för de företagare som vill arbeta diversifierat och hållbart. Haninges företag har möjlighet att ha en viktig roll inom livsmedelsförsörjning. Här finns en oerhört stor outnyttjad potential som bara väntar på att företagarna ska hitta den.

Alla människor är födda lika och har samma basbehov oavsett vilken del av världen man är född i, vilken kultur man är uppväxt i och vilken religiös livsåskådning man har. Mångfald (diversity) är en konkurrensfördel för företagandet. Styrelser och företagsledningarna med mångfald tar helt enkelt bättre beslut. Vi vill ha framgångsrika företag i kommunen/regionen och då krävs mångfald vilket bör vara en viktig del i en Näringslivsstrategi.

Med en diskriminerande arbetsmarknadssituation för kvinnor är det viktigt att Näringslivsstrategin möjliggör att kommunen också kan vara ett stöd för att utveckla frågan om en jämställd arbetsmarknad. Detta är ett långsiktigt påverkansarbete som Näringslivsstrategin och framtida handlingsplaner måste adressera.

Haninge kommun bör arbeta särskilt för att unga kvinnor i sina första kontakter med näringslivet får rätt förutsättningar inför framtiden och arbeta förebyggande med jämställdhet. Önskan om detta kan utläsas av Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens remissvar. Brist på platser för praktik och lärlingar på företag i kommunen inom vissa branscher är tydlig, samtalet med företrädare för det lokala näringslivet bör därför intensifieras i detta sammanhang.

Haninge kommun har ett stort behov av att se föreningslivets och näringslivets aktörer som har ett stort socialt ansvarstagande. Därför är det viktigt att lyfta rollen som de arbetsintegrerande sociala företagen har i dagens Haninge. Denna företagsform har en mycket viktig plats i samhällets strävan att alla ska kunna arbeta efter sin förmåga. Eftersom fyra av fem jobb skapas i småföretag är det utav särskild vikt att kommunens nämnder skapar förutsättningar för dessa i såväl planer som i det löpande arbetet.

Haninge kommun kommer inom kort fastställa ett ambitiöst Klimat- och miljöpolitiskt program. Det är viktigt att Näringslivsstrategin speglar dessa höga ambitioner. Det är även viktigt att nämnderna i det årliga budgetarbetet och i sitt kommande arbete med att ta fram konkreta handlingsplaner bär med sig ambitionen att tänka ökad hållbarhet, jämställdhet, mångfald och socialt ansvarstagande.

Johan Svensk (MP)

Kommunstyrelseförvaltningen

Samhällsutveckling

Rune Andersson

Näringslivsstrategi

2017

Postadress

Besöksadress

Telefon
Växel:
Direkt:

Fax/e-post

Bankgiro

Näringslivsstrategi 2017

Näringslivsstrategin formulerar kommunens ambitioner inom näringslivsområdet för att åstadkomma en samlad och tydlig styrning av kommunens näringslivsarbete.

Näringslivsstrategin är det övergripande styrdokumentet för kommunens näringslivsarbete och kan ses som en konsolidering av näringslivsinslag i övriga styrdokument (besöksnäringsstrategi, kulturpolitiskt program, policy för främjande av sociala företag, upphandlingspolicy, mm)

Strategin anger kommunens långsiktiga vision och målsättningar i fråga om näringslivets utveckling och tillväxt och utgör underlag för prioriteringar i kommunens näringslivsarbete. I strategin ingår också att ange hur den ska förverkligas. När och hur olika konkreta insatser genomförs för att uppfylla strategin formuleras i kommunfullmäktiges årliga Mål och budget, i handlingsplaner och i de kommunala nämndernas årliga strategi- och budgetdokument samt i förvaltningarnas verksamhetsplaner.

Denna näringslivsstrategi består av tre huvuddelar:

1. Vision
2. Strategisk inriktning
3. Strategins genomförande

1. Vision

Haninge är en attraktiv näringslivskommun och som regional stadskärna en tillväxtnod för utveckling på Södertörn. Det strategiska näringslivsarbetet ger förutsättningar för ett dynamiskt näringsliv, med fler arbetstillfällen och ekonomisk utveckling, genom växande företag och genom att fler näringslivsaktörer etablerar sig här.

2. Strategisk inriktning

Haninges strategiska näringslivsarbete inriktas på

1. Fler företag och fler arbetstillfällen
2. Samhällsplanering för ett växande näringsliv
3. Effektiv och tillgänglig kommunal verksamhet

2.1. Fler företag och fler arbetstillfällen

Stockholmsregionen är en stor gemensam arbetsmarknad och kommungränserna kan ur ett arbetsmarknadsperspektiv ses som mindre relevanta. God tillgång till arbete i regionens alla delar är viktigt för den enskilde liksom för samhället. Ur regionalt, lokalt och individuellt perspektiv är det dock, inte minst ur hållbarhetsaspekter, viktigt med en tillväxt av arbetstillfällen i olika delar av regionen. Närhet mellan bostad och arbete innebär fördelar för

många personer bland annat i form av tidsvinster. Omfattande pendling innebär ökad belastning på transportinfrastruktur och kommunikationer med därpå följande klimateffekter. Att skapa attraktiva boendemiljöer och verka för god kompetensförsörjning är avgörande för att trygga näringslivets behov av kompetent arbetskraft.

Kommunens tradition som utbildningsnav på östra Södertörn är här en viktig resurs att bibehålla och vidareutveckla. Viktiga områden är ungt entreprenörskap och kompetensförsörjning, såväl inom gymnasieskolan som inom den eftergymnasiala utbildningen. Samarbete och koppling till både regionala och nationella universitet och högskolor ska eftersträvas.

Arbetsstillfällena skapas såväl genom privat företagande som genom offentliga verksamheter och via organisationers och gruppernas engagemang. Kommunen ska som regional stadskärna och utvecklingsnod på östra Södertörn främja entreprenörskap och arbeta för ett ökat antal arbetsstillfällena i kommunen och i regionen. Näringslivsarbetet ska inriktas såväl på geografiska delar av kommunen (exempelvis stadskärna och landsbygd/skärgård) som på särskilda sektorer som tjänsteföretag (både kunskapsintensiv tjänsteverksamhet och vardagstjänster) besöksnäring, på kunskapsintensiv utvecklingsverksamhet samt varuhanterande verksamheter. Arbetet ska vara proaktivt och uppsökande och inriktas på tillväxt och utveckling både i befintliga företag och genom nyetableringar. För Haninges del prioriteras tillväxt av arbetsstillfällena så att fler ges möjlighet till egen försörjning, något som bidrar till långsiktig hållbarhet för individer, företag och samhälle. För en balanserad arbetsmarknad, som tillvaratar den variation av kompetenser som finns i Haninges befolkning, ska också jämställdhets- och mångfaldsperspektiv beaktas i utvecklingen av fler arbetsstillfällena.

Strategi 1:

Haninge kommun ska särskilt verka för utveckling och tillväxt i befintliga företag och genom nya företagsetableringar inom följande verksamheter/branscher

- Tjänsteföretag* (företagstjänster, personliga och kulturella tjänster)
- Handel, hotell och restaurang samt övrig besöksnäring
- Utvecklingsinriktade företag (FoU-anknytning)
- Lättare tillverkning särskilt inom teknikbranscher
- Transport och varuhantering med högt kunskapsinnehåll

2.2. Samhällsplanering för ett växande näringsliv

Befolkningstillväxt och hög befolkningstäthet skapar goda förutsättningar för företagande och näringslivsutveckling särskilt inom tjänsteföretagande och kreativa näringar. Att utveckla attraktivitet och skapa förutsättningar för en växande befolkning genom bostadsbyggande är därför viktiga insatser för näringslivsutveckling. Inte minst inom tjänstesektorn innebär en ökande befolkning och därmed ökande kundunderlag, en drivkraft

* Tjänsteföretag avser här grupperna R, S, T, U i Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI 2007), dvs **kultur, nöje, fritid**, (kulturell verksamhet, underhållning, museer, sport och fritid, mm), **annan serviceverksamhet** (som t ex konsumenttjänster, reparationer, hårvård), **Förvärvsarbete i hushåll och hushållens produktion av varor och tjänster för eget bruk**,

för näringslivstillväxt. Att inom ramen för den fysiska planeringen möjliggöra utveckling av näringslivet är en viktig förutsättning för en attraktiv stadskärna. Här kan ökade möjligheter såväl till kulturskapande som till distansarbetsplatser innebära ökad attraktivitet och bidra till en levande stadskärna, med en väl sammansatt blandning av bostäder och både privata och offentliga verksamheter.

Samtidigt finns många företag som till sin natur inte kan finnas i stadsmiljöer utan kräver mer utrymme och/eller av andra skäl behöver särskilt iordningsställda verksamhetsområden. Den pågående förtätningen med bostäder i regionens tätorter har skapat en undanträngning av företag och efterfrågan på företagsmark är stor i Stockholmsregionen. Dessutom kommer den framtida varuförsörjningen i en växande region att ställa krav på mer mark för såväl transportinfrastruktur som för utrymmen för lager och omlastning.

Strategi 2:

Haninge kommun ska i den kommunala planeringen skapa förutsättningar för tillväxt i kommunens olika delar.

Kommunen ska skapa förutsättningar för näringslivsutveckling genom att:

- a. Inom ramen för Översiktsplan och Stadsutvecklingsplan för den regionala stadskärnan ansvara för att utrymme för lokaler för företag och annan verksamhet planeras in i stadskärnan och att god beredskap av planlagd av mark för verksamheter upprätthålls i olika delar av kommunen.
- b. Bedriva en aktiv markpolitik som skapar beredskap för nya etableringar inom kommunen
- c. Verka för utveckling av en väl fungerande transportinfrastruktur för personer och gods genom aktivt påverkansarbete och nära samarbete lokalt, regionalt och nationellt, såväl med aktuella myndigheter som med näringslivets företrädare. Särskilt prioriterade är Tvärförbindelse Södertörn, fortsatt utbyggnad av Nynäsbanan samt Spårväg syd till Haninge.
- d. Verka för utveckling av den digitala infrastrukturen i hela kommunen, genom samverkan med lokala företrädare och som förmedlande aktör mellan lokala, regionala och nationella aktörer.

2.3 Effektiv och tillgänglig kommunal verksamhet

Kommunens roll är förutom att skapa förutsättningar för utveckling och tillväxt både att svara för myndighetsutövning och att ge service. Haninge ska arbeta med att utveckla och förstärka bemötande, tillgänglighet och kompetens i myndighetsutövningen. Denna ska ske snabbt, effektivt och rättssäkert. Näringslivsarbetet leds och samordnas av kommunstyrelsen via kommunstyrelseförvaltningen, medan varje nämnd, förvaltning och bolag har att själva svara för sina respektive utvecklingsinsatser.

Kommunen ska beakta den egna verksamhetens inverkan på det lokala och regionala näringslivet, t ex i valet mellan utveckling av verksamheter i egen regi eller genom konkurrensutsättning. Detsamma gäller upphandlingar, genom att dessa inom ramen för

gällande upphandlingslagstiftning och i enlighet med kommunens upphandlingspolicy, ska främja konkurrens och verka för att små och medelstora företag kan delta på ett rättvist sätt. Upphandlingar ska också kunna bidra till ökad social hållbarhet genom krav som syftar till ökad sysselsättning eller minskat utanförskap.

Strategi 3:

Haninge kommun ska erbjuda en effektiv och tillgänglig service och myndighetsutövning med medborgar- och kundfokus, där strävan är att möta företagens och övriga intressenters behov.

3. Strategins genomförande

Medlet för genomförande av näringslivsstrategin är dialog och samverkan mellan olika aktörer och intressenter, både inom kommunen och med externa aktörer och andra kommuner. Näringslivsstrategin ska också kompletteras med konkreta, handlingsinriktade planer för uppföljning samt stödjas av ett aktivt marknadsföringsarbete. Främst sker detta inom ramen för respektive nämnds Strategi och budget samt förvaltningarnas årliga verksamhetsplaner, men även specifika och ofta förvaltningsövergripande handlingsplaner bör arbetas fram.

3.1 Extern dialog och samverkan

Det är i företagen och deras verksamheter som de flesta arbetstillfällena skapas. Det kommunala näringslivsarbetet ska skapa förutsättningar för utveckling och tillväxt i näringslivet, såväl i befintliga företag som genom nyetableringar. För att på bästa sätt medverka till goda utvecklingsförutsättningar ska kommunen ha en öppen och aktiv dialog med företagare och företrädare för näringslivets olika grupperingar. Särskild uppmärksamhet ska ägnas små och medelstora företag i det befintliga lokala näringslivet, så att tillväxtambitioner kan stödjas och tillväxthinder kan identifieras och om möjligt undanröjas. Kommunen medverkar till mötesplatser och arenor för dialog och samverkan såväl i kommunala sammanhang som hos företagen. Genom denna dialog utbyts ömsesidig information till gemensam nytta. Behov av insatser för kompetensförsörjning, möjligheter till praktikplatser i näringslivet liksom förutsättningar för unga entreprenörer är exempel på utvecklingsfrämjande inslag som kan identifieras genom dialog mellan kommunen och näringslivet.

Många aktörer medverkar i framgångsrik näringslivsutveckling. I ett regionalt och nationellt perspektiv finns ett stort antal myndigheter och organisationer och det kommunala näringslivsarbetet stannar inte vid kommungränsen. Särskilt viktig är dialogen med angränsande kommuner och inte minst Stockholms stad i fråga om utvecklingen på Södertörn. Dialog med universitet, högskolor och andra utbildningsanordnare skapar förutsättningar såväl för kompetensutveckling och utbildning utifrån företagets behov som för att FoU-insatser kan komma kommunens näringsliv till del.

Haninge kommun ska ha en aktiv dialog med näringslivet och dess företrädare lokalt och regionalt, med regionala och nationella myndigheter och organisationer och därtill rikta särskild uppmärksamhet på kontakter och samverkan med universitet och högskolor

3.2 Intern dialog och samverkan

Kommunens näringslivsarbete leds av kommunstyrelsen. Kommunstyrelseförvaltningens uppdrag är att leda och samordna förvaltningarnas näringslivsarbete.

Företagarnas kontakter och ärenden med kommunen spänner ofta över flera förvaltningar. För att kommunen ska uppfattas som samordnad och ge ett enhetligt bemötande av företagen krävs utvecklade former för ärendehantering. Alla kommunala förvaltningar är därigenom ansvariga för att inom sina respektive verksamheter inkludera näringslivsstrategiska perspektiv.

Det förvaltningsövergripande arbete som inletts i fråga om näringslivsservice, etableringsfrågor, stadskärneutveckling, mm, ska fortsätta för utveckling och samordning av företagens kontaktvägar till kommunens olika verksamheter. Likaså är fortsatt intern dialog om utbildningsfrågor (grund-/gymnasieskola och vuxenutbildning), tillsammans med ovan nämnda externa dialog, viktig för att främja såväl entreprenörskap som möjligheter till kompetensutveckling.

Gemensamma och förvaltningsövergripande satsningar på utbildning och kompetensutveckling skapar förutsättningar för ökad ömsesidig förståelse för varandras arbetsuppgifter, liksom för olikheter och utmaningar i ärendehandläggning.

Haninge kommun ska utveckla den interna dialogen och samverkan i näringslivsfrågor mellan kommunstyrelsen och nämnderna samt mellan kommunstyrelseförvaltningen och kommunens övriga förvaltningar

3.3. Etableringsstrategier och handlingsplaner

Denna näringslivsstrategi är nära kopplad till såväl översiktsplan som till stadsutvecklingsplan, genom att dessa pekar ut de rumsliga förutsättningarna och näringslivsstrategin anger viktiga inriktningar för dessa planers innehåll i form av verksamheter och arbetsplatser. Samtidigt måste strategin kompletteras med mera kortsiktiga planer och specifika strategier. Här är ett nära samspel och ovan nämnda interna dialog avgörande för en samstämmig utveckling. Den förutsätter därmed en effektiv genomförandeorganisation och resurser samt att den stöds av varumärkesutveckling och marknadsföring.

För förverkligande av intentionerna i denna näringslivsstrategi förutsätts genomförandeinriktade och uppföljningsbara planer och program. I samband med det proaktiva arbetet med företagsetableringar ska planer och strategier utvecklas för olika prioriterade branscher och deras potentiella lokalisering inom Haninge kommuns olika verksamhetsområden, enligt översiktsplanen. Exempel på sådana strategier finns nedan och ska kompletteras under det fortsatta arbetet med näringslivsutvecklingen.

- Övergripande etableringsstrategi för Haninge kommun
- Etableringsstrategier för geografiska områden (stadskärnan, Albyberg, mm)

- Etableringsstrategier för särskilda branscher/verksamheter
- Plan för utveckling av kommunens näringslivsservice
- Plan för utveckling av verksamhetsmark

Haninge kommun ska utveckla strategier och handlingsplaner för förverkligande av näringslivsstrategins intentioner och löpande följa upp utvecklingen

3.4. Varumärke och marknadsföring

Utöver denna näringslivsstrategi förutsätter ett framgångsrikt arbete med näringslivsutveckling att arbetet sker i enlighet med kommunens övergripande riktlinjer för varumärket Haninge och att kommunens marknadsföring såväl inom näringslivsområdet som i övrigt bygger på ett gemensamt och sammanhållet erbjudande.

Varumärkesstrategin och tydliga marknadsföringsinsatser bidrar till en sammanhållen och attraktiv presentation av Haninge, vilket är av mycket stor betydelse för att höja attraktiviteten och därmed skapa förutsättningar för fler arbetsplatser. Varumärket och marknadsföringen ska visa på bredden i hela kommunen och presentera Haninge som en plats där företag kan växa och dit nya medborgare kommer för att hitta bostad, arbete, rekreation och livskvalitet. Även här är samspelet med näringslivsaktörer, som det lokala näringslivet och fastighetsägare inom kommunen, liksom med regionala aktörer, viktigt för att tillsammans attrahera nya investeringar. Ett gemensamt agerande utifrån varumärket behövs för att systematiskt kunna presentera kommunens kvaliteter och styrkor som ökar chanserna till måluppfyllelse.

Haninge kommun ska leda det strategiska arbetet med utveckling av varumärket Haninge och marknadsföring av kommunen som bostads- verksamhets- och besöksort

Kommunstyrelseförvaltningen

Samhällsutveckling

Rune Andersson

Näringslivsstrategi

2017

Remissredovisning

Postadress

Besöksadress

Telefon
Växel:
Direkt:

Fax/e-post

Bankgiro

Förslag till ny näringslivsstrategi sändes 2016-12-21 av kommunstyrelseförvaltningen ut till kommunens samtliga nämnder, Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund samt Södertörns Brandförsvarsförbund. Remissen har behandlats och yttranden avgivits av Grund- och förskolenämnden (Dnr GFN 2016/306), Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden (Dnr GVN 2016/156), Kultur- och fritidsnämnden (Dnr KOFN 2016/219), Socialnämnden (Dnr SN 2016/514), Stadsbyggnadsnämnden (Dnr SBN 2016/455), Äldrenämnden (Dnr ÄN 2016/578) samt Södertörns Upphandlingsnämnd (Dnr SUN 2017/42).

Nedan redovisas sammanfattningar av nämndernas respektive synpunkter med kommunstyrelseförvaltningens kommentarer och avslutningsvis beskrivs hur kommunstyrelseförvaltningen avser beakta synpunkterna i det fortsatta arbetet.

Grund- och förskolenämnden (GFN)

Nämnden noterar i sitt yttrande att förslaget till näringslivsstrategi är allmänt hållt på en övergripande nivå i syfte att bilda en samlad styrning av kommunens näringslivsarbete samt att insatser för att förverkliga strategin ska komma till uttryck i andra styrdokument. Nämnden anser att detta gör strategins innehåll otydlig och att det är svårt att dra konkreta slutsatser om strategins betydelse för olika kommunala verksamheter. Som exempel anger nämnden det svårt att förstå innebörden av att alla verksamheter ska inkludera ett näringslivsperspektiv.

GFN pekar på att det finns formuleringar som berör grundskolan i fråga om skolans roll som borde konkretiseras. Nämnden anger som exempel att strategin skulle kunna konkretiseras om den berörde de kommunala skolornas roll i att förse näringslivet med kompetent personal. En sådan formulering skulle enligt nämnden ge konkret vägledning om vad som ska göras.

Nämnden anser vidare att strategin är otydlig även till sin struktur genom att den inte tydligt skiljer mellan den egentliga strategin och den del som handlar om genomförandet. Nämnden framhåller att strategins tydlighet skulle öka om skillnaden mellan den första och andra delen klargjordes.

Kommunstyrelseförvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltning noterar de framförda synpunkterna och konstaterar att strategin är avsedd att vara ett övergripande styrdokument som ska konkretiseras genom verksamhetsplaner utifrån kommunens mål och budget och specifika handlingsplaner. Det är också angeläget att påpeka att strategin anger såväl de strategiska inriktningarna (vad som ska åstadkommas) som huvuddragen i dess genomförande (hur och av vilka aktörer den ska förverkligas). Förvaltningen ska beakta nämndens synpunkter och exemplifiera och föra in konkretiseringar för att öka tydlighet och läsbarhet. Detta gäller såväl för de strategiska inriktningarna som för tydligheten mellan strategi- respektive genomförandedelen.

Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden (GVN)

Nämnden noterar i sitt yttrande att förslaget till näringslivsstrategi är allmänt hållt på en övergripande nivå i syfte att bilda en samlad styrning av kommunens näringslivsarbete samt att insatser för att förverkliga strategin ska komma till uttryck i andra styrdokument. Nämnden anser att det gör strategins innehåll otydligt och att det

är svårt att dra konkreta slutsatser om strategins betydelse för olika kommunala verksamheter. Som exempel anger nämnden det svårt att förstå innebörden av att alla verksamheter ska inkludera ett näringslivsperspektiv.

GVN pekar på att det finns formuleringar som berör gymnasie- och vuxenutbildningen i fråga om skolans roll som borde konkretiseras. Nämnden anger som exempel att strategin skulle kunna konkretiseras om den berörde de kommunala skolornas roll i att förse näringslivet med kompetent personal. En sådan formulering skulle enligt nämnden ge konkret vägledning om vad som ska göras.

Andra exempel till konkretiseringar som framhålls av GVN är att strategin bör innehålla formuleringar som uppmuntrar utvecklingen av praktikplatser som fungerar i linje med läroplanernas inriktning mot jämställdhet och hållbarhet, liksom att strategin kan ta sikte på att skapa förutsättningar för unga entreprenörer att starta eller vidareutveckla företag.

Nämnden anser vidare att strategin är otydlig även till sin struktur genom att den inte tydligt skiljer mellan den egentliga strategin och den del som handlar om genomförandet. Nämnden framhåller att strategins tydlighet skulle öka om skillnaden mellan den första och andra delen klargjordes.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentarer

Kommunstyrelseförvaltning noterar de framförda synpunkterna och konstaterar att strategin är avsedd att vara ett övergripande styrdokument som ska konkretiseras genom verksamhetsplaner utifrån kommunens mål och budget och specifika handlingsplaner. Det är också angeläget att påpeka att strategin anger såväl de strategiska inriktningarna (vad som ska åstadkommas) som huvuddragen i dess genomförande (hur och av vilka aktörer den ska förverkligas). Förvaltningen ska beakta nämndens synpunkter och där så är lämpligt exemplifiera och föra in konkretiseringar för att öka tydlighet och läsbarhet. Detta gäller såväl för de strategiska inriktningarna som för tydligheten mellan strategi- respektive genomförandedelen.

Kultur- och fritidsnämnden (KOFN)

Nämnden poängterar i sitt yttrande betydelsen av att kommunen är en attraktiv etableringsort för företagsetableringar och framhåller särskilt verksamheter med anknytning till kulturella och kreativa näringar. Nämnden anser det därför värdefullt att strategin inbegriper tjänsteföretag inom kulturell verksamhet, underhållning och museer bland de prioriterade näringarna. Likaså framhålls betydelsen av ett väl fungerande föreningsliv och nämnden ser här en tydlig koppling mellan förslaget till näringslivsstrategi och de kulturpolitiska respektive idrottspolitiska programmen. Nämnden anser det viktigt att strategin lyfter fram värdet av rekreation och livskvalitet för att attrahera nya företag och ser därigenom det egna verksamhetsområdet som viktigt inslag i arbetet för att skapa en attraktiv miljö för etableringar.

Nämnden ser med hänvisning till de egna, ovan nämnda programmen, möjligheter att vidareutveckla dialogen mellan kommun, föreningsliv och näringsliv om gemensamma satsningar för att stärka attraktiviteten och kunna erbjuda meningsfull fritidsverksamhet och attraktiva arrangemang. Nämnden framhåller vidare att det finns en symbios mellan en attraktiv stadskärna, ett växande näringsliv, kulturskapande verksamheter och fungerande

idrottsföreningar och poängterar värdet av dialog och samverkan i utvecklingsarbetet kring näringslivet i Haninge.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentarer

Kommunstyrelseförvaltningen ser med tillfredsställelse på Kultur- och fritidsnämndens vilja till att vidareutveckla dialogen mellan kommun, näringsliv och föreningsliv. Förslaget till ny näringslivsstrategi har som en ambition att samla näringslivsinriktade inslag i olika styrdokument och därmed har både det kulturpolitiska och det idrottspolitiska programmet beaktats i framtagandet av det nya strategiförslaget. Förvaltningen konstaterar att KOFN delar kommunstyrelseförvaltningens syn på betydelsen av kulturella och kreativa näringar som viktiga delar av ett aktivt näringsliv och att nämnden därmed i allt väsentligt instämmer i intentionerna med förslaget till näringslivsstrategi.

Socialnämnden (SN)

Nämnden ser i sitt yttrande positivt på förslaget till näringslivsstrategi och anser att strategin förtydligar områden som är viktiga för förvaltningen att beakta. Nämnden betonar vikten av att fortsätta ett arbete med konkretiseringar av de strategier som tagits fram samt att strukturen och processen för hur arbetet ska samordnas mellan förvaltningarna behöver förtydligas. I det sammanhanget är det av största vikt att den enskilde företagaren enkelt kan nå de olika kommunala kontakter denne behöver för att starta och driva sin verksamhet

Kommunstyrelseförvaltningens kommentarer

Förvaltningen noterar att Socialnämnden instämmer i förslaget till näringslivsstrategi och att nämnden samtidigt instämmer i strategins intentioner om fortsatt utveckling av dialogen mellan kommunens förvaltningar. Förvaltningen delar Socialnämndens påpekande om att det ska vara enkelt för företagarna att komma i kontakt med kommunen och avser att arbeta vidare med att utveckla struktur och process för samordning av arbetet mellan förvaltningarna i enlighet med näringslivsstrategin.

Stadsbyggnadsnämnden (SBN)

Nämnden anser i sitt yttrande att förslaget till näringslivsstrategi visar på lovvärda ambitioner kring samarbete och marknadsföring samt att val av företag för utveckling och tillväxt är rätt valda liksom de branscher där nya företagsetableringar i första hand förväntas ske. Nämnden betonar också att en väl gestaltad och välskött miljö är viktiga inslag som bidrar till en attraktiv kommun och att attrahera etableringar främst till stadskärnan. SBN vill gärna bidra till utpekandet av viktiga platser/noder för etableringar, mötesplatser och arenor.

SBN anser det också som prioriterat att det är lätt att driva företag i Haninge vilket innebär att företagaren snabbt kunna lotsas till rätt förvaltning och få svar. Nämnden vill här vara en tillgänglig och väsentlig del för att fler företagare ska kunna etablera sig och utveckla sina företag och därmed förhoppningsvis anställa fler i Haninge. Nämnden vill också att dess verksamheter ska vara en viktig part och dess betydelse lyftas fram för att ge företagarna större möjligheter.

Utöver synpunkterna ovan har SBN också kommenterat de olika punkterna i förslaget på en mera detaljerad nivå med vissa kompletteringar och påpekanden. Dessa innebär kompletteringar om hållbar utveckling, högre utbildning och universitetskontakter efter

att KTH lämnat Haninge, sammansättningen av företag i Haninge samt det fortsatta arbetet med utveckling av dialog och samverkan.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentarer

Kommunstyrelseförvaltningen noterar att SBN i allt väsentligt instämmer i den föreslagna näringslivsstrategins inriktning. Förvaltningen delar SBNs uppfattning att nämnden och dess verksamheter är viktiga parter och ser med tillfredsställelse på SBNs ambitioner om aktivt bidragande i det fortsatta arbetet med utvecklingen av näringslivet i kommunen. Inte minst instämmer förvaltningen i nämndens påpekande om betydelsen av en väl gestaltad och välskött miljö i fråga om attraktivitet både för kommunen som helhet och för stadskärnan. Förvaltning ser därmed fram emot fortsatt samverkan för att skapa goda förutsättningar för nya företagsetableringar.

I fråga om de kommentarer och förslag som SBN lämnat på de olika punkterna i förslaget till näringslivsstrategi föreslår kommunstyrelseförvaltningen att vissa av dessa redigeras in i det slutliga förslaget samt att övriga punkter överlämnas till näringslivsstaben för hantering i det fortsatta arbetet.

Äldrenämnden (ÄN)

Nämnden ser i sitt yttrande positivt på den nya näringslivsstrategin och anser att den är tydlig i sin indelning av de olika strategierna. Nämnden anser också att den egna verksamheten kan kopplas till några av dessa strategier och har inga övriga synpunkter på innehållet.

Nämnden påpekar i sitt remissyttrande att nämndens verksamhet genom valfrihet i hemtjänsten enligt Lag om valfrihetssystem (LOV) medverkar till etablering och utveckling i näringslivet. Likaså framhåller nämnden att den arbetar för att underlätta för nya aktörer som vill bygga vård- och omsorgsboenden i kommunen utöver de som redan finns etablerade.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentarer

Av äldrenämndens svar framgår att nämnden är positiv till förslaget till ny näringslivsstrategi och anser den tydlig i sin framställning.

Kommunstyrelseförvaltningen noterar att nämnden i olika avseenden ser kopplingar mellan strategin och den egna verksamheten. ÄN pekar också på att nämndens verksamhet i olika avseenden redan idag bidrar till näringslivets utveckling bland annat genom avtal med privata leverantörer, möjlighet till privat hemtjänst och samverkan med aktörer för utbyggnad av vård- och omsorgsboenden.

Södertörns Upphandlingsnämnd

I yttrande från Södertörns Upphandlingsnämnd framgår att nämnden ser positivt på att Haninge kommun upprättar och antar en ny näringslivsstrategi. Nämnden anser dock att förslaget där det anges att ”kommunen vid upphandling inom ramen för gällande upphandlingslagstiftning och kommunens upphandlingspolicy ska beakta upphandlingarnas inverkan på det lokala näringslivets utveckling” endera ska utgå helt eller formuleras om. Nämnden anser att denna skrivning saknar stöd i gällande upphandlingspolicy, som är gemensam för Haninge och Nynäshamns kommuner. Nämnden framhåller vidare att om den nämnda formuleringen är kommunens ambition, bör det uttryckas i upphandlingspolicyn och i så fall beslutas vid revision av policyn.

Södertörns upphandlingsnämnd föreslår därför att stycket antingen revideras eller utgår ur förslaget till ny näringslivsstrategi.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentarer

Kommunstyrelseförvaltningen noterar att Södertörns upphandlingsnämnd trots att man ser positivt på att kommunen tar fram en ny näringslivsstrategi inte anser förslaget till näringslivsstrategi vara helt förenligt med gällande upphandlingspolicy. Förvaltningen har i framtagnandet av förslaget till näringslivsstrategi utgått från befintliga styrdokument och i många avseenden sammanfattat dessa i det nya förslaget för att uppnå en mera heltäckande bild. Kommunens upphandlingspolicy är ett av dessa underliggande dokument och de formuleringar som föreslås i strategiförslaget är därmed förankrade i denna.

Som exempel på detta vill förvaltningen peka på sidan 3 i upphandlingspolicyn där det sägs att "riskbedömning beträffande eventuell framtida försämrad konkurrens alltid (ska) göras" Under rubriken Social hållbarhet uttalas "...Upphandling kan genomföras med sociala hänsyn, vilket till exempel kan innebära att krav ställs i upphandlingen som syftar till ökad sysselsättning eller minskat utanförskap." Under rubriken Ekonomisk hållbarhet på sidan 4 sägs "Upphandling Södertörn ska verka för att små och medelstora företag ska kunna delta i upphandlingar på ett rättvist sätt, i syfte att underlätta och vidmakthålla sund konkurrens."

Förvaltningen föreslår mot denna bakgrund att formuleringen i näringslivsstrategin redigeras om så att stödet i den av kommunen antagna upphandlingspolicyn framgår på ett tydligare sätt.

Sammanfattning och slutsatser

Med utgångspunkt från ovanstående remissvar och kommentarer från kommunstyrelseförvaltningen föreslår förvaltningen justeringar och revideringar på följande punkter i förslaget till ny näringslivsstrategi

1. Vissa exemplifierande konkretiseringar införs rörande kompetensförsörjning och entreprenörskap (GFN, GVN och SBN) samt näringslivets sammansättning (KOFN och SBN)
2. Förtydligande görs att näringslivsstrategin omfattar såväl strategisk inriktning som strategins genomförande.
3. Formuleringarna i fråga om upphandlingens betydelse för konkurrens och näringslivsutveckling förtydligas med koppling till gällande upphandlingspolicy (SUN)
4. Vissa exemplifieringar och konkretiseringar införs i den del som behandlar strategins genomförande vilket betonats av flertalet av svaren. Dessa rör bland annat kopplingen mellan strategin och nämndernas verksamhetsplaner, den interna och externa dialogen samt sambandet mellan strategins förverkligande och varumärke/marknadsföring.

Kommunstyrelseförvaltningen

Samhällsutveckling
Rune Andersson

Underlag till Näringslivsstrategi 2017

Postadress

Besöksadress

Telefon
Växel:
Direkt:

Fax/e-post

Bankgiro

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade våren 2015 (Dnr: 2015/202) att ta fram en uppdaterad och sammanhållen strategisk inriktning för näringslivsarbetet. Detta för att åstadkomma en aktuell strategi för en tydlig och effektiv styrning av näringslivsarbetet.

Arbetet har bedrivits med inriktning på att:

- Samordna kommunala styrdokument som behandlar näringslivsfrågor
- Uppdatera gällande näringslivsstrategi
- Stödja utvecklingsinriktning i ÖP och i stadsutvecklingsplan (STUP)
- Särskilt verka för
 - Utveckling av näringslivets starka sidor
 - Stärka tillväxt av arbetstillfällen i stadskärnan
 - Förstärka branscher som är svagt representerade (t ex KIBS*)
 - Utveckling av ett bra företagsklimat

I denna PM redovisas hur arbetet bedrivits med framtagande av förslaget till ny näringslivsstrategi. Efter denna genomgång ges sedan en bakgrund till förslaget dels i form av ett kort avsnitt om Haninges roll i regionen och dels en beskrivning av nuläge och framtidsutmaningar för näringslivsutvecklingen i Haninge. En sammanfattande diskussion förs också om syftet med en näringslivsstrategi och om betydelsen av att ha robusta indikatorer för att kunna följa upp utvecklingen till grund för effektiv styrning av insatserna.

* KIBS - Knowledge intensive business services - kunskapsintensiva företag främst inom företagstjänster

Arbetet med en ny näringslivsstrategi

Förslaget till en ny näringslivsstrategi har arbetats fram under hösten 2015 och våren 2016 med näringslivsstrategen som huvudansvarig och inom näringslivsstaben vid kommunstyrelseförvaltningens avdelning för samhällsutveckling. Under hösten 2015 gjordes en sammanställning över kommunens styrdokument som i olika grad har inslag av näringslivsinriktade insatser. Med utgångspunkt från sammanställningen identifierades ett antal huvudpunkter som genomgående inriktningar för kommunens insatser för näringslivsutveckling.

Parallellt med detta analyserades näringslivsutvecklingen i Haninge av företaget Bisnode och analysens resultat jämfördes med och kopplades till tidigare genomförda analyser och sammanställningar, vilket skapade en beskrivning av näringslivet i Haninge vad gäller nuläge och framtidsutmaningar. Nulägesbeskrivningen redovisades och diskuterades med företrädare för näringslivet.

Nära samarbete skedde också med framtagandet av ny översiktsplan och stadsutvecklingsplan eftersom den nya näringslivsstrategin är ett viktigt instrument för förverkligande av dessa planers intentioner. Bland annat diskuterades synpunkter och önskemål på innehåll av verksamheter i stadskärnan vid seminarier såväl internt i kommunorganisationen som med fastighetsägare i centrumsamverkan.

Under hösten 2016 har förslaget till ny näringslivsstrategi presenterats i samband med möten med såväl företagsorganisationer som med enskilda företag. Detta för att få en avstämning av hur näringslivets företrädare uppfattar situationen och hur de ser på den inriktning som anges i strategin. Förslaget har i allt väsentligt tagits väl emot och kommentarer och synpunkter som lämnats har hanterats och inarbetats i förslaget som därigenom genomgått vissa justeringar. Förslaget har under hösten 2016 också presenterats för kommunens politiska ledning och opposition med ytterligare möjligheter till kommentarer och vissa justeringar har gjorts därefter.

Haninge – en motor för tillväxt och utveckling i Stockholmsregionen

Haninge kommun har ett strategiskt läge på östra Södertörn med närhet till såväl centrala Stockholm som den nya hamnen i Norvik, Nynäshamn. Regionens tillväxt förutsätter tillgång till byggbar mark för bostäder, arbetsplatser och infrastruktur. Omfattande förtätning i de inre delarna av Stockholm genom bostadsbyggande innebär att företagsmark tas i anspråk och förutsättningar för verksamhet måste skapas på andra platser.

Haninge är en betydande aktör i den regionala utvecklingen och tillhör de kommuner i Stockholmsregionen med den snabbaste tillväxttakten. Med ett växande behov av bostäder och arbetsplatser krävs samspel mellan kommunen och övriga aktörer.

Haninge kommun och dess regionala stadskärna är en motor för hela östra Södertörn med kommunerna Nynäshamn, Haninge, Tyresö samt områdena Trångsund, Skogås och Länna i Huddinge kommun. Tillsammans bor här cirka 185 000 invånare.

Denna näringslivsstrategi ska tillsammans med andra övergripande styrdokument, som översiktsplan och stadsutvecklingsplan för stadskärnan, medverka till en effektiv styrning av kommunens utvecklings- och tillväxtarbete. Strategin ska stödja en dynamisk utveckling av

näringslivet med fler arbetstillfällen och ekonomisk utveckling, genom växande företag och genom att fler näringslivsaktörer etablerar sig här.

Näringslivsutvecklingen i Haninge - nuläget

En strategi för utveckling av näringslivets förutsättningar i Haninge kommun måste ta sin utgångspunkt i kommunens hittillsvarande utveckling och nuläge. I följande avsnitt ges en sammanfattande bild av några utvecklingstendenser som främst rör näringslivet.

Presentationen baseras på studier, analyser och sammanställningar som gjorts inom ramen för översiktsplan, stadsutvecklingsplan och näringslivsstrategi (se bilaga 1 för översikt över bakgrundsrapporter).

Haninges näringsliv har haft en positiv utveckling under de senaste fem åren 2010-2015. I tabellen nedan visas några allmänna indikatorer i fråga om befolkning, arbetstillfällen och pendling.

Faktor	2010	2015	förändring 2010-2015	
			antal	%
Befolkning	77 054	83 866	6 812	8,8
Arbetstillfällen (dagbefolkning)	24 744	27 764	3 020	12,2
<i>män</i>	<i>13 597</i>	<i>15 713</i>	<i>2 116</i>	<i>15,6</i>
<i>kvinnor</i>	<i>11 147</i>	<i>12 051</i>	<i>904</i>	<i>8,1</i>
Yrkesverksamma (nattbefolkning)	37 313	41 595	4 282	11,5
Arbetsplatskvot [†]	0,66	0,67		
Inpendling	11 034	12 920	1 886	17,1
Utpendling	23 603	26 751	3 148	13,3

Haninge kommun har under senare år i likhet med övriga Stockholmsregionen haft en kraftig tillväxt i befolkning och arbetstillfällen. Under den senaste femårsperioden har befolkningen ökat med drygt åtta procent och uppgick vid årsskiftet 2015/16 till 83 886 personer. Antalet arbetstillfällen har ökat med drygt 12 procent och uppgick 2015 till totalt 27 764 arbetstillfällen uttryckt som dagbefolkning i SCBs statistik. Detta innebär att Haninge kommun är en av de snabbast växande i Stockholmsregionen och den som ökar antalet arbetstillfällen mest söder om Stockholm.

Antalet arbetstillfällen i kommunen motsvarar ungefär två tredjedelar av antalet yrkesverksamma. Många arbetspendlar ut från kommunen, men även inpendlingen till kommunens arbetsplatser är stor och tabellen ovan visar att både in- och utpendling ökar. Det största pendlingsutbytet sker med Stockholms kommun.

Hur företagandet i kommunen utvecklas visas också genom antalet nystartade företag och hur företagarna uppfattar företagsklimatet i kommunen. Tabellen nedan visar några sådana mått.

[†] Arbetsplatskvoten anger relationen mellan antalet arbetstillfällen i kommunen och antalet yrkesverksamma i åldern 16-64 år.

	2 010	2 015	förändring 2010-2015
Nyföretagande	518	555	+37
Nyföretagande per 1000 invånare	6,7	6,6	-0,1
NKI (Nöjd Kund Index)	63	72	+9
Företagsklimat ranking (Sv Näringsliv)	106	78	+28

Nyföretagandet har ökat något i absoluta tal, men är i princip oförändrat i relation till antalet invånare. Kommunen arbetar tillsammans med andra kommuner i regionen, både inom Södertörn och i det mera omfattande SBA-samarbetet för att stärka servicen till företagen. Utvecklingen av detta följs upp genom enkäter till företagare som varit i kontakt med kommunen i olika ärenden och resultatet sammanställs i Nöjd Kund Index (NKI). Under femårsperioden har NKI ökat från 63 till 72, på en skala där 100 är maximalt värde. I Svenskt näringslivs klimatranking förbättrades kommunens ranking från plats 106 till plats 78 under femårsperioden. Resultaten av mätningarna varierar mellan enskilda år, särskilt inom olika delar av totalindex, varför den långsiktiga trenden är viktigare att beakta.

Den ovan relaterade utvecklingen i Haninges näringsliv med ökat antal företag och arbetstillfällen speglar en positiv utveckling i företagen. Analys av företagsdata har också visat på god lönsamhet i företagen och i den senaste redovisningen från företaget Syna som rankar företagen med utgångspunkt från olika tillväxtnått, placeras företagen i Haninge på en 5:e plats i Stockholms län.

Utmaningar inför framtiden

Samtidigt som ovanstående genomgång visar en positiv utveckling finns också fortsatta utmaningar. Tillväxten i arbetstillfällen motsvarat i stort sett ökningen i arbetskraften, vilket innebär en arbetsplatskvot på 67 %, men arbetslösheten i Haninge är något högre än genomsnittet för regionen. Samtidigt visar siffrorna att på de arbetstillfällen som tillkommit har fler män än kvinnor anställts. Ambitionen att vara en tillväxtnod för Södertörn bör också innebära att fler får möjlighet att finna arbete i närområdet. Med den planerade befolkningsökningen innebär det behov av många nya arbetstillfällen.

Företagen i Haninge uppvisar god tillväxt i både omsättning och antal anställda. Samtidigt framhåller näringslivsföreträdare betydelsen av tillgång på attraktiva bostäder och kompetensförsörjning för fortsatt tillväxt.

En jämförelse av kommunens näringsliv med regionen i övrigt visar att det i Haninge finns förhållandevis låg andel sysselsatta inom tjänstenäringarna, både privata tjänster och företagstjänster. Inte minst i fråga om kunskapsintensiva verksamheter har Haninge lägre andel sysselsatta.

Det finns också en efterfrågan på fler jobb i stadskärnan och för ökad attraktivitet bör ett ökat utbud av olika typer av serviceutbud tillkomma i stadskärnan och övriga tätorter. Dessutom finns potential för ökat företagande och fler sysselsatta inom hotell och restaurang och övriga besöksnäringar.

En utmaning för Haninge är att vid sidan av stadsutveckling också skapa förutsättningar för näringslivsutveckling i övriga kommundelar. Detta förutsätter arbete för en utvecklad infrastruktur i hela kommunen - såväl transportinfrastruktur som digital infrastruktur. Efterfrågan på verksamhetsmark är stor och bostadsbyggande, verksamhetsutveckling och infrastrukturutbyggnad måste samtidigt skapa förutsättningar för bevarande och utveckling av andra kvaliteter som natur- och kulturvärden.

Varför en näringslivsstrategi

Näringslivsstrategin formulerar kommunens ambitioner inom näringslivsområdet för att åstadkomma en samlad och tydlig styrning av kommunens näringslivsarbete.

Näringslivsstrategin är det övergripande styrdokumentet för kommunens näringslivsarbete och kan ses som en konsolidering av näringslivsinslag i övriga styrdokument (besöksnäringsstrategi, kulturpolitiskt program, policy för främjande av sociala företag, mm)

Strategin anger kommunens långsiktiga vision och målsättningar i fråga om näringslivets utveckling och tillväxt och utgör underlag för prioriteringar i kommunens näringslivsarbete. När och hur olika insatser görs för att uppfylla strategin formuleras i handlingsplaner och i de kommunala nämndernas årliga strategi- och budgetdokument samt i förvaltningarnas verksamhetsplaner.

Målsättningar och indikatorer - Vart ska vi nå och vad ska vi mäta?

För en enhetlig och systematisk uppföljning av styrande dokument avseende näringslivsutveckling, liksom för att underlätta överblick och styrning av strategiska näringslivsfrågor krävs indikatorer som är robusta över tid och visar den långsiktiga utvecklingen. Indikatorerna bör också ha rimlig relation till de insatser som kommunen genomför för att därigenom mäta hur framgångsrikt det strategiska arbetet är. Vissa indikatorer är att betrakta som generellt visande på näringslivsutvecklingen medan andra är mera specifikt kopplade till de aktuella utmaningarna och den gällande strategin.

Följande allmänna indikatorer på näringslivsutveckling ska tillämpas:

- Antal arbetstillfällen
- Antal företag
- Handelsindex
- Sysselsättning/arbetslöshetssiffror

För att mera specifikt följa upp gällande strategi ska följande indikatorer tillämpas:

- Nyföretagande
- NKI (Nöjd Kund Index, SBA/SKL)

Målvärden för respektive indikatorer formuleras i kommunens mål och budget och i eventuella separata handlingsplaner. Förändringar i indikatorerna sker i de flesta fall långsamt och rapportering av data sker med viss tidsmässig eftersläpning. Det är därför viktigt med stabilitet i indikatorerna och att uppföljning sker över en längre tid.

Bilaga 1

Nedanstående lista är en sammanställning över genomförda utredningar och studier som bakgrund till strategin

- Näringslivsanalys med analys av markbehov Ramböll (2012)
- Kontorsstudie Sweco (2013)
- Handelsutredning WSP (2014)
- Statistikbearbetning inför ÖP (2014)
- Statistikanalyser inför Verksamhetsplan och årsredovisning (2014, 2015)
- Näringslivsanalys Bisnode (2015)
- UC-analyser (2014, 2015)
- Kartläggning företagsområden i Haninge (2015/16)
- Besöksnäringsanalys (ingår i Årsta slott, Analys av utvecklingsmöjligheter) WSP (2015)
- Attitydundersökningar stadskärnan (2014, 2015)

Dessutom har data och information hämtats från deltagande i regionala analyser i anslutning till RUFSS, Stockholm Archipelago, Södertörnssamverkan, etc.

Dnr GFN 2016/306

§ 31 Remiss: Näringslivsstrategi 2016

Sammanfattning

Remiss från kommunstyrelseförvaltningen gällande förslag till ny näringslivsstrategi.

Synpunkter ska lämnas till kommunstyrelseförvaltningen senast 2017-03-31.

Syftet med den föreslagna näringslivsstrategin är att ta fram en uppdaterad och sammanhållen strategisk inriktning för kommunens näringslivsarbete. Strategin ska vara det övergripande styrdokumentet för näringslivsarbete och ange hur kommunen ska arbeta för att skapa goda förutsättningar för utveckling och tillväxt i näringslivet. Strategin innehåller en vision för näringslivsarbetet och de områden som strategin omfattar (fler företag och fler arbetstillfällen, samhällsplanering för ett växande näringsliv, effektiv och tillgänglig kommunal verksamhet, etableringsstrategier och handlingsplaner, varumärke och marknadsföring, extern dialog och samverkan samt intern dialog och samverkan).

Förvaltningens synpunkter

Av remisshandlingarna framgår att näringslivsstrategin är allmänt hållen på en övergripande nivå i syfte att bilda en samlad styrning av kommunens näringslivsarbete. Konkreta insatser för att förverkliga strategin ska komma till uttryck i andra styrdokument. Detta förhållande gör att strategins innehåll blir otydligt och det är svårt att dra konkreta slutsatser om vilken betydelse strategin kommer att ha för olika kommunala verksamheter. Vad är exempelvis den verkliga innebörden av att alla verksamheter ska inkludera ett näringslivsperspektiv?

För grund- och förskolenämndens del nämns grundskolan i punkt 3.2 på följande sätt: ”Det arbete som inletts i fråga om näringslivsservice, etableringsfrågor, stadskärneutveckling, mm, ska fortsätta för utveckling och samordning av företagens kontaktvägar till kommunens olika verksamheter. Likaså är den interna dialogen om utbildningsfrågor (grund-/gymnasieskolan och

vuxenutbildning) viktig för att främja såväl entreprenörskap som möjligheter till kompetensutveckling.” Formuleringen ger inte konkret vägledning om vad som ska göras. Strategin skulle exempelvis kunna konkretiseras om den berörde de kommunala skolornas roll i att förse näringslivet med kompetent personal.

Strategin är inte bara otydlig till sitt innehåll utan även till sin struktur. Strategin är indelad i två delar. Den första delen (punkt 2) behandlar det som förefaller vara den egentliga strategin. I denna del har tre strategier lyfts fram. Den andra delen (punkt 3) förefaller behandla metoden för införandet av strategin. I denna del finns fyra formuleringar som är skrivna som strategier och de har i övrigt lyfts fram på samma sätt som strategierna med undantag för att de inte är rubricerade som sådana. Strategins tydlighet skulle öka om skillnaden mellan den första och andra delen klargjordes.

Underlag för beslut

- Remiss från kommunstyrelseförvaltningen, Dnr Ks2015/202, 2016-12-21, – Näringslivsstrategi.

Förslag till beslut

1. Förvaltningens synpunkter överlämnas till kommunstyrelseförvaltningen.

Arbetsutskottets förslag till grund- och förskolenämnden
Enligt förvaltningens förslag.

Grund- och förskolenämndens beslut

1. Förvaltningens synpunkter överlämnas till kommunstyrelseförvaltningen.

Expedieras: Akt, registrator kommunstyrelseförvaltningen

Dnr GVN 2016/156

§ 28 Remiss: Näringslivsstrategi för Haninge kommun

Sammanfattning

Remiss från kommunstyrelseförvaltningen gällande förslag på ny näringslivsstrategi.

Synpunkter ska lämnas till kommunstyrelseförvaltningen senast 2017-03-31.

Syftet med den föreslagna näringslivsstrategin är att ta fram en uppdaterad och sammanhållen strategisk inriktning för kommunens näringslivsarbete. Strategin ska vara det övergripande styrdokumentet för näringslivsarbete och ange hur kommunen ska arbeta för att skapa goda förutsättningar för utveckling och tillväxt i näringslivet. Strategin innehåller en vision för näringslivsarbetet och de områden som strategin omfattar (fler företag och fler arbetstillfällen, samhällsplanering för ett växande näringsliv, effektiv och tillgänglig kommunal verksamhet, etableringsstrategier och handlingsplaner, varumärke och marknadsföring, extern dialog och samverkan samt intern dialog och samverkan).

Förvaltningens synpunkter

Av remisshandlingarna framgår att näringslivsstrategin är allmänt hållen på en övergripande nivå i syfte att bilda en samlad styrning av kommunens näringslivsarbete. Konkreta insatser för att förverkliga strategin ska komma till uttryck i andra styrdokument. Detta förhållande gör att strategins innehåll blir otydligt och det är svårt att dra konkreta slutsatser om vilken betydelse strategin kommer att ha för olika kommunala verksamheter. Vad är exempelvis den verkliga innebörden av att alla verksamheter ska inkludera ett näringslivsperspektiv?

För gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens del nämns gymnasie- och vuxenutbildningen i punkt 3.2 på följande sätt: ”Det arbete som inletts i fråga om näringslivsservice, etableringsfrågor, stadskärneutveckling, mm, ska fortsätta för utveckling och samordning av företagens kontaktvägar till kommunens olika

verksamheter. Likaså är den interna dialogen om utbildningsfrågor (grund-/gymnasieskolan och vuxenutbildning) viktig för att främja såväl entreprenörskap som möjligheter till kompetensutveckling.” Formuleringen ger inte konkret vägledning om vad som ska göras. Strategin skulle exempelvis kunna konkretiseras om den berörde de kommunala skolornas roll i att förse näringslivet med kompetent personal. Strategin bör innehålla formuleringar som uppmuntrar utvecklingen av praktikplatser som fungerar i linje med läroplanernas inriktning mot jämställdhet och hållbarhet. Vidare bör strategin ta sikte på att skapa förutsättningar för unga entreprenörer att starta eller vidareutveckla företag.

Strategin är inte bara otydlig till sitt innehåll utan även till sin struktur. Strategin är indelad i två delar. Den första delen (punkt 2) behandlar det som förefaller vara den egentliga strategin. I denna del har tre strategier lyfts fram. Den andra delen (punkt 3) förefaller behandla metoden för införandet av strategin. I denna del finns fyra formuleringar som är skrivna som strategier och de har i övrigt lyfts fram på samma sätt som strategierna med undantag för att de inte är rubricerade som sådana. Strategins tydlighet skulle öka om skillnaden mellan den första och andra delen klargjordes.

Underlag för beslut

- Remiss från kommunstyrelsen, Dnr Ks2015/202, 2016-12-21, – Näringslivsstrategi.

Förslag till beslut

1. Förvaltningens synpunkter överlämnas till kommunstyrelsen.

Arbetsutskottets förslag till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Enligt förvaltningens förslag.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

1. Förvaltningens synpunkter överlämnas till kommunstyrelsen.

Expedieras: Akt, Registrator kommunstyrelseförvaltningen

Dnr KOFN 2016/219

§ 28 Remiss: Näringslivsstrategi för Haninge kommun

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2015-06-10, § 168, att kommunstyrelseförvaltningen ska ta fram en ny näringslivsstrategi för Haninge kommun. Kultur- och fritidsförvaltningen har fått förslaget skickat på remiss för besvarande till kommunstyrelseförvaltningen senast 2017-03-31. Syftet är att åstadkomma en aktuell strategi för en tydlig och effektiv styrning av näringslivsarbetet och kan ses som en konsolidering av näringslivsinslag i övriga styrdokument; däribland kulturpolitiskt program. Näringslivsstrategin avser att särskilt verka för:

- Utveckling av näringslivets starka sidor
- Stärka tillväxt av arbetstillfällen i stadskärnan
- Förstärka branscher som är svagt representerade
- Utveckling av ett bra företagsklimat

Förvaltningens synpunkter

Haninges idrottspolitiska vision är att år 2018 bli Sveriges bästa idrottskommun. För att detta ska bli verklighet krävs gemensamma satsningar mellan kommun, förenings- och näringslivet.

Förvaltningen ser således positivt på att näringslivsstrategin lyfter fram värdet av rekreation och livskvalitet för att attrahera nya företag, men ser även en möjlighet att ytterligare utveckla innebörden av denna samverkan i Näringslivsstrategi 2017, avsnitt 3.1. Extern dialog och samverkan – förslagsvis med stöd från s. 18 i idrottspolitiskt program 2014-2018.

Kultur- och fritidsförvaltningen tillhandahåller i dag, tillsammans med föreningslivet, en näringslivsfrämjande verksamhet. För det lokala näringslivet är det viktigt med ett väl fungerande föreningsliv då anställda erbjuds möjligheter till en meningsfull fritid och motion. För företag som är på väg att etablera sig i Haninge kan just detta vara en avgörande faktor. Föreningslivet kan

även, genom att de genomför arrangemang, bidra med intäkter till näringslivet.

Förvaltningen ser även positivt på att kulturpolitiskt program omnämns bland de styrdokument som näringslivsstrategin utgår ifrån. I kulturpolitiskt program för Haninge kommun 2015-2025 står att: "Haninge ska vara en attraktiv etableringsort för företag inom kulturella och kreativa näringar". För att Haninge kommun ska kunna verka för ett professionellt kulturliv är det viktigt att detta inbegrips i näringslivsstrategins definition. Kultur- och fritidsförvaltningen ser därför särskilt positivt på att tjänsteföretag inom kulturell verksamhet, underhållning och museer räknas in bland de företagsetableringar näringslivsstrategin särskilt vill verka för.

Eftersom förvaltningen anser att det finns en symbios mellan en attraktiv stadskärna, ett växande näringsliv, kulturskapande verksamheter och fungerande idrottsföreningar vill förvaltningen poängtera värdet av dialog och samverkan i utvecklingsarbetet kring näringslivet i Haninge.

Underlag för beslut

- Styrdokument 2016-12-21 – Näringslivsstrategi 2017
- Rapport 2016-12-21 – Underlag till Näringslivsstrategi 2017

Förslag till beslut

1. Förvaltningens remissvar godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen

Arbetsutskottets förslag till nämnden

1. Förvaltningens remissvar godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen

Överläggningar i nämnden

Michael Fridebäck (M) anmäler att Moderaterna ej deltar i beslutet.

Nämndens beslut

1. Förvaltningens remissvar godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen

Michael Fridbäck (M) och Kristoffer Eriksson (M) deltar ej i beslutet.

Expedieras: Akt, KSF

För verkställighet:

För kännedom:

Dnr SN 2016/514

§ 37 Svar på remiss - Näringslivsstrategi 2016, KS 2015/202

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag till ny näringslivsstrategi. Strategin formulerar kommunens ambitioner inom näringslivsområdet för att åstadkomma en samlad och tydlig styrning av näringslivsarbetet. Strategin ska ange kommunens långsiktiga vision och målsättning och utgör underlag för prioriteringar i kommunens näringslivsarbete

Socialförvaltningen ser positivt på förslaget till Näringslivsstrategi. Strategin förtydligar områden som är viktiga för förvaltningen att beakta.

Socialförvaltningen vill betona vikten av att fortsätta ett arbete med konkretisering av de strategier som tagits fram. Strukturen och processen för hur arbetet ska samordnas mellan förvaltningarna behöver förtydligas.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse – Svar på remiss Näringslivsstrategi
- Förslag till ny näringslivsstrategi för Haninge kommun

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner svar förvaltningens tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen som sitt yttrande i ärendet.

Arbetsutskottets förslag till socialnämnden

1. Socialnämnden godkänner svar förvaltningens tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen som sitt yttrande i ärendet.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner svar förvaltningens tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen som sitt yttrande i ärendet.

Lars Lindholm (M), Ewa Wasiewicz (M) och Linus Björkman (M) deltar inte i beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelsens förvaltning

Svar på remiss - Näringslivsstrategi

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag till ny näringslivsstrategi. Strategin formulerar kommunens ambitioner inom näringslivsområdet för att åstadkomma en samlad och tydlig styrning av näringslivsarbetet. Strategin ska ange kommunens långsiktiga vision och målsättning och utgör underlag för prioriteringar i kommunens näringslivsarbete

Socialförvaltningen ser positivt på förslaget till Näringslivsstrategi. Strategin förtydligar områden som är viktiga för förvaltningen att beakta.

Socialförvaltningen vill betona vikten av att fortsätta ett arbete med konkretiseringar av de strategier som tagits fram. Strukturen och processen för hur arbetet ska samordnas mellan förvaltningarna behöver förtydligas.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse – Svar på remiss Näringslivsstrategi
- Förslag till ny näringslivsstrategi för Haninge kommun

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner svar förvaltningens tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen som sitt yttrande i ärendet.

Siw Lideståhl
Gerlofstig
förvaltningschef

Lena
avdelningschef

Bakgrund

Socialförvaltningen har beretts möjlighet att svara på remiss angående en uppdaterad näringslivsstrategi. Kommunstyrelsen leder kommunens näringslivsarbete och beslutade våren 2015 att ta fram en uppdaterad och sammanhållen strategisk inriktning för näringslivsarbetet. En del av detta arbete är att ta fram en uppdaterad näringslivsstrategi.

Näringslivsstrategin formulerar kommunens ambitioner inom näringslivsområdet för att åstadkomma en samlad och tydlig styrning av näringslivsarbetet. Strategin anger kommunens långsiktiga vision och målsättning och utgör underlag för prioriteringar i kommunens näringslivsarbete

I förslag till ny näringslivsstrategi formuleras tre strategier för att uppnå målet

Strategi 1:

Haninge kommun ska särskilt verka för utveckling och tillväxt i befintliga företag och genom nya företagsetableringar inom följande verksamheter/branscher

- *Tjänsteföretag*
- *Handel, hotell och restaurang samt övrig besöksnäring*
- *Utvecklingsinriktade företag*
- *Lättare tillverkning särskilt inom teknikbranscher*
- *Transport och varuhantering med högt kunskapsinnehåll*

Strategin beskriver att befolkningstillväxten i kommunen skapar goda förutsättningar för företagande och näringslivsutveckling.

Strategi 2:

Haninge kommun ska i den kommunala planeringen skapa förutsättningar för tillväxt i kommunens olika delar.

Strategin beskriver att kommunen ska arbeta med att utveckla och förstärka bemötande, tillgänglighet och kompetens i myndighetsutövningen.

Strategi 3:

Haninge kommun ska erbjuda en effektiv och tillgänglig service

och myndighetsutövning med medborgar-och kundfokus, där strävan är att möta företagens och övriga intressenters behov.

Strategin beskriver att det behövs dialog och samverkan mellan olika aktörer och intressenter för att förverkliga strategin. Det beskrivs att strategin behöver kompletteras med handlingsplaner för uppföljning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Kansliet och Arbetsmarknadenheten.

Förvaltningens synpunkter

Socialförvaltningen ser positivt på förslaget till näringslivsstrategi. Strategin förtydligar områden som är viktiga för förvaltningen att beakta och gemensamma förvaltningsövergripande satsningar är viktiga ur ett övergripande koncernperspektiv.

Socialförvaltningen vill betona vikten av att fortsätta ett arbete med konkretiseringar av de strategier som tagits fram. Strukturen och processen för hur arbetet ska samordnas mellan förvaltningarna behöver förtydligas. Det är av största vikt att den enskilde företagaren enkelt kan nå de olika kommunala kontakter denne behöver för att starta och driva sin verksamhet. I det arbetet är även e-handel direkt önskvärt för att Haninge ska bli en attraktiv kommun att starta företag i.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelsens förvaltning

Dnr SBN 2016/455

§ 43 Remiss: Näringslivsstrategi för Haninge kommun

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden har fått ett nytt förslag till näringslivsstrategi för Haninge kommun på remiss. Svar skall inlämnas till kommunstyrelseförvaltningen senast den 31 mars 2017.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är positiv till förslaget och ger ett antal förslag till förbättring av densamma, se förvaltningens tjänsteskrivelse.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse daterad 2017-02-16.
- Remisskrivelse.
- Underlag till näringslivsstrategi 2017.
- Näringslivsstrategi 2017.

Förslag till beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden antar förvaltningens svar som sitt yttrande i ärendet.

Trafik- och arbetsutskottets förslag till stadsbyggnadsnämnden

1. Stadsbyggnadsnämnden antar förvaltningens förslag som sitt eget och uttalar därutöver:
Stadsbyggnadsnämnden ser det som prioriterat att det är lätt att driva företag i Haninge - det ska vara lätt att göra rätt. Det innebär att företagaren snabbt kunna lotsas till rätt förvaltning och få svar. I detta arbete ser vi tillgängligheten till vår verksamhet på stadsbyggnad som en väsentlig del för att fler företagare ska kunna etablera sig och utveckla sina företag och därmed förhoppningsvis anställa fler i Haninge.

I det fortsatta arbetet med näringslivsstrategin ser vi att stadsbyggnadsnämndens verksamheter är en viktig part som vars betydelse behöver lyftas fram mer för att ge företagarna större möjligheter.

Sven Gustafsson (M) deltar ej i beslutet.

Överläggningar i stadsbyggnadsnämnden

Sven Gustafsson (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Peter Lilius (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Ordförande Göran Svensson (S) yrkar bifall till trafik- och arbetsutskottets förslag.

Ordförande Göran Svensson (S) finner att det finns två förslag till beslut, att besluta i enlighet med förvaltningens förslag eller att besluta i enlighet med trafik- och arbetsutskottets förslag, ordföranden ställer förslagen mot varandra.

Ordförande Göran Svensson (S) finner att nämnden beslutar i enlighet med trafik- och arbetsutskottets förslag.

Stadsbyggnadsnämndens beslut

1. Stadsbyggnadsnämnden antar förvaltningens förslag som sitt eget och uttalar därutöver:

Stadsbyggnadsnämnden ser det som prioriterat att det är lätt att driva företag i Haninge - det ska vara lätt att göra rätt. Det innebär att företagaren snabbt kunna lotsas till rätt förvaltning och få svar. I detta arbete ser vi tillgängligheten till vår verksamhet på stadsbyggnad som en väsentlig del för att fler företagare ska kunna etablera sig och utveckla sina företag och därmed förhoppningsvis anställa fler i Haninge.

I det fortsatta arbetet med näringslivsstrategin ser vi att stadsbyggnadsnämndens verksamheter är en viktig part som vars betydelse behöver lyftas fram mer för att ge företagarna större möjligheter.

Expedieras: Akt. För verkställighet: KS/KF

Näringslivsstrategi för Haninge kommun

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden har fått ett nytt förslag till näringslivsstrategi för Haninge kommun på remiss. Förvaltningen är positiv till förslaget och ger ett antal förslag till förbättring av detsamma.

Ärendet

Kommunstyrelsens förvaltning har översänt ett förslag till näringslivsstrategi med inriktningen fler företag och fler arbetstillfällen, en samhällsplanering för ett växande näringsliv och en effektiv och tillgänglig kommunal verksamhet. Strategin ska förverkligas genom intern och extern dialog och samverkan, utformning av etableringsstrategier och handlingsplaner och en utveckling av varumärket Haninge och marknadsföring av kommunen som bostads-, verksamhets- och besöksort.

Förvaltningens synpunkter

Näringslivsstrategin visar på lovvärda ambitioner kring samarbete och marknadsföring. Kommunens val av företag för utveckling och tillväxt är rätt valda liksom de branscher där nya företagsetableringar i första hand förväntas ske.

Ur ett stadsbyggnadsperspektiv finns det också anledning att betona att en väl gestaltad och välskött miljö en väldigt viktig del i att vara en attraktiv kommun och attrahera nyetableringar, främst i stadskärnan. Här skulle stadsbyggnadsförvaltningen kunna få ett uppdrag att föreslå viktiga platser/noder för blandade kontorsetableringar men även mötesplatser och arenor?

Synpunkter på de olika delarna:

Vision

Visionen skulle kunna beröra begreppet ”hållbar utveckling.”

Punkt 2.1

Positivt att arbeta för en minskning av pendlingen i regionen samtidigt som nödvändig pendling styrs över till klimatsmarta alternativ.

Strategi 1

Här saknar vi en inriktning mot högre utbildning. Hur kan Haninge bli en aktiv högskoleort även efter KTH?

2.2

Bra att strategin tar upp både tjänsteföretag och kreativa näringar men också utrymmeskrävande företag och företagsmark. Det är ätt att glömma bort var produktion och omlastning ska få plats i regionen.

Strategi 2

Här har man valt fyra viktiga förutsättningar och kanske borde man komplettera med något om att få till en bra blandning och variation av kontor, butiker och bostäder i stadskärnan för att attrahera nya tjänsteföretag.

Strategi 3

Det är viktigt att kommunen agerar som en part gentemot de som vill etablera sig här.

3.0

Det är också viktigt att rätt personer/förvaltningar är med i dialogen men även i framtagandet av handlingsinriktade planer och marknadsföringsarbetet.

3.1

Här är stadsbyggnadsförvaltningen och mark- och exploateringsenheten viktiga parter när det gäller att planera för mötesplatser och arenor. Vilka har vi i dag, vilka platser ska utvecklas? Samt framförallt dialogen med våra grannkommuner och myndigheter.

3.2

Dialog och samverkan är ett måste eftersom allt hänger ihop

3.3

Här bör kompletteras med något om HUR näringslivsstrategin är kopplad till Öp och Stup? Här krävs det verkligen att det finns en

tydlig organisation internt med vilka som ingår och hur de samarbetar.

3.4

De projekt som stadsbyggnadsförvaltningen driver och driftar är en viktig del av varumärket. Kanske ett uppdrag att föreslå platser för blandade kontorsetableringar, möten och arenor i stadskärnan?

Sune Eriksson
Tf förvaltningschef

Andreas Paulsson
Stadsarkitekt

Remiss: Näringslivsstrategi för Haninge kommun

Sammanfattning

Kommunstyrelsen i Haninge beslutade 2015-06-10, § 168, att uppdra åt kommunstyrelseförvaltningen att ta fram en ny näringslivsstrategi för Haninge kommun.

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag och förslaget har remitterats till Södertörns upphandlingsnämnd för yttrande senast 2017-03-31. På grund av ett förbiseende har remissen dock inte beretts för behandling och beslut av nämnden.

Med anledning av att remisstiden löpt ut beslutade Södertörns upphandlingsnämnd 2017-04-03, § 19, att delegera till upphandlings- och inköpschefen att besvara remissen.

Förvaltningens synpunkter

Upphandling Södertörn ser positivt på att Haninge kommun upprättar och antar en ny näringslivsstrategi. I avsnitt 2.3 Effektiv och tillgänglig kommunal verksamhet andra stycket anges att kommunen vid upphandling inom ramen för gällande upphandlingslagstiftning och kommunens upphandlingspolicy ska beakta upphandlingarnas inverkan på det lokala näringslivets utveckling. Upphandling Södertörn vill uppmärksamma att detta, givetvis beroende på hur denna skrivning tolkas och förväntas tillämpas, saknar stöd i gällande upphandlingspolicy (som är gemensam för Haninge och Nynäshamns kommun). En sådan skrivning, om det skulle vara Haninge kommuns önskemål och vilja, hör i sådana fall hemma i upphandlingspolicyn och bör således beslutas i särskild ordning vid revision av upphandlingspolicyn. Upphandling Södertörn förslår således att detta stycke antingen revideras eller utgår ur förslag till ny näringslivsstrategi.

Underlag för beslut

- Förslag till ny näringslivsstrategi för Haninge kommun

Förvaltning
Kommunstyrelseförvaltningen

Avdelning/Enhet
Upphandlingsenheten

Handläggare
Mikael Blomberg, upphandlings- och inköpschef

Dokumenttyp
Delegationsbeslut

Datum
2017-04-12

Diarienummer
SUN 2017/39

Sida
2 (2)

Beslut

1. Upphandling Södertörns ovan redovisade synpunkter överlämnas till kommunstyrelsen i Haninge kommun som Södertörns upphandlingsnämnds remissvar.

Mikael Blomberg
Upphandlings- och inköpschef

Expedieras: Akt

För kännedom: Kommunstyrelsen (Haninge kommun)

Dnr SUN 2017/42

§ 19 Remiss: Näringslivsstrategi för Haninge kommun

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag till näringslivsstrategi för Haninge kommun och förslaget har remitterats till Södertörns upphandlingsnämnd för yttrande senast 2017-03-31. På grund av ett förbiseende har remissen inte beretts för behandling och beslut av nämnden.

Överläggningar i Södertörns upphandlingsnämnd

Ordföranden yrkar att nämnden delegerar till upphandlings- och inköpschefen att besvara remissen.

Södertörns upphandlingsnämnds beslut

1. Södertörns upphandlingsnämnd delegerar till upphandlings- och inköpschefen att besvara remissen.
-

Dnr ÄN 2016/578

§ 42 Remiss om näringslivsstrategi 2016

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2015-06-10 att ge kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram en ny näringslivsstrategi för Haninge kommun.

Den nya näringslivsstrategin är det övergripande styrdokumentet för kommunens näringslivsarbete och ska sammanföra de näringslivsinslag som idag finns i övriga styrdokument.

Förslaget skickas nu på remiss och eventuella synpunkter ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 2017-03-31.

Förvaltningens synpunkter

Äldreförvaltningen ser positivt på den nya näringslivsstrategin och anser att den är tydlig i sin indelning av de olika strategierna. Förvaltningen kan koppla verksamheten till några av dessa strategier och har inga övriga synpunkter på innehållet i den.

Äldreförvaltningen kan framförallt relatera sin verksamhet till Strategi 1 som handlar om att kommunen ska verka för utveckling och tillväxt i befintliga företag och genom nya företagsetableringar. Förvaltningen kan till exempel sedan 2009 erbjuda näringslivet möjlighet att bedriva privat hemtjänst i Haninge genom valfrihet i hemtjänsten enligt Lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV). Förvaltningen upplyser näringsliv, medborgare och kunder i Haninge om valfrihetssystemet och de leverantörer som ansöker och uppfyller lagens och kommunens krav på verksamhet och kvalitet erbjuds sedan att teckna avtal med kommunen.

Äldreförvaltningen arbetar även för att underlätta för nya privata aktörer som väljer att bygga vård- och omsorgsboenden i Haninge. I kommunen finns till exempel i dagsläget fem privata vård- och omsorgsboenden och fler aktörer planerar att bygga boenden inom en snar framtid.

Underlag för beslut

Näringslivsstrategi 2017, utkast

Underlag till Näringslivsstrategi 2017

Förslag till beslut

1. Yttrandet godkänns.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Arbetsutskottets förslag till äldrenämnden

1. Yttrandet godkänns.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Äldrenämndens beslut

1. Yttrandet godkänns.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Veronica Pagard Salem (M) och Suzanne Enman (KD) deltar inte i beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom:

Dnr KS 2016/190

§ 137 Fastställande av lokalprogram för ny skola och aktivitetshus i Vega

Sammanfattning

I enlighet med kommunens investeringsprocess för nyproducerade verksamhetslokaler ska ett underlag för vidare projektering i form av ett preliminärt lokalprogram beslutas i nämnd.

Kommunstyrelsen beslutade 2016-05-02, § 130, om riktlinjer för fortsatt arbete med ett allaktivitetshus i Vega som totalt ska omfatta högst 12 500 m² bruksarea.

Kommunstyrelseförvaltningen har, tillsammans med utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen och äldreförvaltningen tagit fram ett förslag till lokalprogram i enlighet med de riktlinjer som kommunstyrelsen fastställde.

Allaktivitetshuset ska utöver en grundskola med tillhörande särskoleenhet även inrymma en fullstor idrottshall med läktare, bibliotek, fritidsgård, kommunal musikskola, café samt en träffpunkt för äldre. Samtliga delar av allaktivitetshuset samt delar av skolbyggnaden ska utformas på ett sådant sätt att lokalerna kan samnyttjas av utbildningsförvaltningens, äldreförvaltningens samt kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter. Dessutom ska lokalerna tillgängliggöras för föreningslivet.

Detta innebär att skolans matsal ska ha en scen för att kunna användas som aula och att lektionssalarna för de praktiskt estetiska ämnena, såsom hemkunskap, slöjd och bild, ska vara möjliga att bedriva verksamheter i efter skoltid. Detta kräver utökade förvaringsutrymmen i skolans lokaler för de andra verksamheterna.

Bibliotek och musiksalar kommer inte att inrymmas i skolans lokaler. Skolbiblioteket ska ingå i allaktivitetshusets kommundelsbibliotek och skolan kommer att nyttja den kommunala musikskolans undervisningslokaler under dagtid.

Lokalprogramet har behandlats av grund- och förskolenämnden 2017-03-30 § 38, kultur- och fritidsnämnden 2017-03-22 § 29 och äldrenämnden 2017-03-29 § 46.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har tillsammans med utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen och äldreförvaltningen tagit fram ett förslag till lokalprogram som behandlats i grund- och förskolenämnden, kultur- och fritidsnämnden och äldrenämnden.

I kultur- och fritidsnämndens protokoll anser nämnden att det är mycket angeläget att en bra dialog förs med förenings- och kulturlivet i Haninge innan lokalprogrammet slutligen fastställs samt att installation av teleskopläktare bör noga övervägas för att främja en stor flexibilitet i lokalanvändningen.

Kultur- och fritidsförvaltningen har i framtagandet av två andra idrottshallar som skall byggas i Västerhaninge och Lyckeby haft en god dialog med föreningslivet om vad föreningarna är i behov av. Idrottshallen i Vega liknar till stor del de andra hallarnas funktioner. I Vega finns idag få aktiva föreningar att genomföra en dialog med. Kommunstyrelseförvaltningen anser att kultur- och fritidsförvaltningen haft en god dialog med föreningar i framtagande av idrottshall och aktivitetshus. En ytterligare dialog med kultur- och föreningslivet kommer att försena projektet. Byggnaden behöver stå klar hösten 2021 för att klara behovet av grundskoleplatser i området. Dialogen med förenings- och kulturlivet får ske löpande i det fortsatta arbetet med byggnaden.

Beträffande kultur- och fritidsnämndens yttrande om att installation av teleskopläktare bör övervägas för att främja stor flexibilitet i lokalanvändningen anser kommunstyrelseförvaltningen att det redan i underlaget finns beskrivet att läktaren skall vara hopfällbar och att frågan finns med i det fortsatta arbetet.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen att godkänna de förslagna lokalprogrammen. I det fortsatta arbetet kommer Tornberget att genomföra ett arkitektuppdrag med ramavtalsupphandlade arkitekter för att hitta lösningar på funktioner och samutnyttjande.

Underlag för beslut

- Protokoll kultur- och fritidsnämnden 2017-03-22 § 29

-
- Protokoll grund- och förskolenämnden 2017-03-29 § 38 inkl särskilt yttrande
 - Protokoll äldrenämnden 2017-03-29 § 46
 - Lokalprogram, Skola F-9 i Vega 4 daterat 2017-02-22
 - Tjänsteskrivelse KOF allaktivitetshus i Vega, daterat 2017-02-23
 - Lokalprogram ytor idrottshall och allaktivitetshus

Kommunrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Bifogade lokalprogram för Allaktivitetshuset i Vega godkänns.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Bifogade lokalprogram för Allaktivitetshuset i Vega godkänns.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Tornberget, ekonomiavdelningen

För kännedom: Grund- och förskolenämnden, kultur- och fritidsnämnden

Dnr KOFN 2017/57

§ 29 Lokalprogram för allaktivitetshus i Vega

Sammanfattning

I enlighet med kommunens investeringsprocess för nyproducerade skolor ska ett underlag för vidare projektering i form av ett preliminärt lokalprogram beslutas i nämnd. Kommunstyrelsen (KS 2016/190, §130) har beslutat om riktlinjer för fortsatt arbete med ett allaktivitetshus i Vega som totalt högst ska omfatta 12.500 m² bruksarea. Kommunstyrelseförvaltningen har fått i uppdrag att leda arbetet med att arbeta fram ett gemensamt lokalprogram för de funktioner som skall finnas i skolan och allaktivitetshuset.

Förvaltningens synpunkter

Allaktivitetshuset ska utöver en grundskola med tillhörande särskoleenhet även inrymma en fullstor idrottshall med läktare, bibliotek, fritidsgård, kommunal musikskola, cafe samt en träffpunkt för äldre. Samtliga delar av allaktivitetshuset samt delar av skolbyggnaden ska utformas på ett sådant sätt att lokalerna kan samnyttjas av utbildningsförvaltningens-, äldreförvaltningens- samt kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter. Dessutom ska lokalerna tillgängliggöras för föreningslivet. Detta innebär att skolans matsal ska ha en scen för att kunna användas som aula och att lektionssalarna för det praktiskt estetiska ämnena, så som hemkunskap, slöjd och bild ska vara möjliga att bedriva verksamheter i efter skoltid. Detta kräver utökade förvaringsutrymmen i skolans lokaler för de andra verksamheterna.

Bibliotek och musiksalar kommer inte att inrymmas i skolans lokaler. Skolbiblioteket ska ingå i allaktivitetshusets kommunalsbibliotek och skolan kommer att nyttja den kommunala musikskolans undervisningslokaler under dagtid.

Lokalprogrammen i sin helhet innebär en skola med en lokalarea på cirka 7100 m² exklusive drifts- och teknikutrymmen samt teknikschant. Utöver de vanliga funktionerna på en F-9 skola finns också utrymme för fritidsklubb för elever i åldrarna tio till tretton år.

I lokalprogrammet beskrivs även en fullstor idrottshall inklusive läktare samt ett rörelserum för att främja dans, motorik samt sinnesgymnastik. Denna hall förväntas möta de krav som skolverksamheten samt föreningslivet är i behov av i den nya stadsdelen. I idrottshallen kommer även ett café att inrymmas. Kultur- och fritids förvaltningen undersöker möjligheterna att göra biblioteket i Vega till ett profilbibliotek med fokus barn och unga och därmed också skapa de bästa förutsättningarna för att fungera som ett skolbibliotek. En direktentrepåsar som svarar på allmänhetens behov av tillgänglighet och en entre där eleverna kan komma in direkt från skolan. Studierum, framförallt mindre för studerande biblioteksbesökare men också större rum som kan fungera både som möteslokal och studierum för grupparbeten. Sådana rum svarar också på föreningslivets önskemål om utrymmen för text styrelsemöten.

Kulturskolan har i uppdrag att dels i egen regi erbjuda undervisning i musik men också samverka med andra aktörer för att säkerställa ett brett utbud för barn och unga. Kulturskolans undervisning sker både enskilt, i mindre grupper samt i stora grupper vid teaterorkester, teater eller rytmik. I byggnaden skall det även finnas lokaler anpassade för fritidsverksamhet av öppen karaktär som skapar en attraktiv mötesplats för stadsdelens ungdomar. Där finns förutsättningar för främja ungdomars kreativitet, intressen och behov.

I allaktivitetshusets lokaler men även i skolans lokaler skall även kommundelens äldre invånare få sina behov tillgodosedda. I planeringsskedet för dessa lokaler har det tagits i beaktande att äldreförvaltningens behov av exempelvis träffpunkt kan tillgodoses i redan befintliga lokaler. De lokaler som på eftermiddagen nyttjas av fritidsgårdsverksamhet skall under dagtid kunna nyttjas av äldreförvaltningen. Förutsättningar för att ungdomarna och de äldre skall kunna mötas under dagen skall främjas i framtagandet av byggnaden med arkitekt.

Fokus under de tillfällen som kommunstyrelseförvaltningen, utbildningsförvaltningen, kultur- och fritids förvaltningen samt äldreförvaltningen träffats för att gemensamt ta fram ett lokalprogram har varit samutnyttjande och funktionsstyrda lokaler.

Representanter från de berörda förvaltningarna har under hösten och vintern träffats ungefär varannan vecka för att bolla ideer med varandra och diskuterat nyttan med att de olika verksamheterna kan mötas och dra nytta av varandras olika kompetenser. Gruppen som träffats har hela tiden haft samutnyttande och lokaleffektivitet som en utgångspunkt för det samlade lokalprogrammet som skall presenteras på kommunstyrelsens sammanträde i april.

Under mars månad kommer respektive lokalprogram att beslutas i berörd nämnd och sedan sammanställs lokalprogrammen inför beslut i kommunstyrelsen. När beställning av byggnation skett kommer ett parallellt arkitektuppdrag att genomföras av Tornbergets ramavtalade arkitekter där lösningar på funktioner och samnyttjande kommer att väga tungt inför vilken arkitekt som får det slutliga uppdraget. Planerad byggstart för skolan och allaktivitetshuset är hösten 2019 och byggnaden beräknas kunna tas i bruk augusti 2021.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse KOF allaktivitetshus i Vega
- Vega excel KOF

Förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner lokalprogram för allaktivitetshus i Vega.

Överläggningar i arbetsutskottet

Arbetsutskottet överlämnar ärendet till nämnden utan eget ställningstagande.

Överläggningar i nämnden

Raymond Svensson (C) yrkar bifall till majoritetsgruppens förslag som lyder:

Kultur- och fritidsnämnden anser

att det är mycket angeläget att en bra dialog förs med förenings- och kulturlivet i Haninge innan lokalprogrammet slutligen fastställs,

att installation av teleskopläktare bör noga övervägas för att främja en stor flexibilitet i lokalanvändningen samt
att i övrigt godkänna förvaltningens förslag till lokalprogram för aktivitetshus i Vega

Michael Fridebäck (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag med tillägget att lokalprogrammet bör kompletteras med en ekonomisk analys.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på majoritetsgruppens förslag, med bifallsyrkande från Raymond Svensson (C), och Michael Fridebäck (M) förslag och finner att nämnden beslutar i enlighet med majoritetsgruppens förslag.

Nämndens beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden anser

att det är mycket angeläget att en bra dialog förs med förenings- och kulturlivet i Haninge innan lokalprogrammet slutligen fastställs,

att installation av teleskopläktare bör noga övervägas för att främja en stor flexibilitet i lokalanvändningen samt

att i övrigt godkänna förvaltningens förslag till lokalprogram för aktivitetshus i Vega

Expedieras: Akt, KSF

För verkställighet:

För kännedom:

Dnr GFN 2017/33

§ 38 Lokalprogram Vega 4, skola och allaktivitetshus

Sammanfattning

I enlighet med kommunens investeringsprocess för nyproducerade skolor ska ett underlag för vidare projektering i form av ett preliminärt lokalprogram beslutas i nämnd. Kommunstyrelsen (KS 2016/190, §130) har beslutat om riktlinjer för fortsatt arbete med ett allaktivitetshus i Vega (Dp4) som även ska innefatta en ny F–9 skola. Budgetramen för projektet som helhet beräknas enligt mål och budget till 425 miljoner kronor.

Allaktivitetshuset ska totalt omfatta högst 12.500 m² bruksarea och ska utöver en grundskola med tillhörande sarskoleenhet även inrymma en fullstor idrottshall med läktare, bibliotek, fritidsgård, kommunal musikskola, café samt en träffpunkt för äldre. Samtliga delar av allaktivitetshuset ska utformas på ett sådant sätt att lokalerna kan samnyttjas av utbildningsförvaltningens-, äldreförvaltningens- samt kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter. Dessutom ska lokalerna tillgängliggöras för föreningslivet.

Detta innebär att skolans matsal ska ha en scen för att kunna användas som aula och att lektionssalarna för det praktiskt estetiska ämnena, så som hemkunskap, slöjd och bild ska vara möjliga att bedriva verksamheter i efter skoltid. Detta kräver utökade förvaringsutrymmen i skolans lokaler för de andra verksamheterna.

Bibliotek och musiksalar kommer inte att inrymmas i skolans lokaler. Skolbiblioteket ska ingå i allaktivitetshusets kommundelsbibliotek och skolan kommer att nyttja den kommunala musikskolans undervisningslokaler under dagtid.

Lokalprogrammet i sin helhet innebär en skola med en lokalarea på cirka 7100 m² exklusive drifts- och teknikutrymmen samt teknikschant. Skolan byggs som en modern och funktionell 2- parallellig grundskola årskurs F–6 och 4,5- parallellig årskurs 7–9 med plats för 700 elever. Därtill omfattar grundsarskolan och träningskolan årskurs 7–9 totalt 28 elever.

Skollokalerna ska till sin utformning möta de krav som undervisning i enlighet med Lgr-11 och övriga styrdokument ställer. Byggnaden ska också utformas på ett sätt som förebygger utanförskap, mobbning och otrygga platser. Utöver de vanliga funktionerna på en F-9 skola finns också utrymme för fritidsklubb för elever i åldrarna tio till tretton år.

Skolgårdsytan blir mindre än de riktlinjer kommunen fastslagit. Skolgården kompletteras därför av omfattande biytor i den park som planeras i angränsning till skolgården.

Totalytan för skolan exklusive särskola och idrottshall är cirka 6600 m² vilket ger nyckeltalet 9,4 m² per elev i grundskolan.

Underlag för beslut

- Lokalprogram, 2017-02-22 – Skola F-9 i Vega 4.
- Gemensamt recit från KSF, F-9 skola samt allaktivitetshus i Vega, 2017-03-01.

Förslag till beslut

1. Godkänna lokalprogrammet som ett underlag för vidare projektering av den nya F-9 skolan i Vega
2. Fastslå att behovet av skolgårdsyta tillgodoses genom att den angränsande parken nyttjas som aktiv biyta till skolgården

Arbetsutskottets förslag till grund- och förskolenämnden

Enligt förvaltningens förslag.

Tobias Hammarberg (L) deltar inte i beslutet.

Överläggningar i grund- och förskolenämnden

Vid nämndens sammanträde begär Tobias Hammarberg (L) och Sedat Dogru (M) att få lämna ett särskilt yttrande.

Grund- och förskolenämndens beslut

1. Godkänna lokalprogrammet som ett underlag för vidare projektering av den nya F-9 skolan i Vega.
2. Fastslå att behovet av skolgårdsyta tillgodoses genom att den angränsande parken nyttjas som aktiv biyta till skolgården.

3. Tobias Hammarberg (L) och Sedat Dogru (M) medges lämna ett särskilt yttrande (bifogas).

Expedieras: Akt

För kännedom: KSF Lokalförsörjning, Tornberget Magnus
Andersson

Särskilt yttrande

Till grund- och förskolenämnden 2017-03-29

§ 38 Lokalprogram Vega 4, skola och allaktivitetshus

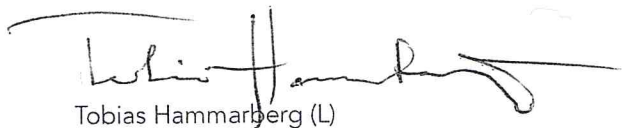
I dagens föreslagna beslut framhålls att behovet av skolgårdsyta ska tillgodoses genom att den angränsande parken nyttjas som aktiv biyta till skolgården.

I handlingarna finns sammanlagt två meningar som kommenterar detta:

"Skolgårdsytan blir mindre än de riktlinjer kommunen fastslagit. Skolgården kompletteras därför av omfattande biytor i den park som planeras i angränsning till skolgården."

Vad detta stycke faktiskt innebär är nog svårt att förstå för de flesta läsare. Vi hade önskat en mer klagörande skrivning med tydliga specifikationer för att undvika framtida missförstånd om vad som faktiskt beslutats om.

Vi anser att det är viktigt att skolgårdarna är trivsamma och inbjuder till spontana lekar, rörelse och spel. Elever som mår bra fysiskt och rör på sig presterar bättre på lektionerna.

Tobias Hammarberg (L)

Sedat Dogru (M)

Dnr ÄN 2017/116

§ 46 Etablering av aktivitetshus i Vega

Sammanfattning

I enlighet med kommunens investeringsprocess för nyproducerade skolor ska ett underlag för vidare projektering i form av ett preliminärt lokalprogram beslutas i nämnd. Kommunstyrelsen (KS 2016/190, §130) har beslutat om riktlinjer för fortsatt arbete med ett allaktivitetshus i Vega som totalt högst ska omfatta 12.500 m² bruksarea. Kommunstyrelseförvaltningen har fått i uppdrag att leda arbetet med att arbeta fram ett gemensamt lokalprogram för de funktioner som skall finnas i skolan och allaktivitetshuset.

Förvaltningens synpunkter

Allaktivitetshuset ska utöver en grundskola med tillhörande särskoleenhet även inrymma en fullstor idrottshall med läktare, bibliotek, fritidsgård, kommunal musikskola, café samt en träffpunkt för äldre. Samtliga delar av allaktivitetshuset samt delar av skolbyggnaden ska utformas på ett sådant sätt att lokalerna kan samnyttjas av utbildningsförvaltningens-, äldreförvaltningens- samt kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter. Dessutom ska lokalerna tillgängliggöras för föreningslivet.

Detta innebär att skolans matsal ska ha en scen för att kunna användas som aula och att lektionssalarna för det praktiskt estetiska ämnena, så som hemkunskap, slöjd och bild ska vara möjliga att bedriva verksamheter i efter skoltid. Detta kräver utökade förvaringsutrymmen i skolans lokaler för de andra verksamheterna.

Bibliotek och musiksalar kommer inte att inrymmas i skolans lokaler. Skolbiblioteket ska ingå i allaktivitetshusets kommunalsbibliotek och skolan kommer att nyttja den kommunala musikskolans undervisningslokaler under dagtid.

Lokalprogrammen i sin helhet innebär en skola med en lokalarea på cirka 7100 m² exklusive drifts- och teknikutrymmen samt teknikschant.

Utöver de vanliga funktionerna på en F-9 skola finns också utrymme för fritidsklubb för elever i åldrarna tio till tretton år.

I lokalprogrammet beskrivs även en fullstor idrottshall inklusive läktare samt ett rörelserum för att främja dans, motorik samt sinnesgymnastik. Denna hall förväntas möta de krav som skolverksamheten samt föreningslivet är i behov av i den nya stadsdelen. I idrottshallen kommer även ett café att inrymmas.

Kultur- och fritidsförvaltningen undersöker möjligheterna att göra biblioteket i Vega till ett profilbibliotek med fokus barn och unga och därmed också skapa de bästa förutsättningarna för att fungera som ett skolbibliotek. En direktentré som svarar på allmänhetens behov av tillgänglighet och en entré där eleverna kan komma in direkt från skolan. Studierum, framförallt mindre för studerande biblioteksbesökare men också större rum som kan fungera både som möteslokal och studierum för grupparbeten. Sådana rum svarar också på föreningslivets önskemål om utrymmen för textstyrelsemöten.

Kulturskolans har i uppdrag att dels i egen regi erbjuda undervisning i musik men också samverka med andra aktörer för att säkerställa ett brett utbud för barn och unga. Kulturskolans undervisning sker både enskilt, i mindre grupper samt i stora grupper vid t ex orkester, teater eller rytmik.

I byggnaden skall det även finnas lokaler anpassade för fritidsverksamhet av öppen karaktär som skapar en attraktiv mötesplats för stadsdelens ungdomar. Där finns förutsättningar för främja ungdomars kreativitet, intressen och behov.

I allaktivitetshusets lokaler men även i skolans lokaler skall även kommundelens äldre invånare få sina behov tillgodosedda. I planeringsskedet för dessa lokaler har det tagits i beaktande att äldreförvaltningens behov av exempelvis träffpunkt kan tillgodoses i redan befintliga lokaler. De lokaler som på eftermiddagen nyttjas av fritidsgårdsverksamhet skall under dagtid kunna nyttjas av äldreförvaltningen. Förutsättningar för att ungdomarna och de äldre skall kunna mötas under dagen skall främjas i framtagandet av byggnaden med arkitekt.

Fokus under de tillfällen som kommunstyrelseförvaltningen, utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen samt äldreförvaltningen träffats för att gemensamt ta fram ett lokalprogram har varit samutnyttjande och funktionsstyrda lokaler.

Representanter från de berörda förvaltningarna har under hösten och vintern träffats ungefär varannan vecka för att bolla idéer med varandra och diskuterat nyttan med att de olika verksamheterna kan mötas och dra nytta av varandras olika kompetenser. Gruppen som träffats har hela tiden haft samutnyttjande och lokaleffektivitet som en utgångspunkt för det samlade lokalprogrammet som skall presenteras på kommunstyrelsens sammanträde i april.

Under mars månad kommer respektive lokalprogram att beslutas i berörd nämnd och sedan sammanställs lokalprogrammen inför beslut i kommunstyrelsen.

När beställning av byggnation skett kommer ett parallellt arkitektuppdrag att genomföras av Tornbergets ramavtalade arkitekter där lösningar på funktioner och samnyttjande kommer att väga tungt inför vilken arkitekt som får det slutliga uppdraget. Planerad byggstart för skolan och allaktivitetshuset är hösten 2019 och byggnaden beräknas kunna tas i bruk augusti 2021.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2017-02-27 – F-9 skola samt allaktivitetshus i Vega

Förslag till beslut

1. Lokalprogrammet gällande aktivitetshus Vega godkänns.

Arbetsutskottets förslag till äldrenämnden

1. Lokalprogrammet gällande aktivitetshus Vega godkänns.

Äldrenämndens beslut

1. Lokalprogrammet gällande aktivitetshus Vega godkänns.

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom:

Lokalprogram Vega 4 ÅK F-9 inklusive särskola

Antal	Funktion	Yta m ²	Tot.yta m ²	Kommentar	Delsumma
	Klassrum mm				
12	Klassrum 7-9	60	720	30 elever + lärare + resurs = 32 pers max i varje klassrum	
6	Klassrum 4-6	60	360	Hemklassrum för samtliga klasser	
8	Klassrum F-3	60	480	Hemklassrum för samtliga klasser	1 560
26	Grupprum, litet	10	260	6 elever max - ett grupprum per klassrum. Större grupprum i KoFs loka	260
3	Läromedelsförråd	10	30	Ett på varje våningsplan som nyttjas för undervisning	
3	Förråd	10	30	Ett på varje våningsplan som nyttjas för undervisning	
2	Torkrum	10	20	I anslutning till entréer F-3, entréplan	
4	NO fullt utrustad kemisal	70	280		
1	NO klassrum biologi	60	60	Med kylskåp	
1	NO-prep	30	30		
1	NO förråd	10	10	Med frys för biologin	
1	NO arbetsrum	15	15		395
1	TK sal	60	60		
1	TK förråd	6	6		66
1	TM sal	70	70		
1	TM maskinrum	20	20		
1	TM spånsugsrum	4	4		
1	TM metallrum	8	8		
1	TM målarrum	8	8		
1	TM förråd	10	10		
1	TM/TX projektrum process/teori	60	60	Placerad mellan TM och TX, max kapacitet 32 pers	
1	TX sal	70	70		
1	TX grupprum	15	15		
1	TX förråd	14	14	Innehåller ett litet provrum	
2	Extra TM/TX förråd	4	8	Förråd för andra verksamheter. Räknas ej i totalytan för skolan.	287
2	HKK sal	70	140	Med 8 arbetsöar plus förevisningskök	
1	HKK tvättrum	8	8	Med TM/TT	

1	HKK badrum	5	5		
1	HKK förråd	10	10		
2	HKK förråd	4	8	Förråd för andra verksamheter. Räknas ej i totalytan för skolan.	171
2	BILD sal	70	140		
1	BILD keramikungn	8	8		
1	BILD förråd	10			
2	BILD förråd	4	8	Förråd för andra verksamheter. Räknas ej i totalytan för skolan.	156
42	WC	2	84		
5	RWC	5	25	En på varje våningsplan	
1	Skåphall	200	200	Elevskåp till 525 elever, placeras i kommunikationsytorna.	
1	Café	40	40	Inkl biyta sittgrupper samt pentry ca 10 kvm	3 324
	Fritids				
3	Fritidslokal	40	120	Fritids F-3 (ca 160 barn)	
1	Fritidsklubb	60	60	Fritids 4-6 (ca 50 barn)	
4	Fritidsförråd	8	32		212
	Särskola 7-9				
2	Särskolesal	50	100	2 avdelningar om 9 elever (18 elever)	
1	Grupprum större	20	20		
2	Grupprum mindre	10	20		140
	Träningskola 7-9				
2	Träningskolesal	45	90	2 avdelningar om 5 elever (10 elever)	
4	Grupprum/tysta rum	6	24	Med plats för 1-2 rullstolsbundna elever och 1-2 personal	
2	Sinnesträningsrum	25	50	Fönsterlösa och ljudisolerade	
1	Motorikträningsrum	30	30	Med ribbstolar och andra nödvändiga redskap och hjälpmedel	
1	Matsal/aktivitetsrum	50	50	Med pentry och tillagningsmöjlighet, heltäckande liftsystem	
1	Tvätt/städrum	6	6	Med TM/TT, torkskåp, i nära anslutning till entré	
1	Maskinpark	35	35	Plats för hjälpmedel, t ex inne/uterullstolar, laddning	
1	Arbetsrum lärare	30	30		
1	Förråd	10	10		
2	WC	2	4		
2	RWC med dusch och brits	8	16	Båda med dusch och brits	345
	Entré				

1	Huvudentré	60	60		60
	Kansli				
1	Rektorsrum	20	20	Med alternativ flyktväg, plats för möten ca 6-7 pers.	
1	Biträdande rektorsrum	20	20	2 biträdande i samma rum. Med alternativ flyktväg.	
1	Intendent	10	10		
1	Exp/Reception/inkl. väntrum	20	20	2 arb. Platser: skolvärd/administratör	
1	Arkiv säkerhetsförråd	15	15		
1	Konferensrum	25	25		
1	Mötesrum/samtalsrum	10	10		
1	Vaktmästeri	15	15	Gäller endast skolans funktion.	
1	Vaktmästarförråd	6	6		141
	Stödfunktion & elevhälsa				
1	SYV	10	10	Har mottagning på rummet	
1	Speciallärare	15	15	2 st speciallärare, tar emot elever på rummet	
1	Specialpedagog	8	8	Tar ej emot elever på rummet	
1	Mötesrum/samtalsrum	10	10		
1	Kurator	10	10	Har mottagning på rummet	
1	Skolsköterska	20	20	Utrymme för syn- & motorikundersökning, låsbart kylskåp etc	
1	Väntrum skolsköterska/kurator	6	6		
1	Vilrum	6	6		
1	RWC	5	5	RWC med dusch i ansl. till skolsköterskemott.	90
	Personalfunktioner				
1	Kopieringsrum/post	25	25		
1	Centralförråd	20	20		
1	Arbetsrum personal	150	150	Med utrymme för läromedelsproduktion, uppdelat på flera rum	
2	Mötesrum/samtalsrum	10	20		
1	Kapprum/pers.skåp	60	60	Ca 100 låsbara Z-skåp, hatthylla	
2	WC	2	4		
1	RWC	5	5		
1	WC med dusch/omkl. personal	6	6		
1	Vilrum personal	8	8		
1	Personalrum	100	100	Pentry, god tillgång till mikro, kylskåp, diskmaskin, sittplatser	398
	Mat				

1	Matsal	380	380	3 matlag a 265 platser, med scen, loge, förråd etc.	
1	Kök	300	300	1000 port. Omkl, dusch, WC ingår inkl skolans sophantering	680
	Städ				
1	Städcentral	30	30	Inkl dusch, WC, omklädning	
5	Städförråd	4	20	Ett förråd på varje våningsplan	50
	Övrigt				
	Kommunikationsyta		1 632	Minsta möjliga yta, 30% schablon på övriga ytor	
5	Hiss	7	35		1 667
	Externa förrådsutrymmen		24		
	Totalyta		7 083		

Utveckling och stöd
Dennis Fast
Lotta Gusterman

Kultur- och fritidsnämnden

Lokalprogram för allaktivitetshus i Vega

Idrottshallens utformning

Hallarna utrustas enligt nedan beskrivning i syfte att fungera som idrottshall för olika idrotter, men också i viss mån för andra aktiviteter. Det är av stor vikt att tillgodose behoven hos de båda inblandade förvaltningarna, kultur- och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen, för att på mest optimala vis kunna använda idrottshallarnas kapacitet.

En ridåvägg som kan dela hallen i mindre delar gör att hallen kan användas för olika typer av idrottsaktiviteter, idrottsundervisning men också kulturarrangemang av olika slag. Golvlinjer och ett sportgolv som fungerar för fler olika idrotter ger förutsättningar för en flexibel användning. Ribbstolar behövs för skolans idrottsundervisning men ökar också möjligheten för att gymnastikföreningarna ska kunna utnyttja hallarna. En bra ljudanläggning behövs för information av olika slag som t ex referat av matcher men också för musik till dans – cirkus eller gymnastik och som pausinslag. Det är väsentligt att resultattavlan placeras på kortväggarna så att såväl publik som aktiva kan se tavlan. Att läktarna har utrymme för 150 personer är betydelsefullt för idrottsföreningarna men ger också förutsättningar för att ha en stor publik vid kulturarrangemang eller dansuppvisningar.

Belysningen måste kunna styras så att det går att växla mellan tränings- och matchbelysning, delvis med hänsyn till energibesparing. Inpasseringen till hallen med dubbeldörrar är ett önskemål från föreningarna för att underlätta in och utpassering på ett smidigt sätt.

Vad det gäller läktaren föreslår förvaltningen en läktare i respektive hall med läktarkapacitet motsvarande 150 personer. Vid enstaka tillfällen per år arrangeras cuper av föreningarna som eventuellt kan fylla en läktare med större antal än 150 personer, kanske upp emot drygt 300 personer.

Hall

- Linjemått i hall 40 x 20 m, höjd 8 m
- Innermått, 43 x 26 m
- Förråd 2x 20 kvm (1 till KOF, 1 till skolan)
- Klocka på bägge kortsidorna
- Wifi i hallen

- Golvlinjer samt sportgolv anpassat för innebandy, handboll och basket.
- Resultattavla på ena kortsidan
- Ljudanläggning med möjlighet till extern anslutning nåbar från låst utrymme.
- Ribbstolar ca 20 m
- Hopfällbar läktare för 150 personer
- Tränings samt matchbelysning, frånvarostyrd
- Ridåvägg
- Inpassering till hallen bör vara stor (dubbeldörrar)
- Handbollsmål
- Möjlighet till cirkusträning exempelvis fäste för trapets i tak
- Möjlighet till att utöva parkour inomhus

Rörelserum

- För dans, sinnesgymnastik, motorikövningar mm.

Vad det gäller omklädningsrummen är det viktigt att de är låsbara för att minimera stöldrisk och för att ingen obehörig ska komma in. Skärmväggar i duscharna ger en viss avskildhet vilket efterfrågas i allt högre omfattning. Naturligtvis måste särskild hänsyn tas till att ingen insyn i duschutrymmet kan ske från vare sig idrottshall eller korridor.

Omklädningsrum

- Fyra låsbara omklädningsrum med toalett i varje
- Fyra insynsskyddade duschrum med fyra duschar i varje
- Klädhängare och väggfasta bänkar i varje rum
- Skärmväggar i duscharna
- Vattenutkastare med tryckknapp i respektive duschrum.
- Spegelarna i toaletterna skall vara i rostfritt plåt
- Städfförråd, ett till huset och ett till föreningarna/skolan
- Fyra RWC/flexomklädningsrum med dusch och toalett

Med en cafeteria ger vi föreningslivet möjlighet att arrangera försäljning vid tävlingar och andra arrangemang vilket kan generera intäkter till föreningen. Men det ger också möjlighet till arrangemang såsom dagkolloverksamhet där enklare förtäring är en viktig del av hela arrangemanget.

Cafeteria

- Kök utrustat med kyl/frys, spis(häll/ugn), mikrovågsugn
- Uttag fördelat på 4 grupper.

- Jalusi låsbara inne från köket
- Låsbara skåp i köket
- Entrésluss utifrån
- Teorisal inryms i caféterian med avskiljbar vägg. Innehåller whiteboardtavla, wifi och TV-skärm

Domar- och lärarrum

- Dusch
- Toalett
- Wifi
- Plats för förenings och lärarskåp

Övrigt

- Passagesystem enligt Tornbergets normer
- Hallen anpassad för 250 personer
- Toaletter för åskådare, varav en är RWC
- Sekretariat i anslutning till hallen

Övriga verksamheter under kultur- och fritidsnämndens ansvar

Kulturskola, bibliotek, mötesplatser för unga, scener och arenor samt föreningslokaler är alla exempel på verksamheter som invånare efterfrågar och som bidrar till en meningsfull fritid. Det är också dessa som attraherar nya invånare, besökare och andra som vill etablera sig på platsen. KoFs ambition med lokalplanarbetet är att hitta flexibla och multifunktionella lösningar som gör det möjligt att uppnå detta i Allaktivitetshuset Vega. Det ska finnas utrymme för verksamheter som berikar fritiden för barn och unga liksom för föreningslivet och samtidigt svara på delar av skolans uppdrag och behov av skolverksamheter. Utgångspunkten är samverkan mellan KoF och såväl Utbildningsförvaltningen som Äldreförvaltningen och föreningslivet så långt det är möjligt.

Mötesplats för unga/fritidsgård/fritidsverksamhetslokal uppskattad yta 412 kvm.

Anpassad för fritidsverksamhet av öppen karaktär som skapar en attraktiv mötesplats för stadsdelens ungdomar. Där finns förutsättningar för främja ungdomars kreativitet, intressen och behov.

Förutom aktivitetsytor behövs personalutrymmen. *Se sammanfattning Aktivitetsbaserade arbetsplatser och personalutrymmen.*

Profil/skol/folkbibliotek 500 kvm

Förvaltningen undersöker möjligheterna att göra biblioteket i Vega till ett profilbibliotek med fokus barn och unga och därmed också skapa förutsättningar för att fungera som ett skolbibliotek. En direktentré som svarar på allmänhetens behov av tillgänglighet och en entré där eleverna kan komma in direkt från skolan. Studierum, framförallt mindre för studerande biblioteksbesökare men också större rum som kan fungera både som möteslokal och studierum för grupparbeten. Sådana rum svarar också på föreningslivets önskemål om utrymmen för textstyrelsemöten.

Därutöver behövs utrymmen för hantering av boklådor samt ett så kallat bokinkast mm.

Se också sammanfattning Aktivitetsbaserade arbetsplatser och personalutrymmen.

Kulturskola 720 kvm

Kulturskolans har i uppdrag att dels i egen regi erbjuda undervisning i musik men också samverka med andra aktörer för att säkerställa ett brett utbud för barn och unga.

Kulturskolans undervisning sker både enskilt, i mindre grupper samt i stora grupper vid t ex orkester, teater eller rytmik.

Det är av största vikt att rummen är väl ljudisolerade så att verksamhet kan ske parallellt i samtliga rum. För att skapa flexibilitet i utnyttjandet av lokaler behövs rejält tilltagna förrådsytor som gör det möjligt att förvara instrument, teknik och liknande skrymmande föremål.

Se också sammanfattning Aktivitetsbaserade arbetsplatser och personalutrymmen.

Aktivitetsbaserade arbetsplatser och personalutrymmen 310 kvm

För verksamheterna ska aktivitetsbaserade arbetsplatser planeras.

Aktivitetsbaserade arbetsplatser innebär att allt arbete som utförs inte behöver ske på en bestämd fysisk plats, utan kan vara en aktivitet som varierar, och därmed kräver olika typer av kontorslösningar för att stödja de vanligaste aktiviteterna.

Den anställda börjar arbetsdagen vid sitt skåp, och väljer sedan arbetsplats utifrån sitt behov. Det kan innebära att det behövs skapas andra ytor för olika aktiviteter och behov, exempelvis touch down-tytor, tysta rum, samtalsrum, mötesrum, öppna mötesytor och projektrum.

De aktivitetsbaserade arbetsplatserna och mötesrummen ska också kunna användas av föreningslivet liksom äldreförvaltningen för olika aktiviteter/möten och liknande.

Personalutrymmen 58 kvm

Personalutrymmen med pausrum och pentry, toaletter, vilrum utformas enligt gängse normer men så att de kan användas av alla som har sin verksamhet i huset.

Övriga behov.

Utrymme för sop- och källsortering kombinerat med last- och varuintag bör hållas samman och placeras med goda kommunikationer till respektive lokalgrupp.

Allaktivitetshuset utrustas med modern it-teknik samt flexibelt larm- och nyckelsystem.

Antal	FUNKTION	Yta m ²	Totalyta m ²	Kommentar	Delsumma
	Folk/skol/profilbibliotek				
1	Publik yta	300	300	Uppskattad öppen yta för besökare	
4	Studierum	15	60		
1	Arbetsyta för bokhantering	140	140	Lånemaskiner och arbetsyta	500
	Fritidsgård/öppen fritidsverksamhet				
1	Öppen verksamhetsyta, café	200	200		
4	Aktivitetsrum	50	200		
1	RWC	4	4		
4	WC	2	8		412
	Haninge Kulturskola		0		
4	Undervisningsrum	40	160	Musikundervisning i grupp	
2	Undervisningsrum	60	120	Musikundervisning storgrupp	
1	Orkestersal/danssal	200	200	Flexibelt stort rum för musik och dans/rörelse/cirkus	
1	Musikstudio	40	40		
4	Undervisningsrum	15	60	Musikundervisning enskild/liten grupp	
1	Instrumentförråd	60	60	Instrument och materialförråd för olika verksamheter i Kulturskolans regi	
2	Instrumentförråd	40	80	För flexibilitet behövs förvaringsutrymmen	720
	Aktivitetsbaserade ytor för verksamhet och medarbetare		0	KoF 's uppdrag gentemot föreningslivet behöver flexibel lösning	
1	Kaprum skåp	50	50	Liknande skolans entréer	
3	Projektrum arbetsrum	60	180	Arbetsplatser	
4	Mötesrum / studierum / projektrum	20	80	Används för såväl KoF, skolan samt föreningslivet	
			0		310
	Personalutrymmen				
1	Kök/matrum	50	50	Används av KoF eller fler verksamheter	
2	Wc	2	4		
1	Rwc	4	4		
					58
				Totalt	2.000
	Idrottshall				
1	Hall med läktare	1.118	1118		

1	Cafeteria	75	75	Inkl pausyta och entré	
6	WC	2	12	Toalett för publik	
2	RWC	4	8	Toalett för publik	
2	Förråd	20	40	I förråd disponeras av KOF ett av Skolan	
1	Förråd	25	25	Rymligt förråd för skrymmande föremål	
4	Omklädningsrum	35	140	I omklädningsrum finns 1 wc, 1 RWX/flex och 4 duschar	
1	Rörelserum	130	130	Rörelserum för dans/sinnesgymnastik mm	
2	Städförråd	5	10	1 för huset samt 1 för föreningar/skola	
1	Övrig yta	112	112	Ev korridor, lärarum eller annat	
				Totalt	1800

Dnr KS-MEX 2017/38

§ 138 Försäljning av mark för Lyckebyhallen del av fastigheten Vendelsö 3:1714

Sammanfattning

Tornberget Fastighetsförvaltning AB har fått i uppdrag att bygga en idrottshall i anslutning till Lyckeby skolan i Vendelsö. Aktuellt markområde, del av Vendelsö 3:1714, ligger inom s.k. A-tomt och utgörs av grusplan och natur.

Förvaltningen har tagit fram ett förslag till överenskommelse som innebär att Tornberget förvärvar ca 10 000 kvm mark för en köpeskilling om 3 miljoner kronor. Marken avses fastighetsregleras till Tornbergets fastighet Vendelsö 3:1070.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen bedömer att priset är ett rimligt marknadsvärde för den byggrätt som kan inrymmas inom markområdet.

Kommunstyrelsen har enligt 4 § i sitt reglemente rätt att besluta om försäljning, om köpeskillingen inte överstiger fem mnkr.

Underlag för beslut

- Överenskommelse om markreglering med kartbilaga.

Kommunrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Överenskommelse om överlåtelse av del av Vendelsö 3:1714 för 3 miljoner kronor till Tornberget Fastighetsförvaltning AB godkänns.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Överenskommelse om överlåtelse av del av Vendelsö 3:1714 för 3 miljoner kronor till Tornberget Fastighetsförvaltning AB godkänns.

Expedieras: Akt
För verkställighet: MEX
För kännedom:

Mellan Haninge kommun, org nr 212000-0084, 136 81 Haninge, nedan kallad Kommunen, ägare till fastigheten Vendelsö 3:1714 och Tornberget Fastighetsförvaltning AB, org nr 556428-5806, nedan kallad Bolaget, ägare till fastigheten 3:1070, träffas följande

Överenskommelse

§ 1.

Del av Fastigheten Vendelsö 3:1714, markerad på bilaga 1, skall genom fastighetsreglering överföras till Bolagets fastighet Vendelsö 3:1070.

§ 2.

Som ersättning för överförd mark ska Bolaget erlägga TREMILJONER(3 000 000:-)KRONOR till Kommunen. Ersättningen betalas till Kommunen inom en månad efter att fastighetsbildningen vunnit laga kraft.

§ 3.

Markområdet överläts i befintligt skick och tillträds så snart denna överenskommelse vunnit laga kraft.

§ 5.

Kommunen ansöker om fastighetsbildning för genomförande av § 1. Bolaget står för förrättningskostnaderna.

Denna överenskommelse är för sin giltighet beroende av att Kommunstyrelsen fattat beslut om att godkänna densamma.

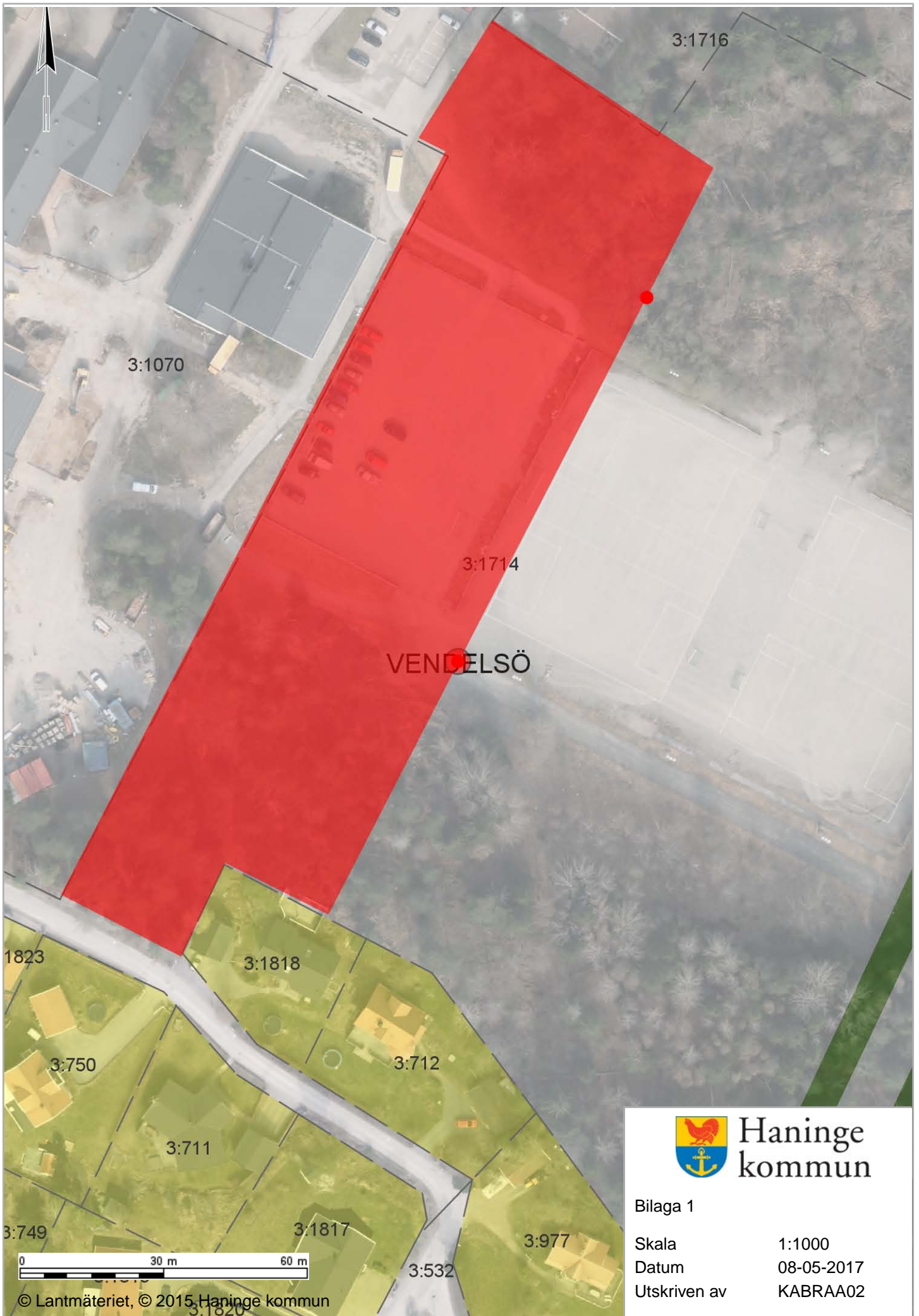
Denna överenskommelse har upprättats i tre exemplar varav parterna tagit var sitt och ett inges till lantmäterimyndigheten vid ansökan om fastighetsbildning.

Haninge 2017-
För Tornberget Fastighetsförvaltning AB

Haninge 2017-
För Haninge kommun

.....

.....

Haninge
kommun

Bilaga 1

Skala 1:1000
Datum 08-05-2017
Utskriven av KABRAA02

Dnr KS 2017/241

§ 139 Igångsättningsbeslut Lyckebyhallen

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2015-06-08 att i Mål- och budget 2016-2017 tilldela investeringsmedel 25 mnkr för en ny fullstor idrottshall i Lyckebyområdet.

Tornberget Fastighetsförvaltnings AB har på uppdrag av Haninge kommun, tagit fram ett förfrågningsunderlag och gått ut på förfrågan för att få in ett pris på att uppföra en idrottshall i direkt anslutning till Lyckeby IP.

Tornbergets kostnadsbedömning för projektet bedöms till 49,2 mnkr efter att anbud inkommit och en anbudsutvärdering har skett. Detta inkluderar Tornbergets hittills bokförda kostnader för projektering, byggherrekostnader, bygglov- och detaljplanekostnader samt 15 % för oförutsedda kostnader.

Utöver detta tillkommer kultur- och fritidsnämndens kostnader för inventarier och utrustning. Nämndens kostnader för inventarier och utrustning uppskattas till 700 tkr inklusive kostnader för IT och passersystem.

Den nya idrottshallen beräknar man att kunna ta i drift i augusti 2018.

Förvaltningens synpunkter

Den lägsta offert som inkommit till Tornberget är betydligt högre än vad som finns avsatt i Mål och budget 2016-2017.

Kommunstyrelseförvaltningen har tillsammans med Tornberget diskuterat skillnaden. Det finns ingen kostnadskalkyl gjord i samband med budgetbeslutet på det specifika objektet. Budgeten utgick från träningshallen vid Torvalla som är kommunens senast byggda idrottshall.

Den hall som planeras att byggas vid Lyckeby IP (intill Lyckebyskolan) är en annan typ av hall än träningshallen vid Torvalla och följer det lokalprogram som fastställts i kultur- och fritidsnämnden. Idrottshallen har en större läktare, vilket utöver kostnaden för läktaren, medför en större parkeringsplats, större

ventilation och i övrigt högre prestanda. Vidare ingår det mer teknik än vad som ingick i träningshallen.

En annan orsak är konjunkturläget i byggbranschen. De offerter som Tornberget nu får in på alla typer av arbeten ligger i de flesta fall över den kalkylerade kostnaden för arbetet.

Den totala kostnaden beräknas till 49,2 mnkr för Tornberget samt 700 tkr för inventarier till kultur- och fritidsnämnden, totalt 49,9 mnkr. Kommunstyrelseförvaltningens bedömning är att det är svårt att göra om lokalprogramet utan att det leder till stora förseningar i projektet. Vidare bedömer Tornberget att en ny upphandling inte kommer att leda till att kostnaderna blir lägre.

I Mål och budget 2016-2017 är 25,0 av de 49,9 mnkr finansierade. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att resterade belopp, 24,9 mnkr, finansieras i samband med Mål och budget 2018-2019.

Underlag för beslut

- Beslutsunderlag Lyckebyhallen från Tornberget 2017-04-21

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Igångsättningstillstånd för nybyggnation av Lyckebyhallen medges.
2. Den återstående finansieringen, 24,9 mnkr, hanteras av kommunfullmäktige i samband med Mål och budget 2018-2019.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Igångsättningstillstånd för nybyggnation av Lyckebyhallen medges.
2. Den återstående finansieringen, 24,9 mnkr, hanteras av kommunfullmäktige i samband med Mål och budget 2018-2019.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Tornberget, ekonomiavdelningen

För kännedom: Kultur- och fritidsnämnden

Detta beslutsunderlag är upprättat av: Thomas Bäcklin
Törnberget Fastighetsförvaltnings AB
Haninge den 21 april 2017

Beslutsunderlag Lyckebyhallen

Objektnamn:	Lyckebyhallen		
Objektnummer:	6345	Projektnummer:	6345500
Projektansvarig TB:	Thomas Bäcklin/Kaj Nilsson		
Åtgärd:	Nybyggnad av idrottshall		
Upprättad av	Granskad av	Godkänd av	
TBN	MAN	MAN	MAN

Innehållsförteckning

Beslutsunderlag	1
Innehållsförteckning	1
Sammanfattning	2
Byggnadens uppvärmning är fjärrvärme.	2
Ekonomi	2
Tider	2
Avtal & kontrakt	2
Genomförande och åtgärder	2

Sammanfattning

Haninge Kommun har för avsikt att bygga en ny idrottshall Vendelsö bredvid Lyckebyskolan, i samarbete med Tornberget Fastighetsförvaltnings AB. I projektet ingår nybyggnation av en fullstor idrottshall med läktare för ca 150 personer, samt nyanläggning av besöksparkering med ca 65 platser i direkt anslutning till hallen.

Tornbergets kostnadsbedömning för projektet, exklusive kommunens kostnader (KSF/KOF), efter att anbud inkommit och en anbudsutvärdering har skett, bedöms till **49,2 miljoner** kronor. Detta inkluderar Tornbergets hittills bokförda kostnader.

Byggnadens uppvärmning är fjärrvärme.

Ekonomi

Bedömda kostnader enligt nedan i sek:

Tidigare bokförda kostnader: 1 100 000

Antagna kommunala kostnader:
- bygglovkostnader 200 000

Byggkostnader:
- entreprenadkostnad: (anbudssumma) 39 700 000
- VA, EI, & Fjärrvärme anslutningar: 1 000 000
Summa: 40 700 000

Byggherrekostnad:
- byggledning, besiktning mm 800 000

Oförutsett:
- oförutsett bedöms till ca 15 % i detta projekt. 6 400 000

Tornbergets budgetkostnad bedöms till: 49 200 000 SEK exkl. mervärdesskatt.

Utöver detta tillkommer kostnader från KSF/KOF för att investera i inredning mm. Haninge kommuns kostnader för IT & passersystem är ej bugeterat i detta underlag. Ännu ej fasställda förvärvskostnader för mark tillkommer.

Tider

Kontraktskrivning med entreprenören kan ske efter beslut om igångsättande av **kommunstyrelsen den 29:e maj 2017**, samt efter godkänt bygglov.

Hallen beräknas vara klar till hösterminen 2018.

Avtal & kontrakt

Krav från kommunstyrelseförvaltningen är att beställning är skriftlig enligt investeringsprocessen. Den faktiska kostnaden kommer att redovisas beställare (förvaltning) enligt löpande räkningssmodellen med självkostnad.

Genomförande och åtgärder

Efter genomförd upphandling kommer entreprenören att starta detaljprojektering av den nya hallen.

Dnr KS 2017/244

§ 140 Igångsättningsbeslut för nybyggnation av Skogslindens förskola

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2015-06-08 att i Mål- och budget 2016-2017 tilldela investeringsmedel för en ny förskola om sex avdelningar i direkt anslutning till Ribbyskolan.

Tornberget Fastighetsförvaltnings AB har på uppdrag av Haninge kommun, tagit fram ett förfrågningsunderlag och gått ut på förfrågan för att få in ett pris på att uppföra en konceptförskola med sex avdelningar.

Den nya förskolan beräknar man att kunna ta i drift i augusti 2018.

Förvaltningens synpunkter

I Mål- och budget för 2016-2017 finns 48 mnkr tilldelade för nybyggnation av en förskola med sex avdelningar i direkt anslutning till Ribbyskolan och 2 mnkr till grund- och förskolenämnden för inventarier och utrustning.

Tornbergets kostnadsbedömning för projektet bedöms till 58 mnkr efter att anbud inkommit och en anbudsutvärdering har skett. Detta inkluderar Tornbergets hittills bokförda kostnader för projektering, byggherrekostnader, bygglov- och detaljplanekostnader samt 15% för oförutsedda kostnader.

Utöver detta har grund- och förskolenämnden investeringsmedel, 2 mnkr för inventarier och utrustning.

Det innebär att kostnaden för byggnationen är 10 mnkr högre än tilldelad budgetram. Detta trots att förskolan är projekterad som en konceptförskola. Kommunstyrelseförvaltningen har tillsammans med Tornberget analyserat den ökade kostnaden i jämförelse med kalkylen. Slutsatsen är att den något överhettade marknaden gör att kostnaden för bygget ökar. Då behovet av förskoleplatser i området är stort ser förvaltningen ingen möjlighet att göra ett omtag i byggnationen, då det i så fall innebär att kommunen inte klarar av att tillhandahålla förskoleplatser i området.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att tillskjuta mellanskillnaden av det budgeterade beloppet och Tornbergets kostnadsbedömning, 10 mnkr. Finansieringen av detta sker genom att ianspråkta medel ur kommunstyrelsens investeringsreserv med motsvarande belopp.

Underlag för beslut

- Beslutsunderlag Skogslindens förskola daterat 2017-04-07

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Igångsättningstillstånd för nybyggnation av förskolan Vargberget medges.
2. Utökningen av investeringsanslaget för Skogslindens förskola med 10 mnkr till totalt 58 mnkr godkänns.
3. Finansieringen sker genom att ianspråkta 10 mnkr av kommunstyrelsens investeringsreserv.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Igångsättningstillstånd för nybyggnation av förskolan Vargberget medges.
2. Utökningen av investeringsanslaget för Skogslindens förskola med 10 mnkr till totalt 58 mnkr godkänns.
3. Finansieringen sker genom att ianspråkta 10 mnkr av kommunstyrelsens investeringsreserv.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Tornberget, ekonomiavdelningen

För kännedom: Grund- och förskolenämnden

Detta beslutsunderlag är upprättat av: Thomas Bäcklin
Tornberget Fastighetsförvaltnings AB
Haninge den 7 april 2017

Beslutsunderlag Skogslindens förskola

Objektnamn:	Skogslindens förskola		
Objektnummer:	7600	Projektnummer:	7600500
Projektansvarig TB:	Thomas Bäcklin/Kaj Nilsson		
Åtgärd:	Nybyggnad av förskola		
Upprättad av	Granskad av	Godkänd av	
TBN	MAN	MAN	

Innehållsförteckning

Beslutsunderlag.....	1
Innehållsförteckning.....	1
Sammanfattning.....	2
Byggnadens uppvärmning är fjärrvärme.....	2
Ekonomi.....	2
Tider.....	2
Avtal & kontrakt.....	2
Genomförande och åtgärder.....	2

Sammanfattning

Haninge Kommun har för avsikt att bygga en ny förskola på Ribbyskolans fastighet, i samarbete med Tornberget Fastighetsförvaltnings AB. I projektet ingår nybyggnation av en konceptförskola med 6 avdelningar, samt nyanläggning av förskolegård.

Tornbergets kostnadsbedömning för projektet, exklusive kommunens kostnader (UBF/KSF/KOF), efter att anbud inkommit och en anbudsutvärdering har skett, bedöms till **58 miljoner** kronor. Detta inkluderar Tornbergets hittills bokförda kostnader.

Byggnadens uppvärmning är fjärrvärme.

Ekonomi

Bedömda kostnader enligt nedan i sek:

Tidigare bokförda kostnader: 2 000 000

Antagna kommunala kostnader:
 - bygglovkostnader samt kostnader för detaljplan **1 000 000**

Byggkostnader:
 - entreprenadkostnad: 45 500 000
 - VA, EI, & Fjärrvärme anslutningar: 1 000 000
 Summa: **46 500 000**

Byggherrekostnad:
 - byggledning, besiktning mm **1 000 000**

Oförutsett:
 - oförutsett bedöms till ca 15 % i detta projekt. **7 500 000**

Tornbergets budgetkostnad bedöms till: 58 000 000 SEK exkl. mervärdesskatt.

Utöver detta tillkommer kostnader från UBF/KOF/KSF för att investera i inredning, flyttkonsulter, flyttentreprenör mm.

Haninge kommuns kostnader för IT & passersystem är ej bugeterat i detta underlag.

Tider

Kontraktsskrivning med entreprenören kan ske efter beslut om igångsättande av **kommunstyrelsen den 29:e maj 2017**, samt efter godkänt bygglov.

Förskolan beräknas vara klar till hösterminen 2018.

Avtal & kontrakt

Krav från kommunstyrelseförvaltningen är att beställning är skriftlig enligt investeringsprocessen. Den faktiska kostnaden kommer att redovisas beställare (förvaltning) enligt löpande räkningsmodellen med självkostnad.

Genomförande och åtgärder

Efter genomförd upphandling kommer entreprenören att starta detaljprojektering av den nya förskolan.

Dnr KS 2017/245

§ 141 Igångsättningsbeslut Vargbergets förskola

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2015-06-08 att i Mål- och budget 2016-2017 tilldela investeringsmedel för en ny förskola om åtta avdelningar samt inventarier som ersätter del av Parks förskola.

Tornberget Fastighetsförvaltnings AB har på uppdrag av Haninge kommun, tagit fram ett förfrågningsunderlag och gått ut på förfrågan för att få in ett pris på att uppföra en konceptförskola med åtta avdelningar.

Den nya förskolan beräknar man att kunna ta i drift i augusti 2018.

Förvaltningens synpunkter

I Mål- och budget för 2016-2017 finns 64,3 mnkr tilldelade för nybyggnation av en förskola med åtta avdelningar som skall ersätta del av Parks förskola och 2,7 mnkr till grund- och förskolenämnden för inventarier och utrustning.

Tornbergets kostnadsbedömning för projektet bedöms till 61,5 mnkr efter att anbud inkommit och en anbudsutvärdering har skett. Detta inkluderar Tornbergets hittills bokförda kostnader för projektering, byggherrekostnader, bygglov- och detaljplanekostnader samt 15 % för oförutsedda kostnader.

Utöver detta har grund- och förskolenämnden investeringsmedel 2,7 mnkr för inventarier och utrustning.

Det innebär att den totala kostnaden för byggnationen ryms inom tilldelad budgetram.

Underlag för beslut

- Beslutsunderlag förskolan Vargberget daterat 2017-04-20

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar:

1. Igångsättningstillstånd för nybyggnation av förskolan Vargberget medges.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M), Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) hemställer om att lämna ett gemensamt särskilt yttrande (bilaga), vilket kommunstyrelsen medger.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; kommunalrådsberedningens, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar:

1. Igångsättningstillstånd för nybyggnation av förskolan Vargberget medges.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Tornberget, ekonomiavdelningen

För kännedom: Grund- och förskolenämnden

Särskilt yttrande

§ 141

Kommunstyrelsen

2017-05-29

Igångsättningsbeslut Varbergets förskola

En mångfald av aktörer i våra offentliga verksamheter är bra för Haningebornas valfrihet och för kommunens ekonomi. Trepartialliansen kan konstatera att ytterligare ett ärende arbetas fram med stora investeringar där det inte finns någon tydlig strategi för att få fler aktörer att bygga och driva våra offentliga verksamheter. Ökad upplåning i kommunen leder till ökade kapitaltjänstkostnader och ett minskat finansiellt utrymme för kommunens verksamheter. Då är det märkligt att inte fler externa aktörer ges möjlighet att etablera sig i Haninge. Vi i Trepartialliansen skulle gärna se en redovisning om hur arbetet med att få flera externa aktörer att etablera sig i haninge ser ut och hur planen framöver ser ut.

Martina Mossberg (M)

Tobias Hammarberg (L)

Marie Litholm (KD)

Detta beslutsunderlag är upprättat av: Thomas Bäcklin
Tornberget Fastighetsförvaltnings AB
Haninge den 20 april 2017

Beslutsunderlag Vargbergets förskola

Objektnamn:	Vargbergets förskola		
Objektnummer:	7100	Projektnummer:	7100500
Projektansvarig TB:	Thomas Bäcklin/Kaj Nilsson		
Åtgärd:	Nybyggnad av förskola		
Upprättad av	Granskad av	Godkänd av	
TBN	MAN	MAN	MAN

Innehållsförteckning

Beslutsunderlag	1
Innehållsförteckning	1
Sammanfattning	2
Byggnadens uppvärmning är fjärrvärme.	2
Ekonomi	2
Tider	2
Avtal & kontrakt	2
Genomförande och åtgärder	2

Sammanfattning

Haninge Kommun har för avsikt att bygga en ny förskola i Åby Västerhaninge, i samarbete med Tornberget Fastighetsförvaltnings AB. I projektet ingår nybyggnation av en konceptförskola med 8 avdelningar, samt nyanläggning av förskolgård.

Tornbergets kostnadsbedömning för projektet, exklusive kommunens kostnader (UBF/KSF/KOF), efter att anbud inkommit och en anbudsutvärdering har skett, bedöms till **61,5 miljoner** kronor. Detta inkluderar Tornbergets hittills bokförda kostnader.

Byggnadens uppvärmning är fjärrvärme.

Ekonomi

Bedömda kostnader enligt nedan i sek:

Tidigare bokförda kostnader: 2 000 000

Antagna kommunala kostnader:
- bygglovkostnader samt kostnader för detaljplan **1 000 000**

Byggkostnader:
- entreprenadkostnad: 48 500 000
- VA, EI, & Fjärrvärme anslutningar: 1 000 000
Summa: **49 500 000**

Byggherrekostnad:
- byggledning, besiktning mm **1 000 000**

Oförutsett:
- oförutsett bedöms till ca 15 % i detta projekt. **8 000 000**

Tornbergets budgetkostnad bedöms till: 61 500 000 SEK exkl. mervärdesskatt.

Utöver detta tillkommer kostnader från UBF/KOF/KSF för att investera i inredning, flyttkonsulter, flyttentreprenör mm.

Haninge kommuns kostnader för IT & passersystem är ej bugeterat i detta underlag.

Tider

Kontraktskrivning med entreprenören kan ske efter beslut om igångsättande av **kommunstyrelsen den 29:e maj 2017**, samt efter godkänt bygglov.

Förskolan beräknas vara klar till hösterminen 2018.

Avtal & kontrakt

Krav från kommunstyrelseförvaltningen är att beställning är skriftlig enligt investeringsprocessen. Den faktiska kostnaden kommer att redovisas beställare (förvaltning) enligt löpande räkningsmodellen med självkostnad.

Genomförande och åtgärder

Efter genomförd upphandling kommer entreprenören att starta detaljprojektering av den nya förskolan.

Dnr KS 2017/269

§ 142 Igångsättningsbeslut Åbyhallen

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2015-06-08, § 146, att i Mål- och budget 2016-2017 tilldela investeringsmedel 25 mnkr för en ny fullstor idrottshall i Västerhaninge.

Tornberget Fastighetsförvaltnings AB har på uppdrag av Haninge kommun, tagit fram ett förfrågningsunderlag och gått ut på förfrågan för att få in ett pris på att uppföra en idrottshall i direkt anslutning till den planerade nya Åbyskolan, på den plats där Förskolan Park idag är belägen.

Tornbergets kostnadsbedömning för projektet bedöms till 53,7 mnkr efter att anbud inkommit och en anbudsutvärdering har skett. Detta inkluderar Tornbergets hittills bokförda kostnader för projektering, byggherrekostnader, bygglov- och detaljplanekostnader samt 15 % för oförutsedda kostnader.

Utöver detta tillkommer kultur- och fritidsnämndens kostnader för inventarier och utrustning. Nämndens kostnader för inventarier och utrustning uppskattas till 700 tkr inklusive kostnader för IT- och passersystem.

Den nya idrottshallen beräknar man att kunna ta i drift i augusti 2018.

Förvaltningens synpunkter

Den lägsta offert som inkommit till Tornberget är betydligt högre än vad som finns avsatt i Mål och budget 2016-2017.

Kommunstyrelseförvaltningen har tillsammans med Tornberget diskuterat skillnaden. Det finns ingen kostnadskalkyl gjord i samband med budgetbeslutet på det specifika objektet. Budgeten utgick från träningshallen vid Torvalla som är kommunens senast byggda idrottshall.

Den hall som planeras att byggas i Västerhaninge är en annan typ av hall än träningshallen vid Torvalla och följer det lokalprogram som fastställts i kultur- och fritidsnämnden. Idrottshallen har en större läktare, vilket utöver kostnaden för läktaren, medför en större

parkeringsplats, större ventilation och i övrigt högre prestanda. Vidare ingår det mer teknik än vad som ingick i träningshallen.

En annan orsak är konjunkturen i byggbranschen. De offerter som Tornberget nu får in på alla typer av arbeten ligger i de flesta fall över den kalkylerade kostnaden för arbetet.

Den totala kostnaden beräknas till 53,7 mnkr för Tornberget samt 700 tkr för inventarier till kultur- och fritidsnämnden, totalt 54,4 mnkr. Kommunstyrelseförvaltningens bedömning är att det är svårt att göra om lokalprogramet utan att det leder till stora förseningar i projektet. Vidare bedömer Tornberget att en ny upphandling inte kommer att leda till att kostnaderna blir lägre.

I Mål och budget 2016-2017 är 25,0 av de 54,4 mnkr finansierade. Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att finansiering av resterade belopp, 29,4 mnkr, ingår i den styrande politiska koalitionens förslag till Mål och budget 2018-2019.

Underlag för beslut

- Beslutsunderlag Åbyhallen från Tornberget 2017-05-05

Kommunrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Igångsättningstillstånd för nybyggnation av Åbyhallen medges.
2. Den återstående finansieringen, 29,4 mnkr, skall ingå i det förslag till Mål och budget 2018-2019 som behandlas av kommunfullmäktige 2017-06-12.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Igångsättningstillstånd för nybyggnation av Åbyhallen medges.
2. Den återstående finansieringen, 29,4 mnkr, skall ingå i det förslag till Mål och budget 2018-2019 som behandlas av kommunfullmäktige 2017-06-12.

Expedieras: Akt

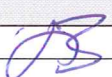

För verkställighet: Tornberget, ekonomiavdelningen

För kännedom: Kultur- och fritidsnämnden

Detta beslutsunderlag är upprättat av: Thomas Bäcklin
Tornberget Fastighetsförvaltnings AB
Haninge den 5 maj 2017

Beslutsunderlag Åbyhallen

Objektnamn:	Åbyhallen		
Objektnummer:	6715	Projektnummer:	6715500
Projektansvarig Tornberget:	Thomas Bäcklin/Kaj Nilsson		
Åtgärd:	Nybyggnad av idrottshall		
Upprättad av	Granskad av	Godkänd av	
TBN 	MAN 	MAN 	

Innehållsförteckning

Beslutsunderlag Åbyhallen.....	1
Innehållsförteckning.....	1
Sammanfattning	2
Ekonomi	2
Tider	2
Avtal & kontrakt	2
Genomförande och åtgärder.....	2

Sammanfattning

Haninge Kommun har för avsikt att bygga en ny idrottshall i Västerhaninge/Åby, i samarbete med Tornberget Fastighetsförvaltnings AB. I projektet ingår nybyggnation av en fullstor idrottshall med läktare för ca 150 personer, samt nyanläggning av besöksparkering med ca 50 platser i direkt anslutning till hallen. Byggnadens uppvärmning blir fjärrvärme.

Tornbergets kostnadsbedömning för projektet, exklusive kommunens kostnader (KSF/KOF), efter att anbud inkommit och en anbudsutvärdering har skett, bedöms till **53,7 miljoner** kronor. Detta inkluderar Tornbergets hittills bokförda kostnader.

Ekonomi

Bedömda kostnader enligt nedan i sek:

Tidigare bokförda kostnader:	1 000 000
Antagna kommunala kostnader:	
- bygglovkostnader	500 000
Byggkostnader:	
- entreprenadkostnad: (anbudssumma)	42 900 000
- VA, EI, & Fjärrvärme anslutningar:	1 500 000
Summa:	44 400 000
Byggherrekostnad:	
- byggledning, besiktning mm	800 000
Oförutsett:	
- oförutsett bedöms till ca 15 % i detta projekt.	7 000 000

Tornbergets budgetkostnad bedöms till: 53 700 000 SEK exkl. mervärdesskatt.

Utöver detta tillkommer kostnader från KSF/KOF för att investera i inredning mm. Haninge kommuns kostnader för IT & passersystem är ej bugeterat i detta underlag.

Tider

Kontraktsskrivning med entreprenören kan ske efter beslut om igångsättande av **kommunstyrelsen den 29:e maj 2017**, samt efter godkänt bygglov.

Hallen beräknas vara klar till hösterminen 2018.

Avtal & kontrakt

Krav från kommunstyrelseförvaltningen är att beställning är skriftlig enligt investeringsprocessen. Den faktiska kostnaden kommer att redovisas beställare (förvaltning) enligt löpande räkningsmodellen med självkostnad.

Genomförande och åtgärder

Efter genomförd upphandling kommer entreprenören att starta detaljprojektering av den nya hallen.

Dnr KS 2017/197

§ 143 Evakueringskostnader för hus D Vendelsöalmsskolan

Sammanfattning

Vendelsöalmsskolans Hus D uppfördes 1965 men totalförstördes vid en brand 1980, grunden erhöll vissa skador som kunde återställas och hösten 1981 uppfördes en ny byggnad som är en 1-planspaviljong och inrymmer idag 6 klassrum med tillhörande biytor samt ett lärarrum. Byggnaden har under åren genomgått en del ombyggnationer och många åtgärder har gjorts för att minimera risker för försämrad inomhusmiljö. Bland annat har luftrenare installerats i samtliga klassrum utifrån resultatet av en inomhusmiljöutredning 2014. Sedan har återkommande miljöutredningar genomförts och utifrån resultat från dessa har åtgärder vidtagits.

Tornberget genomförde den senaste mätningen av inomhusmiljön under våren 2017 efter att flera anställda uppgett att de inte mår bra i lokalerna. Mätningarna visade på en del förhöjda fuktvärden i syllan samt mikrobiellt avvikande lukter. Bedömningen från konsulten som utfört mätningen är att det krävs stora åtgärder i byggnaden för att den skall kunna nyttjas som skollokal, bland annat finns behov av byte av träfasad samt yttre plåtdetaljer. Generellt finns en avvikande mikrobiell lukt, byggnaden är sliten och det är fastställt att syllan är fuktskadad.

Tornberget har sedan tidigare uppgett att byggnadens livslängd är slut och att nya lokaler för verksamheten bör byggas.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning är, enligt försiktighetsprincipen i miljöbalken (2 kap 3 §), att verksamheten skall evakueras så snart som möjligt med så liten påverkansgrad för verksamheten som möjligt.

Inom kort kommer första spadtag att tas för nya hus G, som är tänkt att ersätta hus D, men den nya byggnaden kommer inte att stå färdig för inflyttning förrän hösten 2018. Planeringen var att hus D

skulle nyttjas som del av evakuering av hus A och B när dessa byggnader skall renoveras. Då detta nu inte är möjligt föreslår kommunstyrelseförvaltningen att nya paviljonger hyrs in snarast möjligt för att evakuera hus D läsåret 2017/2018 och därefter nyttjas som evakueringslokaler för kök och matsal när hus A skall renoveras samt för klassrum för träningskolan i hus B när denna byggnad skall renoveras.

Kostnad för inhyrning av nya paviljonger som ersätter funktionerna i hus D samt för att de skall fungera som en del i evakueringslösningen för hela projektet beräknas till 7,5 mnkr, varav hyreskostnad för paviljongen uppgår till 3,5 mnkr, flytt av verksamhet 0,3 mnkr samt övriga kostnader på 3,5 mnkr som fördelas enligt bilaga. Grund- och förskolenämnden behöver 0,2 mnkr för att ersätta skadade inventarier.

Kostnaden för rivning av hus D samt återställande av marken kommer att belasta pågående projektet, reinvestering av Vendelsöalmsskolan som Tornberget driver.

Kommunstyrelseförvaltningens planering för evakueringen har gjorts i samarbete med utbildningsförvaltningen och Tornberget.

Underlag för beslut

- Kostnadssammanställning från Tornberget
- Offert från Expandia Moduler A
- Mätningar av inomhusmiljön februari 2017
- Karta för placering av byggnad och evakueringsplanering

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Tornberget ges i uppdrag att uppföra evakueringslokaler i enlighet med kommunstyrelseförvaltningens förslag.
2. Kommunstyrelsens investeringsbudget utökas med 7,3 mnkr för att täcka evakueringskostnaderna.
3. Grund- och förskolenämndens investeringsbudget utökas med 0,2 mnkr för inköp av inventarier till evakueringslokalen.

4. Finansiering sker genom att ianspråkta 7,5 mnkr ur kommunstyrelsens investeringsreserv.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Tornberget ges i uppdrag att uppföra evakueringslokaler i enligt med kommunstyrelseförvaltningens förslag.
2. Kommunstyrelsens investeringsbudget utökas med 7,3 mnkr för att täcka evakueringskostnaderna.
3. Grund- och förskolenämndens investeringsbudget utökas med 0,2 mnkr för inköp av inventarier till evakueringslokalen.
4. Finansiering sker genom att ianspråkta 7,5 mnkr ur kommunstyrelsens investeringsreserv.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Tornberget, ekonomiavdelningen, grund- och förskolenämnden

För kännedom:

2017-04-28

Kostnadssammanställning, skolpaviljong Vendelsö malmsskolan

Expandia Moduler:

Enligt offert

Mark, grundläggning, schaktningar:

800 000 kr

Staket, inhägnad:

150 000 kr

Framdragning el:

150 000 kr

Trädfällning:

30 000 kr

Bygglov:

60 000 kr

Oförutsett:

15 %

Byggherrekostnad:

10 %

Med vänliga hälsningar

Tornberget Fastighetsförvaltnings AB

Niklas Holm
Förvaltare
fastighetsavdelningen

Telefon 08-606 85 71, mobil 070-640 24 56
niklas.holm@tornberget.se

OFFERT NR 17454.01

Datum: 2017-03-31

Er referens: Rasmus Hasselrot

Ert telefon nr: 08-606 92 65

Skolpaviljong Vendelsöalmsskolan, Haninge

Vi tackar för Er förfrågan avseende hyra av flyttbara Skollokaler och har härmed nöjet att offerera vår standard enligt nedan:

Hyra av 24 st. moduler S2000 Skola enligt bifogad plan- och fasadritning 17454.01 samt bilagor 1-3.

Hyrespris per månad

96.700,-

Hyrestid

36 månader

Leveranstid

Montage juni, Inflytt 2017-08-01

Leveransadress

Vendelsöalmsskolan, Haninge

Engångersättning tillkommer för:

- Montage
- Objektsanpassning
- Demontage inklusive återställning av objektsanpassningar
- Återställning av skador och brister

845.000,-

Ingår enligt ritning 17454.01

475.000,- Efter avtalad hyrestid uppräknas demontagepriset med +2% per år som avtalet är rullande förlängt

Tillkommer till den del de inte kan hänföras till normalt slitage

Leverans och hyresvillkor

Allmänna leverans- och hyresvillkor, sida 1-2, dat 2013-08-22

Hyresjustering

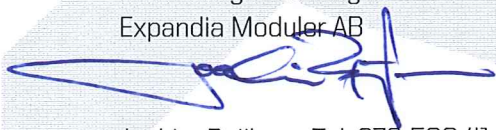
Första justering 2019-01-01, jämför "Allmänna leverans- och hyresvillkor"

Betalningsvillkor

30 dagar netto, statlig mervärdesskatt tillkommer

Offerten är giltig t.o.m. 2017-06-29.

Med vänliga hälsningar
Expandia Moduler AB

Joakim Beijbom, Tel. 070-580 41 11

Bilaga till offert nr. 17454.01

I montage ingår:

- Utläggning av bärlinor på av Er färdigställd markbädd
- Transport av moduler och tillbehör
- Kran vid montage
- Montage av moduler
- Montage av **7** st. entrétrappa och **2** st. ramp
- Första ventilationsinjusteringen och OVK-besiktning
- Finstädning inkl. mattvård
- Montage av skärmtak över huvudentréer
- Avfallscontainer för vårt avfall

Objektanpassningar:

- Byggnation av innerväggar för att erhålla föreslagen planlösning
- Byggnation av Rwc i entré
- Isolering samt montage av avloppslådor i plåt
- Montage av nätverk/datauttag enligt förfrågan
- Montage av 22 st seriekopplade brandvarnare
- Montage av utrymningsskyltar och planer (efterlysande)
- Montage av 7 st brandsläckare i entréer
- Brandskyddsdokumentation
- Tillgänglighetsutlåtande
- Bas P-U gällande våra åtaganden
- Personalliggare gällande våra åtaganden

Tillkommande anpassningar utöver ritning 17454.01 debiteras löpande +15%

I demontage ingår:

- Demontage av moduler
- Kran vid demontage
- Borttransport av moduler och vårt material

Övrigt

Expandia ansvarar för att Hyresobjektet hålls försäkrat med allmän fastighetsförsäkring mot brand, vatten och skadegörelse.

Vid försäkringsskada på Hyresobjektet betalar Hyrestagaren till Expandia belopp motsvarande självrisk, vilken uppgår till ett prisbasbelopp per skadetillfälle. Försäkringspremie ingår i hyran.

Expandia ombesörjer och bekostar periodiskt underhåll samt utför driftservice och återkommande OVK för att hålla Hyresobjektets funktioner intakta under hyrestiden.

Se vidare Allmänna Leverans- och Hyresvillkor.

Utrustningslista skola -förskola

(S2000-16)

Följande ingår som standard i skola:

Samtliga rum är försedda med inv. persienner
Taxskivor i Skolsal och Grupprum är av fabrikat Gyptone typ Quattro 20 med ljudabsortionsfaktor bättre än 0,6 alfa P enligt Gyproc AB
Allmän belysning dimensionerad för 500 lux

Skollokalen är utrustad med:

- Projicerbar whiteboardtavla
- Ljudabsorbent/Anslagstavla
- Diskbänk
- 25 st. skolkrokar i kapprum
- Innedörrar och ytterdörr levereras med låskista och täckbricka exkl. cylinder

Utvändigt

1. Trappa Trident EU 2000 med dubbla handledare alt. glasfibertrappa
2. Ramp Trident EU 2000 med dubbla handledare, 6 m avsedd för nivåskillnad 0,5 m
3. Skärmtak över entré
4. Entrébelysning vid huvudentré

Följande ingår som standard i förskola:

Samtliga rum är försedda med inv. persienner
Taxskivor i Skolsal och Grupprum är av fabrikat Gyptone typ Quattro 20 med ljudabsortionsfaktor bättre än 0,6 alfa P enligt Gyproc AB
Allmän belysning dimensionerad för 500 lux

Förskolelokalen är utrustad med:

- Inredning i avdelningskök: (hushållsstandard), komplett utrustad med rostfri diskbänk, spis, diskmaskin, kyl/sval, kyl/frys samt kolfilterfläkt
- I entrén väggmonterad inredning av fabrikat SONO BST med hatthylla, kroklist, sittbänk och skohylla för **20** barn. 2 st. torkskåp samt tvättbänk
- Skötbord typ Qbena elektriskt höj-o sänkbart.
- Innedörrar och ytterdörr levereras med låskista och täckbricka exkl. cylinder
- Golvvärme i Allrum och Lekrum

Utvändigt

1. Trappa Trident EU 2000 med handledare med stående ribbor alt. glasfibertrappa.
2. Ramp Trident EU 2000, 6 m avsedd för nivåskillnad 0,5 m med handledare och stående ribbor
3. Skärmtak över entré
4. Entrébelysning vid huvudentré

2012-03

MODULMÅTT

Modulyttermått; BxLxH= 3,0 x 9,6 x 3,3 m.
Invändig takhöjd 2,7m.

GOLVBJÄLKLAG

$U_p = 0,180$ W/kvm, C

2 mm linoleummatta i skolsal och grupprum m.fl.
1,5 mm plastmatta i kapprum och toaletter m.fl. med uppviktt sockel.
22 mm golvspån.
45x220 mm tvärgående bjälkar, cc600 mellan längsgående limträbalkar 90x225 mm.
220 mm mineralull kvalitet 33.
6 mm Oljehärdad board.

TAKBJÄLKLAG

$U_p = 0,175$ W/ kvm, C

1,2 mm Takduk, helklistrad Protan SE-duk, grå.
12 mm plywood.
45x55-75 Takkilar.
45 mm mineralull med papp kvalitet 36.
45x170 mm regler cc600 mellan längsgående limträ-balkar 66x405 mm.
120 mm mineralull kvalitet 33.
45 mm mineralull kvalitet 36.
0,15 mm åldringsbeständig plastfolie.
28x70 glespanel cc300 mm.
13 mm gips/Akustik tak.

FÖNSTERYTTERVÄGG

$U_p = 0,214$ W/kvm, C; fönster $U_p = 1,3$

21 mm Brandimpregnerad panel.
15 mm luftad plåtregel.
6 mm träfiberboard.
45x195 mm stående regel cc600 mellan limträ-pelare 66x225 mm.
195 mm mineralull kvalitet 33.
0,15 mm åldringsbeständig plastfolie.
13 mm gips eller Fermacell.

INNERVÄGG MOT KAPPRUM OCH GRUPPRUM (bärande)

2 st 13 mm gipsskiva eller fermacell.
45x70 mm stående regelstomme, cc600 mellan
2 st. LT-pelare 66x180 mm mellan limträpelare 66x180 mm.
70 mm mineralull.
2 st 13 mm gips eller fermacell.

FASTA INNERVÄGGAR

13 mm fermacell.
45x70 mm stående regelstomme.
70 mm mineralull.
13 mm fermacell.

SYSTEM-INNERVÄGGAR (grönmarkerade)

13 mm färdigbehandlad gipsskiva med målad glasfiberväv.
70 mm stående regelstomme cc900.
45 mm mineralull.
13 mm färdigbehandlad gipsskiva med målad glasfiberväv.

TEKNISK BESKRIVNING MODULSYSTEM S2000-16

Skola/Förskola

DÖRRAR OCH FÖNSTER

Ytterdörr 11x21V av Aluminium med 2-glas energiglasrutor med Boda eller Assa fallregellås exkl. cylinder.
Fönster fasta eller öppningsbara inåtgående med dreh-kippbeslag.
Skola: Innerdörrar 10x21 mellan skolsal-kapprum, skolsal-grupprum samt mellan klassrum 30dB(A) (läskista och täckbricka).
Förskola: Innerdörrar 10x21 mellan Allrum-kapprum, Allrum-lekrum samt mellan avdelningar 30dB(A) (läskista och täckbricka).

TAKAVVATTNING

Takavvattning med gemensam hängränna och 1 st. stuprör per fasadsida var 4-6 modul.

YTSKIKT INVÄNDIGT

Väggtytor med vitmålad glasfiberväv.
Taksivor vitmålade.
Golvmattor med marmorerat mönster linoleum i skolsal, plastmatta i kapprum och våtutrymme med uppviktt sockel.

MILJÖ:

1. VENTILATION

Ventilation via enhetsaggregat, dimensionerat för 30 personer.
Placerat i Klassrum/Allrum. Aggregatet har inbyggda filter för till- och frånluft och värmeväxlare. Övriga rum har kanaliserad till och frånluft.

2. UPPVÄRMNING

Uppvärmning sker med skyddsjordade el-radiatorer som regleras via inbyggd elektronisk termostat. Skyddsgaller framför radiatorer.
Förskola: Därutöver golvärme i större del av allrum och lekrum.

3. SOLAVSKÄRMNING

Samtliga rum är försedda med invändiga persienner.

4. BELYSNING

Allmänbelysning dimensionerad för 500 lux medels lysrörsarmatur med begränsat uppljus, samt HF-don, monterade 250 mm från taket.
I WC och städutrymme vanlig lysrörsarmatur, alt. glödljus
Utomhusbelysning över entrédörr tänds antingen via strömbrytare och/eller skymningsrelä.

5. AKUSTIK

Taksivor i skolsal och grupprum är av fabrikat Gyptone BIG typ Quattro 41 med ljudabsorptionsfaktor bättre än 0,6 alfa P enligt Gyproc AB.
Varje skolsal är även utrustad med en ljudabsorberande anslagstavla av typen Lintex EDGE WALL.

EL-INSTALLATION

Varje Skolenhet elanslutes med elkabel dimensionerat för 32 Amp belastning. Huvudsäkring i byggnaden för 25 Amp belastning.
Modulerna är inbördes sammankopplade i modulskarv med skarvdon dolda bakom demonterbar panel på hjärtväggen.
Förskola: Bör ha en huvudsäkring på 32 Amp.

GRUNDLÄGGNING / SOCKELINKLÄDNAD

Grundläggning utgörs av 4 st. längsgående bärlinor av trä enl. objektsspecifik grundläggningsritning.
Mellan modul och mark inklädes den ventilerade grunden med Minerit alternativt solitt trä.

MODULMÅTT

Modulyttermått; BxLxH= 3,0 x 9,6 x 3,3 m.
Invändig takhöjd 2,7m.

GOLVBJÄLKLAG

$U_p = 0,180$ W/kvm, C

2 mm linoleummatta i skolsal och grupprum m.fl.
1,5 mm plastmatta i kapprum och toaletter m.fl. med uppviktt sockel.
22 mm golvspån.
45x220 mm tvärgående bjälkar, cc600 mellan längsgående limträbalkar 90x225 mm.
220 mm mineralull kvalitet 33.
6 mm Oljehårdad board.

TAKBJÄLKLAG

$U_p = 0,175$ W/ kvm, C

1,2 mm Takduk, helklistrad Protan SE-duk, grå.
12 mm plywood.
45x55-75 Takkilar.
45 mm mineralull med papp kvalitet 36.
45x170 mm regler cc600 mellan längsgående limträ-balkar 66x405 mm.
120 mm mineralull kvalitet 33.
45 mm mineralull kvalitet 36.
0,15 mm åldringsbeständig plastfolie.
28x70 glespanel cc300 mm.
13 mm gips/Akustik tak.

FÖNSTERYTTERVÄGG

$U_p = 0,214$ W/kvm, C; fönster $U_p = 1,3$

21 mm Brandimpregnerad panel.
15 mm luftad plåtregel.
6 mm träfiberboard.
45x195 mm stående regel cc600 mellan limträ-pelare 66x225 mm.
195 mm mineralull kvalitet 33.
0,15 mm åldringsbeständig plastfolie.
13 mm gips eller Fermacell.

INNERVÄGG MOT KAPPRUM OCH GRUPPRUM (bärande)

2 st 13 mm gipsskiva eller fermacell.
45x70 mm stående regelstomme, cc600 mellan
2 st. LT-pelare 66x180 mm mellan limträpelare 66x180 mm.
70 mm mineralull.
2 st 13 mm gips eller fermacell.

FASTA INNERVÄGGAR

13 mm fermacell.
45x70 mm stående regelstomme.
70 mm mineralull.
13 mm fermacell.

SYSTEM-INNERVÄGGAR (grönmarkerade)

13 mm färdigbehandlad gipsskiva med målad glasfiberväv.
70 mm stående regelstomme cc900.
45 mm mineralull.
13 mm färdigbehandlad gipsskiva med målad glasfiberväv.

TEKNISK BESKRIVNING MODULSYSTEM S2000-16

Skola/Förskola

DÖRRAR OCH FÖNSTER

Ytterdörr 11x21V av Aluminium med 2-glas energiglasrutor med Boda eller Assa fällregellås exkl. cylinder.
Fönster fasta eller öppningsbara inåtgående med dreh-kippbeslag.
Skola: Innerdörrar 10x21 mellan skolsal-kapprum, skolsal-grupprum samt mellan klassrum 30dB(A) (läskista och täckbricka).
Förskola: Innerdörrar 10x21 mellan Allrum-kapprum, Allrum-lekrum samt mellan avdelningar 30dB(A) (läskista och täckbricka).

TAKAVVATTNING

Takavvattning med gemensam hängränna och 1 st. stuprör per fasadsida var 4-6 modul.

YTSKIKT INVÄNDIGT

Väggtytor med vitmålad glasfiberväv.
Taksivor vitmålade.
Golvmattor med marmorerat mönster linoleum i skolsal, plastmatta i kapprum och våtutrymme med uppviktt sockel.

MILJÖ:

1. VENTILATION

Ventilation via enhetsaggregat, dimensionerat för 30 personer.
Placerat i Klassrum/Allrum. Aggregatet har inbyggda filter för till- och frånluft och värmeväxlare. Övriga rum har kanaliserad till och frånluft.

2. UPPVÄRMNING

Uppvärmning sker med skyddsjordade el-radiatorer som regleras via inbyggd elektronisk termostat. Skyddsgaller framför radiatorer.
Förskola: Därutöver golvvärme i större del av allrum och lekrum.

3. SOLAVSKÄRMNING

Samtliga rum är försedda med invändiga persienner.

4. BELYSNING

Allmänbelysning dimensionerad för 500 lux medels lysrörsarmatur med begränsat uppljus, samt HF-don, monterade 250 mm från taket.
I WC och städutrymme vanlig lysrörsarmatur, alt. glödljus
Utomhusbelysning över entrédörr tänds antingen via strömbrytare och/eller skymningsrelä.

5. AKUSTIK

Taksivor i skolsal och grupprum är av fabrikat Gyptone BIG typ Quattro 41 med ljudabsortionsfaktor bättre än 0,6 alfa P enligt Gyproc AB.
Varje skolsal är även utrustad med en ljudabsorberande anslagstavla av typen Lintex EDGE WALL.

EL-INSTALLATION

Varje Skolenhet elanslutes med elkabel dimensionerat för 32 Amp belastning.
Huvudsäkring i byggnaden för 25 Amp belastning.
Modulerna är inbördes sammankopplade i modulskarv med skarvdon dolda bakom demonterbar panel på hjärtväggen.
Förskola: Bör ha en huvudsäkring på 32 Amp.

GRUNDLÄGGNING / SOCKELINKLÄDNAD

Grundläggning utgörs av 4 st. längsgående bärlinor av trä enl. objektsspecifik grundläggningsritning.
Mellan modul och mark inklädes den ventilerade grunden med Minerit alternativt solitt trä.

ALLMÄNNA LEVERANS- OCH HYRESVILLKOR

TILLÄMPNING

Dessa Leverans- och Hyresvillkor skall äga tillämpning såvida de ej har ändrats genom skriftlig överenskommelse mellan parterna, nedan kallade Expandia respektive Hyrestagaren.

HYRESOBJEKT

Hyresobjektet avser samtliga förhyrda moduler inklusive däri av Expandia levererade fasta och lösa installationer och tillbehör, såvida de inte utgör Hyrestagarens egen tillförda egendom. Hyresobjektet utgör lös egendom. Expandia äger rätt att sätta upp skyltar med texten "Hyrd av Expandia Moduler AB" och "Expandia Moduler AB" på Hyresobjektet.

HANDLINGAR

Expandia tillhandahåller plan-, fasad-, sektions-, grundläggnings- och ventilationsritning gällande aktuellt hyresobjekt.

BYGGLOV

Hyrestagaren ombesörjer och bekostar erforderlig ansökan om bygglov samt uppfyllande av myndighetskrav enligt Plan- och bygglagen. Myndighetskrav på grund av objektets placering, användning samt därtill upprättande av brandskyddsdokumentation med föranledda åtgärder, brandsektionering och eventuella utrymningsvägar m.m. ingår ej utan regleras för varje hyresobjekt.

HYRESPRIS

Hyrespris avser överenskommen hyresbelopp per månad, även kallad bashyra, exklusive statlig mervärdesskatt.

HYRESTID

Parterna är överens om att i hyresavtalet angivet tillträdesdatum är preliminärt och kan komma att förskjutas. Om den preliminära tillträdesdagen inte förskjuts med mer än 90 dagar skall detta inte medföra annat än att Hyrestagarens tillträde och hyresbetalningarna förskjuts i motsvarande mån. Någon rätt till skadestånd eller hävning föreligger därvid ej. Parterna är eniga om att hyrestidens längd skall vara densamma. Således förskjuts dagen för hyrestidens utgång med motsvarande tid som tillträdesdagen.

LEVERANSTID

Leveranstid enligt hyresavtal. Om Expandia bedömer att montage ej kan ske på utsatt tid av skäl som ej beror på Expandia, äger Expandia rätt att debitera hyreskostnad från den avtalade hyrestidens början. Detta gäller även vid omfattande ändrings- och tilläggsarbeten.

MARK- GRUND

Hyrestagaren skall tillhandahålla plan, avgrusad och hårdgjord, is- och snöfri mark, som underlag för grundläggning enligt Expandias objektsspecifika grundläggningsritning. Maximal tillåten höjdwikelse är 50 mm inom hyresobjektets begränsningslinje. Detsamma gäller under trappa och eventuell ramp. Hyrestagaren ansvarar för markens bärförmåga. Expandia har inget ansvar för eventuellt återställningsarbete på marken. Hyrestagaren svarar för erforderlig avgränsning runt arbetsplatsområdet.

TRANSPORTVÄG

Hyrestagaren svarar för att transportväg till montageplatsen finns, så att kran och transportfordon med en längd av 24 m, bredd max 4,5 m och en fri höjd av 4,5 m samt ett boggietryck upp till 24 ton kan framföras utan hinder.

UPPSTÄLLNINGSPLATS

Hyrestagaren tillhandahåller och bekostar att uppställningsplats för 50 ton mobilkran i direkt anslutning längs grunden iordningställs. Ytan skall vara minst 8 x 8 meter och även den hårdgjord, plan samt is- och snöfri.

SÄKERHETSFORESKRIFTER

Hyrestagaren skall meddela Expandia om de säkerhetsföreskrifter, som tillämpas vid arbete inom berört område, exempelvis brandskydd vid svetsning och skärbränning. Anordning och kostnader för upprätthållande av angiven säkerhet bekostas av Hyrestagaren.

BYGGCENTRAL

Hyrestagaren tillhandahåller och bekostar att en byggcentral med 25-Amp huvudsäkring utrustad med två 16-Amp 4-poliga CEE-uttåg samt två 10-Amp 1-poliga uttag inkopplas så att ström kan erhållas dagen före överenskommen montagedag. För leverans av vattenburet uppvärmningssystem krävs 16 Amp per levererad avdelning med därtill lämplig huvudsäkring. Byggcentralen skall finnas tillgänglig inom 10 meter från grunden. Hyrestagaren bekostar elförbrukningen under montagetiden.

MONTAGEKOSTNAD

Montagekostnad debiteras separat som engångsersättning enligt offert om inget annat har avtalats.

OBJEKTANPASSNINGAR

Anpassningar efter kundens önskemål eller krav. Eventuella objektsanpassningar framgår av offerten. Om hyresobjektet har objektsanpassats har Expandia rätt att på Hyrestagarens bekostnad återställa hyresobjektet till standardutförande. Eventuella objektsanpassningar levererade av Expandia förblir Expandias egendom, även efter hyrestidens utgång.

ANSLUTNING TILL BEFINTLIG BYGGNAD

Anslutnings- och tätningsarbeten mot befintlig byggnad utförs och bekostas av Hyrestagaren samt återställning av dito efter hyrestiden.

ANSLUTNING EL

Hyrestagaren tillhandahåller och bekostar att erforderligt antal elanslutningskablar, enligt uppgift från Expandia, är framdragna vid montagestart till av Expandia anvisade anslutningspunkter. Inkoppling ombesörjs av Hyrestagaren och skall utföras när Expandia så begär. Frånkoppling av el får ej ske utan Expandias skriftliga medgivande. Anslutnings-, abonnemangs-, och förbrukningsavgifter bekostas av Hyrestagaren. Inklädnad av anslutningarna utförs av Hyrestagaren. Detta stycke omfattar även all svagström.

ANSLUTNING VA

Hyrestagaren tillhandahåller och bekostar att vatten och avlopp är framdraget vid montagestart till av Expandia anvisade anslutningspunkter. Inkoppling av vatten och avlopp ombesörjs av Hyrestagaren och skall utföras när Expandia så begär. Anslutnings-, abonnemangs- och förbrukningsavgifter bekostas av Hyrestagaren. Inklädnad av anslutningarna utförs av Hyrestagaren. Expandia tillhandahåller värmekabel max 2 meter för respektive anslutningspunkt.

OMKLÄDNINGSRUM

Hyrestagaren tillhandahåller toalett och omklädningsrum på eller i anslutning till montageplatsen.

EXTRA KOSTNADER

Expandia har rätt att debitera extratid och extrakostnader, som kan uppkomma på grund av att någon av ovanstående punkter ej är uppfyllda till fullo. Vidare svarar hyrestagaren för under hyrestiden påfordrad skatt, avgift eller annan påлага, som grundas på innehav eller nyttjande av hyresobjektet. Skulle i detta stycke avsedd kostnad, skatt, avgift eller annan påлага påföras Expandia, skall Hyrestagaren erlagga ersättning till Expandia motsvarande vad som sålunda har påförts.

STÄDNING

Expandia svarar för att hyresobjektet är finstädat och golven vidgjorda enligt drift- och skötselinstruktionerna vid Hyrestagarens tillträde. Hyrestagaren skall vid hyrestidens utgång återlämna hyresobjektet i finstädat skick och golven vidgjorda enligt drift- och skötselinstruktionerna.

INFLYTTNINGSSYN

Inflyttningssyn avseende hyresobjektets skick utförs av Expandia och Hyrestagaren. Protokoll förs av Expandia.

TILLTRÄDE

Expandia har rätt att få tillträde till hyresobjektet under normal arbetstid i samförstånd med hyresgästen.

ANVÄNDNINGSSÄTT

Hyresobjektet får endast användas för i hyresavtalet angivet användningssätt.

DRIFT OCH SKÖTSEL

Hyrestagaren är skyldig att väl vårda hyresobjektet och svara för den löpande driften enligt drift- och skötselansvisningar som överlämnas vid tillträde till hyresobjektet. Vidare ansvarar Hyrestagaren för snöröjning, tekskottning, halk- och isbekämpning av hyresobjektet inklusive trappor och ramper.

UNDERHÅLL/SERVICE

Expandia ombesörjer och bekostar periodiskt underhåll samt utför driftservice, återkommande DVK och årlig kylkontroll för att hålla hyresobjektets funktioner intakta under hyrestiden. Hyrestagaren äger ej rätt att utföra några reparationer, ombyggnader eller ingrepp i hyresobjektet utan Expandias godkännande.

FÖRLUST AV MATERIAL

Hyrestagaren är ersättningskyldig för förlorat eller förstört material till nyanskaffningsvärdet.

ANSVAR

Ansvar för hyresobjektet övergår från Expandia till hyrestagaren i samband med inflyttningssyn eller i andra hand tillträdesdagen. Hyrestagaren har det primära ansvaret för hyresobjektets drift och skötsel och svarar för eventuell brist eller skada som åsamkas hyrestagaren på grund av driftsavbrott i hyresobjektet. Hyrestagaren har inte heller rätt till nedsättning av hyran för hinder eller men i nyttjanderätten till följd av sedvanligt underhåll av hyresobjektet eller annat arbete som särskilt anges i avtalet.

REPARATIONER, SKADOR OCH REKONDITIONERING

Hyrestagaren svarar för skador som ej är att hänföra till normalt slitage. Om Hyresobjektet inför återlämnandet erfordrar reparationer och rekonditionering, som ej beror på normalt slitage, äger Expandia rätt att utföra dessa arbeten på Hyrestagarens bekostnad. Skälighänsyn för dessa arbeten skall inrymmas inom hyrestiden. El och VA tillhandahålls Expandia fritt under reparations- och rekonditioneringsarbetena.

AVFLYTTNINGSSYN

Avflyttningssyn avseende hyresobjektets skick utförs gemensamt av Expandia och Hyrestagaren. Expandia för protokoll.

DEMONTAGEKOSTNAD

Demontagekostnad debiteras separat som engångsersättning, när kostnaderna uppkommit, enligt offert. Alternativt debiteras självkostnadspris + 15% påslag för administration och arbetsledning, om inget annat avtalats.

DEMONTAGETID

Hyresobjektet får, utan kostnad för Expandia, stå kvar på montageplatsen upp till tre månader efter den avtalade hyrestidens slut.

BETALNINGSVILLKOR

Hyran betalas kvartalsvis i förskott. Vid dröjsmål med betalningen utgår ränta med 8 % över Riksbankens referensränta. Uteblir betalningen utan laga skäl under mer än fem (5) vardagar efter förfallodagen kan hyresavtalet komma att förverkas samt Expandia äga rätt till ersättning för den skada som vållas. Expandia har rätt att tillämpa a'contofakturering för montage och demontage mot utfört arbete.

INDEX

Hyrespriset skall höjas med 2 % per första januari varje år jämfört med hyrespriset för föregående år. Avtal startade före första juli höjs första gången närmast efterföljande januari. Avtal startade efter trettionde juni höjs första gången nästkommande januari.

SÄKERHET

När Expandia så påfordrar skall Hyrestagaren lämna bankmässig säkerhet för sina förpliktelser enligt detta avtal.

FÖRSÄKRING

Expandia ansvarar för att hyresobjektet hålls försäkrat med allmän fastighetsförsäkring mot brand, vatten och skadegörelse. Vid försäkringskada på hyresobjektet betalar Hyrestagaren till Expandia belopp motsvarande självrisk, vilken uppgår till ett prisbasbelopp per skadetillfälle. Försäkringspremie ingår i bashyran. Skador som understiger ett prisbasbelopp ersätts av Hyrestagaren.

ÄGANDERÄTT TILL HYRESOBJEKTET

Hyresobjektet är Expandias egendom och Hyrestagaren förvärvar ej, på grund av detta avtal, äganderätten därtill.

PANTSÄTTNING ELLER ÖVERLÅTELSE

Hyrestagaren får icke,
- pantsätta, försälja eller på annat sätt överlåta hyresobjektet eller del därav,
- utan skriftligt medgivande av Expandia, överlåta hyresavtalet på annan, i sin tur uthyra objektet, eller genom avtal med annan på annat sätt förfoga över rätt till hyresobjektet eller del därav,
- nyttja hyresobjektet i strid mot gällande författning eller myndighetsbeslut samt
- utan Expandias skriftliga medgivande, flytta hyresobjektet från ursprunglig montageplats.

FÖRBUD MOT INFÖRLIVNING I FAST EGENDOM

Hyresobjektet får ej införlivas med Hyrestagarens fasta egendom.

RÄTTSLIG ÅTGÄRD AVSEENDE HYRESOBJEKTET

Skulle utmätning företas hos Hyrestagaren eller Hyrestagaren skulle försättas i konkurs, åligger det Hyrestagaren att omedelbart skriftligen underrätta Expandia om detta samt att med företeende av detta avtal för vederbörande utmättningsman eller konkursförvaltare upplysa om Expandias äganderätt.

UPPSÄGNING

Om inte Hyrestagaren eller Expandia senast sex (6) månader före hyrestidens utgång skriftligen säger upp detta avtal, anses avtalet förlängt med rullande sex (6) månaders ömsesidig uppsägningstid. Om hyrestagaren åsidosätter skyldighet enligt avtalet som är av väsentlig betydelse för Expandia, äger Expandia rätt att skriftligen säga upp avtalet med omedelbar verkan.

TVIST

Twister angående giltigheten, tolkningen eller tillämpningen av detta avtal och tvister, som eljest kan uppkomma på grund av avtalet, skall avgöras av allmän domstol med Malmö/Göteborg/Västerås tingsrätts fastighetsdomstol som första instans.

FORCE MAJEURE

Om fullgörandet av något av parternas åtagande enligt detta avtal förhindras av omständigheter som parterna ej kunnat råda över såsom bl.a. arbetskonflikt, åsknedslag, eldsvåda, krig, mobilisering eller militärinkallelser av större omfattning, rekvisition, beslag, valutarestriktioner, myndighetsbestämmelser, uppror och upplöpp, inskränkningar ifråga om drivkraft, allmän knapphet på transporter, varor och energi samt fel eller försening i leveranser från underleverantörer på grund av omständigheter som här angivits, skall detta utgöra befrielsegrund, som medger tidsförskjutning och befrielse från vite och andra påföljder. Detta äger tillämpning oavsett om orsaken till förseningen inträffar före eller efter den avtalade leveransdagen. Om avtalets fullgörande till väsentlig del förhindras för längre tid än 6 månader på grund av viss ovan angiven omständighet, äger vardera parten rätt att utan ersättningskyldighet skriftligen frånträda avtalet.

Ocabs arbetsordernummer:

H7204973

Kund/beställares referensnummer:

Niklas Holm, Tornberget

Objektets adress:Vendelsöalmsskolan Hus – D,
Vendelsöalm**Besiktningdag:**

2017-02-23

Beställare:Tornberget Fastighetsförvaltning
Box 1096
831 29 Östersund**Handläggare:**Ocab i Stockholm AB
Avd. – Byggnadsmiljö
Jani Alavainio
0702-762 035
jani.alavainio@ocab.seOcab i Stockholm AB
Avd. - Byggnadsmiljö
Robert Wik
070-832 77 15
robert.wik@ocab.se

Innehållsförteckning

NÄRVARANDE VID BESIKTNINGSTILLFÄLLET	4
UPPDRAG.....	4
OBJEKTSBESKRIVNING.....	4
Skiss Hus D.....	5
UTFÖRDA UNDERSÖKNINGAR.....	5
UNDERSÖKNINGSSRESULTAT	6
Utvändigt.....	6
Invändigt.....	7
Krypgrund.....	7
Loftet, ut och insida.....	10
Generellt invändigt.....	10
Mätresultat.....	11
Materialprover	12
BEDÖMNINGGRUNDER	12
Allmänt om fukt och fukttransport	12
Allmänt om uteluftsventilerad krypgrund.....	13
Fuktbelastning	13
Allmänt om mikrobiell påväxt	14
BEDÖMNING.....	14
Utvändigt.....	14
Invändigt.....	14
Krypgrund.....	14
Loftet	15
Generellt invändigt.....	15
RAMBESKRIVANDE ÅTGÄRDSFÖRSLAG	15
Utvändigt.....	15
Invändigt.....	15
Krypgrund.....	15
Loftet	16
Generellt invändigt.....	16

NÄRVARANDE VID BESIKTNINGSTILLFÄLLET

Jani Alavainio, Ocab Byggnadsmiljö

Robert Wik, Ocab Byggnadsmiljö

UPPDRAG

Statusinventering av Hus D.

OBJEKTSBESKRIVNING

Byggnadstyp:	Skolbyggnad
Grundläggning:	Krypgrund med bjälklag i trä samt betong
Stomme:	Trä
Tak:	Platt- tak
Fasad:	Stående träpanel

Skiss Hus D

PP1 – PP3 = Provpplats

1 = Märkning för mattsläpp

UTFÖRDA UNDERSÖKNINGAR

Okulär besiktning utvändigt och invändigt har utförts. Med okulär besiktning menas att syn, lukt, känsel och hörsel används.

Yttertaketets ytskikt kontrollerades inte vid denna utredning på grund av vinterdag med snö och is.

Via provhål utförda i konstruktioner samt från material har luktprover tagits. Proverna har tagits till en luktneutral plats (kontoret) för kontroll.

Rökflaska har använts för att kontrollera luftförelser i rummen.

Fuktindikering har utförts med Protimeter mini. Instrumentet har två metallstift som förs in i materialet där resistansen mellan stiftens mäts.

Fuktindikeringar har utförts med instrumentet Gann UNI-1. Instrumentet har en aktiv kula som påverkas av fukthalten i det byggnadsmaterial som mäts.

Mätningar och provtagningar är stickprovsmässiga och momentana varpå skillnader på resultat beroende på årstid och fuktbelastning kan förekomma.

UNDERSÖKNINGSSRESULTAT

UTVÄNDIGT

Generellt eftersatt underhåll av fastighetens utsida.

Murknade fasadbrädor noterades på ett flertal ställen.

Spikar sticker ut från fasadbrädor på ett flertal områden. Framför allt på kortsida på fasad mot sydöst.

Färgsläpp på fasadbrädor samt plåtbleck.

Otätheter noterades vid plåt och bleckanslutningar vid fönster.

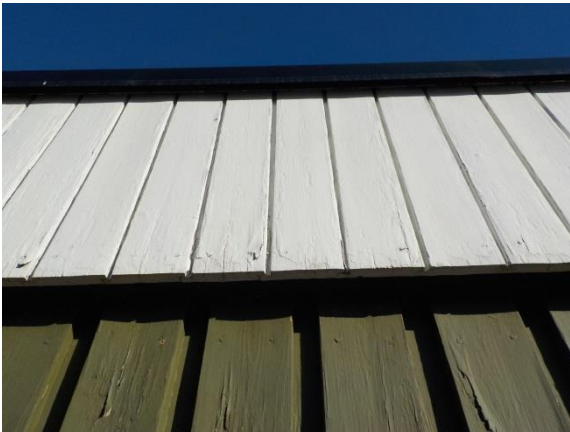
Marksättning noterades på ett område vid fasad mot sydöst.

Färgsläpp samt dåligt underhåll av konstruktion

Marksättningar invid grundmur

Färgsläpp samt sprickor i trä

Murknade fasadbrädor

Otättheter i beslag

Otät bleckanslutning vid fönster

INVÄNDIGT

Krypgrund

Vid inträde i krypgrunden upplevdes en subjektivt avvikande lukt av mikrobiell karaktär.

Fläktar noterades finnas monterade för att skapa undertryck.

Markplast noterades ej vara heltäckande.

Otättheter noterades vid rörgenomföringar i bjälklaget.

En subjektiv avvikande lukt av jordbakterier upplevdes kraftigare på vissa områden än övrig del i krypgrunden.

Masonitskivor noterades som kapillärbrytande skikt mellan grundmur och syllar.

Organiskt material på marken noterades på ett flertal områden i grunden.

Misstänkta skadedjursgångar noterades.

Medelvärde på stickprov fuktkvotsmätningar i trä låg mellan 14 – 17,2 %

Förhöjda fuktkvotsvärden uppmättes i syll vid **PP2**.

Gamla otäta avloppsrör noterades på ett flertal områden.

Plywoodformar efter betonggjutning sitter kvar på några ställen.

Gammalt avloppsvatten kvar på rör.

Dropläckage från rör noterades.

Betongbjälklag samt träbjälklag med stålbalkar

Organiskt material på marken

Undertrycksfläktsystem

Gamla avslagna avlopp

Otättheter runt rör genomföringar

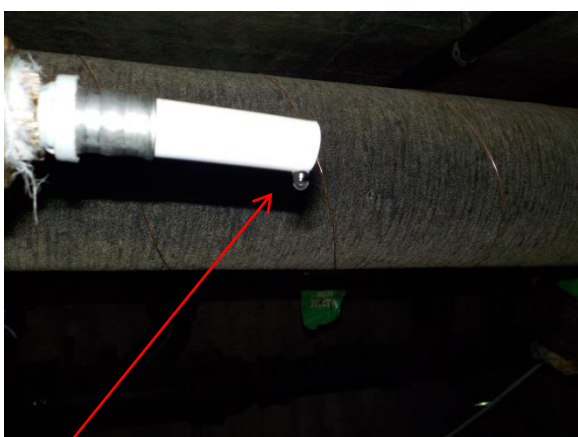
Gamla avslagna avlopp

Gammalt avloppsvatten

Ingen marktäckande plast samt organiskt material

Droppläckage från rör

Organiskt material i krypgrunden

Inspektionshål PP2

Förhöjda FK- värden i sylv

Loftet, ut och insida

Vid inträde i loftet upplevdes en subjektiv avvikande lukt av mikrobiell karaktär.

Ventilationen upplevdes subjektivt som bristfällig.

Generellt eftersatt underhåll av loftbyggnadens utsida.

Murknade fasadbrädor noterades.

Färgsläpp på fasadbrädor samt plåtbleck.

Otätheter noterades vid plåt och bleckanslutningar vid fönster.

Färgsläpp samt murkna brädor

Misstänkta otätheter vid fönster

Generellt invändigt

Vid inträde i lokalerna upplevs luften subjektivt som instängt och kvav.

En subjektiv avvikande lukt av mikrobiell karaktär noterades vid inträde i lokalerna.

Mattsläpp noterades på ett flertal ställen, se markeringar på skiss.

Yttervägg i passage vid **PP1** och **PP3**: Gips – plastfolie – spånskiva – mineralullsisolering – regelverk i trä – asfaboard – träpanel.

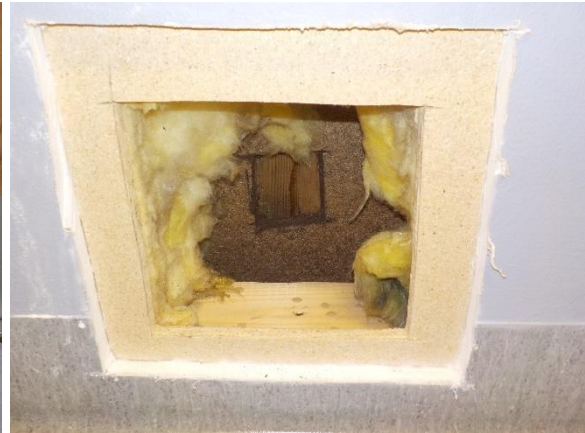
Golvkonstruktion vid **PP2**: PVC- matta – spånskiva – träbjälklag – mineralullsisolering – plywoodskiva.

Vid **PP1** och **PP2** noterades en subjektiv avvikande lukt av mikrobiell karaktär från materialet i provhålet.

Vid **PP3** noterades ingen subjektiv avvikande lukt från materialet i provhålet.

Inspektionshål **PP1** i yttervägg

Konstruktionsutförande

Inga synliga skador på material

Mattsläpp runt tvättställsavlopp på golv i toalett

MÄTRESULTAT

Följande mätvärden uppmättes vid undersökningstillfället. Värden märkt med röd färg avser värden över generellt gränsvärde för mikrobiell aktivitet på organiska material.

Mätplats	RF [%]	Temp [°C]	Daggpunkt [°C]	Ånghalt [g/m ³]	FK [%]	Yttemp [°C]
PP1 i väggregelverk					13,0	
PP2 i syll					17,2	
PP3 i väggregelverk					9,0	
Krypgrund	50,0	12,7	2,3	5,4		

Tabell 1 Uppmätta mätvärden

MATERIALPROVER

Följande materialprover togs för luktkontroll på luktneutral plats.

Provplats	Material	Subjektiv bedömning
PP1	Mineralullsisolering	Avvikande lukt, mikrobiell
PP1	Plastfolie	Avvikande lukt, mikrobiell
PP2	Mineralullsisolering	Avvikande lukt, mikrobiell
PP2	Plastfolie	Avvikande lukt, mikrobiell
PP3	Mineralullsisolering	Egenlukt
PP3	Plastfolie	Egenlukt

BEDÖMNINGGRUNDER**Allmänt om fukt och fukttransport**

All luft i och runt en konstruktion innehåller alltid en viss mängd fukt. Mängden vattenånga som luften kan bära och innehålla är beroende av luftens temperatur. RF (*relativ fuktighet*) är ett mått som används på hur mycket vattenånga som aktuell luft innehåller jämfört med den aktuella temperaturs mättnadsånghalt.

Fukttätheten i ett trämaterial anges ofta som fuktkvot. FK (*fuktkvoten*) i ett trämaterial talar om hur mycket förångningsbart vatten det finns i trämaterial i förhållande till torrvikten. För alla material finns ett samband mellan fuktkvoten och relativa fuktigheten i materialet vilket kan utläsas ur "sorptionskurvan" för respektive material. Detta innebär att t.ex. en träbit som befinner sig i jämvikt med luft med relativ fuktighet på 75 % får en fuktkvot på ca 17 %.

Fukttransporten till och från ett byggnadsmaterial och byggnadsdelar sker i huvudsak i två olika faser, ångfas och vätskefas. Fukttransport i ångfas till och från ett byggnadsmaterial kan delas in i två olika sätt konvektion eller ångdiffusion. Drivkraften för ångdiffusion är att naturlagarna ständigt strävar efter att alla olika förhållanden ska stå i jämvikt. Ångdiffusion, d.v.s. fuktvandring p.g.a. ånghaltskillnad över en konstruktion är en relativ långsam transportmekanism.

Fukttransport genom konvektion däremot sker genom skillnader i lufttryck i en byggnad. Fukt transporteras i ångfas tillsammans med de luftrörelser som sker när det är skillnad i lufttryck mellan olika byggnadsdelar. Konvektion är ett snabbare sätt att transportera fukt och en större mängd fukt kan transporteras än vid diffusion.

Fukttransport i vätskefas sker oftast genom kapillärsugning och sker i byggnadsmaterialets porsystem vilket innebär att vätska transporteras i porsystemet genom attraktionskrafter mellan porväggarna och vattnets ytspänning. Drivkraft för kapillärsugning kan också vara potentialskillnader i fuktkvoter där det blir en drivkraft att utjämna från hög fuktkvot till låg fuktkvot.

ALLMÄNT OM UTELUFTSVENTILERAD KRYPGRUND

Fuktbelastning

Krypgrunden kan sägas vara en vidareutveckling av den gamla torpargrunden. Huvudprincipen för en uteluftsventilerad grund är att golvbjälklaget lyfts upp en bit från underliggande mark.

Krypgrundskonstruktion är en väldokumenterad riskkonstruktion ur fuktsynpunkt beroende på årstidsvariationer i temperatur, ånghalt i luften samt fuktbelastning och temperatur sänkning från marken.

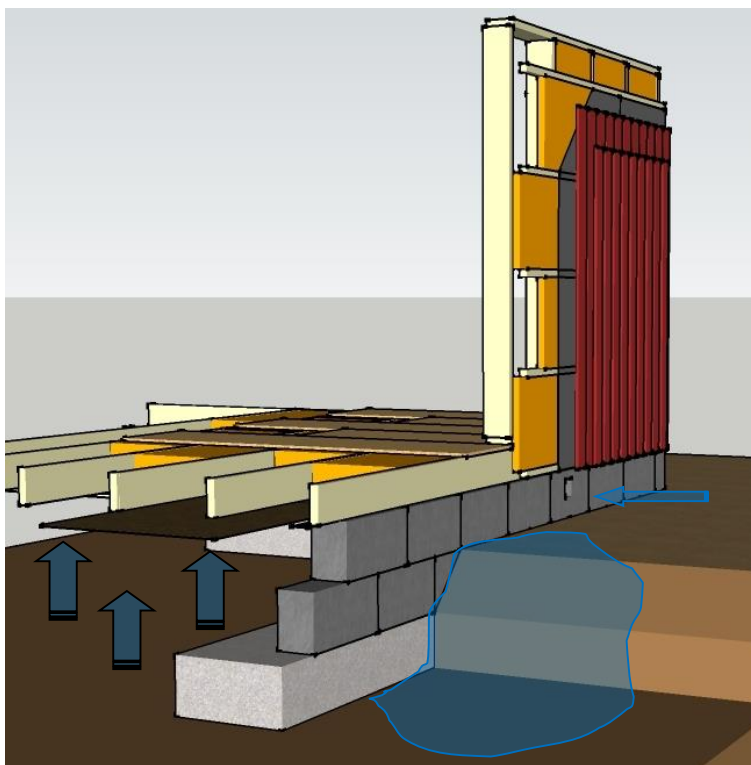
I en uteluftsventilerad krypgrund utgörs fuktkällorna i huvudsak av

- inträngande markvatten
- avdunstande markfukt
- eventuellt läckage på vatteninstallationer
- utomhusluften som skall ventileras grunden

Under den kritiska sommarperioden är dock ofta den primära fuktkällan varm och fuktig utomhusluft som ventilerar krypgrunden (*utomhusluften innerhåller en hög ånghalt*).

Sammantaget utgör fuktkällorna utöver utomhusluftens bidrag till krypgrundens så kallade fukttillskott. Fukttillskott inne i en välfungerande krypgrund bör ej överstiga 1 g/m^3 .

Om inträngande vatten eller avdunstningen från marken ej förhindras ökas fukttillskottet inne i krypgrunden över det tidigare nämnda 1 g/m^3 .

Skiss A Typskiss på fuktbelastning på en krypgrund

Allmänt om mikrobiell påväxt

Mikrobiell tillväxt/påväxt är ett samlingsnamn för mikroorganismer, bakterier och olika mögelsvampar. Fuktkrav för att mikrobiell aktivitet ska starta är när luftens relativfuktighet ligger över 70-75 %, vilket blir en fuktkvot i trä över 15-17 %. Temperaturområde för tillväxt är från ca- 4 till ca 40 °C. Den mikrobiella aktiviteten avtar med sjunkande temperatur vilket innebär att det tar längre tid att utveckla en mikrobiellaktivitet om temperaturen är låg.

I tabellen A nedan anges kritiska fukttillstånd vid 20 °C med avseende risk för mikrobiell tillväxt för några materialgrupper, som är vanligt förekommande i byggnader

Materialgrupp	Kritiskt fukttillstånd i RF
Smutsade material	75 %
Trä och träbaserade material	75 %
Kartongklädda Gipsskivor	80-85 %
Mineralullisolering	90-95 %

Tabell A kritiska fuktnivåer

Mögelsvampar växer ytligt på organiskt material (*t.ex. trä*) vissa är lukthalstrande och flera är giftiga och bildar mykotoxiner. Mögelsvampar kan dock växa på oorganiskt material om det finns tillräckligt med organisk näring (smuts). Även om tillväxten har stannat upp vid en mikrobiell skada (*t.ex. vid låg fuktighet*) så kan luktämnen och mykotoxiner avgå ifrån skada och intilliggande konstruktioner.

BEDÖMNING

UTVÄNDIGT

Bedömning av utsida fastighet är att det finns ett behov renovera fasaden och dess plåtdetaljer. Det finns även stora risker att fukt kan ha trängt in i konstruktionen då det noterades brister i plåtbleksanslutningar och att fasadbrädor noterades vara ruttna på ett flertal ställen.

INVÄNDIGT

Krypgrund

I krypgrunden noterades ett flertal brister.

Markplasten noterades inte vara helt marktäckande vilket leder till att markbakterier och mikrobiella bakterier kan sprida elaka lukter som även kan spridas upp till vistelsezonen.

Även gamla avslagna avloppsrör noterades vilket även dem kan sprida lukter.

Organiskt material på marken noterades på ett flertal områden vilket leder till att mikrobiell påväxt kan bildas på dessa och sen sprida elaka lukter.

Vid **PP2** noterades förhöjda fuktkvotsvärden i syllen samt en subjektiv avvikande lukt av mikrobiell karaktär. Detta beror sannolikt på att man har masonit som kapillär brytande material mellan grundmuren och syllen. Detta leder till att när grundmuren blir blöt leds den fukten vidare upp i masoniten som i sin tur leder fukten vidare upp i syllen och bjälklagskonstruktionen. Detta leder sen till att en mikrobiell tillväxt kan starta och skador är ett faktum.

Misstänkta skadedjursgångar noterades.

Loftet

Vid inträde i loftet upplevdes en subjektiv avvikande lukt. Detta kan bero på fuktinträngningar utifrån. Detta gick ej att kontrollera vid besöket då det är vinter och snö och is täckte konstruktionen på utsidan.

Generellt invändigt

Vid inträde i lokalerna upplevdes en subjektiv avvikande lukt av mikrobiell karaktär. Detta beror sannolikt på fuktskadat material vid syllen samt elaka lukter som tränger upp från krypgrunden.

Takkonstruktionen kontrollerades inte vid denna utredning då det inte gick att inspektera yttertaget pga. snö och is. Därför kan man inte bortse ifrån att det även kan finnas inläckage områden eller dylikt.

Vid **PP1** och **PP2** upplevdes en subjektiv avvikande lukt av mikrobiell karaktär. Detta beror sannolikt på att syllen är fuktskadad.

Mattsläpp noterades på några områden.

RAMBESKRIVANDE ÅTGÄRDSFÖRSLAG

UTVÄNDIGT

- Skadade fasadbrädor byts ut
- Fasaden skrapas och målas
- Plåt/bleck anslutningar åtgärdas för att få dessa täta
- Murkna fönster byts ut
- Dräneringen ses över och åtgärdas

INVÄNDIGT

Krypgrund

För att förbättra miljön i krypgrunden rekommenderas följande:

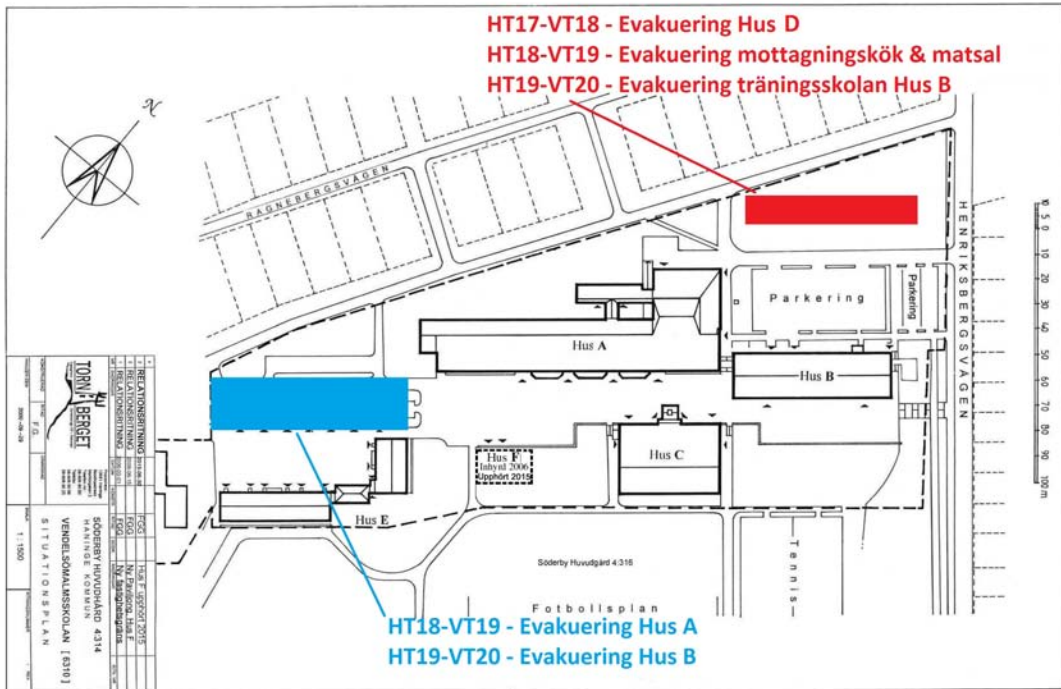
- Ventiler och otätheter i grundmurar samt otätheter i bjälklaget tätas
- Marken i krypgrunden rengörs på allt organiskt material
- Den åldersbeständiga plastfolien kompletteras och tätas mot grundmurar för att minska fuktpåverkan från mark
- En sorptionsavfuktare installeras i krypgrunden för att avfukta luften i utrymmet. Kanaler dras för att sprida torrluft i grunden samt isolerad slang dras ut via ventil i grundmuren för evakuering av avfuktarens våtluft. För att skapa ett undertryck i grunden ställs avfuktaren på kontinuerlig fläkt drift. Installationen av avfuktaren och kontroll av undertryck utförs av fackman
- Skadad syll byts ut och ny kapillärbrytande skikt placeras mellan syll och grundmur

Loftet

- Ventilation kontrolleras för att få ett balanserat från- och tilluftsflöde
- Skadade fasadbrädor byts ut
- Fasaden skrapas och målas
- Plåt/bleck anslutningar åtgärdas för att få dessa täta
- Murkna fönster byts ut

Generellt invändigt

- Ventilation kontrolleras för att få ett balanserat från- och tilluftsflöde, fackman inom ventilation utför detta
- Luktsmittat och skadade konstruktionsdelar friläggs och kasseras i ytterväggar. Nya kontroller och inspektioner bör utföras i samband med detta arbete för att fastställa material som är skadat eller inte
- Områden med mattsläpp kontrolleras och åtgärdas av fackman

Dnr KS 2017/243

§ 144 Temporär utökning av antalet förskoleavdelningar från och med hösten 2017 på förskolan Alprosen i Vega

Sammanfattning

I Vega pågår byggnationen av ca 3 300 nya bostäder de kommande 5-10 åren med plats för 10 000 invånare. För att tillgodose det ökade behovet av platser inom förskolan finns det för närvarande detaljplanerad mark för sex nya förskolor inom kommundelen.

Sedan ett par år tillbaka pågår en inflyttning av nya invånare till Vegaområdet som en följd av den pågående produktionen av bostäder. Behovet av antalet förskoleplatser har ökat snabbare än prognostiserat och i dag (maj 2017) finns ett underskott på ca 112 förskoleplatser i Vegaområdet. Underskottet möts idag genom att förskoleplatser har kunnat erbjudas på förskolor i angränsande kommundelar.

Utbildningsförvaltningens volymprognoser för förskolan visar att efterfrågan på förskoleplatser kommer att öka ytterligare i både Vega- och Handenområdet under perioden juli 2017 – juni 2018. Volymökningen bedöms inte kunna hanteras inom befintliga förskolors kapacitet. För att tillgodose den här volymökningen gör utbildningsförvaltningen bedömningen att det är nödvändigt att temporärt utöka förskolekapaciteten i framförallt Vegaområdet redan från och med hösten 2017, dvs. ett år tidigare än när nästa permanenta förskola beräknas stå klar i kommundelen.

Grund- och förskolenämnden beslutade 2017-05-03, § 81, att äska 500 tkr ur kommunstyrelsens investeringsreserv för inventarier och utrustning till tre nya avdelningar.

Förvaltningens synpunkter

För att kunna hantera det ökande behovet av förskoleplatser under läsåret 17/18 i framförallt Vegaområdet är utbildningsförvaltningens och kommunstyrelseförvaltningens förslag att det uppförs tre nya temporära förskoleavdelningar på förskolan Alprosens tomt från och med hösten 2017. Prognoserna

visar även på att det kommer att vara aktuellt att ha kvar de inhyrda förskoleavdelningarna på Alprosen under de kommande 3-5 åren men att den beräknade inhyrningstiden årligen uppdateras och vid behov revideras.

Hyran tillika driftskostnaderna för de temporära lokalerna beräknas uppgå till 1 700 tkr per år vid en hyresperiod om 36 månader. Finansieringen av driften hanteras genom att förskolan erhåller elevpeng för antalet barn.

Investeringskostnaderna för uppförandet av de tillfälliga förskoleavdelningarna beräknas av Tornberget till 2 000 tkr. Grund- och förskolenämnden har äskat 500 tkr till inventarier och utrustning till förskolan.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att finansieringen av uppförandet av de tillfälliga lokalerna, 2 000 tkr och utökningen av grund- och förskolenämndens investeringsbudget med 500 tkr finansieras genom att ianspråkta 2 500 tkr ur kommunstyrelsens investeringsreserv.

De tillfälliga förskolelokalerna beräknas stå klara för att tas i bruk under augusti 2017.

Underlag för beslut

- Protokoll grund- och förskolenämnden 2017-05-03 § 81
- Tjänsteutlåtande utbildningsförvaltningen daterat 2017-04-21 - Investeringsäskande till tre nya avdelningar på förskolan Alprosen i Vega

Kommunrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Tornberget ges i uppdrag att inom ramen 2 000 tkr uppföra tillfälliga förskoleavdelningar vid Alprosen.
2. Grund- och förskolenämndens investeringsbudget utökas med 500 tkr för anskaffning av inventarier och utrustning.
3. Finansiering sker genom att ianspråkta 2 500 tkr ur kommunstyrelsens investeringsreserv.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M), Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) hemställer om att lämna ett gemensamt särskilt yttrande (bilaga), vilket kommunstyrelsen medger.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; kommunalrådsberedningens, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Tornberget ges i uppdrag att inom ramen 2 000 tkr uppföra tillfälliga förskoleavdelningar vid Alprosen.
2. Grund- och förskolenämndens investeringsbudget utökas med 500 tkr för anskaffning av inventarier och utrustning.
3. Finansiering sker genom att ianspråkta 2 500 tkr ur kommunstyrelsens investeringsreserv.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Tornberget, grund- och förskolenämnden,
ekonomiavdelningen

Särskilt yttrande

§ 144

Kommunstyrelsen

2017-05-29

Temporär utökning av antalet förskoleavdelningar på Alprosen i Vega

Under många år har det funnits en plan för utveckling av förskoleplatser i Vega. Det har också efterfrågats en mångfald av aktörer i våra offentliga verksamheter vilket vi också tycker är bra för Haningebornas valfrihet och för kommunens ekonomi. Att göra en temporär utökning av förskolan Alprosen är naturligtvis bra då behovet av platser i området är oerhört kritiskt. Trepartialliansen måste dock ifrågasätta samarbetskoalitionens planering av förskoleplatser i Vega. Enligt tidigare planer har det funnits med en förskola i Kolartorp som inte arbetats fram för byggnation utan marken upplåts idag för schaktmassor. Det är verkligen resursslöseri och dålig planering.

Martina Mossberg (M)

Tobias Hammarberg (L)

Marie Litholm (KD)

Dnr GFN 2017/146

§ 81 Investeringsäskande förskolan Alprosen

Sammanfattning

I Vega pågår byggnationen av ca 3.300 nya bostäder de kommande 5-10 åren med plats för 10.000 innevånare. För att tillgodose det ökade behovet av platser inom förskolan finns det för närvarande detaljplanerad mark för sex nya förskolor inom den här kommundelen.

Ursprungligen planerades för att den första av de nya förskolorna skulle stå klar och tas i drift redan till hösten 2017 i detaljplan Kolartorp 3 men den förskolan har blivit försenad och förväntas i dagsläget att kunna tas i drift tidigast från och med årsskiftet 2018-2019. Enligt gällande tidplan kommer den första av de sex nya förskolorna i Vegaområdet att kunna tas i drift från och med hösten 2018 samt ytterligare minst en ny förskola från och med hösten 2019, båda dessa förskolor är placerade i detaljplan 2 i Vega och kommer att ha plats för ca 120 barn per förskola.

Sedan ett par år tillbaka pågår en inflyttning av nya innevånare till Vegaområdet som en följd av den pågående produktionen av bostäder i den här kommundelen. Under 2015 ökade antalet barn i förskoleåldern (1-5 år) med 90 individer i den här kommundelen, under 2016 med 99 individer och under första kvartalet 2017 med ytterligare 25 individer. Den här ökningstakten förväntas bestå eller öka ytterligare under ett antal år framöver i Vegaområdet.

Som en följd av eftersläpningen av uppförandet av nya förskolor i Vegaområdet i förhållande till den inflyttning som pågår till den här kommundelen finns det redan idag (maj 2017) ett underskott på ca 112 förskoleplatser i Vegaområdet, ett underskott som i princip motsvarar en hel förskola med sex avdelningar. Det här underskottet tillgodoses idag genom att förskoleplatser har kunnat erbjudas på förskolor i angränsande kommundelar och då framförallt på förskolor i Handenområdet men även i norra Söderby.

Däremot visar utbildningsförvaltningens volymprognoser för förskolan på att efterfrågan på förskoleplatser kommer att öka

ytterligare i både Vega- och Handenområdet under perioden juli 2017 – juni 2018. Den här volymökningen bedöms inte kunna hanteras inom ramen för befintliga förskolors kapacitet. För att tillgodose den här volymökningen gör utbildningsförvaltningen bedömningen att det är nödvändigt att temporärt utöka förskolekapaciteten i framförallt Vegaområdet redan från och med hösten 2017, dvs. ett år tidigare än när nästa permanenta förskola beräknas stå klar i den här kommundelen.

Förvaltningens synpunkter

För att kunna hantera det ökande behovet av förskoleplatser under läsåret 17/18 i framförallt Vegaområdet och som inte beräknas att kunna inrymmas inom ramen för befintlig förskolekapacitet i Vega-Handenområdet är utbildningsförvaltningens och lokalförsörjningsenhetens förslag att det uppförs tre nya förskoleavdelningar på förskolan Alprosens tomt i Vega i form av inhyrda förskolemoduler från och med hösten 2017. Behovet av utökad förskolekapacitet i Vegaområdet bedöms vara större än de tre nya avdelningarna på Alprosens tomt under läsåret 17/18. Det kommer därför troligtvis att bli aktuellt att fortsätta erbjuda förskoleplatser utanför Vegaområdet även under läsåret 17/18.

Underlag för beslut

- Investeringsäskande Alprosen inventarier och utrustning till tre temporära avdelningar.

Förslag till beslut

1. Grund- och förskolenämnden äskar 0,5 mnkr ur kommunstyrelsens investeringsreserv för inventarier och utrustning till de tre nya avdelningarna.

Arbetsutskottets förslag till grund- och förskolenämnden

Utan eget ställningstagande.

Grund- och förskolenämndens beslut

1. Grund- och förskolenämnden äskar 0,5 mnkr ur kommunstyrelsens investeringsreserv för inventarier och utrustning till de tre nya avdelningarna.

Expedieras: Akt, registrator kommunstyrelseförvaltningen
För verkställighet: Kommunstyrelsen

Ekonomiavdelningen/Controllerenheten
Anders Höglund

Grund- och förskolenämnden

Investeringsäskande till tre nya avdelningar på förskolan Alprosen i Vega.

Bakgrund

I Vega pågår byggnationen av ca 3.300 nya bostäder de kommande 5-10 åren med plats för 10.000 innevånare. För att tillgodose det ökade behovet av platser inom förskolan finns det för närvarande detaljplanerad mark för sex nya förskolor inom den här kommundelen.

Ursprungligen planerades för att den första av de nya förskolorna skulle stå klar och tas i drift redan till hösten 2017 i detaljplan Kolartorp 3 men den förskolan har blivit försenad och förväntas i dagsläget att kunna tas i drift tidigast från och med årsskiftet 2018-2019. Enligt gällande tidplan kommer den första av de sex nya förskolorna i Vegaområdet att kunna tas i drift från och med hösten 2018 samt ytterligare minst en ny förskola från och med hösten 2019, båda dessa förskolor är placerade i detaljplan 2 i Vega och kommer att ha plats för ca 120 barn per förskola.

Sedan ett par år tillbaka pågår en inflyttning av nya innevånare till Vegaområdet som en följd av den pågående produktionen av bostäder i den här kommundelen. Under 2015 ökade antalet barn i förskoleåldern (1-5 år) med 90 individer i den här kommundelen, under 2016 med 99 individer och under första kvartalet 2017 med ytterligare 25 individer. Den här ökningstakten förväntas bestå eller öka ytterligare under ett antal år framöver i Vegaområdet.

Som en följd av eftersläpningen av uppförandet av nya förskolor i Vegaområdet i förhållande till den inflyttning som pågår till den här kommundelen finns det redan idag (maj 2017) ett underskott på ca 112 förskoleplatser i Vegaområdet, ett underskott som i princip motsvarar en hel förskola med sex avdelningar. Det här underskottet tillgodoses idag genom att förskoleplatser har kunnat erbjudas på förskolor i angränsande kommundelar och då framförallt på förskolor i Handenområdet men även i norra Söderby.

Däremot visar utbildningsförvaltningens volymprognoser för förskolan på att efterfrågan på förskoleplatser kommer att öka ytterligare i både Vega- och Handenområdet under perioden juli 2017 – juni 2018. Den här volymökningen bedöms inte kunna hanteras inom ramen för befintliga förskolors kapacitet. För att tillgodose den här volymökningen gör utbildningsförvaltningen bedömningen att det är nödvändigt att temporärt utöka

förskolekapaciteten i framförallt Vegaområdet redan från och med hösten 2017, dvs. ett år tidigare än när nästa permanenta förskola beräknas stå klar i den här kommundelen.

Förvaltningens yttrande

För att kunna hantera det ökande behovet av förskoleplatser under läsåret 17/18 i framförallt Vegaområdet och som inte beräknas att kunna inrymmas inom ramen för befintlig förskolekapacitet i Vega- Handenområdet är utbildningsförvaltningens och lokalförsörjningsenhetens förslag att det uppförs tre nya förskoleavdelningar på förskolan Alprosens tomt i Vega i form av inhyrda förskolemoduler från och med hösten 2017. Behovet av utökad förskolekapacitet i Vegaområdet bedöms vara större än de tre nya avdelningarna på Alprosens tomt under läsåret 17/18. Det kommer därför troligtvis att bli aktuellt att fortsätta erbjuda förskoleplatser utanför Vegaområdet även under läsåret 17/18.

I nedanstående tabell redovisas prognostiserad utveckling av över- respektive underskott av antalet förskoleplatser i Vega- och Handenområdet.

Av tabellen framgår bland annat att utan utbyggnad av antalet förskoleplatser prognostiseras ett samlat underskott på 14 förskoleplatser i Vega- och Handenområdet i augusti 2017 baserat på 18 barn per avdelning. En rimlig nivå vid den här tiden på året är ett överskott på ca 100 förskoleplatser för att löpande under läsåret (augusti till juni) kunna ta emot nya förskolebarn i de här kommundelarna. Enligt prognoserna visar en utökning med tre avdelningar på förskolan Alprosen från och med hösten 2017 att det då skulle finnas ett överskott på 40 förskoleplatser i Vega- och Handenområdet. Prognoserna visar även på att det kommer att vara aktuellt att ha kvar de inhyrda förskoleavdelningarna på Alprosen under de kommande 3-5 åren men att beräknade inhyrningstiden årligen uppdateras och vid behov revideras.

Prognos utveckling över-/underskott antal förskoleplatser Vega/Hande	aug-17	aug-18	aug-19	aug-20
Vega	-111	-132	-195	-296
Handen	97	28	-2	-34
Delsumma över-/underskott exkl. kapacitetsförändr.	-14	-103	-197	-329
Kapacitetsförändring				
Alprosen, 3 inhyrda avdelningar	54			
Förskola 1, sex avdelningar - Vega detaljplan 2		108		
Alprosen, tillfälligt bygglov går ut för två avdelningar (okt-2018)			-36	
Förskola, sex avdelningar - detaljplan Kolartorp 3 (prel. jan-2019)			108	
Förskola 2, sex avdelningar - Vega detaljplan 2			108	
Förskola, sex avdelningar - Vega detaljplan 4				108
Summa ackum. över-/underskott inkl. kapacitetsförändr.	40	59	145	121

I samband med att Alprosen utökas med tre förskoleavdelningar från och med hösten 2017 äskar utbildningsförvaltningen även 0,5 mnkr från Kommunstyrelsens investeringsreserv för inventarier och utrustning till de nya förskoleavdelningarna.

Dnr KS 2017/196

§ 145 Inhyrning av bostäder på Blockstensvägen/Larstensvägen i Jordbro

Sammanfattning

Sveriges kommuner har under lång tid tagit emot nyanlända som efter att de fått uppehållstillstånd bosätter sig och etablerar sig i Sverige, eller befinner sig i en kommun som asylsökande vuxen eller barn. Under 2015 har det skett en mycket stor ökning av antalet personer som kommer till Sverige och därmed även till Haninge kommun.

En av följderna av detta är att riksdagen har beslutat om en ny lag, lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Lagen innebär att sedan 2016-03-01 är kommunerna skyldiga att ge bostad till de flyktingar som får uppehållstillstånd och blir anvisade av migrationsverket till respektive kommun.

Lagen slår fast att vid fördelningen av anvisningar mellan kommuner skall hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande barn, samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen.

Bostadssituationen beaktas inte vid fördelningen. Fler nyanlända kommer framöver att anvisas till kommuner där det finns goda etableringsförutsättningar. Samtidigt är bostadsbristen i storstadslänen ett stort hinder för både mottagande och en god etablering.

Detta betyder för Haninge kommun att kommunen är skyldig att tillhandahålla bostäder åt 276 personer som väntas anvisas under 2017. Vad anvisningen för 2018 blir vet vi inte förrän i slutet av 2017 men uppskattningen är att antalet kommer att minska.

Som en del i kommunens arbete med att få fram bostäder till att kunna ta emot nyanlända enligt den nya lagen har stadsbyggnadsförvaltningen tagit fram förslag på 10 tomter där det skulle vara möjligt att uppföra bostäder med tidsbegränsade bygglov. Detta beskrivs i en plan för anskaffning av bostäder till av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd som behandlades

i kommunfullmäktige 5 december 2016.

Blockstensvägen/Lerstensvägen i Jordbro är en av de tomter som stadsbyggnadsförvaltningen har tagit fram som är tänkbara att bygga bostäder på med tidsbegränsat bygglov. Kommunstyrelseförvaltningen har i förhandling med Bo Cash AB kommit fram till en överenskommelse. Den bygger på ett upplägg som innebär att Bo Cash erbjuds arrendera ett markområde vid Blockstensvägen/Lerstensvägen i Jordbro till och med 2027-10-01 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet mot att de åtar sig att på området uppföra 42 stycken enrumslägenheter, 12 stycken trerumslägenheter samt 6 stycken femrumslägenheter, uppförda i 6 stycken byggnader i två plan med 9-12 bostäder i varje byggnad, totalt 60 bostäder och upplåta dessa till kommunen i enlighet med bilagt hyresavtal. Antalet lägenheter i hyresavtalet är ett uppskattat antal då detta slutligen avgörs i samband med bygglovet.

Kommunens ekonomiska åtagande för hyreskontrakten är 4 406 tkr per år. Hyreskontraktets längd är fr.o.m. 2017-10-01 t.o.m. 2027-09-30 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet. Den totala hyreskostnaden under hyrestiden beräknas till 66 096 tkr exklusive indexhöjningar de kommande åren.

Hyresnivåer på lägenheterna är beräknade till 4 800 kr per månad för de 42 enrumslägenheterna och 8 200 kr per månad för de 12 trerumslägenheterna samt 11 200 kr per månad för de 6 femrumslägenheterna.

Beslutet om att arrendera ut marken är ett delegationsbeslut som hanteras inom ramen för detta och är villkorat av att hyresavtalet godkänns.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen ser att behovet av dessa bostäder är stort och föreslår kommunstyrelsen att godkänna bilagda hyresavtal vilket innebär att kommunen hyr in 60 stycken bostadslägenheter från Bo Cash AB. Kommunstyrelseförvaltningen gör bedömningen att bostäderna från Bo Cash AB har en god standard.

I ärendet ”Plan för anskaffning av bostäder till av staten anvisade

nyanlända med uppehållstillstånd” som behandlades på kommunfullmäktige den 5 december 2016 finns också beskrivet att en del av lägenheterna skall kunna hyras ut till andra än nyanlända, exempelvis som ungdomsbostäder. Beträffande bostäderna på Blockstensvägen/Lerstensvägen är kommunstyrelseförvaltningens bedömning att 70 % av lägenheterna behövs till nyanlända, eftersom kommunen för de 276 personer som väntas anvisas 2017 har ett stort behov av bostäder och många av de som anvisas kommer till Haninge under hösten 2017.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2017-05-04, Inhyrning av bostäder vid Blockstensvägen/Lerstensvägen
- Hyreskontrakt med bilagor
- Karta

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen Kommunstyrelsen beslutar

1. Bilagda hyresavtal godkänns.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M) yrkar att kommunalrådsberedningens förslag avslås.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag och Moderaternas avslagsyrkande. Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens beslut Kommunstyrelsen beslutar

1. Bilagda hyresavtal godkänns.

Reservationer

Martina Mossberg, Alexandra Anstrell, Michael Fridebäck - samtliga (M), och Christian Lindefjärd (SD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen

För kännedom: Socialnämnden

Reservation

§ 145

Kommunstyrelsen

2017-05-29

Inhyrning av bostäder på Blockstensvägen/Larstensvägen i Jordbro

Moderaterna har tidigare reserverat sig mot plan för anskaffning av boende till nyanlända 2016-12-19 (§ 369). Så länge detta övergripande och illa genomtänkta beslut kvarstår kommer vi att reservera oss mot alla tillfälliga boenden på de utpekade platserna. Vi anser att kommunen genom beslutet fråntar invånarna grundläggande rättigheter och kan, trots att det utlovats, konstatera att den rödgröna kommunledningen S, MP, C fortsatt vägrar informera och kommunicera med invånarna innan besluten fattas. Genom att använda regler om tidsbegränsat bygglov för byggandet av nästan 400 lägenheter försöker man kringgå de regler som annars tar tillvara på sakägares och andra invånares intressen.

Det aktuella ärendet är också av karaktären byggentreprenad och ska upphandlas enligt Lagen om offentlig upphandling. Då ingen upphandling har föregått den beslutade entreprenaden är den att anse som en otillåten direktupphandling.

Martina Mossberg (M)

Inhyrning av bostäder vid Blockstensvägen/Lerstensvägen

Bakgrund

Sveriges kommuner har under lång tid tagit emot nyanlända som efter att de fått uppehållstillstånd bosätter sig och etablerar sig i Sverige, eller befinner sig i en kommun som asylsökande vuxen eller barn. Under 2015 har det skett en mycket stor ökning av antalet personer som kommer till Sverige och därmed även till Haninge kommun.

En av följderna av detta är att riksdagen har beslutat om en ny lag, lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Lagen innebär att sedan 2016-03-01 är kommunerna skyldiga att ge bostad till de flyktingar som får uppehållstillstånd och blir anvisade av migrationsverket till respektive kommun. Lagen slår fast att vid fördelningen av anvisningar mellan kommuner skall hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande barn, samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen. Bostadssituationen beaktas inte vid fördelningen. Fler nyanlända kommer framöver att anvisas till kommuner där det finns goda etableringsförutsättningar. Samtidigt är bostadsbristen i storstadslänen ett stort hinder för både mottagande och en god etablering.

Detta betyder för Haninge kommun att kommunen är skyldig att tillhandahålla bostäder åt 276 personer som väntas anvisas under 2017. Vad anvisningen för 2018 blir vet vi inte förrän i slutet av 2017 men uppskattningen är att antalet kommer att minska.

Som en del i kommunens arbete med att få fram bostäder till att kunna ta emot nyanlända enligt den nya lagen har stadsbyggnadsförvaltningen tagit fram förslag på 10 tomter där det skulle vara möjligt att uppföra bostäder med tidsbegränsade bygglov. Detta beskrivs i en plan för anskaffning av bostäder till av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd som behandlades i kommunfullmäktige 5 december 2016.

Inhyrning av bostäder på Blockstensvägen/Lerstensvägen

Blockstensvägen/Lerstensvägen i Jordbro är en av de tomter som stadsbyggnadsförvaltningen har tagit fram som är tänkbara att bygga bostäder på med tidsbegränsat bygglov. Kommunstyrelseförvaltningen har i förhandling med Bo Cash AB kommit fram till en överenskommelse. Den bygger på ett upplägg som innebär att Bo Cash erbjuds arrendera ett markområde vid Blockstensvägen/Lerstensvägen i Jordbro till och med 2027-10-01 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet mot att de åtar sig att på området uppföra 42 stycken enrumslägenheter, 12 stycken trerumslägenheter samt 6 stycken femrumslägenheter, uppförda i 6 stycken byggnader i två plan med 9-12 bostäder i varje byggnad, totalt 60 bostäder och upplåta dessa till kommunen i enlighet med bilagt hyresavtal. Antalet lägenheter i hyresavtalet är ett uppskattat antal då detta slutligen avgörs i samband med bygglovet.

Kommunens ekonomiska åtagande för hyreskontrakten är 4 406 tkr per år. Hyreskontraktets längd är fr.o.m. 2017-10-01 t.o.m.2027-09-30 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet. Den totala hyreskostnaden under hyrestiden beräknas till 66 096 tkr exklusive indexhöjningar de kommande åren.

Då det är en blockförhyrning så tar kommunen risken för eventuella tomma lägenheter under hela hyrestiden. Övriga risker är ifall det blir skadegörelse eller överslitage av ytskikt på golv, väggar och tak.

Hyresnivåer på lägenheterna är beräknade till 4 800 kr per månad för de 42 enrumslägenheterna och 8 200 kr per månad för de 12 trerumslägenheterna samt 11 200 kr per månad för de 6 femrumslägenheterna.

Enligt tidigare beräkningar så kommer inte den nyanlände fullt ut att kunna klara av att betala denna hyra med etablerings- och bostadsersättning samt eventuella tillägg och bidrag från försäkringskassan. De nyanländas samlade ersättning klarar en hyra på ca 5 000 kr för ensamstående och 8 500 kr för en familj. Ettorna samt treorna klarar sig inom gränsen men för femmorna blir skillnaden 2700 kr. Skulle samtliga hyresgäster bli beroende av försörjningsstöd för mellanskillnaden kommer kommunens kostnader att bli ca 194 tkr per år.

Beslutet om att arrendera ut marken är ett delegationsbeslut som hanteras inom ramen för detta och är villkorat av att hyresavtalet godkänns.

Det är kommunstyrelseförvaltningen som kommer att stå för inhyrningen av bostäderna. Sedan är det socialförvaltningen som kommer att hyra ut lägenheterna till hyresgästerna.

Kommunstyrelseförvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen ser att behovet av dessa bostäder är stort och föreslår kommunstyrelsen att godkänna bilagda hyresavtal vilket

innebär att kommunen hyr in 60 stycken bostadslägenheter från Bo Cash AB. Kommunstyrelseförvaltningen gör bedömningen att bostäderna från Bo Cash AB har en god standard.

I ärendet "Plan för anskaffning av bostäder till av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd" som behandlades på kommunfullmäktige den 5 december 2016 finns också beskrivet att en del av lägenheterna skall kunna hyras ut till andra än nyanlända, exempelvis som ungdomsbostäder. Beträffande bostäderna på Blockstensvägen/Lerstensvägen är kommunstyrelseförvaltningens bedömning att 70 % av lägenheterna behövs till nyanlända, eftersom kommunen för de 276 personer som väntas anvisas 2017 har ett stort behov av bostäder och många av de som anvisas kommer till Haninge under hösten 2017.

Underlag för beslut

- Hyreskontrakt med bilagor
- Karta

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Bilagda hyresavtal godkänns.

Bengt Svenander
kommundirektör

Jörn Karlsson
ekonomidirektör

HYRESKONTRAKT FÖR LOKAL

Sid 1 (4)

Nr 7824-0001

Undertecknade har denna dag träffat följande hyresavtal

Kryss i ruta innebär att den därefter följande texten gäller.

Hyresvärd	Bo Cash AB	Personnr/orgnr 559019-0210									
Hyresgäst	Haninge kommun, lokalbanken	Personnr/orgnr 212000-0084									
Hyresgäst (2)		Personnr/orgnr									
Lokalens adress m m	Kommun Haninge	Fastighetsbeteckning Kalvsvik 16:1 (del av)									
	Gata Blockstensvägen - Lerstensvägen	Trappor/hus Lägenhet nr									
	Aviseringsadress										
Lokalens skick och användning	Lokalen med tillhörande utrymmen uthyrs, om inte annat anges, i befintligt skick att användas till: Blockförhyrning av 60 st bostadslägenheter. 6 st. 5:or à ca 99 kvm, 12 st 3:or à ca 66 kvm samt 42 st 1:or à ca 33 kvm.										
Lokalens storlek och omfattning	Butiksarea i plan	m ²	Kontorsarea i plan	m ²	plan	m ²	Lagerarea i plan	m ²	Övrig Area i Plan	m ²	Bilaga 1 och 5
	Angivna areor ☐ har ☒ har inte inför avtalets tecknande gemensamt mätts upp. Om i avtalet angiven area avviker från uppmätt area medför avvikelsen inte rätt för hyresgästen till återbetalning respektive hyresvärdens rätt till högre hyra. ☐ Omfattningen av de förhyrda lokalerna har markerats å bifogade ritning(ar). Bilaga										
	tillfart för bil för i- och ☒ urlastning	☐ plats för skylt	☐ plats för skyltskåp/ automat	☐ parkerings- plats(er) för bil(ar)	☐ garage- plats(er) för bil(ar)	☐					
Inredning m m	Lokalen uthyrs ☐ Utan särskild för verksamheten avsedd inredning ☒ Med särskild för verksamheten avsedd inredning Bilaga 4 Vid hyresförhållandets upphörande skall hyresgästen, om inte annan överenskommelse träffats, bortföra honom tillhörig egendom och återställa lokalerna i godtagbart skick. Parterna är eniga om att senast sista dagen av hyresförhållandet gemensamt genomföra besiktning av lokalerna. Om till följd av hyresgästens åtgärder – vidtagna med eller utan hyresvärdens medgivande – lokalen vid avflyttningen innehåller material, som inte särskilt överenskommit att hyresvärdens svarar för, skall hyresgästen avlägsna materialet eller ersätta hyresvärdens dennes kostnader för kvittblivning såsom förekommande avfallsskatt, transport och avgift för deponering eller motsvarande.										
Ledningar för telefoni	Hyresgästen bekostar erforderlig dragning av ledningar för telefoni från den anslutningspunkt som operatören anger ☐ till de ställen i lokalen som hyresgästen i samråd med hyresvärdens väljer.										
	Hyresvärdens bekostar motsvarande ledningsdragning fram till lokalen. Ledningsdragning inom lokalen utförs och ☐ bekostas av hyresgästen men skall ske i samråd med hyresvärdens.										
Ledningar för datakommunikation	Hyresgästen bekostar erforderlig dragning av ledningar för datakommunikation från den anslutningspunkt som ☐ operatören anger till de ställen i lokalen som hyresgästen i samråd med hyresvärdens väljer.										
	Hyresvärdens bekostar motsvarande ledningsdragning fram till lokalen. Ledningsdragning inom lokalen utförs och ☒ bekostas av hyresgästen men skall ske i samråd med hyresvärdens. Bilaga 1										
Hyrestid	Från och med den Bilaga 1					Till och med den Bilaga 1					
	Uppsägning av detta kontrakt skall ske skriftligen minst _____ månader före den avtalade hyrestidens utgång										
Värme och varmvatten	I annat fall är kontraktet förlängt med _____ år för varje gång										
	Erforderlig uppvärmning av lokalen ombesörjs av ☒ hyresvärdens ☐ hyresgästen Varmvatten tillhandahålls ☒ hela året ☐ inte alls ☐										

Upplysning

Observera att det i vissa fall förutom kryss i ruta också erfordras att bilaga fogas till avtalet för att överenskommelsen i bilagan skall bli tillämplig. Det gäller exempelvis indexklausul, klausul om fastighetsskatt och om hyresgästens rätt till nedsättning av hyra vid sedvanligt underhåll.

Sign 	Sign
----------	------

HYRESKONTRAKT FÖR LOKAL

Sid 2 (4)

Nr 7824-0001

Undertecknade har denna dag träffat följande hyresavtal

Kryss i ruta innebär att den därefter följande texten gäller.

Hyra	Kronor 4 406 400	utgörande	☐ total hyra	☒ hyra exkl nedan markerade tillägg															
Indexklausul	☒ Ändring av ovan angiven hyra sker i enlighet med bilaga			Bilaga 2															
Kostnad för värme och varmvatten	☐ Bränsle/Värmetillägg utgår i enlighet med bifogade klausul			Bilaga															
VA-kostnad	☐ VA-tillägg utgår i enlighet med bifogade klausul			Bilaga															
Kyla Ventilation	☐ Kostnader för drift av särskild kyl- och ventilationsanläggning ersätts i enlighet med bifogade klausul			Bilaga															
Ei	☐ ingår i hyran ☒ hyresgästen har eget abonnemang																		
Städning	☐ ingår i hyran i enlighet med överenskommelse med Tornberget ☒ ombesörjs och bekostas av hyresgästen																		
Emballage- och sophämtning	<p>I den omfattning det åligger hyresvärden att dels tillhandahålla utrymme för lagring av sopor/emballage dels ordna borttransport av sådant avfall, åligger det hyresgästen att sortera och placera avfall i avsett kärl på avsedd plats liksom att utan kompensation medverka till den ytterligare källsortering som hyresvärden kan komma att besluta.</p> <p>Emballage- och sophämtning ☐ ingår i hyran</p> <p>☐ ombesörjs och bekostas av hyresgästen (dock åligger det hyresvärden att tillhandahålla sopkärl och erforderligt soputrymme)</p> <p>☒ Ingår i hyran beträffande nedan markerade avfallsfraktioner. Det åligger hyresgästen att själv svara för och bekosta uppsamling, sortering, lagring och transport av hos hyresgästen förekommande avfallsfraktioner som inte markerats nedan.</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td>☒ hushållsavfall</td> <td>☐ lysrör</td> <td>☐ hårda plastförpackningar</td> </tr> <tr> <td>☐ grovsopor</td> <td>☐ metallförpackningar</td> <td>☐ farligt avfall enligt förordning (1996:971)</td> </tr> <tr> <td>☐ komposterbart avfall</td> <td>☐ ofärgade glasförpackningar</td> <td></td> </tr> <tr> <td>☐ tidningspapper</td> <td>☐ färgade glasförpackningar</td> <td></td> </tr> <tr> <td>☐ batterier</td> <td>☐ pappförpackningar</td> <td></td> </tr> </table>				☒ hushållsavfall	☐ lysrör	☐ hårda plastförpackningar	☐ grovsopor	☐ metallförpackningar	☐ farligt avfall enligt förordning (1996:971)	☐ komposterbart avfall	☐ ofärgade glasförpackningar		☐ tidningspapper	☐ färgade glasförpackningar		☐ batterier	☐ pappförpackningar	
☒ hushållsavfall	☐ lysrör	☐ hårda plastförpackningar																	
☐ grovsopor	☐ metallförpackningar	☐ farligt avfall enligt förordning (1996:971)																	
☐ komposterbart avfall	☐ ofärgade glasförpackningar																		
☐ tidningspapper	☐ färgade glasförpackningar																		
☐ batterier	☐ pappförpackningar																		
Snöröjning och sandning	☒ ingår i hyran ☐ ombesörjs och bekostas av hyresgästen ☒ enl. bil			Bilaga 1															
Fastighets-skatt	☒ ingår i hyran ☐ ersättning härför erläggs enligt särskild överenskommelse			Bilaga															
Oförutsedda kostnader	<p>Skulle efter avtalets tecknande oförutsedda kostnadsökningar uppkomma för fastigheten på grund av</p> <p>a) införande eller höjning av särskild för fastigheten utgående skatt, avgift eller påлага varom riksdag, regering, kommun eller myndighet kan komma att besluta</p> <p>b) generella ombyggnadsåtgärder eller liknande på fastigheten som ej enbart avser lokalen och som hyresvärden åläggs att utföra till följd av beslut av riksdag, regering, kommun eller myndighet</p> <p>skall hyresgästen med verkan från inträdd kostnadsökning erlägga ersättning till hyresvärden för på lokalen belöpande andel av den totala årliga kostnadsökningen för fastigheten.</p> <p>Lokalens andel är <u>100</u> procent. Har andelen ej angivits utgörs denna av hyresgästens hyra (exklusive eventuell moms) i förhållande till i fastigheten utgående lokalhyror (exklusive eventuell moms) vid tiden för kostnadsökningen. För ej uthyrd lokal görs därvid en uppskattning av marknadshyran för lokalen.</p> <p>Med skatt enligt a) ovan avses ej moms och fastighetsskatt i den mån ersättning härför erläggs i enlighet med överenskommelse. Med oförutsedda kostnader menas sådana kostnader som vid avtalets ingående inte beslutats av de under a) och b) angivna instanserna. Ersättningen erläggs enligt nedanstående regler om hyrans betalning.</p>																		

Upplysning

Observera att det i vissa fall förutom kryss i ruta också erfordras att bilaga fogas till avtalet för att överenskommelsen i bilagan skall bli tillämplig. Det gäller exempelvis indexklausul, klausul om fastighetsskatt och om hyresgästens rätt till nedsättning av hyra vid sedvanligt underhåll.

Sign 	Sign
----------	------

HYRESKONTRAKT FÖR LOKAL

Sid 3 (4)

Nr 7824-0001

Undertecknade har denna dag träffat följande hyresavtal

Kryss i ruta innebär att den därefter följande texten gäller.

Mervärdesskatt (moms)	☐ Fastighetsägaren/hyresvärden är skattskyldig till moms för uthyrning av lokalen. Hyresgästen skall utöver hyran erlägga vid varje tillfälle gällande moms. ☐ Om fastighetsägaren/hyresvärden efter beslut av skattemyndigheten blir skattskyldig till moms för uthyrning av lokalen skall hyresgästen utöver hyran erlägga vid varje tillfälle gällande moms. Momsen som erläggs samtidigt med hyran beräknas på angivet hyresbelopp jämte, enligt vid varje tidpunkt gällande regler för moms på hyra, på i förekommande fall enligt hyreskontraktet utgående tillägg och andra ersättningar. Om hyresvärden till följd av hyresgästens självständiga agerande – såsom upplåtelse av lokalen i andra hand (även upplåtelse till eget bolag), eller överlåtelse – blir återbetalningsskyldig för moms enligt bestämmelserna i mervärdesskattelagen skall hyresgästen fullt ut ersätta hyresvärden med det återbetalda beloppet. Hyresgästen skall vidare utge ersättning för den kostnadsökning som följer av hyresvärdens förlorade avdragsrätt för ingående moms på driftskostnaderna som uppstår genom hyresgästens agerande.		
Hyrans betalning	Hyran erläggs utan anfordran i förskott senast sista vardagen före varje ☐ kalendermånads början ☒ kalenderkvartals början		
Ränta, betalnings-påminnelse	Vid försenad hyresbetalning skall hyresgästen erlägga dels ränta enligt räntelagen, dels ersättning för skriftlig betalningspåminnelse enligt lagen om ersättning för inkassokostnader m m. Ersättning för påminnelse utgår med belopp som vid varje tillfälle gäller enligt förordningen om ersättning för inkassokostnader m m.		
Underhåll m m	☐ Hyresvärden skall utföra och bekosta ☒ erforderligt underhåll av lokalerna och av honom tillhandahållen inredning	Dock att hyresgästen svarar för överslitage	Bilaga 1
	☐ Hyresgästen skall utföra och bekosta erforderligt underhåll av ytskikt på golv, väggar och tak jämte av inredning tillhandahållen av hyresvärden. Om hyresgästen åsidosätter sin underhållsskyldighet och ej inom skälig tid vidtar rättelse efter skriftlig anmodan äger hyresvärden rätt att fullgöra skyldigheten på hyresgästens bekostnad.	Hyresgästens underhållsskyldighet omfattar därutöver	Bilaga
	☐ Fördelningen av underhållsansvaret framgår av särskild bilaga		Bilaga
Skötsel och drift	Hyresgästen äger ej rätt att utan hyresvärdens skriftliga godkännande, i lokalen eller eljest inom fastigheten, utföra inrednings- och/eller installations- eller ändringsarbeten som direkt berör bärande byggnadsdelar eller för fastighetens funktion viktiga installationer såsom VA-, el, ventilationssystem etc, tillhöriga hyresvärden. Anordningar för ventilation får inte av hyresgästen byggas in i inredning så att effekten av sådana anordningar försämrats. Det åligger hyresgästen att vid utförande av inredningsarbeten se till att funktionen hos radiatorer och andra uppvärmningsanordningar i allt väsentligt behålls.		
Bygg varudeklarationer	Om hyresgästen i enlighet med bestämmelser i detta avtal eller eljest utför underhålls-, förbättrings- eller ändringsarbeten avseende lokalen skall han för hyresvärden i god tid före arbetets utförande förete byggvarudeklarationer – i den mån sådana finns utarbetade – för de produkter och material som skall tillföras lokalen.		
PBL-avgifter	Om hyresgästen utan erforderligt bygglov vidtar ändringar i lokalerna och hyresvärden till följd härav enligt reglerna i PBL tvingas utge byggnadsavgift eller tilläggsavgift skall hyresgästen till hyresvärden utge motsvarande belopp.		
Nedsättning av hyra	☒ Hyresgästen har inte rätt till nedsättning i hyran för tid då hyresvärden låter utföra arbete för att sätta lägenheten i avtalat skick eller annat arbete som särskilt anges i avtalet.		
	☐ Hyresgästens rätt till nedsättning av hyran när hyresvärden utför sedvanligt underhåll av de förhyrda lokalerna eller fastigheten i övrigt regleras i bilaga	Bilaga	
Myndighetskrav m m	Det åligger att på eget ansvar och egen bekostnad svara för de åtgärder, som av försäkringsbolag eller byggnadsnämnd, miljö- och hälsoskyddsmyndighet, brandmyndighet eller annan myndighet efter tillträdesdagen kan komma att krävas för lokalens nyttjande för avsedd användning.		
	☒ hyresvärden ☐ hyresgästen	Hyresgästen skall samråda med hyresvärden innan åtgärder vidtas.	

Upplysning

Observera att det i vissa fall förutom kryss i ruta också erfordras att bilaga fogas till avtalet för att överenskommelsen i bilagan skall bli tillämplig. Det gäller exempelvis indexklausul, klausul om fastighetsskatt och om hyresgästens rätt till nedsättning av hyra vid sedvanligt underhåll.

Sign 	Sign
----------	------

HYRESKONTRAKT FÖR LOKAL

Sid 4 (4)

Nr 7824-0001

Undertecknade har denna dag träffat följande hyresavtal

Kryss i ruta innebär att den därefter följande texten gäller.

Skyltar, markiser, fönster, dörrar etc	Hyresgästen äger efter samråd med hyresvärden rätt att uppsätta för verksamheten sedvanlig skylt, under förutsättning att hyresvärden ej har befogad anledning att vägra och att hyresgästen inhämtat erforderliga tillstånd av berörda myndigheter. Vid avflyttning åligger det hyresgästen att återställa husfasaden i godtagbart skick. Vid mer omfattande fastighetsunderhåll såsom fasadrenovering åligger det hyresgästen att på egen bekostnad och utan ersättning nedmontera och åter uppmontera skyltar, markiser och antenner. Hyresvärden förbinder sig att inte uppsätta automater och skyltskåp å ytterväggarna till de av hyresgästen förhyrda lokalerna utan hyresgästens medgivande samt medger hyresgästen optionsrätt att uppsätta automater och skyltskåp å ifrågakvarande väggar.		
	☒ Hyresvärden ☐ Hyresgästen Svarar för skador på grund av åverkan å ☒ fönster ☐ skyltfönster ☒ entrédörrar ☐ skyltar ☐		
	☐ Hyresgästen är skyldig att teckna och vidmakthålla glasförsäkring beträffande samtliga till lokalen hörande skyltfönster och entrédörrar.		
Låsanordningar	Det åligger ☒ hyresvärden ☐ hyresgästen Att utrusta lokalerna med sådana lås- och stölskydds-anordningar som krävs för hyresgästen.		
Force majeure	Hyresvärden fritager sig från skyldighet att fullgöra sin del av avtalet och från skyldighet att erlagga skadestånd om hans åtaganden inte alls eller endast till onormalt hög kostnad kan fullgöras på grund av krig eller upplopp, på grund av sådan arbetsinsällelse, blockad, eldsvåda, explosion eller ingrepp av offentlig myndighet som hyresvärden inte råder över och heller inte kunnat förutse.		
Säkerhet	Förutsättning för detta avtals giltighet är att säkerhet i form av ☐ bankgaranti ☐ borgen ☐		Bilaga
	Lämnas senast den		
Särskilda bestämmelser	Bilaga. Totalt finns 5 st. bilagor.		Bilaga 1
Underskrift	Detta kontrakt, som inte utan särskilt medgivande får inskrivas, har upprättats i två likalydande exemplar, av vilka parterna tagit var sitt. Tidigare avtal mellan parterna avseende denna lokal upphör att gälla fr o m detta avtals ikraftträdande.		
	Ort/datum Hamne 26/4 2017	Ort/datum	
	Hyresvärd 	Hyresgäst	
	Namnförtydligande Tommy Hielen	Namnförtydligande	
Överenskommelse om avflyttning	På grund av denna dag träffad överenskommelse upphör kontraktet att gälla fr o m den _____ till vilken dag hyresgästen förbinder sig att avflytta.		
	Ort/datum	Ort/datum	
	Hyresvärd	Hyresgäst	
Överlåtelse	Ovanstående kontrakt överlåtes fr o m den _____ på _____		
	Frånträdande hyresgäst	Tillträdande hyresgäst	Personnr/orgnr
Ovanstående överlåtelse godkännes	Ort/datum	Hyresvärd	

Upplysning

Observera att det i vissa fall förutom kryss i ruta också erfordras att bilaga fogas till avtalet för att överenskommelsen i bilagan skall bli tillämplig. Det gäller exempelvis indexklausul, klausul om fastighetsskatt och om hyresgästens rätt till nedsättning av hyra vid sedvanligt underhåll.

Särskilda bestämmelser

Bostadslägenheterna är till antalet 60 st. innehållande 6 st. 5:or à 99 kvm, 12 st. 3:or à 66 kvm samt 42 st. 1:or à 33 kvm. Antal bostadshus är totalt sex stycken. Kommunen hyr dessa i enlighet med upprättat hyresavtal. Hyran uppgår till 4 406 400 kronor per år från och med tillträdesdagen. Hyran är beräknad enligt följande:
 $42 \text{ st. } 1:\text{or} * 4\,800 \text{ kr/månad} + 12 \text{ st. } 3:\text{or} * 8\,200 \text{ kr/månad} + 6 \text{ st. } 5:\text{or} * 11\,200 \text{ kr/månad} = 367\,200 \text{ kr totalt per månad.}$

Tillträde beräknas till 2017-10-01. Hyran betalas från tillträdesdagen. Ändring av tillträde skall meddelas hyresgästen minst två månader innan tillträdesdagen. Hyresavtalet gäller för en tid av tio (10) år, till och med 2027-09-30. Om bygglov efter den första perioden på tio (10) år förlängs, förlängs hyresavtalet med motsvarande tid dock som längst fem (5) år till och med 2032-09-30. Det är hyresvärdens ansvar att lämna in en komplett bygglovsansökan. Om detta ej sker och det medför att bygglov inte förlängs efter tio år, så svarar hyresvärden för alla ev. krav och förpliktelser som kan uppkomma mot bostadshyresgästerna och ev. andra inblandade parter.

Hyresavtalet avser inhyrning av 60 st. lägenheter. Om det vid vidare projektering och hantering av bygglov visar sig att det totala antalet lägenheter eller ytan per lägenhet minskar i förhållande till detta avtal skall den angivna bashyran i avtalet justeras ned i motsvarande omfattning.

I hyresavtalet ingår anläggning av markarbeten såsom avgrusning, gräsytor, förråd samt parkeringsplatser. Slutlig utformning av lägenheter och markarbeten skall godkännas och undertecknas av Haninge kommuns lokalförsörjningschef och behörig firmatecknare för hyresvärden senast 2017-07-31. Dokumenten skall biläggas detta avtal. En planerad utformning finns i Bilaga 5.

Detta avtal är för sin giltighet villkorat med att kommunstyrelsen godkänner avtalet 2017-05-29 samt att hyresvärden erhåller bygglov för uppförandet av byggnaderna. Har inte bygglov erhållits senast 2017-09-30 är detta avtal förfallet utan rätt till ersättning för någondera part.

Vid händelse av hyresvärdens konkurs fortsätter detta avtal att gälla gentemot konkursboet. Konkursboet äger i sådana fall rätt att överlåta detta avtal till annan part i samband med försäljning av husen.

Hyresvärden skall bekosta kabeldragning inom fastigheten samt anslutning till huset och uttag till respektive lägenhet avseende tv och datakommunikation. Hyresgästen bekostar och svarar för samtliga abonnemangs hänförliga installationer.

I hyresavtalet ingår förvaltning, drift och skötsel av byggnader och markytor.
(Se gränsdragningslista) Bilaga 3.

Hyresvärden skall hålla fastigheten försäkrad till fullvärde. Hyresgästen svarar för hyresvärdens självrisk för det fall skada vållats av hyresgästen. Hyresgästen tecknar hemförsäkring.

Hyresvärden är ansvarig för underhåll av ytskikt och inredning för att upprätthålla lägenheternas funktioner. Dock är hyresgästen skyldig att bekosta allt underhåll som sker på grund av överslitage eller skadegörelse.
Hyresvärd och hyresgäst utför årlig besiktning av fastigheten.

TH

INDEXKLAUSUL
för lokal

Sid 1 (2)

Bilaga nr 2

Avser	Hyreskontrakt nr 7824-0001 i fastigheten Kalvsvik 16:1 (del av)	
Hyresvärd	Bo Cash AB	
Hyresgäst	Haninge Kommun	
Klausul	<p>Av det i kontraktet angivna hyresbeloppet – kronor <u>4 406 400</u> skall <u>100</u> % eller <u>4 406 400</u> kronor utgöra bashyra. Under hyrestiden skall med hänsyn till förändringarna i konsumentprisindex (totalindex med 1980 som basår) tillägg till hyresbeloppet utgå med en viss procent å bashyran enligt nedanstående grunder.</p> <p>- Bashyran enligt detta avtal är anpassad till indextalet för oktober månad <u>2017</u> Indextalet för denna månad är <u>Okänt.</u></p> <p>Skulle indextalet någon påföljande oktobermånad ha stigit i förhållande till bastalet, skall tillägg utgå med det procenttal varmed indextalet ändrats i förhållande till bastalet. I fortsättningen skall tillägg utgå i förhållande till indextändringarna, varvid hyresförändringen beräknas på basis av den procentuella förändringen mellan bastalet och indextalet för respektive oktobermånad.</p> <p>Utgående hyra skall dock aldrig sättas lägre än det i kontraktet angivna hyresbeloppet. Hyresändringen sker alltid fr o m 1 januari efter det att oktoberindex föranlett omräkning.</p> <p>På sidan 2 intagna anvisningar gäller för avtalet.</p>	
Underskrift	Ort/datum	Ort/datum
	<i>Haninge 26/4 2017</i>	Haninge, 2017-
	Hyresvärd	Hyresgäst
	Bo Cash AB	Haninge Kommun
	Namnförtydligande	
		Hyresgäst
	<i>Tommy Hielm</i>	
	Namnförtydligande	Namnförtydligande
	<i>Tommy Hielm</i>	

Anvisningar till Indexklausul för lokal

Bashyran

Om hela eller viss andel av det i avtalet angivna hyresbeloppet skall utgöra bashyra är en förhandlingsfråga och kan bero på hyresvillkoren i övrigt (såsom exempelvis hyrans storlek i kr/m^2 och år samt vilka övriga förpliktelser som åvilar hyresgästen m m).

Bastalet

Indextalet för den oktobermånad till vilken bashyran anses anpassad utgör bastalet såvida inte annat anges genom angivande av år (se bestämmelserna på sidan 1).

Jämförelse mellan indextalen sker så snart årets oktoberindex blir känt. De senaste åren har oktoberindex blivit känt i mitten av november.

Beräkning av tillägget

- 1) Beräkna skillnaden mellan aktuellt oktoberindex och bastalet.
- 2) Om skillnaden är positiv, divideras den framräknade skillnaden med bastalet.
- 3) Tilläggets storlek beräknas genom att denna kvot multipliceras med bashyran.

Exempel

Beräkning av hyrestillägg för år 2002

Bashyran antas vara 100 000 kr/år och anpassad till konsumentprisindex (KPI) för oktober 1999, som är 259,7 (bastalet).

1. Beräkna skillnaden mellan indextalet 269,1 och 259,7. Skillnaden är positiv och uppgår till 9,4.
2. Dividera 9,4 med 259,7, multiplicera kvoten (utan avrundning) med bashyran 100 000 kr. Resultatet blir 3 619,56 kr och utgör hyrestillägget för år 2002 enligt klausulen.

Alternativ A: Om KPI för oktober 2001 i stället skulle ha blivit lägre än året innan t ex 262,0 (oktoberindex år 2000 var 262,6).

Skillnaden mellan antagna 262,0 och bastalet 259,7 hade fortfarande blivit positiv och uppgått till 2,3. Kvoten mellan 2,3 och bastalet 259,7 multiplicerat med bashyran 100 000 kr hade resulterat i ett hyrestillägg på 885,63 kr. Den sammanlagda hyran hade dock blivit lägre än för år 2001.

Alternativ B. Om KPI för oktober 2001 i stället skulle ha blivit lägre än bastalet 259,7 t ex 259,5.

Skillnaden mellan 259,5 och bastalet 259,7 hade då varit negativ. Inget hyrestillägg skulle då utgå. Det i avtalet angivna hyresbeloppet skulle gälla.

FHi

Gränsdragningslista

Avser hyresavtal nr: 7824-0001
Fastigheten: Kalvsvik 16:1 (del av)

Hyresvärd (HV): Bo Cash AB
Hyresgäst (HG): Haninge kommun

Gränsdragningslista för ägande, tillsyn, skötsel, felavhjälpande samt planerat underhåll under hyrestiden.

Allmänt

Gränsdragningslistan avser ägande samt arbets- och kostnadsfördelning för tillsyn, skötsel, felavhjälpande samt planerat underhåll under hyrestiden. Syftet med gränsdragningslistan är att under hyrestiden klarlägga om Hyresvärd eller Hyresgäst ansvarar för drift, underhåll och utbyte samt att klarlägga vilka arbetsuppgifter som ingår i hyran och vilka som skall ersättas därutöver. Av listan framgår vad respektive part är ansvarig för.

Ansvar

Konstaterade brister och fel skall åtgärdas snarast. Brister och fel som hänförs till underlåtenhet i parts normala åtagande svarar denna för utan begränsningar.

Brister någon av parterna i sina åtagande, trots upprepande påpekande, har den ena parten rätt att på den andra partens bekostnad vidta nödvändiga åtgärder som krävs av omständigheterna i övrigt.

Förutsättningen för att använda sig av denna möjlighet är att aviseringar har skett skriftligen. Uppfylls ej detta krav riskerar den part som vidtager åtgärd att också få svara för uppkomna kostnader.

Samtliga åtgärder som vidtages inom fastigheten skall vara fackmässigt utförda och minst uppfylla gällande normer och myndighetsregler.

Aff-definitioner 04

Tillsyn:

Driftåtgärder som omfattar observation av funktion hos ett förvaltningsobjekt, en inredning eller utrustning och rapportering av eventuella avvikelser, dock ej juridiskt ansvar.

Skötsel:

Driftåtgärder som omfattar en eller flera av åtgärderna justering eller vård av förvaltningsobjekt, inredning, utrustning, byte eller tillförsel av förbrukningsmaterial.

Felavhjälpande underhåll:

Underhåll som syftar till att återställa en funktion som oförutsett nått en oacceptabel nivå.

Planerat underhåll:

Underhåll som är planerat till tid, art och omfattning.

Skador och skadegörelse på fastigheten bekostas av hyresgästen.

För denna gränsdragningslista gäller **Aff-definitioner 04** (bifogas ej)

		<div style="display: flex; justify-content: space-around; text-align: center;"> <div style="transform: rotate(-45deg);">Ägare</div> <div style="transform: rotate(-45deg);">Ansvar för tillsyn</div> <div style="transform: rotate(-45deg);">Ansvarar för skötsel</div> <div style="transform: rotate(-45deg);">Ansvarar för felavhjälpandeunderhåll</div> <div style="transform: rotate(-45deg);">Ansvarar för planerat underhåll</div> </div>					
T1	Mark						
	Parkering (beläggning)	HV	HG	HV	HV	HV	
	Uppställningsytor	HV	HG	HV	HV	HV	
	Gräsytor	HV	HV	HV	HV	HV	
	Träd/buskar	HV	HV	HV	HV	HV	
T1.1	Fast utrustning på tomt						
	Papperskorgar och askkoppar på tomt och fasader	HV	HV	HV	HV	HV	Kan uppsättas om det visar sig att behov finns
	Belysning	HV	HG	HV	HV	HV	Exteriör belysning på varje fastighet. HG lampbyte
	El-ledningar	HV	HV	HV	HV	HV	
	VVS-ledningar, brunnar för dagvatten	HV	HV	HV	HV	HV	
T1.2	Lös utrustning på tomt						
T2	BYGGNAD UTVÄNDIGT						
	Stomme och fasad	HV	HG	HV	HV	HV	
	Yttertak, skärmtak	HV	HG	HV	HV	HV	
	Rensning av tak , takbrunnar, takrännor, snöräcke, avlopp, hängrännor för dagvatten	HV	HG	HV	HV	HV	
	Takrännor, snöräcken	HV	HG	HV	HV	HV	
T2.1	Fasader						
	Entréer	HV	HG	HG	HV	HV	
	Entrépartier, dörrar (inkl tillbehör)						
	Fönster	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse, HG ansvarar
	Glas i dörrar, fönster och portar	HV	HG	HV	HV	HV	Vid skadegörelse, HG ansvarar
	Låscylindrar, nycklar, kort		HG				Nycklar HG. Låscylinder HV
	Skyltar på fasader, hyresgästspecifika	HG	HG	HG	HG	HG	
T3	BYGGNAD INVÄNDIGT						
	Golv inom bostadslägenhet	HV	HG	HG	HG	HV	
	Väggar, invändiga partier, tak inom bostadslägenhet	HV	HG	HG	HG	HV	
	Dörrar, dörrstängare inom bostadslägenhet	HV	HG	HG	HG	HV	
	Gemensamma och allmänna utrymmen inkl. trappor	HV	HG	HV	HV	HV	

		Ägare	Ansvar för tillsyn	Ansvarar för skötsel	Ansvarar för felavhjälprandeunderhåll	Ansvarar för planerat underhåll	
T3.3	Enskilda utrymmen						
	Köksutrustning se bilaga 4	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse, HG ansvarar
	Kyl/frys	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse, HG ansvarar
	Diskmaskin	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse, HG ansvarar
	Microvågsugn	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse, HG ansvarar
	Installationer för köksutrustning	HV	HV	HG	HV	HV	
	Förråd,soprum	HV	HG	HV	HV	HV	Vid skadegörelse, HG ansvarar
T4	VA- VVS- Kyl- och process- mediesystem						
T4.1	Värme						
	Elledningar radiatorer	HV	HG	HV	HV	HV	
	Varmvattenberedare	HV	HG	HV	HV	HV	
T4.2							
T4.3	Ventilation						
	Centralanläggning ventiltionsaggregat, kanaler	HV	HV	HV	HV	HV	Teknikrum HG ej tillträde
	Fläktar	HV	HV	HV	HV	HV	Teknikrum HG ej tillträde
T4.4	Vatten och Avlopp						
	Avloppsledningar	HV	HV	HV	HV	HV	
	Kall- och varmvattenledningar	HV	HG	HV	HV	HV	
	Armaturer	HV	HG	HV	HV	HV	
	Sanitetsutrustning, brunnar	HV	HG	HG	HV	HV	Golvbrunnar i lägenhet
T5	ELSYSTEM						
	Centraler	HV	HG	HV	HV	HV	I teknikrum
	Armaturer, allmänbelysning fast installerade	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse, HG ansvarar
	Ljuskällor, glödlampor, lysrör	HV	HG	HG	HG	HG	
	Mätningssystem för fastigheten	HV	HV	HV	HV	HV	Teknikrum

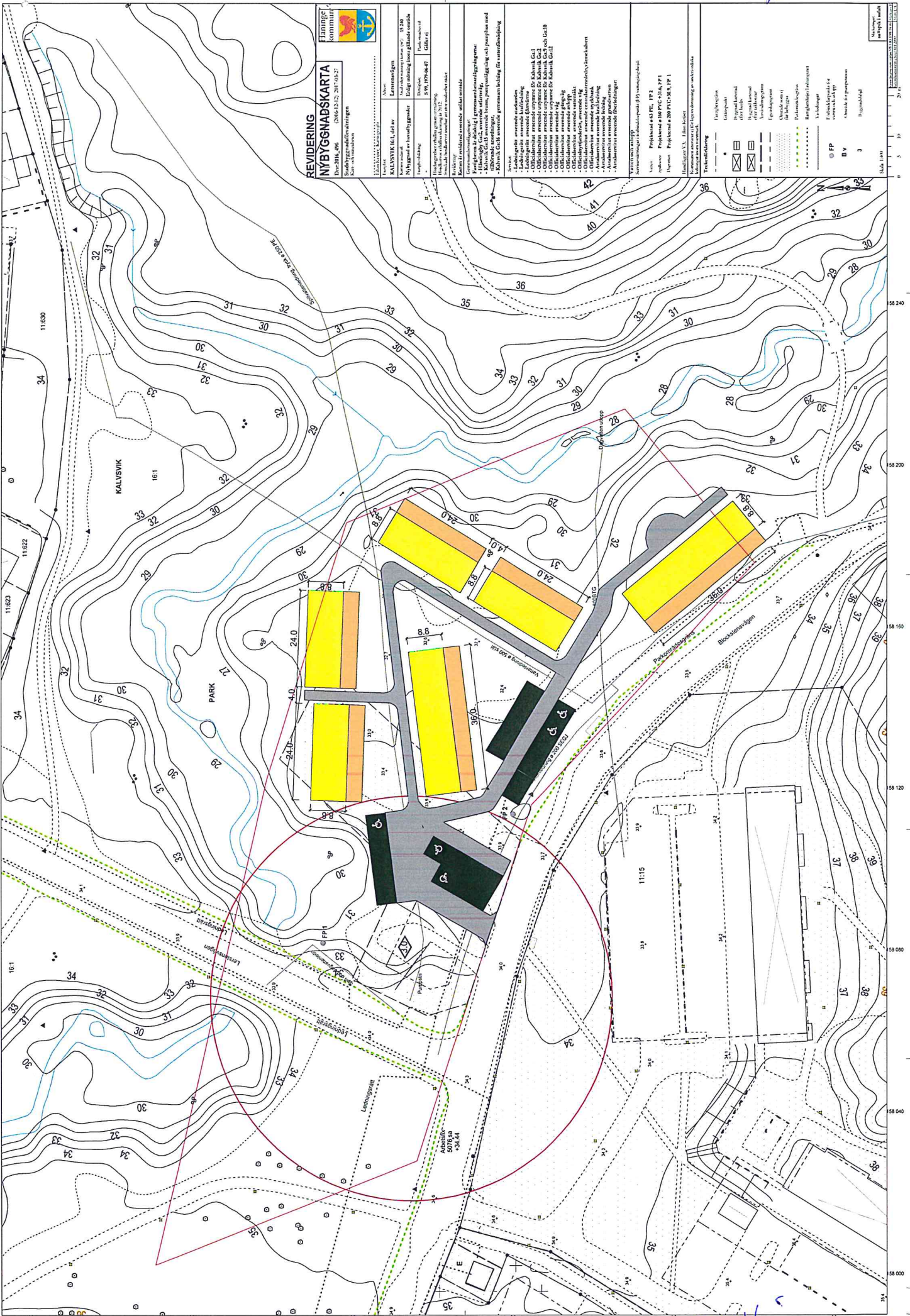
THI

		Ägare	Ansvar för tillsyn	Ansvarar för skötsel	Ansvarar för fel/hjälpandeunderhåll	Ansvarar för planerat underhåll
T6						
T6.1						
T6.2						
T6.3						
T6.4						
T6.5						
	Datanätverk					
T6.6	Fiberkabel	HV	HG	HV	HV	HV
T7	Anläggningar för avfallshantering					
T7.1	Inredning och utr. i miljöstation (per plan)	HV	HG	HV	Hv	Vid skadegörelse, HG ansvarar
T7.2						
T7.3						
T7.4						
	Renhållning					
T8	Lokalvård	HG	HG	HG	HG	HV ansvarar för soprum
	Fönsterputs					
	Takskotning snö + istappar	HV	HV/ HG	HV	HV	
	Snöröjning, sandning, sandupptagning	HV	HV/ HG	HV	HV	

THI

Utrustningslista för varje lägenhet.

- TVÄTTMASKIN
- TORKTUMLARE
- DISKMASKIN
- UGN
- SPISHÄLL
- KYL/FRYS
- FIBER
- GARDEROBER
- HATTHYLLA

**REVIDERING
NYBYGGNADSKARTA**

Länning
kommun

Projekt: KALVSVIK 161, del IV
Dokument: 206
Datum: 2012-12-21 2012-09-27

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

Skapad av: [Blank]
Reviderad av: [Blank]
Förskickad till: [Blank]

TH

Dnr KS 2015/204

§ 146 Avskrivning av planuppdrag för Bäckvägen

Sammanfattning

Kommunstyrelsen gav 2015-05-25, §151, stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att arbeta fram en detaljplan för området kring Bäckvägen. Området, ett s.k. omvandlingsområde, är i behov av kommunalt VA. Syftet med detaljplanen var att möjliggöra förtätning och därmed erforderlig förbättring av gatustandarden. Den största exploaterbara delen av området ligger inom strandskydd. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att de skäl som krävs för att upphäva strandskyddet inte är uppfyllda och att stora delar av skyddsområdet också ligger inom riskområde för översvämning. Syftet med planen, att möjliggöra förtätning och höjning av gatustandarden, kvarstår då endast på en fastighet utanför strandskyddsområdet. Kommunalt VA kan byggas ut utan ny detaljplan, varför stadsbyggnadsförvaltningen föreslår att planuppdraget avskrivs.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen instämmer i stadsbyggnadsförvaltningens bedömning och tillstyrker att planuppdraget avskrivs.

Underlag för beslut

- Stadsbyggnadsförvaltningens underlag daterat 2017-04-11.

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Planuppdraget för Bäckvägen återtas.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M) yrkar med instämmande av Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) bifall till eget förslag från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna (bilaga).

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag och det egna förslaget från

Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna. Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Planuppdraget för Bäckvägen återtas.

Reservationer

Martina Mossberg, Alexandra Anstrell, Michael Fridebäck - samtliga (M), Pia Lublin (L) och Marie Litholm (KD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Stadsbyggnadsnämnden

För kännedom:

Eget förslag

§ 146

Kommunstyrelsen

2017-05-29

Avskrivning av planuppdrag för Bäckvägen

I planprogram för utveckling av Tungelstas södra delar från 2008 är området utpekat som omvandlingsområde där förtätning föreslås. I VA-planen är området högt prioriterat för utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp. Stadsbyggnadsförvaltningen begärde 2015 planuppdrag för området omfattande 34 fastigheter och kommunstyrelsen gav också ett sådant uppdrag (KS 2015/204).

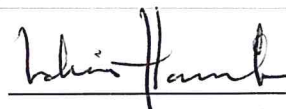
Ytterligare skäl till att planlägga området för bostäder har tillkommit i samband med nya översiktsplanen där detta utpekas för tät stadsbyggd och ligger centralt inom förtätningzonen för Tungelsta.

Vi noterar att stadsbyggnadsförvaltningen som huvudskäl anger att det inte skulle finnas några skäl att upphäva strandskyddet. Höga naturvärden och risk för översvämning anförs också som skäl till att avbryta planarbetet. Att området ligger inom strandskyddat område borde varit uppenbart för förvaltningen vid begäran om planuppdrag. Därför ska planuppdraget i sig ses som ett skäl för kommunen att begära att strandskyddet upphävs. Angående risk för översvämning och eventuella naturvärden ska naturligt hänsyn tas till detta i planarbetet. Kommunen har dock tagit en mycket tydlig ställning för att området är lämpligt för utveckling av bostäder. Därför ska planarbetet fortsätta.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avslår begäran om avskrivning av planuppdrag. Ett förslag till detaljplan ska vara färdigt hösten 2017.

Martina Mossberg (M)

Tobias Hammarberg (L)

Marie Litholm (KD)

Detaljplan för Bäckvägen

Tjänsteutlåtande

Begäran om avskrivning av planuppdrag

Bakgrund

Kommunstyrelsen gav stadsbyggnadsnämnden 2015-05-25 § 151 i uppdrag att upprätta ny detaljplan för Bäckvägen.

Planområdet för Bäckvägen består av 34 fastigheter, och är ursprungligen ett fritidshusområde som med tiden blivit allt mer permanentbott. Området är utpekade som ett omvandlingsområde i både Tungelsta utvecklingsprogram och i Planprogram för utveckling av Tungelstas södra delar, där en förtätning föreslås. Enligt Haninges VA-plan har området behov enligt 6 § Vattentjänstlagen, varför kommunen ska tillgodose behovet inom beslutat verksamhetsområde. Planavdelningen bedömde det som lämpligt att arbeta fram en detaljplan för planområdet som syftar till en utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp, att möjliggöra en förtätning samt att förbättring gatustandarden inom planområdet. Den största exploaterbara delen av planområdet ligger inom strandskydd och består av icke ianspråktagen naturmark (se bild 1).

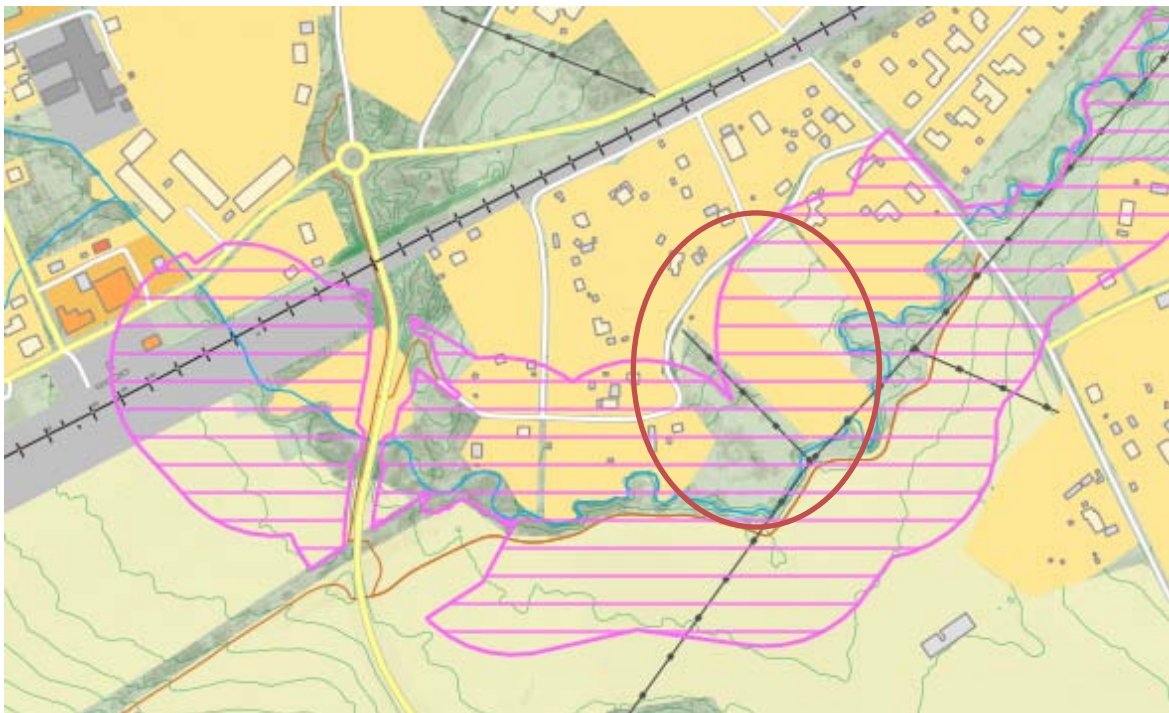

Bild 1. Planområdet med skrafferat strandskydd samt inringat oexploaterat område

För att upphäva strandskydd behövs det särskilda skäl som regleras i 7 kap. 18 c–d § miljöbalken. Vid prövning av frågan om att upphäva strandskyddet för ett visst område får man som särskilda skäl bara beakta om det område som upphävandet avser:

- är ianspråktaget på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
- är väl avskilt från stranden av till exempel en större väg eller järnväg,
- behövs för en anläggning som måste ligga vid vatten och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
- behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
- behöver användas för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför strandskyddsområdet,
- behöver användas för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

I detta fall bedöms det inte finnas särskilda skäl för att upphäva strandskydd. Utredningar har gjorts där ytorna närmast ån pekats ut som områden med mycket höga naturvärden, samt med risk för översvämning (se bild 2 & 3).

Bild 2. Utdrag ur naturvärdesinventering som utförts för området.

Bild 3. Skyfallsmodell där områden som drabbas av översvämning vid 100-årsregn redovisas

Med hänsyn till dessa förutsättningar så återstår i princip en fastighet där en något högre exploatering skulle kunna prövas (se bild 4). Planavdelningen bedömer inte att nyttan av en sådan exploatering står i proportion till de resurser som krävs för att ta fram en detaljplan för hela området. I samråd med VA-avdelningen har bedömningen gjorts att det inte krävs en detaljplan för att kunna bygga ut kommunalt VA till området.

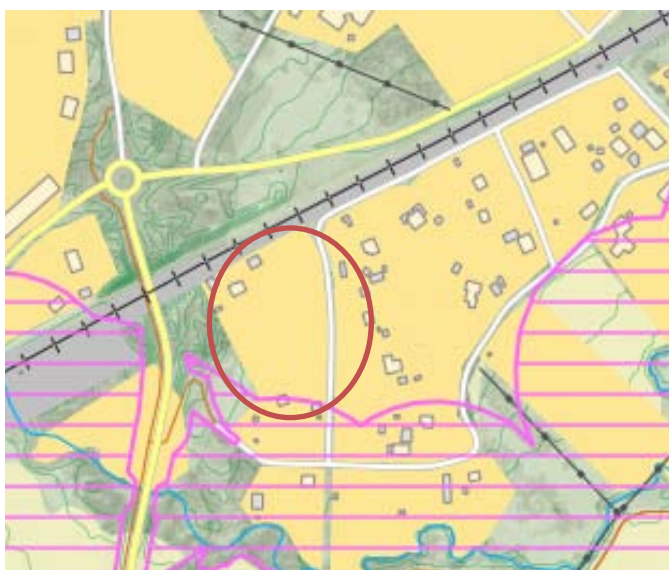

Bild 4. Område där exploatering bedöms kunna prövas

Stadsbyggnadsförvaltningen anser därför att det är olämpligt att fortsätta arbetet med en ny detaljplan för Bäckvägen och föreslår att planuppdraget dras tillbaka.

En möjlighet att planlägga den exploaterbara fastigheten (Hammar 1:82) kvarstår, men en separat ansökan om planbesked behöver i sådana fall skickas in. Vid en exploatering av denna fastighet med exempelvis flerbostadshus så skapas behovet av att bredda anslutande väg.

Stadsbyggnadsförvaltningens förslag

1. Stadsbyggnadsnämnden föreslår att kommunstyrelsen beslutar att avskriva planuppdraget för Bäckvägen.

Eva Darolf Linnros
Planchef

Maria Habazin
Planarkitekt

Dnr KS 2017/75

§ 147 Rekommendation från SKL: Arbete för ökad kvalitet nattetid i särskilt boende

Sammanfattning

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har beslutat att rekommendera landets kommuner att anta en rekommendation i syfte att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre nattetid.

Bakgrunden är att regeringen våren 2016 avslog Socialstyrelsens förslag till bemanningsföreskrifter för särskilt boende för äldre. Socialstyrelsens uppdrag med föreskrifterna var att säkerställa en trygg och individanpassad omsorg samt försäkra sig om att det på särskilda boenden för äldre skulle finnas personal dygnet runt som utan dröjsmål kunde hjälpa de äldre. Istället för bemanningsföreskrifterna valde regeringen att förtydliga socialtjänstförordningen (2001:937, 2 kap 3 §). Där framgår att den enskildes behov ska vara styrande och att personal ska finnas tillgänglig dygnet runt.

För att ytterligare stötta kommunernas arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre har SKL tagit fram aktuell rekommendation där de områden anges som kräver ett särskilt fokus i förnyelse- och förbättringsarbetet. SKL rekommenderar kommunerna att stärka och utveckla kvalitén enligt följande fyra punkter.

1. Koll på läget
2. Planera utifrån individens behov
3. Ta fram en strategi för att utveckla digitaliseringens möjligheter
4. Ledarskap

SKL kommer under 2017 att ge stöd till landets kommuner avseende tillämpningen av rekommendationen.

Ärendet har remitterats till äldrenämnden som i beslut 2017-04-19, § 60, föreslår kommunstyrelsen att anta SKL:s rekommendation. Äldrenämnden konstaterar att de områden som huvudsakligen

uppmärksammas i rekommendationen är digitalisering, arbetsmetoder och bemanning. Rekommendationen ligger väl i linje med äldrenämndens ambitioner och pågående satsningar inom dessa områden. Äldrenämnden välkomnar vidare det stöd som SKL avser att ge vad gäller tillämpningen av rekommendationen och vill särskilt lyfta fram de utmaningar som finns inom välfärdstekniken som riktar sig till äldre personer med nedsatt beslutsförmåga. Där är en bred nationell samsyn särskilt önskvärd för att även denna målgrupp ska få del av de positiva effekter som kan uppnås med välfärdstekniken.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har inget övrigt att tillägga och föreslår att kommunstyrelsen beslutar att anta rekommendationen.

Underlag för beslut

- Äldrenämndens beslut 2017-04-19, § 60
- Rekommendation från SKL: Arbete för ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Rekommendationen för arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre antas.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Rekommendationen för arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre antas.

Expedieras: Akt

För kännedom: Sveriges Kommuner och Landsting, äldrenämnden

Dnr ÄN 2017/60

§ 60 Remiss: Rekommendation från SKL (Sveriges Kommuner och Landsting): Stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre nattetid

Sammanfattning

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har tagit fram rekommendationen: Rekommendation för arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre. SKL rekommenderar Sveriges 290 kommuner att fatta beslut att anta rekommendationen i syfte att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden nattetid.

Kommunstyrelseförvaltningen har berett äldrenämnden tillfälle att yttra sig över rekommendationen. Äldrenämndens svar på remissen ska vara Kommunstyrelseförvaltningen tillhanda 2017-04-30.

Bakgrund

Under våren 2016 avslag regeringen Socialstyrelsens förslag till bemanningsföreskrifter för särskilt boende för äldre.

Istället för bemanningsföreskrifterna valde regeringen att förtydliga Socialtjänstförordningen (2001:937, 2 kap 3§). Där framgår det att den enskildes behov ska vara styrande och att personal ska finnas tillgänglig dygnet runt. För att ytterligare stötta kommunernas arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre har SKL tagit fram denna rekommendation där de områden anges som kräver ett särskilt fokus i förnyelse- och förbättringsarbetet.

Förvaltningens synpunkter

De områden som huvudsakligen uppmärksammas i rekommendationen är digitalisering, arbetsmetoder och bemanning. SKL noterar särskilt att det finns en viktig utvecklingspotential vad gäller välfärdsteknik. Rekommendationen ligger väl i linje med äldrenämndens ambitioner och pågående satsningar inom dessa områden.

Äldrenämnden välkomnar det stöd som SKL avser att ge under 2017 avseende tillämpningen av rekommendationen. I detta sammanhang får äldrenämnden särskilt lyfta fram de utmaningar som finns inom välfärdstekniken som riktar sig till äldre personer med nedsatt beslutsförmåga och där behovet av en bred nationell samsyn är särskilt önskvärd för att även denna målgrupp ska få del av de positiva effekter som kan uppnås med välfärdstekniken.

Underlag för beslut

- Rekommendation: Kvalitet i särskilt boende för äldre nattetid

Förslag till beslut

1. Äldrenämnden rekommenderar Kommunstyrelsen att anta rekommendationen
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Arbetsutskottets förslag till äldrenämnden

1. Äldrenämnden rekommenderar Kommunstyrelsen att anta rekommendationen
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden rekommenderar Kommunstyrelsen att anta rekommendationen
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Expedieras: Akt, Kommunstyrelseförvaltningen

För verkställighet:

För kännedom:

2017-01-20

Kommunstyrelserna

Meddelande från styrelsen - Kvalitet i särskilt boende

Ärendenr: 16/04652

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har vid sammanträde den 20 januari 2017 beslutat

att rekommendera Sveriges 290 kommuner att fatta beslut att anta rekommendationen i syfte att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre nattetid.

att i en skrivelse informera kommunerna om rekommendationen

Sammanfattning

För att stärka kvaliteten på omsorgen nattetid på särskilda boenden för äldre har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i dialog med kommuner, Föreningen Sveriges socialchefer, FAMNA och Vårdföretagarna tagit fram denna rekommendation.

Bakgrunden är att regeringen våren 2016 avslog Socialstyrelsens förslag till bemanningsföreskrifter för särskilt boende för äldre. Socialstyrelsens uppdrag med föreskrifterna var att säkerställa en trygg och individanpassad omsorg samt försäkra sig om att det på särskilda boenden för äldre skulle finnas personal dygnet runt som utan dröjsmål kunde hjälpa de äldre.

Istället för bemanningsföreskrifterna valde regeringen att förtydliga Socialtjänstförordningen (2001:937, 2 kap 3§). Där framgår det att den enskildes behov ska vara styrande och att personal ska finnas tillgänglig dygnet runt. För att ytterligare stötta kommunernas arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre har SKL tagit fram denna rekommendation där de områden anges som kräver ett särskilt fokus i förnyelse- och förbättringsarbetet.

SKL rekommenderar kommunerna att stärka och utveckla kvalitén enligt följande fyra nedanstående punkter.

1. Koll på läget
2. Planera utifrån individens behov
3. Ta fram en strategi för att utveckla digitaliseringens möjligheter
4. Ledarskap

SKL kommer under 2017 att ge stöd till landets kommuner avseende tillämpningen av rekommendationen. Följande stödinsatser planeras:

- Identifiera, dokumentera och sprida goda exempel
- Länsgemensamma dialoger
- Workshops
- Websändningar riktade till baspersonalen och chefer.
- Ta fram underlag för upphandling av välfärdsteknik

Rekommendationen redovisas i **bilaga 1**.

Sveriges Kommuner och Landsting

Lena Micko
Ordförande

Vård och Omsorg
Greger Bengtsson

KVALITET I SÄRSKILT BOENDE

Rekommendation för arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre

Agneta Ivåker
Greger Bengtsson
Åsa Furén-Thulin
Sektionen för Vård och Omsorg
Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
December 2016

Innehållsförteckning

Rekommendation för arbete med ökad kvalitet natttid i särskilt boende för äldre	1
Inledning.....	3
En värdig vård för de äldsta	3
Rekommendationen – ett verktyg för kvalitetsarbete	3
Syfte, mål och målgrupp.....	3
Implementering i dialog med kommuner och andra intressenter	4
Ansvarsfördelning och gällande rätt.....	4
Ansvarsfördelning och kvalitet	4
Lagrum särskilda boenden	4
Ändring av socialtjänstförordningen 2016.....	5
Utgångspunkter	6
Vikten av individuell behovsbedömning	6
Boendemiljön.....	7
Bemanning	7
Digitalisering och nya arbetssätt	7
Digitalisering – en strategisk fråga för hela kommunen	8
Natten påverkas av dagens aktiviteter	9
Chefen och ledarskapets betydelse	9
Rekommendation	10
Koll på läget.....	10
Ta fram en strategi för att utveckla digitaliseringens möjligheter	10
Ledarskap.....	11
Implementering.....	12

Inledning

En värdig vård för de äldsta

Vi står idag inför en befolkning som blir allt äldre och antalet personer i stort behov av vård och omsorg kommer att öka kraftigt. Att åldras behöver inte i sig betyda funktionsnedsättning, en 75 åring idag har bättre funktionsförmåga än för 30 år sedan, men samhället måste ändå rusta för att en större andel av befolkningen är mycket gamla personer.

En betydande del av dessa äldre behöver bo på särskilt boende. De utgör några av samhällets mest sköra och behovande individer. Att säkerställa en god, värdig och för individen anpassad vård och omsorg för dem tillhör därmed en av samhällets allra viktigaste uppgifter. Medarbetarna på landets äldreboenden är den enskilt viktigaste faktorn för att kunna ge en god kvalitet för de äldre. Det är därför viktigt att medarbetarnas kunskap och drivkraft tas tillvara i arbetet med att förbättra omsorg och tillsyn nattetid för särskilda boenden.

Rekommendationen – ett verktyg för kvalitetsarbete

För att stärka kvaliteten på omsorgen nattetid på särskilda boenden för äldre har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i dialog med kommuner, Föreningen Sveriges socialchefer, FAMNA och Vårdföretagarna tagit fram denna rekommendation.

Bakgrunden är att regeringen våren 2016 avslog Socialstyrelsens förslag till bemanningsföreskrifter för särskilt boende för äldre. Socialstyrelsens uppdrag med föreskrifterna var att säkerställa en trygg och individanpassad omsorg samt försäkra sig om att det på särskilda boenden för äldre skulle finnas personal dygnet runt som utan dröjsmål kunde hjälpa de äldre.

Istället för bemanningsföreskrifterna valde regeringen att förtydliga Socialtjänstförordningen (2001:937, 2 kap 3§). Där framgår det att den enskildes behov ska vara styrande och att personal ska finnas tillgänglig dygnet runt. För att ytterligare stötta kommunernas arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre har SKL tagit fram denna rekommendation där de områden anges som kräver ett särskilt fokus i förnyelse- och förbättringsarbetet.

Syfte, mål och målgrupp

Målgrupp för rekommendationen är kommunerna i rollen som uppdragsgivare och arbetsgivare samt alternativa utförare i tillämpliga delar. De områden som

uppmärksammas är digitalisering, arbetsmetoder och bemanning. SKL noterar särskilt att det finns en viktig utvecklingspotential vad gäller välfärdsteknik.

Implementering i dialog med kommuner och andra intressenter

Några av framgångsfaktorerna för rekommendationen är att den bygger på en förståelse för de förutsättningar som finns i landets kommuner. I arbetet med rekommendationen har SKL därför fört en dialog med socialchefer, äldreboendechefen och undersköterskor. Sammantaget har ett 60-tal kommuner medverkat. Dessutom har dialog förts med brukarorganisationer, fackliga organisationer och regionala representanter.

För att göra rekommendationen till verklighet krävs ett gediget förankringsarbete. Här kommer SKL att medverka till spridning av rekommendationen i dialog med kommunerna.

Ansvarsfördelning och gällande rätt

Ansvarsfördelning och kvalitet

Varje kommun ska ha en fungerande socialtjänst med ansvar för bland annat äldreomsorgsfrågor. Kommunen och dess ledning har det yttersta ansvaret för att äldre i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver.

Inom varje kommun är det socialnämnden som har ansvaret för verksamhet riktad till behövande oavsett utförare.

Det framgår av socialtjänstlagen att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. För att uppnå god kvalitet krävs rättssäkerhet, den enskildes medinflytande och insyn, respekt för den enskildes integritet och ett professionellt bemötande. Den enskilde ska känna sig trygg i mötet med socialtjänsten och det stöd han eller hon får. För att uppnå god kvalitet behöver verksamheten använda sig av ett genomtänkt arbetssätt. Det förutsätter att personalen har lämplig utbildning och erfarenhet samt får ett bra stöd och rätt förutsättningar att utföra ett arbete av god kvalitet.

Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras. Syftet med ledningssystemet är att uppnå god kvalitet inom vård och omsorg genom att verksamheterna uppfyller de krav och mål som gäller enligt lagar, föreskrifter och allmänna råd. Ledningssystemet ska användas för att planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Socialstyrelsen har gett ut föreskrifter och allmänna råd hur det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas (SOSFS 2011:9)

Lagrum särskilda boenden

Det lagrum som reglerar socialtjänsten och äldreomsorgens särskilda boenden är de grundläggande bestämmelserna om integritet, självbestämmande och god kvalitet. De återfinns i 1 kap. 1 §, 3 kap. 3 §, 4 kap. 1 § samt 5 kap. 5 § socialtjänstlagen

(2001:453). Bestämmelserna i 5 kap. 4 § samma lag om att socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att de får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund) har också betydelse.

Socialstyrelsen föreskrift om dokumentation (SOSFS 2014:5) gäller även särskilda boenden för äldre.

Ändring av socialtjänstförordningen 2016

Socialtjänstförordningen är sedan den 15 april 2016 förändrad. I förordningen har regeringen förtydligat kommunernas ansvar kring bemanningen nattetid i särskilt boende för äldre.

Ändringen av socialtjänstförordningen (2001:937) lyder enligt följande:

” I en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) ska det, utifrån den enskildes aktuella behov, finnas tillgång till personal dygnet runt som utan dröjsmål kan uppmärksamma om en boende behöver stöd och hjälp. Den boende ska ges det stöd och den hjälp som behövs till skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa.”

I kommentarerna framkommer att syftet med lydelsen ”utifrån den enskildes aktuella behov” är att tydliggöra att utgångspunkten för det föreslagna tillägget är den enskildes medicinska och sociala behov.

Vidare skriver man i kommentarerna att:

”Kravet på tillgång till personal villkoras med andra ord utifrån den enskildes förutsättningar samt behov av stöd och hjälp. Socialnämnden kan till exempel placera äldre i en så kallad servicelägenhet med trygghetslarm.

Vidare förtydligas att de äldre som placeras i exempelvis demensboenden och behöver dygnet runt vård ska tillförsäkras detta. Finns behov av närvarande personal på boendet ska det finnas.

Socialnämnden kan fortsatt anpassa tillgången till personal i förhållande till de äldres olika behov i ett boende, där en enskild person kan vara i behov av mer stöd och hjälp än en annan.

Genom att utgå från den enskildes behov, undviks en reglering som innebär att alla de särskilda boendena på ett generellt och preciserat vis ska ha tillgång till personal dygnet runt med en viss personalstyrka.

Tillägget av begreppet ”aktuella” ger socialnämnden ett incitament att göra en kontinuerlig anpassning av stöd och hjälp utifrån den enskildes behov. Av detta följer att personalen ska uppmärksamma den äldres behov av stöd och hjälp samt vid behov förändra tillgången till personal.

Förordningen reglerar inte på vilket sätt personal kan uppmärksamma att en boende har behov av hjälp och därför kan den som bedriver ett särskilt boende själv bedöma på vilket sätt tekniskt stöd kan vara lämpligt. Det är viktigt att tekniskt stöd används på ett sådant sätt att det inte är till nackdel för den enskilde.”

Vad säger Inspektionen för vård och omsorg (IVO)?

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har tagit fram ett bedömningsstöd för tillsyn vid särskilt boende för äldre. Det bedömningsstöd som IVO idag använder är inte fullt ut anpassat till ändringen i socialtjänstförordningen som rör särskilt boende. Det bedömningsstödet är nu under omarbetning och kommer, som SKL uppfattar det, inte vara i konflikt med dessa rekommendationer

Bedömningen betonar individualisering och de faktorer IVO lyfter fram är att det ska finnas tillräckligt med personal för planerade och oplanerade insatser.

IVO bedömer att personalbehovet även påverkas av:

- Lokalernas utformning
- Individens behov
- Låsta dörrar (begränsningsåtgärder)
- Tekniska lösningar
 - ✓ Samtycke
 - ✓ Integritet

Utgångspunkter

I denna rekommendation gör SKL en sammanvägd analys och bedömning utifrån lagstiftning, IVO: s bedömningsstöd vid tillsyn samt de iakttagelser som gjorts vid kommunbesök och de samtal som genomförts med företrädare, brukarorganisationer och medarbetare.

Vikten av individuell behovsbedömning

Den individuella behovsbedömningen är grunden för hur vården och omsorgen planeras och genomförs. Bedömning av behov kan göras av biståndshandläggare, enhetschef, ett team bestående av flera yrkeskategorier, och av baspersonal i aktuella situationer. Bemanning efter behov ansvarar enhetschefen för, men ytterst fördelar socialnämnden och kommunstyrelsen resurserna.

De 60 kommuner som SKL haft kontakt med inom ramen för arbetet med rekommendationen har olika lösningar för individuella överenskommelser.

Arbetsätten utgår från individens behov och påverkas även av tillgång till välfärdsteknik. Vid nedsatt beslutsförmåga/funktionsnedsättning blir frågan komplex och kräver en genomarbetad metodik där anhöriga är en viktig aktör

Tillsyn nattetid innebär också risk för att störa nattsömnerna och skapa oro. Socialtjänstlagens intentioner är att individen så långt som möjligt ska få behålla sin integritet och självständighet. Det är därför viktigt att göra individuella överenskommelser kring omsorg och tillsyn nattetid med de som kan ge sitt samtycke, samt hitta metoder för att utröna hur de med begränsade möjligheter till samtycke kan medverka till planeringen av tillsynen.

Boendemiljön

Lokalernas utformning kan stärka eller minska möjligheterna till överblick över situationen för de boende. Det påverkar vården och omsorgen nattetid då bemanningen är lägre i förhållande till dagen. Bristande lokaliteter kan kompenseras genom användning av tekniska hjälpmedel och/eller förstärkt bemanning. Vid ny- och ombyggnation är det av stor vikt att hänsyn tas till möjligheter till god överblick.

Bemanning

Socialtjänstförordningen anger att personal utan dröjsmål ska uppmärksamma behov av hjälp och ge hjälp till äldre på särskilt boende. Att uppmärksamma behov utan dröjsmål kan, som framgår i socialtjänstförordningen, göras med såväl teknik som utökad bemanning. När behov av stöd och hjälp har uppmärksammats ska det tillgodoses. Hur och hur snabbt detta ska ske måste utgå från den enskildes behov av stöd och hjälp.

Bemanningen nattetid bör därför vara anpassad för att så effektivt och flexibelt som möjligt möta detta behov, exempelvis genom ett anpassningsbart schema. Det är en viktig förutsättning för att få en både kostnadseffektiv och kvalitativ verksamhet. Andra viktiga faktorer att ta hänsyn till vid bemanning är möjligheten för personalen att arbeta heltid, och ge medarbetarna sådana förutsättningar att de klarar att arbeta utifrån de äldres aktuella behov, vilka kan skifta över tid. Det kan betyda att personal ska kunna ställa om och arbeta på flera olika arbetsplatser i relation till det aktuella vård- och omsorgsbehov som finns.

Digitalisering och nya arbetssätt

Digitaliseringen medger helt nya möjligheter att förändra arbetssätt och i större utsträckning ta vara på den äldres egna förmågor och förutsättningar. Inte minst kan digitala lösningar användas på särskilda boenden för att öka trygghet, självständighet och digital delaktighet. Exempel på detta är digitala trygghetslarm, sensorer för att uppmärksamma behov, nattkameror och olika former av kommunikationshjälpmedel. En viktig fråga är hur arbetssätt och metoder kan möjliggöra att även personer med nedsatt

beslutsförmåga får del av välfärdsteknik. De positiva effekter som kan uppnås med välfärdsteknik måste komma även denna grupp till del.

Flera kommuner har utvecklat användningen av välfärdsteknikens möjligheter men det finns ett behov av att öka takten för att ge nya möjligheter att tillgodose människors behov av individuella lösningar.

Samtidigt som digitaliseringen ger stora möjligheter ställs stora krav på att kommunen tänker igenom användandet bland annat utifrån följande faktorer:

- Gällande lagstiftning, föreskrifter och praxis, exempelvis personuppgiftslagen (PUL), bestämmelser om dokumentation enligt SOSFS 2014:15 och Datainspektionens krav.
- Informationssäkerhet
- Samtycke och beslutsförmåga
- Integritet
- Infrastruktur
- Upphandling
- Drift, förvaltning och support
- Kvalitetssäkring
- Delaktighet hos brukare och anhöriga
- Medarbetares förutsättningar, arbetsförhållanden och digital kompetens
- Information, kommunikation och utbildning
- Jämlikhet och jämställdhet

Digitalisering – en strategisk fråga för hela kommunen

Frågor om digitalisering kan inte endast hanteras separat inom en kommuns olika verksamhetsområden utan behöver i stor grad samordnas. Det finns framför allt ett behov för kommunen att kraftsamla kring kommungemensamma grundläggande förutsättningar som underlättar verksamhetsutveckling genom digitala lösningar. Det handlar bland annat om att på en övergripande kommunnivå ta ansvar för ledning och styrning kring gemensam infrastruktur i form av bredband. I dagsläget är det exempelvis många särskilda boenden som helt saknar den nödvändiga tekniska infrastrukturen som behövs för att digitaliseringens möjligheter ska kunna realiseras.

Därutöver finns även mycket att vinna på en ökad samverkan mellan kommuner inte minst vad gäller områden som infrastruktur, juridik, upphandling, standarder för informationssäkerhet och arkitekturprinciper för en sammanhållen digital offentlig förvaltning.

SKL:s styrelse beslutade i november 2016 om en ”Handlingsplan för gemensamma förutsättningar för digital utveckling i kommuner och landsting” som ger stöd i detta arbete.

Natten påverkas av dagens aktiviteter

Hur natten blir påverkas av dagens aktiviteter och vice versa. God mat, ett meningsfullt socialt innehåll och möjlighet till utevistelse med fysisk aktivitet under dagen bidrar till en god nattsömn. En god nattsömn ger å andra sidan ork till dagens aktiviteter och kan minska behov av sömn dagtid. Här krävs en helhetssyn och gemensam planering anpassat utifrån den enskildes behov och önskemål.

Det är inte givet att en lösning fungerar för alla. I många kommuner är det rutin att personalen tittar till den äldre ett par gånger nattetid för att säkerställa att hen sover och att inget oväntat inträffat. Men att någon tittar in nattetid kan även vara störande. En ostörd miljö utan onödiga besök, medverkar till en bättre nattsömn och kan minska behov av medicinering.

Nattsömnen påverkas positivt av evidensbaserade arbetssätt. Optimal medicinsk behandling vid hjärtsvikt, diabetes och smärta är exempel på viktiga insatser. Läkemedelsgenomgångar där individuell justering av personens hela läkemedelsbehandling görs bidrar till bästa möjliga hälsa och leder dessutom till en låg användning av sömnmedel och lugnande medel. Systematiskt arbete när personen har beteendemässiga och psykiska symptom vid demens bidrar också till minskad oro och bättre nattsömn. Andra viktiga områden att beakta är att undvika lång nattfasta och säkerhetsställa god munhygien.

Chefen och ledarskapets betydelse

Särskilda boenden är en verksamhet som ställer stora krav på ledarskapet. Verksamheten omsätter betydande ekonomiska värden och bedrivs dygnet runt. Att leda verksamheten handlar både om att ge en god omvårdnad till personer som behöver omfattande vård och omsorg och att leda flera personalkategorier utifrån olika lagrum och kulturer. Verksamheten måste också kunna attrahera och behålla medarbetare samtidigt som man förnyar arbetssätt, inför välfärdsteknik och möter en ny generation av äldre med ökade krav på individualiserad hjälp.

Ett närvarande och kompetent ledarskap är en nyckelfråga för att klara av omställningen. En utmaning är att natten präglas av självständigt arbete, ofta utan just närvarande ledarskap. Nattpersonal har av naturliga skäl inte möjlighet att träffa sin chef lika ofta som dagpersonalen.

Kommunerna uppger att det finns ett behov av att planeringen och genomförandet av nattens arbete blir än mer transparent. Schemaläggning har stor betydelse för möjligheten att bemanna efter behov. Om detta ska kunna bli verklighet behöver nattpersonalens situation och schemaläggning belysas och adresseras.

Rekommendation

SKL rekommenderar kommunerna att stärka och utveckla kvalitén enligt följande fyra nedanstående punkter.

Koll på läget

Socialtjänsten behöver göra individuella bedömningar kring enskilda behov av omsorg och tillsyn på natten. Resultatet måste vägas samman med de förutsättningar som finns i förhållande till lokaler och teknik på respektive särskilt boende. Ledningen behöver i större utsträckning ta reda på hur personalen bedriver arbetet under natten. Detta kan ske genom kontinuerlig dialog och möten med medarbetare.

Planera utifrån individens behov

Verksamheten behöver säkerställa att respektive individs behov av omsorg och tillsyn nattetid tillgodoses. Det är idag ovanligt att de individuella behoven finns uppmärksammade i genomförandeplaner eller att det finns enskilda överenskommelser hur den äldre vill ha sin omsorg och tillsyn på natten.

En planering behöver genomföras med den äldre och den äldres anhöriga vad gäller omsorgsinsatser och tillsyn. Planeringen dokumenteras i genomförandeplanen och behöver följas upp kontinuerligt. Av erfarenhet vet vi att äldres behov förändras både vad gäller sjukdomar och oro. Vid planeringen bör särskilt uppmärksammas på vilket sätt välfärdsteknik kan användas för tillsyn och trygghet.

När verksamheten utvecklat rutiner för att försäkra sig om en större kunskap kring de individuella behoven måste hänsyn också tas till att behovet skiftar över tid. Det kräver också arbetssätt med en flexibel bemanning och schemaläggning.

Ta fram en strategi för att utveckla digitaliseringens möjligheter

Socialtjänstförordningen ger utrymme för kommunerna att själva välja hur individens behov ska kunna tillgodoses, och hur digitala lösningar kan vara en del av det. Digitala lösningar ska tillgodose den enskildes integritet, behov av trygghet och samtidigt möjliggöra att personal nyttjas på bästa sätt.

Kommunen bör utarbeta en övergripande strategi som på ett tydligt sätt visar hur digitaliseringens möjligheter ska tas tillvara. Strategin behöver exempelvis omfatta områden som infrastruktur, informationssäkerhet, juridik, finansiering, standardisering och former för samverkan med andra kommuner. Strategin bör beslutas av kommunstyrelsen och kan exempelvis innehålla:

- Politisk viljeinriktning
- Värdegrunder och förhållningssätt för arbetet

- Handlingsplan med konkreta åtgärder för att den politiska viljeinriktningen ska nås
- Fastställda mål på olika nivåer och i olika verksamheter i organisationen
- Hur strategin förhåller sig till alternativa utförare
- Hur samverkan med andra kommuner, alternativa utförare, leverantörer och invånare ska etableras

För att öka takten i införandet av nya arbetssätt i äldreomsorgen behöver strategin kompletteras med mer verksamhetsnära handlingsplaner som stöttar verksamheten i valet av bästa möjliga lösning i förhållande till arbetsmetoder, arbetsmiljö samt brukarnas förmågor och behov av medbestämmande, självständighet och trygghet. För att framgångsrikt kunna utveckla och införa nya arbetssätt behövs även kompetensutvecklande insatser för alla berörda medarbetare. Det behövs även för att användningen av digitala lösningar ska ligga i linje med tillsynsmyndigheternas krav samt för att det ska bli en fråga för kommunens högsta ledning att ta hänsyn till i kommande verksamhets- och budgetplanering. Rätt använd ger digitala lösningar möjligheter för att utveckla verksamhetens kvalitet samtidigt som det ökande behovet hos en åldrande befolkning bättre kan tillgodoses.

Ledarskap

Ledarskapet inom särskilt boende för äldre behöver stärkas för att förändringsarbetet med att identifiera och införa nya arbetssätt tillsammans med ökad teknikanvändning ska kunna genomföras. Det handlar då inte enbart om den närmaste chefen på äldreboendet utan även om att förvaltningsledningen tar ett aktivt ansvar för förbättrings- och kvalitetsarbetet.

Kommunerna bör också säkerställa att det finns tillgång till arbetsledning nattetid. En nyckelfråga är flexibilitet i bemanning för att kunna möta äldres behov som förändras över tid. Kommunledningen behöver stödja, medverka och följa utvecklingsarbetet då förväntat ökad teknikanvändning påverkar rutiner, organisering och arbetskultur.

Implementering

SKL kommer under 2017 att ge stöd till landets kommuner avseende tillämpningen av rekommendationen. Följande stödinsatser planeras:

- Identifiera, dokumentera och sprida goda exempel
- Länsgemensamma dialoger
- Workshops
- Webbsändningar riktade till baspersonalen och chefer.
- Ta fram underlag för upphandling av välfärdsteknik

Dnr KS 2017/114

§ 148 Remiss: Trafikförändringar i SL-trafiken 2017/2018 (T18)

Sammanfattning

Trafikförvaltningen inom Stockholms läns landsting har påbörjat arbetet med trafikförändringar i SL-trafiken som träder i kraft i december 2017. Trafikförvaltningen har översänt en bruttolista med förslag på trafikförändringar avseende bland annat linjestreckningar, turtäthet och trafikeringstid.

Remissen innehåller majoriteten av samtliga förslag på trafikförändringar 2017/2018. Trafikförvaltningen har även översänt en tilläggsremiss med tillkommande förslag om trafikförändringar med anledning av nytt planeringsramverk för pendeltågstrafiken (TN 2015-2017). För de trafikområden som trafikeras med så kallade incitamentsavtal (Haninge kommun inkluderat) har trafikutövaren (Nobina) även möjlighet att genomföra förändringar vid andra tillfällen än ordinarie tidtabellsskifte i december. Ytterligare förslag kan därför tillkomma.

Trafikförvaltningen önskar synpunkter på och prioriteringar av förslagna trafikförändringar senast den 12 juni 2017.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat ett förslag till remissvar i form av bifogat tjänsteutlåtande.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2017-04-25 – Remiss: Trafikförändringar i SL-trafiken 2017/2018 (T18)
 - Remiss från Trafikförvaltningen Stockholms läns landsting 2017-02-07 (Dnr SL 2016-0770) – Remiss inför trafikförändringar i SL-trafiken 2017/2018 (T18)
- <http://www.sll.se/Global/Verksamhet/Kollektivtrafik/Nyhet%20bilaga/Trafik%C3%B6r%C3%A4ndringsremiss%20T18%202017-2018%20.pdf>

- Tilläggsremiss från Trafikförvaltningen Stockholms läns landsting 2017-04-18 (Dnr SL 2016-0770) – Tillägg: Remiss inför trafikförändringar i SL-trafiken 2017/2018 (T18)

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens yttrande utgör Haninge kommuns remissvar.

Kommunstyrelsens beslut
Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens yttrande utgör Haninge kommuns remissvar.

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom: Trafikförvaltningen Stockholms läns landsting,
Berit Pettersson (planeringschef – KSF), Helene Olofsson
(trafikstrateg – KSF), Mirja Thårlin (sambhällsplanerare – KSF)

Samhällsutveckling
Helene Olofsson
Mirja Thårlin

Kommunstyrelsen

Remiss: Trafikförändringar i SL-trafiken 2017/2018 (T18)

Inledning

Trafikförvaltningen inom Stockholms läns landsting har påbörjat arbetet med trafikförändringar i SL-trafiken som träder i kraft i december 2017. Trafikförvaltningen har översänt en bruttolista med förslag på trafikförändringar avseende bland annat linjesträckningar, turtäthet och trafikeringstid.

Remissen innehåller majoriteten av samtliga förslag på trafikförändringar 2017/2018. Trafikförvaltningen har även översänt en tilläggsremiss med tillkommande förslag om trafikförändringar med anledning av nytt planeringsramverk för pendeltågstrafiken (TN 2015-0017). För de trafikområden som trafikeras med så kallade incitamentsavtal (Haninge kommun inkluderat) har trafikutövaren (Nobina) även möjlighet att genomföra förändringar vid andra tillfällen än ordinarie tidtabellsskifte i december. Ytterligare förslag kan därför tillkomma.

Trafikförvaltningen önskar synpunkter på och prioriteringar av förslagna trafikförändringar senast den 12 juni 2017.

Bakgrund

Haninge växer kraftigt, förra året blev vi 1 700 fler invånare och idag bor över 85 000 invånare i kommunen. Haninge kommun är en av de kommuner som bygger och växer mest i Stockholms län och här planeras för fler bostäder och service när den regionala stadskärnan nu utvecklas. Den nya stadsdelen Vega förväntas vara helt klar år 2023 men redan nu har ca 1 500 människor flyttat in. När Vega är helt klart bor här över 10 000 människor. Haninge kommun växer även i andra delar av kommunen och planerar nya bostäder i nära anslutning till befintlig kollektivtrafik.

I Haninge kommun växer också nya arbetsplatser fram. I Albyberg är etapp 1 slutsåld och snart tar utbyggnaden av etapp 2 fart. Inriktningen på området är industri som inte är störande för omgivningen, lättare verksamheter samt kontor och utbildning.

Med fler bostäder och arbetsplatser är det viktigt att boende, arbetande och besökare kan erbjudas välfungerande, tillgänglig och pålitlig kollektivtrafik.

Önskemål om framtida kollektivtrafik

Utökad busstrafik i Vega

I Vega utvecklas just nu kommunens största utbyggnadsområde, en helt ny stadsdel med drygt 4 500 nya bostäder och nya invånare flyttar löpande in. Haninge prioriterar möjligheten till hållbart resande och förvaltningen ser det som en självklarhet att Vegaborna erbjuds tillgänglig och effektiv kollektivtrafik. Under åren 2017 och 2018 färdigställs ca 800 nya bostäder i Vega och behovet av busstrafik kommer öka ytterligare fram tills att Vega pendeltågsstation öppnar våren 2019. Förvaltningen anser inte att dagens busstrafik kommer att klara denna befolkningsökning då det redan idag råder kapacitetsbrist. Förvaltningen hade förväntat sig en kapacitetsförstärkning av direktförbindelsen mellan Vega och Stockholm inför trafikförändringarna i december 2017. Med den ökade inflyttningen i Vega följer behov av förstärkt turtäthet samt trafikering en större del av dygnet. Förvaltningen har också noterat att de lokala förbindelserna i anslutning till Vega, till bland annat närliggande pendeltågsstationer, skulle behöva utökad turtäthet.

Attraktiv kollektivtrafik i Albyberg

Arbetsplatsområdet i Albyberg har en hållbarhetsprofil och kommer när det är helt uppbyggt ha ca 5 500 arbetstillfällen. Förvaltningen vill säkerställa att området även erbjuder attraktiv kollektivtrafik.

Koppling mot Gullmarsplan och Stockholm City

Förvaltningen vill poängtera att direktbussarna till Gullmarsplan och Stockholm City är viktiga även i framtiden. Dessa busslinjer är attraktiva och uppskattas av resenärerna. Linjerna möjliggör för fler att resa med kollektivtrafiken och skapar robusthet i kollektivtrafiksystemet.

Koppling till norra regionen

Förvaltningen anser vidare att den regionpendel som föreslås i RUFSS 2010 ska bli verklighet och att den också omfattar Nynäsbanan med direkta förbindelser till större målpunkter som Arlanda och Uppsala. Det blir en viktig del i regionförstoringen och utvecklingen av den regionala stadskärnan Haninge.

Lokala kollektivtrafikresor

Förvaltningen vill poängtera att lokala kollektivtrafikresor ska vara effektiva och tillgängliga för alla. För att dessa resor ska vara attraktiva behöver antalet byten minimeras och tillgängligheten till viktiga målpunkter säkerställas.

Förbättrad närtrafik

Förvaltningen anser att det är viktigt att målet om en tillgänglig kollektivtrafik uppnås och ser därför behov av en utökad närtrafik. Förvaltningen ser fortsatt ett behov av utökad närtrafik för att göra viktiga målpunkter tillgängliga för alla. I närhet handlar det om Port 73 och Vendelsö vårdcentral men förvaltningen ser också ett behov av närtrafik till och från Jordbro. Behovet av utökad närtrafik är än större sedan busslinje 825 drogs in.

Synpunkter på remissens upplägg

Nedan ges synpunkter på upplägg av remissen. Förvaltningen anser att remissen delvis är svårtolkad och har därför starkt önskemål att den årliga remissen kompletteras med:

- Nulägesbeskrivningar som relaterar till förslagna förändring.
- Konsekvensbeskrivning av samtliga föreslagna förändringar.

Synpunkter på föreslagna förändringar i remissen

Tunnelbanan

Förvaltningen har inga synpunkter.

Pendeltåg

Förvaltningen är positiv till föreslagna förändringar för pendeltågstrafiken.

Sjötrafik

Förvaltningen är positiv till föreslagna förändringar för sjötrafiken.

Busstrafik

806 Gullmarsplan - Söderby

Enligt trafikförvaltningen förväntas den förändrade linjeföringen av linje 806 ge fler kollektivtrafikresor och restidvinster för boende i Söderby. Öppnandet av Citybanan ger även nya res- och bytesmöjligheter. Förvaltningen ser dock att nuvarande direktkoppling till Gullmarsplan är uppskattad bland boende eftersom den erbjuder många val för vidare resor med såväl tunnelbana som buss och lokalbanor. Förvaltningen anser att nuvarande utformning av Farsta strand inte skapar en attraktiv och tillgänglig bytespunkt och är i dagsläget därför kritiska till förändringen av linje 806.

För att även framöver erbjuda resmöjligheter, särskilt för skolelever från Söderby, på morgonen och omvänt på eftermiddagen så föreslår trafikförvaltningen ett antal avgångar i motrusningen. Dessa avgångar är av så stor vikt att kommunstyrelseförvaltningen anser att trafikförvaltningen bör planera dessa tillsammans med kommunens utbildningsförvaltning.

807/807X Gullmarsplan – Svartbäcken

Föreslagen linjeförändring påverkar främst resenärer till och från Svartbäcken och södra Brandbergen som tidigare kunnat resa med linje 807 till Gullmarsplan. Förvaltningen vill poängtera att resenärer till och från

Svartbäcken fortsatt behöver erbjudas en effektiv och snabb resa till och från Vendelsö. Förvaltningen är positiv till den föreslagna varianten 807X.

818C

Förvaltningen är kritisk till förslaget på minskad turtäthet. 818C utgör idag ett attraktivt resval till centrala Stockholm och är uppskattad av boende.

832 Västerhaninge stn – Åbylund

Förvaltningen är positiv till den föreslagna förlängningen av 832 till Lillgården och till det nya linjenumret 844 som även ger en koppling till Tungelsta.

Nedläggning av tre hållplatser i norra Åbylund innebär att resenärer får upp mot 500 m längre till närmaste busshållplats jämfört med idag men förvaltningen ser också att förslaget medför minskad restid samt ökad turtäthet för den nya föreslagna linjen 844 samt en direkt koppling till pendeltåget i Västerhaninge via hållplatsen Norrskogsvägen.

824/834 Handenterminalen - Tyresö Strand/Handenterminalen - Svartbäcken

Förvaltningen är positiv till förslaget om utökad turtäthet och ser behovet av det hos båda linjerna.

835 Länna/Vega – Tungelsta

Under förutsättning att linje 832 förlängs kan förvaltningen se fördelarna med att delvis korta av linje 835 som idag är lång och störningskänslig. Förvaltningen anser dock att linjen ska fortsätta till Västerhaninge station för att fortsatt erbjuda resor till Hanvedens IP. Det är en stor idrottsplats och det är viktigt att boende från hela kommunen kan resa dit på ett effektivt sätt.

840 Handenterminalen – Nacka strand

Förvaltningen är positiv till att linjen föreslås få ytterligare två avgångar på vardagar efter morgonrusningen.

848 Västerhaninge station – Nynäshamns station

Förslaget att endast trafikera linjen till Tungelsta station förutsätter en ny hållplats vid Tungelsta skola på Södertäljevägen. Förvaltningen ser inga möjligheter att ersätta nuvarande hållplats vid Tungelsta skola med en lika tillgänglig och trafiksäker hållplats nära skolan på Södertäljevägen. Förslaget avstyrks.

865 Handenterminalen – Skärholmen

Förvaltningen är positiv till föreslagen förändring som ger en snabbare koppling till målpunkter i Huddinge och ger förutsättningar för Trafikförvaltningens föreslagna stomlinje J.

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteutlåtande utgör Haninge kommuns remissvar.

Trafikavdelningen

PM
2017-04-18

Diarienummer
SL 2016-0770

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Handläggare
Katarina Liljefors

Tillägg: Remiss inför trafikförändringar i SL-trafiken 2017/2018 (T18)

I mitten av februari skickade trafikförvaltningen ut remiss om trafikförändringar inför tidtabellsskiftet i december 2017, T18 (SL 2016-0770, daterad 7 februari). I den remissen informerade trafikförvaltningen om att det kunde tillkomma förslag om trafikförändringar, med anledning av nytt planeringsramverk för pendeltågstrafiken (TN 2015-0017).

I detta dokument beskrivs nya eller ändrade förslag på trafikförändringar.

Trafikförvaltningen tar tacksamt emot synpunkter på och prioriteringar av dessa förslag utifrån kommunernas lokalkännedom, samt utifrån kunskap och erfarenhet som funktionshindersorganisationerna besitter.

Trafikförvaltningen önskar ha era synpunkter senast den 12 juni 2017.

Skicka era synpunkter till registrator.tf@sll.se. Uppge aktuellt diarienummer i ärendemeningen. Vid frågor, kontakta ansvarig handläggare.

Med vänliga hälsningar

Fredrik Cavalli-Björkman
Tf trafikdirektör

Trafikavdelningen

PM
2017-04-18
Version

Diarienummer
SL 2016-0770

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.1	Haninge.....	3
1.2	Nacka	3
1.3	Tyresö.....	3
1.4	Nynäshamn.....	3
1.5	Södertälje	3
1.6	Järfälla	4
1.7	Stockholm Västerort	7
1.8	Upplands Bro	7

Trafikavdelningen

PM
2017-04-18
Version

Diarienummer
SL 2016-0770

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

- 1.1 **Haninge**
- 1.2 **Nacka**
- 1.3 **Tyresö**
- 1.4 **Nynäshamn**

Ändrat förslag

Linje 840 Handterminalen - Nacka strand

Linjen övervägs att få utökad trafik efter morgonrusningen vardagar med ytterligare två avgångar. Tidtabellen får på så sätt en mjukare övergång mellan morgonrusning och mellantid. Förändringen övervägs till hösttidtabellen med trafikstart december 2018.

Ändrat förslag

Linje 858 Sandhamn - Nynäshamns stn - Ösmo - Spångbro - Sunnerby malm – Grödbby

Linjen övervägs att få minskad turtäthet och avgången ca 06.25 vardagar från Trollsta och ankomst ca 07.11 dras in helt och ersätt inte av annan trafik.

- 1.5 **Södertälje**

Nytt förslag

Linje 751 Hovsjö (- ToreKällberget) – Södertälje – Ritorp

Linjen övervägs att vardagar och då under eftermiddagsrusningen få minskad turtäthet från Hovsjö med en avgång, vilket innebär 23-minuterstrafik istället för dagens 15-minuterstrafik. Förändringen övervägs till hösttidtabellen med trafikstart augusti 2018.

Linjen övervägs även att få juserad omstigningstider vissa avgångar för att på så sätt säkerhetställa passningen till eller från pendeltåget för alla busturer. Omstigningstiden kommer att framgå i reseplaneraren för respektive avgång och förändringen övervägs till hösttidtabellen med trafikstart augusti 2018.

Nytt förslag

Linje 753 Östertälje stn - Rosenlund - Södertälje C – Hovsjö

Linjen övervägs att vardagar och då under eftermiddagsrusningen få minskad turtäthet från Köpmannagatan med en avgång, vilket innebär 15-minuterstrafik istället för dagens 7-minuterstrafik i syfte att säkerhetsställa passning till/från pendeltåg. Förändringen övervägs till hösttidtabellen med trafikstart augusti 2018.

Linjen övervägs även att få juserad omstigningstider vissa avgångar för att på så sätt säkerhetställa passningen till eller från pendeltåget för alla busturer. Omstigningstiden kommer att framgå i reseplaneraren för respektive avgång och förändringen övervägs till hösttidtabellen med trafikstart augusti 2018.

Trafikavdelningen

PM
2017-04-18
Version

Diarienummer
SL 2016-0770

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Nytt förslag

Linje 754 Geneta - Ronna - Södertälje C - Södertälje hamn - Södertälje syd – Pershagen

Linjen övervägs att vardagar och då under eftermiddagsrusningen få minskad turtäthet från Mörtstigen med en avgång, vilket innebär 23-minuterstrafik istället för dagens 15-minuterstrafik. Vidare övervägs linjen att vardagar och under eftermiddagsrusningen få minskad turtäthet från Södertälje C mot Gemeta med två avgångar, vilket innebär 15-minuterstrafik istället för dagens 7-minuterstrafik. Förändringen övervägs till hösttidtabellen med trafikstart augusti 2018.

Linjen övervägs även att få juserad omstigningstider vissa avgångar för att på så sätt säkerhetställa passningen till eller från pendeltåget för alla bussturer.

Omstigningstiden kommer att framgå i reseplaneraren för respektive avgång och förändringen övervägs till hösttidtabellen med trafikstart augusti 2018.

Nytt förslag

Linje 759 Glasberga - Fornhöjden - Östertälje stn - Södertälje C – Astrabacken

Linjen övervägs att vardagar och då under eftermiddagsrusningen få minskad turtäthet från Astrabacken med en avgång, vilket innebär 22-minuterstrafik istället för dagens 15-minuterstrafik. Vidare övervägs linjen att vardagar och under eftermiddagsrusningen få minskad turtäthet från Fornhöjden vilket innebär enstaka intervall på 22-minuterstrafik istället för dagens 15-minuterstrafik. Förändringen övervägs till hösttidtabellen med trafikstart augusti 2018.

Linjen övervägs även att få juserad omstigningstider vissa avgångar för att på så sätt säkerhetställa passningen till eller från pendeltåget för alla bussturer.

Omstigningstiden kommer att framgå i reseplaneraren för respektive avgång och förändringen övervägs till hösttidtabellen med trafikstart augusti 2018.

1.6 Järfälla

Ändrat förslag

Linje 541 Jakobsbergs station – Vällingby

Linjen övervägs att kortas av och sluta trafikera delsträckan Jakobsbergs station – Barkarby station, alternativt se över utbudet på linjens turtäthet mellan stationerna. Anledning till förändringen på delsträckan är att majoriteten av linjens resande ska få en effektivare linje med högre punktlighet för sträckan Barkarby station-Vällingby.

Linjen övervägs att, oavsett trafikförändring eller ej enligt ovan, få utökat turutbud till 15-minuterstrafik på vardagskvällar och helgkvällar på grund av anpassning mot förlängd 15-minuterstrafik på pendeltåget. Övrig tid behåller linjen turtäthet och tågpassning vid Barkarby station.

Trafikavdelningen

PM
2017-04-18
Version

Diarienummer
SL 2016-0770
Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Nytt förslag

Linje 550 Barkarby station–Barkarby handelsplats-Barkarby station

Linjen övervägs att få utökat utbud till 15-minuterstrafik vardagskvällar och helgkvällar på grund av samt anpassning mot utökad 15-minuters trafik på pendeltåget.

Ändrat förslag

Nytt linjenät i Viksjö

Linje 551 Jakobsbergs station - Bruttovägen

Linje 552 Jakobsbergs station - Bruttovägen (-Barkarby station)

Linje 553 Jakobsbergs station - Barkarby station

Linje 563 Jakobsbergs station – Viksjö – Jakobsbergs station

Linje 564 Jakobsbergs station – Viksjö – Jakobsbergs station

Linje 553H Jakobsbergs station – Viksjö – Jakobsbergs station

Linje 553V Jakobsbergs station – Viksjö – Jakobsbergs station

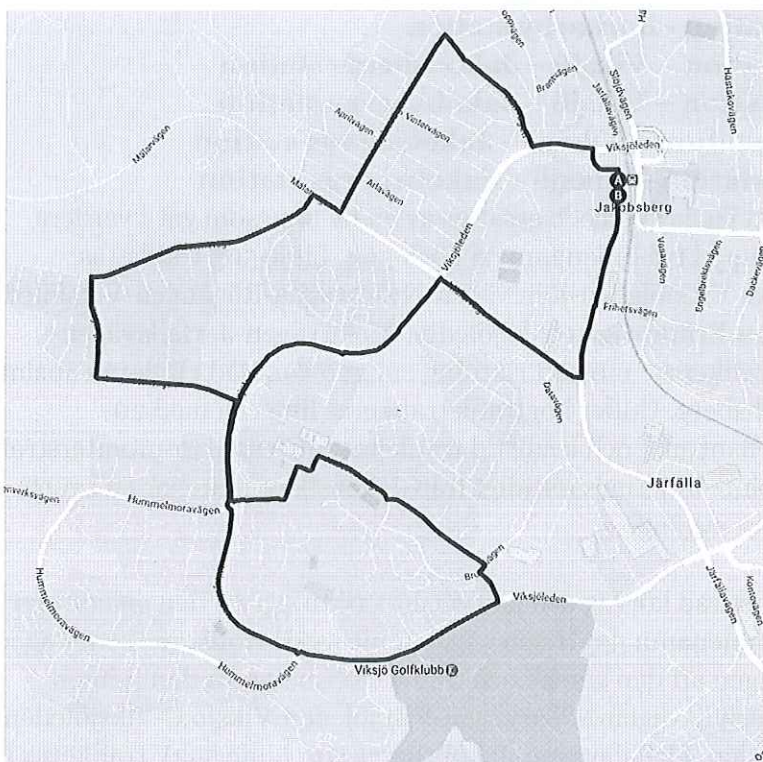
Linje 551 och 552 övervägs att läggas ned och ersättas av en ny linje som går i vardera riktning. Linjen delas därför upp i två linjenamn 563 och 564. Linje 563 trafikeras Jakobsbergs stn–Kvarnvägen–Viksjöleden–Kärrvägen–Nyårsvägen–Rågängen–Viksjöleden–Traktorvägen–Andebodavägen–Bruttovägen–Viksjöleden–Mälarvägen–Järfällavägen–Jakobsbergs stn. Linje 564 trafikeras i motsatt riktning enligt ovan. Båda linjerna ansluter till och från pendeltåg i Jakobsberg. Under högtrafik trafikeras linjerna med 20-minuterstrafik och under mellantrafik och kvällstid trafikeras linjerna i 30-minuterstrafik. Vid 30-minuterstrafik avgår inte linjerna samtidigt från Jakobsberg utan har en kvarts förskjutning mellan respektive avgång.

Linje 553 övervägs att få en ändrad körväg och gå i vardera riktning. Av den anledningen blir därför linjen till två nya linjenamn 553H och 553V. Linje 553H trafikeras som dagens linje 553 men med förändringen att den går till och från Jakobsbergs station. Linjen trafikeras Jakobsbergs stn–Järfällavägen–Mälarvägen–Viksjöleden–Viksjö C–Viksjöleden–Hummelmoravägen–Viksjöleden–Järfällavägen–Jakobsbergs stn. Linje 553V trafikeras i motsatt riktning enligt ovan. Båda linjerna ansluter till och från pendeltåg i Jakobsberg. Under högtrafik trafikeras linjerna med 15-minuterstrafik och under mellantrafik och kvällstid trafikeras linjerna i 30-minuterstrafik, alternativt fortsatt 15-minuterstrafik under vardagar, hela trafikdygnet.

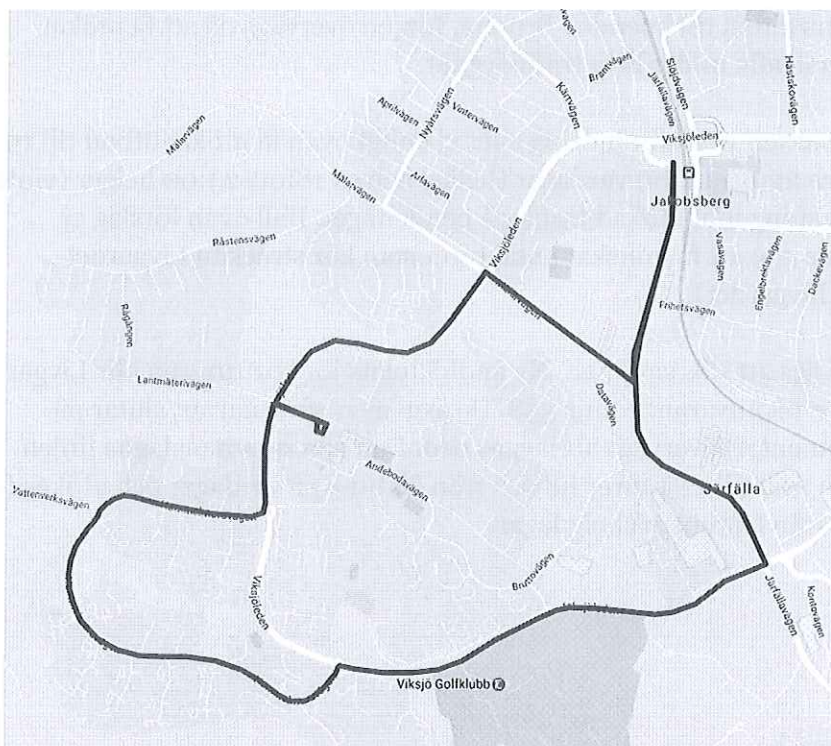
Vid eventuell 30-minuterstrafik avgår inte linjerna samtidigt från Jakobsberg utan har en kvarts förskjutning mellan respektive avgång.

Förändringarna syftar till att göra linjenätet tydligare och effektivare med en högre turtäthet och punktlighet. I dagsläget har linjer genom Viksjö olika stationer för tågpassning, en prioriterad passning finns alltså bara i ena änden av linjen. Restiderna till Barkarby Station kommer sannolikt också ökas under tiden för byggnationer de nästkommande åren. Linje 551 och 552 har i dagsläget en låg turtäthet.

Konsekvensen blir att resenärer i Viksjö och västra Jakobsberg får en tydligare trafik, bättre tidspassning och en högre turtäthet. Förslaget sammankopplar även västra Jakobsberg med Viksjöplan. Restiden till pendeltåget för Viksjöborna blir i stort sätt densamma som idag, däremot ökar turtätheten i både Viksjö och västra Jakobsberg. För vissa områden kommer förslaget ge en ökning med ca 65 % fler avgångar/dygn. Även den förskjutna avgångstiden under mellan- och kvällstrafik ger resenären ytterligare flexibilitet i sitt val av resa. När till- och ombyggnationer är klart i Barkarby föreslår vi att linjenätet ses över i det nybyggda området.

Figur 1 Föreslagen linjesträckning för linje 563 och 564

Figur 2 Föreslagen linjesträckning för linje 553H och 553V

1.7 Stockholm Västerort

Ändrat förslag

Linje 541 Jakobsbergs station – Vällingby

Linjen övervägs att kortas av och sluta trafikera delsträckan Jakobsbergs station – Barkarby station, alternativt se över utbudet på linjens turtäthet mellan stationerna. Anledning till förändringen på delsträckan är att majoriteten av linjens resande ska få en effektivare linje med högre punktlighet för sträckan Barkarby station-Vällingby.

Linjen övervägs att, oavsett trafikförändring eller ej enligt ovan, få utökat turutbud till 15-minuterstrafik på vardagskvällar och helgkvällar på grund av anpassning mot förlängd 15-minuterstrafik på pendeltåget. Övrig tid behåller linjen turtäthet och tågpassning vid Barkarby station.

1.8 Upplands Bro

Ändrat förslag

Linje 557 Kungsängens station – Håtuna kyrka

Linje 558 Kungsängens station (-Brunna ind.-omr.) – Brunna

Linje 559 Kungsängens station – Livgardet (-Förrådsvägen)

Linje 559 övervägs att framföras sträckan Kungsängens station-Textilvägen med samtliga avgångar och ersätta nuvarande linje 558. Förändringen syftar till att göra linjen tydligare

Trafikavdelningen

PM
2017-04-18
Version

Diarienummer
SL 2016-0770
Infosäk. klass
K1 (Öppen)

och för att få en högre turtäthet till boende i Brunna. Linjen övervägs då att få utökad turutbud till 15-minuterstrafik under hela trafikdygnet.

Linje 559 övervägs att oavsett trafikförändring eller ej enligt ovan få utökad utbud till 15-minuterstrafik mellan ca 22:00-24:00 vardagar (helår) och ca 18:00-24:00 helger (vinter) på grund av samt anpassning mot utökad trafik på pendeltåget. Ifall ovan förslag ej genomförs övervägs linje 559 att få minskat antal turer som kör sträckan Livgardet-Förrådsvägen (inne på Livgardet).

Linje 557 och 558 övervägs att slås samman. Ny ändhållplats för kortturerna blir Livgardet som ersätter Textilvägen på nuvarande linje 558. De avgångar som startar/slutar på Livgardet (inne på regementet) övervägs att läggas ned. Den nya sammanslagna linjen övervägs att utökas från 10st till 12st turer till och från Håtuna på vardagar och utökas från 4st till 7st turer till och från Håtuna på helgdagar.

Dnr KS 2017/165

§ 149 Remiss: Effektivare sanktioner i livsmedelskedjan (Ds 2017:5)

Sammanfattning

Regeringen har gett Haninge kommun möjlighet att lämna synpunkter på Näringsdepartementets rapport ”Effektivare sanktioner i livsmedelskedjan. Remissvar ska ha inkommit till Näringsdepartementet senast den 12 juni 2017.

Förslaget till effektivare sanktioner i livsmedelskedjan har av kommunstyrelseförvaltningen remitterats till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF). Förbundet ställer sig positivt till förslaget om förändrad straffskala och införande av sanktionsavgifter för vissa överträdelser inom livsmedelsområdet.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit del av SMOHF:s skrivelse och föreslår att kommunstyrelsen beslutar att SMOHF:s yttrande utgör Haninge kommuns remissvar.

Underlag för beslut

- Remissmissiv från Näringsdepartementet 2017-03-10
- Näringsdepartementets rapport Ds-2017-5 Effektivare sanktioner i livsmedelskedjan
<http://www.regeringen.se/493e52/contentassets/150ea343e55f4aee80069abb299489ad/ds-2017-5-effektivare-sanktioner-i-livsmedelskedjan-m.m..pdfsan.pdf>
- Remissyttrande från Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund 2017-04-27

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Remissyttrandet från Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund utgör Haninge kommuns remissvar.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Remissyttrandet från Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund utgör Haninge kommuns remissvar.

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom: Näringsdepartementet (inklusive SMOHF:s skrivelse), SMOHF

Näringsdepartementet
Rättssekretariatet, rättsenheten för landsbygd
Kansliråd
Eva Kalling Lundberg
08-405 5023

Ds 2017:5 Effektivare sanktioner i livsmedelskedjan m.m.

Remissinstanser

- 1 Riksdagens ombudsmän (JO)
- 2 Hovrätten för Nedre Norrland
- 3 Södertörns tingsrätt
- 4 Kammarrätten i Göteborg
- 5 Förvaltningsrätten i Malmö
- 6 Justitiekanslern
- 7 Domstolsverket
- 8 Åklagarmyndigheten
- 9 Polismyndigheten
- 10 Kriminalvården
- 11 Brottsförebyggande rådet
- 12 Generalläkaren
- 13 Läkemedelsverket
- 14 Kronofogdemyndigheten
- 15 Kammarkollegiet
- 16 Länsstyrelsen i Stockholms län
- 17 Länsstyrelsen i Uppsala län
- 18 Länsstyrelsen i Östergötlands län
- 19 Länsstyrelsen i Kalmar län
- 20 Länsstyrelsen i Skåne län

- 21 Länsstyrelsen i Hallands län
- 22 Länsstyrelsen i Västra Götalands län
- 23 Länsstyrelsen i Dalarnas län
- 24 Länsstyrelsen i Gävleborgs län
- 25 Länsstyrelsen i Norrbottens län
- 26 Statskontoret
- 27 Konsumentverket
- 28 Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet
- 29 Havs- och vattenmyndigheten
- 30 Regelrådet
- 31 Statens jordbruksverk
- 32 Sveriges lantbruksuniversitet
- 33 Livsmedelsverket
- 34 Arboga kommun
- 35 Arvidsjaur kommun
- 36 Bollnäs kommun
- 37 Borås kommun
- 38 Flens kommun
- 39 Gotlands kommun
- 40 Göteborgs kommun
- 41 Haninge kommun
- 42 Haparanda kommun
- 43 Helsingborgs kommun
- 44 Herrljunga kommun
- 45 Karlshamns kommun
- 46 Kramfors kommun
- 47 Ludvika kommun
- 48 Malmö kommun
- 49 Mörbylånga kommun
- 50 Norrköpings kommun

- 51 Piteå kommun
- 52 Sjöbo kommun
- 53 Skara kommun
- 54 Stockholms kommun
- 55 Strömstads kommun
- 56 Timrå kommun
- 57 Umeå kommun
- 58 Uppsala kommun
- 59 Vetlanda kommun
- 60 Växjö kommun
- 61 Älvsbyns kommun
- 62 Örebro kommun
- 63 Östersunds kommun
- 64 Branschföreningen Foder och Spannmål
- 65 Djurens Rätt
- 66 Djurskyddet Sverige
- 67 Eldrimner
- 68 Fiskbranschens riksförbund
- 69 KRAV ekonomisk förening
- 70 Kött- och charkföretagen
- 71 Lantbrukarnas Riksförbund
- 72 Lantmännen
- 73 Livsmedelsarbetareförbundet
- 74 Livsmedelsföretagen
- 75 Livsmedelshandlarna SSLF AB
- 76 Naturvetarna
- 77 Näringslivets regelnämnd
- 78 Skogs- och lantbrukstjänstemannaförbundet
- 79 Svensk Dagligvaruhandel
- 80 Svensk Egenvård

- 81 Svensk Handel
- 82 Svensk Fågel
- 83 Svenska Djurskyddsföreningen
- 84 Svenska Kennelklubben
- 85 Svenska Kommunalarbetareförbundet
- 86 Svenska köttföretagen
- 87 Svenska Ägg
- 88 Svenskt viltkött
- 89 Sveriges advokatsamfund
- 90 Sveriges Biodlares Riksförbund
- 91 Sveriges Fiskares Riksförbund
- 92 Sveriges Kattklubbars Riksförbund
- 93 Sveriges konsumenter
- 94 Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksförbund
- 95 Sveriges Småskaliga kontrollslakterier (SSKS)
- 96 Sveriges Veterinärförbund
- 97 Unionen
- 98 Visita – Svensk besöksnäring
- 99 Yrkesföreningen Miljö och Hälsa
- 100 Zoobranschens Riksförbund
- 101 Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen i betänkandet.

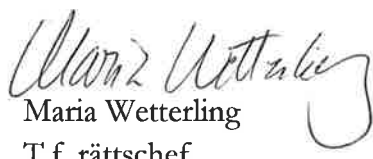
Remissvaren ska ha kommit in till Näringsdepartementet senast den 12 juni 2017. Vi ser gärna att remissvaren skickas i elektronisk form via e-post till n.registrator@regeringskansliet.se och eva.kalling-lundberg@regeringskansliet.se och i både word- och pdf-format. Vi skulle uppskatta om remissvaret ges filnamnet (Regeringskansliets diarienummer utan snedstreck), N2017-01869-RS, följt av remissinstansens namn. Remissvarens disposition bör om möjligt ansluta sig till dispositionen i betänkandet. I remissvaret anges Regeringskansliets diarienummer N2017/01869/RS.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

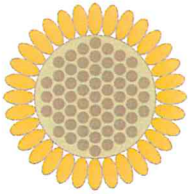
För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Frågor under remisstiden kan ställas till Eva Kalling Lundberg, tel. 08-405 50 23 eller eva.kalling-lundberg@regeringskansliet.se.

Maria Wetterling
T.f. rättschef

Kopia till

Wolters Kluwers kundservice, 106 47 Stockholm

Handläggare: Margareta Jonsson
08-606 93 07
margareta.jonsson@smohf.se

Haninge kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
13681 Haninge

Remissyttrande - Näringsdepartementets betänkande Effektivare sanktioner i livsmedelskedjan m.m.

Beslut

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund beslutar att lämna följande yttrande inom livsmedelsområdet:

1. Förbundet ställer sig positivt till promemorians förslag om förändrad straffskala och införande av sanktionsavgifter för vissa överträdelser inom livsmedelsområdet.
2. Förbundet lämnar följande synpunkter på förslaget.

Haninge kommun har skickat Näringsdepartementets remiss ”Effektivare sanktioner i livsmedelskedjans m.m.” till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund för yttrande. Haninge kommun önskar svar senast 30 april 2017.

Sammanfattning av förbundets synpunkter

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund är kontrollmyndighet inom området livsmedel varför yttrandet avser detta område.

Förbundet ställer sig mycket positiva till förslaget till förändrad straffskala samt införandet av sanktionsavgifter för överträdelser som kan bedömas vara mindre allvarliga. Vi anser att det inte ska löna sig att göra fel och bryta mot regler. Det får inte vara så att företag och andra som bryter mot livsmedelslagstiftningen ska få konkurrensfördelar. Detta är viktigt för att ge lagstiftningen legitimitet hos allmänhet och företagare.

Vi tror att förslaget, genom att ge livsmedelsbrott en högre prioriteringsordning eftersom fängelse finns med i straffskalan, skulle effektivisera arbetet med ökad lagefterlevnad. Att skriva en åtalsanmälan är för kontrollmyndigheterna ofta en omfattande och tidskrävande procedur, när åtalen sen avskrivs som de ofta gör idag, uppfattas det av kontrollmyndigheterna att arbetet är lönlöst. Med fängelse i straffskalan får ärendena högre prioritering i rättssystemet och längre preskriptionstid vilket innebär att chansen blir större att överträdelserna utreds och leder till fällande domar.

Det är angeläget att beslut om de nya sanktionsreglerna för enklare överträdelser kommer till stånd så snart som möjligt. I dagsläget leder dessa överträdelser i väldigt få fall till några påföljder alls vilket urholkar tilltron till lagstiftningen. Det är dessutom viktigt att arbetet med bedömningarna av vilka sanktionsavgifter som ska utgå för olika överträdelser kommer igång snarast. Inom livsmedelsområdet bör det arbetet överlätas till Livsmedelsverket.

Vi tror att sanktionsavgifter kommer ha en positiv effekt inom livsmedelskontrollen. Detta grundar vi på våra erfarenheter inom miljöbalksområdet. Hos Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund utfärdades 164 miljöstraffavgifter år 2010 för att förra året ha minskat till 26 stycken trots att antalet verksamheter kontinuerligt har ökat. Det tar vi som intäkt att miljöstraffavgifter har en positiv effekt på företagens vilja att följa lagstiftningen. Vi har uppfattningen att sanktionsavgifter inom livsmedelsområdet skulle ha samma effekt.

Bakgrund

Den 3 mars 2016 lades ett regeringsuppdrag (N 2016:B) ut avseende en översyn av straffskalan och sanktionsavgifter på områdena livsmedel, foder, animaliska biprodukter och djurskydd. Denna översyn har resulterat i promemorian Ds 2017:5 som nu är föremål för denna remiss.

Haninge kommun är en av remissinstanserna och har skickat den till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund för yttrande. Förbundet är kontrollmyndighet inom området livsmedel i Nynäshamn, Haninge och Tyresö kommuner varför detta yttrande avser detta område.

Förslaget i korthet

I promemorian föreslås ändringar i straffbestämmelserna i livsmedelslagen och i lagen om foder och animaliska biprodukter samt att sanktionsavgifter införs för vissa överträdelser på områdena livsmedel, foder, animaliska biprodukter och djurskydd.

Syftet med förslagen är att åstadkomma mer effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för alla typer av överträdelser på områdena livsmedel, foder, animaliska biprodukter och djurskydd.

När det gäller straffbestämmelserna i livsmedelslagen och i lagen om foder och animaliska biprodukter föreslås att fängelse i högst två år införs i straffskalan för allvarliga överträdelser. Med allvarliga överträdelser föreslås avse sådana som:

- innebär eller kan innebära en fara för människors eller djurs liv eller hälsa
- innebär eller kan innebära ett omfattande vilseledande
- innebär eller kan innebära försvårad spårbarhet i större omfattning.

För sådana överträdelser som inte kan betraktas som de mest allvarliga men där straffsanktionering ändå bör anses påkallat föreslås att straffskalan alltså ska innehålla endast böter.

Det föreslås vidare att sanktionsavgifter i stället för straff införs för vissa överträdelser på områdena livsmedel, foder, animaliska biprodukter och djurskydd. Regler som ska omfattas av sanktionsavgiftssystemet föreslås vara sådana där överträdelser kan bedömas vara mindre allvarliga, såsom överträdelser av administrativa bestämmelser. Det föreslås att avgiftsskyldigheten ska baseras på strikt ansvar och att kontrollmyndigheterna ska besluta om avgifterna. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2018.

Att bedöma vilken sanktionsavgift som ska utgå för olika överträdelser föreslås överlåtas till Livsmedelsverket och Jordbruksverket.

Varför finns det ett behov översyn av sanktioner?

Fram till 2006 när den nuvarande lagstiftningen infördes fanns fängelse i straffskalan för livsmedelsbrott. I den nuvarande lagstiftningen togs det av olika anledningar bort. Det innebär att man i dagsläget inte kan bli dömd till fängelse för ett livsmedelsbrott oavsett hur grovt det är. Dock går det att argumentera att det finns annan lagstiftning som kan komma in exempelvis brottsbalken men det har i princip visat sig svårt att tillämpa på den här typen av brott.

I EU-lagstiftningen som är basen för de livsmedelsbestämmelser som gäller, ställs krav på att medlemsstaterna har sanktioner som är effektiva, proportionerliga och avskräckande.

Det ska inte löna sig att göra fel och bryta mot regler. Företag och andra som bryter mot livsmedelslagstiftningen ska inte få konkurrensfördelar före företag som kämpar för att följa det regelverk som finns.

Varför införa fängelse i straffskalan?

Den här typen av brott har dragit till sig organiserad brottslighet. Det är lukrativt att utföra vissa livsmedelsbrott. Ett exempel på detta är att märka om eller till och med färga in utländskt fläskkött och påstå att det är svensk oxfilé och därmed tjäna pengar på oredlighet. Eftersom endast böter finns i straffskalan är det relativt riskfritt att på detta sätt tjäna stora pengar. Detta snedvrider konkurrensen och påverkar alla livsmedelsföretagares anseende.

När åklagarmyndigheterna prioriterar bland olika brott har brott med fängelse i straffskalan högre dignitet. Det leder till att den stora majoriteten av åtalsanmälningar för livsmedelsbrott som kontrollmyndigheterna lämnar in avskrivs. Att skriva en åtalsanmälan är ofta en omfattande och tidskrävande procedur, när åtalen sen läggs ned uppfattas det av kontrollmyndigheterna att arbetet är lönlöst.

Om inte fängelse finns i straffskalan är även åklagarens verktyg begränsade, exempelvis kan man inte göra husrannsakingar. Det gör att det kan bli svårare att utreda brott och leder ofta till att misstänkta brott avskrivs.

Preskriptionstiden är nu två år vilket kan vara kort tid för att hinna utreda och väcka åtal. När två års fängelse finns i straffskalan är preskriptionstiden fem år.

Närliggande lagstiftningar som djurskyddslagstiftningen och miljöbalken har två års fängelse i sina straffskalor.

Legitimiteten hos lagen och tilltron till livsmedelskontrollen urholkas i allmänhetens ögon, om inte det som uppfattas vara allvarliga överträdelser straffas på ett sätt som uppfattas tillräckligt ingripande.

Varför behövs sanktionsavgifter?

Det finns mindre allvarliga överträdelser av administrativ karaktär som idag är kriminaliserade, men som inte är prioriterade i rättssystemet och ofta avskrivs hos åklagarmyndigheten. Om verksamhetsutövare inte får någon påföljd när de bryter mot regelverket tappar det i legitimitet.

I ärenden där det är lätt att konstatera huruvida det är fråga om en överträdelse eller inte och överträdelsen är att anse av enklare art är det lämpligt med ett direkt sanktionssystem som hanteras av kontrollmyndigheterna. Det skulle innebära att polis och åklagare kan koncentrera sina resurser för att utreda allvarligare brott det vill säga en effektivare resursanvändning.

Förbundets synpunkter

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbunds remissvar tar enbart upp livsmedelsområdet där vi är kontrollmyndighet.

Generellt anser vi att det inte ska löna sig att göra fel och bryta mot regler. Det får inte vara så att företag och andra som bryter mot livsmedelslagstiftningen ska få konkurrensfördelar före företag som kämpar för att följa det regelverk som finns.

Vi tror att sanktionsavgifter kommer ha en positiv effekt inom livsmedelskontrollen. Detta grundar vi på våra erfarenheter inom miljöbalksområdet. Hos Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund utfärdades 164 miljösanktionsavgifter år 2010 för att förra året ha minskat till 26 stycken trots att antalet verksamheter kontinuerligt har ökat. Det tar vi som intäkt att miljösanktionsavgifter har en positiv effekt på företagens vilja att följa lagstiftningen. Vi har uppfattningen att sanktionsavgifter inom livsmedelsområdet skulle ha samma effekt.

Att skriva en åtalsanmälan är ofta en omfattande och tidskrävande procedur. Av olika anledningar som redovisats tidigare avskrivs ofta åtal. Det uppfattas av kontrollmyndigheterna att nedlagda arbetet är lönlöst. Tid och möda som kunnat användas på något effektivare sätt. Med fängelse i straffskalan får ärendena högre prioritering i rättssystemet och längre preskriptionstid vilket innebär att chansen blir större att överträdelserna utreds och leder till fällande domar.

Detaljerna runt för vilka överträdelser som sanktioner ska användas och hur stora avgifterna ska vara föreslås hanteras av Livsmedelsverket. Vi ser att det är angeläget att sanktionsavgifterna kommer till stånd så snart som möjligt. Detta eftersom enklare överträdelser ofta avskrivs och därmed inte leder till någon påföljd alls. Det är skadligt för det allmänhetens tilltro till lagstiftning och kontroll.

Jens Möller
Förbundschef

Dnr KS 2017/71

§ 150 Fullmakt att teckna Haninge kommuns bank- och plusgirokonto 2017

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2017-04-24, § 107, beslutat om teckningsbemyndigande för kommunens bank- och plusgirokonton. På grund av personalförändringar föreslås detta beslut uppdateras.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Tidigare beslut av kommunstyrelsen 2017-04-24, § 10,7 upphävs.
2. Till att, två i förening
 - utfärda utbetalningar från Haninge kommuns bank- och plusgirokonton samt underteckna ansökan om Handelsbanken Visa Business Card
 - utfärda anvisningar och checkar samt kvittera medel på Haninge kommuns bank- och plusgirokonton, kvittera ut till Haninge kommun eller till någon av dess nämnder ställda checkar eller postväxlar, kvittera ut medel på bankkonton tillhörande av Haninge kommun förvaltade fonder, bemyndigas

Ekonomidirektör	Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten	Harri Kiviharju
Ekonom	Annika Karlsson
Ekonom	Pernilla Andersson
Systemförvaltare	Annika Hoffstedt
Ekonomiadministratör	Eva Cajback
Ekonomiadministratör	Annika Nur
Ekonomiadministratör	Ann-Cathrine Strandberg
Ekonomiadministratör	Ayse Mert Durak

Ekonomiadministratör	Lara Albers
Ekonomiadministratör	Carina Barfoth
Ekonomiadministratör	Åsa Lindgren
Ekonomiadministratör	Catharina Wall
Ekonomiadministratör	Monica Jonsson
Verksamhetsansvarig	Anna Carin Rosengren

3. Till att, två i förening, inneha administratörsrättigheter och att göra ändringar enligt delegationsbeslut över användarna på respektive internetbank.

Ekonomidirektör	Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten	Harri Kiviharju
Ekonom	Annika Karlsson
Ekonom	Pernilla Andersson
Ekonomiadministratör	Eva Cajback

4. Till att, två i förening, överföra medel mellan följande bankkonton:

Bank	Clearing	Konto	Kontotyp
SHB	6181	065 298	Huvudkonto
SHB	6181	084 608	Avkastningskonto koncern
SHB	6181	092 058	Nivåkonto (HK)
SHB	6181	094 468	Avkastningskonto kommun
SHB	6181	098 498	Transaktionskonto
SHB	6181	103 858	Sociala utbetalningar
SHB	6181	105 338	V/A
SHB	6181	106 628	Fonder och stipendier

Swedbank 8327-9 923 035 911-0 Toppkonto
Swedbank 8327-9 923 534 757-3 Koncernkonto
Swedbank 8327-9 903 822 541-4 Räntekonto koncern
Swedbank 8327-9 923 534 758-1 Samlingskonto kommun
Swedbank 8327-9 923 534 759-9 Samlingskonto kommun
Swedbank 8327-9 903 822 535-6 Räntekonto kommun
Swedbank 8327-9 903 822 543-0 Haninge kommun

Nordea PG 1265-8 Plusgiro
Bemyndigas:
Ekonomidirektör Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten Harri Kiviharju
Ekonom Annika Karlsson
Ekonom Pernilla Andersson
Systemförvaltare Annika Hoffstedt
Ekonomiadministratör Eva Cajback
Ekonomiadministratör Annika Nur
Ekonomiadministratör Ann-Cathrine Strandberg
Ekonomiadministratör Ayse Mert Durak
Ekonomiadministratör Lara Albers
Ekonomiadministratör Carina Barfoth
Ekonomiadministratör Åsa Lindgren
Ekonomiadministratör Catharina Wall
Ekonomiadministratör Monica Jonsson
Verksamhetsansvarig Anna-Carin Rosengren

5. för bankkonto 6181 103 858

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från
ovanstående konto

Enhetschef	Sven Svensson
Assistent	Johan Hereora-Hummerhielm
Assistent	Eva Nilsson
Assistent	Susanne Sandhage
Assistent	Elisabeth Larsson
Assistent	Eva McCormick
Socialsekreterare	Carina Donselius
Assistent	Robin Dahlbom
Assistent	Joachim Olander
Assistent	Emilija Paravlic
Assistent	Linda Asplund
Assistent	Madeleine Johansson
Assistent	Karin Lundgren

6. för bankkonto 6181 098 498

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från
ovanstående konto (löner)

Chef Löneenheten	Anette Björkqvist
Systemförvaltare	Susanne Tidlund
Lönekonsult	Jeanette Ståhlacke
Systemförvaltare	Jaana Snygg
Systemförvaltare	Leila Zubidat

7. för bankkonto 6181 098 498.

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från
ovanstående konto

Intagningssekreterare	Susanne Backman
Gymnasiechef	Peteris Smitmanis

8. för bankkonto 6181 105 338

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från
ovanstående konto

Handläggare	Sarah Berntsson
Ingenjör	Weine Carmerud
Handläggare	Åsa Moe

Utdrag ur protokollet ska gälla som fullmakt i ovanstående fall.
Namnteckningsprover ska därvid bifogas till banker och
plusgiro.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Tidigare beslut av kommunstyrelsen 2017-04-24, § 10,7
upphävs.
2. Till att, två i förening
 - utfärda utbetalningar från Haninge kommuns bank- och
plusgirokonton samt underteckna ansökan om Handelsbanken
Visa Business Card
 - utfärda anvisningar och checkar samt kvittera medel på Haninge
kommuns bank- och plusgirokonton, kvittera ut till Haninge
kommun eller till någon av dess nämnder ställda checkar eller
postväxlar, kvittera ut medel på bankkonton tillhörande av
Haninge kommun förvaltade fonder, bemyndigas

Ekonomidirektör	Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten	Harri Kiviharju

Ekonom	Annika Karlsson
Ekonom	Pernilla Andersson
Systemförvaltare	Annika Hoffstedt
Ekonomiadministratör	Eva Cajback
Ekonomiadministratör	Annika Nur
Ekonomiadministratör	Ann-Cathrine Strandberg
Ekonomiadministratör	Ayse Mert Durak
Ekonomiadministratör	Lara Albers
Ekonomiadministratör	Carina Barfoth
Ekonomiadministratör	Åsa Lindgren
Ekonomiadministratör	Catharina Wall
Ekonomiadministratör	Monica Jonsson
Verksamhetsansvarig	Anna Carin Rosengren

3. Till att, två i förening, inneha administratörsrättigheter och att göra ändringar enligt delegationsbeslut över användarna på respektive internetbank.

Ekonomidirektör	Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten	Harri Kiviharju
Ekonom	Annika Karlsson
Ekonom	Pernilla Andersson
Ekonomiadministratör	Eva Cajback

4. Till att, två i förening, överföra medel mellan följande bankkonton:

Bank	Clearing	Konto	Kontotyp
SHB	6181	065 298	Huvudkonto
SHB	6181	084 608	Avkastningskonto concern

SHB	6181	092 058	Nivåkonto (HK)
SHB	6181	094 468	Avkastningskonto
	kommun		
SHB	6181	098 498	Transaktionskonto
SHB	6181	103 858	Sociala utbetalningar
SHB	6181	105 338	V/A
SHB	6181	106 628	Fonder och stipendier
Swedbank 8327-9		923 035 911-0	Toppkonto
Swedbank 8327-9		923 534 757-3	Koncernkonto
Swedbank 8327-9		903 822 541-4	Räntekonto koncern
Swedbank 8327-9		923 534 758-1	Samlingskonto kommun
Swedbank 8327-9		923 534 759-9	Samlingskonto kommun
Swedbank 8327-9		903 822 535-6	Räntekonto kommun
Swedbank 8327-9		903 822 543-0	Haninge kommun
Nordea	PG	1265-8	Plusgiro
Bemyndigas:			
Ekonomidirektör			Jörn Karlsson
Chef redovisningsenheten			Harri Kiviharju
Ekonom			Annika Karlsson
Ekonom			Pernilla Andersson
Systemförvaltare			Annika Hoffstedt
Ekonomiadministratör			Eva Cajback
Ekonomiadministratör			Annika Nur
Ekonomiadministratör			Ann-Cathrine Strandberg
Ekonomiadministratör			Ayse Mert Durak

Ekonomiadministratör	Lara Albers
Ekonomiadministratör	Carina Barfoth
Ekonomiadministratör	Åsa Lindgren
Ekonomiadministratör	Catharina Wall
Ekonomiadministratör	Monica Jonsson
Verksamhetsansvarig	Anna-Carin Rosengren

5. för bankkonto 6181 103 858

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto

Enhetschef	Sven Svensson
Assistent	Johan Hereora-Hummerhielm
Assistent	Eva Nilsson
Assistent	Susanne Sandhage
Assistent	Elisabeth Larsson
Assistent	Eva McCormick
Socialsekreterare	Carina Donselius
Assistent	Robin Dahlbom
Assistent	Joachim Olander
Assistent	Emilija Paravlic
Assistent	Linda Asplund
Assistent	Madeleine Johansson
Assistent	Karin Lundgren

6. för bankkonto 6181 098 498

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från ovanstående konto (löner)

Chef Löneenheten	Anette Björkqvist
Systemförvaltare	Susanne Tidlund
Lönekonsult	Jeanette Ståhlacke
Systemförvaltare	Jaana Snygg
Systemförvaltare	Leila Zubidat

7. för bankkonto 6181 098 498.

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från
ovanstående konto

Intagningssekreterare	Susanne Backman
Gymnasiechef	Peteris Smitmanis

8. för bankkonto 6181 105 338

Till att, två i förening, bemyndigas att utfärda utbetalningar från
ovanstående konto

Handläggare	Sarah Berntsson
Ingenjör	Weine Carmerud
Handläggare	Åsa Moe

Utdrag ur protokollet ska gälla som fullmakt i ovanstående fall.
Namnteckningsprover ska därvid bifogas till banker och
plusgiro.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen, Harri Kiviharju

För kännedom:

Dnr KS 2017/5

§ 151 Befrielse från uppdrag

Sammanfattning

Följande avsägelser har inkommit till kansliet:

Ove Andersson (MP), ledamot i pensionärsrådet från och med 2017-07-01.

Ove Andersson (MP), ledamot i Utörådet från och med 2017-07-01.

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Ovanstående befrias från sina uppdrag från och med 2017-07-01.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Ovanstående befrias från sina uppdrag från och med 2017-07-01.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Expedieras: Akt

För verkställighet:

Personalavdelningen (löneenheten och Maine Söderlund)

Kansliet KSF (förtroendemannaregistret)

För kännedom:

De entledigade

Berörda gruppledare

Berörda organ

Dnr KS 2017/290

§ 152 Anställning av kommundirektör

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att Magnus Gyllestad anställs som kommundirektör med tillträde 2017-09-01.

Samverkan med de fackliga organisationerna har genomförts 2017-05-22.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Magnus Gyllestad anställs som kommundirektör med tillträde 2017-09-01.
2. Beslut om lön fattas i särskilt lönebeslut.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Magnus Gyllestad anställs som kommundirektör med tillträde 2017-09-01.
2. Beslut om lön fattas i särskilt lönebeslut.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Personalavdelningen

För kännedom:

Dnr KS 2017/24

§ 110 Meddelanden

Sammanfattning

Om inget annat anges finns meddelandena hos sekreteraren.

Inbjudan till insiktsutbildning 24 april kl. 16.30 – 20.00. Bilaga efter recit.

Överlämning av skrivelse samt granskningsrapport avseende uppföljning av fördjupade granskningar 2013-2014, från kommunens revisorer

Cirkulär 17:11 från SKL Ändringar i Omställningsavtalet – KOM-
KL

Cirkulär 17:12 från SKL Nya hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Södertörns brandförsvarsförbunds protokoll 2017-03-17

Information om branschgemensamma riktlinjer för hänsyn till kulturmiljöer i skogsbruket

Inbjudan från RoJ-teatern

Inbjudan till Konsumentdagarna 2017

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Meddelandena läggs till handlingarna.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Meddelandena läggs till handlingarna.
-

§ 154 Delegationsbeslut

Sammanfattning

Enligt 6 kap § 35 kommunallagen ska delegationsbeslut redovisas till styrelsen.

Kommunstyrelsens ordförande meddelar delegationsbeslut enligt bilaga

Kommunstyrelsens ordförande meddelar delegationsbeslut enligt bilaga

Kommunstyrelsens ordförande meddelar delegationsbeslut enligt bilaga

Kommundirektören meddelar delegationsbeslut enligt bilaga

Mark- och exploateringschefen meddelar delegationsbeslut enligt bilaga

Mark- och exploateringschefen meddelar delegationsbeslut enligt bilaga

Kanslichefen meddelar delegationsbeslut enligt bilaga

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Delegationsbesluten läggs till handlingarna.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Delegationsbesluten läggs till handlingarna.

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom:

2017 -04- 24

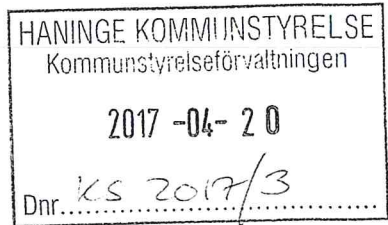
1

Dnr. KS 2017/3

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning		Anmälan avser perioden	
Ärende-kategori	Ärende	Delegat	Diarie- / löpnummer
Kommunstyrelsen		fr.o.m 2017-04-25	t.o.m. 2017-04-25
§ 30 fjärde stycket	Fullmakt att företräda Hanninge kommun vid årsstämman för SRV återvinning, Göran Svensson	Kommunstyrelsens ordförande Meeri Wasberg	KS 2017/3

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning		Anmälan avser perioden	
Kommunstyrelsen		fr.o.m 2017-04-21	t.o.m. 2017-04-21
Ärende-kategori	Ärende	Delegat	Diarie- / löpnummer
§ 30 fjärde stycket	Fullmakt att företräda Haninge kommun vid förbundsmöte med Tyresåns vattenvårdsförbund, Göran Svensson	Kommunstyrelsens ordförande Meeri Wasberg	KS 2017/3

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning		Anmälan avser perioden	
Ärende-kategori	Ärende	Delegat	Diarie- / löpnummer
Kommunstyrelsen		fr.o.m 2017-05-16	t.o.m. 2017-05-16
§ 30 fjärde stycket	Fullmakt att företräda Hanninge kommun vid årsstämma för Svenskt Vatten, Göran Svensson	Kommunstyrelsens ordförande Meeri Wasberg	KS 2017/3

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning Kommunstyrelseförvaltningen		Anmälan avser perioden fr.o.m 2017-05-18 t.o.m. 2017-05-21	
Ärende- kategori	Ärende	Delegat	Diarie- / löpnummer
111	Beslut om vikarierande kommundirektör med bibehållande av egna arbetsuppgifter, Jörn Karlsson	Kommundirektör Bengt Svenander	KS 2017/3

Meddelas KS

Haninge
kommun

HANINGE KOMMUN
Kommunstyrelseförvaltningen

2017-04-12

Dariennr

KS 2017/3

1

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning		Anmälan avser perioden	
Kommunstyrelseförvaltningen			
Mark och exploatering		fr.o.m 2017-03-01	t.o.m. 2017-03-31
Ärende-kategori	Ärende	Delegat	Diarie- / löpnummer
401 a	Förvärv av fast egendom och bostadsrätter samt förvärv genom avtal om fastighetsreglering inom fastställda kostnadsramar med högst tolv basbelopp.	Exploateringschef	
	Fastighetsreglering berörande fastigheterna Hammar 1:57 och Hammar 1:2		Ksmex 2017/21

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning		Anmälan avser perioden	
Kommunstyrelseförvaltningen			
Mark och exploatering		fr.o.m 2017-03-01	t.o.m. 2017-03-31
Ärende-kategori	Ärende	Delegat	Diarie- / löpnummer
401 b	Överlåtelse av fast egendom och bostadsrätter samt överlåtelse genom avtal om fastighetsreglering för högst tolv basbelopp.	Exploateringschef	
	Överenskommelse om fastighetsreglering och ledningsrättsupplåtelse berörande fastigheterna Jordbromalm 6:2 och 6:22		Ksmex 2017/28

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning		Anmälan avser perioden	
Kommunstyrelseförvaltningen			
Mark och exploatering		fr.o.m 2017-03-01	t.o.m. 2017-03-31
Ärende-kategori	Ärende	Delegat	Diarie- / löpnummer
401 c	Teckna vägrätts-, nyttjanderätts-, ledningsrätts-, samt övriga servitutsavtal	Exploateringschef	
	Markupplåtelseavtal avseende elektrisk starkströmsanläggning berörande fastigheten Ålsta 2:260		Ksmex 2017/22
	Nyttjanderättsavtal för trafikinformationstavla inom fastigheten Kalvsvik 16:1		Ksmex 2017/23
	Markupplåtelseavtal avseende elektrisk starkströmsanläggning berörande fastigheten Rudan 3:1		Ksmex 2017/24
	Markupplåtelseavtal avseende elektrisk starkströmsanläggning berörande fastigheten Ribby 2:424		Ksmex 2017/25
	Markupplåtelseavtal avseende elektrisk starkströmsanläggning berörande fastigheten Vendelsö 3:1714		Ksmex 2017/27

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning		Anmälan avser perioden	
Kommunstyrelseförvaltningen			
Mark och exploatering		fr.o.m 2017-03-01	t.o.m. 2017-03-31
Ärende-kategori	Ärende	Delegat	Diarie- / löpnummer
401 d	Ansökan om fastighetsbildning, vägförrättning, anläggnings- eller ledningsförrättning och liknande åtgärder samt föra kommunens talan vid sådan förrättning.	Exploateringschef	
	Ansökan om avstyckning och fastighetsreglering berörande fastigheterna Kalvsvik 11:1085 och Kalvsvik 16:1		Ksmex 2016/115 Ksmex 2016/116
	Ansökan om ledningsförrättning berörande fastigheterna Vadet 3:1 och Sandemar 6:1		Ksmex 2017/18
	Ansökan om fastighetsreglering och ledningsförrättning berörande fastigheterna Jordbromalm 6:2 och Jordbromalm 6:22		Ksmex 2017/28

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning		Anmälan avser perioden	
Kommunstyrelseförvaltningen			
Mark och exploatering		fr.o.m 2017-03-01	t.o.m. 2017-03-31
Ärende-kategori	Ärende	Delegat	Diarie- / löpnummer
401 e	Besluta i ärenden angående arrendeupplåtelse och andra markupplåtelse - i högst tre år - överstigande tre år, dock högst tio år	Exploateringschef Kommunstyrelsens ordförande	
	Avtal avseende arrende berörande del av fastigheten Täckerråker 2:281		Ksmex 2017/26

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning		Anmälan avser perioden	
Kommunstyrelseförvaltningen			
Mark och exploatering		fr.o.m 2017-04-01	t.o.m. 2017-04-30
Ärende-kategori	Ärende	Delegat	Diarie- / löpnummer
401 a	Förvärv av fast egendom och bostadsrätter samt förvärv genom avtal om fastighetsreglering inom fastställda kostnadsramar med högst tolv basbelopp.	Exploateringschef	
	Överenskommelse om fastighetsreglering berörande fastigheterna Täckeråker 1:146 och 2:20		Ksmex 2017/31

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning		Anmälan avser perioden	
Kommunstyrelseförvaltningen			
Mark och exploatering		fr.o.m 2017-04-01	t.o.m. 2017-04-30
Ärende-kategori	Ärende	Delegat	Diarie- / löpnummer
401 b	Överlåtelse av fast egendom och bostadsrätter samt överlåtelse genom avtal om fastighetsreglering för högst tolv basbelopp.	Exploateringschef	
	Överenskommelse om fastighetsreglering och ledningsrätt berörande del av fastigheterna Ribby 2:424 och Nödesta 8:235		Ksmex 2017/30

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning		Anmälan avser perioden	
Kommunstyrelseförvaltningen			
Mark och exploatering		fr.o.m 2017-04-01	t.o.m. 2017-04-30
Ärende-kategori	Ärende	Delegat	Diarie- / löpnummer
401 d	Ansökan om fastighetsbildning, vägförrättning, anläggnings- eller ledningsförrättning och liknande åtgärder samt föra kommunens talan vid sådan förrättning.	Exploateringschef	
	Ansökan om fastighetsreglering och ledningsförrättning berörande del av fastigheterna Ribby 2:424 och Nödesta 8:235		Ksmex 2017/30
	Ansökan om fastighetsreglering berörande fastigheterna Täckeråker 1:146 och Täckeråker 2:20		Ksmex 2017/31

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning		Anmälan avser perioden	
Kommunstyrelseförvaltningen			
Mark och exploatering		fr.o.m 2017-04-01	t.o.m. 2017-04-30
Ärende-kategori	Ärende	Delegat	Diarie- / löpnummer
401 i	Utfärda köpebrev för fastighetsförsäljningar och fastighetsförvärv i ärenden som godkänts av kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige.	Exploateringschef	
	Köpebrev fastigheten Kalvsvik 16:22		Ksmex 2016/65
	Köpebrev fastigheten Kalvsvik 16:18		Ksmex 2016/81

Meddelas KS

Haninge
kommun

HANINGE KOMMUN
Kommunstyrelseförvaltningen

2017-04-12

Diarienummer

KS 2017/3

1

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning Kommunstyrelseförvaltningen		Anmälan avser perioden fr.o.m 2017-04-11 t.o.m. 2017-04-12	
Ärende- kategori	Ärende	Delegat	Diarie- / löpnummer
205	Yttrande ansökan om tillstånd till kameraövervakning, 2343-2017	Niklas Näslund	KS 2017/222
205	Yttrande ansökan om tillstånd till kameraövervakning, 211-38051-2016	Niklas Näslund	KS 2017/218